University of Mysore

Oriental Library Publications

मैसूरु प्राच्यकोशागारस्थ

लिखितसंस्कृतग्रन्थसूची

सविवरणा

प्रथमसम्पुटम्—वेदाः

A DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

Government Oriental Library, Mysore

BY

M S BASAVALINGAYYA, M A, B L

Curator, Oriental Library, Mysore

AND

VIDVAN T T SRINIVASAGOPALACHAR

Pandit, Oriental Library, Mysore

Vol I—VEDAS

MYSORE

PRINTED BY THE ASST SUPDT, GOVT BRANCH PRESS

1937

INTRODUCTION

WHILE presenting to the world of scholars this first volume of the "Descriptive Catalogue" of the Sanskrit manuscripts contained in the Government Oriental Library, Mysore, a few words about the work done so far by the Library may not be out of place The Oriental Library was founded by the Government of Mysore in September 1891, and was housed in the Jubilee Hall, which is one of the most attractive buildings in the Capital City of Mysore The object of the Government in establishing the Library was to collect rare and valuable manuscripts of ancient works from all parts of the State, to conserve them and to edit and publish such of them as would be of interest to oriental scholars The Library with its large collection of nearly twelve thousand manuscripts of rare and important works in Sanskrit and Kannada as well as with its well-known series of publications may be said to have fulfilled this object to a considerable extent

2 This Library, formerly known as the Sanskrit and Oriental Library, was brought under the direct control of the Mysore University in 1917 Under its auspices, the Library has become the nucleus of oriental studies in the State, being the sole resort not only of pandits, students and scholars connected with the University, but also of others engaged in oriental research and in the study of oriental subjects on modern lines, and is now playing even a more important role than before

3 The series of Oriental Library Publications which is regarded as one of the most important Indian series, has won praise from scholars of foreign countries like the late Dr Sylvain Levi of the University of Paris, the late

Dr Winternitz of Prague, Dr F W Thomas of Oxford and Dr Otto Strauss of the University of Breslau, as being notable " for its choice of rare and valuable works as well as for the care with which it is edited and printed " and as " showing a high standard of erudition in the State of Mysore "

4 The Library may be said to function in four distinct departments or sections —

(i) *The Office*, with the Curator as its head

(ii) *The Manuscripts Section*—This department aims at, and takes all possible care for, the safe conservation of valuable manuscripts in the Library, and is, therefore, a very important section of the Library A vigorous and systematic search for manuscripts within and outside the State is being made by the members of the staff, and fresh manuscripts are being added year after year The manuscripts are either of palm-leaf or of paper The scripts used in the majority of the manuscripts are Nāgarī, Grantha, Kannada and Telugu, Malayāla and Tulu being used in a few manuscripts Transcripts of manuscripts of this Library are being supplied to scholars in Madras, Poona, the Panjab, Benares, Calcutta and other places in connection with their research and editing work The oldest of the manuscripts in the Library may belong to the 12th or the 13th century A D

These manuscripts are classified under the following heads —

Part I—Vedas

I *Vedas*—Samhitās, Brāhmanās, Āranyakās, Upanisads, Mantra Sangraha and Bhāsya

II *Vedānga*—(*a*) Siksā (*b*) Kalpa-Srouta-Sūtra-Bhāsya-Prayoga (*c*) Grhya-Sūtra-Bhāsya-Prayoga (*d*) Dharma Sūtra Bhāsya

III *Smrti*—(*a*) Mūlasmrti (*b*) Nibandha (*c*) Treatises dealing with Vratas

IV *Itihāsa*

V *Purāna*

Part II—Post-Vedic Literature

VI	*Kāvyās*—Stotra, Padya, Gadya, Champu, Nātaka, Subhāsita, Nīti, Kathā
VII	*Chandas*
VIII	*Alankāra*
IX	*Silpa*
X	*Ratnasāstra*
XI	*Arthasāstra*
XII	*Kāmasāstra*
XIII	*Bharatasāstra*
XIV	*Vyākarana*
XV	*Prākrta Vyākarana*
XVI	*Jyotisa*
XVII	*Vaidya*
XVIII	*Darsanas*
XIX	*Agamas*
XX	*Nighantu*

As regards the provenance of these manuscripts, the great majority of them have been collected by the Travelling Pandits in their tours and purchased by the Library

(iii) *The Publication Department*—Another important section of the Library is engaged in editing and publishing important works in Sanskrit and Kannada The Library has, so far, published 80 works in Sanskrit and 22 in Kannada The publication section consists of scholars trained in modern methods of work as well as some of the ablest pandits in the State, and the works, edited and published by them, have been found useful and interesting by those that consult them About half the number of copies of each publication are presented to important institutions and distinguished scholars in and outside India

(iv) *Department of Printed Books*—This section serves as an up-to-date library of reference for students

and scholars engaged in the study of oriental subjects and in original research It contains about 16,000 printed books in Sanskrit and Kannada, besides journals and reports relating to oriental studies

5 A classified list of manuscripts was printed by the Library in 1922 and a supplement was issued in 1928 But such a list of manuscripts, merely giving their titles and their authors, is not of substantial use In order to furnish a really serviceable account to scholars engaged in research work and study, it was thought desirable to prepare and publish a descriptive catalogue, giving as much detailed information as possible regarding each manuscript, so that even those who glance at them, might easily know the general nature and scope of each work

The following is the plan adopted in describing each manuscript The number at the top is the descriptive number, and that in the circular bracket is the accession number Works which do not appear to have been printed so far are marked by an asterisk, and a brief statement of their contents is given in English under the head, "subject-in-brief" Then appears the name of the work with its transliteration in English The author's name is given wherever it is ascertainable Under substance, the material on which the work is written—whether palm-leaf or paper—is mentioned The size is given in inches Under character, the script in which the manuscript is written is shown The next three figures point out the extent of each manuscript, the first, mentioning the number of leaves, the second, the average number of lines in each page and the third, the average number of letters (syllables) in each line Under the head, "the age of the manuscript," the age is given as roughly determined by appearance and it is distinguished as ancient, old, or modern, the first indicating that the manuscript is probably more than two hundred years old Under the head, "the condition of the manuscript" the extent of mutilation or injury from insects is shown

6 Details of information regarding the complete-

ness or otherwise of the work, are given under "वक्तव्यविशेष ".
Under "Upakrama" and "Upasamhāra," the actual textual portion has been reproduced. Any incorrect letter or word, has been underlined, and the correct one is shown in round brackets. The readings or letters shown in square brackets are those that are conjecturally inserted in blank places in the manuscripts. Dotted lines like .... show gaps due to the mutilation or injury.

Under the heads, "Pratipādya Visaya" and "Vaktavya Visesa," the subject-matter of the work is given in a nut-shell, and an endeavour is made to furnish a more detailed and critical account regarding each manuscript work.

The present volume of the Descriptive Catalogue contains descriptions of 686 manuscripts belonging to the Veda Section. Of these, 304 are originals and the rest duplicates. It may take 15 or 16 more volumes to complete the description of all the manuscripts in the Library.

7. The Vedic Section is classified under the following five heads:—

Samhitās, Brāhmanās, Āranyakās, Upanisads and Mantraprasna.

The following few remarks are offered under each head:—

Rk Samhitā.—Manuscript No. 662 is a commentary called Rgarthadīpikā by Mādhavārya, the son of Venkatārya. The commentary explains, in a systematic manner, the meanings of words from the last Rk of the first varga in the 3rd chapter of the first Astaka up to the end of the first Astaka. As regards the author Mādhavārya and his date, there has been a controversy among scholars, and no definite conclusion has yet been reached. Since Sāyana quotes from Mādhava Bhatta, it is clear that a person by name Mādhava Bhatta known also as Mādhavārya or Mādhavācārya or simply Mādhava lived before him and that he was different from Mādhava (Sāyana-Mādhava), brother of Sāyanācārya. Mādhavārya,

the author of Rgarthadīpikā, has given detailed information about himself and his family in the colophon of each chapter of his work * His father was Venkatārya and his mother Sundarī He was of Kausika Gotra and belonged to the Pravaras of Visvāmitra, Astaka and Lohita He lived in a village called Gomān in the Chola country on the southern bank of the Kāveri river In the concluding stanzas and in the colophons of his work, his name appears as Mādhava, Mādhavārya and Venkatamādhava In the Lahore manuscript of the Rgarthadipikā, his name is mentioned in the colophon as Mādhavācārya One Mādhavācāryasūri referred to by Kesavaswāmin in his Nānārthārnava-samgraha is also identified with Venkatamādhava

Since a sentence in the Rgarthadīpikā of this Venkatamādhava is identical with a sentence of Mādhava Bhatta quoted by Sāyana, Professor Laksmana Sarup [1] and Dr Kunhan Raja [2] have come to the conclusion that this Mādhava Bhatta is identical with Venkatamādhava Pandit Sāmbasiva Sāstri, in his introduction to Rk Samhitā, and Professor Bhagavad Datta have endorsed this conclusion The latter place Venkatamādhava in the 12th century A D, while the former say that he lived in the 9th or 10th century A D Dr Venkatasubbiah, in his article in the Vol X, Part II of the Journal of Oriental Research, differs from the opinion of the above scholars and arrives at the conclusion that the commentator Mādhava Bhatta referred to by Sāyana cannot be identical with Venkatamādhava, the author of Rgarthadīpika

It is now definitely known that there were two Mādhavas before Sāyana who commented on the Rg Veda There is another Mādhava, the son of Indukara, who wrote "Mādhava Nidānam' a work on medicine, and whom Pandit D Gopalācāryalu, in his introduction to the above work, edited by him, has ascribed to about the 6th century

---

**Vide* p 741 of this Catalogue

[1] His Introduction to Indices and Appendices to the Nirukta

[2] His article on the Chronology of the Vedabhaṣyakaras, in the Journal of Oriental Research, Vol X, Part III, p 258

A D But he does not appear to have written any commentary on the Vedas It has not yet been ascertained which of the above-mentioned two Madhavas—the Mādhava of Anukramanis and the Rgarthadīpikā or the Mādhava who commented on the Sāma Veda and who is a disciple of Skandaswāmin—is to be identified with Mādhava Bhatta referred to by Sāyana But since the quotation taken from Mādhava Bhatta by Sāyana, while interpreting the Mantra "विहिसोतोरित्येषा ऋगिन्द्राण्या" is found to agree, word for word, with Venkatārya's commentary on the same, Mādhava Bhatta referred to by Sāyana appears to be identical with Venkatamādhava (Astaka VIII, Adhyāya 4, Varga 1, Rk 1)

Regarding the date of Venkatamādhava, Dr Venkatasubbiah has come to the conclusion that the Mādhava of Rgarthadīpikā is posterior to Sāyana since the former's commentary contains, in his opinion, unmistakable references to Sāyana's commentary The arguments adduced by the learned doctor in support of the conclusion, though plausible, are not convincing He says that since certain features which Mādhavārya considers to be defects in some of the earlier commentaries on the Rg Veda, are to be found in the commentary of Sāyana, the latter must be anterior to him In reply to this, it may be said that since there is many a similarity in words as well as in content between the commentary of Sāyana and the earlier commentaries, the defects of Sāyana's commentary might be found also in the commentaries of other earlier commentators, and Madhavārya, while enumerating the defects, might have had in view those commentaries which are not now extant Or Sāyana himself might have reproduced, in his commentary, passages from the earlier commentators, not regarding as defects what Mādhavārya took as defects Dr Venkatasubbiah himself admits that in the case of very many Mantras, Sāyana's explanations are almost identical with those of Skandaswāmin Another argument brought forward by Dr Venkatasubbiah is this—Mādhavārya refers to two com-

mentators whom he reviles as "impostors" (Māyāvins), one of them giving the number of verses contained in each Varga and hymn, and the other the Viniyoga of each Mantra and Sūkta Sāyana gives in his commentary, the Viniyoga of each Mantra and Sūkta Since it is very improbable that there was another commentator on the Rg Veda (besides Sāyana) who also mentioned the Viniyoga of each Mantra and hymn in his work, the conclusion is irresistible that Sayana is one of the commentators who are referred to by Mādhavārya as "Māyāvin" But the facts at our disposal do not seem to support the argument of Dr Venkatasubbiah Sāyana, in his introduction to his own commentary on Taittirīya Samhitā, writes thus — "एतत्सर्वं विनियोगसङ्ग्रहकारेणेत्थं सङ्गृहीतम्"[1] Besides, at the end of each Anuvāka, he quotes stanzas under the heading अत्र विनियोगसङ्ग्रह which expression clearly indicates that those stanzas are not his own but taken from the विनियोगसङ्ग्रह of previous writers Thus it is beyond all doubt that there were commentators who mentioned the Viniyoga of Mantras and Sūktas in their works even before Sāyana and Mādhavārya might be referring to them

Moreover, a comparison of Venkatārya's commentary with that of Sāyana shows that the commentary of the former is brief and abstruse, while that of the latter is very lucid If Venkatamādhava were really posterior to Sāyana, there was no necessity for him to write a Vivarana, on the Rk Samhitā in the face of such an exhaustive commentary by Sāyana Nor can one think that Venkatamādhava could be so discourteous as not to mention in his work the name of such an illustrious commentator on the Vedas as Sāyana

From the above, it is clear that Venkatamādhava must belong to a period far earlier than the 14th century in which Sāyana lived

---

[1] कृष्णयजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता, p 8 (Anandāśrama Series)

Since the Mādhavācāryasūri referred to by Kesavaswāmin (1300 A D) in his Nānārthārnava-samksepa is identical with Venkatamādhava, the latter must have lived earlier than the 13th century A D Pandit K Sāmbasiva Sāstri, in his introduction to the Rk Samhitā,[1] assigns Venkatamādhava to the 12th century, relying on a tradition that Venkatamādhava was one of the disciples of the great Rāmānujācārya This tradition is opposed to facts Venkatamādhava, in his commentary on the Rg-veda prays to God Vināyaka in the following verse —

श्रीवेङ्कटार्यतनयो व्याचिकीर्षति माधव ।

ऋक्सहितामस्य देव प्रसीदतु विनायक ॥

The disciples of Rāmānuja are not generally known to invoke in their works, the favour of God Vināyaka Nor is Visvaksena, who is often invoked by Sri Vaisnavas, anywhere known by the name of Vināyaka

Although it is not possible at present to determine the exact date of Venkatamādhava this much is clear, that he belongs to a period far removed from Sāyana

Sāma Samhitā —This Samhitā is divided into two parts—Gāna and Ārcika Gāna or chant is again divisible into two, namely, Vedasāma and Uha The chanting of Rks in the Pūrvarcika is known as Vedasāma and is also termed Geyagāna and Veyagāna The chanting of Rks in the Uttarārcika is known as Uhagāna The second part—Ārcika—is divisible into four parts, Pūrvārcika, Uttarārcika, and their supplements The Pūrvārcika is known as Chanda Ārcika and Yonyārcika Māhānāmnī, otherwise known as Sakvarī, and Āranyakārcikas have been regarded as the supplements of the Pūrvārcika Some do not regard these two as Parisistas, but treat them as two separate parts of Ārcika itself with their own Gānas, namely, Uhyagāna and Rahasyagāna, though Uhyagāna and Stobha come under Parisistas according to the above four-fold division

---

[1] Trivandrum Sanskrit Series, No VIII, Rk Samhitā, Introduction, p 5

Some others divide Sāma Samhitā into thirteen parts as follows —

The Ārcika consists of four parts, namely, Chandas, Āranyaka, Māhānāmna and Uttara Stobha is a separate work by itself The Gāna consists of four main parts, namely, Geya, Āranyaka, Uha, and Uhya with their supplements–Māhānāmna, Bhārunda, Tavasyāvīya and Gāyatra

Some are of opinion that since the Ārcika portion cannot be chanted, only the Gāna portion of the Sāma Samhitā should be treated as Sāma Veda proper In all the Rk Samhitā manuscripts of the Library, the swaras are indicated by means of writing letters " Ka, " etc , in place of the usual rekhas

Taittirīya Samhitā Bhāsya – Of the various Sākhās of the Black Yajurveda, the Taittiriya Sakhā is the best known Bhatta Bhāskara has written a commentary, styled Jñānayajña, on the Samhitā, Brāhmana and Āranyaka of this Taittirīya Sākhā Sāyana also has written a commentary styled Vedārthaprakāsa on the above Both Bhatta Bhāskara and Sāyana are well-versed in all branches of learning, and the commentaries of both are well known as having been written on the basis of the ancient Vaidika tradition In regard to these two commentators, there is a controversy still going on as to who flourished first Some scholars, relying on variant readings of the words " निष्पावके शाके " appearing in an autobiographical verse of Bhatta Bhāskara, have come to different conclusions regarding the date of Bhatta Bhāskara, and tried to swing him from the 10th to the 15th century A D Dr R Shāma Sāstri, according to his preface to his edition of Taittirīya Brāhmana, has come to the conclusion that Bhatta Bhāskara is decidedly posterior to Sāyana He mainly bases his arguments on the following verse of Bhatta Bhāskara —

एष निष्पावके शाके कुशिकान्वयजन्मना ।
भट्टभास्करमिश्रेण ज्ञानयज्ञ प्रकीर्तित ॥

He says that the author intends, in the words " निष्पा-

वके शाके " to convey the date of his composing the Bhāsya and interprets "निष्पावके शाके" as in the Saka year 1410 Mr Seshagiri Sāstri, M A, in his "Report on a Search for Sanskrit and Tamil Manuscripts for 1893-94," saying that the above date would be inconsistent as Bhatta Bhāskara is quoted by Mādhava, who flourished about the middle of the 14th century, suggests a correction of the word "निष्पावके" to "निष्पापके," which will mean in the Saka year 1110, i e, 1189 A D and which, according to him, will approximate to the age traditionally assigned to Bhatta Bhāskara, 950 A D Dr Burnell, in his "Catalogue of the Tanjore Library," interprets the words "निष्पावके शाके" to mean "in the plant Anumūla," and infers that the family name of Bhatta Bhāskara was Anumūla, which term is added to proper names in the Telugu country, and that Bhatta Bhāskara was, therefore, a Telugu man The above interpretations do not appear to be correct From the two variant readings of the expression "निष्पावके शाके' found in the manuscripts of this Library, we may safely say that the author never intended to convey the date of the composition of his Bhāsya in the words, "निष्पावके शाके" The two readings are "निष्पावक शाके" and "निष्पावकज्ञेन"

In the verse quoted above, the author intends to convey the special nature of his commentary called "Jñānayajña' and says that Jñānayajña is totally different from the Yajña enjoined as a vedic rite, where fire is required for the oblation and where there is much affliction "शोक' in the act of procuring the materials to be offered to the Gods and of immolating the sacrificial animal Whereas Jñānayajña is to be performed in a way devoid of fire and affliction "निष्पावकेऽशाके," and is far superior to the Vaidika Yajña On this interpretation, the correct reading will be "निष्पावकोऽशोक" which will then qualify the word "ज्ञानयज्ञ," the locative case making its appearance in place of the nominative owing to the scribe's carelessness

The second reading "निष्पावकज्ञेन" qualifies the word "भट्टभास्करमिश्रेण" in the instrumental, and describes Bhatta

Bhāskara as having been well versed in that part of the Veda where fire is not required

As regards the date of Bhatta Bhāskara, there is much external evidence which clearly establishes that Bhatta Bhāskara belonged to the pre-Sāyana period Sāyana, in many a place in his Bhāsya on the Rg Veda as for instance in (1-63-4, 1-84-15, 6-1-13) not only mentions the name of Bhatta Bhāskara, but actually quotes from his commentary, besides reiterating his ideas Also in his well-known "Mādhavīya Dhātuvrtti" Sāyana, while explaining the meaning of the root शृद्, refers to Bhatta Bhāskara's name and his commentary [1]

Moreover, if any reliance can be placed in Mādhavārya's Sankara Digvijaya, Bhatta Bhāskara appears to have been a contemporary of the great Sankarācārya (who is assigned to the 8th century A D) from the following verses in the 15th chapter of Sankara Digvijaya —

कवये कथयास्मदीयवार्तामिह सौम्येति स भट्टभास्कराय ।
विससर्ज वशवदाग्रगण्य मुनिरभ्यर्णगत सनन्दनार्यम् ॥
अभिरूपकुलावतसभूत बहुधा व्याकृतसर्ववेदराशिम् ।

In the face of these facts, the statement भट्टभास्करोऽय माधवाचार्यान्न प्राचीन इति तु निश्चितमेव[2] made in the Sanskrit preface to Bhatta Bhāskara's Rudraprasna Bhāsya, is evidently baseless since Bhatta Bhāskara is anterior to Sāyana Mādhava by centuries, as pointed out above

This Bhatta Bhāskara, who is the author of Yajurveda Bhāsya, should be distinguished from another Bhatta Bhāskara who wrote a commentary called Ārseyadīpa on the Ārseya Brāhmna of Sāma Veda While the former belongs to the family of Kusika, the latter belongs to that of Kāsyapa and his date is not known

---

[1] Oriental Library Publication Series माधवीया धातुवृत्ति , p 113

[2] Anandasrama Series, Rudrādhyaya, Introduction p 6

Brāhmanas—Each Veda has attached to it one or more Brāhmanas Of the Brāhmanas of the Bahwrichas or followers of the Rg Veda, two have come down to us, the Aitereya Brāhmana and the Kausītakī or Sānkhyāyana Brāhmana The sage Mahidāsa also called Aitereya (son of Itarā) is stated to have composed the former while the latter is ascribed to the sage Kausītakī Though both the Brāhmanas treat of Srouta sacrifices, and they have a number of legends in common, the Kausītakī is systematic in the arrangement of its subject-matter and has a wider scope than the Aitereya Brāhmana

The two well-known divisions of Sāma Veda Brāhmanas are the Talavakāra or Jaiminīya and the Tāndya or Kauthumīya The Tāndya Brāhmana is ascribed to the sage Tandi Since this Brāhmana contains twenty-five chapters, it is also called Pancavimsa Brāhmana On account of its voluminousness and the appearance of the word "महत्" in the beginning, it is also named Proudha Brāhmana or Mahābrāhmana and is mentioned first in enumerating the eight principal Brahmanas of the Sāma Veda

Mantra Brāhmana—This Brāhmana, also known as Mantra Parva, is treated by Sāyana as the earlier portion of Upanisad-Brāhmana, which is counted as the 6th among the eight Brāhmanas The later portion of the above Upanisad-Brāhmana is the well-known Chāndogyopanisat

Sadvimsa Brāhmana—Since this Brāhmana commences with the 26th chapter, it is known as Sadvimsa Brāhmana and is regarded as the continuation of the Pancavimsa or Tāndya Brāhmana But Sāyana counts it as the second and an independent Brāhmana, since it contains matter not treated of in the Tāndya Brāhmana

Aranyakas—These are supplemental treatises forming the transition between Brāhmana and Upanisads, and are studied in the forest during the third and fourth stages of life—वानप्रस्थ and सन्यास

Upanisads—Upanisads form the third stage of the vedic thought, the other two being the Samhitā and the

Brāhmana The word "Upanisad" means to approach or sit at the feet of the Guru to receive the secret or mysterious knowledge which destroys all sins and brings about final eternal bliss

As the Brāhmanas are concerned with the ritual portion "कर्मकाण्ड," the Upanisads constitute the knowledge portion "ज्ञानकाण्ड" of the Vedas They may be treated as the soil containing the seed of nearly all the well-known systems of later Indian philosophical thought In fact, they are the fountain-head of all the systems of philosophy, including Buddhism, which had their birth on Indian soil They contain the quintessence of the Vedas and therefore are highly venerated by all Hindus

Out of the total number of about one hundred and forty Upanisads existing in the Library, about one hundred and eighteen are assigned to the different Vedas The most important are the Aitareya and Kausītaki of the Rg Veda, the Taittirīya, Swetāswatara and Kathā of the Black Yajurveda, the Isa and Brhadāranyaka of the White Yajurveda, the Chandogya of the Sāma Veda and the Māndūkya, Mundaka, Prasna Upanisads of the Atharva Veda

Ekāgnikānda—The vedic rites are classed under two heads Those under the first are mentioned in the Grhya Sūtra and are performed with the help of only one fire, called Aupāsanāgni or the fire used for domestic worship Those under the second head are mentioned in the Srauta Sūtras, and are performed with the help of three sacred fires, collectively known as "त्रेताग्नि" That portion of the Veda which contains the Mantras recited while performing the vedic rites with the help of one fire एकाग्नि, namely Aupāsanāgni, is called Ekāgnikānda Ekāgnikanda is also known as Mantraprasna since it consists of two Prasnas containing the Mantras used by a dwija in performing his domestic rites Ekāgnikānda commences with the Mantras used in offering oblations to the Viswe Devas, and those Mantras are outside the Mantraprasna, as is evident from

the commentary of Haradatta on Ekāgnıkānda, where, after assertıng " एकाग्निकाण्डमन्त्राणा व्याख्या सम्यग्विधीयते " he takes up the Vıswe Deva Mantras wıth the remarks " तत्र चाचार्या आदितो वैश्वदेवमन्त्रानधीयते[1] " meanıng thereby that the Vıswe Deva Mantras are the begınnıng of Ekāgnıkānda Some are of opınıon that the Mantraprasnas of thıs Ekāgnıkānda were collected and arranged ın the present form by Āpastamba, the author of the Kalpasūtras, and they had no ındependent order of recıtatıon lıke Samhıtā, etc Thıs does not appear to be the correct vıew for the followıng reasons —

1 If Āpastamba had collected these Mantras ın hıs Kalpasūtra, he would have stated them ın the same order ın whıch he has enumerated the Grhyakarmas

2 Sudarsanārya, ın hıs commentary on the Āpastamba Grhyasūtra (4th Patala, 10th Kānda), clearly states that the Grhyamantras form part of the Veda and not of the Kalpasūtras ' गृह्यमन्त्रा समाम्नाता एव न कल्पसूत्रस्था ।"[2]

3 In enumeratıng the varıous sectıons of the Veda, Bhatta Bhāskara, ın the ıntroductıon to hıs Bhāsya on the Taıttırīya Samhıtā, has treated Ekāgnıkānda as an ındependent sectıon of the Vedas " अथैकाग्निकाण्ड प्रसुग्मन्तेति प्रश्नद्वय वैश्वदेवाग्निमन्त्राश्च "

In ıssuıng the first volume of thıs Descrıptıve Catalogue, I have great pleasure ın acknowledgıng gratefully the servıces rendered by the members of the staff of the Orıental Lıbrary

M S BASAVALINGAYYA

[1] Government Orıental Lıbrary Serıes, Ekagnıkānḍa, p 1

[2] Government Orıental Lıbrary Serıes, Apastamba Grhyasūtra, p 154.

संस्कृतलिखितग्रन्थसंसूचन्यामस्यां तत्तद्ग्रन्थाद्यनुबन्धितया निर्दिष्टानां केषांचिन्मुख्यतमविशेषविषयाणां सूचनी.

	विषया	पृष्ठसख्या
1	तैत्तिरीयसहिताप्रतिपाद्यसग्रहणम्	10-11
2	भट्टभास्करमिश्रस्य सायणाचार्यात्प्राचीनत्व-सूचनम्	19, 33
3	शुक्लयजुस्सहिताया प्रतिपाद्यसग्रहणम्, अस्या शुक्लयजुरिति नामप्रवृत्तौ निमित्ताभिधान च	44
4	सामसहिताप्रतिपाद्यसग्रहणपूर्वक सामवेद-विभागप्रकारभेदप्रपञ्चनम्	47
5	गानग्रन्थात्मकस्यैव सामवेदत्व न सहितारूप-स्येति केषाचित्पक्षस्यानुवाद	47
6	बह्वृचपञ्चमारण्यकस्येव ऊहगानस्य पौरुषेयत्व-निरूपणम्	66-67
7	सामसहिताभाष्यकृतो भरतस्वामिन परिचय.	74
8	सामवेदकौथुमशाखीयब्राह्मणाष्टकनिर्देश.	76
9	ताण्ड्यब्राह्मणस्यैकस्यैव सामशाखयिब्राह्मणत्व, अन्येषां सामविधानादीनां त्वनुब्राह्मणत्व-मेवेति पक्षस्यानुवादः	77
10	आर्षेयब्राह्मणतैत्तिरीयसहिताभाष्यकर्त्रो. भट्ट-भास्करयो' पार्थक्यनिरूपणम्	83-84
11	ऐतरेयब्राह्मणप्रतिपाद्यसंग्रहणम्	85-86

	विषया	पृष्ठसङ्ख्या
12	ऐतरेयब्राह्मणप्रवक्तुर्महिदासस्य दासीपुत्रत्वा-भ्यूहानिराकरणपूर्वकं तस्य द्विजातिप्रवरत्व-समर्थनम्	87-88
13	अथर्वशाखीयगोपथब्राह्मणप्रतिपाद्यसङ्ग्रहणम्	103-104
14	ताण्ड्यब्राह्मणप्रतिपाद्यसङ्ग्रहणम्	109-110
15	ताण्ड्यब्राह्मणमिति व्यपदेशे निमित्तनिरूपण-पूर्वकं तत्पर्यायनाम्ना प्रकाशनम्	111
16	तैत्तिरीयब्राह्मणप्रतिपाद्यसङ्ग्रहणम्	117-119
17	भट्टभास्करमिश्रस्य 1420 तमशकाब्दकालिक-त्वाभिप्रायकस्य केषाञ्चित्पक्षस्यानुवादः	128
18	भट्टभास्करमिश्रस्य सप्रमाणप्रपञ्चनं सायणाचा-र्यात्प्राचीनत्वसमर्थनम्	129
19	दैवतब्राह्मणप्रतिपाद्यसङ्ग्रहणम्	141
20	मन्त्रब्राह्मणप्रतिपाद्यसङ्ग्रहणम्	145-146
21	मन्त्रब्राह्मणस्य उपनिषद्ब्राह्मणत्वाभावाभिप्राय-कस्य केषाञ्चित्पक्षस्यानुवादपूर्वकं सप्रमाण-तन्निराकरणम्	146, 154
22	काण्वीयशतपथब्राह्मणप्रतिपाद्यसङ्ग्रहणपूर्वकं मा-ध्यन्दिनकाण्वीययोः शतपथब्राह्मणयोर्वैलक्ष-ण्यविमर्शः	157-158
23	षड्विंशब्राह्मणप्रतिपाद्यसङ्ग्रहणम्	164
24	षड्विंशब्राह्मणस्य भाष्यकृत्सायणाचार्यरीत्या ताण्ड्यशेषत्वेऽपि तस्य पृथग्ब्राह्मणतया परि-गणने निमित्तनिरूपणम्	165
25	अद्भुतब्राह्मणस्य षड्विंशब्राह्मणशेषत्वाभिधान-पूर्वकं तस्य पृथग्ब्राह्मणत्वाभावकथनम्	165

	विषया	पृष्ठसख्या
26	सामविधानब्राह्मणप्रतिपाद्यसग्रहणम्	175
27	ऐतरेयारण्यकप्रतिपाद्यनिर्देश	182
28	तैत्तिरीयारण्यकप्रतिपाद्यसग्रहणम्	187-188
29	तैत्तिरीयसहिताया यज्ञशरीरत्वोपवर्णनम्	188
30	तैत्तिरीयशाखाव्यवहारे निदाननिरूपणम्	188
31	तैत्तिरीयब्राह्मणसबद्धान्तिमप्रश्नत्रयस्यैवारण्यकीयाद्यप्रश्नद्वयस्यापि सप्रमाणोपन्यसन काठकत्वनिर्धारणम्	189
32	तैत्तिरीयारण्यकीयपाठभेदविचार	189–190
33	तैत्तिरीयारण्यके आन्ध्रपाठस्यैव सायणाचार्यानुमतत्वमिति पक्षस्यानुवाद	190
34	विज्ञानात्मप्रभृतिभि प्राक्तनैरादृतस्य द्राविडपाठस्यैव सायणार्याभिमतत्वसमर्थनम्	190
35	तत्तदुपनिषन्मन्त्रसग्रहभाष्यादीना तत्रतत्र विशेषाशनिरूपणशिरस्क यथास्वदेश प्रतिपाद्यसग्रहणम्	205–735
36	ऋक्सहितामुद्गलभाष्यपर्यालोचनम्	738
37	ऋक्सहिताविवरणप्रणेतुर्माधवार्यस्य मातापितृगोत्रस्थानादिनिर्देश.	741
38	ऋक्सहिताविवरणप्रणेतुर्माधवार्यस्य भगवद्रामानुजाचार्यशिष्यत्वाभ्यूहाविमर्श.	741
39	ऋक्सहिताविवरणप्रणेतुर्माधवार्यस्यास्य सायणाचार्यात्प्राचीनत्वसूचनम्	742
40	ऋक्सहिताविवरणविषये माधवार्यसायणाचार्ययो रीतिभेदप्रकाशनम्	742–743

1052

लिखित–संस्कृतपुस्तक–सविवरण–सूचन्यां अशुद्धसशोधनम् .

पृष्ठसख्या	पङ्क्तिसख्या	अशुद्धम्	शुद्धम्
6	17	तिङ्ङु (तिङ्ङु) इति	तिङ्ङु [तिङ] इति
7	27	No 3	No 5
8	25	सारंबाला	सार [बाला]
11	21	षडात्रा	षड्रात्रा
19	4	काम्यष्टि	काम्येष्टि
34	21	द्वतीया	द्वितीया
35	5	(B 4)	(1॰4/2)
,,	16	प्रघा (सा)	प्र [घा] सा
,,	22	संनि (हि)	सनि [हि]
39	7	ध्वर्यार्गृहे	ध्वर्योर्गृहे
42	12	(च)	[च]
54	7	कोशादा	कोशादौ
57	14	मानना	मानाना
66	14	दाधिना	दाधिना
70	5	विरदा	विरदा
86	8	शास्त्रवि ।	शास्त्रवि
87	19	तस्य दासी	करण दासी
102	9	योः	(यो॰)
118	32	प्रेक्षपा	प्रक्षेपा
158	30	पञ्चदश	षोडश
159	16	स्वोहीत	स्वाहेति

पृष्ठसंख्या	पङ्क्तिसंख्या	अशुद्धम्	शुद्धम्
175	12	प्रात्रीनरू	प्रात्रनिरू
,,	17	द्वितीये	द्वितीये
,,	18	पिपासोद विष	पिपासोदकविष
200	28	पार	परि
208	10	ग्राहीयत्वा	ग्राहयित्वा
214	21	उपीन	उपनि
,,	25	व्यप्य	व्याप्य
237	24	तनया	नतया
242	25	प्रादेश	प्रदेशि
,,	25	अङ्ग	अङ्गु
243	1	निमूले	र्नीमूले
246	11	ग्रेहत्	ग्रहेत्
251	12	कृत ऽ स्मर क्रतो स्मर	क्रतो स्मर कृत ऽ स्मर
255	13	श्वैत	श्वेत
256	27	48	48 तम
263	14	निष्कृष्य	निष्कृत्य
273	27	गोप्यीदरूपणाव	गोप्यादिरूपेणावि
,,	,,	मत्स्र	मत्सर
277	17	श्रुते.	श्रुते
290	20	मन्त्रे	मन्त्रो
302	22	धूय	धूय
318	29	ज्ञीपिन	ज्ञापिनः
329	26	समग्र	समग्रा
340	19	मादते	मादतः
341	2	क्षीयेत	क्षीयेत
,,	3	ससारोच्छेदने परम्। संसारोच्छेदनं परमिति।	ससारोच्छेदने परं (ससारोच्छेदनं पारमिति)

पृष्ठसङ्ख्या	पङ्क्तिसङ्ख्या	अशुद्धम्	शुद्धम्
348	16	च्छाखयि	च्छाखीय
352	4	सिहार·	संहार·
353	5	प्राणपश्नोत्तराणिम्।	प्राणपश्नोत्तराणिम् (प्रणवं चोत्तरारणिम्)
358	16	विधिरा	विधिर
359	16	गोपायोज	गोपायौज
360	27	पल	फल
365	28	पास्याशिष्य	पास्यशिष्य
,,	,,	पद्ग्राह्य	पद्ग्राह्याग्रा
368	29	स्तयत्त	स्तत्त
371	28	विशेणा	विशेषणा
375	15	सवर्षो	सर्वेषा
376	5	ब्रह्मात्माक	ब्रह्मात्मक
379	11	श्रुभ्र	शुभ्र
,,	27	शालीपप्प	शालिपप्प
380	1	षण्णवीत	षण्णवति
381	8	निरूष्य	निरूप्य
382	23	मोदश्च	मोदश्च
388	14	ब्रम	ब्रह्म
390	4	ब्रह्मोस	ब्रह्मोपास
392	11	राशि	राशि·
394	10	तालुक युवाक	तालु शंयुवाक
396	4	हर्विषि	हवींषि
402	25	अथर्वशाखीय	सामशाखीय
406	5	विश्वपरूम	विश्वरूप
,,	31	पाठ्य	पाठ्य
411	3	पिंतम्	पिंतम्
423	27	बहुदका	बहूदका

पृष्ठसंख्या	पाङ्क्तसंख्या	अशुद्धम्	शुद्धम्
427	7	येवद्	यवेद्
428	9	दृढाङ्गमजाड्य	दृढाङ्गाजाड्य
436	7	स्थावारा	स्थावरा
,,	18	विद्यायोः	विद्ययोः
450	15	शाश्वत	शाश्वत
453	14	बहिश्चति	बहिश्चेति
461	3	र्विलय	र्विलय
466	26	च ्रा	चक्षुरा
467	25	वीत्वाति	वत्विति
477	19	शाखय	शास्त्रीय
485	2	दारु	दार
,,	3	सव	सर्व
486	24	वेव	वेद्
487	5	दमीद्	दमादि
488	20	नामभिमरू	नामभिरू
,,	28	ऊध्व	ऊर्ध्व
507	4	यद्रूव	यद्व
516	25	वदान्त	वेदान्तं
518	2	पद्यविषया.	पाद्यविषय.
521	12	व्यीवेशषः	व्यविशेष.
528	6	ब्रम्ह	ब्रह्म
531	20	वतादि	तादि
532	12	देव ह	देवा ह
533	3	कल्बना	कल्पना
535	23	न यति	न याति
537	5	पासप्र	पासनप्र
550	24	सगृह्म	सगृह्य
555	3	दव	देव

पृष्ठसंख्या	पङ्क्तिसंख्या	अशुद्धम्	शुद्धम्
561	27	जुह्वा त	जुह्वा पत
563	19	श्वास्र	श्वासि
565	4	धाताद्धातु	धाता ददा्,
,,	13	सीमन्तोन्नयन	उपनयन
,,	18	शाखापूर्व	शाखागार्ह्य
,,	23	न त एकाग्नि	न ते मन्त्रप्रश्ना
570	9	वहा रूवास्तो	वहा वास्तो
594	7	भृजि	भृजी
597	8	दुरेवा	दुरेवा
604	3	रम्य	राम्य
,,	3	देवैः	दैवै
,,	4	वर्गायो	वर्गयो
,,	4	र्म्याह	र्म्यह
612	19	दशाष्टा	दशाष्टा
618	2	रुद्धो	रुद्धा
624	9	तत्स्थान	तत्स्थानां
,,	12	त्याभि	त्यभि
,,	18	काल्याणै	कल्याणै
626	9	द्वयेनैयेत	द्वयेनैत
631	24	कंमत्र	कमत्र
632	3	शान्ति	शान्ति
637	23	पञ्चर्विंश	पञ्चविंश
656	15	तत्सैव	तत्सर्व
661	19	भिस्तुत्य	भिस्स्तुत्यं
672	10	द्याविषय	द्यविषय
676	2	लक्ष्ममि	लक्ष्मीम
681	13	गृहकुल	गृहे कुले
683	24	केश ादि	केशवादि

पृष्ठसंख्या	पङ्क्तिसंख्या	अशुद्धम्	शुद्धम्
684	26	अ वित्र.	अपवित्र.
691	5	घृचिन	घृजिन
,,	7	ओप	औप
698	26	इद्	इद्
713	23	वद्घ्न	वन्द्न
714	28	सार्येतत् ।	सार्येतत्
729	4	मात्रसा	मात्रासा
738	2	ष्ठार्तृ	ष्ठातृ
742	19	सीनना	सीनानां
757	3	ब्रह	बृह
766	16	अग्नेरमसः	अग्नेरम्नस.

A DESCRIPTIVE CATALOGUE OF SANSKRIT MANUSCRIPTS IN THE GOVERNMENT ORIENTAL LIBRARY, MYSORE

मैसूरुराजकीयप्राच्यकोशागारस्थलिखित-संस्कृतपुस्तकानां सविवरणसूचनी.

CLASS I वेदः—(1) संहिता.

No 1 (4335)

ऋक्संहिता

Rk-samhitā

Substance—Palm-leaf

Size—$13\frac{1}{8} \times 1\frac{15}{16}$ inches

Character—Nāgarī

Folios—57

Lines on a page—9

Letters in a line—48

Age of Ms—Appears to be old

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Almost correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरिः ओम् ॥ त्वामग्ने हविष्मन्तो देव मर्तास ईळते ।
मन्ये त्वा जातवेदस स हव्या वक्ष्यानुषक्

अग्निर्होता दास्वत क्षयस्य वृक्तबर्हिष ।
सयज्ञासश्चरन्ति य स वाजास श्रवस्यव ॥

उपसंहार —

सरस्वत्यभि नो नेषि वस्यो मापस्फरी पयसा मा न आधक् ।
जुषस्व न सख्या वेश्या च मा त्वत्क्षेत्राण्यरणानि गन्म ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र प्राधान्येन सर्वास्वप्यृक्षु यज्ञकर्मोपयोग्यग्न्यादिदेवतादय स्तूयन्ते । यज्ञियेषु च हौत्रादिकर्मसु सर्वासामप्यृचा तत्तत्कल्पसूत्रादिभिर्विनियोग प्रदर्शित । गृह्यकर्मस्वपि तत्तद्गृह्यसूत्रानुरोधेन काश्चिदृचो विनियुज्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् ऋक्सहिताया तृतीयाध्यायगतपञ्चमवर्गप्रभृतितुरीयाध्यायान्तभाग विना चतुर्थाष्टकमात्रमुपलभ्यते । ऋक्सहितायामस्यामष्टभिरध्यायैर्विभक्तान्यष्टावष्टकानि परिदृश्यन्ते । अध्यायाष्टकपरिच्छिन्नतयैव तान्यष्टकानीति व्यपदिश्यन्ते ॥

No 2 (4378)

ऋक्सहिता

Rk samhitā

Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—53
Lines on a page—6
Letters in a line—68
Age of Ms —Appears to be old

Condition of Ms —Ends of the leaves are a little injured and the first and the last leaves are broken

Correct or incorrect—Almost correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ प्रहोता जातो महान्नभोविन्नृषद्वा सीदद्पामुपस्थे ।
दधिर्यो धायि स ते वयांसि यन्ता वसूनि विधते तनूपा

उपसंहार —

सहस्तोमा यस्सप्त दैव्या ।

पूर्वेषां पन्थामनुदृश्य धीरा अन्वालेभिरे रथ्यो३ न रश्मीन् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 1 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

अत्र कोशे अष्टमाष्टके आदित सप्तमेऽध्यायेऽष्टादशवर्गान्ता संहिता दृश्यते ॥

No 3 (C 459)

ऋक्संहितापदपाठ

Rk-samhitā-pada-pāthah

Substance—Paper

Size—(a) $12\frac{1}{8} \times 4\frac{1}{4}$, (b) $9 \times 3\frac{1}{2}$ inches

Character—Devanāgarī

Folios—376

Lines on a page—(a) 10, (b) 9

Letters in a line—(a) 44, (b) 32

Age of Ms—1663 A D

Condition of Ms—Fairly good

Correct or incorrect—Fairly corrct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ अग्निं । ईळे । पुरः हितम् ।
यज्ञस्य । देवं । ऋत्विजं । होतारं । रत्न-धातमम् ॥

उपसहार —

त्वां । अग्ने । यजमानाः । अनु । द्यून् । विश्वां ।
वसु । दधिरे । वार्याणि ।

त्वया । सह । द्रविणं । इच्छमानाः . . . ।
अस्तावि । अग्निः । नरां । सुशेवः । वैश्वानरः ।
ऋषि-भिः । सोम-गोपाः . . . . . ॥

इति सप्तमाष्टके अष्टमोऽध्याय

प्रतिपाद्यविषय —

No 1 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष

अत्र कोशे १, २, ४, ६, ७ अष्टकानि दृश्यन्ते । सप्तमाष्टके अन्त्याया ऋच उत्तरार्ध न दृश्यते ॥

No 4 (C 162)

ऋक्संहितापदपाठ

Rk-samhitā-pada-pāthah

Substance—Paper

Size—(a) $10\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{8}$, (b) $9\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches

Character—Devanāgarī

Folios—564

Lines on a page—9

Letters in a line—34

Age of Ms—Not very old

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Fairly correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

ओम् ॥ प्र । वः । पान्तम् । रघुऽमन्यवः । अन्धः । यज्ञं । रुद्राय । मीह्लुषे । भरध्वम् ।

दिवः । अस्तोषि । असुरस्य । वीरैः । इषुध्याऽइव । मरुतं । रोदस्योः ॥

उपसहार —

आपः । ह । यत् । बृहतीः । विश्वं । आयन् । गर्भं । दधानाः । जनयन्तीः । अग्निम् ।

ततः । देवानां । सं । अवर्तत । असुः । एकः . . ।

य । चित् । आपः । महिना । परिऽअपश्यत् । दक्षं ।

प्रतिपाद्यविषय —

No 1 सहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् पदपाठो द्वितीयाष्टकप्रभृत्यष्टमाष्टकस्य सप्तमेऽध्याये तुरीये वर्गे चतुर्थ्यामृच्याद्यपादान्तो दृश्यते । कोशान्ते च ७९ पत्रेषु अष्टमाष्टकप्रथमाध्यायप्रभृति तुरीयाध्यायैकादशवर्गपर्यन्तोऽन्योऽपि भागो लिखितो दृश्यते ॥

No 5 (C 341)

ऋक्सहिताभाष्य वेदार्थप्रकाशाख्य ससहितापदपाठम्

Rk-samhitā-bhāsya, styled Vedārtha-prakāsa

Author—Sāyanācārya Size—$13\frac{3}{4} \times 8\frac{5}{8}$ inches

Substance—Paper Character—Devanāgarī

Folios—84
Lines on a page—8
Letters in a line—40
Age of Ms—1895 Samvat
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Fairly correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

यस्य नि श्वसित वेदा यो वेदेभ्योऽखिल जगत् ।
निर्ममे तमह वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥

अथ प्रथमाष्टके द्वितीयोऽध्याय आरभ्यते—तत्र 'अय देवाय' इत्यष्टर्च सूक्तम् । तस्य ऋषिच्छन्दसी पूर्ववत् । ऋभुदेवताकत्वमनुक्रम्यते ॥

उपसहार —

बभूव । भवतेर्लिटो णलि 'भवतेर' इत्यभ्यासस्यात्वम् । कृताकृतप्रसङ्गितया वुगागमस्य नित्यत्वाद्वृद्धे पूर्व वुगागम । यद्वा—'इन्धिभवतिभ्या च' इति लिट कित्त्वाद्वृद्ध्यभाव । न च 'असिद्धवदत्राभात्' इति तस्यासिद्धत्वादुवडादेशाशङ्कनीय । 'वुग्युटावुवड्यणोस्सिद्धौ भवत' इति तस्य सिद्धत्वात् । 'तिङ्ङ (तिङ)' इति निघात ॥

इति प्रथमस्य द्वितीये अष्टत्रिंशो वर्ग

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकश्रीवीरबुक्कभूपाल साम्राज्यधुरधरेण सायणामात्येन विरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे ऋक्सहिताभाष्ये प्रथमाष्टके द्वितीयोऽध्याय समाप्त ॥

प्रतिपाद्यविषय

श्रीमत्सायणामात्यप्रणीतेऽस्मिन् ऋक्सहिताभाष्ये सर्वासामृचा तत्तदृषिच्छन्दोदेवताप्रदर्शनपूर्वक तत्तत्कर्मसु विनियोगप्रदर्शनपूर्वक च पदार्थवाक्यार्थौ प्रदर्श्य वैयाकरणप्रक्रिया तत्रतत्र प्रसक्ताविचारे जैमिनीयन्यायाश्चोपन्यस्य सर्वा ऋच. सावतरण विव्रियन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् मध्येपत्र सहितापदपाठावपि लिखितौ दृश्येते। कोशेऽस्मिन् प्रथमाष्टकगतद्वितीयाध्यायमात्रस्य भाष्य दृश्यते ॥

No 6 (C 458)

ऋक्संहिताभाष्य वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Rk-samhitā-bhāsya, entitled Vedārtha-prakāsa

Author—Sāyana

Substance—Paper

Size—(a) $11\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{4}$, (b) $11\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{4}$ inches

Character—Devanāgarī and Telugu

Folios—234

Lines on a page—(a) 20, (b) 13

Letters in a line—60

Age of Ms—Not very old

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Fairly correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

इन्द्रायेति द्वादशर्चं पञ्चम सूक्तम् । अङ्गिरसो नृमेधा ऋषि अजमीढ काश्यप ककुभो मध्यमपादस्य द्वादशाक्षरत्वात् । नवमीद्वादश्यौ पुर उष्णिहौ प्रथमपादस्य द्वादशाक्षरत्वात् ॥

उपसहार —

तदानीं सुमित्रो नाम्ना इत्थमस्तौत् । तथा दुर्मित्रोऽगुणक इत्थमस्तौत् । तद्विपरीत वा द्रष्टव्यम् । 'सुमित्रो गुण्यो दुर्मित्रोऽगुण्य' इति कात्यायनेन तथोक्त । स इत्था इत्थमनेन कृतप्रकारेण अस्तौत् अस्तावीत् । 'इत्थमस्तौत्' इति द्विरुक्ति स्तुतिसमाप्त्यर्था ॥

इत्यष्टमस्य पञ्चमे सप्तविंशो वर्ग

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकश्रीवीरबुक्कभूपालसाम्राज्यधुरधरेण सायणाचार्येण विरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे ऋग्भाष्ये अष्टमेऽष्टके पञ्चमोऽध्याय. ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 3 कोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

अत्र कोशे षष्ठाष्टके सप्तमाध्यायस्य, अष्टमाष्टके पञ्चमाध्यायस्य च भाष्य दृश्यते ॥

No 7 (4650)

ऋक्संहिताभाष्यम्
Rk samhitā-bhāsyam

Author—Mudgala
Substance—Palm-leaf
Folios—230
Lines on a page—6
Letters on a line—70
Age of Ms —Probably old
Size—17 × 1⅘ inches

Character—Devanāgarī
Condition of Ms —About 45 leaves are broken in the middle
Correct or incorrect—Seems to be correct
Complete or incomplete—First Astaka only

Subject in brief with remarks —

This work is a commentary on the Rk-samhitā written by Mudgala The commentator has explained only the meanings of words in the hymns of the Rg-Veda In doing so, he has closely followed the commentary of Sāyanācārya

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ सच्चिदानन्दरूपाय नित्याय विमलाय च ।
प्रत्यक्चेतनरूपाय जगद्रूपाय ते नम ॥

गणेशाय नमस्तुभ्य निर्विघ्नकरणाय च ।
सरस्वत्यै नमस्तुभ्य ज्ञानबोधे स्थिरा भव ॥

आलोच्य पूर्वभाष्य च बह्वृचस्य समन्तत ।
गहन मन्यमानेन सुबोधेन समुद्धृतम् ॥

नवनीत यथा क्षीरात्सिकतायाश्च काञ्चनम् ।
तथा समुद्धृत सार (बाला)ना बोधसिद्धये ॥

मौद्गल्यगोत्रेण च मुद्गलेन ह्यात्मानुभूतेन सुसस्कृतेन ।
यथार्थभूतेन सुसाधकेन समुद्धृत सारमिद वरिष्ठम् ॥

वेदार्थहीनस्य भारवाहकत्व वेदाङ्ग उक्तम्—

स्थाणुरय भारहार किलाभूत् अधीत्य वेद न विजानाति योऽर्थम्।
योऽर्थज्ञ इत्सकल भद्रमश्नुते नाकमेति ज्ञानविधूतपाप्मा ॥

उपसहार —

ह मघवन्निन्द्र अर्य धनपतिस्त्व न अस्मान् गोषु आभज प्रापय। ते तव महिम्ना अतिशयेन स्तुतिभि प्रवर्धयितारो वय सधमाद स्याम सह माद्यन्ता भवेम ॥

इति प्रथमस्याष्टमे षड्विंशो वर्ग
इति प्रथमाष्टके अष्टमोऽध्याय
प्रथमाष्टक समाप्तम्

प्रतिपाद्यविषय —

तत्तदृचघटितपदानामर्थमात्रमत्रानुवर्ण्यत

वक्तव्यावशेष -

अत्र कोशे प्रथमाष्टकमात्रस्य भाष्य दृश्यते। भाष्येऽस्मिन् सायणीयभाष्यस्थितवैयाकरणप्रक्रियास्वरविचारादिक परिहृत्य तत्रत्य एव पदार्थवर्णनक्रम सगृहीत इत्येतद्भाष्यस्य यावत्प्रथमाष्टकपरिसमाप्ति परामर्शेन ज्ञायते ॥

No 8 (1037)

तैत्तिरीयसहिता (कृष्णयजुस्सहिता)
Taittirīya-samhitā

Substance—Palm-leaf
Size—$11\frac{1}{8} \times 2\frac{1}{8}$ inches
Character—Grantha
Folios—196
Lines on a page—16
Letters in a line—42
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ इषे त्वोर्जे त्वा वायवस्स्थोपायवस्स्थ देवो वस्सविता प्रार्पयतु श्रेष्ठतमाय कर्मण आप्यायध्वमघ्निया देवभागमूर्जस्वती पयस्वतीरनमीवा अयक्ष्मा मा वस्तेन ईशत माऽघशꣳस ॥

उपसहार —

एतौ वै महिमानावश्वमभितस्संबभूवतुर्हयो देवानवहद्वर्वाऽसुरान् वाजी गन्धर्वानश्वो मनुष्यान् समुद्रो वा अश्वस्य योनिस्समुद्रो बन्धु. ॥ हरि ओम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र च सहिताया सप्त काण्डानि—तत्र प्रथमे ८ प्रपाठका. —

तत्र प्रथमे — दर्शपूर्णमासेष्टिमन्त्रा. तद्विकृतिमन्त्राश्च सन्ति । द्वितीये—प्राधान्येन सोमक्रय प्रतिपाद्यते । हविर्धानमण्डपनिर्माणपर्यन्तकर्माणि च प्रतिपाद्यन्ते । तृतीये—अग्नीषोमीयपशु प्राधान्येनोच्यते, अन्ये अभ्रयनुमन्त्रणादयश्चोच्यन्ते । तुरीये—सुत्यादिनकर्तव्यग्रहाणा प्राधान्येनोक्ति , ग्रावाभिमन्त्रणादीनि चोच्यन्ते । पञ्चमे—पुनराधान तदङ्गानि च प्रतिपाद्यन्ते । षष्ठे—ऐष्टिकयाजमानमन्त्रा तद्ब्राह्मणानि च सन्ति । सप्तमे—याजमानमन्त्रब्राह्मणशेष , वाजपेयमन्त्रा , याज्यापुरोनुवाक्याश्च सन्ति । अष्टमे—राजसूययागोऽभिधीयते ॥

द्वितीयकाण्डे ६ प्रपाठका —

तत्र प्रथमे—अवान्तरप्रकृतेरग्नीषोमीयपशोर्विकृतिरुच्यते । वायव्यादयश्च काम्या पशव उच्यन्ते । द्वितीये—प्रजाकामादीन् प्रति ऐन्द्राग्नादिकाम्येष्टय , पथिकृतादिदर्शात्यतिक्रमनिमित्तकेष्टि , कामुकादीष्टि , अन्नकामादीष्टि , अभिशस्तादिकर्तव्येष्टि , आदित्यचर्वादीष्टि , ऐन्द्रचर्वादीष्टि , अनूज्वादीष्टि , आभिचारिकेष्टि , सोमारौद्रचर्वादीष्टि , ऐन्द्रादीष्टि , काम्य याज्यापुरोनुवाक्यामन्त्राश्चोच्यन्ते । तृतीये—भूत्यादितत्तत्फल कामकर्तव्येष्टय प्रतिपाद्यन्ते । तुरीये—त्रिहविष्कादीष्टयो विधीयन्ते । पञ्चमे -अग्नीषोमीयहविरादयो विधीयन्ते । षष्ठे—प्रयाजादिकर्माण्यभिधीयन्ते ॥

तृतीयकाण्डे ५ प्रपाठका. । सोमशेषवर्णनमस्मिन् काण्डे—

तत्र प्रथमे—दीक्षादिर्बहिष्पवमानान्तानि कर्माणि । द्वितीये -प्रतिनिग्राह्यपर्यन्ता. पवमानग्रहादय. । तृतीये—वैकृतविधय. । तत्त-

न्मन्त्राश्च । तुरीये—पश्विष्टि, दर्वीहोमाश्चाभिधीयन्ते । पञ्चमे—सोमेष्टिशेषभूत ब्रह्मत्वादिकमाभिधीयते ॥

तुरीयकाण्डे ७ प्रपाठका । अग्निचित्याङ्गाना मन्त्राणामत्र पाठ —

तत्र प्रथमे—अभ्र्यादानमृदाक्रान्त्यादि । द्वितीये—देवयजनग्रहा । तृतीये—चितिवर्णनम् । तुरीये—पञ्चमचितिशेषभूतस्तोमादि । पञ्चमे—होमविधि । षष्ठे—परिषेचनसस्कार । सप्तमे—वसोर्धारादिशिष्टसस्काराश्चाभिधीयन्ते ॥

पञ्चमकाण्डे ७ प्रपाठका —

तत्र प्रथमे—उख्याग्नि । द्वितीये—चितेरुपक्रम । तृतीये—चितय । तुरीये—इन्द्रतन्वाख्येष्ट्यादि । पञ्चमे—वायव्यपश्वादि । षष्ठे—उपानुवाक्या । सप्तमे—उपानुवाक्यावशिष्टकर्माणि चाभिधीयन्ते ॥

षष्ठकाण्ड ६ प्रपाठका —

तत्र प्रथमे—क्षुरकर्मादिसस्कृतस्य प्राग्वशप्रवेशदीक्षाहुत्यादि । द्वितीये—आतिथ्येष्टितानूनप्त्रेष्ट्यादि । तृतीये—धिष्णियाग्नीषोमीयप्रणयनादि । तुरीये—गुदयागवसतीवर्यादि । पञ्चमे—उक्थ्यग्रहध्रुवग्रहादि । षष्ठे—दक्षिणाहोमसमिष्टयजुर्होमादिश्चाभिधीयते ॥

सप्तमकाण्डे ५ प्रपाठका । अश्वमेधगतमन्त्रा —

तत्र प्रथमे—अहीनपञ्चरात्रान्तानि कर्माणि । द्वितीये—षडात्रादीनि । तृतीये—अहीनद्वादशाहत्रयोदशरात्रादीनि । तुरीये—चतुर्विंशतिरात्रादिसत्रकर्माण्यभिधीयन्ते । पञ्चमे—वत्सराख्यस्सत्रविशेषोऽभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन् सहिता समग्रा दृश्यते

No 9 (2684/1)

तैत्तिरीयसहिता (कृष्णयजुस्सहिता)

Taittiriya-samhitā

Substance—Palm-leaf
Size—$13\frac{3}{8} \times 2\frac{3}{16}$ inches
Character—Devanāgarī
Folios—69
Lines on a page—18
Letters in a line—120

Condition of Ms —Leaves are slightly broken
Correct or incorrect—Fairly correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 8 कोशवत्

उपसहार —

गावस्समान्यस्सवनमष्टाभिर्वा एते देवकृत चाभिजित्या इत्याहुर्वरु-णोऽद्भिस्साम्न चतु पञ्चाशत्॥ गावो योनिस्समुद्रो बन्धु ॥ हरि ओम्॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 8 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 8 कोशवत्

No 10 (4272)

तैत्तिरीयसहिता (कृष्णयजुस्सहिता)

Taittirīya samhitā

Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—312
Lines on a page—8

Letters in a line—56
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Fairly correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 8 कोशवत्

उपसंहार —

No 9 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय

No 8 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 8 कोशवत्

No 11 (1585)

तैत्तिरीयसंहिता (कृष्णयजुस्संहिता)

Taittirīya-saṃhitā

Substance —Palm-leaf

Size— $18\frac{1}{4} \times 1\frac{5}{8}$ inches

Character—Grantha

Folios—236

Lines on a page —9

Letters in a line—66

Condition of Ms —Eaten by white ants here and there

Correct or incorrect—Fairly correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 8 कोशवत्

उपसंहार —

आग्नेयोऽष्टाकपालस्सौम्यश्चरुस्सावित्रोऽष्टाकपालः पौष्णश्चरू रौद्रश्चरुरग्नये वैश्वानराय द्वादशकपालो मृगाखरे ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 8 कोशे द्रष्टव्यः

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् संहिता अन्तिमानुवाकचतुष्टयं विना समग्रा दृश्यते । कोशः प्रायश्शुद्ध । तत्रतत्र कीटदष्ट ॥

No 12 (C 863)

तैत्तिरीयसंहिता (कृष्णयजुस्संहिता)

Taittiriya-samhitā

Substance—Paper
Size—$8\frac{1}{16} \times 4\frac{1}{8}$ inches
Character—Devanāgarī
Folios—436
Lines on a page—9
Letters in a line—26

Age of Ms—1812 A D
Condition of Ms—Very good
Correct or incorrect—Fairly correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 8 कोशवत्

उपसंहार —

No 8 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 8 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् संहिता द्वितीयकाण्डं विना समग्रा दृश्यते

No 13 (2683/1)

तैत्तिरीयसंहितापदपाठ (कृष्णयजुस्संहितापदपाठ)

Taittirīya-samhitā-pada-pāthah

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{1}{8} \times 2\frac{1}{8}$ inches

Character—Telugu
Folios—177

Lines on a page—15

Letters in a line—98

Age of Ms—Appears to be old

Condition of Ms—The ends of the leaves are broken

Correct or incorrect—Fairly Correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ इषे । त्वा । ऊर्जे । त्वा । वायव । स्थ । उपायव इत्युप-आयव । स्थ । देव । व । सविता । प्रेति । अर्पयतु । श्रेष्ठतमायेति श्रेष्ठ-तमाय । कर्मणे ॥

उपसंहार —

अतिरात्राविव्यति-रात्रौ । अभित । भरत । इन्द्रियस्य । परिगृहीत्या इति परि-गृहीत्यै ॥ अन्तरिक्षमिन्द्रियस्यैक त्र ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 8 एतत्पदपाठमूलभूतसंहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यावशेष —

कोशेऽस्मिन् सप्तमकाण्डे तृतीयप्रश्ने षष्ठानुवाकान्त पदपाठो दृश्यते ॥

No 14 (688)

तैत्तिरीयसंहितापदपाठ (कृष्णयजुस्संहितापदपाठ)

Taittiriya-samhitā-pada-pāthah

Substance—Palm-leaf

Size—$18\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{4}$ inches

Character—Devanāgari and Telugu

Folios—296

Lines on a page—8

Letters in a line—88

Age of Ms—Ancient

Condition of Ms—Leaves are very much worn out

Correct or incorrect—Fairly correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 13 कोशवत्

उपसहार —

सोमान् । अपश्यत् । तान् । एति । अहरत् । तै । अयजन । तेज । एव । प्रथमन । अवेति । अरुन्ध ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 8 **एतत्पदपाठमूलभूतसहिताकोशे द्रष्टव्य**

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् सप्तमकाण्डे प्रथमप्रश्ने अष्टमानुवाकान्त्यभागान्त पदपाठो दृश्यते ॥

No 15 (C 862)

तैत्तिरीयसहितापदपाठ (कृष्णयजुस्सहितापदपाठ)

Taittiriya-samhitā-pada-pāthah

Substance—Paper

Size—14⅛ × 2⅛ inches

Character—Devanāgari

Folios—641

Lines on a page—9

Letters in a line—28

Age of Ms — Not very modern

Condition of Ms —Leaves are in a very good condition

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 13 कोशवत्

उपसहार —

हय । देवान् । अवहत् । अर्वा । असुरान् । वाजी । गन्धर्वान् अश्व । मनुष्यान् । समुद्र । वै । अश्वस्य । योनि । समुद्र. । बन्धु. । व्यात्तमवह द्वादश च ॥

गावो गावस्सिषासन्ती प्रथमे मासि सम्राज्यो यदि सोमो षडहैरुत्सृज्या ३ देवानामकर्येण चर्मावपृथिव्यै दत्वते कस्त्वाऽग्नये यो वै य प्राणतो य आत्मदा आ ब्रह्मन्नाऽक्काऽश्वि बीजमाग्नेयोऽष्टाकपालोऽग्नयेऽ२होमुचेऽष्टाकपालोऽग्नये समनमद्ये ते पन्थानो ये वा अश्वस्य मेध्यस्य शिर पञ्चवि२शति ॥ गावस्समान्यस्सवनमष्टाभिर्वा एते देवकृत चाभिजित्या इत्याहुर्वरुणोऽद्भिस्साम्ने चतु पञ्चाशत् ॥ ५४ ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 8 एतत्पदपाठमूलभूतसहिताकोशे द्रष्टव्य

No 16 (837)

तैत्तिरीयसहितापदपाठ (कृष्णयजुस्सहितापदपाठ)

Taittiriya-samhitā-pada-pāthah

Substance—Palm-leaf

Size—$17\frac{1}{2} \times 1\frac{7}{16}$ inches

Character—Grantha

Folios—160

Lines on a page—8

Letters in a line—60

Age of Ms —Seems to be old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Fairly correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 13 कोशवत्

उपसहार —

यज्ञेन । यज्ञ । अयजन्त । देवा. । तानि । धर्माणि । प्रथमानि । आसन् । ते । ह । नाक । महिमान. । सचन्ते । यत्र । पूर्वे । साध्या । सन्ति । देवा. ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 8 एतत्पदपाठमूलभूतसहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् पदपाठस्तृतीयकाण्डान्तो दृश्यते

No 17 (A 2)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्य (कृष्णयजुस्संहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्
Taittirīya-samhitā-bhāsyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bhāskara-Misra

Substance—Palm-leaf

Size—$13\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches

Character—Telugu and Kannada

Folios—236

Lines on a page—22

Letters in a line—21

Age of Ms—Not so very modern

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरिः ओम् ॥ तत्रामावास्यायां सनयतः शाखामाच्छिनत्त्यध्वर्युः —इषे त्वोर्जे त्वेति ॥ 'उभा वामिन्द्राग्नी' इत्यतः प्रागितः प्रभृति ये मन्त्राः प्रजापतिः काण्डऋषिः । अत्र केचिद्युष्मच्छब्दद्वयाद्वे यजुषी आहुः । तदानीं छेदने द्वयोः समुच्चयः ॥

उपसंहार —

जनत् जनयति उत्पादयति । जनेर्ण्यन्तात्पूर्ववल्लङ् । 'छन्दस्युभयथा' इति शप आर्धधातुकत्वाण्णिलोपः । ताविमावेव महानुभावौ अस्माकं दुश्चर्मतां नाशयतां शोभनानि दत्तामित्यर्थः ॥

इति भट्टभास्करमिश्रविरचिते ज्ञानयज्ञाख्ये यजुर्वेदभाष्ये प्रथमकाण्डे अष्टमप्रश्ने द्वाविंशोऽनुवाकः ॥

प्रतिपाद्यविशेष

श्रीभट्टभास्करमिश्रप्रणीतेऽस्मिन् तैत्तिरीयसंहिताभाष्ये प्रथमकाण्डे आध्वर्यवानां दर्शपूर्णमासाङ्गमन्त्राणां ऐन्द्राग्नेष्ट्यादिकाम्येष्टि-

याज्यापुरोनुवाक्याना प्राधान्येन सोमक्रयणाङ्गमन्त्राणा सदोनिर्माणाद्यङ्गमन्त्राणा अग्नीषोमीयपशुसगताना सोमाभिषवाङ्गाना च मन्त्राणां रुद्रवद्यागादिकाम्यष्टियाज्यापुरोनुवाक्याना ग्रहाभिमन्त्रणादिमन्त्राणा पुनराधेयाग्न्युपस्थानमन्त्रब्राह्मणाना अभिशस्तकर्तृकादिकाम्येष्टियाज्यापुरोनुवाक्याना ऐष्टिकयाजमानमन्त्रब्राह्मणाना पशुकामेष्टिप्रभृतिकाम्येष्टियाज्यापुरोनुवाक्याना इडानुमन्त्रणादिमन्त्राणा वाजपेयसगताना मन्त्राणा अनृज्विन्द्रयागादियाज्यापुरोनुवाक्याना राजसूयाङ्गमन्त्राणा काम्यनैमित्तिकपश्विष्ट्युपयोगिमन्त्राणा च तत्रतत्र वैयाकरणप्रक्रियास्वरप्रक्रियादिप्रदर्शनपूर्वक पदार्थवाक्यार्थौ प्रतिपाद्येते ॥

वक्तव्यविशेष —

माधवीयाया धातुवृत्तौ एतद्भाष्यप्रणेतुर्भट्टभास्करस्य नामोत्कीर्तनदर्शनात् माधवार्यानुजन्मसायणार्यप्रणीतभाष्ये तत्रतत्रैतद्भाष्यसमानानुपूर्वीदर्शनाच्चाय भट्टभास्कर चतुर्वेदीभाष्यप्रणेतुस्सायणाचार्यादपि प्राचीन इत्यवसीयते । कोशेऽस्मिन् उपोद्घातभाग विना प्रथमकाण्डमात्रस्य भाष्य दृश्यते ॥

No 18 (473)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāṣyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bhāskara-Misra

Substance—Palm-leaf

Size—$19\frac{3}{4} \times 1\frac{11}{16}$ inches

Character—Telugu

Folios—74

Lines on a page—11

Letters in a line—85

Age of Ms —Very old

Condition of Ms —Worm-eaten here and there

Correct or incorrect—Not so very incorrect

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

ओम् ॥ ईशान॰ सर्वविद्यानां भूतानामीश्वरः पर॰ ।
पुनातु सर्वदा चास्मान् शब्दब्रह्ममयश्शिव॰ ॥

अत्राहु —यदधीतमविज्ञात निगदेनैव शब्द्यते ।
अनग्नाविव शुष्कैधो न तज्ज्वलति कर्हिचित् ' ॥

उपसहार —

माकिरिति छान्दस उपजन, निपातान्तर वा। यथाऽऽह गणकार,—'यत्र नाकेनहित (माकिर्नेकिर्नभ)' इति। ईष्टेर्लुङि विकरण व्यत्ययेन च्लेरङादेश। 'अनुदात्ते च कुरपरे' (कुधपरे) इति सहिताया प्रकृतिभाव ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 17 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

अत्र कोशे भट्टभास्करभाष्य प्रथमकाण्डे आदित प्रभृति चतुर्थे प्रश्ने समग्रप्रायचतुर्विंशानुवाकान्तमास्ति

No 19 (B 761)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittirīya samhitā bhāsyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bhāskara-Misra
Substance—Paper
Size—$7\frac{7}{8} \times 6\frac{1}{2}$ inches
Character—Telugu
Folios—30 + 44
Lines on a page—19
Letters in a line—15

Age of Ms—Appears to be old
Condition of Ms—Tolerably good
Correct or incorrect—Not very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरिः ओम् ॥ अथ प्राजापत्यमेव काण्ड याजमान, आज्यसानाय्ययो स्कन्नस्य सम्भरति 'स त्वा' इत्यनुष्टुभा। स ॅसिञ्चामि सह-

सिञ्चामि । हे स्कन्न त्वा प्रजामायुर्धेन प्रजादिभिस्सह त्वामेकत्र सिञ्चामि । यजुषा अनेन मन्त्रेण ॥

उपसंहार —

पारयिष्णु पारप्रापणसमर्था, पार तीर कर्मसमाप्तौ 'णेश्छन्दसि' इतीष्णुच् । ईदृशीं पृथिवीं देवी स्वारुह सुष्ठु आरोहामि । छान्दसो लुङ् ॥

इति पञ्चमप्रपाठके एकादशोऽनुवाक ।

इति श्रीभट्टभास्करमिश्रविरचिते यजुर्वेदभाष्ये ज्ञानयज्ञाख्ये प्रथम-काण्डे पञ्चमप्रपाठक समाप्त ॥

प्रतिपाद्यविषय —

भट्टभास्करीये तैत्तिरीयप्रथमकाण्डपञ्चमप्रश्नभाष्येऽस्मिन् पुनरा-धेयाग्न्युपस्थानमन्त्रब्राह्मणकाम्येष्टियाज्यापुरोनुवाक्या ऐष्टिकयाजमान-मन्त्रब्राह्मणपशुकामादिकाम्येष्टिपुरोनुवाक्यायाज्याश्च सावतरण सशब्द-व्युत्पादन च विव्रियन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् पूर्व प्रथमकाण्डे षष्ठप्रश्नभाष्य तत पञ्चमप्रश्नभाष्य च लिखित दृश्यते । ततश्च पञ्चषेषु पत्रेषु द्वितीयकाण्डे द्वितीय-प्रश्ने षष्ठानुवाकस्य सगृहीता काचन व्याख्या दृश्यते । नामधेय च तस्या नोपलभ्यते ॥

No 20 (A 3)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्य (कृष्णयजुस्संहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittiriya-samhitā-bhāsyam, styled Jñānayajña

Author—Batta-Bhāskara-Misra

Substance—Paper

Size—$13\frac{1}{4} \times 8\frac{3}{8}$ inches

Character—Telugu

Folios—107

Lines on a page—22

Letters in a line—27

Age of Ms —Not very modern

Condition of Ms —Sound
Correct or incorrect—Not very incorrect

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ अत पर काम्या पशवो विधयिन्ते काम्यप्राया, नैमित्तिकाना च मध्येऽभिधानात् । तेषा वेद्यादिनियमो नास्ति । वैश्वदेवकाण्ड 'वायव्य श्वेतमालभेत' इत्यादि । 'पीवोन्ना रयिवृध ' इत्यारभ्य षडृचो याज्यानुवाक्या, वपाया पुरोडाशस्य हविष इति द्वेद्वे । वायव्य वायुदेवत्य श्वेत श्वेतवर्णमालभेत भूतिकाम । आलम्भन नियोजनम् । भूति धनवत्ता, ता कामयत इति ॥

उपसहार —

अपि च, भद्रे भजनीये कल्याणे सौमनसे सौमनस्यहेतुके तत्प्रदानहेतुकसर्वाभिमतसिद्धिरूपकल्याणे च स्यामेति । येऽविनियुक्ता मन्त्रास्ते लिङ्गेन कार्यनुरूपे कर्मणि विनियोक्तव्या ॥

इति श्रीभट्टभास्करमिश्रविरचिते यजुर्वेदभाष्ये ज्ञानयज्ञाख्ये द्वितीयकाण्डे षष्ठप्रश्ने द्वादशोऽनुवाक ॥ द्वितीयकाण्डस्समाप्त ॥

प्रतिपाद्यविषय —

द्वितीयकाण्डेऽस्मिन् प्राधान्येनाभिहिता· काम्येष्ट्युपयोगिमन्त्रायाज्यापुरोनुवाक्यादयश्च नातिव्याससमास क्लिष्टशब्दप्रक्रियास्वरनिरूपणपूर्वक च साधु विव्रियन्ते ॥

वक्तव्यावशेष —

अत्र कोशे द्वितीयकाण्डमात्रस्य भाष्य दृश्यते ॥

No 21 (1013)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्यम्) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāsyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bhāskara-Misra

Substance—Palm-leaf
Size—$19\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Grantha

Folios—445

Lines on a page—7

Letters in a line—60

Age of Ms —Appears to be old

Condition of Ms —The leaves on the left are worm eaten

Correct or incorrect— Almost correct

Complete or incomplete—Contains the first and the second kāndas

उपक्रम —

No 18 कोशवत्

उपसंहार —

No 20 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 17, 20 कोशयोर्द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

अत्र कोशे प्रथमद्वितीयकाण्डयोर्भाष्य दृश्यते ।

No 22 (A 4)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्य (कृष्णयजुस्संहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittirīya-samhitā bhāsyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bhāskara-Misra

Substance—Paper

Size—$13\frac{1}{8} \times 8\frac{1}{2}$ inches

Character—Telugu

Folios—124

Lines on a page—19

Letters in a line—18

Age of Ms —Not very modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Contains the third kānda

उपक्रम —

हरि॰ ओम् ॥ एष निष्ठावके शाके कुशिकान्वयजन्मना ।
भट्टभास्करमिश्रेण ज्ञानयज्ञ प्रवर्तित ॥
यजुर्ब्राह्मणैर्विनियुज्यते । अनारभ्याधीतत्वात्
प्रकृत्यर्थमेतत् । अत्र लिङ्गवचनाभ्या विनियोग ॥

उपसहार —

पुष्करपर्णस्थ मथनेन ततो निष्कृष्यालभत, यथोक्त '<u>पुष्करपर्ण-मुपसृतविमुक्तीति</u> ('पुष्करपर्णे ह्येनमुपश्रितमविन्दत्' इति) । कीदृशात् मूर्ध्न मूर्धस्थानीयात् प्रधानभूतात्पुष्करपर्णात् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

भट्टभास्करमिश्रप्रणीतेऽस्मिन् तैत्तिरीयसहितातृतीयकाण्डभाष्ये प्राधान्येनाभिहिताना सोमयागोपयोगिना मन्त्राणा केषा चित्काम्यनैमित्तिकविध्युपयोगिना च मन्त्राणा सगतिप्रदर्शनपूर्वक सशब्दव्युत्पादन नातिव्याससमास च पदार्थतात्पर्यार्थौ प्रकाश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष

अत्र कोशे तृतीयकाण्डे आदित प्रभृति पञ्चमप्रश्ने एकादशानुवाके समग्रप्रायचतुस्त्रिशपञ्चाशत्पर्यन्तमात्रस्य भाष्य दृश्यते ॥

No 23 (A 5)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāsyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bhāskara-Misra

Substance—Paper

Size—$13\frac{1}{2} \times 8\frac{1}{2}$ inches

Character—Kannada

Folios—125-215

Lines on a page—22

Letters in a line—27

Age of Ms —Not too modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

उदात्तनिवृत्तिस्वरेण विभक्तेरुदात्तत्वम् । विश्वस्य वाघत ऋत्विक्समुदायस्य उदकात्प्राणोनिरमन्थदित्येते(के) । चतुर्थी 'तमु त्वा' इति । तमेव त्वा दध्यङ् ऋषिरथर्वण पुत्र ईधे दीपयामास इन्धीभवति एताभ्या चेतित्वादि ('इन्धिभवतिभ्या च' इति कित्त्वाद्) निदितामिति लोप ॥

उपसहार —

द्यौस्ते पृष्ठमिति सर्वात्मतयाऽश्व स्तूयते । पृष्ठमुपरिभाग सधस्थ सहस्थान 'सुपि स्थ' इति क. । 'सधमाधस्थयो.' इति। सधादेश ॥ पञ्चविंशोऽनुवाक ॥

इति भट्टभास्करमिश्रविरचिते वेदभाष्ये पञ्चमकाण्डस्समाप्त ॥

प्रतिपाद्यविषय —

भट्टभास्करप्रणीतेऽस्मिन् तैत्तिरीयसहितापञ्चमकाण्डभाष्ये प्राधान्येनाग्निचयनाश्वमेधयागोपयोगिनो वेदभागस्य सावतरण तत्तत्क्लिष्टशब्दव्युत्पादनस्वरप्रक्रियादिनिरूपणसहित च विवरण नातिसगृहीत दृश्यते॥

वक्तव्यविशेष —

No. 22 कोशोत्तरभागोऽयम् । अत्र कोशे तृतीयकाण्डान्त्यपञ्चाशद्वितयस्य, उपान्त्यानुवाकान्तस्य पञ्चामकाण्डस्य च भाष्य दृश्यते ॥

No 24 (2356)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāṣyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bhāskara-Misra
Substance—Palm-leaf
Size—$17\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—65

Lines on a page—10
Letters in a line—60
Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Leaves are worm-eaten, broken and decayed

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

'यस्यैता उपधीयन्ते' इति भूयस्कृत्सूपधान श्रूयते। 'आयुष्या उपदधाति' इति त्वायुष्यासु। पूर्ववच्छन्त्रिन्यायेन सर्वा आप्यायुष्या ॥

उपसहार —

किंच साक्षाद्व्यवधानेन वज्र भ्रातृव्याय प्रहरति। अरुणपिशङ्ग 'वर्णो वर्णेष्वनेते' न प्रवर्तते। एतद्वै वज्रस्य
रमिश्रविरचिते ज्ञानयज्ञाख्ये
यजुर्वेदभाष्ये सहिताया षष्ठे काण्डे षष्ठप्रपाठके एकादशोऽनुवाकः ॥ समाप्तश्च प्रपाठक ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 23, 25 कोशयोर्द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् पञ्चमकाण्डे तृतीयप्रश्ने एकादशानुवाके षट्चत्वारिंशपञ्चाशत्प्रभृति षष्ठकाण्डान्त भाष्य दृश्यते ॥

No 25 (A 6)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāṣyam styled Jñānayajña

Author—Bhatta Bhāskara-Misra

Substance—Paper

Size—$13\frac{1}{4} \times 8\frac{1}{2}$ inches

Character—Kannada and Telugu

Folios—215-270+37

Lines on a page—23

Letters in a line—28

Age of Ms—Not very old

Condition of Ms—Sound

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

श्री॰ ॥ हरि॰ ओम् ॥ षष्ठकाण्डप्रारम्भ —अथ सौम्यस्याध्वरस्य ब्राह्मण सोम्यकाण्डमारभ्यते । प्राचीनवंशं करोतीति विधि । हविर्धानशब्द-वद्योगाख्येषा हि देवयजनस्य । तेन देवयजनविधिरय [न] गुणमात्र-मेव । प्राचीन॰ प्रागायत पृष्ठवंशोऽस्मिन्निति बहुव्रीहौ पूर्वपदप्रकृति-स्वरत्व । प्रा[ग]ञ्चतीति 'ऋत्विक्' इत्यादिना क्विनि 'अच' इति लोपे 'चौ' इति दीर्घत्वे 'विभाषाऽञ्चेरदिक्स्त्रियां' इति ख । तादृश देवयजन कुर्यादिति । लिङर्थे ले(ल)ट् ॥

उपसंहार —

तेषा स्वरूपमुत्पत्तिं च अभिधास्यन तन्निमित्त चास्य ज्योतिरिति संज्ञा निर्वक्ष्यन् प्रथममनयैव संज्ञया इदमुपादाय विशिष्टफलसाधनत्व (त्वमस्य)दर्शयति ॥

प्रतिपाद्यविषय —

भाष्येऽस्मिन् दीक्षाविध्याद्युदयनीयान्ताग्निष्टोमयागप्रतिपादकस्य तैत्तिरीयसंहिताषष्ठकाण्डस्य तत्रतत्र संगतिप्रदर्शनपूर्वक पदार्थवाक्यार्थौ तत्रतत्र वैयाकरणप्रक्रियास्वरप्रक्रियाप्रदर्शनपूर्वक प्रकाश्येते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् षष्ठकाण्डभाष्य सप्तमोपोद्घातभागश्च दृश्यते ॥

No 26 (1162)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्य (कृष्णयजुस्संहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittiriya-samhitā-bhāsyam, styled Jñānayajña

Author—Batta-Bhāskara-Misra
Substance—Palm-leaf
Size—17 × 1½ inches
Character—Telugu

Folios—97
Lines on a page—7
Letters in a line—60
Age of Ms —Ancient

Condition of Ms —Decayed, broken and worm-eaten

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 25 कोशवत्

उपसंहार —

किंच साक्षाद्व्यवधानेन वज्रं भ्रातृव्याय प्रहरति। अरुणपिशङ्ग॰ 'वर्णो वर्णेष्वनेन' इत्यव्यये (ते, इति व्यत्ययेन) न प्रवर्तते। एतद्वै वज्रस्य रूपं समृद्ध्यै ॥

इति श्री भट्टभास्करमिश्रविरचिते ज्ञानयज्ञाख्ये षष्ठकाण्डे षष्ठ-प्रश्नस्समाप्त॰ ॥ समाप्तश्चायं काण्डः ॥ हरिः ओम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 25 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् भट्टभास्करभाष्यं षष्ठकाण्डमात्रस्य दृश्यते ॥

No 27 (427)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्यं (कृष्णयजुस्संहिताभाष्यं) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittirīya samhitā-bhāsyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bhāskara-Misra

Substance—Palm-leaf

Size—$15\frac{1}{4} \times 1\frac{15}{16}$ inches

Character – Grantha

Folios—159

Lines on a page—11

Letters in a line—48

Age of Ms —Not very old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Not so very correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

अथाध्वरस्य ब्राह्मण सौम्य काण्डमारभ्यते—तत्र प्राचीनवंश करोतीति विधि । गुण (देवयजन) विधिरयम्, न गुणमा[त्रमेव]प्राचीन प्रागायत पृष्ठवंशोऽस्मिन्निति बहुव्रीहौ पूर्वपदप्रकृतिस्वरत्वम् । प्रागञ्चतीति ऋत्विगादिना क्विनि अच इति भ (भस्याकारस्य) लोप ॥

उपसंहार —

मधु वा इत्यादि । गतम् । महीया पूजाम् । महीया कण्ड्वादियगन्त । तत 'अ प्रत्ययात्' इत्यकारप्रत्यय ॥

इति भट्टभास्करमिश्रविरचिते यजुर्वेदभाष्ये ज्ञानयज्ञाख्ये सप्तमे काण्डे पञ्चमप्रश्ने दशमोऽनुवाक ॥

अथाश्वमेधे नक्तहोमा पृथिव्यै स्वाहेत्यादयो निगदसिद्धा ॥

प्रतिपाद्यविषय —

षष्ठसप्तमकाण्डयो सौमिकब्राह्मणभागस्य तत्तत्प्रश्नानुवाकादीना संगतिनिरूपणपूर्वक सवैयाकरणप्रक्रियाप्रदर्शन च पदार्थवाक्यार्थौ निरूप्येते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् भट्टभास्करीयभाष्य षष्ठकाण्डप्रभृति सप्तमे दशमानुवाकान्त दृश्यते ॥

No 28 (673)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्य (कृष्णयजुस्संहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāsyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bāskara-Misra

Substance—Palm-leaf

Size—$18\frac{3}{8} \times 2\frac{3}{16}$ inches

Character—Telugu

Folios—61

Lines on a page—14

Letters in a line—92

Age of Ms—Appears to be ancient

Condition of Ms—Injured in parts

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 25 कोशवत्

उपसहार —

No 27 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 27 कोशे द्रष्टव्यः

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् षष्ठसप्तमकाण्डयो· भट्टभास्करीय भाष्य दृश्यते ॥

No 29 (A 7)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittirīya samhitā bhāṣyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bhāskara-Misra

Substance—Paper

Size—8¾ × 13½ inches

Character—Telugu

Folios—78

Lines on a page—23

Letters in a line—27

Age of Ms—Appears to be modern

Condition of Ms—Sound

Correct or incorrect—Not very incorrect

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरि· ओम् ॥ प्रजननमिति ये(ए)षां च सर्वविकारार्थता द्योतयितु काण्डभेद· । अस्य च सर्वप्रकृतिता सूचयितु काण्डभेदेन प्रकार· (पृथक्कार·) कृत· । अत्र आद्यनुवाकत्रय सौम्य, शिष्ट सर्वमपि काण्डं

वैश्वदेवम् । प्रजनन—सर्वासा प्रजाना जन्महेतु । वक्ष्यति च ‘ अग्निष्टोमेन वै प्रजापति प्रजा असृजत ’ इति । ज्योतिः—अग्निष्टोम. । ज्योतिष्ट्वास्येदानी प्रतिपादयति —अग्निरिति । देवाना मध्ये अग्निर्ज्योतिर्द्योतमानो भवति ॥

उपसहार —

योगश्च क्षेमश्चास्मिन् राष्ट्र कल्पता सम्पद्यताम् । अलब्धलाभो योग । लब्धस्य परिपालन क्षेम ॥

इति श्रीभट्टभास्कराचार्यविरचिते यजुर्वेदभाष्ये सप्तमे काण्डे पञ्चमे प्रश्ने अष्टादशोऽनुवाक ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र अग्निष्टोमातिरात्रपङ्क्त्रात्रविशतिरात्रादिसत्रविधिप्रदर्शनपरस्य कृष्णयजुश्शाखीयस्य सप्तमकाण्डीयसौमिकब्राह्मणवेदभागस्य सशब्दव्युत्पादन सस्वरप्रक्रियाप्रदर्शन च पदार्थवाक्यार्थौ प्रतिपाद्येते ॥

वक्तव्यविशेष —

No 25 कोशोत्तरभागोऽयम् । कोशेऽस्मिन् प्रथमप्रश्नप्रभृति पञ्चमे प्रश्ने अष्टादशानुवाकान्तस्य सप्तमकाण्डभागस्य भट्टभास्करीय भाष्यं दृश्यते ॥

No 30 (3277)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) ज्ञानयज्ञाख्यम्

Taittiriya-samhitā-bhāsyam, styled Jñānayajña

Author—Bhatta-Bhāskara-Misra
Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—29
Lines on a page—10
Letters in a line—48
Age of Ms —Seems to be old
Condition of Ms —The leaves being worm-eaten here and there, a great number of letters are missing

Correct or incorrect—Appears to be correct | Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

अथ द्वौ चतुर्विंशतिरात्रौ । तत्राय प्रथमोऽतिरात्रो ज्योतिरादिस्त्र्यहश्च त्रिरात्र । उक्त च—'त्रिरात्रो द्वादशाहस्य दशाहानि पृष्ठ्यच्छन्दोमात्मकान्यतिरात्र.' इति ॥

उपसहार —

हे वाजिन् तवाग्नि युङ् योजयिता ससहाय. । तस्मात्त्वामन्वारभामहे स्वस्ति अविनाशि पारय कर्मसमाप्ति गमय। 'पार तीर कर्मसमाप्तौ त्वमसि ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 29 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् सप्तमकाण्डे चतुर्थप्रश्नप्रभृति पञ्चमे समग्रप्रायैकोनविंशानुवाकान्त भट्टभास्करीय भाष्य दृश्यते ॥

No 31 (1559)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Taittiriya-samhitā-Bhāsyam, styled Vedārtha-prakāsa

Author—Sāyana
Substance—Palm-leaf
Size—$18\frac{1}{2} \times 1\frac{5}{8}$ inches
Character—Telugu
Folios—143
Lines on a page—7
Letters in a line—80

Age of Ms —Ancient
Condition of Ms —Very much broken and leaves are worm-eaten
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

कमलाकुचकर्पूरकस्तूरीवासितोरसम् ।
सपूर्णचन्द्रसुभग भजे नरहरि हरिम् ॥
कृपालुर्माधवाचार्यो वेदार्थ वक्तुमुद्यत ।
ब्राह्मण कल्पसूत्रे द्वे मीमासा व्याकृति तथा ॥
उदाहृत्याथ तैस्सर्वैर्मन्त्रार्थ स्पष्टमीर्यते ॥

कोऽय वेदो नाम । के वाऽस्य विषयप्रयोजनसम्बन्धाधिकारिण । कथ वा तस्य प्रामाण्यम् । न खल्वेतस्मिन् सर्वस्मिन्नसति वेदो व्याख्यानयोग्यो भवति । अत्रोच्यते—

उपसंहार —

स्वार्थ यन्ति गच्छन्तीति स्वार्थेत , तेषा स्वार्थेताम् । यतन्त इति यत , तेषा यदा (यताम्) मकरमासे प्रयागस्नान केषाचित् स्वार्थ । त प्राप्तु प्रयतमानाना स्वग्रामान्निर्गच्छता मध्ये य कश्चिच्छ्रान्तो गन्तुमशक्त॰ सङ्क्रान्तिकालीनस्नानाद्धीयते सोऽपि निष्टयाय परेद्युर्नि

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् परिदृश्यमाने प्रथमकाण्डद्वितीयप्रश्नासमग्रैकादशानुवाकान्ते सायणभाष्यग्रन्थभागे दर्शपूर्णमासाङ्गाना पर्वप्रतिपद्दिनकर्तव्यकर्माङ्गभूताना च मन्त्राणा कतिचित्काम्येष्टियाज्यापुरोनुवाक्याना सोमक्रयार्थमन्त्राणा च तत्रतत्र कल्पसूत्रोपन्यासपूर्वक मीमासान्यायसचारपूर्वक च पदार्थवाक्यार्थौ साधु निरूप्येते ॥

वक्तव्यविशेष —

एतद्भाष्यप्रणेतृसायणार्याग्रजमाधवार्यप्रणीतधातुवृत्तौ भट्टभास्करनामोल्लेखदर्शनात्क्वचित्क्वचित् भट्टभास्करभाष्यसमानानुपूर्व्या अत्रोपलम्भाच्चाय सायणार्यो भट्टभास्करादर्वाचीन इति ज्ञायते ॥

कोशेऽस्मिन् भाष्यमिद प्रथमकाण्डे द्वितीयप्रश्ने असमग्रैकादशानुवाकान्त परिदृश्यते ॥

No 32 (3465)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्य (कृष्णयजुस्संहिताभाष्य) वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana
Substance—Palm-leaf
Size—$18\frac{7}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—277
Lines on a page—7
Letters in a line—64
Age of Ms —Ancient
Condition of Ms —Almost good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 31 कोशवत्

उपसंहार —

माध्यन्दिने सवने पृष्ठस्तोत्राणामाद्ये स्तोत्रे रथन्तराख्य साम यस्मिन् सोमयागे

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र प्रथमे प्रश्ने—आध्वर्यवाना दर्शपूर्णमासाङ्गाना पर्वप्रातिपदिन-कर्तव्यकर्माङ्गभूताना च मन्त्राणा द्वितीयकाण्डद्वितीयप्रश्नप्रथमानुवाकाम्नातकतिचित्काम्येष्टियाज्यापुरोनुवाक्याना, द्वितीये—सोमक्रयार्थ-मन्त्राणा द्वितीयकाण्डद्वितीयप्रश्नाद्वितीयानुवाकाम्नातराक्षोघ्नेष्टियाज्या-पुरोऽनुवाक्याना, तृतीये—अध्वरशेषभूतसदोनिर्माणादिसङ्गताना अग्नी-षोमीयपशुसोमाभिषवसङ्गताना च मन्त्राणा द्वितीयकाण्डद्वितीयप्रश्न-चतुर्थानुवाकपर्यन्ते समाम्नातेष्टियाज्यापुरोनुवाक्याना, चतुर्थे—एका-दशानुवाकान्ते भागे सोमाभिषवमन्त्राणा उपांश्वन्तर्यामवायव्यैन्द्रवा-यवमैत्रावरुणाश्विनशुक्रमन्थ्याग्रयणग्रहग्रहणासादनादिमन्त्राणां च विव-रणं तत्रतत्र कल्पसूत्रोक्तत्तद्विनियोगप्रदर्शनपूर्वकं सभवन्मीमांसान्या-यसञ्चारपूर्वक च दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अत्र कोशे सायणार्यभाष्य प्रथमकाण्डे चतुर्थप्रश्ने असमग्रैकादशानुवाकान्तं दृश्यते ॥

No 33 (B 4)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्य (कृष्णयजुस्संहिताभाष्य) वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Taittirīya samhitā-bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana
Substance—Palm-leaf
Size—25¾ × 2¼ inches
Character—Telugu
Folios—98-117
Lines on a page—13
Letters in a line—92

Age of Ms —Appears to be old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Fairly correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

द्वितीये वैश्वदेवाख्य प्रथमपर्वोक्तम् । तृतीये वरुणप्रघा(सा)ख्य द्वितीय पर्वोच्यते । तत्र विशेषहवींषि चत्वारि विधत्ते—'ऐन्द्राग्नमेकादशकपाल मारुतीमामिक्षा वारुणीमामिक्षा कायमेककपालम्' इति । निर्वपतीति पूर्वानुवाकादनुवर्तते ॥

उपसहार —

नाभिषेचनीयस्य कान्चिदाकाङ्क्षा देवनादिष्वास्ति । ज्योतिष्टोम विकृतित्वेनातिदिष्टै· प्र(प्रा)कृताङ्गैरेव तदाकाङ्क्षानिवृत्ते· । सनि(हि) तविधिबलादाकाङ्क्षोत्थाप्यत इति चेत् । अत एवाकाङ्क्षारूपमवान्तरप्रकरणमादौ परिकल्प्य

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् परिदृश्यमाने प्रथमकाण्डान्तिमप्रश्नभाष्यग्रन्थभागे साङ्गराजसूययागोपयोगिमन्त्रादीनां तत्रतत्र कल्पसूत्रविनियोगपूर्वमीमांसाधिकरणन्यायादिप्रदर्शनपूर्वकमर्थवर्णन दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् सायणार्यभाष्य प्रथमकाण्डे अष्टमप्रश्ने तृतीयानुवाकमारभ्य समग्रप्रायषोडशानुवाकान्त परिदृश्यते ॥

No 34 (925/1)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्यं (कृष्णयजुस्संहिताभाष्य) वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana
Substance—Palm-leaf.
Size—$17\frac{1}{8} \times 1\frac{5}{8}$ inches
Character—Telugu.
Folios—17
Lines on a page—10
Letters in a line—128
Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Leaves very much broken
Correct or incorrect—Fairly Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

व्याख्याता नवमे स्पष्टं प्रतरोनिर्विवादय. (प्रवरा निगदादय)।
अथ दशमे नैमित्तिक्य. काम्याश्च सामिधेन्य उच्यन्ते—
तत्र राजन्य निमित्तीकृत्य विधत्ते—त्रीऽस्तृ
रावृत्ता अग्न आयाहीत्यादिकास्तृच । तेन तृचाना त्रित्वेन राजन्यव्यतिरिक्तान् ब्राह्मणादींस्त्रीन् वर्णान् राजन्यस्यानुगान् करोति ॥

उपसहार —

इह कर्मणि हविर्भिरसत्कृता अपि देवा नमस्कारेण सत्कृता भवन्तीत्येतद्दर्शयति—इह गतिः अनार्त्यो न इति । उभयविधदेवप्रसादात् स्वस्यार्तिर्न भवति । अत्र मीमांसा—

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् परिदृश्यमाने भाष्यग्रन्थभागे काम्यनैमित्तिकसामिधेनीब्राह्मणाना कतिचित्काम्येष्टियाज्यापुरोनुवाक्यानां प्रयाजादिब्राह्म-

णाना तदुपयोगिना च विधीना दार्शपौर्णमासिकहौत्रोपयोगिमन्त्रब्राह्मणादीना च तत्रतत्र कल्पसूत्रोक्तविनियोगप्रदर्शनपूर्वक च विवरण साधु दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् सायणार्यभाष्य द्वितीयकाण्डे पञ्चमप्रश्ने दशमानुवाकप्रभृति षष्ठप्रश्ने समग्रप्रायनवमानुवाकान्त दृश्यते ॥

No 35 (120)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana

Substance—Palm-leaf

Size—$17\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Telugu

Folios—97-188

Lines on a page—10

Letters in a line—90

Age of Ms—Appears to be old

Condition of Ms—Worm-eaten here and there

Correct or incorrect—Fairly correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

यस्य निश्श्वसित वेदा यो वेदेभ्योऽखिल जगत् ।
निर्ममे तमह वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
व्याख्यात प्रथम काण्ड मूलप्रकृतिबोधकम् ।
विकृतेर्बोधक काण्ड द्वितीय व्याकरोम्यहम् ॥
वेदैकमेयता धर्मब्रह्मणोर्वेदमानता ।
अपौरुषेयता वेदे मन्त्रब्राह्मणरूपिणी ।
समाख्यया याज्ञिकाना मन्त्रत्वमवसीयते ॥

उपसहार —

उभयोराज्यभागयोर्मध्यदेश प्रधानयागस्थानत्वेन विधत्ते-

'राजानौ वा एतौ देवताना यदग्नीषोमावन्तरा देवता इज्येते देवताना विधृत्या' इति। इज्येते इत्यत्र बहुवचनत्वेन व्यत्ययो द्रष्टव्य- इज्यत(ज्यन्त) इति। अत एव

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् परिदृश्यमाने किञ्चिन्न्यूनद्वितीयकाण्डभाष्ये अग्नीषोमीयपशुविकृतिभूतप्रजाकामादिकर्तृककाम्येष्ट्युपयोगिमन्त्रादीनां तत्तत्कल्पसूत्रोक्तविनियोगप्रदर्शनपूर्वक तत्रतत्र सभवन्मीमासान्यायनिरूपणपूर्वक च विवरण साधु दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् सायणार्यभाष्य द्वितीयकाण्डे आदित· प्रभृति षष्ठे प्रश्ने प्रथमानुवाकवर्ज द्वितीयानुवाके द्वितीयपञ्चाशदुपक्रमान्त परिदृश्यते ॥

No 36 (96)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana
Substance—Palm-leaf
Size—18×1½ inches
Character—Telugu
Folios—54
Lines on a page—6
Letters in a line—86
Age of Ms —Not too modern
Condition of Ms —Leaves are fresh, but worm-eaten
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

यस्य नि·श्वसित वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत्।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
पशावश्चेष्ट्य काम्या विधिशेषस्तथैष्टु(ष्टि)कः।
उक्ता· कांण्डे द्वितीयेऽथ सोमशेषोऽत्र वर्ण्यते ॥

तृतीयकाण्डमौपानुवाक्यमिति सम्प्रदायविद आहु । अनुवाकाना समीप उपानुवाकम् । तत्रान्वेतु योग्यानामर्थानां प्रतिपादकत्वादिद काण्डमौपानुवाक्यम् । यद्यप्येतत्सर्वमनारभ्याधीनम् य(त)था वाक्यादिप्रमाणेन तत्तत्रानुवाकेष्वन्वय उत्प्रेक्षणीय । सामप्रकरणाम्नातेषु तेषुतेष्वन्वय तत्रतत्रोदाहृत्य प्रदर्शयिष्याम ॥

उपसहार —

यद्यध्वर्युर्नाप(ह)नीत न निराकुर्यात्, तदानीमस्याध्वर्योर्गृहे सवत्सरात्पुरैव प्रजा आवेवीरन् सर्वतो रोगादिभि पीड्येरन्, तत्परिहाराय शोऽसामोद इथे . ॥

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् सोमशेषवर्णनपरतृतीयकाण्डगतप्रथमद्वितीयप्रश्नभाष्यग्रन्थभागे दीक्षाप्रभृतिबहिष्पवमानान्तकर्मोपयुक्तानां पवमानग्रहादिप्रतिगरानन्तरभाविमन्त्रपर्यन्ताना मन्त्राणा तत्रतत्र कल्पसूत्रोपन्यासपूर्वक पूर्वमीमासान्यायनिरूपणपूर्वक च सम्यग्विवरण दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् सायणार्यभाष्य तृतीयकाण्डे आदित प्रभृति द्वितीयप्रश्ने असमग्रनवमानुवाकान्तं दृश्यते ॥

No 37 (1552)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāṣyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana
Substance—Paper
Size 19 × 1¼ inches
Character--Telugu
Folios—1-203 + 27
Lines on a page—7
Letters in a line—100

Age of Ms --Old
Condition of Ms —Ends of the leaves are broken
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

यस्य नि॰श्वसित वेदा यो वेदेभ्योऽखिल जगत् ।
निर्ममे तमह वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तृतीयकाण्डे सोमस्य शेष॰ प्रायेण दर्शित॰ ।
चतुर्थे त्वग्निचित्यङ्गमन्त्राणा पाठ ईर्यते ॥
अवान्तराविशेषस्तु विनियो ।
काण्डमग्नथाख्य सप्तभि पाठकैर्युतम् ॥
उखासभरणे मन्त्रा प्रथमे पाठके श्रुता ।
एकादशानुवाकास्स्युस्तदर्था स्यु क्रमादमी ॥

उपसहार —

षट्सङ्ख्यानामृतूना सवत्सरावयवत्वन सवत्सरस्वरूपत्वात्सवत्सरस्य च षट्त्रिंशद्दिनदशकैर्निष्पाद्यत्वात् दिवससङ्ख्यायाश्च विराट्पदाक्षर

प्रातपाद्यविषय —

अग्निचित्यङ्गमन्त्रपाठात्मकेऽस्मिन् तुरीयकाण्डे तत्तन्मन्त्राणा भाष्येऽस्मिन् कल्पसूत्रानुरोधेन तत्रतत्र विनियोगप्रदर्शनपूर्वक तत्तन्मन्त्राणामर्थोऽनुवर्ण्यते । तथा पञ्चमकाण्डगतपञ्चमषष्ठयो प्रश्नयो॰ वायव्यपशूपयुक्ताना मन्त्राणामुपानुवाक्याना च साधु विवरण दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् सायणार्यभाष्य चतुर्थकाण्डस्य, तथा पञ्चमकाण्डे पञ्चमप्रश्ने आदित प्रभृति षष्ठे सप्तमानुवाकादिभागान्तस्य च दृश्यते ॥

No 38 (1121)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्य) वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Tittiriya samhitā-bhāṣyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana	Size—19 × 1¼ inches
Substance—Palm-leaf	Character—Nāgarī

Folios—200
Lines on a page—6
Letters in a line—126
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Much decayed and injured
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम—

इति दश वितानान् (दशावदानानि) हुत्वा वाराहान् (न्यारोहान्) जुहोति नमो रुद्रेभ्यो ये पृथिव्यामिति जानुदघ्ने धारयमाणो नमो रुद्रेभ्यो येऽन्तरिक्षे

उपसंहार—

कल्प—ये ते पन्थान सवितरित्यध्वर्युर्यजमानं वाचयति। पाठस्तु—ये ते पन्थान सवित पूर्व्यासोऽरेणवो वितता अन्तरिक्षे। तेभिर्नो अद्य पथिभि । पूर्व्यास पूर्वसिद्धा अन्तरिक्षे वितता विस्तृता अरेणवो धूलिरहिता ये मार्गा सन्ति। सुगेभि सुष्ठु गन्तु शक्यै तेभि तै

प्रतिपाद्यविषय—

अत्र अग्निचित्यङ्गमन्त्राणा सोमयागाद्युपयोगिमन्त्राणा च तत्रतत्र कल्पसूत्रविनियोगप्रदर्शनपूर्वक सभवन्मीमासाधिकरणसचारपूर्वक च साधु पदवाक्यार्थावुपवर्ण्येते ॥

वक्तव्यविशेष—

कोशेऽस्मिन् सायणार्यभाष्य चतुर्थकाण्डीयपञ्चमप्रश्नप्रभृति सप्तम-काण्डे पञ्चमप्रश्ने समग्रप्रायचतुर्विंशानुवाकान्त दृश्यते ॥

No 39 (A 175)

तैत्तिरीयसंहिताभाष्य (कृष्णयजुस्संहिताभाष्य) वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Taittirīya-samhitā-bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana
Substance—Paper
Size—13 × 8 inches
Character—Kanarese

Folios—128

Lines on a page—20

Letters in a line—24

Age of Ms—Not too modern

Condition of Ms—Sound

Correct or incorrect—Not so very incorrect

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ यस्य नि:श्वसित वेदा यो वेदेभ्योऽखिल जगत् ।
निर्ममे तमह वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥ १ ॥
चयनब्राह्मणे काण्डे पञ्चमे स्फुटमीरितम् ।
षष्ठे तु काण्डे सोमस्य मन्त्राणा ब्राह्मण क्रमात् ॥ २ ॥
उक्त मन्त्रास्त्वाद्यकाण्डे द्वितीयादिप्रपाठकै: ।
त्रिभिरुक्ता ब्राह्मण (च)व्याख्यात तत्र तैस्सह ॥ ३ ॥
।
एकादशानुवाका स्युस्तदर्थान् वय(व्यम्य)नुक्रमात् ॥ ४ ॥
प्राग्वश क्षुरकर्मादिसस्कृत प्रविशेदिति ।
आद्ये प्रोक्त द्वितीये तु दीक्षाहुतय ईरिता ॥ ५ ॥

उपसहार —

पूर्वसिद्धा अन्तारिक्षे वितता विस्तृता: अरेणव धूलिरहिता ये मार्गास्सन्ति सुगेभि सुष्ठु गन्तु शक्यै तेभि: तैर्मार्गै

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् परिदृश्यमाने सप्तमकाण्डभाष्ये अहीनपञ्चरात्रान्तेषु षड्रात्रादिषु अहीनद्वादशाहत्रयोदशरात्रादिषु चतुर्विंशतिरात्रादिषु सत्रेषु वत्सराख्यसत्रविशेषे चोपयुक्तमन्त्रादीना कल्पसूत्रपूर्वमीमासान्यायादिप्रदर्शनपूर्वक विवरणमुपलभ्यते ॥

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन् सप्तमकाण्डे आदित आरभ्य पञ्चमप्रश्ने चतुर्विंशानुवाकारम्भान्त भाष्य दृश्यते । तत्रतत्र किञ्चिद्ग्रन्थपातश्च दृश्यते ॥

No 40 (3325)

शुक्लयजुस्संहिता काण्वीया
Śukla-yajus-saṁhitā Kāṇvapāṭhaḥ

Substance — Palm-leaf
Size—$18\frac{1}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Grantha.
Folios—178
Lines on a page—7
Letters in a line—56.

Age of Ms — Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect— Almost correct
Complete or incomplete— Complete

उपक्रम —

प्रनो॑ यच्छत्व॒र्य॒मा प्र पू॒षा प्रसर॑स्वती प्रवाग्दे॒वी द॒दातु नः अ॒र्य॒मणं॒ बृह॒स्पति॒मिन्द्रं॒ दाना॑य चोदय वाचं॒ विष्णुं॒ सर॑स्वतीं सवि॒तारं॑ च वा॒जिन॑म् । ओं भू॒र्भु॒वस्स्वः॑ । तत्स॒वि॒तुर्वरे॑ण्यम् । भर्गो॑ दे॒वस्य॑ धीमहि । धियो॒ यो नः प्रचो॒दया॑त् ॥

ओम् ॥ इ॒षे त्वो॒र्जे त्वा॑ वा॒यव॑स्स्थ दे॒वो व॑स्सवि॒ता प्रार्प॑यतु॒ श्रेष्ठ॑तमाय॒ कर्म॑णे ॥

उपसंहार —

अग्ने॒ नय॑ सु॒पथा॑ रा॒ये अ॒स्मान् विश्वा॑नि देव व॒यु॒नानि वि॒द्वान् । यु॒यो॒ध्य॒स्मज्जु॑हु॒रा॒णमेनो॒ भूयि॑ष्ठां ते॒ नम॑ उक्तिं॑ विधेम ॥ १८ ॥

ओं ॥ ईशावास्यमित्येकानुवाके अष्टादश ॥

इति वाजसनेयान्तर्गते काण्वीये शुक्लयजुर्वेदाम्नायपाठे चत्वारिंशोऽध्यायः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

शुक्लयजुर्वेदे कर्मकाण्डतयाऽवस्थितयो· संहिताशतपथब्राह्मणयोरय संहिताभाग । अस्मिश्च संहिताभागे ४० अध्यायास्सन्ति । तत्र १, २ अध्याययो· दर्शपूर्णमासौ, ३ये अन्वाधानाग्निहोत्राग्न्युपस्थानचातुर्मास्यानि, ४-९ अध्यायेषु अग्निष्टोम , १०मे वाजपेय , ११शे राजसूय· १२—२० अध्यायेषु अग्निचयनम्, २१—२३ अध्यायेषु सौत्रामणी, २४—२७ अध्यायेषु अश्वमेध , २८ – ३३ अध्यायेषु तत्रतत्र विप्रकीर्णा लिङ्गविनियोज्या अनारभ्याधीता मन्त्रा , ३४—३५ अध्याययो पुरुषमेध , ३६शे शान्ति·, ३७—३९ अध्यायेषु प्रवर्ग्य· ४०शे ब्रह्मविद्या चाभिधीयन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् शुक्लयजुर्वेदीया काण्वसंहिता समग्रा दृश्यते । अस्यास्संहिताया शुक्लयजुर्वेद इत्यभिधान च आध्वर्यवहौत्रमन्त्राणामसंकरेणाभिधानात्प्रवृत्तम् । कृष्णयजुस्संहिताया तु तेषा मन्त्राणा विप्रकीर्णतया पाठेन बुद्धिमालिन्यहेतुतया तादृश नाम प्रावर्ततेति पौराणिकी कथा । शुक्लयजुस्संहिताप्रवर्तकेषु पञ्चदशस्वन्यतमेन महामुनिना कण्वेन प्रवर्तितेय संहिता तदीया व्यपदिश्यते ॥

No 41 (3234/1)

सामसंहितार्चिक

Sāma-samhıtā-ārchıkah

Substance—Palm-leaf
Sıze—17⅛ × 1⅜ ınches
Character—Grantha
Folıos—1-55
Lınes on a page—9
Letters ın a lıne—70

Age of Ms —Seemes to be old
Condıtıon of Ms —Leaves ın a good condıtıon
Correct or ıncorrect—Almost correct
Complete or ıncomplete—complete

उपक्रम —

ओम् ॥ अग्न आयाहि वीतये
गृणानो हव्यदातये ।
नि होता सत्सि बर्हिषि ॥
त्वमग्ने यज्ञाना होता
विश्वेषा हित ।
देवेभिर्मानुषे जने ॥

उपसहार —

मृगो न भीम कुचरो गिरिष्ठा
परावत आ जगन्था परस्या ।
सृक सशाय पविमिन्द्र तिग्म
विशत्रून् ताढि वि मृधो नुदस्व ॥
भद्र कर्णेभि शृणुयाम देवा
भद्र पश्येमाक्षभिर्यजत्रा ।
स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवासस्तनूभि
व्यशेम देवहित यदायु ॥
स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवा
स्वस्ति न पूषा विश्ववेदा ।
स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमि
स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु ॥

एकविंशोऽध्याय ॥ आद्यन्तऋक्स २१०३ ॥ उत्तराऋच १४६५ ॥

प्रतिपाद्यविषय

सपरिशिष्टपूर्वोत्तरार्चिकभेदेन विभक्तोऽय सामसहितार्चिकग्रन्थ. । तत्र पूर्वार्चिके अग्नीन्द्रपवमानसूर्या. स्तूयन्ते । उत्तरार्चिके चैकैकश. पूर्वार्चिक एवाधीता ऋच. क्रमविशेषाद्रणपूर्वकमृग्द्वयत्र्यृक्तितयात्मकसूक्तरूपतयाऽधीता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष

इदमिदानीं किञ्चित्सामसंहिताविषये संगृह्य प्रस्तूयते—ऋगादिवेदचतुष्टयान्तर्गतेयं सामसंहिता 'सहस्रवर्त्मा सामवेदः' इति भगवत्पतञ्जल्यादिभिर्बहुशाखत्वेन निर्दिष्टा भगवद्वासुदेवेन 'वेदानां सामवेदोऽस्मि' इति प्रशस्य गीता चेति नात्र विशेषतो वक्तव्यम् ॥

चरणव्यूहे पुनः—'आसुरायणीया, वासुरायणीया, वार्तान्तवेया, प्राञ्जला, ऋग्वर्णभेदा, प्राचीनयोग्या, ज्ञानयोग्या, राणायनीया, शाठ्यायनीया, सात्यमुद्गला, खल्वला, महाखल्वला, लाङ्गला, कौथुमा, गौतमा, जैमिनीया' इत्यस्याः संहितायाः षोडशशाखाशेषत्वं, अनध्यायायाध्ययनाच्छाखान्तराणां वज्रेणाभिघाताद्विनाश इति चाभ्यधायि ॥

महाभाष्ये सात्यमुग्रीयेत्येकस्याः शाखाया नाम दृश्यते। तच्च सात्यमुद्गलायाः पर्यायनाम वा आहोस्विच्छाखान्तरनामधेयं वेति विमर्शनीयम् ॥

सा चेयं सामसंहिता गानग्रन्थः तदाधारार्चिकग्रन्थश्चेति द्विधा विभक्ता दृश्यते ॥

तत्राद्यो गानग्रन्थः वेदसामोहगानभेदेन द्वैविध्यमापन्नः। तत्र ऋगक्षराणां संस्कारकं गीत्यात्मकं यत्साम पूर्वार्चिकमूलकं तद्वेदसामेत्युच्यते। एतदेव वेदसाम गेयगानमिति व्यपदिश्यते। कैश्चित्तु ग्रामेगेयगानं वेयगानमित्यपि व्यवह्रियते। उत्तरार्चिकमूलकं च गीतिरूपं मूहगानमित्यभिधीयते ॥

द्वितीयोऽप्यार्चिकग्रन्थः पूर्वार्चिकतत्पारिशिष्टोत्तरार्चिकतत्पारिशिष्टभेदैर्विभक्तः। पूर्वार्चिक एवच्छन्दआर्चिको योन्यार्चिक इत्यपि व्यवह्रियते ॥

स चच्छन्दआर्चिकः षड्भिरध्यायैस्त्रिभिः पर्वभिर्विभक्तः।

तत्र प्रथमाध्यायात्मके प्रथमपर्वण्यग्नेर्देवताया अनुकूलीकरणे उपयुक्ता मन्त्रा दृश्यन्ते। अत एवैतदाग्नेयं पर्वेत्यभिधीयते ॥

एवं द्वितीयाद्यध्यायत्रयात्मके ऐन्द्रे पर्वणि तत्तन्मन्त्रैरिन्द्रोऽनुकूलीक्रियते।

पञ्चमाध्यायरूपे च पवमानपर्वणि सोमः पवमानाभिधेयः स्तूयते।

षष्ठाध्यायश्चारण्ये पाठ्य इत्यारण्यकपदेन व्यपदिश्यते सायणाचार्यैः । तत्र चेन्द्राग्निसूर्याः स्तूयन्ते ॥

महानाम्न्यार्चिकारण्यकार्चिकयो पूर्वार्चिकमूलकतया तत्परिशिष्टरूपत्व, माहानाम्नारण्यगानयो पूर्वार्चिकपरिशिष्टगानरूपत्व चाभ्युपागामि । कैश्चित्तु महानाम्न्यारण्यकार्चिकावार्चिकभेदावभ्युपगम्य तद्गानद्वयमपि गानावान्तरभेदतया व्यवाहारि ॥

उत्तरार्चिके च आज्यपृष्ठादिस्तोत्रोपयुक्ताना त्रिवृत्पञ्चदशादिस्तोमाना निष्पादकानि पूर्वार्चिके सामोद्भवाय क्रममनादृत्यैकैकशोऽधीतासु ऋक्षु ऋग्द्वयत्र्यृक्तितयरूपाणि सूक्तानि पठ्यन्ते ॥

ऊह्यगान चोत्तरार्चिकपरिशिष्टगानरूपमित्यभिधीयते । कैश्चित्त्वेतदेवोह्यगान गानावान्तरभेदरूपरहस्यगानमिति परिगण्यत ॥

स्तोभस्याप्यार्चिकपरिशिष्टरूपत्वमित्यङ्गयकारि ॥

तथा—छन्द आरण्यक माहानाम्न उत्तरश्चेति चत्वार आर्चिकग्रन्था । एकश्च स्तोभग्रन्थ । गेय आरण्य ऊहः ऊह्य चेति प्रधानाश्चत्वार , माहानाम्न भारुण्ड तवश्यावीय गायत्र चेति चत्वारस्तेषामेव परिशिष्टरूपा इत्यष्टौ गानग्रन्था । इत्येव त्रयोदशविधेय सहितेति सामसंहितामेनामन्यथाऽपि विभजन्ति ॥

केचित्तु—आर्चिकरूपायास्संहिताया न सामवेदत्व, जैमिन्याद्युक्तसामलक्षणस्य तत्राभावात् । किंतु गानग्रन्थानामेव सामवेदत्वमित्यभिप्रयन्ति ॥

कोशेऽस्मिन् सामसहितार्चिकग्रन्थः पूर्वोत्तरार्चिकभागद्वयघटितस्समग्रो दृश्यते । कोशान्त च—

“कौण्डिन्यान्वयजातेन श्रीनिवासस्य सूनुना ।
सामगाश्रीनिवासेन लिखितास्सोत्तरा ऋचः ॥
वत्सरे बहुधान्याख्ये चैत्रे शुक्ले रवेर्दिने ।
द्वादशे श्रीनिवासेन लिखिता ह्युत्तरा त्वियम् ॥”

इति लेखकेन पद्यद्वयं लिखितं दृश्यते ।

No 42 (2485/1)

सामसहितापूर्वार्चिक (छन्दआर्चिकम्)

Sāma-samhitā-pūrva-āichikah

Substance —Palm-leaf
Size— 16 × 2 inches
Character—Nāgarī
Folios—40
Lines on a page —11
Letters in a line—76

Age of Ms —Seems to be old
Condition of Ms —Slightly broken here and there
Correct—Almost correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 41 कोशवत्

उपसहार —

शूरो यो गोषु गच्छा(च्छ)ति । सखा सुशेवो आ(अ)द्वयु । एवा ह्येव, एवा ह्यग्ने, एवा हीन्द्र, एवा हि पषन्; एवा हि देवा ॥ ६ ॥

आरण्यऋचस्समाप्ता ॥

विद्रा मघवन्विद्रा । अग्न आयूषि पवसे । भ्राजन्त्यग्ने समिधान दीदिव । मयि वर्चो अथो यश । त्वामेता(तद्)धारय । इन्द्र ज्येष्ठ न आभर ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन् छन्दआर्चिकापराभिधेय पूर्वार्चिकमात्र दृश्यते

No 43 (1964)

सामसंहितापदपाठः

Sāma-samhitā-pada-pāṭhah

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgari
Folios—198
Lines on a page—5
Letters in a line—56
Age of Ms—Old

Condition of Ms—Here and there, the leaves are broken and worm-eaten

Correct or incorrect—Generally correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

मूले —"हरिः ओम् ॥ अग्न आयाहि वीतये
गृणानो हव्यदातये ।
नि होता सत्सि बर्हिषि ।
त्वमग्ने यज्ञाना होता
विश्वेषा हित ।
देवेभिर्मानुषे जने ॥"

पदविभागे —"अग्ने । आ । याहि । वीतये । गृणान । हव्यदातये । हव्य-
दातये । नि । होता । सत्सि । बर्हिषि ।
त्व । अग्ने । यज्ञाना । होता । विश्वेषा । हित । देवेभि. ।
मानुषे । जने ॥"

उपसहार —

अथ । सप्रोक्ताना । प्रकृति । प्र । कृति । हौ । ह्रौ । ह्यौ ।
स्व । ज्योति । ज्योति. । भा. । शिशु । वाजी । अश्व. ।

मेध्य । स्वर्वते । भू । भुव । स्वारिति । सत्य ।
पूरुष । ए । इडा । अव । इट् । इडा । होइ । ह॰ । वा ।
हौ । इडा । अथ । इट् । इडा । होइ । ह । वा । हौ । इडा ।
आद्युदात्त १५, अ १, पद ३३ ॥ पि ॥ ऊ १३, कि ११ ॥
स्तोभपद समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय

No 41 एतन्मूलभूतसहिताकोशे द्रष्टव्य

विशेष्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् पदपाठ छन्दआर्चिकोत्तरार्चिकयोरुभयोरपि दृश्यते । तथा स्तोभपदविभाग तत्तत्पदपाठत पूर्व छन्दआर्चिकमूल च दृश्येते ॥

'इति विद्यातपोयोनिरयोनिर्विष्णुरीडित ।
वाग्यज्ञेनार्चितो देव प्रीयता मे जनार्दन ॥

इति लेखकलिखित पद्यमन्ते दृश्यते

No 44 (334/4)

सामसहितापदपाठ

Sāma-samhitā-pada-pāthah

Substance—Palm-leaf
Size—19⅝ × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—59
Lines on a page—8
Letters in a line—72

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Leaves are broken and worm-eaten
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 43 कोशवत्

उपसंहार —

No 43 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसंहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् पूर्वोत्तरार्चिकयोरुभयोरपि पदपाठ , स्तोभपदविभागश्च दृश्येते ॥

No 45 (835)

सामसंहितागेयगानम्

Sāma-samhitā-geya-gānam

Substance—Palm-leaf

Size—18¼ × 1⅜ inches

Character—Grantha

Folios—181

Lines on a page—7

Letters in a line—45

Age of Ms—Appears to be old

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओम् ॥ अग्न आयाहि ॥ ३ ॥ ओतग्नाइ । आछोयाहीणवोइतोयाप्रेइ । तोकायाप्रेइ । गृकाणानोह । व्यचोदातोयाप्रेइ । तोकायाप्रेइ । नाधिइहोतासा । त्साविइबाऔहोवा । ही डु षी ॥ दीर्घ ७, पर्व ९ मात्रा, ९ ॥

उपसंहार —

उपाह्वयामे । तष्ठमनसास्पअराप्रेइ । ज्योधाति पश्यन्ता उअत्ताराप्रे । स्वः यिपश्यन्ताउअत्तारा प्रे । देजेवन्देवत्रासूरायाऔहोवा । अगोगन्म ज्योतिरुत्तमाम् ॥ दी८, प६, मा७ । टे ॥ —

गायत्रम्—तकत्सवितुर्वरेणियोम् । भाकार्गो देवस्य धीमाही प्रो धिषौ यो यो न. प्रचोह्यद्य । हिंकाआप्रे । द्राकयो । आची । दी .६, प ६, मा २, का ॥

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् दृश्यमानस्य गेयागानस्य पूर्वार्चिकमूलकतया No 43 एतन्मूलभूतसंहिताकोशो द्रष्टव्यः ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् सामसंहितागानभेदरूप वेयगानापराह्वय ग्रामेगेयगानं अरण्येगेयगान च समग्रमुपलभ्येते । भारुण्डसाम च ग्रन्थाक्षरमुद्रिता-रण्यगानकोशान्ते दृश्यमानमत्र न दृश्यते । मुद्रितगानकोशेषु क्रुष्टादि-स्वरसूचका अङ्का दृश्यन्ते । अत्रत्येषु सर्वेष्वेव गानकोशेषु ककारादयो वर्णा एव स्वरचिह्नतया लिखिता दृश्यन्ते । अतस्तेषामत्रोपक्रमो-पसंहारग्रन्थभागयो परिदृश्यमानाना गानाघटकवर्णाना स्वरमात्रसूच-काना शिरसि ( ) एतच्चिह्न कृत वेदितव्यम् ॥

No 46 (3991)

सामसंहितागेयगानम्

Sāma-saṃhitā-geya-gānam

Substance—Palm-leaf

Size—18 × 1½ inches

Character—Nāgarī

Folios—195

Lines on a page—6

Letters in a line—56

Age of Ms—Old

Condition of Ms—Appears to be good

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 45 कोशवत्

उपसंहार —

No 45 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 45 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 45 कोशवत्

No 47 (3234/2)

सामसंहितागेयगानम्

Sāma-samhitā geya-gānam

Substance—Palm-leaf
Size—$17\frac{1}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Grantha
Folios—56-150
Lines on a page—9
Letters in a line—64

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Almost correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 45 कोशवत्

उपसंहार —

No 45 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No. 45 कोशवत्

वक्तव्यविशेष –

No 45 कोशवत्.

No 48 (1969/1)

सामसंहितागेयगानम्

Sāma-saṃhitā-géya-gānam

Substance—Palm-leaf

Size—14 × 1¼ inches

Character—Nāgarī

Folios—5-289

Lines on a page—6

Letters in a line—46

Age of Ms—Old

Condition of Ms—Leaves are broken to a little extent

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 45 कोशवत्

उपसंहार —

No 45 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 45 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् ग्रामारण्ययोर्गेयगाने समग्रे दृश्येते। कोशेऽस्मिन्नादौ १–४ पत्रेषु आर्षेयब्राह्मणस्य प्रथमः खण्ड, गायत्रीप्रवचनविधिप्रणव-सामगायत्रसामानि च लिखितानि। कोशान्ते च २८९–२९२ पत्रेषु भारुण्डसामान्यपि दृश्यन्ते॥

No 49 (2485/4)

सामसंहितागेयगानम्

Sāma-saṃhitā-geya-gānam

Substance—Palm-leaf

Size—16 × 2 inches

Character—Nāgarī

Folios—80-124

Lines on a page—12

Letters in a line – 72

Age of Ms —Appears to be old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Almost correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 45 कोशवत्-कोशादौ तु 'गौतमस्य पर्कं' इत्यधिक दृश्यते ॥

उपसहार —

एतिषस्यधारयासुता । अरोव्यावाराइ । भि कैपावाताइ । माचेदिन्तमा । क्रीन्दिड्व्रूर्मिरपोवाओवा । आति इवो हा इ ॥ दी ६, प ६ मा ७, के ॥ साम ३५ ॥ एकादश ॥

पञ्चमोऽध्याय । पवमानकाण्ड समाप्त । आद्यन्तसामसङ्ख्या ११९७ ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 45 कोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् ग्रामगेयगान पवमानान्त दृश्यते। अत्रापि स्वरसूचकतया वर्णा एव लिखिता दृश्यन्ते । अतस्तेषामत्रोपसहारग्रन्थभागे परिदृश्यमानाना गानाघटकाना स्वरमात्रसूचकाना वर्णाना शिरसि ( ) चिह्नमेतत्कृत वेदितव्यम् ॥

No 50 (3243)

सामसहितागेयगानम्

Sāma-samhitā-geya-gānam

Substance—Palm-leaf

Size—16 × 1¼ inches

Character—Grantha

Folios—221

Lines on a page—4½

Letters in a line—38

Age of Ms —Appears to be old

Condition of Ms —Leaves are worm-eaten to a little extent

Correct or incorrect—Almost correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 49 कोशवत्

उपसंहार —

No 49 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 45 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

No 49 कोशवत्

No 51 (396)

सामसंहितागेयगानम्

Sāma-saṁhitā-geya-gānam

Substance—Palm-leaf

Size—16 × 1⅞ inches

Character—Nāgarī

Folios—97

Lines on a page—7

Letters in a line—60

Age of Ms —Appears to be old

Condition of Ms —Fair

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 45 कोशवत्

उपसंहार —

उपूर्श्वाताइजातामन्धसा । दीछवाइसाद्भूप्रे । ददे दोन सुजा इ मिक या ददाइ । उरोग्र ःशर्मा । मक हाइश्रवाउ । वावा । स्तौं टो षे ॥ दी ३, प ७, मा ६, डू, सा १३ ॥

आजिगम् ॥ स्वा कादोनसेहा प्रे । दुदाइष्टया ।

प्रतिपाद्यविषय —

No 45 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् वेयगानापराभिधे ग्रामेगेयगाने ऐन्द्रपर्वान्तस्य सम ग्रस्य, पावमाने प्रथमाया ऋचश्च साम दृश्यते ॥

एतत्कोशान्ते च दशसु पत्रेषु सामार्हा ऋचश्च पादश संगृहीता । अत्रापि कोशे स्वरसूचकतया वर्णा एव लिखिता । अतस्तेषामत्रोप-संहारग्रन्थभागे परिदृश्यमानेन । गान।घटकाना स्वरमात्रसूचकवर्णाना • शिरसि ( ) एतच्चिह्न कृतम् ॥

No 52 (334/1)

सामसंहितागेयगानम्

Sāma-samhitā-geya-gānam

Substance—Palm-leaf
Size—19⅝ × 1½ inches
Character—Nāgari
Folios—1-17
Lines on a page—7
Letters in a line—72

Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Generally correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

चिइ । दंतीतस्तेव । योयाथा । गोरोश्राइतेमा । धैयामदिराइ । वाकूचीइवक्षा । णाइ । अच भित्वामकइन्द्राकनो । नूची । मा दूः ॥ दी ६, प १०, मा ७, ङे, सा १५ ॥

उपसहार --

हो॒दो॒ईया । इतायाहाइ । अजू॒पघ्रान्पा । हो॒दो॒ईया । द्वि॰ । इता-
याइ । वरताइमाका । धावू॒आपहोवा । अ पसामोविन्अराविन्व॒णा ।
होदोईया । द्वि । इतायाहाइ । ग च्छन्नाइन्द्रा । होदोईया । द्वि । इता-
याहाइ । स्यरनाइ । काका । तावू । आपहोवा । ईतू । दी ७, प १४,
मा १८, झ सा २० ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसंहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष --

कोशेऽस्मिन् वेयगानापराभिध ग्रामेगेयगान ऐन्द्रपर्वणि एकादश-
प्रश्ने तृतीयदशतौ सप्तमीमृचमारभ्य चतुर्दशे प्रश्ने पावमाने चतुर्थदश-
त्यन्त परिदृश्यते । अत्रापि कोशे स्वरसूचकतया वर्णा एव लिखिता ।
अतस्तेषामत्रोपक्रमोपसहारग्रन्थभागयो परिदृश्यमानाना गानाघटकाना
स्वरमात्रसूचकवर्णाना शिरसि ( ) एव चिह्न कृतम् ॥

No. 53 (334/2)

सामसहितारण्यगानम्

Sāma-samhitā-aranya-gānam

Substance—Palm-leaf
Size—19⅝ × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—1-43
Lines on a page—7
Letters in a line—72

Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Almost correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि॰ ओम् ॥ अज्ञोवैरूपम् ॥ यच्चद्यावइ । द्रछौताउवा । शादूतां ।
हाछौताउवा । इदूड़ा । शरत भूमी । उछौताउवा । सीदूयूः हाछौहा

उवा । ईटूडा । नकैत्वावाञ्चिन्सहस्रसू । रिछौयाउवा । आदूनू । हाछौहाउवा । ईटूडा । नकजातम । ष्टचारौ । आकउ । वाकि । दादूसी । हा । इकूदइस्थिडा ॥ दी १०, प २२, मा १३, छि, साम १ ॥

उपसंहार —

No 45 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसंहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नरण्यगान समग्र दृश्यते । भारुण्डसाम चान्ते लिखित दृश्यते । कृष्टप्रथमादिस्वरसूचकतया लिखितानामत्रोपक्रमोपसंहारग्रन्थभागयो॰ परिदृश्यमानाना गानाघटकवर्णाना शिरसि ( ) एव चिह्नितम्॰॥

No 54 (2086)

सामसंहितारण्यगानम्

Sāma saṃhitā-aranya-gānam

Substance—Palm-leaf

Size—16 × 1¼ inches

Character—Grantha

Folios—212-290

Lines on a page—5

Letters in a line—44

Age of Ms —Appears to be old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Almost correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 53 कोशवत्

उपसंहार —

No 45 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसंहिताकोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नरण्यगान समग्र दृश्यते

कोशान्ते च २९१-३०२ पत्रेषु सामाह्वो पूर्वार्चिकगता ऋच पादशः सङ्गृहीता । तत १४७-१५९ पत्रेषु उत्तरार्चिकोहगान किञ्चिल्लिखितं दृश्यते ॥

No 55 (2478/1)

सामसंहितारण्यगानम्

Sāma-saṃhitā-aranya gānam

Substance—Palm-leaf
Size—16¾ × 1¾ inches
Character—Nāgarī
Folios—1-53
Lines on a page—6
Letters in a line—50

Age of Ms—Appears to be old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Almost correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 53 कोशवत्

उपसंहार —

No 45 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसंहिताकोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नरण्यगान समग्र दृश्यते

No 56 (3234/3)

सामसंहितारण्यगानम्

Sāma-samhitā-aranya-gānam

Substance—Palm-leaf
Size—17⅛ × 1⅜ inches
Character—Grantha
Folios—125-150
Lines on a page—10
Letters in a line—75

Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 53 कोशवत्

उपसंहार —

No 45 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसंहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नरण्यगान समग्र दृश्यते

No 57 (3234/5)

सामसंहितारहस्यगानम् (ऊह्यगानम्)

Sāma-samhitā-rahasya-gānam (Ūhya-gānam)

Substance—Palm-leaf
Size—17⅛ × 1⅜ inches

Character—Grantha
Folios—283-307

Lines on a page—10
Letters in a line—75
Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि॰ ओम् ॥ ॥ अभित्वाशूरनोनुमोवा। स्व। चत्वारि सामानि रथन्तराणि।

अभियुक्तोपदेशैश्च पूर्वै पूर्वैश्च लक्षणै।
इदानीं विहित साम्नामारण्यानां यथाक्रमम् ॥

रहस्ये प्रकृति स्तावाद्यमाद्याया वृत्सर्वत्र रथन्तरे सर्वमाभवति स्पर्शागमस्त्योर्वे स्तोभे प्रत्यय इत्याभाव। तस्थुषश्चेत्यनुब्राह्मण स्वाध्याये ?।

आर[भि]त्वाशू[र]नो[नुमो]वा। आका[दु]ग्धा इ[त्र]धे[नव] ईशा [नमस्यजग]न॰। सुक [वार्ट]शाम्। आइघ[इ]शा[नमा]इन्द्रा। सूर्कीषा। ओतवा ५ ह। हापउवा ॥

उपसहार —

आतीका। जरैश्री[षा]प्रेइ। इकडा। प्रघै[ता]इ[द्रापा]इम्। अकिमू। चाताथा॰। पको[व]मा[नमहा]होइ। त्वान्दनाउवा। इट्[स्थिइ]कूडा ॥ दी १२, उत् ३, मा ३४, जी ॥

क्षुद्रा ॥ रहस्य पूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसहिताकोशे द्रष्टव्य॰

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नूहगानापराभिध रहस्यगान समग्र दृश्यते। अत्रा-प्युपक्रमोपसहारग्रन्थभागयोर्दृश्यमानानां स्वरमात्रसूचकानां गानाघट-कानां वर्णानां शिरसि ( ) एव चिह्नितम् ॥

† । । एतच्चिह्नान्तर्गतो ग्रन्थभागो न रहस्यगानघटकः

'सप्तगानं विलिखित तिर्मलार्यस्य सूनुना।
छन्दोगश्रीनिवासेन शाण्डिल्यान्वयजेन तु ॥'
इति लेखकलिखित पद्यमेकमन्ते दृश्यते

No 58 (2478/3)

सामसहितारहस्यगानम् (ऊह्यगानम्)

Sāma-samhitā-rahasya-gānam (Ūhya-gānam)

Substance—Palm-leaf
Size—16¾ × 1⅜ inches
Character—Nāgarī
Folios—71
Lines on a page—6
Letters in a line—62
Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Tolerably good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ {† अभित्वा शूरनोनुमोवा । स्त्रयोनि । चत्वारि रथन्तराणि । अभिर(यु)क्तोपदेशौ ।
इदानी विदि(हि)त साम्नामारण्याना यथाक्रमम् ॥
अथ रहस्ये प्रकृति, रथन्तरे स्तावाद्यमाद्याया वृत्सर्वत्र रथन्तरे सर्वमाभवति ॥}

ओम् ॥ आरभित्वा शूरनानुमोवा । आकादुग्धा इव देनवईशानमस्य जगत । सुक.वाईशाम् । आघइशानमाइन्द्रा । सूकीस्थूषाओतवा हा । हापउवा ॥

उपसहार —

No 57 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसहिताकोशे द्रष्टव्य

† नाय भागो रहस्यगानग्रन्थान्तर्गत । अतोऽय { } एतच्चिह्ने प्रवेशित

वक्तव्यविशेष —

No 57 कोशे द्रष्टव्य.

No 59 (1943)

सामसहितारहस्यगानम् (ऊह्यगानम्)

Sāma-samhitā-rahasya-gānam (Ūhya-gānam)

Substance—Palm-leaf
Size—13 × 1¼ inches
Character—Nāgarī
Folios—54
Lines on a page—6
Letters in a line—58

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Sound
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 58 कोशवत्

उपसहार —

त्रिकशत् । धाकामा । विठोराजाताइ । वाकक्प । तकागा । यछौ-धीयाताइ । प्रकृति । वकिस्तो. । अटोद्भूभा. इ । एचा । मागाहा । दी ५, उ ना मा १६, बूसा ९ ॥ प्रायश्चित्तानि ॥ षष्ठपर्व समाप्तम् ॥

हरि ओम् ॥ अहोअहोइत्वामिच्छिहवामहाए ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसाहिताकोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नूह्यगानापराह्वय रहस्यगान प्रायश्चित्तान्त दृश्यते । अन्तिम च क्षुद्रपर्व न दृश्यते । अत्राप्युपसहारग्रन्थभागे दृश्यमानाना स्वरसूचकाना गानाघटकाना वर्णाना शिरसि ( ) एव चिह्नितम् ॥

No 60 (334/3)

सामसंहितारहस्यगानम् (ऊह्यगानम्)

Sāma-samhitā-rahasya-gānam (Ūhya-gānam)

Substance—Palm-leaf
Size—19⅝ × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—4
Lines on a page—7
Letters in a line—70

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 58 कोशवत्

उपसंहार —

न रैकवसाप्रेउदाधा । अकथा । एकाआस्मर । ओदूवा । इरैद्रवसाप्रेउदाधा । आकथा ॥ दी १३ । उ १५ । मा १७ णे । सा ३ ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसंहिताकोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन् ऊह्यगानापराभिध रहस्यगान प्रथमप्रश्ने असमग्रद्वितीयदशत्यन्त परिदृश्यते । अत्रापि कोशे निर्दिष्टोपसंहारग्रन्थभागे दृश्यमानाना स्वरमात्रसूचकाना गानाघटकाना वर्णाना शिरसि ( ) इद चिह्न कृतम् । अतस्ते न गानघटका इत्यवधेयम् ॥

No 61 (2489)

सामसंहितोहगानम्

Sāma-samhitā-ūha-gānam

Substance—Palm-leaf
Size—17 × 1½ inches

Character—Nāgarī.
Folios—257.

Lines on a page—7
Letters in a line—65
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ आमहीयवम् । उच्चाताइ जातमन्धसा ॥ स्वा ॥ उफच्चाताइ जातमन्धसा । दिव्छ्रवाइसाद्भूप्रे । मिक यादृदाइ । उरोग्रशर्मा । मक इश्रवाउ । वाचा । सफनाआइन्द्रायायज्यवाइ । वन्नूरूणायाप्रे । मक•रुद्भिया । वकैरिवोवाइत् । पक राइस्रवाउ । वाचा । एफनावाइश्वानिअर्येआ । ग्रुव्ह्म्नानाइमाप्रे । नुषाणा । सिरोषासन्ता ॥ वक'नामहाउ । वाचा । स्तौशेषे ॥—दी ९ । उ ५ । मा २१ । न सा १ ॥

उपसहार —

दाचोनायवारीयाणा । दाघ्रिनाप्रेयवाप्र । रीकप्रयाणा । द्याघिइताबोभूदमृन्तोम् । तिव्छूयाइपृवाप्रे । होघितामन्द्रतमाविशि । होक ता । मक द्राताामा । हिकविटीशा । ओकवा । हेदृ ॥ दी २८ । उ ८ । मा २८ डै । साम ७ ॥

अर्गलस्समाप्त ॥ क्षुद्र समाप्तम् ॥ हरि ओम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् सामसहितोहगान समग्र दृश्यते । इद चोहगान पौरुषेयमेव, तथात्वेऽप्यस्य सामस्वरूपस्य तदाधारभूताना तिसृणामृचा च वेदत्वादनध्यायाध्ययन निषिध्यते । एतदूहगानकर्तुरस्मरण च जीर्णकूपारामादिष्विव चिरकालव्यवधानादुपपद्यते । कर्त्रस्मरणमूलैव ह्यध्यापकानामूहगाने वेदत्वप्रसिद्धि । यथा बह्वृचा महाव्रतप्रयोग-

प्रतिपादकमाश्वलायनीय, कल्पसूत्रमरण्येऽधीयाना पञ्चमारण्यकमिति वेदत्वेन व्यवहरन्ति, तद्वदिहाप्यवधेयम् ॥

किञ्चास्य पौरुषयत्वादेव 'यद्योन्या तदुत्तरयोर्गायति' इति विधिरप्युपपद्यते ॥ तस्मात् बह्वृचाना पञ्चमारण्यकवत्सामगानामूहगानमपि पौरुषेयमेवेति सायणार्यपरिशीलितोऽय पन्था ॥

अत्रापि कोशे निर्दिष्टोपक्रमोपसहारग्रन्थभागयोर्दृश्यमानाना स्वरमात्रसूचकाना गानाघटकाना वर्णाना शिरसि ( ) एव चिह्न कृतम् ॥

No 62 (3234, 4)

सामसहितोहगानम्

Sāma-samhitā-uha-gānam

Substance—Palm-leaf
Size—$17\frac{1}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Grantha
Folios—151-282
Lines on a page—10
Letters in a line – 70

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Leaves are worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ उफच्चामूताइजा [तमन्ध] सा । दिछ्रवाइ [साद्] भूप्रे । मिक [याद्]दाइ । उरो [ग्रशा] र्मा । मक हाइ [श्र] वा उ । वाचा । सफ[ना] आ इन्द्रा [यायज्या] वाउ । वछ्र[रूणा]याप्रे । मक [रुद्धि]या । वकै [रि] वोवाइत् । पक [रा] इ [स्रवा] उ । वाचा । एफनावाइ । श्वानिअ [र्ये] आ । द्युछ्र[म्रा] नाइमाप्रे । नुक [षा] णा । सिरोषा [स] न्ता । वक [नाम]हाउ । वाचा । स्तौशेषे ॥ दी । उत् ५ । मा २१ । न १ ॥

उपसहार —

दा चो ना[य] वारीयाणाम् । दाघिनाप्रे[य]वाप्र । रीकप्रे [या] णां । द्वा इघि[इ] तायोभू[दमृ] तोम् । रेह्र [या] इ [षू] वा । होघिता[मद्रत]मो [वि]शि । होक ता । मकं [न्द्राता]मा । हिकविटीशा । ओकुवा । हेदू ॥ दी २८ । उत् ८ । मा १८ । डै ॥

क्षुद्रा ॥ ऊहगान समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् सामसहितोहगान समग्र दृश्यते ॥ अत्रापि कोशे निर्दिष्टोपक्रमोपसहारग्रन्थभागयोर्दृश्यमानाना स्वरमात्रसूत्रकाना गाना-घटकाना वर्णाना शिरसि ( ) एव चिह्न कृतम् ॥

No 63 (365/1)

सामसहितोहगानम्

Sāma-samhitā-uha-gānam

Substance—Palm-leaf

Size—$16\frac{3}{4}$ × $1\frac{1}{4}$ inches

Character—Nāgarī

Folios—204

Lines on a page—6

Letters in a line—54

Age of Ms—Appears to be old

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Seems to be correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ वृषा पावस्व धारया ॥ यो ॥ उम्बाताइजातामन्धसाः॥ आमहीयवम् ॥ वृफषा पावस्वा धारया । माछूरूत्वाताप्रेइ । चक•

मात्सरा । विरोश्वादाधा । नक ओजसाउ । वाचा । तफत्वाधातोरा- मोणियो । पाछ्वामानाग्रे । सुक वाईशाम् । हिरोन्वेवाजाइ । षुक वाजिनाउ । वाचा । आफयाचाइत्तोविपानया । हाछ्रगाइ पावाप्रे । स्वक धारया । युरोजवाजाइ । षुक चोदयाउ । वाचा । स्तोशेषे ॥— दी १३ । उ ६ । मा १२ । टा । सा १ ॥

उपसहार —

No 61 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन्नूहगाने सवत्सरैकाहाहीनसत्रप्रायश्चित्तक्षुद्रपर्वाणि दृश्यन्ते ।.प्रथम तु दशरात्रपर्व न दृश्यते ॥ अत्रापि कोशे निर्दिष्टोपक्रमग्रन्थ भागे दृश्यमानाना स्वरमात्रसूचकाना गानाघटकवर्णाना शिरसि ( ) एव चिह्न कृतम् ॥

No 64 (1694)

सामसहितोहगानम्

Sāma-samhitā-uha-gānam

Substance—Palm-leaf

Size—20 × $1\frac{1}{4}$ inches

Character—Grantha

Folios—134

Lines on a page—6

Letters in a line—64

Age of Ms—Appears to be old

Condition of Ms—The leaves, except the first and the last, are in good condition

Correct or incorrect—Generally correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम --

No 61 कोशवत्

उपसहार —

अक स्यपीत्वासूवा । विरदा । औचींहोवा । अस्यामीत्वासु । वाकैर्वीदा । साकासुप्रकेतोअभिया । का

। तारशा । औचींहोवा । ईताडा ॥

दी १५ । उत् ७ । मा १७ । फे ॥

एकाह समाप्तम् ॥ हरि ओम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 41 एतन्मूलभूतसहिताकोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नूहगाने दशरात्रसवत्सरैकाहपर्वाणि दृश्यन्ते ॥ अत्रापि कोशे निर्दिष्टोपसहारग्रन्थभागे दृश्यमानाना स्वरमात्रसूचकाना गाना घटकाना वर्णाना शिरसि ( ) एव चिह्न कृतम् ॥

No 65 (2572/1)

सामसहिताभाष्य वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Sāma-samhitā bhāṣyam, styled Vedārtha-prakāśa

Author—Sāyana
Substance—Palm-leaf
Size—14 × 1⅗ inches
Character—Nāgarī
Folios—139
Lines on a page—8
Letters in a line—62
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Broken
Correct or incorrect—Almost correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ वागीशाद्यास्सुमनस सर्वार्थानामुपक्रमे ।
य नत्वा कृतकृत्या स्युस्त नमामि गजाननम् ॥
यस्य निश्वसित वेदा यो वेदेभ्योऽखिल जगत् ।
निर्ममे तमह वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूप दधद्बुक्कमहीपति ।
आदिशत्सायणाचार्य वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्वोत्तरमीमासे ते व्याख्यायातिसङ्ग्रहात् ।
कृपालुस्सायणाचार्यो वेदार्थ वक्तुमुद्यत ॥
सामवेदार्थमेषोऽत्र प्रकाशयति सादरम् ।
उद्गातुस्तत्र जिज्ञासोरपि तेन कृतार्थता ॥
यज्ञो ब्रह्म च वेदेषु द्वावर्थौ काण्डयोर्द्वयो ।
अध्वर्युमुख्यैर् ऋत्विग्भिश्चतुर्भिर्यज्ञसम्भवै ॥
निर्मिमीते क्रियासङ्घैरध्वर्युर्यज्ञिय वपु ।
तदलङ्कुर्वते होता ब्रह्मोद्गातेत्यमी त्रय ॥
शस्त्रयाज्यानुवाक्याभिर्होताऽलङ्कुरुतेऽध्वरम् ।
आज्यपृष्ठादिभि स्तोत्रैरुद्गाताऽनुकरोत्यमुम् ॥
त्रयाणामपराध तु ब्रह्मा परिहरत्सदा ।
ऋचा त्व इति मन्त्रेण सोऽर्थस्सर्वोऽभिधीयते ॥
यज्ञ यजुर्भिरध्वर्युर्निर्मिमीते ततो यजु ।
व्याख्यात प्रथम पश्चादृचो व्याख्यानमीरितम् ॥
ऋगाश्रितत्वेन साम्ना व्याख्यानमथ वर्ण्यते ।
अनुतिष्ठासुजिज्ञासावशाद्व्याख्याक्रमो ह्ययम् ।
जाते देहे भवत्यस्य क कान्ति(कटका)दिविभूषणम् ॥
आश्रित मणिमुक्तादि कटकादौ यथा तथा ।
यजुर्जाते यज्ञदेहे ह्विभूषणम् ॥
सामाख्या मणिमुक्ताद्या ऋक्षु तासु समाश्रिता ॥

ननु— अध्वर्युहोतृद्गातृब्रह्मकर्तव्यप्रतिपादको यो मन्त्रस्तस्यार्थो योजनीय इति चेत्स योज्यते ॥

"ऋचा त्व पोषमास्ते पुपुष्वान् गायत्र त्वो गायति शक्वरीषु ।
ब्रह्मा त्वो वदति जातविद्या यज्ञस्य मात्रा निमिमीत उ त्व " ॥

इत्येष मन्त्र ॥ तस्यायमर्थ —त्वशब्द सर्वनामसु पठित एकशब्द-पर्यायश्च । एको होतृनामकऋत्विक् तत्रतत्र विप्रकीर्णानामृचा यज्ञानुष्ठानकाले सन्निभावमापाद्य पुष्टि कुर्वन्नास्ते ॥

उपसहार —

स त्वमसुरैरपहृत गव्यं गोसम्बन्धि अश्वय अश्वेषु भव व्रज समूह अभितस्त्रिषे अभितो व्याप्नोषि । 'तनु विस्तारे' छान्दसे लिटि 'तनिपत्योश्छन्दसि' इत्युपधालोप । किञ्च हे धृष्णो शत्रुधर्षणशील सोम त्व वर्मी कवचीव शूर आरुज असुरानाजहि । 'अपि या अन्तरश्मनि' 'अप्या अन्तरश्मन' इति पाठौ ॥

॥ इति पञ्चमस्याध्यायस्य एकादश खण्ड ॥

वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्द निवारयन् ।
पुमर्थाश्चतुरो देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वर ॥

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकश्रीवीरबुक्क-
भूपालसाम्राज्यधुरन्धरेण सायणाचार्येण विरचित
माधवीये वेदार्थप्रकाशे छन्दोव्याख्याने
पञ्चमोऽध्याय
॥ समाप्ता च सहिता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

श्रीसायणार्यप्रणीतेऽस्मिन् सामसहिताभाष्ये अग्नीन्द्रादिस्तुतिपराणामृचा तत्तत्क्लिष्टशब्दव्युत्पादनपूर्वक ललितयैव शैल्या विवरण दृश्यते॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् छन्दआर्चिकापराभिधेयस्य पवमानपर्वान्तस्य सामसहितापूर्वार्चिकस्य सायणीय भाष्य दृश्यते ॥

No 66 (A 234)

* सामसहिताभाष्यम्

* Sāma-samhitā-bhāṣyam

Author—Bharataswāmin — Size—14⅛ × 8 inches
Substance—Paper — Character—Telugu

Folios—60
Lines on a page—27
Letters in a line—24
Age of Ms—Not too very modern
Condition of Ms – Good
Correct or incorrect—Appears to be incorrect
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This manscript contains a commentary written in a very lucid manner, on the full text of Pūrva-ārchika The author is Bharataswāmin who describes himself as the son of Nārāyana and Yajñadāmbā and a protege of the Hoysala King, Rāmanātha

उपक्रम —

वागर्थौहर(भय)रूपेण भासमान परेश्वरम् ।
वन्दे पुरुषमुत्सङ्गमृक्सामाभ्यामभिष्टुतम् ॥
नत्वा नारायण देव तत्प्रसादात्तधीगुण ।
साम्ना श्रीभरतस्वामी काश्यपो व्याकरोत्यृच ॥
भोसलाधीश्वरे पृथ्वी रामनाथे प्रशासति ।
व्याख्या कृतेय क्षेमेण श्रीरङ्गे वसता मया ॥
श्रवणेनानुगृह्णन्तु सन्तस्ता वीतमत्सरा ।
अपश्यन्तस्सतो दोषानुत्पश्यन्तोऽसतो गुणान् ॥
मन्त्रैस्तद्ब्राह्मणार्षेयच्छन्दोदैवतविद्द्विज ।
अर्थज्ञश्चाश्नुते भद्र यतो नजङ्घान्यमून्युत(ज्ञेयान्यमून्यत) ॥

तथाहि श्रूयते—'यो ह वा अविदितार्षेयच्छन्दोदैवतब्राह्मणेन मन्त्रेण' इत्यारभ्य तस्मादेतानि मन्त्रमन्त्रे विद्यात्' इत्यन्तम् ॥

उपसहार —

अथ पुरीषपदानि । तानि सर्वाण्यैन्द्राण्येव । तत्तद्गुणयोगात्तत्तन्नियामकत्वेन वाऽग्न्यग्रादिपदैस्सबोध्य स्तूयते—एवा एव हि त्व उक्त ग-(गु)णोऽसि । ए[वै]वेति पुनरुक्तिरादरार्थेति । एव हि त्व हे अग्ने अग्रस्य नेतरिति, एव हि त्व हे इन्द्र परमेश्वर, एव हि त्व हे पूषन् पोषक

विश्वस्येति, एव हि भवन्ता(न्तो) हे देवा इति, सर्वदेवाना बलरूपेणावस्थानादिन्द्रस्सबोध्यत इति ॥

इति श्रीभरतस्वामी महानाम्नि(म्नी) यथामति ।
व्याख्या (ख्यत्)स्खलितमस्यात्र क्षमता बलवृत्रहा ॥

इति श्रीभरतस्वामिन कृतौ सामवेदभाष्ये महानाम्नीविवरणम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

भरतस्वामिप्रणीतेऽस्मिन् सामसहिताभाष्ये अग्नीन्द्रादिस्तुतिपरस्य आरण्यकमहानाम्न्यार्चिकसहितस्य पूर्वार्चिकस्य समग्रस्य सुबोधयैव शैल्या तत्तत्क्लिष्टशब्दव्युत्पत्तिप्रदर्शनपूर्वक साधु विवरण दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

भरतस्वाम्याह्वयोऽय सामसहिताभाष्यप्रणेता काश्यपगोत्रजो नारायणार्ययज्ञदाम्बयोस्सूनु भोसलाधीश्वर रामनाथभूपाल समाश्रित श्रीरङ्गवासी भाष्यमिम प्राणैषीदिति–

' इत्थ श्रीभरतस्वामी काश्यपो यज्ञदासुत ।
नारायणार्यतनयो व्याख्यत्साम्नामृचोऽखिला ॥
' भोसलाधीश्वरे पृथ्वी रामनाथे प्रशासति ।
व्याख्या कृतेय क्षेमेण श्रीरङ्गे वसता मया ॥ '

इति छन्दआर्चिकान्ते भाष्यारम्भे च परिदृश्यमानपद्याभ्यामवसीयते । भाष्यादावेव 'नत्वा नारायण देव' इति पद्येन नारायणनमनकथनादय भाष्यकारो वैष्णवश्चेति ज्ञायते । भाष्येस्मिन् क्वचित्क्वचिदर्थविवरणावसरे सायणीयभाष्यतो वैलक्षण्यमपि दृश्यते । कोशेऽस्मिन् छन्दआर्चिकारण्यकार्चिकमहानाम्न्यार्चिकाना भाष्य समग्र दृश्यते । कोशेऽस्मिन् परिदृश्यमान लेखन च बह्वशुद्धसदूषितमिति ॥

No 67 (2975)

सामसहिताभाष्यम्

Sāma-saṃhitā-bhāṣyam

Author—Bharataswāmin | Size—15⅝ × 1¾ inches
Substance—Palm-leaf | Character—Grantha

Folios—35+11-52
Lines on a page—7
Letters in a line—38
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomple—Incomplete

उपक्रम —

No 66 कोशवत्

उपसहार —

सखा(घा)त सघ? एव त प्रसिद्ध वृषण वर्षुक रथ इन्द्रस्याधि पात्र हार्यो(रियो)जनाख्य सोमग्रह पूर्ण सोमेन चिकेतति ज्ञापयेत् । तुभ्य यो यज्ञ

प्रतिपाद्यविषय —

No 66 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन्नादौ १—४० ऋचा भाष्य गलितम् । देवनागराक्षरमुद्रितसायणभाष्यकोशरीत्याऽत्र कोश इद भरतस्वामिभाष्य प्रथमाध्याये पञ्चमखण्डमारभ्य चतुर्थाध्यायेऽष्टमखण्डे चतुर्थ्या ऋच समाप्तिपर्यन्त दृश्यते ॥

(2) ब्राह्मणम्.

No 68 (1970/3)

आर्षेयब्राह्मणम्

Ārseya-Brāhmanam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{3}{8} \times 4\frac{7}{16}$ inches
Character—Nāgari
Folios—57-73
Lines on a page—7
Letters in a line—50

Age of Ms —Old
Cnodition of Ms —Not very good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ अथ खल्वयमारुष (र्ष) प्रदेशो भवत्यृषीणा नामधेय-गोत्रोपधारण स्वर्ग्य यशस्य धन्य पुण्य (ण्य) पुत्र्य पशव्य ब्रह्मवर्चस्य स्मार्तमायुष्य प्राकप्रतगाशिकमित्याचक्षत। तदप्येवमाहुर्य इदमुपधारयत एकैकस्यर्षेर्दिव्य वर्षसहस्रमतिथिर्भवत्यभिनन्दित प्रतिनन्दितो मत्त पूजितस्तत स्वाध्यायफलमुजीवतीति। अथापि ब्राह्मण भवति—

उपसहार —

अन्त्य वैकल्पिक तन्मित्रावरुणयोश्चक्षुरित्याचक्षते। श्रोत्र च तदेवैके। द्वितीयोऽतीषङ्गस्तन्मित्रावरुणयो श्रोत्रमित्याचक्षते। चक्षुश्च तदेवैके। तृतीयोऽतीषङ्गस्तदिन्द्रस्य शिर इत्याचक्षते। आदित्यस्योत्त-यन्त तदादित्यात्मेत्याचक्षते। ऐन्द्रयो महानाम्न्य प्रजापतेर्वा विष्णोर्वा विश्वामित्रस्य वा सिमा वा मट्टण्या वाऽध्वरमा वा शाकर्यो वा शाकर्यो वा॥

इत्यार्षेये षष्ठोऽध्याय ॥ आर्षेयब्राह्मण समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

आर्षेयब्राह्मणेऽस्मिन् तत्तत्सामसाक्षात्कर्तृऋषिदेवतानामानि केवल निर्दिश्यन्ते। न तु ब्राह्मणान्तरवदत्र किञ्चिदपि प्रयोगक्रमादिकमभि-धीयते॥

वक्तव्यविशेष —

"अष्टौ हि ब्राह्मणग्रन्था' प्रौढ ब्राह्मणमादिमम्।
षडविंशाख्य द्वितीय स्यात्तत सामविधिर्भवेत्॥
आर्षेय देवताध्यायो मन्त्र वोपनिषत्तत।
सहितोपनिषद्वशो ग्रन्था अष्टावितीरिता॥"

* मण्डन्या, मट्टण्या, मह्वया, इति कोशान्तरेषु पाठा दृश्यन्ते,

"प्रौढादिब्राह्मणान्यादौ त्रीणि व्याख्याय तुर्यकम् ।
आर्षेय ब्राह्मणं चाद्य सायणो व्याचिकीर्षति ॥"

इत्येतदार्षेयब्राह्मणसायणभाष्ये परिदृश्यमाने श्लोके सामवेदीयेष्वष्टसु ब्राह्मणेष्वेतत्तुरीय ब्राह्मणमिति ज्ञायते ॥

आधुनिकास्तु—शाखान्तरेषु प्रतिशाखमेकस्यैव ब्राह्मणस्य दर्शनादस्या सामशाखायामप्येकेनैव ब्राह्मणेन भवितव्यम् । तच्च छान्दोग्यब्राह्मणाख्य पञ्चविंशत्यध्यायघटितताण्ड्यापराभिधप्रौढाख्येन अध्यायपञ्चकात्मकषड्विंशाख्येन च पूर्वभागेण तथाऽध्यायद्वयघटितमन्त्राख्येन अध्यायाष्टकात्मकोपनिषद्भिख्येन चोत्तरभागेण सहित सकलनया चत्वारिंशदध्यायात्मक ब्राह्मणान्तरवत् श्रौतगाह्योभयकर्मविधायकमभ्युपेयम् । ततश्च सामविधानार्षेयदैवतसाहितोपनिषद्वंशब्राह्मणानामनुब्राह्मणत्वमेव । तथाच 'अनुब्राह्मणादिनि' इति पाणिनीयस्मरणमप्युपपद्यते । अन्यथा क्वाप्यन्यत्र अनुब्राह्मणग्रन्थादर्शनात्तदभित्तिचित्रायितमेव स्यात् । निदानसूत्रादावनुब्राह्मणपदोपादानमप्येतदभिप्रायकमेव । एवं चास्यार्षेयब्राह्मणस्यानुब्राह्मणत्वमेवेत्यभिप्रयन्ति ॥

कोशेऽस्मिन्नार्षेयब्राह्मण समग्र दृश्यते ॥

७४ ७५ पत्रयो तत्तत्खण्डानामाद्यवाक्यानि प्रातिलोम्येन सगृहीतानि दृश्यन्ते ॥

No 69 (2497/4)

आर्षेयब्राह्मणम्

Ārṣeya-Brāhmaṇam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅝ × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—78-88
Lines on a page—9
Letters in a line—62

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Tolerably good
Correct or incorrect—Almost correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 68 कोशवत्

उपसहार —

No 68 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 68 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

No 68 कोशवत्

No 70 (3007/4)

आर्षेयब्राह्मणम्

Ārṣeya-Brāhmanam

Substance—Palm-leaf

Size—$18\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Grantha

Folios—136-144

Lines on a page—9

Letters in a line—58

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Ends of the leaves are broken

Correct or incorrect—Almost correct

Complete or incomplete-Complete

उपक्रम —

No 68 काशवत्

उपसहार —

No 68 कोशवत

प्रतिपाद्यविशय —

No 68 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 68 कोशवत्

No 71 (3647/4)

आर्षेयब्राह्मणम्

Arseya-Brāhmanam

Substance—Palm-leaf
Size—17⅜ × 1¾ inches
Character—Grantha
Folios—45-59
Line on a page—7
Letters in a line—58
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Tolerably good
Correct or incorrect—Almost correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 68 कोशवत्

उपसहार —

No 68 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 68 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 68 कोशवत्

No 72 (3321/2)

आर्षेयब्राह्मणम्

* Arseya-Brāhmanam

Substance—Palm-leaf
Size—15$\frac{11}{16}$ × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—56-65
Lines on a page—8
Letters in a line—48
Age of Ms —Appears to be old
Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Not so very incorrect | Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This work is similar, in subject matter to the work of the same name mentioned under No 68 But the treatment is more brief and the wordings are entirely different here and there

उपक्रम —

ओमित्येतत्परमेष्ठिन प्राजापत्यस्य 'साम परमेष्ठिनो वा प्राजापत्यस्य ब्रह्मणो ब्रह्म वाचो वो सत्य साम स्वर्गस्य लोकद्वारविवरण देवाना वौघ ? त्रयस्य वेदस्याप्यायनमयातयामाक्षरस्थ साम वासिष्ठो हिंकार प्राजापत्यो वा गवा वा ॥ अथात ऋषीणा नामधेयगोत्रोदाह [र] ण स्वर्ग्य धन्य पुण्य पौत्रिय पशव्यमायुष्य प्राक्प्रातराशिकम् ॥

उपसहार —

मृत्योश्चतुरनुगानम् । आदित्यस्य व्रतशुक्रियाणि । भ्राजभ्राजे विकर्णभावे महादिवाकीर्त्यमादित्य व्रतम् ॥ १८ । ७ । ऐन्द्रा महानाम्न्य· महामान्य ? सिमा शक्वर्य । म वे ॥ १८ ॥ ऐन्द्रषोडशी तवश्शाव्य श्रेष्ठसाम सुभेषजम् । वावाश्रो व्याहृतिसामानि सप्तदश । प्राजापत्य गायत्रम् ॥ १९ ॥ इत्यारण्यक पर्व ॥

आर्षेयब्राह्मण समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 68 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

No 68 कोशे दृश्यमानार्षेयब्राह्मणादेतत्कोशपरिदृश्यमाने ब्राह्मणे बहुशस्तत्रतत्र आनुपूर्वीवैलक्षण्य दृश्यते ॥

प्रायश इद तत्समानार्थ तत्सग्रहरूप तत्समाननामधेय समग्र च परिदृश्यते ॥

No 73 (A 468/3)

* आर्षेयब्राह्मणम्

* Arseya-Brāhmanam

Substance—Paper
Size—$12\frac{1}{2} \times 7\frac{3}{4}$ inches
Character—Telugu
Folios—84-94
Lines on a page—20
Letters in a line—16

Age of Ms—Recent
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Not so very incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 72 कोशवत्

उपसहार —

No 72 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 72 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 72 कोशवत्

No 74 (53/3)

आर्षेयब्राह्मणम्.

Arseya-Brāhmanam

Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{3}{4} \times 1\frac{5}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—27-41
Lines on a page—6
Letters in a line—62

Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete.

उपक्रम —

No 68 कोशवत्

उपसहार —

No 68 कोशवत

प्रतिपाद्यविषय —

No 68 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 68 कोशवत्

No 75 (A 312)

* आर्षेयब्राह्मणभाष्यम् आर्षेयदीपाख्यम्

* Ārseya-Brāhmana-bhāsyam, styled, Arseya-dīpa

Author—Bhatta-bhāskara
Substance—Paper
Size—13 × $8\frac{1}{3}$ inches
Character—Grantha
Folios—48
Correct or incorrect—Not so very correct

Lines on a page—40
Letters in a line—20
Age of Ms —Not too modern
Condition of Ms —Good
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This work by Bhatta-bhāskara contains an abridged commentary on Arseya-Brāhmana, unlike the detailed commentary of Sāyana on the same This Bhatta-bhāskara is different from the Bhatta-bhāskara who is the author of Yajur-Veda-bhāsya

उपक्रम —

हरि: ओम् ॥ वेदसाम्नामृषिच्छन्दःप्रकाश[म]थ देवताः ।
आर्षेयाद्यनुसारेण भूत्यै भास्करयज्वनाम् ॥

काश्यपान्वयसंभूतभास्कराभिधयज्वना ।
अनेकऋषिदृष्टाना भ प्रकीर्त्यते ॥
प्रतीहारार्षेयकल्पसूत्रदृष्टश्रुतावपि ? ।
प्राकृती(ता)नामृचा साम्नामृषिश्छन्दोऽथ देवता ॥
इदताप्रत्ययो नाम इयत्ता च विचार्यते ।
आर्षेयभरत सामानुसारत. ॥

'ऋषीणा नामधेयगोत्रोपधारण स्वर्ग्यं यशस्य धन्य पङ्क्तिपावनो भवति' इत्यन्वयव्यतिरेकाभ्यामृष्यादेरवश्यवेद्यत्वप्रतिपादनादृक्सामयो क्रमेण ता प्रतिपाद्यन्ते। अत्र तावन्निदानकारेण 'साम्ना छन्दो देवता चास्ति नास्तीति गौतम । यच्छन्दस्यामृचि गीयते तदस्यच्छन्द । यद्दैवत्याया साऽस्य देवता' इति प्रतिपादितम् । ऋषयस्तु ऋक्सामयोर्भिद्यन्ते । छन्दोदेवतयोर्न भेद. ॥

उपसहार —

'शाक्वरैराद्यै षड्भि पादैर्व्यतिषक्ता एता शक्वर्य. पञ्च पुरीषपदैश्च युक्ता साम ? प्राजापत्य । ऋग्वच्छन्दोदेवते । पुरीषपदानि सर्वाण्यैन्द्राण्येव । तत्तन्नियामकत्वेनाग्नयादिपदै सर्वदेवाना बलरूपेण इन्द्र वै (इन्द्र एव) सर्वाऽध्यत इति ॥

इति श्रीमद्भट्टभास्कराध्वरीन्द्रविरचिते सामवेदार्षेयदीपे
शुक्राख्य सप्तम पर्व समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र आर्षेयब्राह्मणनिर्दिष्ट तत्तत्साम्ना ऋषिच्छन्दोदेवतानामादिक तत्तदृक्सामप्रदर्शनपूर्वक सगृह्यत ॥

वक्तव्यविशेष —

इद च भाष्य सायणीयभाष्यवन्न प्रातिस्विकरूपेण आर्षेयब्राह्मणस्य विवरणरूपम् । पर तु प्रायश्छायाव्याख्यानरूपमिति तद्भाष्यतयाऽत्र सयोजितम् । अत एवात्रादौ 'आर्षेयाद्यनुसारेण' इत्यभिहितम् । अय च भट्टभास्करो यजुर्वेदभाष्यप्रणेतुरन्य इति ज्ञायते । यतस्स यजुर्वे-

दभाष्यप्रणेता यजुर्वेदभाष्य एव स्वात्मानं कौशिकान्वयसभूत व्यपदिशति । अय तु काश्यपान्वयसंभूत इति ग्रन्थारम्भे दर्शनादवसीयते ॥

No 76 (C 460)

ऐतरेयब्राह्मणम्

Aitareya-Brāhmanam

Substance—Paper

Size—$7\frac{1}{4}\times4\frac{1}{2}$, $8\frac{1}{2}\times4\frac{5}{16}$ inches

Character—Deva-nāgarī

Folios—226

Lines on a page—11

Letters in a line—38

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

अग्निर्वै देवानामवमो विष्णु. परमस्तदन्तरेण सर्वा अन्या देवता आग्नावैष्णवं पुरोळाश निर्वपन्ति दीक्षणीयमेकादशकपाल सर्वाभ्य एवैन तद्देवताभ्योऽनन्तराय निर्वपन्त्यग्निर्वै सर्वा देवता विष्णुस्सर्वा देवता एते वै यज्ञस्यान्त्ये तन्वौ यदाग्निश्च विष्णुश्च तद्यदाग्नावैष्णव पुरोळाश निर्वपन्त्यन्तत एव तद्देवानृध्नुवन्ति तदाहुर्यदेकादशकपाल पुरोळाश' ॥

उपसहार —

तमेतं ब्रह्मणः परिमर मैत्रेयः कौषारव सुत्वने कैशिरये भार्गायणाय राज्ञे प्रोवाच तं ह पञ्च राजानः परिमम्रु' तत सुत्वा महज्जगाम तस्य व्रत न द्विषत. पूर्व उपविशेद्यदि तिष्ठन्त मन्येत तिष्ठतैव न द्विषतः पूर्वस्सविशेद्यद्यासीन मन्येतासीतैव न द्विषत पूर्व. प्रस्वप्याद्यदि जाग्रतं मन्येत जाग्रियादेवापि ह यद्यस्याश्ममूर्धा द्विषन् भवति क्षिप्र हैवैनं स्तृणुते स्तृणुते ॥

इति ऐतरेयब्राह्मणं अष्टमपञ्चिकायां पञ्चमोऽध्यायः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अस्मिन् ब्राह्मणे अष्टौ पञ्चिका दृश्यन्ते। आहत्य च तासु ४० अध्यायास्सन्ति।

तत्र प्रथमेऽध्याये –अग्नेर्विष्णोश्च सर्वदेवताप्राथम्यसर्वोत्तमत्वाभ्या प्रशसनपूर्वक तद्देवताकाया इष्टेर्विधि· अग्नाविष्णुदेवताकपुरोडाशनिवापप्रशसन इत्यादिक दृश्यते.

द्वितीयाध्याये—प्रायणीयपदार्थ प्रायणीयोदयनीययो प्रशसा तदुपयोगिन्याख्यायिका अग्न्यादियागविधानमित्यादिक दृश्यते

तृतीये—सोमक्रयणे दिङ्नियम· तत्र प्रत्यवाय· सोमक्रयणादूर्ध्व पठितव्या ऋच सोमप्रवहणाद्यङ्गभूतमन्त्रा इत्यादिक दृश्यते

तुरीये—प्रवर्ग्योपपादकाख्यायिकदिक दृश्यते

पञ्चमे—सोमक्रयविधानोपयोग्याख्यायिकादिक दृश्यते

षष्ठे—यूपप्रशसार्थाख्यायिकादिकमभिधीयते

सप्तमे—पर्यग्निकरणाख्यस्य कर्मणो विधानोपयोग्याख्यायिकादिक कथ्यते

अष्टमे—अपोनप्त्रीय तच्छेषभूता उपांश्वादिग्रहाश्चाभिधीयन्ते

नवमे—द्विदेवत्यग्रहादिक तूष्णीशसनप्रशसादिक च परिदृश्यते

दशमे—आहावनिविदादिसूक्तविधि· अच्छावाकादिशसन च दृश्यते

एकादशे—प्रउगप्रशसा वषट्कारप्रैषादिप्रशसादयश्च दृश्यन्ते

द्वादशे—आहावप्रभेदादय· परिदृश्यन्ते

त्रयोदशे—सोमक्रयोपयोगिकथामरुत्वतीययागादिक दृश्यते

चतुर्दशे —अग्निष्टोमस्सर्वयज्ञक्रतूना योनित्वेनास्तूयत प्राक्परस्तात्। देवै स्स्तोमैस्ससस्तुतोऽसौ चतुर्भिर्वाचा मन्द्रैर्मध्यमैरुत्तमैश्च ॥

पञ्चदशे—सस्थेष्टीना वाग्यमश्चर्त्विजां च यागा देवीदेविकानां विशेषाः। सस्थोक्थ्यस्य स्तोत्रशस्त्रप्रक्लृप्तिः शस्त्रण्याहुः शस्त्रिणा होतृकाणाम् ॥

षोडशे—षोडशीसस्थाप्रशसादि दृश्यते

सप्तदशे—अतिरात्रक्रतूपयोगिन आश्विनशस्त्रस्य विधानोपयोग्याख्यायिकादिकमभिधीयते

अष्टादशे—अभिप्लव स्यात् षडहोऽथ मासस्त्र्यहोऽथ पूर्वस्स्वर-सामनामा । गवां च शस्त्रस्य ततः प्रशंसा मध्ये दिवाकीर्त्यमहश्च तस्य ॥

एकोनविंशे—द्वादशाहविधानाय तदुपयोग्याख्यायिकादिकं प्रद-र्श्यते

विंशे—द्वादशाहान्तर्गतनवरात्रविधानादिकं दृश्यते

एकविंशे — द्वादशाहान्तर्गततृतीयाहचतुर्थाहनिरूपणाज्यशस्त्रवि। धानादिकं दृश्यते

द्वाविंशे— पञ्चमाहषष्ठाहौ निरूप्येते

त्रयोविंशचतुर्विंशयो —सप्तमाहनवमाहदशमाहेषु मन्त्रलिङ्गादिक थनादिकं दृश्यते

पञ्चविंशे— सायंकाले यजमानकर्तव्यविधानपूर्वकं अग्निहोत्रविधि कथ्यते

षड्विंशे—ब्रह्मकर्तव्योपयोग्याख्यायिकाद्यभिधीयते

सप्तविंशे—होतृकशस्त्रविधानोपयोग्याख्यायिकादि परिदृश्यते

अष्टविंशे—ऋक्प्रशंसादिकं दृश्यते

एकोनत्रिंशे—माध्यंदिनीयशस्त्रक्लृप्त्यादिकमभिधीयते

त्रिंशे—षडहयागोपयोगिनः शिल्पनामकशस्त्रस्य विधानं दृश्यते

एकत्रिंशे— पशुविभागतत्प्रशंसादिकं दृश्यते

द्वात्रिंशे—आहिताग्नेर्मरणविषयविचारोऽभिधीयते

त्रयस्त्रिंशे—हरिश्चन्द्रोपाख्यानादिर्दृश्यते

चतुस्त्रिंशे—यज्ञविषयकप्रशंसादिकं दृश्यते

पञ्चत्रिंशे—क्षत्रियस्य सोमभक्षविरहहेतुप्रदर्शकोपाख्यानं दृश्यते

षट्त्रिंशे—राजसूये स्तोत्रादिकथनं दृश्यते

सप्तत्रिंशे—दीक्षितस्य क्षत्रियस्याभिषेकविधानादिकं दृश्यते

अष्टत्रिंशे—प्रासङ्गिकैन्द्राभिषेकः कथ्यते

एकोनचत्वारिंशे—अभिषेकसंभाराः प्रतिपाद्यन्ते.

चत्वारिंशे—ब्राह्मणपौरोहित्यप्रशंसनं ब्राह्मणपुरोहितसंपादनप्रशं-सनमित्यादिकं सर्वमभिधयिते.

वक्तव्यावशेष —

कोशेऽस्मिन् ऐतरेयब्राह्मण समग्र दृश्यते। इदमिदानीमेतद्ब्राह्मण-प्रवक्तृविषये किंचित्प्रस्तूयते—

'एतद्ध स्म वै तद्विद्वानाह महिदास ऐतरेय.' इत्यैतरेयारण्यके श्रवणात् कस्यचिदृषेरितराख्याया पत्न्या समुत्पन्नो महिदासनामा महर्षि ऋक्शाखीयस्यास्य ब्राह्मणस्य प्रवक्तेति ज्ञायते ॥

सोऽयमैतरेयो महिदासो भार्यान्तरपुत्रेष्वेव स्नेहातिशय वहता पित्रा कस्याचिद्यज्ञसभाया भार्यान्तरपुत्रानेवोत्सङ्गे स्थापयता दूरीकृत. स्वजननीस्मृतया भूदेव्या तस्यामेव सभायामात्मनो वैमात्रेयापेक्षया पाण्डित्याधिक्यमवगमय्य समधिगतादिव्यसिंहासन एतद्ब्राह्मणप्रतिभा-सनरूप वरमप्यधिगत्य ब्राह्मणमेतत्प्रकाशयामासेति श्रीमत्सायणार्यै-रप्यत्र सप्रदायविदाख्याता काचनाख्यायिका प्रादर्शि ॥

अत्र केचिदाधुनिका एतद्ब्राह्मणप्रवक्तुर्महिदासस्य श्रीसायणाया-भिहिताख्यायिकाया यज्ञसभाया पित्रुत्सङ्गाद्दूरीकरणदर्शनात् दासान्त-नामधेयपरामर्शात् ऋष्यादिपद विहाय विद्वानिति विशेषणश्रवणाच्च दासीपुत्रत्वमभिप्रयन्ति ॥

तत्रेद कौतुकाद्विमृश्यते। किमस्य महिदासस्य पित्रुत्सङ्गाद्दूरीकरणं तस्य दासीपुत्रतामापादयति। तथा सत्यौत्तानपादेर्ध्रुवस्यापि पित्रुत्सङ्गा-द्दूरीकरणस्य पुराणेषु स्मरणाद्दासीपुत्रत्व स्यात्। न हि तत्कस्यापि सम्मतम् ॥

नन्वस्य महिदासस्य यज्ञसभाया पित्रा निजोत्सङ्गाद्दूरीकरणं दासी-पुत्रत्वादेवेति चेत्, न दृश्यत इद सायणार्यप्रदर्शितायामाख्यायिकायां महिदासो दासीपुत्रत्वात्पितुरुत्सङ्गमधिरोढु नाशक्नोदिति, किंतु 'तदी-यस्य तु पितुर्भार्यान्तरपुत्रेष्वेव स्नेहातिशयो न तु महिदासे' इति स्नेहा-भाव एव तत्र कारण प्रदर्शितम्। दृष्ट हि नामैतल्लोकेऽनेकपत्नीकस्य कस्याञ्चिद्भार्याया तत्सूनुषु औदास्यम्। ईदृश्या लोकरीतेरभ्युपगमादे-वाख्यायिकादृश्यमानस्य महिदासावमाननस्योपपत्तौ कथ तावन्मात्र तस्य दासीपुत्रता साधयेत्। स्नेहाभावे पर निदानं दासीपुत्रत्वमेवेति तु प्रमाणेनैव साधनीयम्। न च तादृश प्रमाणमुपलभामहे ॥

तथाऽस्य महिदासस्य दासान्तनामधेयमात्रेण दासीपुत्रताकल्पने दिवोदाससुदासप्रभृतय॰ पुराणेषु स्मर्यमाणाः क्षत्रियप्रवरा अपि दासीपुत्रा भवेयु । अतोऽस्य भूदेव्यनुग्रहविशेषादेव दिव्यज्ञानावाप्ते॰ प्रदर्शिताख्यायिकायामुपलम्भात् भूदेव्या भक्तिवशादेवास्य तादृश नामधेयं प्रावर्ततेति स्वरसतरमुपपद्यते ॥

एवमेतन्मातृनामधेयस्येतरापदस्य द्विजेतरार्थकत्वकल्पनमपि प्रमाणानुपलम्भपराहतम् । तस्याश्चेतरानाम्नया॰ पतिप्रीतिविषयत्वाभावात्तादृशनामधेयप्रवृत्तिरित्यभ्यूह एव प्रदर्शिताख्यायिकाबलात्समुचित इति नात्र विशेषतो वक्तव्यम् ॥

एव 'विद्वानाह महिदासः' इत्यैतरेयारण्यकवाक्ये महिदासस्य ऋषिरिति विशेषण परित्यज्य विद्वानिति विशेषणश्रवणमप्यस्य न दासीपुत्रता साधयति । ऋषधातुश्च 'ऋषी गतौ' इति हि धातुपाठे निर्दिष्ट । तत्र विद्धातुवत् गत्यर्थकतया ज्ञानार्थक इत्यवश्यमूरीकरणीयम् । गत्यर्थाना ज्ञानार्थकत्वस्य वैयाकरणसमयसिद्धत्वात् । अत एव वेदपर्याय ऋषिशब्द॰ 'तदुक्तमृषिणा' इत्यादौ श्रूयते । ततश्च प्रकृते कर्तर्थकौणादिकप्रत्ययन्तस्य ऋषिशब्दस्य ज्ञात्रर्थकत्व सपद्यते । तथा च ऋषिरिति विशेषणेऽपि ऋषिपद ब्राह्मणमेवाभिधत्त इति न नियम । अत एव श्रीमद्वाल्मीकिरामायणेऽयोध्याकाण्डे वैश्याच्छूद्रायामुत्पन्ने करणाख्यसङ्करजातीये तत्पितरि वैश्ये च 'ऋषेर्हि न्यस्तदण्डस्य' 'नाशकच्छ्रीप्रमायासमकर्तुं भगवानृषिः' इत्यादावृषिपद प्रयुक्त दृश्यते ।

किंच सायणार्यैरेव तद्भाष्ये 'उक्तार्थदार्ढ्याय महर्षिवाक्य दर्शयति' इत्यवतार्य 'महिदासस्तादृशो महर्षि॰' इति महिदासो महर्षिपदेनैव विशेषित॰ । ततश्च विद्वानिति विशेषण ऋषिरिति विशेषणे वा वैलक्षण्याभावादस्य महिदासस्य दासीपुत्रताग्राहक प्रमाण गवेषणीयम् । किंचात्रैतरेयोपनिषद्भाष्यादौ श्रीमदानन्दतीर्थमुनिप्रभृतयो महिदासमेनं भगवतो विष्णोरवतारमाचक्षते । अतोऽस्य महिदासस्य दासीपुत्रत्वकल्पनं चिरन्तनाना विपश्चितामहृदयङ्गममित्यल प्रपञ्चेन ॥

तस्माद्द्विजातिभिरनुष्ठेयस्य महतो यागाख्यकर्मण इतिकर्तव्यताप्रतिपादकस्यास्य ब्राह्मणस्य दासीपुत्रप्रवक्तृकत्वकल्पने प्रमाणानुप-

लम्भादिद्विजातिप्रवरेणैव महिदासेन प्रकाशितमेतदैतरेय ब्राह्मणमिति वयमुत्पश्याम इति ॥

No 77 (4230)

ऐतरेयब्राह्मणम्

Aitareya-Brāhmanam

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—157-210+1-156
Lines on a page—5
Letters in a line—64

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 76 कोशवत्

उपसहार —

No 76 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 76 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 76 कोशवत्.

No 78 (4309)

ऐतरेयब्राह्मणम्.

Aitareya-Brāhmanam

Substance—Palm-leaf
Size—$10\frac{1}{2} \times 1\frac{5}{8}$ inches

Character—Nāgarī
Folios—151

Lines on a page—9
Letters in a line—60
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 76 कोशवत्

उपसंहार —

No 76 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 76 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 76 कोशवत्.

No 79 (C 173)

ऐतरेयब्राह्मणम्

Aitareya-Brāhmanam

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{5}{8} \times 4\frac{3}{4}$ inches
Character—Nāgari
Folios—294
Lines on a page—7
Letters in a line—34
Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 76 कोशवत्

उपसहार —

No 76 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय –

No 76 कोशवत्

वक्तव्याविशेष –

No 76 कोशवत्

No 80 (4546/1)

ऐतरेयब्राह्मणम्

Aitareya Brāhmanam

Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—110
Lines on a page—8
Letters in a line—68

Age of Ms —Ancient
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 76 कोशवत्

उपसहार —

No 76 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय –

No 76 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 76 कोशवत्

No 81 (B 2)

ऐतरेयब्राह्मणभाष्यं वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Aitareya-Brāhmana-bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana
Substance—Paper
Size—$6\frac{1}{8} \times 7\frac{3}{4}$ inches
Letters in a line—22
Age of Ms—Not so very modern
Condition of Ms—Good

Character—Telugu
Folios—114
Lines on a page—12
Correct or incorrect—Not so very incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

प्रधानस्य हविषो यो (या) ज्यानुवाक्ये विधाय स्विष्टकृद्रूपणाङ्गस्य (स्य यागस्य) फलविशेषाय छन्दो विशेषयुजे(क्ते)याज्यानुवाक्ये विधातुकाम प्रथम [द्वे] ऋचौ विधत्ते—

"गायत्र्यै(त्र्यौ)स्विष्टकृत सयो(या)ज्ये कुर्वीत तेजस्कामो ब्रह्म वर्चसकाम." इति। 'स हव्यवाळमर्त्य' इत्येका गायत्री, 'अग्निर्होता पुरोहित इत्यपरा गायत्री, ते उभे स्विष्टकृद्यागस्य सयो(या) ज्ये कुर्यात्। कीदृशोऽधिकारी? तेज. शरीरकान्ति, ब्रह्मवर्चस श्रुताध्यापनसपत्ति, तदुभयकामोऽधिकारी। सयाज्यशब्दार्थमाश्वलायन आह—'स्विष्टकृत सयाज्ये इत्युक्ते सौविष्टकृती प्रतीयात्' इति। स्विष्टकृत्संबन्धिन्यौ पा (या) ज्यानुवाक्ये इत्यर्थ ॥

उपसहार —

सा श्री आदित्यप्राप्तिरेव भोग्यवस्तुसपत्ति.। तदाहिन्त्य (दित्य) मण्डले(ल) आधिपत्यं स्वामित्वप्रापिका(पकम्) 'आदित्य एषा भूतानामधिपति' इति श्रवणात्। मण्डल ब्रध्नस्याप्यादित्यस्य विष्टप स्थानभूतम्। तदेतन्मण्डल प्रजापतेरप्यायतनं स्थान, आदित्यमण्डले प्रजापत्युपासनस्याभिधानात्। तदेव मण्डलं स्वाराज्यं पारतन्त्र्याभावात्। उपसहति—'बुद्धौन्ये (ऋध्नोत्ये) नमेवैताभिरेकविंशत्या' इति। एकविं-

शतिसंख्याभिरेताभिरृग्भिरेव यजमानं समृद्धं करोत्येव । अभ्यासोऽध्यायपरिसमाप्त्यर्थः ॥

इति सायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे ऐतरेयब्राह्मणे पञ्चमाध्याये चतुर्थः खण्डः ॥

प्रथमपञ्चिका समाप्ता

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् परिदृश्यमाने ऐतरेयब्राह्मणीयप्रथमपञ्चिकाभाष्ये No 76 कोशे प्रदर्शिता प्रथमपञ्चिकागता विषया सुललितयैव शैल्या तत्रतत्र प्रमाणोपन्यसनपुरस्सरं साधु विव्रियन्ते ॥

वक्तव्याविशेष —

कोशेऽस्मिन्नैतरेयब्राह्मणसायणभाष्यं समूलानुवादं प्रथमपञ्चिकाया प्रथमाध्याये पञ्चमखण्डप्रभृति प्रथमपञ्चिकासमाप्त्यन्तं परिदृश्यते ॥

No 82 (413)

ऐतरेयब्राह्मणभाष्यं वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Aitareya-Brāhmana-Bhāsyam

Author—Sāyana
Substance—Palm-leaf
Size—$17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Telugu
Folios—168
Lines on a page—8
Letters in a line—70

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Almost good
Correct or incorrect—Fairly correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

शकटादधस्तादृत्विज उपावहरेयुः । युक्तः शकटे बद्धः । विमुक्तः शकटाद्वियोजितः । उभयोरनडुहोर्विमोचने दोषमुपन्यस्यति—"यदुभयोर्विमुक्तयोरुपावहरेयुः पितृदेवत्यं राजानं कुर्युः" इति राक्षसो-

मस्य पितृभि स्वीकृतत्वादय सोमो देवयोग्यो न भवेत्। उभयोरनडुहो· शकटयोगेऽपि दोषमाह—'यद्युक्तयोरयोगक्षेम· प्रजा विन्देता' परिप्लवेरन्' इति ॥

उपसहार —

'यदु द्वे सूक्ते शस्त्वा शसति [स] प्रतिष्ठयोरेव तदुपरिष्टात्प्रजनन दधाति प्रजात्यै' इति। यदु यस्मादेव कारणाद्वैश्वानरीय मारुत चेति द्वे सूक्ते शस्त्वा पश्चाद्दे ौ स्तोत्रियानुरूपौ शसति तस्मात्कारणाद्दित्वम्। सप्रतिष्ठयो स्थितिहेत्वो पादयोरेवोपरिष्टादूर्ध्व प्रजनन प्रजोत्पादकमिन्द्रिय दधाति। तच्च प्रजात्यै प्रजोत्पादनाय सपद्यते।

वेदन प्रशसति—'प्रजायते प्रजया पशुभिर्य एव वेद इति ॥

॥ इति त्रयोदशाध्याये एकादश खण्ड ॥

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् परिदृश्यमाने भाष्ये ऐतरेयब्राह्मणभागस्य पदार्थवाक्यार्थौ तत्र तत्र प्रमाणोपन्यासादिपुरस्सर सम्यङ्निरूप्येते। एतत्प्रतिपाद्यविषयश्च एतन्मूलभूते No 76 कोशे द्रष्टव्य ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् समूलानुवादमैतरेयब्राह्मणसायणभाष्य प्रथमपञ्चिकाया तृतीयाध्याय तृतीयखण्डप्रभृति तृतीयपञ्चिकाया तृतीयेऽध्याये एकादशखण्डसमाप्तयन्त दृश्यते ॥

No 83 (A 1)

ऐतरेयब्राह्मणभाष्य वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Aitareya-Brāhmana-Bhāsyam

Author—Sāyana
Substance—Paper
Size—16¼ × 8¼ inches
Character—Telugu
Folios—102

Lines on a page—18
Letters in a line—22
Age of Ms —Appears to be old
Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Incorrect

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरिः ओं ॥ राजक्रयब्राह्मणमुक्तमादौ
वह्न प्रणीति [प्रति] पादिकाश्च ।
तथा हविर्यानविवर्तनार्था
अग्नेश्च सोमस्य च या ऋचः स्युः ॥

अथ षष्ठ्य (ष्ठा) ध्यायेऽग्नीषोमीयपशुर्वक्तव्यः । तत्रादौ यूपं वक्तुमाख्यायिकामाह—"यज्ञेन वै देवा ऊर्ध्वाः स्वर्गं लोकमायंस्तेऽबिभयुरिमं नो दृष्ट्वा मनुष्याश्च ऋषयश्चानु [प्र] ज्ञास्यन्तीति, ते वै यूपेनैवायोपयंस्त यद्यूपेनैवायोपयंस्तद्यूपस्य यूपत्वं, तमवाचीनाग्रं निमित्योर्ध्वा उदायंस्ततो वै मनुष्याश्च ऋषयश्च देवानां यज्ञवास्त्वभ्या (भ्या) यन्यज्ञस्य किञ्चिदेसिष्या (षिष्या) मः प्रज्ञाता इति ते वै यूपमेवाविन्दन्नवाचा (चीना) ग्र निमित्त (त) ते विदुरनेन वै देवा यज्ञमपू (यू) युपन्निति तमुवा (त्खा) योर्ध्वं न्यमिन्वंस्ततो वै ते प्र यज्ञमजानन् प्र स्वर्गं लोकम्" इति । पुरा कदाचिद्देवा ज्योतिष्टोमं यज्ञमनुष्ठाय तत्फलभूतं स्वर्गं प्राप्ताः तत्र चावस्थाय भीतिं प्राप्ताः । केनाभिप्रायेणेति स उच्यते ॥

उपसंहार —

याज्यया प्रक्षिप्तं हविर्वृष्टिपर्यवसितं भवति । तथाच स्मर्यते—
अग्नौ क्षिप्ताहुतिस्सम्यगादित्यमुपतिष्ठते ।
आदित्याज्जायते वृष्टिर्वृष्टेरन्नं ततः प्रजाः ॥

इति । वृष्टिश्च विद्युत्पुरस्सरत्वाद्विद्युदेव, यस्मान्मेघे उत्पन्ना विद्युद्वृष्टिं ।पाद्य तेद्वा (तद्वा) रेणान्नं प्र[य]च्छति । तस्माद्वृष्टिर्विद्युदेव । वेदनं प्रशा।ति—'स एव विद्वोन (द्वाने) तन्मयो देवतामयो भवति भवति' इति ०तन्नयायोवसत (न्मयो वसन्त) ग्रीष्मादिविष्क (द्यु) दन्तवस्तूय (सुम) यो भूत्वा तदभिमानिदेवतानां भोगं प्राप्नोति । अभ्यासोऽध्यायसमाप्त्यर्थः ॥

इति श्रीसायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे ऐतरेयब्राह्मणे दशमाध्याये नवमः खण्डः ॥

द्वितीयपञ्चिका समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 76 कोशे एतद्भाष्यमूलभूते निर्दिष्टा द्वितीयपञ्चिकास्थविषया एवैतत्कोशपरिदृश्यमाने भाष्ये सरलशैल्या प्रमाणोपन्यासादिमुखेन मूलार्थप्रकाशनपूर्वकं विव्रियन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् समूलानुवादमैतरेयब्राह्मणसायणभाष्य द्वितीयपञ्चिकामात्रस्य दृश्यते ॥

No 84 (B 3)

ऐतरेयब्राह्मणभाष्यं वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Aitareya-Brāhmana Bhāsyam

Author—Sāyana
Substance—Paper
Size—7⅞ × 6¼ inches
Character—Telugu
Folios—110
Lines on a page—16
Letters in a line—18

Age of Ms —Appears to be modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

सस्थेष्टीनां वाग्यमश्च याागा देवी [देवि] काना विशेषाः। संस्थोक्थ्यस्य स्तोत्रशा(श) स्त्रप्रक्लृप्तिः शा(श) स्त्राण्याहुः शा(श) स्त्रिणां होतृकाणाम् ॥

ज्योतिष्टोमभेद उक्थ्य. समापितः। अथ षोळशी उच्यते। तद्विषय शसन विधत्ते—"देवा वै प्रथमेना इन्द्राय वज्र समभरस्त द्वितीयेनाह्नाऽसिञ्चस्त तृतीयेनाह्ना प्रायच्छस्त चतुर्थेऽहन् अहरस्तस्माच्चतुर्थेऽहन् षोळशिन शसति" इति ॥ अ[ग्नि]ष्टोमोक्थ्यादिसस्थाविशेष. स्वतन्त्रक्रतुत्वाद्यथा पृथगनुष्ठातु योग्यस्तथा षोळशी स्वतन्त्रः क्रतु ॥

उपसंहार —

जातवेदस्यायामृच्यच्युतत्वलिङ्गं दर्शयति—'जातवेदसे सुनवाम सोममिति जातवेदस्याऽच्युता' इति। प्रथमेऽहन्यस्या ऋचो विहितत्वा-दच्युतत्वम्। सूक्तान्तरे लिङ्गं दर्शयति—"यज्ञेन वर्धत जातवेदसमिति जातवेदस्य वृधन्वद्द्वितीयेऽहनि द्वितीयस्याह्नो रूपमह्नो रूपम्" इति। जातवेदोदेवताकत्वं तृ(वृ)धन्वल्लिङ्गं चात्र विस्पष्टम्। अभ्यासोऽध्याय-परिसमाप्त्यर्थः॥

इति श्रीसायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे ऐतरेय-ब्राह्मणे विंशाध्याये चतुर्थः खण्डः॥

चतुर्थपञ्चिका समाप्ता

प्रतिपाद्यविषयः —

एतद्भाष्यमूलभूते No 76 कोशे प्रदर्शिता ऐतरेयब्राह्मणीयचतुर्थ-पञ्चिकागता विषया एवैतत्कोशपरिदृश्यमाने भाष्ये प्रमाणोपन्यासादि-पूर्वकं विशदीक्रियन्ते॥

वक्तव्यविशेषः —

कोशेऽस्मिन् समूलानुवादं सायणीयैतरेयब्राह्मणभाष्यं चतुर्थपञ्चि-कामात्रस्य परिदृश्यते॥

No 85 (B 4).

ऐतरेयब्राह्मणभाष्यं वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Aitareya-Brāhmana-Bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana

Substance—Paper

Size—$7\frac{3}{4} \times 6\frac{1}{4}$ inches

Character—Telugu

Folios—158

Lines on a page—12

Letters in a line—20

Age of Ms—Appears to be modern

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Incorrect

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरि॰ ओ॥ अथाग्निहोत्र पयस प्रशसा तद्दोहनायातिविनिष्कृतिश्च।
तस्य प्रशसाऽभ्युदिते च होमे ब्रह्मर्त्विजो योऽप्यधीता ॥

ब्रह्मण कर्तव्याभिधानेन ग्रावस्तुद्बुद्धिरस्थिरति ?। तस्याग्निष्टोमे कर्तव्य विधातुमुपाख्यानमाह—"देवा ह वै सर्वचरौ सत्र निषेदुस्ते ह पाप्मान नापजघ्निरे तान् होवाचार्बुद काद्रवेयस्सर्पऋषिर्मित्र(मन्त्र)कृद्देका वै वो होत्राऽकृता ता वोऽह करवाण्यथ पाप्मानमपहनिष्यध्व इति ते ह तथेत्यूचुस्तेषा ह स्म स मध्यन्दिने मध्यन्दिन एवोपासर्पद्ग्राव्णोऽभिष्टौति" पुरा कदाचिद्देवा [1](होत्राकृता तावोऽहकरवा एषपाप्मानमपहनिष्यध्व इति तद्देवा) सर्वचरुनामके देशविशेषे सत्र कश्चिदनुष्ठितवन्त । ते देवास्तेन सत्रेण स्वकीय पाप्मान दारिद्र्यहेतु नापजघ्निरे न विनाशितवन्त ॥

उपसहार —

ब्राह्मणाच्छसिना शसितव्यो योऽय वृषाकपि सोऽयमैन्द्र , एतशप्रलापश्च सर्वच्छन्दस्स्थानीय । तथास[ति] प्रमह्निष्टायेत्यादिक इन्द्रदेवताके जगतीच्छन्दस्के य कामोऽस्ति स काम तत्र वृषाकपि(पा)वैतशप्रलापे च प्राप्तो भवति । अथ अपिचेदमवद्रष्ट(रस) इत्यादिक सूक्तमैन्द्रावार्हस्पत्यम् । तत्रत्यान्तिमा परिधानीया चैन्द्रावार्हस्पत्या। तत्रोभयत्रेन्द्रनिमित्त काम उपाप्तो भवति । तस्मात्कारणात्प्रा मत्र सभूप (संभूय) न सशसेत् ॥ अभ्यासोऽध्यायसमाप्त्यर्थे ॥

॥ इति त्रिंशाध्याये दशम खण्ड ॥

॥ षष्ठपञ्चिका समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

एतद्भाष्यमूलभूते No 76 कोशे प्रदर्शिता ऐतरेयब्राह्मणीयषष्ठपञ्चिकागता विषया एवैतत्कोशपरिदृश्यमाने भाष्ये मूलार्थविशदीकरणपूर्वक विव्रियन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् समूलानुवाद सायणीयैतरेयब्राह्मणभाष्य षष्ठपञ्चिकामात्रस्य दृश्यते ॥

---

[1] कुण्डलितग्रन्थोऽधिक इति भाति

No 86 (B 5)

ऐतरेयब्राह्मणभाष्य वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Aitareya-Brāhmana-Bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana
Substance—Paper
Folios—74
Lines on a page—13
Letters in a line—23
Age of Ms —Appears to be modern
Size—7¾ × 6¼ inches
Character—Telugu
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम --

रेत प्राणप्राप्तजन्मप्रतिष्ठाक्लृप्ति शिल्पैर्यैश्चसंस्काररूपम् ।
अग्निष्टोमे शिल्पशस्त्रावक्लृप्ति नाराशंस्यान्प्राह कुम्भाय शस्त्रम् ॥

वर्णित शस्त्रजात तु होतृहौत्रकगोचरम् ।
पशोरुपव्रतीयस्य विभागस्त्वथ कथ्यते ॥

आश्वलायन सत्रिणा धर्मेष्वेवमाह —" सुत्यासु हविरुच्छिष्टभाज एव स्युर्धाना करम्भ परिवाप पुरोडा (ळा) श पयस्या इति तेषा यद्यत्कामयेरन् तत्तदुपविगुल्फयेयु " इति । प्राणधारणाय यथा पर्याप्यते तथा हविश्शेषस्याधिक्येन सम्पादनमुपरितन(विगुल्फन) । एव-विधान् हविश्शेषभक्षानुक्त्वा पुनरप्यन्त एवमुवाच-" अपिवाऽन्यत्र सिद्ध गार्हपत्ये पुनरधिश्रित्योपव्रतयेरन्नन्यान्वा पथ्यान्भक्षणा(क्षाना)मूल-फलेभ्य एतेन वर्तयेयु पशुना वा " इति । अन्यत्र सिद्ध गृहे पक्वमन्न पुनरपि गार्हपत्ये सकृदवस्थाप्योपव्रतयेरन्नुपभुञ्जीरन् । अन्यान्वा लड्डुक-मण्डकादीन् भक्ष्यान् पथ्यानजीर्णादिदोषरहितान् मूलफलपर्यन्तमिच्छया स्वीकुर्यात् (यु) । एतेन सुत्यादिदिनेषु सन्निहितेन सवनीयपशुना च वर्तयेयु. जीवनरूपा वृत्ति सपादयेयु. । इत्येव सवनीयपशुरूपस्य हविष. शेषभक्षणेन सत्रिणा जीवनमप्यभिहितम् । तस्मिन् पशौ कस्य को

विभाग इति जिज्ञासाया तद्विभागकथन प्रतिजानीते—अथात इति। अथ होतृहौत्रकशस्त्रनिर्णयानन्तर सता (यत•) शस्त्राद्यनुष्ठायिना जीवनोपायोऽपेक्षित अत कारणात्सवनीयस्य पशोर्विभक्ति कथ्यते ॥

उपसहार —

यथाऽऽदित्यो द्युलोके प्रतिष्ठितस्तपति एवमेते श्रिया गजाश्वादिकायां सम्पदि प्रतिष्ठितास्सन्तस्तपन्ति शत्रूणा ताप कुर्वन्ति। तथा सर्वाभ्यो दिग्भ्य सर्वदिगवस्थितेभ्यो राजभ्य सकाशाद्बलिमावहन्त करमाददाना स्वामिनो भवन्ति। नराशसभक्ष पुनरपि फलकथनेन प्रशसति—"आदित्य इव ह वै श्रिया प्रतिष्ठितस्तपति सर्वाभ्यो दिग्भ्यो बलिमावहत्युग्र हास्य राष्ट्रमव्यथ्य भवति य एवमेत भक्ष भक्षयति क्षत्रियो यजमानो यजमान" इति। पूर्ववद्व्याख्येयम्। अभ्यासोऽध्यायसमाप्त्यर्थ• ॥

इति श्रीसायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे ऐतरेयब्राह्मणे पञ्चत्रिंशेऽध्याये अष्टम खण्ड ॥

॥ सप्तमपञ्चिका समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय

एतद्भाष्यमूलभूते No 76 कोशे निर्दिष्टा ऐतरेयब्राह्मणीयसप्तमपञ्चिकागता विषया एवैतत्कोशदृश्यमाने भाष्ये मूलार्थस्फुटीकरणपूर्वक प्रकाश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् समूलानुवाद सायणीयैतरेयब्राह्मणभाष्य सप्तमपञ्चिकामात्रस्योपलभ्यते ॥

No 87 (1916)

ऐतरेयब्राह्मणभाष्य वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Aitareya-Brāhmana-Bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyanācārya Size—17 × $1\frac{3}{8}$ inches
Substance—Palm-leaf Character—Nāgarī

Folios— 58
Lines on a page—6
Letters in a line—5
Age of Ms —Old
Condition of Ms —First seven pages are worm-eaten, letters are missing here and there on account of moth eating
Correct or incorrect—Not so very incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 86 कोशवत्

उपसहार —

पूर्वमयज्ञसयुक्त कल्पो विजयिनो राज्ञोऽभिहित । इदानी पुत्रकामानामपि सर्वेषा विधत्ते—'पुत्रकामा हाप्याख्यापयेरन् लभन्ते ह पुत्रान्' इति । ये पुत्रकामास्सन्ति प्रसिद्धमेतदुपाख्यान अप्याख्यापयेरन् ब्राह्मणमुखाच्छृणुयुरित्यर्थ । ते पुत्रान् लभन्ते ॥

प्रतिपाद्यविषय —

एतद्भाष्यमूलभूते No 76 कोशे सूचिता ऐतरेयब्राह्मणीयसप्तमपञ्चिकाभागगता विषया एवैतत्कोशदृश्यमाने भाष्ये मूलार्थनिरूपणपूर्वक स्फुटीक्रियन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् समूलानुवाद सायणीयैतरेयब्राह्मणभाष्य सप्तमपञ्चिकायामादित प्रभृति समग्रप्रायत्रयस्त्रिंशाध्यायान्तमुपलभ्यते ॥

No 88 (B 6)

एतरेयब्राह्मणभाष्य वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Aitareya Brāhmana Bhāsyam, styled Vedārthaprakāsa

Author—Sāyana
Substance—Paper
Size—7¾ × 6¼ inches
Character—Telugu

No. 14296. धर्मशास्त्रवचनानि.

DHARMAŚĀSTRAVACANĀNI.

Pages, 34. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 105*a* of the MS. described under No. 2702.

Incomplete.

Deals with various subjects, such as the duration of pollutions, Sapiṇḍa relationship, the temporary postponement of marriages, etc. Quotations from the Dharmaśāstra works are cited in support.

Beginning:

नृसिंहपारिजाते अथ तेषां शुद्धिकाला उच्यन्ते ।

अग्निस्मृतौ—

पुंजन्मनि सपिण्डानां दशाहाच्छुद्धिरिष्यते ।
त्र्यहादेकोदकानां च एकाहं सूतकं क्वचित् ॥
स्त्रीजन्मनि सपिण्डानां सोदकानां त्र्यहाच्छुचिः ।
स्त्रीषु त्रिपुरुषं ज्ञेयं सपिण्डत्वं द्विजोत्तमैः ॥
सपिण्डादीनां लक्षणं तत्रैवोक्तम् ।

End:

अत्र कन्यामाता कर्मप्रारम्भात्प्राग्रजस्वला चेत् कन्यादाननिषेध उच्यते माधवीये—

प्रारम्भात्प्राग्विवाहस्य माता यदि रजस्वला ।
निवृत्तिस्तस्य कर्तव्या सहत्वश्रुतिचोदनात् ॥ इति.

No. 14297. गृह्यचन्द्रिका.

GṚHYACANDRIKĀ.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 121*a* of the MS. described under No. 270?.

Incomplete.

A treatise relating to the performance of certain household ceremonies. The portion contained here deals with Aśauca, Śrāddha and Malamāsa.

It is stated in the end that this MS. is based on the book belonging to Bangalore Nāraṇabhaṭṭa.

Beginning:

अथाशौचविषये पितृमातृसपत्नीमातृपितृव्यादिज्ञातीनां दशरात्राशौचं बहिर्दशाहे मातापित्रोर्विना सुतादिज्ञातीनां मासत्रयपर्यन्तं त्रिरात्रं तदूर्ध्वं षण्मा-

सपर्यन्तमेकार्धदिनं तदूर्ध्वं नवमासपर्यन्तं दिवाश्रुतं चेद्दिवामात्रं रात्रिश्रुतं चेद्रात्रिमात्रं तदूर्ध्वं स्नानमात्रमेतेषामेवं दशपुरुषपर्यन्तं तदूर्ध्वमन्तर्दशाहेऽपि त्रिरात्रं बहिर्दशाहे स्नानमात्रम् ।

* * * *

गृह्यचन्द्रिकायां द्वितीयाध्यायेऽष्टादशखण्डे अथ मलमासविषये एकस्मिन् वत्सरे द्वौ मासावेकनामा षष्टिदिनो मासः तदर्धं मलमासस्तदर्धं निजमास उत्तरे व्रतादिदेवकार्यं कुर्यात् ।

End:

एकस्मिन् मासे मृताहेन सम्भवे चेत् पूर्वमासे कर्तव्यं लुप्तमासे त्वेकादश इति बेङ्गलूरुऋग्वेदिनारणभट्ट पुस्तकरीत्या.

No. **14298.** श्राद्धादिविषयवचनानि.

ŚRĀDDHĀDIVIṢAYAVACANĀNI.

Pages, 14. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 123*a* of the MS. described under No. 2702.

Incomplete.

Prose passages relating to the performance of the funeral ceremonies of a person.

Beginning:

अद्य दशाहमारभ्य षोडशश्राद्धपर्यन्तं भवन्तः कुर्वन्त्विति कुशादान . . . . कुशान् गृहीत्वा स्नात्वा यजमानाया भर्तुरिति षोडशश्राद्धपर्यन्तं कर्तव्यम् । प्रेतभार्य(या) पञ्चमेऽहनि स्नात्वा षोडशश्राद्धादि यथोक्त कर्तव्यम् । समीपे बान्धवादिविप्रो नास्ति चेत् अन्यस्त्रिया कर्तव्यमितिकेचित्पक्षः ।

* * * *

षष्टि त्रीणि शतानि पलाशवृन्तानि सम्पाद्य चत्वारिंशाच्छिरसि दश ग्रीवायां शतं बाह्वोः दशाङ्गुलीषु त्रिंशदुरसि विंशतिः जठरे

End:

द्वितीयाद्यनुमासिकानां द्वयोरेकस्मिन् काले कृत(ति)श्चेत् षट् पिण्डान् तृती यादिद्वादशपर्यन्तमेकस्मिन् काले सपिण्डीकरणं कृतं चेत्त्रिपिण्डान्.

No. 14299. आशौचदीपिका.
ĀŚAUCADĪPIKĀ.

Pages, 24. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 130*a* of the MS. described under No. 2702.

Incomplete.

A treatise dealing with pollutions due to the birth or death of certain relations: by Kambhālūr Nṛsiṁha who says in the beginning that he consulted Candrikā, Smṛtiratna, Smṛtisārasamuccaya, Smṛtisaṅgraha and other works.

Beginning:

विष्णौ(ष्णुं) समस्तगजकुम्भविदारणेशं प्रह्लादपालनपटुं भवनाशनास्थम् ।
वन्दे नृसिंहं भजतामभीष्टदं गुरुं तथाज्ञानतमोदिवाकरम् ॥
कम्भालुरुनृसिंहाख्यविदुषा विदुषां मुदे ।
आशौचदीपिकाग्रन्थः कृतो ह्याशौचशुद्धये ॥
चन्द्रिकां स्मृतिरत्नं च स्मृतिसारसमुच्चयम् ।
स्मृत्यर्थसारमालोक्य तथा च स्मृतिसङ्ग्रहम् ॥
आलोक्य षडशीतिं च विज्ञानेश्वरमेव च ।
हेमाद्रिं माधवीयं च अर्थसङ्ग्रहमेव च ॥
भागुरिं कौमुदीं चैव कालिदासीयमेव च ।
मेधातिथिं पारिजातमपरार्कार्णवौ तथा ॥
यथामति यथाशास्त्रं वक्ष्याम्याशौचनिर्णयम् ।

च[ा]तुर्वर्णाश्रमाणां धर्मा निरूपितास्तेषु धर्मेषु शुद्धस्यैवाधिकारः ।

शुचिना कर्म कर्तव्यमिति स्मृतेः । "श्रौतं स्मार्तं तथा कर्म कर्तव्यमधिकारिणा । शुचिना साधुभिश्शुद्धैः सम्यकृद्ध्यन्वितेन वा ॥" इति ब्रह्मपुराणाच्च, सा च शुद्धिर्यद्यपि पुरुषस्य स्वाभाविकी, तथापि केनचिदागन्तुकारणेन पापविशेषेण दानादिधर्मेष्वयोग्यो भवति । स चासौ पापविशेषस्सद्यश्शौचादिकालविशेषेणापनोद्यः । अत इदानीमाशौचं निर्णीयते । तत्र तावत्सपिण्डादिजनने मरणे वा यद्दानादिधर्मेष्वयोग्यत्वलक्षणं सपिण्डानां सम्भवति तदाशौचशब्देन बोद्धव्यम् । तच्चाशौचं सपिण्डादिमरणे जनने च सम्भवति । अत एव जननमरणयोश्चाशौचप्रापकत्वं मनुना दर्शितम्—"दन्तजातेऽनुजाते च कृतचौले च संस्थिते । अशुद्धा बान्धवास्सर्वे सूतकेऽपि तथोच्यते ॥" इति ।

End:

सपत्नीनामपि ज्ञेयं दम्पत्योश्च परस्परम् ।
सपिण्डानां त्रिरात्रं स्यादित्युवाच प्रजापतिः ॥

अस्यार्थः—

अनाहिताग्निस्संस्कारः तत्सूतकमध्ये कृतश्चेत् तत्सूतकशेषेणैव.

No. 14300. निरुक्तपारिशिष्टम्.
NIRUKTAPARIŚIṢṬAM.

Pages, 7. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 145*a* of the MS. described under No. 2702.

Contains the first Pariśiṣṭa complete, and the second incomplete.

Same work as that described under No. 1025 ante.

No. 14301. अमरकोशपदटिप्पणम्.
AMARAKŌŚAPADAṬIPPANAM.

Pages, 9. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 101*a* of the MS. described under No. 8167.

Contains a small portion in the Nānārthavarga and the Liṅgādisaṅgrahavarga.

A brief commentary on some important words occurring in the Nāmaliṅgānuśāsana.

Beginning:

क्लीबम् । समुदायः समूहः । प्रकाशे(ण्डे)च नृपे स्कन्धः समुदायसमूहयोः इति रुद्रः । देशविशेषे । विधानं विधिः राज्ञां न । वेतनहस्त्यन्नेऽपि विधिः रम्यं मनोहरः वार्धुषिके सज्जने च साधुः । जाया स्वभार्या, स्नुषा पुत्रादिभार्या । स्त्रीति स्त्रीमात्रं, वधूः नवोढा ।

End:

कान्तः सूर्येन्दुपर्यायपूर्वो(ऽयःपूर्व)कोऽपि च । . . . . सूर्यकान्तः अर्ककान्तः चन्द्रकान्तः इन्दुकान्तः विधुकान्तः । अयस्कान्तः लोहकान्तः . . . . वेदभेदः रल्लकः कम्बलविशेषः मृगभेदश्च.

No. 14302. पुत्रजननदानविशेषः.
PUTRAJANANADĀNAVIŚĒṢAḤ.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 7*a* of the MS. described under No. 13592.

Incomplete.

Deals with the nature and the religious efficacy of the gifts to be made on the occasion of the birth of a son with authoritative quotations from various works.

Beginning :

अस्मिन् पुत्रजननकाले दानविशेषा उच्यन्ते । तत्र वराहपुराणम्—यावत्कालं सुते जाते न नाडी छिद्यते नृप । चन्द्रसूर्योपरागेण तमाहुः समयं समम् ॥ हारीतेनाप्युक्तम्—जाते कुमारे पितृणामामोदात्पुण्यं[तस्मा]तदहत(स्त)स्मात् तिलपूर्णानि पात्राणि सहिरण्यानि ब्राह्मणमाहूय पितृभ्यः स्वधा कुर्यात् प्रजापतये चेति ।

* * * *

ब्रह्माण्डपुराणे—

देवाश्च पितरश्चैव पुत्रे जाते द्विजन्मनाम् ।
आयान्ति तस्मात्तदहः पुण्यं पूज्यं च सर्वदा ॥
तत्र दद्यात्सुवर्णं च भूमिं गां तुरगं रथम् ।
छत्रं छागं च माल्यं च शयनं चासनं गृहम् ॥

End:

श्रीधरीये वसिष्ठः—

दत्वा गोभूहिरण्यादि ततो लग्नं निरीक्षयेत् ॥
लग्नमेव प्रशंसन्ति ज्योतिश्शास्त्रविदो जनाः ।
अरिक्तपाणिर्दैवज्ञाञ्छृणुयात्पुत्रजन्मनि ॥ इति ।

No. **14303.** अधिष्ठानलक्षणम्, आन्ध्रटीकासहितम्.

ADHIṢṬHĀNALAKṢAṆAM WITH TELUGU MEANING.

Pages, 20. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 49*a* of the MS. described under No. 13592.

Incomplete.

A treatise in Śilpaśāstra dealing with the construction of temples.

Beginning :

अधिष्ठानविधिं वक्ष्ये शास्त्रसङ्क्षेपतोऽधुना ।
त्रिंशा(शद)दङ्गुलमारभ्य(षट्)षड[सद]ङ्गुलवर्धनात् ॥
चतुर्हस्तावस्थानं स्यात् कुटमं द्वादशात्मकम् ।
एतद्द्वादशभूम्या तमहर्मानं तु क्रमाश्यते ॥

* * * *

विप्राणां चतुर्हस्तं च भूपतीनां त्रिहस्तकम् ।
सार्धं द्विहस्तभेदं च यथा राजन्यहर्म्यते(के) ॥
द्विहस्तं [द्विहस्तं] वैश्यानां प्रोक्तं चैकहस्तं तु सूत्रयेत् ।
हर्म(र्म्ये)तुङ्गं वश(विशां)प्रोक्तं कुर्यान्मन्मारकोदितम् ? ॥

End:

पूर्ववत्स्वलङ्कृतं तुङ्गैकांशमाधिकाम् ।
पूर्वो(क्तं) तत्प्रदेशं तु कम्पमंशशरांशकम् ? ॥
द्व्यंशकं तु त्रिपटं वा तदूर्ध्वे चान्तरं भवेत् ।
प्रतिशैवांशमंशं च दाजनं चैव कारयेत् ? ॥
पूर्ववत्समलं कृत्वा शेषं प्रागुक्त वर्णयेत् ।
तैतलानां द्विजातीनामालयानां स्यरिक्रमात् ? ॥

No. 14304. मध्वाष्टकम्.
MADHVĀṢṬAKAM.

Pages, 2. Lines, 5 on a page

Begins on fol. 44*a* of the MS. described under No. 2038.

Complete.

Eight stanzas in praise of Madhvācārya or Ānandatīrtha, the wel. known propounder of the Dvaita school of the Vēdānta.

Beginning:

अज्ञाननाशाय सतां जनानां कृतावताराय वसुन्धरायाम् ।
मध्वाभिधानाय महामहिम्ने हताघसङ्घाय नमोऽनिलाय ॥

End:

मध्वाष्टकं पुण्यतमं त्रिसन्ध्यं पठन्त्यलं भक्तियुता जना ये ।
तेषामभीष्टं यदनन्तरायं श्रीमध्वनामा गुरुमङ्गलाय ? ॥

* * * *

Colophon:

इति श्रीमध्वाष्टकस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

No. 14305. विष्णुसहस्रनामस्तोत्रम्.
VIṢṆUSAHASRANĀMASTŌTRAM.

Pages, 14. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 120*a* of the MS. described under No. 2038.

Breaks off in the Phalaśruti.

Same work as that described under No. 9008 ante, but with the additional stanzas given below :—

स्तोत्राणामुत्तमं स्तोत्रं विष्णोर्नामसहस्रकम् ।
विष्णोर्नामसहस्राख्यं कलिकाले पठन्ति ये ॥
(सर्वेषां) तु पुराणानां प्राप्नुवन्ति फलं नरः ।
श्लोकेनैकेन देवर्षे सहस्राख्योद्दि(त्थि)तेन वै ॥
पठतो यत्फलं प्रोक्तं न तत् क्रतुशतैरपि ।

No. 14306. रघुवंशः.
RAGHUVAMŚAḤ.

Pages, 12. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 127*a* of the MS. described under No. 2038.

Contains the fourth Sarga only.

Same work as that described under No. 11636 ante. By Kālidāsa.

No. 14307. गरुडपञ्चमीव्रतविधिः.
GARUḌAPAÑCAMĪVRATAVIDHIḤ.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 134*a* of the MS. described under No. 2038.

Complete.

On the performance of a Vrata or ceremony on the 5th day of the bright fortnight of the Śrāvaṇa month conducted with the repetition of the Garuḍamantra. This Vrata is supposed to confer long life on one's brothers.

Beginning :

श्रीराजोवाच—
कैलासशिखरे रम्ये सर्वदेवनिषेविते ।
वज्रवैडूर्यमाणिक्यखचिते हेमपीठके ॥

* * * *

ईश्वर उवाच—
साधु साधु महादेवि यत्पृष्टोऽहं तवानघे ।
ततोऽहं सम्प्रवक्ष्यामि व्रतानामुत्तमं व्रतम् ॥

मासि श्रावणिके देवि सितपक्षे च पञ्चमी ।
तत्र कुर्याद्व्रतमिदं सुवासिन्या महेश्वरि ॥
दन्तधावनपूर्वं तु मङ्गलं स्नानमाचरेत् ।

End:

त्वां भ्रातृजीवनार्थाय कारयामास तद्व्रतम् ।
व्रताचरणमात्रेण सजीवा भ्रातरस्तथा ॥
भ्रातृसञ्जीवनं दृष्ट्वा स्वगृहं (स)मुपासती(ते) ।
यश्च(येच) कुर्वन्ति सततं द्विजाः पठनशील(लि)नः ।
यथाकामं तु सौभाग्यमाप्नुयात्तु न संशयः ॥

Colophon:

इति श्रीस्कान्दपुराणे गरुडपञ्चमीव्रतं संपूर्णम् ॥

No. 14308. शिवरात्रिव्रतकल्पः.

ŚIVARĀTRIVRATAKALPAḤ.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 134*b* of the MS. described under No. 2038.

Incomplete.

Similar to the work described under Nos. 8535 and 8536 ante.

Beginning:

स्नात्वा तु नित्यकर्माणि दन्तधावनपूर्वकम् ।
देवालये गृहे वापि पूजाद्रव्याणि वाग्यतः ॥
प्रक्षाल्य पादावाचम्य प्राणायामं प्रयत्नतः ।

* * * *

माघे कृष्णचतुर्दश्यां (यावदावर्तते शिवः) ।
तावत्तस्य न भोक्ष्यामि न शयामि जगत्पते ॥
शिवरात्रिव्रतं वंदे(देव) करिष्ये भ(त)व सन्निधौ ।
निर्विघ्ने सिद्धिमायान्ति प्रसन्ने त्वयि शङ्कर ॥

End:

पिनाकिने नमः—अक्षतान् ।

बिल्वपत्रार्कधुत्तूरमल्लिकादीनि च प्रभो ।
शतपुष्पं गृहाणेश मम देवि . . . . ॥

पार्वत्यै नमः—पुष्पम् । अथा.

No. 14309. मङ्गलाष्टकम्.
MANGALĀṢṬAKAM.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 136*a* of the MS. described under No. 2038.

Complete.

Same work as that described under No. 11333 ante.

No. 14310. मिथ्यात्वभङ्गः.
MITHYĀTVABHANGAḤ.

Pages, 2. Lines, 12 on a page.

Begins on fol. 33*a* of the MS. described under No. 12159.

Wants the beginning.

A portion of the work described under No. 4797 ante.

Beginning:

अस्तु वा मिथ्यात्वं यत्किञ्चित् । तथापि मिथ्यात्वमबाध्यं बाध्यं वा? आद्येऽद्वैतहानेः नहि प्रपञ्चोपाधिकं भ्रमकालनिश्चितं तन्मिथ्यात्वं निरुपाधिकभ्रमकालनिश्चिताधिष्ठानं ब्रह्ममात्रं [ब्रह्ममात्रस्य] तस्य मां प्रत्यपि सिद्धत्वात्। दृश्यत्वादेर्मिथ्यात्व एव व्यभिचारश्च । मिथ्यात्वस्य चादृश्यत्वेऽनुमानवैयर्थ्यं तस्य साध्यज्ञप्त्यर्थत्वात् । अन्त्ये सिद्धसाधनम् । अद्वैतश्रुतेरतत्त्वावेदकत्वं च स्यात् ।

End:

मिथ्यात्वस्य हि मिथ्यात्वे मिथ्यात्वं बाधितं भवेत् ।
सत्यत्वस्य च सत्यत्वे सत्यत्वं स्थापितं भवेत् ॥ इति ।

किं च

धर्मस्य तदतद्रूपविकल्पानुपपत्तितः ।
धर्मिणस्तद्विशिष्टत्वभङ्गो नित्यसमो भवेत् ॥

इति तल्लक्षणम् । नचात्र मिथ्यात्वस्य सत्यत्वे धर्मिणो मिथ्यात्ववैशिष्ट्यभङ्ग उक्तः । किं त्वद्वैतहानिः । प्रत्युत भेदः किं भिन्न उताभिन्न इत्यादित्वदुक्तिरेवाभिन्नादिरूपविशिष्टमात्रनिरासकत्वेन स्वव्याघातत्वाज्जातिः । उक्तं हि एतामेव जातिमवष्टभ्य शुष्कतर्कवादिनां बौद्धचार्वाकवेदान्तिनां बालव्यामोहकहेतवः कण्ठकोलाहलाः ॥

Colophon:

इति सामान्यतो मिथ्यात्वभङ्गः ॥

No. 14311. दृश्यत्वहेतुभङ्गः.
DṚŚYATVAHĒTUBHAṄGAḤ.

Pages, 21. Lines, 12 on a page.

Begins on fol. 33b of the MS. described under No. 12159.

Incomplete.

An unfavourable criticism of the view of Advaita-Vēdānta that the phenomenal nature of the world establishes its unreality.

A portion of the Nyāyāmṛta which is described under R. No. 871 of the Triennial Catalogue of Sanskrit MSS. Vol. II, Part I-A.

Beginning :

दृश्यत्वहेतूक्तिरपि स्तम्भादिप्रत्ययो मिथ्या प्रत्ययत्वात् । तथाहि यः प्रत्ययः स मृषा दृष्टः स्वप्नादिप्रत्ययो यथेति बौद्धोक्तयुक्तिः छर्दिमात्रम् । इयांस्तु विशेषः—बौद्धमते ह्यप्रामाण्यस्य स्वतस्त्वात्तद्युक्तं, त्वन्मते तु प्रामाण्यस्य स्वतस्त्वात्तदयुक्तमिति । किं चेदं दृश्यत्वं वृत्तिव्याप्यत्वं वा फलव्याप्यत्वं वा, साधारणं वा, कदाचित् कथंचिद्विद्विषयत्वं वा, स्वव्यवहारे स्वातिरिक्तसंविदपेक्षानियतिर्वा, अस्वप्रकाशत्वं वा। नाद्यः— आत्मनोऽपि वेदान्तजन्यवृत्तिव्याप्यत्वात्; अन्यथा ब्रह्मपराणां वेदान्तानां ब्रह्मज्ञानार्थं श्रवणादिविधेश्च वैयर्थ्यम् ।

End :

वेदान्तानां कल्पितविशिष्टपरत्वे तत्त्वावेदकत्वायोगाच्च । तरति शोकमात्मविदित्यादौ मोक्षसाधनशुद्धरूपप्रमोक्तेश्च । किं च शुद्धज्ञानाभावे तदाच्छादकस्य मूलाज्ञानस्य निवृत्तिर्न स्यात् । ज्ञानस्याज्ञाननिवर्तकत्वे हि समानविषयत्वं तन्त्रम् । न च घटादिज्ञानेष्वन्याविषयत्वमेव तत्र तन्त्रम्; गौरवात् । दीपेच्छादौ स.

No. 14312. शिशुपालवधः.
ŚIŚUPĀLAVADHAḤ.

Pages, 18. Lines, 12 on a page.

Begins on fol. 44a of the MS. described under No. 12159.

Contains the Sargas eight and seven.

Same work as that described under No. 11719 ant. By Māgha.

No. 14313. पुनस्सन्धानप्रयोगः.
PUNASSANDHĀNAPRAYŌGAḤ.

Pages, 12. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 104a of the MS. described under No. 3529.

Complete.

Similar to the work described under No. 3691 ante.

Beginning :

एवङ्गुणविशेषणविशिष्टायां शुभतिथौ प्रारिप्सितस्य कर्मणः निर्विघ्न . . . . ध्यर्थमादौ श्रीसिद्धिविनायकपूजां करिष्ये । भूर्भुवादिभिरावाह्य, गणानां त्वेति मन्त्रेण षोडशोपचारपूजां कुर्यात् । एवङ्गुणविशेषणविशिष्टायां शुभतिथौ मम विच्छिन्नौपासनाग्नेः पुनस्सन्धानं करिष्य इति त्रिरावृत्य । तदर्थमग्निप्रतिष्ठापनार्थं स्थण्डिलोल्लेखनाख्यं कर्म करिष्ये । प्राचीः पूर्वमुदक्संस्थं दक्षिणारम्भमालिखेत् । अथोदीचीः पुरःसंस्थं पश्चिमारम्भमालिखेत् । अद्भिरभ्युक्ष्य ।

End :

अनाज्ञातत्रयमन्त्रजपं करिष्ये, औपासनसागुण्यार्थं दशगायत्रीमन्त्रजपं करिष्ये । होमान्ते यज्ञेश्वराय नमः सर्वोपचारपूजां समर्पयामि ॥

No. 14314. प्रत्याब्दिकश्राद्धप्रयोगः.
PRATYĀBDIKAŚRĀDDHAPRAYŌGAḤ.

Pages, 41. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 109*b* of the MS. described under No. 3529, wherein this work has been omitted in the list of other works.

Incomplete.

Similar to the work described under No. 3706 ante.

Beginning :

समस्तसम्पत्समवाप्तिहेतवः . . . , पादपांसवः ॥
आपद्घनध्वान्तसहस्रभानवः . . . पादपांसवः ॥

* * * *

स्वामिनः अस्मिन् दिवसे यजमानस्य पितुः प्रत्याब्दिकश्राद्धं कर्तुं तस्य योग्यतासिद्धिरस्त्विति, कालो मुख्यकालो भूत्वाधिकारसम्पदस्त्विति, द्रव्यसिद्धिरस्त्विति, योग्यतासिद्धिरस्त्विति भवन्तो ब्रुवन्तोऽनुगृह्णन्तु । पूर्वोक्तैवङ्गुणविशेषणविशिष्टायां पुण्यतिथौ अमुकस्य पितुः प्रत्याब्दिकश्राद्धे अमुकस्य पितृपितामहप्रपितामहानां गोत्राणां शर्मणां वसुरुद्रादित्यरूपाणां . . . . पुरूरवार्द्रवसंज्ञिकानां विश्वेषां देवानां च . . . . पार्वणविधानेनाम्नादिद्रव्येण अद्य करिष्ये ।

End:

प्रतिष्ठितं चाभिघार्ये यन्मे मातेति मन्त्रतः ।
स्वाहा पित्रादिभिर्मन्त्रैः षड्भिराज्याहुतिर्भवेत् ॥

* * * *

उपवीतं मुखाहुत्यां प्रायश्चित्ते प्रदक्षिणे ।
आवाहनं मुखान्ते स्याद्विश्वे देवास इत्यृचा ॥
गन्धादिभिर्हविश्शेषैः वा.

No. **14315.** रामसप्तर्षिस्तोत्रम्.
RĀMASAPTARṢISTŌTRAM.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 130*a* of the MS. described under No. 3529.

Complete.

Same work as that described under No. 10299 ante.

No. **14316.** गजेन्द्रमोक्षः.
GAJĒNDRAMŌKṢAḤ.

Pages, 8. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 131*a* and not on fol. 132*a* of the MS. described under No. 3529.

Incomplete.

Same work as that described under No. 2400 ante

No. **14317.** कृष्णकर्णामृतम्.
KṚṢṆAKARṆĀMṚTAM.

Pages, 17. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 135*a* of the MS. described under No. 3529, wherein this work has been given as Kṛṣṇastuti, fol. 136*a*.

Contains the stanzas 1—80 and again the stanzas 21—27 in the first Āśvāsa.

Same work as that described under No. 9885 ante. By Līlāśuka.

No. **14318.** नामनक्षत्रादिनिरूपणम्.
NĀMANAKṢATRĀDINIRŪPAṆAM.

Pages, 8. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 143*b* of the MS. described under No. 3529, wherein this has been omitted to be included in the list of other works.

Incomplete.

Same work as that described under No. 13815 ante.

No. 14319. भागवतम्.

BHĀGAVATAM.

Pages, 25. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 1*a* of the MS. described under No. 2539.

Contains the Adhyāyas 1 to 5 complete, but wants the beginning in the first Adhyāya.

Same work as that described under No. 2161 ante.

No. 14320. नामलिङ्गानुशासनम्.

NĀMALIṄGĀNUŚĀSANAM.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 27*a* of the MS. described under No. 2539, wherein this work has been omitted in the list of other works.

Contains the Viśēṣyanighnavarga incomplete.

Same work as that described under No. 1621 ante. By Amarasiṁha.

No. 14321. मध्वविजयः.

MADHVAVIJAYAḤ.

Pages, 150. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1*a* of the MS. described under No. 2009 and not on fol. 18*a* as stated therein.

Complete.

Same work as that described under R. No. 479 of the Triennial Catalogue of Sanskrit MSS., Vol. I, Part 1-B. By Nārāyaṇapaṇḍita, son of Trivikramapaṇḍita.

No. 14322. अभिश्रवणमन्त्रः.

ABHIŚRAVAṆAMANTRAḤ.

Pages, 34. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 76*a* of the MS. described under No. 2009, wherein this work has been omitted to be included in the list of other works.

Wants the beginning; otherwise almost complete.

Same work as that described under Nos. 233 and 235 ante.

No. 14323. यमगीता.
YAMAGĪTĀ.

Pages, 3. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 93 of MS. described under No. 2009, wherein this work has been omitted to be mentioned in the list of other works given therein.

This forms the 20th Adhyāya of the Viṣṇudharma and contains the conversation between Yama and his servants about the greatness of the devotees of God Viṣṇu and that these devotees should not be approached by him or his servants. The name Yamagītā is not found in the work itself.

Beginning:

सूर्यपुत्र उवाच—

मृत्युर्गच्छति मूलोके वैष्णवानां(वांश्च) परित्यजेत् ।
अवैष्णवा(वं) जन्म चादि शीघ्रं त्वं कथय प्रभो ॥

दूत उवाच—

किं रूपं वैष्णवानां चावैष्णवव्यञ्जनं (कथम्) ।
तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि तन्मे ब्रूहि सुनिश्चितम् ॥

यम उवाच—

पतिव्रता गृहे यस्य सत्यवादी सदा नरः ।
आतिथ्यं पूजयेन्नित्यं दृष्ट्वा चक्षुर्निमीलयेत् ॥

End:

जपतां शृण्वतां चैव यमगीताचमु(मनु)त्तमाम् ।
यमदूतेन पीडायां स्वप्ने चैव न दृश्यते ॥
डाकिनीभूतप्रेतेभ्यो भयं नास्ति कदा चन ।

Colophon:

इति विष्णुधर्मपुराणे धर्मराजयमदूतसंवादे विंशोऽध्यायः ॥

No. 14324. प्रयोगरत्नम्.
PRAYŌGARATNAM.

Pages, 364. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1a of the MS. described under No. 2849.

Contains from the Iṣṭiprāyaścitta to the end of the Adhyayanadharma.

Same work as that described under No. 43, pages 19 and 125 of M. Seshagiri Sastri's Report No. I.

The scribe adds :

विक्रमाब्दे प्रोष्ठपदे मासे प्रतिपादि त्विदम् ।
प्रयोगरत्नं लिखितं कम्भालूर्वन्वयेन च ।
लक्ष्मीनृसिंहेन चिरं प्रीत्यै माधवमध्वयोः ॥

No. **14325.** देवीमाहात्म्यम्.
DĒVĪMĀHĀTMYAM.

Pages, 3. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 12*b* of the MS. described under No. 5615.

Contains the 16th Adhyāya only.

Same work as that described under No. 2444 ante.

No. **14326.** देवीस्तोत्रम्.
DĒVĪSTŌTRAM.

Page, 1. Lines, 8 on a page

Begins on fol. 13*b* of the MS. described under No. 5615, wherein this work has been omitted to be mentioned in the list of other works given therein.

Contains four stanzas in praise of the goddess Dēvī or Pārvatī.

Beginning :

विश्वयोनिं महाशक्तिं मारीलक्ष्मीं सनातनीम् ।
मातङ्गीं मदनापूरां वन्दे तां जगदीश्वरीम् ॥

End :

मेघस्वर्नीं रौद्रमुखीं मुक्तकेशीं त्रिलोचनाम् ।
भद्रकालीं महाभूतां वन्दे तां जगदीश्वरीम् ॥

No. **14327.** हस्तामलकस्तोत्रम्.
HASTĀMALAKASTŌTRAM.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 73*a* of the MS. described under No. 3680.

Wants the beginning ; otherwise complete.

Same work as that described under No. 4779 ante. By Hastāmalaka.

These two additional stanzas are given in the end :

आत्मचैतन्यमाश्रित्य सर्वेन्द्रियमनोधियः ।
स्वकार्यार्थेषु वर्तन्ते आत्मबोधस्वरूपतः ॥
कार्योपाधिरयं जीवः कारणोपाधिरीश्वरः ।
कार्यकारणतां कृत्वा पूर्णबोधोऽवशिष्यते ॥

Colophon :

इति हस्तामलकस्तोत्रं सम्पूर्णम् ॥

No. **14328.** एकोद्दिष्टप्रयोगः.

ĒKŌDDIṢṬAPRAYŌGAḤ.

Page, 1. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 73*b* of the MS. described under No. 3680, wherein this work was omitted in the list of other works.

Incomplete.

Similar to the work described under No. 3708 ante.

Beginning :

आद्यमासिके यदि भोक्ता(न विद्यते) नदन्नं पुरुष . . . भोजनपर्याप्तं सपरिकरमादाय प्रभूतमानीय ग्रामाद्बहिः शुचौ समे देशे लौकिकाग्निमुपसमाधाय प्राणानायम्याद्यमासिकप्रतिनिधिहोमं करिष्ये—इति सङ्कल्प्य।

End :

प्रेताय तिलोदकं दत्वा स्रुवेण तूष्णीमेकाहुतिं हुत्वा पुरुषसूक्तं प्रत्यृचं द्विरुक्त्वा हस्तेन समस्तमन्नं जुहोति । एवमाज्येन . . हुत्वा पुनस्तिलोदकं दत्वा स्नात्वा गृहमागत्य शेषं पूर्ववत् कुर्यात् ।

अयं होम आद्यमासिकस्यैव ॥

No. **14329.** तिथ्यादिनिर्णयः.

TITHYADINIRṆAYAḤ.

Pages, 3. **Lines, 8 on a page.**

Begins on fol. 78*b* of the MS. described under No. 3680, wherein this work was omitted in the list of other works,

Complete.

Determines what days are considered auspicious or inauspicious for the performance of funeral ceremonies, etc.

Beginning:

कालविधाने—

नन्दां भद्रां कलितिथिमिलापुत्रशुक्रार्यवारा-
न्नक्षत्रं च त्रिपदममराचार्यशुक्रेन्दुलग्नम् ।
त्यक्त्वा पापग्रहबलवशाच्छावकार्याणि सर्वा-
ण्याहुस्तत्त . . . . ॥

तथा वसिष्ठः—

नन्दायां भार्गवदिने चतुर्दश्यां त्रिजन्मसु ।
कुर्वतः प्रेतकार्याणि कुलक्षयकराणि च ॥

* * * *

अपि नन्दाजयापूर्णारिक्तासु मरणं यदि ।
दहनं तु तथा चैव तस्य वर्गस्य शोभनम् ॥
मन्देन्दुसोम(सौम्य) सूर्याणां नन्दके दिवसे यदि ।
संस्कारो मरणं तस्य वर्गस्य तु शुभावहः ॥

End:

अर्वाक् त्रिपक्षे प्रेतस्य पुनर्दहनकर्मणि ।
न कालनियमो ज्ञेयो न मौढ्यं गुरुशुक्रयोः ॥
सपिण्डनक्रियाकालेष्वौर्ध्वदैहिकमाचरेत् ।
गुरुभार्गवयोर्मौढ्यान्न दोषस्तत्र विद्यते ॥

Colophon:

इति तिथ्यादिनिर्णयः ॥

No. 14330. दक्षिणामूर्त्यष्टकम्.
DAKṢIṆĀMURTYAṢṬAKAM.

Page, 1. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 76*b* of the MS. described under No. 3680, wherein this work was omitted in the list of other works.

Incomplete.

Same work as that described under R. No. 118(*b*) of the Triennial Catalogue of Sanskrit MSS., Vol. I, Part I-B, but wants the first stanza.

No. **14331**. ब्रह्मयज्ञप्रयोगः.

BRAHMAYAJÑAPRAYOGAḤ.

Page, 1. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 89*b* of the MS. described under No. 3680, wherein this work was omitted in the list of other works.

Complete.

Same work as that described under No. 3740 ante.

No. **14332.** नक्षत्रनिघण्टुः.

NAKṢATRANIGHAṆṬUḤ.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 98*a* of the MS. described under No. 3680, wherein this work was omitted in the list of other works.

Complete.

Same work as that described under No. 13797 ante, but with slightly different readings.

Beginning:

अश्वयुक् चाश्विनी दस्रा वाजीहयतुरङ्गमाः ।
भरणी याम्यकालौ च धर्मराजान्तको यमः ॥

End:

अजैकपात्रिपाद्रि(ऋक्षः) अहिर्बुध्न्योऽतिपादपत् ।
उपान्त्यं रेवती पौष्णः अन्त्यवं(भं) चेति कथ्यते ॥

No. **14333.** नमश्शिवाष्टकम्.

NAMAŚŚIVĀṢṬAKAM.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 99*a* of the MS. described under No. 3680, wherein this work was omitted in the list of other works.

Complete.

Same work as that described under No. 11011 ante, but without the last stanza containing the Phalaśruti. By Vasiṣṭha.

No. 14334. श्रौतप्रयोगरत्नम्.

ŚRAUTAPRAYŌGARATNAM.

Pages, 82. Lines, 50 on a page.

Begins on fol. 76*a* of the MS. described under No. 2636.

Contains the following subjects:—

अग्निष्टोमकारिका.
यज्ञपुच्छकारिका.
अग्नीषोमीयकारिका.
मैत्रावरुणकर्तव्यतानिरूपणकारिका.
सर्वपृष्ठाप्तोर्यामकारिका.
अग्निहोत्रकारिका.
अतिरात्रकारिका.

Deals with the procedure relating to the performance of the different kinds of sacrifices. By Nṛsiṁha, younger brother of Gōpīnātha.

Beginning:

आधानादथ पौर्णमासहविषा दार्शेन चेष्ट्वा यजे-
दिष्ट्या चाग्रयणाख्ययाथ पशुना यो वैश्वदेव्यादिभिः ।
सोमेनाथ यजेत पर्व हविषा चेष्ट्वा यजेत . . . . .
. . . . धानविधेरनन्तरममास्ते मुख्यकालास्त्रयः ॥
वसन्ते पर्वणि यथा सुत्या स्यादारभे . . था ।
अमावास्यापदं मन्त्रमादौ सूत्रकृदब्रवीत् ॥
शुक्लपक्षे वसन्ते नः सिद्धान्त्याह यजेदिति ।
ऋत्विजः षोडशैतस्य होत्राद्याश्च (समी)रिताः ॥
तेषु होता प्रशास्ताच्छावाको ग्रावस्तुदाह्वयः ।
ब्रह्मा च ब्राह्मणाच्छंसी नेष्टाग्नीत्पोतृसंज्ञकः ॥
एते बह्वृचसूत्रोक्तकर्मकर्तार ईरिताः ।
तत्रादौ होतृकर्मात्र वक्ष्यते च सुविस्तरम् ॥

* * * *

Colophon:

गोपीनाथबुधानुजभट्टश्रीमन्नृसिंहचरितेऽस्मिन् ।
श्रौतप्रयोगरत्ने ह्यतिरात्रीयप्रशास्तृकर्मोक्तम् ॥

End:

अर्धर्चेनाथ यस्मै त्वं वासोदानाय शिक्षसि ।
अयामन्नुग्र इत्येतदर्धर्चे विहरेत्सुधीः ॥

* * * *

इत्यर्धर्चमुपोपेन्नु मघवन्नर्धतो बुधः ।

No. 14335. भागवततात्पर्यनिर्णयः.
BHĀGAVATATĀTPARYANIRṆAYAḤ.

Pages, 104. Lines, 12 on a page.

Begins on fol. 143*a* of the MS. described under No. 2188.

Contains the Skandhas one to nine and the first three Adhyāyas of the tenth Skandha.

Same work as that described under No. 4823 ante. By Ānandatīrtha.

No. 14336. आश्वलायनपूर्वप्रयोगः.
ĀŚVALĀYANAPŪRVAPRAYŌGAḤ.

Pages, 13. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 90*a* of the MS. described under No. 1160, wherein this was omitted to be included in the list of other works.

Contains the Jātakarma and Nāmakaraṇa only.

Slightly different from the work described under No. 3566 ante.

Beginning :

जाते कुमारे पिता सचेलं स्नात्वा नाभिच्छेदनात्पूर्वं देवर्षिपितृप्रीत्यर्थं यथाशक्ति गोभूहिरण्यादिकं दत्वा . . . . . लग्नं परीक्ष्य कृतप्राणायामो देशकालावनुकीर्त्यास्य कुमारस्यायुर्वर्चोबलपुष्ट्यादिसिद्ध्यर्थं जातकर्माख्यं(कर्म) करिष्ये—इति सङ्कल्प्य एकस्मिन्पात्रे मधुसर्पिषी निक्षिप्य हिरण्येनोपमृज्य हिरण्येन किञ्चित् किञ्चिद् गृहीत्वा प्र ते ददामि मधुनो घृतस्य

* * * *

कुमारं प्राशयेत् ।

End :

नमस्ते गार्हपत्याय नमस्ते दक्षिणाग्नये ।
नम आहवनीयाय महादेव्यै(वेद्यै) नमो नमः ॥
प्रमादात्कुर्वतां कर्म प्रच्यवत्यध्वरेषु यत् ।
स्मरणादेव तद्विष्णोः संपूर्णं स्यादिति श्रु(स्मृ)तिः ॥
प्रायश्चित्तान्यशेषाणि तपःकर्मात्मकानि वै ।
यानि तेषामशेषाणां कृष्णानुस्मरणं परम् ॥

No. 14337. ब्रह्मयज्ञप्रयोगः.
BRAHMAYAJÑAPRAYŌGAḤ.

Pages, 9. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 97*a* of the MS. described under No. 1106.

Incomplete.

Slightly different from the work described under No. 2846 ante. This is intended for the Mādhvas.

Beginning :

श्रीविष्णुप्रेरणया श्रीविष्णुप्रीत्यर्थं देवर्षिपितृतुष्ट्यर्थं ब्रह्मयज्ञेन यक्ष्ये । ब्रह्मयज्ञपूर्वभागे(वि)नीं गायत्रीं सावित्रीं सव्याहृतिमेको . . . . पच्छोऽर्धर्चशः करिष्ये—ओं भूः तत्सवितुर्वरेण्यम् ।

End :

ये चान्ये आचार्यास्ते सर्वे तृप्यन्तु तृप्यन्तु ॥ विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्र वोचं यः पार्थिवानि वि ममे रजांसि ।

* * * *

मूरेरवावतः पुरुश्चन्द्रयोरापः.

No. **14338.** पूर्वप्रयोगः.

PŪRVAPRAYŌGAḤ.

Pages, 28. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 101*a* of the MS. described under No. 1160.

Incomplete.

Similar to the work described under No. 3696 ante. The procedure laid down here is intended for the followers of Ānandatīrtha or Mādhvas.

Beginning :

स्वस्तिवाचनम्—

शुक्लाम्बरधरं विष्णुम् × शान्तये ॥
लक्ष्मीनारायण . . . . . तद्भक्तप्रवरो हि यः ।
श्रीमदानन्दतीर्थाख्यो गुरुस्तं च नामाम्यहम् ॥
सर्वविघ्नप्रशमनं सर्वसिद्धिकरं परम् ।
सर्वजीवप्रणेतारं वन्दे विजयदं हरिम् ॥

* * * *

प्राणानायम्य सङ्कल्प्य श्रीलक्ष्मीनारायणप्रीत्यर्थं यजमानकुमारस्य चौलोपनयनलग्नकाले आदित्यादीनां नवानां ग्रहाणां ये ये ग्रहाः शुभस्थानेषु स्थिताः

* * * *

शुभस्थानफलावाप्त्यर्थमद्य स्वस्तिवाचनाख्यं कर्म करिष्यमाणः नान्दीआह्वानाख्यं कर्म करिष्यमाणः नवग्रहमखं करिष्यमाणः पुनस्सन्धानाख्यं

करिष्यमाणः जातकर्मनामकरणान्नप्राशनचौलोपनयनाख्यं करिष्यमाणस्तदादौ शुध्द्यर्थं वृध्द्यर्थमभ्युदयार्थं च ब्राह्मणैस्सह स्वस्तिपुण्याहवाचनं करिष्ये ।

End:

यमाय जुह(हु)ता हविः। यमं हि(ह) यज्ञे(ज्ञो) गच्छत्यग्निदू(दू)तोऽरङ्कृतिः(तः) स्वाहा—शनैश्चरप्रत्यधिदेवतायै यमायेदम्.

No. 14339. प्रयोगरत्नम्.

PRAYŌGARATNAM.

Pages, 128. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1*a* of the MS. described under No. 3273.

Contains up to the Sthālīpākaprayōga.

Same work as that described under No. 43 on pages 19 and 125 of M. Seshagiri Sastri's Report No. 1.

No. 14340. ग्रहणजननादिशान्तिः.

GRAHAṆAJANANĀDIŚĀNTIḤ.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 72*b* of the MS. described under No. 3273.

Incomplete.

Same work as that described under No. 3297 ante, but slightly different.

Beginning and **End:**

ग्रहणे चन्द्रसूर्यस्य प्रसूतिर्जायते नृणाम् ।
सङ्क्रमे च तथा नृ(स्त्री)णामादौ च ऋतुदर्शनम् ॥
इत्थं सञ्जायते यस्य तस्य मृत्युर्न संशयः ।
व्याधिपीडा च दारिद्र्यं शोकं च कलहो भवेत् ॥
शान्तिं तेषां प्रवक्ष्यामि नराणां हितकाम्यया ।
यस्मिन्नृक्षे विशेषेण ग्रहणं यदि जायते ? ॥

No. 14341. वृषोत्सर्जनप्रयोगः.

VṚṢŌTSARJANAPRAYŌGAḤ.

Pages, 4. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 73*a* of the MS. described under No. 3273.

Complete.

Similar to the work described under No. 3074 ante. This is intended for the Mādhava community following the Āśvalāyana Sūtra.

Beginning:

पुण्याहं वाचयित्वा वृषोत्सर्जनं करिष्ये । आपो हि ष्ठेति सिन्धुद्वीप आपो गायत्रीत्यृचेन कया नो वामदेव इन्द्रो गायत्रीति ऋचाभिषिच्य स्थण्डिलोल्लेखनाद्यग्निप्रतिष्ठापनान्ते रुद्रं सोममिदं(न्द्रं) प्रधानदेवता श्चरुपायसयावकद्रव्यैश्चरुशेषेण स्विष्टकृतमित्यादि स्थालीत्रयमासादयेत् ।

* * *

इन्द्रो गायत्रीति त्रिभिर्हुत्वा वृषभमलङ्कृत्य एतं युवानं परि वो ददामि तेन क्रीडन्तीश्चरति (त)प्रियेण । मानश्शास्त जनुषा सुभागा रायस्पोषेण समिषा मदेम । शान्ता पृथिवी—विश्वतः परिपान्तु । सर्वतो व्रजस्वेतिमन्त्रावृत्त्या त्रिभिरग्निं परिणयेत् । वृषभं शूलाङ्कितं कृत्वा पश्चादग्नेः प्राङ्मुखं कृत्वा स्वयं प्राङ्मुखः ।

End:

तत्रस्थगवामधिपतिर्भूत्वा समस्तपित्रन्तर्यामिजनार्दनप्रीत्यर्थं यथेच्छं विहर । इमा रुद्रायेति

* * * *

ततः स्विष्टकृतं जुहुयात् । तिलानुदकुम्भवासोहिरण्यानि दद्यात् ॥

No. 14342. प्रश्नोपनिषद्.
PRAŚNÔPANIṢAD.

Pages, 8. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 157*a* of the MS. described under No. 2485.

Incomplete.

Same work as that described under No. 610 ante.

No. 14343. गरुडपुराणम्.
GARUḌAPURĀṆAM.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 154*a* of the MS. described under No. 2111.

Contains a small portion of the 12th Adhyâya in the Brahmakâṇḍa which forms the third Aṁśa.

Same work as that described under No. 2108 ante.

Beginning:

सर्वेषामुत्तमो ज्ञेयः कलिरेव न संशयः ।
दूषणे विष्णुभक्तानां कलिरेव न संशयः ॥
संसारेऽप्यन्धतमसि सर्वदा हरिदूषकः ।

मिथ्याज्ञाने ज्ञानबुद्धिः दुःखे च सुखबुद्धिमान् ॥
तस्मात् कलिसमो लोके शिवभक्तो न कुत्रचित् ।
दुर्योधनस्स एकोऽपि दुःखानन्त्यस्वरूपवान् ॥
तस्माच्छतगुणांशोना कलिभार्या तु सर्वदा ।
अलक्ष्मीरिति विख्याता मन्थरानामिका भुवि ॥

End:

त्वयि मेऽच्छिन्नभक्ताय दयां कुरु महाप्रभो ।
इति स्तुत्वा हरिं ब्रह्मा स्थितः प्राञ्जलिरग्रतः ॥

Colophon:

इति श्रीगरुडपुराणे तृतीयांशे (ब्रह्मकाण्डे) कृष्णगरुडसंवादे ब्रह्मस्तुतिर्नाम दशमो(द्वादशो)ऽध्यायः ॥

No. **143**[illegible]. प्रेतसंस्कारविधिः (कारिका).
PRETASAMSKĀRAVIDHIḤ (KĀRIKĀ).

Pages, 9. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 45*a* of the MS. described under No. 2696.

A treatise explaining with authoritative quotations the procedure for the performance of funeral ceremonies.

Beginning:

प्रथमेऽहनि कर्तव्यं पित्रोर्वपनमात्मजैः ।
दशमेऽहनि कर्तव्यं सूतके ज्ञातिबान्धवैः ॥

स्मृतिसङ्ग्रहे—

भार्यापुत्रकनिष्ठानां शिष्याणामपि सर्वथा ।
संस्कर्तुर्वपनं नैव यदि कुर्याद्विनश्यति ॥

वृद्धगौतमः—

ज्येष्ठस्य चानपत्यस्य मातुलस्या(सुत)स्य च ।
गर्भवानपि संस्कुर्यात् केशानपि च वापयेत् ॥

व्यासः—

यस्य केशाश्शिरोजाता दशमेऽहन्यवापिताः ।
सूतकं तत्र(स्य) केशेषु लीयते नात्र संशयः ॥

वसिष्ठः—

पुरस्ताद्दहनान्ते वा कर्तुर्वपनमुच्यते ।
दशमेऽह्नि पुनः कुर्यात्कनिष्ठैर्ज्ञातिभिस्सह ॥

End:

मध्यमं पिण्डमश्नीयात् यदि पुत्रार्थिनी भवेत् ।
आयुष्मन्तं सुतं विन्धाद्यशोमेधासमन्वितम् ॥
अक्षता गर्भिणी वन्ध्या गतरक्ता रजस्वला ।
नाश्नीयान्मध्यमं पिण्डं विशेषाद्व्यभिचारिणी ॥
पुत्रे जाते तु षण्मासं पुत्रिका चेद्दतुद्वयम् ।
न देयं रजसः पूर्वं न देयं रजसः परम् ॥

No. 14345. दायविभागवचनानि.
DĀYAVIBHĀGAVACANĀNI.

Pages, 5. Lines, 6 on a page. Character, Nandināgarī.

Begins on fol. 123*a* of the MS. described under No. 2696.

Incomplete.

Deals with the division of the ancestral property, by one's lineal descendants.

Beginning:

वरदराजीये पौत्रस्य पुत्रेण समं विभागमाह याज्ञवल्क्यः—

भूर्या पितामहोपात्ता निबन्धो द्रव्यमेव वा ।
तत्र स्यात्सदृशं स्थाप्यं पितुः पुत्रस्य चोभयोः ॥

बृहस्पतिः—

गृहं क्षेत्रमृणं लेख्यं यस्य पैतामहं भवेत् ।
चिरकालं प्रापितोऽपि तस्य भागहरस्तु सः ॥

पैतामहे धने पितुः पुत्रस्य समानस्थिति । यदि पुनरेकस्य बहवः पुत्राः ते विषमान्पुत्रानुत्पाद्य स्थिता मृता वा तत्रेत्थं दायविभागमाह ।

End:

कात्यायनोऽपि चतुर्थात्परतो दायविभागनिवृत्तिमाह--रिक्थं प्रतिपादनं तु दत्वाशेषं विभाजयेत् ।

आ चतुर्थात्तसाम्राज्यं क्रमेणैव तु तत्सुतः ॥

प्रतिपादनशब्देन ऋणमुच्यते । पूर्वोक्तं चतुर्थं तु

* * * *

काले देयं त.

No. 14346. ऋक्संहिता.
ṚKSAṀHITĀ.

Substance, palm-leaf. Size, 14 × 1½ inches. Pages, 382. Lines, 8 on a page.
Character, Telugu. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Contains the Aṣṭakas 3, 1 and 2, the last being incomplete.

Same work as that described under No. 1 ante.

No. 14347. भूगोलम्.
BHŪGŌLAM.

Substance, palm-leaf. Size, 6⅞ × 1¼ inches. Pages, 7. Lines, 6 on a page
Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1*a*. The other works herein are Jyautiṣagrantha 4*a*, Praśnacintāmaṇi (Telugu) 17*a*.

Complete.

Similar to the work described under No. 13464 *ante*.

Beginning:

वागीशाद्याः + गजाननम् ॥
बालार्ककोटिसङ्काशं बालचन्द्रकलाधरम् ।
ब्रह्मादिसुरसंसेव्यं तं नमामि गजाननम् ॥
एतच्छास्त्रं महाविष्णुर्ददौ स कृपया विधेः ।
लोकानां दीपवच्छास्त्रं प्रत्यक्षं पुण्यवर्धनम् ॥
चतुर्मुखः कश्यपाय कश्यपो भास्कराय च ।
भास्करोऽथ वसिष्ठाय तन्मूलाय प्रकाशितम् ॥

* * * *

स्कन्धत्रयात्मकं शास्त्रमाद्यं सिद्धान्तसंज्ञिकम् ।
द्वितीयं जातकस्कन्धं तृतीयं संहिताह्वयम् ॥

अथ मेरुप्रशंसा कथ्यते · भूलोकस्य च विस्तारः पञ्चाशत्कोटियोजनः ।
जम्बूद्वीपं च (पस्य) विस्तारं लक्षयोजनसंज्ञिकम् ।
जम्बूद्वीपं च यत्रोक्तं महामेरुप्रसंस्थितम् ? ॥

End:

एते मध्यमभेदेन ज्योतिश्शास्त्रप्रमाणतः ।
मृच्छिलाशिखिवायुमयः भूगोलस्सर्वतोमुखः ॥

No. 14348. ज्यौतिषग्रन्थः. JYAUTIṢAGRANTHAḤ.

Pages, 25. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 4*a* of the MS. described under No. 14347.

Incomplete.

Deals with certain minor matters bearing on astrology.

Beginning:

अथ वेदाङ्गत्वमस्य—

छन्दः पादौ शब्दशास्त्रं च वक्रं कल्पः पाणिर्ज्यौतिषं चक्षुषीति (च)।
शिक्षा घ्राणं श्रोत्रमुक्तं निरुक्तं वेदस्याङ्गान्याहुरेतानि षट् च ॥

* * * *

चैत्रादावुषसि स्मरन्मुररिपुं चोत्थाय चन्द्रस्वरं
वृद्धाशीरनुगृह्य निम्बकदलं प्राश्याज्यपात्रे सुखम् ।
वक्रं वीक्ष्य च दर्पणेन मनसा दैवज्ञमन्त्रिप्रजाः
स्वां भार्यां स्वगृहं प्रविश्य च सुखीभूयात्क्रमाद्भूपतिः ॥

अब्दादौ मित्रसंयुक्तो मङ्गलस्नानमाचरेत् ।
वस्त्रैर्वाभरणैर्देहमलङ्कृत्य ततः शुचिः ॥

यथाविभवसारेण भोजयेदिष्टबान्धवान् ।
वाणीं विनायकं खेटान् दैवज्ञं ब्राह्मणं गुरून् ॥

सम्पूज्य वत्सरफलं साङ्गोपाङ्गं यथोचितम् ।

अथ पञ्चाङ्गप्रशंसा कथ्यते—अस्य समस्तकल्याणभाजनस्य श्रौतस्मार्तनित्यनैमित्तिककर्मानुष्ठानहेतुभूतात्मकस्य व्यावहारिकचान्द्रमानस्य साधारणसंवत्सरस्य श्रीसूर्यसिद्धान्तोक्तप्रकारेण श्रीमदादिनारायणस्य श्रीमन्नाभीकमलोद्भवस्य ब्रह्मणः परमायुःप्रमाणनिरूपणम् ।

End:

सप्तवर्षाष्टवर्षाश्च प्रसूयन्ते तथा स्त्रियः ।
गोमूत्रं सर्वशो नद्यो भविष्यन्ति कलौ युगे ॥

* * * *

दाता दरिद्रः कृपणो धनाढ्यः पापी चिरायुः संस्कृती गतायुः ।
कुलीनसेव्यो ह्यकुलीनराजा कलौ युगे षड्गुणमाश्रयन्ते ॥

Complete.
Same work as that described under Nos. 8276 and 8277 ante.

No. 14353. नारायणोपनिषद्.
NĀRĀYAṆOPANIṢAD.

Pages, 4. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 21*a* of the MS. described under No. 228.
Complete.
Same work as that described under No. 561 ante.

No. 14354. गजेन्द्रमोक्षणम्.
GAJENDRAMOKṢAṆAM.

Pages, 26. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 23*a* of the MS. described under No. 228.
Complete.
Same work as that described under No. 2400 ante.

No. 14355. धर्मप्रवृत्तिः.
DHARMAPRAVṚTTIḤ.

Pages, 44. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 36*a* of the MS. described under No. 228 and not on fol. 40*a* as stated therein.
Incomplete.
Slightly different from the work described under No. 2758 ante.
Contains the following Prakaraṇas :—

१. मौनविधिः.
२. मूत्रपुरीषोत्सर्जनम्.
३. दन्तधावनविधिः.
४. वस्त्रविधिः.
५. स्नानविधिः.
६. आचमनविधिः.
७. द्रव्यशुद्धिः.
८. पवित्रविधिः.
९. गोपीचन्दनविधिः.
१०. भस्मधारणविधिः.
११. शङ्खचक्रादिधारणनिषेधः.

Beginning:

नारायणं नमस्कृत्य कामदां च सरस्वतीम्
गणनाथं गुरुं चापि धर्मसंरक्षणाय वै ॥

शौचादिकान् प्रवक्ष्यामि क्रियाश्चा(नुक्रमेण)तु ।
तिथीनामपि सर्वासां निर्णया(या)प्यसंशयात् ॥

योगीश्वरः—

यस्मिन् देशे मृगः कृष्णस्तस्मिन् धर्मान् निबोधत ।
धर्मसंरक्षणार्थाय(तस्मिन्) देशे वसेद्द्विजः ॥

उषःकाले समुत्थाय चिन्तयेदात्मनो हितम् ।
स्मृत्वा नारायणं देवं स्तोत्राण्यपि च संजपेत् ॥

अथ मौनम्—

प्रभाते मैथुने चैव प्रस्रावे दन्तधावने ।
स्नाने भोजनकाले च मौनं षट्सु विधीयते ॥

दशहस्तं परित्यज्य मूत्रं कुर्याज्जलाशये ।
शतहस्तं पुरीषे तु नदीतीरे चतुर्गुणम् ॥

End:

यतीनां ज्ञानदं प्रोक्तं वनस्थानां विरक्तिदम् ।
गृहस्थाश्रमयुक्तानां धर्मवृद्धिकरं तथा ॥

(ब्रह्मचर्या)श्रमस्थानां स्वाध्यायप्रदमेव च ।
शूद्राणां पुण्यदं प्रोक्तमन्येषां पापनाशनम् ॥

इति भस्मधारणविधिः ॥

* * * *

शङ्खं चक्रं च शृङ्गं च यो मूढो धारयेत्तनौ ।
पाषण्डस्स हि विज्ञेयस्सर्वकर्मबहिष्कृतः ॥

इति चक्रशृङ्गादि(धारणनिषेधविधिः) ॥

No. 14356. आपस्तम्बापरप्रयोगः.
ĀPASTAMBĀPARAPRAYŌGAḤ.

Pages, 80. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 59*a* of the MS. described under No. 228 and not on fol. 57*a* as stated therein.

Complete.

Similar to the work described under No. 3519 ante.

Beginning:

अनाहिताग्नेर्मरणे संस्कारविधिरुच्यते । मरिष्यमाणपुरुषं दृष्ट्वा शुद्धदेशे गोमयेनोपलिप्य कुशानास्तीर्य तत्रायं क्रमः—कर्ता प्राणानायम्य यजमानस्य पितुः गोत्रस्य शर्मणः सुखेन प्राणोत्क्रमणसिद्धिद्वारा श्रीविष्णुलोकावाप्त्यर्थ-मुत्क्रान्तिसंज्ञिकगोदानं करिष्ये ।

End:

इदमामं सोपस्करं सदक्षिणाकं सताम्बूलं सवस्त्रकं वृद्धप्रपितामहप्रीतिं कामयमानस्तुभ्यमहं संप्रददे न मम . . . . . पिण्डवर्जं . . . . . . विसृज्य स्नात्वा . . . . नूतनयज्ञोपवीतधारणं पुण्याहं कुर्यात् । सर्वैर्बान्धवैः ज्ञातिभिस्सह भुञ्जीया(त) ॥

इति सपिण्डीकरणविधिः ॥

No. **14357.** भर्तृसापिण्ड्यप्रयोगः.

BHARTṚSĀPIṆḌYAPRAYŌGAḤ.

Pages, 11. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 100*b* of the MS. described under No. 228.

Complete.

On the details of procedure for the performance of the Sapiṇḍīkaraṇa ceremony of a widow so that her Piṇḍa (the rice-offering intended for her) may be merged in her husband's Piṇḍa. This is intended for the Mādhva community.

Beginning:

कर्ता प्राणानायम्य तिथ्यादि सङ्कीर्त्य प्राचीनावीती प्रेतान्तर्यामिप्राज्ञ-प्रीत्यर्थं प्रेताया गोत्राया मरणदिनादारभ्य द्वादशेऽहनि प्रेतत्वाविमुक्तिद्वारा वस्वादिपुण्यलोकावाप्त्यर्थं भर्तृसापिण्ड्याख्यश्राद्धं कर्म करिष्यमाण आदौ आत्मशुध्यर्थं प्रायश्चित्तसूक्तमन्त्रपठनं करिष्ये । सहस्रशीर्षा पुरुषः ।

End:

प्राणानायम्य देशकालौ सङ्कीर्त्य स्त्रीपिण्डयुक्तभर्तृपिण्डं तत्पित्रादिषु योजयितुं त्रिधा विभजनं करिष्ये इति सङ्कल्प्य दर्भैः तत्पिण्डं त्रेधा कृत्वा तत्प्रथमशकले मधुवाता इति मधु निनीयादाय ये समानास्समनसः । पितरो यमराज्ये । तेषां लोकः स्वधा नमः यज्ञो देवेषु कल्पताम् । ये समानास्स-मनसः जीवा जीवेषु मामकाः । तेषां . . . कल्पतामस्मिन् लोके शतं समाः ।

सङ्गच्छध्वम्—सत । समानवि —सति । तद्गतेः—वसुरूप । तत्पित्रा वसुरूपेण सहैष ते पिण्डभाग इत्यादि ॥

No. 14358. सूतिकारजस्वलागर्भिणीमृतिप्रायश्चित्तविधिः.
SŪTIKĀRAJASVALĀGARBHIṆĪMṚTIPRĀYAŚCITTA-VIDHIḤ.

Pages, 7. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 105*a* of the MS. described under No. 228.

Complete.

On the expiatory ceremonies to be performed when a woman dies within the first ten days after delivery, or when she is pregnant or when she is under pollution during the monthly course.

Beginning:

सूतिकायां मृतायां तु सूतिकामृतिप्रायश्चित्तं करिष्य इति सङ्कल्प्य प्रथमं शुद्धजलेन तूष्णीं स्नापयित्वा धौतवासः परिधाय . . . . मां पुनीहि विश्वत इत्यनेन सूक्तेनार्चितचतुःकलशोदकैः ब्राह्मणैः स्नापयित्वा धौतवस्त्रमाच्छाद्य ऋत्विग्भ्यो दक्षिणां दत्वा प्रायश्चित्तार्थं कृच्छ्रत्रयं कुर्यात् ततः पैतृमेधिककर्माधिकारो भवति । रजस्वला मृताप्येवम् ।

End:

ततः छिन्नमुदरं सूत्रेण सङ्गृध्य घृतेनानुलिप्य उदरच्छेदनप्रायश्चित्तार्थे वेदपारायणं कुर्युः । कुटुम्बिने ब्राह्मणाय तिलान् भूमिं हिरण्यानि दद्यात् । सुवर्णहस्तादिति कर्म प्रतिपद्यते ॥

Colophon:

इति गर्भिणीमरणप्रायश्चित्तं समाप्तम् ॥

No. 14359. मृत्तिकास्नानविधिः.
MṚTTIKĀSNĀNAVIDHIḤ.

Pages, 15. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 109*a* of the MS. described under No. 228, wherein this work has been omitted to be mentioned in the list of other works given therein.

Complete.

Similar to the work described under No. 3757 ante; as laid down by

Beginning:

अथातो मृत्तिकास्नानविधिं व्याख्यास्यामः—नदीतटाकेषु शुचिप्रदेशे मृत्तिकामुद्धरेत् । बलित्था पर्वतानामित्यभिमन्त्र्य-बलित्था पर्वतानां खिद्रं बिभर्षि पृथिवि । प्र या भूमि प्रवत्वति मह्ना जिनोषि महिनि । मा वो रिषत्खनितेति खनित्वा—मा वो रिषत्खनिता यस्मै चाहं खनामि वः । द्विपच्चतुष्पदस्माकं सर्वमस्त्वनातुरम् । स्योना पृथिवीति मृत्तिकां गृहीत्वा—स्योना पृथिवि भवानृक्षरा निवेशनी । यच्छानश्शर्म सप्रथाः । आयने ते इति दूर्वां गृहीत्वा.

End:

स्नात्वाचम्य देवर्षिपितॄनुद्दिश्य स्नानाङ्गतर्पणं कृत्वाचम्य यन्मया दुष्कृतं तोयं शरीरमलसम्भवात् । तद्दोषपरिहारार्थं यक्ष्माणं तर्पयाम्यहमिति यक्ष्माणं सन्तर्प्य ये के चास्मत्कुले जाता—वस्त्रनिष्पीडनोदकम्-इति वस्त्रं निपीड्या-चम्य नमश्शौनकाय नमश्शौनकाय नमः परमऋषिभ्यो नमः परमऋषिभ्यः ॥

Colophon:

इति शौनकीयमृत्तिकास्नानविधिः ॥

No. 14360. अनाहिताग्न्यन्त्येष्टिप्रयोगः.
ANĀHITĀGNYANTYĒṢṬIPRAYŌGAḤ.

Pages, 112. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 117*a* of the MS. described under No. 228, wherein this work has been omitted to be mentioned in the list of other works given therein.

Complete.

Similar to the work described under No. 3519 ante. This is according to the Āśvalāyana-Sūtra.

Beginning:

अथेदानीमनाहिताग्निमधिकृत्यान्त्येष्टिप्रयोगोऽभिधीयते । आसन्नमरणे पित्रादिके पुत्रादयः स्नात्वा मरणकाले शुध्यर्थमुक्तप्रकारेण प्रायश्चित्तं कुर्युः । सङ्कल्पमात्रं कृत्वा सूतकान्ते कुर्युः । अथ शुद्धदेशं गोमयेनोपलिप्य तिला-न्विकीर्य दर्भानास्तीर्य तत्र महामुमूर्षुं दक्षिणशिरसं शाययित्वा गङ्गोदकं स्नापयित्वा गोपीचन्दनादीन् धारयित्वोत्क्रान्तिगोदानं कुर्यात् ।

Colophon:

इत्यनाहिताग्न्यन्त्येष्टिप्रयोगे प्रथमदिनकृत्यं निरूपितम् ॥

End:

पूर्वोक्तैवङ्गुणेत्यादि पितुर्गोत्रस्य शर्मणो वसुरूपस्य प्रेतलोकात् पितृलोकगमनसिद्ध्यर्थं पित्रादीनां शर्मणां वसुरुद्रादित्यरूपाणां पाथेयश्राद्धमामेनाद्य करिष्ये—इति सङ्कल्प्य सर्वं पार्वणवत्कुर्यात्। द्वितीयपक्षाश्रयणे तु वृद्धप्रपितामहस्य स्वर्गलोकगमनार्थं तस्यैव नवश्राद्धमेकोद्दिष्टविधानेन कुर्यात्।

अन्यत्सर्वं समानम् ॥

Colophon:

इत्यनाहिताग्न्यन्त्येष्टिप्रयोगे पाथेयश्राद्धप्रयोगस्समाप्तः ॥

No. **14361.** ताम्बूलचर्वणविधिः.

TĀMBŪLACARVAṆAVIDHIḤ.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 172*a* of the MS. described under No. 228.

Incomplete.

Explains when the betel leaves and nuts are prohibited from being used, when they may be taken with advantage together with the relative quantity of them to be taken in the morning, noon and in the night.

Beginning:

सुपूगं च सुपत्रं च चूर्णेन च समन्वितम् ।
दत्वा तु द्विजदेवेभ्यः ताम्बूलं भक्षयेन्नरः ॥ इति

स्मृत्यर्थसारेऽपि—

ताम्बूलचर्वणं कुर्यात् भुक्त्वा रात्रौ च सर्वदा ।
अभ्यङ्गे चैव माङ्गल्ये दिवा वाप्यथ वा निशि ॥

कालभेदेन फलाद्याधिक्यम्—

प्रातःकाले फलाधिक्यं चूर्णाधिक्यं तु मध्यतः ।
पर्णाधिक्यं भवेद्रात्रौ लक्ष्मीवान् स नरो भवेत् ॥ इति

पूगनियमेन फल . . . . माह मार्कण्डेयः—

एकपूगं सुखारोग्यं द्विपूगं निष्फलं भवेत् ।
अतिश्रेष्ठं त्रिपूगं च अधिकं चैव दुष्यति ॥

End:

मृतौ चैव . . श्राद्धे मातापित्रोर्मृतेऽहनि ।
उपवासे च ताम्बूलं दिवारात्रं विवर्जयेत् ॥

पक्षश्राद्धे तथा दर्शे युगमन्वन्तरादिषु ।
श्राद्धं निर्वर्त्य भुक्त्वा तु ताम्बूल खादयेन्नरः ॥
मोहादकृत्वा यः श्राद्धं ताम्बूलं यदि खादयेत् ।
श्राद्धहन्ता भवेत्.

No. 14362. अग्निहोत्रप्रयोगः.
AGNIHŌTRAPRAYŌGAḤ.

Pages, 16. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 198*a* of the MS. described under No. 15.

Incomplete.

Slightly different from the work described under No. 1097 ante.

Beginning :

धृष्टिः मम यजमानस्य ममोपात्तदुरितक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं प्रातरग्निहोत्रहोमं तण्डुलैर्होष्यामि । धृष्टिरसि ब्रह्म यच्छ । उपवेषमादाय सुगार्हपत्यो विदहन्नरातीरुषसः श्रेयसीर्दधातु । अग्ने सपत्नाꣳ अपबाधमानो रायस्पोषमिषमूर्जमस्मासु धेहि । गार्हपत्यमभिमन्त्र्य ।

End :

उदङ्मुखः प्रत्यङ्मुखो वा सायमायतनेऽग्निं प्रतिष्ठापयति । प्राङ्मुखः प्रातः ॥

इति प्रणयनं समाप्तम् ॥

इदं विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा नि दधे पदम् । समूढमस्य पांसुरे । ओं भूर्भुवस्स्वः समिधः प्रोक्ष्य

* * * *

तदस्तु तुभ्यमिद्धृतं तज्जुषस्व यविष्ठ्य । गार्हपत्यमुपसमिन्धे.

No. 14363. वासवदत्तास्थपदनिर्वचनम्.
VĀSAVADATTĀSTHAPADANIRVACANAM.

Pages, 5. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 26*a* of the MS. described under No. 12404.

Incomplete

Gives the meaning of the words occurring in the Vāsavadattā of Subandhu with extracts of synonymous expressions from various lexicons.

Beginning :

विषयालाभदुःखित्वं चेतसो विकृतिः स्मृतमिति वै (जयन्ती)। भङ्गुरो हृदयार्तिकृदिति वै(जयन्ती) । शृङ्गारो रतिपाषाणाविति वै (जयन्ती) । लक्षं व्याजे शरव्ये च धने च बहुसङ्ख्यके इति वै (जयन्ती) ।

माघमा कर्कटी प्रोक्ता तत्सुता सेगवा (स्मृता) इति हलायुधः । अरं शीघ्रे कालकूटे शिलापुष्पे च कथ्यते। कुहूमुखं तु दर्शादौ कोकिलोत्पातयोरिति भागुरिः।

End:

पश्यतो यो हरत्यर्थं स चोरः पश्यतोहरः । इति ह(लायुधः) ।

स्वाहा देवहविर्दाने श्रौषड्वौषड्वषट् तथा ॥

तृणता तृणसङ्घे स्यात्तृणता धनुषि स्त्रियाम् ॥

इति भागुरिः.

No. 14364. मालतीमाधवव्याख्या.

MĀLATĪMĀDHAVAVYĀKHYĀ.

Substance, palm leaf. Size, 13¼ × 1¼ inches. Pages, 28. Lines, 7 on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Contains the Acts seven to ten complete.

Same work as that described under R. No. 2691(*b*) of the Triennial Catalogue of Sanskrit Manuscripts, Vol. III, Part I-C.

No. 14365. पत्रसन्देशः.

PATRASANDĒŚAḤ.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 56*a* of the MS. described under No. 13486.

Complete.

A private message purporting to have been written by Raṅganāthācayra to Śāli (Sādhu) Śēṣayya.

Beginning:

सौत्रामण्यास्समज्यायास्सौभाग्येन विजित्वरीम् ।
राजश्रीशालिशेषय्यसभां सम्प्राप्नुतामिदम् ॥

देवः श्रीमाननतनुकृपया स्वेन सृष्टं प्रपञ्चं
रक्षन् स प्रत्युपकृतिधियोपप्लवेभ्यः पितेव ।
स्वेन प्रत्तैर्बहुलकरणैः प्रत्यहं वर्धमानं
पश्यन् पश्यन् मुदितमुदितो मोदयत्वीप्सितैर्वः ॥

अत्रत्यानां सुखमविकलं तत्र भावत्कसौख्यं
पत्रज्ञातं पुनरहरह ज्ञातुमत्युत्सुकाः स्मः ।
लब्धे काले द्रविडवचसां व्याकृतिं शिक्षमाणो
वर्ते युष्मत्प्रहितहृदयः किं तु निष्ठा दुरापा ॥

वैद्यारण्यं मलिनयजुषो भाष्यमाश्वेव सम्य-
ग्बद्धं श्लक्ष्णं सपदि च मयासादितं पञ्चभागम् ।
अन्यान् भागानपि पुनरहं प्राप्तमात्रानतन्द्रो
यौष्माकीनं सद उपनयन्नैव जिह्रेमि तत्त्वम् ॥

* * * *

कृष्णाचार्यः पठति न भृशं ताड्यतेऽतीव नैव
प्रातः प्रातः प्रलघु यजुषो भागमध्येति भूयः ।
सायं क्रीडारसपरवशः कीदृशादृश्यमाप्नो-
त्येवं मुक्तो गणनपणनैर्नो जहात्येव मौग्ध्यम् ॥

End:

श्रीवैदुष्यप्रदिमविनयप्रौढिवादान्यकाद्यै-
राजन्मोत्थैरखिलहृदयोल्लासकानां प्रभूणाम् ।
शेषय्यानां हृदयसुहृदा रङ्गनाथेन क्लृप्ता
विज्ञप्तिस्स्तात् विविधसमुदां सिद्धये वृद्धये च ॥

Foll. 56*b* and 57*a* contain the names of certain medicines in the Tamil language.

No. **14366**. विष्णुस्तवः, सव्याख्यः.

VIṢṆUSTAVAḤ WITH COMMENTARY.

Pages, 4. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 53*a* of the MS. described under No. 3950.

Incomplete.

A eulogy on God Vēṅkaṭēśa, worshipped in Tirupati, and on God Rāma. It is followed by a commentary, the author of which is not given.

Beginning:

वेङ्कटाद्रौ च (श्रीवेङ्कटाद्रि)निलयः कमलाकामुकः पुमान् ।
अभङ्गुरविभूतिस्ते तरङ्गयतु मङ्गलम् ॥

अस्यार्थः—वेङ्कटाचलवासः वेङ्कटेश्वरः ते मङ्गलं तरङ्गयतु । मङ्गलपरम्परावाप्तिं करोतु । वेङ्कटेशः कीदृश इत्याकाङ्क्षायां यं कामये(ते)त्यादि अन्तृणीसूक्त(?)पर्यालोचनयाप्यतिमाहात्म्यं ज्ञायते । तत्पतेः वेङ्कटेश्वरस्य सर्वोत्तमत्वं सिद्धमेव । स्वयमनवतीर्णः क(थं) परान् तारयिष्यतीति न्यायात् स्वस्यैश्वर्याभावे परेषां दानमसङ्गतमित्युक्तम् । अत एव श्लोके अभङ्गुरविभूतिरिति ।

End:

स श्रेयांसि बहूनि सन्दिशतु वो वीरः कृपात्मा शुचिः
यन्नेत्रान्तजरक्तिमा समतनोदब्धि शराग्रांस्थितिम् ।
यद्दीक्षा विमतानुजाय सदया लङ्काधिपत्यं ददौ
यत्पादाब्जपरागजालमकरोत्पाषाणमेणीदृशम् ॥

* * * *

रघुनायकस्तावदनन्तकल्याणगुणपरिपूर्णः रामः सः श्रेयांसि सन्दिशतु ददात्वित्याशीः ।

No. **14367.** अग्निना रयिमिति मन्त्रार्थः.

AGNINĀ RAYIMITI MANTRĀRTHAḤ.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 54*b* of the MS. described under No. 3950.

Complete.

Gives the meaning in Sanskrit of a Mantra beginning with **अग्निना** occurring in the first Sūkta of the first Aṣṭaka in the first Maṇḍala of the Ṛgvēda.

Beginning:

अग्निना रयिमश्नवत्पोषमेव दिवे दिवे ।
यशसं वीरवत्तमम् ॥
तेनैव रयिमाप्नोति वित्तं विद्याधनात्मकम् ।
दिवसे दिवसे नित्यं पुष्टिमेव न हीनताम् ॥

यशश्च पुत्रसंयुतं वीर्य्यवत्तरमेव च । एतन्मन्त्रप्रतिपाद्यो भगवानस्य यजमानस्य सर्वाभिष्टिं दत्वा रक्षत्वित्याशीः ।

End:

दिवे दिवे दिवसे दिवसे पोषं पुष्टिं च अश्नुवन् नस्य यशसं वीरवत्तमं कीर्तिमन्तं पराक्रमशालिनं पुत्रं च प्राप्नुव(न्नो)त्वित्यर्थः । एतादृशः अग्निशब्दवाच्यः परमात्मा अस्य यजमानस्य धनकलत्रवस्तुवाहनाद्यष्टैश्वर्यादिकं दत्वा रक्षत्वित्याशीः ॥

No. **14368.** न्यायसिद्धान्तमञ्जरीदीपिका—तर्कप्रकाशिका.

NYĀYASIDDHĀNTAMAÑJARĪDĪPIKĀ: TARKA-PRAKĀŚIKĀ.

Pages, 5. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 56*a* of the MS. described under No. 3950.

Incomplete.
Same work as that described under No. 4223 ante.

No. 14369. मुक्तावलीव्याख्या.
MUKTĀVALĪVYĀKHYĀ.

Pages, 8. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 59*a* of the MS. described under No. 3950.

Wants the beginning and the end in the Pratyakṣakhaṇḍa.

A commentary on the Muktāvalī of Viśvanātha Pañcānana, which work has been described under No. 3939 ante.

Beginning :

पदार्थाः कतिविधा इत्याकाङ्क्षायामाह—किमितीत्युक्तम् ।

द्रव्यं गुणस्तथा कर्म सामान्यं सविशेषकम् ।
समवायस्तथाभावः पदार्थास्सप्त कीर्तिताः ॥ इति ॥

अत्र किञ्चिद्विचार्यते—यदुक्तं भवद्भिस्सप्तपदार्थे(र्था इ)ति, तत्तुच्छम्—शक्तिसादृश्यादीनामतिरिक्तपदार्थत्वस्य विद्यमानत्वात् । शक्तेरतिरिक्तपदार्थत्वं सादृश्यस्यातिरिक्तपदार्थत्वं कथमिति चेदित्थम्; तथाहि—मण्यादिसहितेन वह्निना दाहो न जन्यते तच्छून्येन तु जन्यते । तदा मण्यादिना वह्नौ दाहानुकूला शक्तिर्नश्यति ।

End :

शब्दविशेषगुणकत्वमाकाशलक्षणम् । अहो आकाशत्वं जातिर्वा उपाधिर्वेति विशये आकाशकालदिशामेकैकव्यक्तिवृत्तित्वादाकाशत्वादिकं न जातिः; किन्तु आकाशत्वं शब्दाश्रयत्वम् । मूले "आकाशस्य तु विज्ञेयश्शब्दो वैशेषिको गुणः" इत्यत्र वैशेषिककथनं तु.

No. 14370. एकादशीनिर्णयः, कर्णाटकटीकासहितः.
ĒKĀDAŚĪNIRṆAYAḤ WITH KANARESE MEANING.

Pages, 4. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 63*a* of the MS. described under No. 5950.

Incomplete.

Deals with the determination of the Ekādaśī day for the purpose of observing the Vrata on that day. The work contains meaning in Kanarese.

Beginning:

व्रतानामेव सर्वेषां सौरेण (हि) विनिर्णयः ।
दशम्यादित्रयाणां तु आर्येण (च) विनिर्णयः ॥
आर्यमानैर्यदा नाड्यः षट्पञ्चाशत्परेऽहनि ।
नो चेत्पूर्वैव दशमी किञ्चिन्न्यूनं परेऽहनि ॥
वेधस्तु द्विविधः प्रोक्तः स्वरूपाच्च ध्रुवांशतः ।
तत्राद्ये न तु सन्देहः द्वितीयस्त्रिविधस्स्मृतः ॥
वेधस्तु पञ्चदशभिः दशभिः पञ्चभिः क्रमात् ।

End:

लिप्तिर्विघटिका पञ्च लिप्तयो द्वादशैव तु ।
घटिकैका समुद्दिष्टा ज्योतिश्शास्त्रप्रसिद्धितः ॥

No. **14371**. रुद्राक्षधारणविधिः.

RUDRĀKṢADHĀRAṆAVIDHIḤ.

Pages, 2. Lines, 11 on a page.

Begins on fol. 176*a* of the MS. described under No. 631.

Complete.

Similar to the work described under No. 5471 ante.

Beginning:

अस्य श्रीरुद्राक्षधारणमहामन्त्रस्य ब्रह्मा ऋषिः, गायत्री छन्दः, रुद्रो देवता, सकलमन्त्रजपहोमादिसिद्ध्यर्थे रुद्राक्षधारणे विनियोगः ।

पद्मासने समासीनः भस्मस्नायी त्रिपुण्ड्रधृत् ।
तत्तत्स्थाने यथाशास्त्रं कुर्याद्रुद्राक्षधारणम् ॥

ओं नमश्शिवायेति मूलमन्त्रं समुच्चार्य ततः सदाशिवायेति मन्त्रमुच्चार्य शिखायामेकं रुद्राक्षं धारयेत् ।

End:

चट चट प्रचट प्रचट कह कह वम वम बन्ध बन्ध घातय घातयाघोरास्त्राय हुं फट् स्वाहा ॥

Colophon:

इति रुद्राक्षधारणविधिः ॥

No. 14372. श्रुतबोधः.
ŚRUTABŌDHAḤ.

Pages, 7. Lines, 11 on a page.

Begins on fol. 229*a* of the MS. described under No. 631.

Complete.

Same work as that described under No. 1800 ante.

No. 14373. नृसिंहतापिन्युपनिषद्.
NṚSIṀHATĀPINYUPANIṢAD.

Pages, 80. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 41*a* of the MS. described under No. 8041.

Incomplete in Uttaratāpinī.

Same work as that described under No. 577 ante.

Foll. 81 to 85 contain the names of certain medicines in Tamil language.

No. 14374. अष्टाङ्गहृदयव्याख्या—बालप्रबोधिनी.
AṢṬĀṄGAHṚDAYAVYĀKHYĀ : BĀLAPRABŌDHINĪ.

Substance, palm-leaf. Size, 15¾ × 1⅜ inches. Pages, 161. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, much injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1*a*. The other work herein is Aṣṭāṅgahṛdayavyākhyā (Sarvāṅgasundarī) 82*a*.

Contains the Śārīrakasthāna only complete, but wants the beginning.

A commentary by name Bālaprabōdhinī on the Aṣṭāṅgahṛdaya of Vāgbhaṭa, which work has been described under No. 13072 ante.

Beginning :

तदध्यस्ते शारीरकेऽपि शरीरान्तरवातानां तत्तद्धस्ति . . . . नात्र संशयः ।

बीजाभावे यथा न स्युरङ्कुराश्च तथैव हि । कर्माभावे स्वात्मनोऽपि देहाभाव इति . ते । तेन स्वकर्मक्लेशचोदित इत्युक्तम् ।

* * * *

इदानीं प्रधानफलदायि यत्प्रशस्तलक्षणं वपुषस्तद्दर्शयितुमाह—दानेत्यादि । . . सर्वसत्त्वानामात्मभवनं न केवलं पूर्वोक्तं स्वं स्वहस्तत्रयमित्यादि वर्धमानं

शनैः शुभम् । इत्यन्तं यल्लक्षणं तच्छरीरस्यायुर्वृद्धिहेतुः, दानादिको गुणः पुण्यायुर्वृद्धिकृत्, दानं वयश्च यथासम्भवं, केचित्पुण्यकृतः केचित् आयुर्वृद्धिकृतः केचिदुभयकृतश्च ॥

Colophon:

इति बालप्रबोधिन्यां टीकायां युक्तनामनि ।
पूर्णस्तृतीयोऽप्यध्यायश्शारीरस्थानगोचरः ॥

इति शारीरके तृतीयोऽध्यायः ॥

अङ्गास्थितत्त्वे सिद्धेऽपि कर्मणा मर्म वक्ष्यते ।
बहुधा वक्तव्यतया पृथगध्यायनिर्णयः ॥

अथात इत्यादि ।

End:

गर्भावक्रान्तीयमित्यादिभिश्चतुर्भिरध्यायैः प्रसक्तानुप्रसक्त्या यथोदीरितं मरणं विकृतिविज्ञानीयेन दूतादिविज्ञानीयेन च । ततः शरीरस्य जन्ममरणात्कारणादिदं स्थानं शारीरकमुच्यते । यद्यपि सर्वं स्थानं शरीरमधिकृत्योक्तम्; तथापि इदं स्थानं साक्षाज्जन्ममरणचिन्तनात् शरीरस्य प्राधान्येन शारीरस्थानमुच्यत इति भावः ॥

Colophon:

इति बालप्रबोधिन्यां टीकायां युक्तनामनि ।
षष्ठोऽध्यायश्च सम्पूर्णः शारीरस्थानगोचरः ॥

इति ॥

अब्दे प्रामादिके नाम्नि माघे मासि तथैव च ।
श्यामाचार्यस्य पुत्रेण लिखितं पुस्तकं मया ॥

No. 14375. अष्टाङ्गहृदयव्याख्या— सर्वाङ्गसुन्दरी.

AṢṬĀṄGAHṚDAYAVYĀKHYĀ : SARVĀṄGASUNDARĪ.

Pages, 13. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 82*a* of the MS. described under No. 14374.

Contains the first Adhyāya incomplete in the Sūtrasthāna.

Same work as that described under R. No. 37 of the Triennial Catalogue, Vol. I, Part I-A.

No. 14376. अभिषेकमन्त्रः.

ABHIṢĒKAMANTRAḤ.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 8*a* of the MS. described under No. 116.

Incomplete.

The Mantras dealing with the ritualistic procedure connected with the bath to be given to the image of God in the course of the ceremonial worship of that image.

Beginning:

मित्रोऽसि वरुणोऽसि समहं विश्वैर्देवैः क्षत्रस्य नाभिरसि क्षत्रस्य योनिरसि स्योनामासीद सुषदामासीद मा त्रा(त्वा) हिंसीत् । (मा मा हिंसीत्) निषसाद धृतव्रतो वरुणः पस्त्यास्वा साम्राज्याय सुक्रतुः । देवस्य त्वा सवितुः प्रसवे अश्विनोर्बाहुभ्यां पूष्णो हस्ताभ्याम । अश्विनोर्भे(भै)षज्येन । तेजसे ब्रह्मवर्चसायाभिषिञ्चामि ।

End:

परि णो रुद्रस्य हेतिः स्तुहि श्रुतम । मीढुष्टम हैन् । (हस्ते) बिभर्षि । त्वमग्ने रुद्र (आ)गहि राजानम्? ।

No. 14377. पञ्चशान्तिः.

PAÑCAŚĀNTIḤ.

Pages, 6. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 9*a* of the MS. described under No. 116, wherein this work has been omitted to be included in the list of other works.

Complete.

Same work as that described under No. 225 ante.

No. 14378. आतुरसन्न्यासविधिः.

ĀTURASANNYĀSAVIDHIḤ.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 27*a* of the MS. described under No. 116.

Complete; as laid down by Āṅgirasa.

Similar to the work described under No. 3542 ante.

Beginning:

अथाङ्गिरसोक्तमातुरसन्न्यासविधिं व्याख्यास्यामो व्याध्यादिग्रस्त आतुरो वपनपूर्वकं स्नात्वाचम्य देशकालावनुकीर्त्य । एवङ्गुण (. . .) तिथौ समस्तपापक्षयद्वारा ब्रह्मलोकप्राप्त्यर्थमातुरसन्न्यासविधिं करिष्ये ।

End:

सच्चिदानन्दरूपोऽहं परिपूर्णोऽस्मि सर्वदा ।
ब्रह्मैवाहं न संसारी मुक्तोऽहमिति भावयेत् ॥

Colophon:

इत्याङ्गिरसोक्तातुरसन्न्यासविधिः ॥

No. 14379. पुरुषसूक्तहोममन्त्रः.
PURUṢASŪKTAHŌMAMANTRAḤ.

Page, 1. Lines, 10 on a page.

Begins on fol. 4*a* of the MS. described under No. 123.

Incomplete.

Deals with a propitiatory fire-offering conducted with the Mantras of the well-known Puruṣasūkta.

Beginning:

सहस्रशीर्षा पुरुषः । सहस्राक्षस्सहस्रपात् । स भूमिं विश्वतो वृत्वा । अत्यतिष्ठद्दशाङ्गुलं स्वाहा । पुरुष एवेदं सर्वम् । यद्भूतं यच्च भव्यम् । उतामृतत्वस्येशानः । यदन्नेनातिरोहति स्वाहा ।

End:

नाभ्या आसीदन्तरिक्षम् । शीर्ष्णो द्यौस्समवर्तत । पद्भ्यां भू. . . .

No. 14380. रुद्रहोमः.
RUDRAHŌMAḤ.

Pages, 6. Lines, 10 on a page.

Begins on fol. 5*a* of the MS. described under No. 123.

Deals with a propitiatory fire-offering using 170 Mantra-formulae taken from the Rudradhyāya which is the fifth Praśna of the fourth Kāṇḍa of the Kṛṣṇa-Yajurvēda.

Beginning:

नमस्ते रुद्र मन्यव उतो त इषवे नमः । नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नमः स्वाहा । (1)

या त इषुश्शिवतमा शिवं बभूव ते धनुः । शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय स्वाहा । (2)

End:

तेभ्यो नमस्ते नो मृडयन्तु ते यं द्विष्मो यश्च नो द्वेष्टि तं वो जम्भे दधामि स्वाहा ॥ 170 ॥

No. 14381. अपामार्गहोमविधिः, आन्ध्रटीकासहितः.
APĀMĀRGAHŌMAVIDHIḤ WITH TELUGU MEANING.

Pages, 3. Lines, 10 on a page.

Begins on fol. 55*b* of the MS. described under No. 123.

Complete.

Deals with a propitiatory fire-offering conducted with the sticks of Apāmārga plant. The work contains meaning in Telugu.

Beginning:

कन्यार्थी लभते कन्यां हुत्वा लाजान् घृताप्लुतान् ।
अपामार्गसमिद्धोमैरलक्ष्मीं नाशयेद्बुधः ॥
सर्वकल्मषनाशाय जुहुयाच्च घृताहुतीः ।
ब्राह्मणादीन् वशे सर्वान् हुत्वा खदिरसंभवान् ॥
सितरक्तैर्नीलपीतैस्सूत्रैस्संवेष्टितान् क्रमात् ।
अ(ल)क्षं हुत्वा घृतात्सर्वान् कामानाप्नोति साधकः ॥

End:

यस्तु मन्त्रं जपेन्नित्यं प्रातस्स्नात्वा सहस्रकम् ।
श्रीरारोग्यं च तेजश्च वर्धयेत्तस्य सर्वदा ॥
संवत्सरं जपेद्यस्तु क्षीराहारो जितेन्द्रियः ।
अर्चनं च यथाशक्ति कुर्वन्नयुतमन्वहम् ॥

* * *

किं तस्य मानुषैर्भोगैः प्रसन्ने च जगत्पतौ ।
बहुना किमिहोक्तेन तच्चित्तस्तत्परायणः ॥

Foll. 55 and 56*a* contain the Telugu meaning of the above Hōma. Foll. 57 and 58 contain a portion of Namaka with Telugu meaning.

No. 14382. कलिसन्तारणोपनिषत्.
KALISANTĀRAṆŌPANIṢAD.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 66*a* of the MS. described under No. 505, wherein this work has been omitted to be included in the list of other works.

Complete.

Same work as that described under No. 351 ante, but with a different Śanti in the beginning and end.

No. 14383. तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्यम्.
TAITTIRĪYŌPANIṢADBHĀṢYAM.

Pages, 136. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 8*a* of the MS. described under No. 7859.

Complete.

By Sāyaṇācārya. Same work as that described under No. 512 ante.

The scribe adds—

चित्रभानुहायनमाघमासे शुक्ले तु पूर्णिमा ।
वेङ्कटः कृष्णतनयःसीतारामस्य सूरिणा ? ॥
चतुःषष्ट्यनुवाकानां व्याख्यानं लिखितं मया ।

Fol. 69*a* contains a portion of Śrīsūkta.

No. 14384. नारायणोपनिषत्.
NĀRĀYAṆŌPANIṢAD.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 81*a* of the MS. described under No. 2881.

Complete.

Same work as that described under No. 561 ante.

• No. 14385. अथर्वशिरउपनिषत्.
ATHARVAŚIRA-UPANIṢAD.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 81*b* of the MS. described under No. 561.

Complete.

Same work as that described under No. 257 ante.

No. 14386. आश्वलायनश्रौतसूत्रम्.
ĀŚVALĀYANAŚRAUTASŪTRAM.

Substance, palm-leaf. Size, $15\frac{1}{2} \times 1\frac{5}{8}$ inches. Pages, 86. Lines, 5 on a page. Character, Telugu and Nandināgarī. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1*a*. The other works herein are Taittirīyayajussaṁhitā 44*a*, Vēdalakṣaṇa 49*a*, Aparaviṣaya 55*a*.

Contains from the end of the 2nd Kaṇḍikā of the 7th Adhyāya to the end of the 12th Kaṇḍikā of the 12th Adhyāya.

Same work as that described under No. 1029 ante.

No. 14387. तैत्तिरीययजुस्संहिता.
TAITTIRĪYAYAJUSSAṀHITĀ.

Pages, 10. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 44*a* of the MS. described under the previous number.

Contains a few portions of the fifth Praśna of the sixth Kāṇḍa and the whole of third and fourth Praśnas of the seventh Kāṇḍa.

Same work as that described under Nos. 71 and 72 ante.

No. 14388. ऋग्वेदलक्षणम्.
ṚGVĒDALAKṢAṆAM.

Pages, 12. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 49 of the MS. described under No. 14386.

Wants the beginning and the end.

Similar to the work described under R. No. 291 of the Triennial Catalogue of MSS., Vol. I, Part A.

Beginning :

ति पञ्चदश वी(नी)चाः । परेण श्वघ्नी परिपन्थि(न्थी)पन्नी(त्नी) प्रजनती रथीं(थि)यन्ति(न्ती) रश्मिणी(नी) काराधुनी अश्वी अङ्घ्री पितुमती वाजिनी वर्मिणी जारिणी पूर्वी पुष्करिणी सुदृशी वपुषी महिषी चैवाष्टादश । संहिते-ष्वीकारदीर्घेषु अधियदस्मिन्नूवर्जम् ।

End :

विचक्रचमसं पुरुकुत्सानीहवां स्त्रियो हि दासो न हिं ते पूर्तमिन्द्र तुभ्य-मुपब्रह्माणि शृणवः परि . . . . . . पणीनाम्.

No. 14389. अपरविषयः.
APARAVIṢAYAḤ.

Pages, 8. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 55*a* of the MS. described under No. 14386.

Wants the beginning and the end.

The portion herein deals with the procedure relating to the performance of funeral ceremonies in regard to those who maintained the sacred fire as well as to those who did not do so.

Beginning :

तथाचोक्तम्—

वक्ष्ये ह्युत्पत्तिमात्राग्निमात्मन्यारोप्य चेन्मृतम् ।
प्रेतस्य दक्षिणं पाणिं लौकिकाग्नौ निधाय हि ॥

उपावरोह जातवेद इमं त इति मन्त्रतः ।
अग्निराहित एवासीत्ततस्तेनाखिलं चरेत् ॥
यदि साग्निः पिता दूरेऽनग्निर्माता गृहे मृता ।
यद्वा साग्निर्गृहे माता पिता देशान्तरे मृतः ॥

End :

पश्चाद्वा दर्भान् संस्तीर्य दक्षिणपार्श्वैकैकशः पात्राणि प्रयुनक्ति । स्रुवमाज्यस्थालीं प्रोक्षणपात्रति . . . . हस्तपादाङ्गुष्ठयोः शुक्लसूत्रेणाच्छित्वा द.

No. 14390. बोप्पनभट्टीयम्.

BOPPANABHAṬṬĪYAM.

Pages, 30. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 83*a* of the MS. described under No. 23.
Complete in 19 Khaṇḍas.
Similar to the work described under No. 14210 ante.
The work is attributed to Boppanabhaṭṭa.

Beginning :

अथ गार्ह्याणि कर्माण्युदगयनपूर्वपक्षाहःपुण्या(हे)षु कार्याणि यज्ञोपवीती प्रदक्षिणं दक्षिणाङ्गाचारं कुर्यात्पुरस्तादुदग्वोपक्रमापवर्गौ पित्र्याण्यपरपक्षे प्राचीनावीती प्रसव्यं दक्षिणतोपवर्गौ निमित्तानन्तरं नैमित्तिकानि । नामान्नचौळोपनयनगोदानविवाहस्नानसीमन्तपुंसवनेषु पूर्वेद्युर्नान्दीश्राद्धं कुर्यात् ।

End :

पार्वणवदग्निमुखान्ते एतेभ्यो हुत्वा चरुणा स्रुचं पूरयित्वाचम्योदनपिण्डं संमृज्य परमेष्ठ्यासि परमां माश्रियं गमयेत्यनेनागारस्तूप उद्दिश्येत् । ?

Colophon :

इति बोप्पनभट्टीयं खण्डं समाप्तम् ।

No. 14391. अङ्कुरार्पणप्रयोगः.

AṄKURĀRPAṆAPRAYŌGAḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 98*a* of the MS. described under No. 23.
Complete.
Similar to the work described under No. 2517 ante.

Beginning:

अथातोऽङ्कुरार्पणम् । कन्याराशौ पुण्याहं वाचयित्वा । विवाहाङ्गभूतमङ्कुरार्पणं करिष्य इति सङ्कल्प्य । पञ्चपालिका आदाय ।

मध्ये चतुर्मुखं पूर्वे वज्रिणं दक्षिणे यमम् ।

पश्चिमे वरुणमुत्तरे शशिनमेवं पालिकास्थापनं कृत्वा, वल्मीकमृत्तिकां भूमिर्भूम्नेत्यनुवाकेनावेक्ष्य, मा वो रिषदिति खनित्वा, मृत्तिके हन मे पापमिति जपित्वा ।

End:

दिशां पतीन् नमस्यामि सर्वकामफलप्रदान् ।
कुर्वन्तु सफलं कर्म कुर्वन्तु सततं शुभम् ॥

इति प्रार्थ्य, नमस्कुर्यात्, शोभनान्ते वेदिकाचतुष्कोणेषु एकैकदेवता गृहदेवतासमीपे निक्षिपेदित्याह भगवान् बोधायनः ।

No. **14392.** श्राद्धविधिः.
ŚRĀDDHAVIDHIḤ.

Pages, 5. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 99*a* of the MS. described under No. 23.

Complete.

Similar to the work described under No. 3819 ante.

Beginning:

अपरपक्षे श्राद्धं कुर्वीत, ऊर्ध्वं वा चतुर्थ्या यदहस्संपद्येत तदहः ब्राह्मणानामन्त्र्य, पूर्वेद्युर्वा, स्नातकानेके . यतीन् गृहस्थान् साधून्वा श्रोत्रियान् वृद्धाननवद्यान् स्वकर्मस्थानभावे ।

* * * *

सर्वान्वासनेषु कुशानास्तीर्य विश्वान्देवानावाहयिष्ये इति पृच्छत्यावाहयेत्यनुज्ञातो विश्वे देवास आगतेत्यनयावाह्यावकीर्य विश्वे देवा शृणुतेममिति जपित्वा, पितॄनावाहयिष्ये इति पृच्छति ।

End:

विश्वे देवाः प्रीयन्तामिति दैवे वाचयित्वा, वाजेवाज इति विसृज्या मा वाजस्येत्यनुव्रज्य प्रदक्षिणीकृत्योपविशेत् ।

No. 14393. आपस्तम्बसूत्रवृत्तिः—सूत्रदीपिका.
ĀPASTAMBASŪTRAVṚTTIḤ : SŪTRADĪPIKĀ.

Pages, 16. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 101*a* of the MS. described under No. 23.

Contains the third Paṭala of the first Praśna.

Same work as that described under R. No. 375(*b*) of the Triennial Catalogue of MSS., Vol I, Part I-B.

No. 14394. बोधायनगृह्यशेषसूत्रम्.
BŌDHĀYANAGṚHYAŚĒṢASŪTRAM.

Pages, 4. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 108*b* of the MS. described under No. 23.

Contains 10th and 12th Adhyāyas of the fourth Praśna.

Similar to the work described under No. 1175 ante.

The portion contained herein deals with the sanctification of the fire for performing offerings in it by a person with his second wife when the first wife is living.

Beginning :

अथ गृहस्थस्य(स्तु) द्वे भार्ये विन्देत कथं तत्र कुर्यादिति यस्मिन् काले विन्देतोभावग्निं परिचरेदपराग्निमुपसमाधाय परिस्तीर्याज्यं विलाप्योत्पूय स्रुक्स्रुवौ निष्टप्य संमृज्य स्रुचि चतुर्गृहीतं गृहीत्वाऽन्वारब्धायां यजमानो जुहोति, नमस्तर्षे गद, अव्यथायै त्वा स्वधायै त्वा ।

End :

अग्नौ विवाहस्स हि साधारणो भवति न तत्र विभाग एकत्वादग्नेरित्याह भगवान् बोधायनः ॥

No. 14395. द्विभार्याग्निविभागः, प्रयोगसहितः.
DVIBHĀRYĀGNIVIBHĀGAḤ WITH PRAYŌGA.

Pages, 15. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 110*a* of the MS. described under No. 23.

Complete.

Similar to the work described under No. 3639 ante.

Beginning :

अथातोऽग्निविभागं व्याख्यास्यामो गर्भाधानपुंसवनसीमन्तोन्नयनविष्णुबलिजातकर्मनामकरणोपनिष्क्रमणान्नप्राशनकर्णवेधनचौलोपनयनादिष्वन्यतमेषु

मार्ययोरन्यत्र प्रजासंस्कारार्थं स्थण्डिलं कृत्वोल्लिख्य संसृष्टमौपासनमुपसमाधाय संपरिस्तीर्याज्यं विलाप्योत्पूय स्रुक्स्रुवौ निष्टप्य संमृज्य स्रुचि चतुर्गृहीतं गृहीत्वा जायाभ्यामन्वारब्धो जुहोति ।

End:

जयप्रभृति सिद्धमाधेनुवरदानादथाग्रेणाग्निं दर्भेषु हुतशेषं निदधाति । वैश्वानरो न ऊत्या पृष्टो दिवि इति द्वाभ्यां बहुभार्यस्त्वेनं प्रयुञ्जीत

Foll. 116*b* and 117*a* contain Darśapūrṇamāsaviṣaya.

No. **14396.** द्विभार्याग्निद्वयसंसर्गविधिः.

DVIBHĀRYĀGNIDVAYASAṀSARGAVIDHIḤ.

Pages, 3. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 117*a* of the MS. described under No. 23.

Complete.

By Śiṅgābhaṭṭa. Similar to the work described under No. 3639 ante.

Beginning:

द्विभार्याग्निद्वयसंसर्ग उच्यते --पूर्वोत्तराग्नी दक्षिणत उत्तरतः स्थापयित्वा, द्वयोरग्न्योः प्रातरौपासनं हुत्वा, पत्नीभ्यां सहितः प्राणानायम्य, गृह्याग्निसाध्यानां कर्मणां तन्त्रानुष्ठानसिध्यर्थमौपासनाग्निद्वयसंसर्गं करिष्य इति सङ्कल्प्य, द्वयोरग्न्योर्मध्ये स्थण्डिलोल्लेखनादिकं कृत्वा, भवतन्नस्समनसौ—अद्यनः । अग्नावग्निः—धेयम् इति द्वाभ्यामुभयोः प्रत्यक्षाग्नी स्थण्डिले युगपदेव प्रतिष्ठापयेत् । पत्नीभ्यां वा कारयेत् ।

End:

यस्तु कश्चन संसर्गन्न करोति द्विवह्निमान् ।
नित्यमग्नी पृथक्धार्य(र्यौ) तत्सिद्ध्यर्थं पृथक्क्रिया ॥ इति ॥

इति शिङ्गाभट्टीये द्वितीयः पक्ष उक्तः ।

No. **14397.** गणहोमः.

GAṆAHOMAḤ.

Pages, 10. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 207*a* of the MS. described under No. 23.

Incomplete.

Same work as that described under No. 3603 ante.

No. 14398. हनुमन्मालामन्त्रः.
HANUMANMĀLĀMANTRAḤ

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 212*a* of the MS. described under No. 23.

Complete.

Similar to the work described under No. 7678 ante.

Beginning:

अथ हनुमन्मालामन्त्रस्य

पञ्चास्यमच्युतमनेकविचित्रवर्णं चक्रां शुशङ्खविधृतं कपिराजवर्यम् ।

पीताम्बरादिमकुटैरुपशोभिताङ्गं पिङ्गाक्षमाद्यमनिशं मनसा स्मरामि ॥

ओं ह्रीं वं खं बं ओं नमो भगवते वीरप्रचण्डप्रतापपञ्चवक्त्रहनुमते । हं खं गतिबन्ध मतिबन्ध मार्गबन्ध चोरबन्ध ।

End:

ओं रं यं स्रैं ओं नमो भगवते श्रीमान् रामदूत हनूमते हुं फट् स्वाहा ।

No. 14399. धर्मशास्त्रवचनानि.
DHARMAŚĀSTRAVACANĀNI.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 213*a* of the MS. described under No. 23.

Wants the beginning and the end.

A collection of stanzas from Dharma-śāstra works dealing with such topics such as the duration of time during which one should not take meals before eclipses, etc.

Beginning:

अयने विषुवे चैव चन्द्रसूर्यग्रहे तथा ।

अहोरात्रोषितः स्नात्वा सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥

एत(द)पुत्रविषयम् ।

सङ्क्रान्त्यामुपवासं च कृष्णैकादशिवासरे ।

चन्द्रसूर्यग्रहे चैव न कुर्यात्पुत्रवान् गृही ॥ इति स्मरणात् ।

हेमाद्रौ प्रायश्चित्तकाण्डे —

सूर्यसोमोपरागे च उक्तकालं विना द्विजः ।

तदन्नं मांसमित्याहुर्यद्भोक्ता मांसभुक्तथा ॥

सूर्यग्रहे च नाश्नीयात्पूर्वं यामचतुष्टयम् ।
चन्द्रग्रहे तु यामांस्त्रीन् भुक्त्वा पापं समश्नुते ॥

End:

युगं युगद्वयं च त्रियुगं च चतुर्युगम् ।
चण्डालपतितोदक्या सूती चैव यथाक्रमम् ॥
दृष्टिपूतं न्यसेत्पादं वस्त्रपूतं जलं पिबेत् ।
सत्यपूतं वदेद्वाक्यं मनःपूतं समाचरेत् ॥

No. 14400. उच्चोदर्की.
UCCŌDARKĪ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 213*b* of the MS. described under No. 23.

Complete.

Same work as that described under No. 875 ante.

Fol. 214*a* contains a few sentences from Ṣaḍviṁśatisūtra.

No. 14401. योगीश्वरीमन्त्रः.
YŌGĪŚVARĪMANTRAḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 214*a* of the MS. described under No. 23.

Complete.

The due repetition of this Mantra, which is addressed to Goddess Yōgīśvarī, is supposed to be efficacious in the accomplishment of one's desires.

Beginning:

अस्य श्रीयोगीश्वरीमहामन्त्रस्य मार्कण्डेय ऋषिः, अनुष्टुप् छन्दः, योगीश्वरी देवता, ह्रां बीजम्, ह्रीं शक्तिः, ह्रूं कीलकम्, मम समस्ताभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोगः ।

End:

योगिनि योगीश्वरी(रि) लोकभयङ्करि सकलस्थावरजङ्गमस्य मुखहृदयमाकर्षयाकर्षय सर्वस्त्रीपुरुषवशं कुरु कुरु स्वाहा ।

* * * *

सर्वस्त्रीपुरुषवशङ्कर्यै नमः सकलेष्टार्थप्रदायिन्यै नमः ।

No. 14402. त्र्यम्बकमन्त्रः.
TRYAMBAKAMANTRAḤ.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 214*b* of the MS. described under No. 23.

Complete.

Same work as that described under Nos. 6351, 6352 ante.

No. 14403. गौरीपञ्चाङ्गम्.
GAURĪPAÑCĀṄGAM.

Pages, 2. Lines, 9 on a page.

Begins on fol. 42*a* of the MS. described under No. 455, wherein this work has been omitted to be included in the list of other works.

Complete.

Same work as that described under No. 13554 ante.

No. 14404. एकश्लोकः.
ĒKAŚLŌKAḤ.

Page, 1. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 42*b* of the MS. described under No. 455, wherein this work has been omitted to be included in the list of other works.

Complete. By Śaṅkarācārya.

Same work as that described under No. 4569 ante.

No. 14405. पञ्चरत्नम्.
PAÑCARATNAM.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 43*a* of the MS. described under No. 455, wherein this work has been omitted in the list of other works.

Complete.

Same work as that described under No. 4630 ante; but the verses are not in order.

No. 14406. चातुश्श्लोकाः.
CĀTUŚLŌKĀḤ.

Page, 1. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 43*b* of the MS. described under No. 455, wherein this work has been omitted in the list of other works.

Wants the beginning and the end.
Similar to the work described under No. 12015 ante.
Taken from the Subhāṣitaratnabhāṇḍāgāra.

Beginning :

(न संसारोत्पन्नं चरि)तमनुपश्यामि कुशलं
विपाकः पुण्यानां जनयति भयं मे विमृशतः ॥
महद्भिः पुण्यौघैश्चिरपरिगृहीताश्च विषया
महान्तो जायन्ते व्यसनमिव दातुं विषयिणाम् ।
(प्र)याताः स्वातन्त्र्याददतुलपरितापाय मनसः
स्वयं त्यक्ता ह्येते शमसुखमनन्तं विदधति ॥

End :

अङ्गेन केनापि विजेतुमस्या गवेष्यते किं चलपत्रपत्रम् ।
न चेद्विशेषदितरच्छदेभ्यः तस्यास्तु क(म्प)स्तु कुतो भयेन ॥

No. 14407. वेदान्तकारिका.
VEDĀNTAKĀRIKĀ.

Pages, 6. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 44*a* of the MS. described under No. 455, wherein this work has been omitted in the list of other works.

Wants the beginning and end.

Stray stanzas taken from the Pañcadaśī of Vidyāraṇya, which work has been described under No. 4613 ante.

Beginning :

भेदोऽस्ति पञ्चकोशेषु साक्षिणो न तु भात्यसौ ।
मिथ्यात्मतान्तःकोशानां स्थाणोश्चोरात्मता यथा ॥
अन्योन्याध्यस्तरूपेण कूटस्थाभासयोर्वपुः ।
एकीभूय भवेन्मुख्यः तत्र मूढैः प्रयुज्यते ॥

End :

एवं विविच्य पुत्रादौ प्रीतोऽत्यन्तं निजात्मनि ।
निश्चित्य परमां प्रीतिं वीक्ष्य(क्ष)ते तमहर्निशम् ॥

Fol. 47*a* contains Rāmagāna.

No. 14408. रामदुर्गाकवचः.
RĀMADURGĀKAVACAḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 91*b* of the MS. described under No. 633.

Complete.

Same work as that described under No. 7041 ante.

No. 14409. परमभागवतादिस्तोत्रम्.
PARAMABHĀGAVATĀDISTŌTRAM.

Page, 1. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 93*a* of the MS. described under No. 633.

A eulogy on the foremost devotees of God Viṣṇu.

Beginning:

(रुक्माङ्ग)दार्जुनवसिष्ठविभीषणादीन्
पुण्यानिमान् परमभागवतान् स्मरामि ॥
पुण्यश्लोको नृगो राजा पुण्यश्लोको (युधिष्ठिरः) ।
पुण्यश्लोको हरिश्चन्द्रः पुण्यश्लोकः पुरूरवाः ॥

End:

अहल्या द्रौपदी सीता तारा मण्डोदरी तथा ।
पञ्चकन्यास्स्मरेन्नित्यं महापातकनाशनम् ॥

Fol. 93*b* contains Varadarājastōtra and Gaṅgāstōtra.

No. 14410. विष्णुमातृकापूजा.
VIṢṆUMĀTṚKĀPŪJĀ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 91*a* of the MS. described under No. 582.

Incomplete.

On a ceremonial worship of God Viṣṇu repeating, prefixed with Praṇava, each of the letters of the alphabet with a name denoting Him.

Beginning:

ओं अं ब्रह्मणे नमः, ओं आं विष्णवे नमः, ओं इं रुद्राय नमः, ओं ईं ओंङ्काराय, ओं उं प्रणवाय, ओं ऊं(अ) प्रक(मे)याय, ओं ऋं सर्वव्यापिने, ओं ॠं अनन्ताय ।

End:

एवमभ्यर्च्य देवेशं नारायणमतन्द्रितः ।
तद्रूपं चिन्तयेद्योगी प्रणवेन समाहितः ॥
साकारं वा यदा योगं नित्यं मनासि धारयेत् ।
आदित्यवर्णं पुरुषं पुण्डरीकदलेक्षणम् ॥
शङ्ख चक्र गदा पाणिं पीतनिर्मलवाससम् ।
किरीटचारुकेयूरकटकादिविभूषितम् ॥
श्रीवत्सवक्षसं श्रीशं कौस्तुभोद्भासिवक्षसम् ।
चतुर्बाहुं हृषीकेशं पुण्डरीकाक्षमच्युतम् ॥
हृत्पद्मकर्णिकामध्ये स्थितमासीनमेव च ॥ इति ॥

No. **14411.** वेदान्तविषयश्लोकानुक्रमणिका.

VĒDĀNTAVIṢAYAŚLŌKĀNUKRAMAṆIKĀ.

Pages 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 107*a* of the MS. described under No. 582, wherein this work has been omitted in the list of other works.

Incomplete; wants the beginning.

Contains the beginnings of certain select stanzas of a philosophical character, and taken from different works.

Beginning:

सर्वपापप्रसक्तिं विधूय । अत्यासन्नं विना(शाय) । आदानमीषज्ज्ञानं च । तत्कर्म यन्न बन्धाय । विरोधे गुणवादस्स्यात् । त्यज धर्ममधर्मं च । संसारमेवं निस्सारम् । कर्मणा बध्यते जन्तुः । ज्ञानमुत्पद्यते पुंसाम् । यन्न दुःखेन संभिन्नम् ।

End:

अणिमा महिमा । अनादिनिधना नित्या । दर्शनं स्पर्शनम् । प्रमादात्कुर्वतां तपः । उच्चैरध्ययनं पुराण ।

No. **14412.** रामचन्द्रमङ्गलाष्टकम्.

RĀMACANDRAMAṄGALĀṢṬAKAM.

Page, 1. Lines, 10 on a page.

Begins on fol. 58*a* of the MS. described under No. 560.

Complete.

Eight stanzas invoking benediction on God Rāmacandra, worshipped at Ambāla town. This is also called Ambālēśāṣṭaka.

Beginning:

श्रीविदेहसुताभर्त्रे सर्वलोकोपकारिणे ।
स्फुरदम्बालनाथाय रामचन्द्राय मङ्गलम् ॥
आम्नायमौलिवेद्याय हरये पीतवाससे ।
अम्बालेशाय देवाय रामचन्द्राय मङ्गलम् ॥

End:

य इदं सेवते पृथ्व्यामम्बालेशाष्टकं महत् ।
इह भुक्तिं परंचान्ते स नरः प्राप्नुयात्पदम् ॥

No. **14413.** रामकृष्णपञ्चरत्नम्.

RĀMAKṚṢṆAPAÑCARATNAM.

Page, 1. Lines, 10 on a page.

Begins on fol. 58*a* of the MS. described under No. 560.

Complete.

Five stanzas pronouncing benedictions on a great person named Rāmakṛṣṇa, son of Kṛṣṇaguru of Tripurahṛt family and of Kauṇḍinya-gōtra.

Beginning:

श्रीमत्त्रिपुरहृद्वंशक्षीररत्नाकरेन्दवे ।
कौण्डिन्यगोत्रजाताय रामकृष्णाय मङ्गलम् ॥
श्रीकृष्णगुरुपुत्राय कल्याणगुणसिन्धवे ।
अज्ञानध्वान्तसूर्याय रामकृष्णाय मङ्गलम् .

End:

य इदं (दिदं) पञ्चरत्नानि(त्नं) यः पठेत्सततं नरः ।
भुक्तिमुक्तिमवाप्नोति भविष्यति न संशयः ? ॥

No. **14414.** व्यूहाराधनप्रयोगः.

VYŪHĀRĀDHANAPRAYŌGAḤ.

Page, 1. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 58*b* of the MS described under No. 560.

Wants the beginning and the end.

Deals with the procedure connected with the ritualistic worship of the four deities, Vāsudēva, Saṅkarṣaṇa, Pradyumna and Aniruddha, constituting the Vyūhāvatāra of God Nārāyaṇa, as laid down in Pāñcarātrāgama.

Beginning:

लं नमः पृथिवीतत्त्वात्मना नारायणेन गन्धमिमं परिकल्पयामि । गन्धतन्मात्रात्मने घ्राणेन्द्रियाय गन्धमिमं गृहाण स्वाहा । हं नमः आकाशतत्वात्मना वासुदेवेन पुष्पमिदं परिकल्पयामि । शब्दतन्मात्रात्मने श्रोत्रेन्द्रियाय पुष्पमिदं गृहाण स्वाहा ।

End:

वं नमः अप्तत्वात्मना अनिरुद्धेन रसतन्मात्रात्मने जिह्वेन्द्रियायामृतोपहारनैवेद्यमिदं गृहाण स्वाहा ।

अप्रमेय परानन्द मयाह्यावाहितो भव ।
जानकीसंयुत श्रीमन्नत्र च स्थापितो भव ॥

* * * *

दैत्यारे वासुदेवावकुण्ठितो भव ते नमः ।

* * * *

सकलागमसंपूज्य सकलीकृतिमान् भव ।

No. 14415. परमहंसोपनिषत्.
PARAMAHAMSŌPANIṢAT.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 49*b* of the MS. described under No. 306.
Complete, but wants the middle portion.
Same work as that described under No. 598 ante.

No. 14416. ब्रह्मोपनिषत्.
BRAHMŌPANIṢAT.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 41*a* of the MS. described under No. 306.
Wants the beginning; otherwise complete.
Same work as that described under No. 655 ante.

No. 14417. जीवन्मुक्तिप्रकरणम्.
JĪVANMUKTIPRAKARAṆAM.

Pages, 3. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 41*b* of the MS described under No. 306.
Wants the beginning; otherwise complete.

A work showing that the attainment of self-emancipation is possible even in this life: by Śaṅkarācārya.

Beginning:

जीवन्मुक्तिरुच्यते । तत्त्वज्ञानवासनाक्षयमनोनाशानां चैककालाभ्यासो जीवन्मुक्तिसाधनम् । तत्र केनाप्युपायेन पुनः पुनस्तत्त्वानुसन्धानं तत्त्वज्ञाने(ना)भ्यास उच्यते । तत्त्वज्ञानपूर्वमेव जातत्वात् । वासना त्रिविधा । लोकवासना, देहवासना, शास्त्रवासना चेति । तत्र सर्वे यथा न निन्दन्ति यथा स्तुवन्ति तथा आचरिष्याम इत्यभिनिवेशो देहवासना । तस्य दुस्सम्पाद[क]त्वान्मलिनत्वमेव ।

End:

एतꣳह वाव न तपति । स्वस्वरूपानन्दानुभवः सुखाविर्भाव मि(इ)त्युच्यते ।

प्रजहाति यदा कामान् सर्वान् पार्थ मनोगतान् ।
आत्मन्येवात्मना तुष्टः स्थित(प्र)ज्ञस्तदोच्यते ॥ इति ॥

Colophon:

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमद्गोविन्दभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीमच्छङ्करभगवत्पादकृतौ जीवन्मुक्तिप्रकरणं समाप्तम् ॥

No. 14418. व्यासपुत्राष्टकम्.
VYĀSAPUTRĀṢṬAKAM.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 58*b* of the MS. described under No. 306.

Complete.

Same work as that described under R. No. 1229 (*f*) of the Triennial Catalogue of MSS., Vol. II, Part I-A.

No. 14419. अद्वैतमकरन्दः.
ADVAITAMAKARANDAḤ.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 58*b* of the MS. described under No. 306.

Incomplete.

Same work as that described under No. 4 21 ante.

No. 14420. आत्मानात्मविवेकः.
ĀTMĀNĀTMAVIVEKAḤ.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 59*a* of the MS. described under No. 306.

Wants the beginning and the end.

Similar to the work described under No. 4559 ante.

Beginning:

(शरीर)द्वयहेतुः अनाद्यविद्यानिर्वचनीयं ब्रह्मैक्यज्ञानापनोद्यं ब्रह्माज्ञानम् । अवस्थात्रयं नाम जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिरूपम् । जागरणं नामेन्द्रियैरर्थोपलब्धिः । जाग्रत्स्थूलशरीरयोरभिमान्यात्मा विश्वः ।

End:

एतत्सर्वं विविच्य यो विजानाति स नित्यशुद्धबुद्धमुक्तसत्यपरमानन्दरूप इत्यात्मानात्मविवेकं यः करोति सदा करोति स जीवन्मुक्तो भवति तरति शोकमात्मवित् । अव्यक्तोऽयमचिन्त्योऽयमिति भगवद्वचनाच्च ।

No. 14421. नृसिंहस्तोत्रम्.
NṚSIMHASTŌTRAM.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 59*a* of the MS. described under No. 306.

Wants the beginning and the end.

A eulogy addressed to God Nṛsimha.

Beginning:

त्वदीक्षणक्षणक्षोभमायाबोधितकर्मभिः ।
जातान् संसरतः खिन्नान् नृहरे पाहि नः पितः ॥
अन्तर्यन्ता सर्वलोकस्य गीतः श्रुत्या युक्त्या . . . . . यः ।
यस्सर्वज्ञस्सर्वशक्तिर्नृसिंहं श्रीमन्तं तं चेतसैवावलम्बे ॥

End:

नृत्यन्ती तव वीक्षणाङ्कणगता कालस्वभावादिभिः
भावान् सत्त्वरजस्तमोगुणमयानुन्मीलयन्ती बहून् ।
मामाक्रम्य सदा शिरस्यतिभरं संमर्दयन्त्यातुरं
माया ते शरणं गतोऽस्मि नृहरे त्वामेव तां वारय ॥

* * * *

द्युपतयो विदुरन्तमनन्त ते न च भवान्नगिरे श्रुतिमौलयः ।
त्वयि फलन्ति तु नेति त इत्यतो जय जयेति भजे तव तत्पदम् ॥

Fol. 59*b* contains seven witty stanzas.

No. 14422. रुद्राक्षजाबालोपनिषत्.
RUDRĀKṢAJĀBĀLŌPANIṢAT.

Pages, 8. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 33*a* of the MS. described under No. 285, wherein this work has been omitted in the list of other works.

Complete.

Same work as that described under No. 770 ante.

In the colophon it is wrongly written : बृहज्जाबालोपनिषत् समाप्ता.

No. 14423. योगशिखोपनिषत्.
YŌGAŚIKHŌPANIṢAT.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 48*a* of the MS. described under No. 285, wherein this was omitted to be included in the list of other works.

Complete.

Same work as that described under No. 748 ante.

In the colophon the work is wrongly stated as मन्त्रोपनिषत्.

No. 14424. जाबालोपनिषत्.
JĀBĀLŌPANIṢAT.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 50*a* of the MS. described under No. 285, wherein this was omitted to be included in the list of other works.

Wants the beginning.

Same work as that described under No. 470 ante.

No. 14425. भोजनविषयवचनानि.
BHŌJANAVIṢAYAVACANĀNI.

Pages, 2. Lines, 4 on a page.

Begins on fol. 68*a* of the MS. described under No. 285.

Wants the beginning and the end.

Some rules bearing on the taking of food by a Dvija or twice-born under certain circumstances of defilement.

Beginning :

भवेदुच्छिष्टसंस्पर्शो भोक्तुर्वा भो(भा)जनस्य वा ।
अन्नं तदेव भोक्तव्यं न त्याज्यं भाजनस्थितम् ॥
पुनरन्नं न भोक्तव्यं यदि भुञ्जीत किल्बिषी ।
. . . . न जपेद्देवीं शतमष्टोत्तराधिकाम् ॥

End :

ग्रासमात्रं समुद्धृत्य यत्तु लालाकृतं भवेत् ।
हेमोदकेन वाभ्युक्ष्य राजतेनाम्बुनाथ वा ॥

No **14426.** व्यतीपातवैधृतिप्रथमार्तवशान्तिः.

VYATĪPĀTAVAIDHṚTIPRATHAMĀRTAVAŚĀNTIḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $17\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches. Pages, 2. Lines, 8 on a page. Character, Telugu and Nandināgarī. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Complete ; as laid down by Gautama.

Begins on fol. 1*a*. The other works herein are Prathamārtavaśānti 1*b*, Viṣanāḍījananaśāntiprayōga 2*b*, Kūrmaśānti 6*a*, Samudrasnānāṅgatīrthaśrāddhavidhi 8*b*, Grahaṇaśānti 11*a*, Mahādēvapratiṣṭhā 14*a*, Grahayōgaśānti 18*a*, Navagrahapūjāvidhāna 20*a*, Kuhūśānti 27*a*, Bhānuvārajananana-nakṣatrayōgaśānti 30*a*, Bhaumavārajanmarkṣayōgaśānti 30*b*, Mandavārajanmarkṣayōgaśānti 31*a*, Udyaddantajananaśānti 31*b*, Yamalajananaśānti 32*b*, Viṣanāḍījananaśānti 33*a*, Kṛṣṇacaturdaśījananaśānti 34*a*, Gaṇḍanakṣatraśānti 35*a*, Ēkanakṣatrajananaśānti 35*b*, Śanivārārtavaśānti 36*a*, Bhānuvārārtavaśānti 36*b*.

Slightly different from the work described under No. 3433 ante.

Beginning :

अतः परं प्रवक्ष्यामि शृणु गौतमसत्तम ।
वैधृतौ तु व्यतीपाते यदि नारी रजस्वला ॥
शोकदुःखभयावाप्तिः निर्धनत्वं च रोगता ।
पतिहीना च वन्ध्या च मृतपुत्रवती तथा ॥

End :

ऋत्विग्भ्यो दक्षिणां दद्यात् ब्राह्मणाय च भोजनम् ।
सर्वदोषविनिर्मुक्तः पुत्रपौत्रधनान्वितः ॥

Colophon :

इति गौतमप्रोक्तवैधृतिव्यतीपातर्तुशान्तिस्समाप्ता ॥

No. **14427.** प्रथमार्तवशान्तिः.

PRATHAMĀRTAVAŚĀNTIḤ.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1*b* of the MS. described under the previous number.

Complete.

Same work as that described under No. 3380 ante.

No. 14428. विषनाडीजननशान्तिप्रयोगः.
VIṢANĀḌĪJANANAŚĀNTIPRAYŌGAḤ.

Pages, 8. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 2*b* of the MS described under No. 14426

Complete; as laid down by Vṛddhagārgya.

Similar to the work described under No. 3426 ante.

Beginning:

विषनाडीजननरचनाप्रकारः—

सूतकान्ते शुभदिने रङ्गवल्ल्यादि रचयित्वा, तत्राढकीप्रमाण . . . शि कृत्वा, तदुपर्येककुम्भं निधाय, वस्त्रद्वयेन संवेष्ट्य,

* * * *

रुद्रयमाग्निमृत्युप्रतिमाचतुष्टयं निधाय, वस्त्रद्वयेन संवेष्ट्य, ईशान्यादिचतुर्दिक्षु धान्योपरि चतुरः कुम्भान्निधाय,

* * * *

वृद्धगार्ग्योक्तविषनाडीसंजननशान्तिं करिष्ये ।

End:

कल्पोक्तप्रतिमां दद्यात्पूजामन्त्रैरथापि(वा) ।
ब्राह्मणेभ्यो . . . . ॥
. . . . नुसारेण दातव्यं दक्षिणादिकम् ।
दश दानानि कार्याणि कार्पासायसयोस्तथा ॥
भूरिदानं ततः कुर्याद्वित्तशाठ्यविवर्जितः ।
ततो दीनान्धकृपणान् ब्राह्मणान् शतसङ्ख्यया ॥
बन्धुभिस्सह भुञ्जीत स्वयं पश्चाद्दमान्वितः ॥

No. 14429. कूर्मशान्तिः.
KŪRMAŚĀNTIḤ.

Pages, 6. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 6*a* of the MS. described under No. 14426.

Complete, but wants the beginning as the first leaf is injured.
Similar to the work described under No. 3279 ante.

Beginning:

. . . . हक्षेत्रे दर्शनं पद्मकूर्मयोः ।
तासु सर्वस्वनाशो वा भार्यानाशो भवेद्ध्रुवम् ॥
* * * *
आवाह्य कूर्मप्रतिमामुद्धृतासीति मन्त्रतः ।
आवाह्य पद्मप्रतिमां पद्मजय्येति मन्त्रतः ॥
वस्त्रे तिलोपरि न्यस्य स्पृष्ट्वेमं शतकं जपेत् ।

End:

अनेन विधिना कुर्याच्छान्तिमेतां समाहितः ।
एवं कृते न(दो)षो(हि) भवतीत्याह शौनकः ॥

Colophon:

इति शौनकोक्तपद्मकूर्मशान्तिस्समाप्ता ॥

No. 14430. समुद्रस्नानाङ्गतीर्थश्राद्धविधिः.

SAMUDRASNĀNĀṄGATĪRTHAŚRĀDDHAVIDHIḤ.

Pages, 4. Lines, 6 on a page

Begins on fol. 8*b* of the MS. described under No. 14426.
Apparently complete.
On the ceremony of making certain offerings to the manes of one's ancestors immediately after taking sea-bath and as subsidiary to it.

Beginning:

अब्धिस्नानविधिस्सम्यगधुना परिकथ्यते ।
दर्भाक्षततिलैस्सार्धं गत्वा तीरं सरित्पतेः ॥
दृष्ट्वाम्बुधिं ततः . . . साम्भःपुष्पाञ्जलिक्षतान् ।
दद्यादेतैश्च मन्त्रैश्च प्रणमेद्दण्डवद्बुधः ॥
नमस्ते सर्वतोयेन (याय) नमो गम्भीरमूर्तये ।
नमोऽस्तु . . . नादाय महातोयात्मने नमः ॥

End:

एतैर्मन्त्रैस्स्नापयित्वा,
ततस्तीरे समासाद्य क्षेत्रपिण्डं समाचरेत् ।

आब्रह्मणो ये पितृवंशजाताः मातुस्तथा वंशभवा मदीयाः ।
वंशद्वयेऽस्मिन् मम दासभूता भृत्यास्तथैवाश्रितसेवकाश्च ॥

* * * *

अतीतकुलकोटीनां सप्तद्वीपनिवासिनाम् ।
आब्रह्मभवनाल्लोकादिम(द)मस्तु तिलोदकम् ॥

No. **14431.** ग्रहणशान्तिः.

GRAHAṆAŚĀNTIḤ.

Pages, 6. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 11*a* of the MS. described under No. 14426.

Complete.

Similar to the work described under No. 3299 ante.

Beginning:

अथातस्सम्प्रवक्ष्यामि प्राणिनां हितकाम्यया ।
चन्द्रसूर्योपरागौ वा *नामनक्षत्रराशिषु ॥
यस्य त्रिजन्मनक्षत्रे ग्रस्येते शशिभास्करौ ।
महारोगभयं तस्य केचिदाहुर्मनीषिणः ॥
षण्मासाद्वत्सराद्वापि अपमृत्युर्भविष्यति।
तस्माच्छान्तिं प्रवक्ष्यामि साधनाद्भक्तितत्त्वतः ॥

End:

जन्मभे नामभे वापि त्रिजन्मर्क्षोपरागतः ।
संजातदोष(षा)दिक्पाला ! नश्यन्तु (शाम्यन्तु) मम सर्वदा ॥
इति पट्टदानमन्त्रः ॥

Colophon:

इति यामलोक्तोपरागशान्तिः ॥

तिलोपरि लिखेच्चक्रं त्रिशूलं च त्रिकोणकम् ।
ग्रहणशूलदोषं मे निवारय दिवाकर ॥

No. **14432.** महादेवप्रतिष्ठा.

MAHĀDĒVAPRATIṢṬHĀ.

Pages, 8. Lines, 6 on a page. Character, Nandināgarī.

Begins on fol. 14*a* of the MS. described under No. 14426.

---

* कर्मा(जन्मा)धानर्क्षयोरपि—इति पाठान्तरम् ।

Complete.

On details connected with the consecration of the image of God Śiva.

Beginning:

रुद्रप्रतिष्ठा—

महादेवप्रतिष्ठां वसन्ते उदगयने पूर्वपक्षे वा चतुर्थ्यामष्टम्यामेकादश्यां द्वादश्यामार्द्रायां श्रोणायां वा ज्योतिश्शास्त्रोक्ते वा काले पूर्वेद्युः स्नात्वा तृ(त्रि)पुण्ड्रं मा (धृत्वा) लिङ्गा अ(का)रं वा चतुर्भुजाद्याकारं वा देवस्य प्रतिमां वा शिला(ल्प)शास्त्रोक्तमार्गेण शिल्पिभिर्निर्मितां स्नापयित्वालङ्कृत्य पि(पी)ठादौ स्नापयित्वा स्वर्णोपहिता(तां) कृत्वा नवे कलशे पूर्णे हिरण्यं यवाङ्कुरदूर्वाङ्कुराश्वत्थपर्णं पालाशपर्णमिति प्रक्षिप्याभिषिञ्चति ।

End:

परमात्मने नम इति द्वादशानड्वाहं ब्राह्मणान् शिवभक्तान् हरिद्रोदनं भोजयित्वा यथाशक्ति दक्षिणां ददाति । प्रतिष्ठाकर्तारं सर्वोपकरणैरर्चयित्वा ऋषभैकादशं(शकं) दद्यात् न पुत्रशिष्याणां दक्षिणाम् ॥

Colophon:

इति महादेवप्रतिष्ठा ॥

No. 14433. ग्रहयोगशान्तिः.
GRAHAYŌGAŚĀNTIH.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 18*a* of the MS. described under No. 14428.

Complete; as laid down in Rudrayāmala.

Similar to the work described under No. 3303 ante.

Beginning:

अतः परं प्रवक्ष्यामि ग्रहयोगादिशान्तिकम् ।
अमावास्यादितिथिषु ग्रहयोगो भवेद्यदि ॥
एकर्क्षे भिन्नराशौ वा एकराश्यर्क्षके तथा ।
शशिसूर्यसमायुक्ते ग्रहद्वन्द्वसमन्विते ॥
दुर्भिक्षादिभयं चैव चतुर्ग्रहसमन्वितः ।
महारोगभयं राष्ट्रक्षोभं दृष्टिविनाशनम् ॥

End :

एवं यः कुरुते भक्त्या ग्रहदोषं विवर्ज(नाश)येत् ।
पूर्वोक्त(दोष)सङ्घैश्च विमुक्तः पुत्रवान् सुखी ॥
आयुरैश्वर्यसम्पन्नः जीवेद्वर्षशतं नरः ।
इह लोके सुखी भूत्वा पश्चाच्छिवपुरं व्रजेत् ॥

Colophon :

इति यामलोक्तग्रहयोगविधानं समाप्तम् ॥

Fol. 18*a* contains Navagrahasvarūpavivaraṇa.

No. **14434.** नवग्रहशान्तिविधिः.
NAVAGRAHAŚĀNTIVIDHIḤ.

Pages, 16. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 20*a* of the MS. described under No. 14426.

Complete.

Similar to the work described under No. 3647 ante.

Beginning :

अथातस्संप्रवक्ष्यामि सूर्यदोषापनुत्तये ।
बलहीने यदा सूर्ये दुष्टग्रहसमागमे ॥
दुर्वेधकाले चक्राब्जैर्भानुवेधोक्तमार्गतः ।
सर्वेषु दोषकालेषु ज्वररोगभयादिकम् ॥

* * * *

आयुरारोग्यसंपन्नः पुत्रपौत्रसमन्वितः ।
नृपाग्रस्नेहसंयुक्तः वाचा सिद्धियुतो नरः ॥

Colophon :

इति यामलोक्तसूर्यशान्तिस्समाप्ता ॥

End :

केतुदोषे समुत्पन्ने नाशमायाति तत्क्षणात ।
वैरिसे(नि)महाराजा(जः) केतुदोषाद्विनाशितः ॥
केतुदोषाद्धरिश्चन्द्रश्चण्डालगृहसंस्थितः ।

* * *

इमां केतुप्रतिभामधिदेवताप्रत्यधिदेवतासहितां सौवर्णीं स्वर्चितां सालङ्कारां केतुप्रीतिं कामयमानस्तुभ्यमहं संप्रददे, न मम नममेति दद्यात् ॥

No. 14435. कुहूशान्तिः.

KUHŪŚĀNTIḤ.

Pages, 5. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 27*a* of the MS. described under No. 14426.

Wants the beginning; otherwise complete.

Similar to the work described under No. 3272 ante.

Beginning:

. . . . , . कुहूदोषापनुत्तये ।
आचार्यं वरयेत्पूर्वं दैवज्ञं लक्षणान्वितम् ॥
पुण्याहवाचनं कृत्वा नमस्कृत्येष्टदेवताम् ।
सप्तद्रोण्येन धान्येन पद्ममष्टदलं लिखेत् ॥

* * * *

शतनिष्कप्रमाणोऽसौ सौवर्णप्रतिमां कुहोः ।
कल्पयित्वा तदर्धेन तदर्धेन स्वशक्तितः ॥

End:

यास्ते राके सुमतयस्सुपेशसो याभिर्ददासि दाशुषे वसूनि । ताभिर्नो अद्येति तिलदशदानानि च (दत्वा) शतब्राह्मणभोजनं चाशीर्वादः । ताभिर्नो अद्य सुमना उपागहि सहस्रपोषं सुभगे रराणा ।

No. 14436. भानुवारजन्मनक्षत्रयोगशान्तिः.

BHĀNUVĀRAJANMANAKṢATRAYŌGAŚĀNTIH.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 30*a* of the MS. described under No. 14426.

Complete.

Same work as that described under No. 3389 ante.

No. 14437. भौमवारजन्मर्क्षयोगशान्तिः.

BHAUMAVĀRAJANMARKṢAYŌGAŚĀNTIH.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 30*b* of the MS. described under No. 14426.

Complete.

Same work as that described under No. 3391 ante.

No. 14438. मन्दवारजन्मर्क्षयोगजननशान्तिः.
MANDAVĀRAJANMARKṢAYŌGAJANANAŚĀNTIḤ.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 31*a* of the MS. described under No. 14426.

Complete; as laid down by Bōdhāyana.

Same work as that described under No. 3396 ante.

No. 14439. उद्यद्दन्तजननशान्तिः.
UDYADDANTAJANANAŚĀNTIH.

Pages, 3. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 31*b* of the MS. described under No. 14426.

Complete.

Deals with the Śānti to be performed for averting the evil effects supposed to arise when a child is born with its teeth or when dentition appears prematurely early in a child.

Beginning:

शिशोर्यत्तो(त्रोत्त)रे जाता दन्ताः पूर्वन्तदा कुलम् ।
विनाशयति तत्क्षेत्रं तस्माच्छान्ति समाचरत् ॥
प्रथमे मासि दन्तानामुत्पत्तिः कलहाम्रिदा ।
तत्रोत्तरेषामुत्पत्तिः कुलं कल्पयति क्षयम् ॥

End:

एवं कृते न सन्देहः सदोषोऽपि प्रणश्यति ।
कुलं च वर्धते तस्य दीर्घमायुश्च विन्दति ॥

Colophon:

इति बोधायनोक्तोद्यद्दन्तजननशान्तिविधिः ।

No. 14440. यमलजननशान्तिः.
YAMALAJANANAŚĀNTIH.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 32*b* of the MS. described under No. 14426.

Complete; as laid down by Śaunaka.

Deals with the Śānti to be performed for averting the evil effects supposed to arise when the mother gives birth to twins.

Beginning :

वरुणं पाशहस्तं च मकरस्थं जलाधिपम् ।
ग्रहदोषोपशान्त्यर्थं वरुणं पूजयाम्यहम् ॥
गोमहिष्यश्वनारीणां यमलौ यदि जायते ।
सिनीवाल्यां प्रसूतिश्च हयादह्नि प्रजायते ॥
. . . द्वित्तनाशस्स्याद्वाहनानां च सक्षयः ।
सम्पद्विनाशनं कर्तुर्भवेद्राष्ट्रविनाशनम् ॥
अतस्सर्वं विचार्याथ पश्चाच्छान्तिं समाचरेत ।

End :

ब्राह्मणान् भोजयेच्चैव शतं च मधुसार्पिषा ।
ताम्बूलं विप्रवचनात्कुर्यादेव प्रपूजयेत् ॥

Colophon :

इति शौनकीये यमलजननशान्तिः ॥

No. **14441.** विषनाडीजननशान्तिः.

VIṢANĀḌĪJANANAŚĀNTIḤ.

Pages, 3. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 33*a* of the MS. described under No. 14426.

Complete.

Same work as that described under No. 3426 ante.

No. **14442.** कृष्णचतुर्दशीजननशान्तिः.

KṚṢṆACATURDAŚĪJANANAŚĀNTIH.

Pages, 3. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 34*a* of the MS. described under No. 14426.

Complete; as laid down by Garga.

Same work as that described under No. 3482 ante, but with slight difference in the beginning and the end.

Beginning :

मन्दरस्थं सुखासीनं गर्गं मुनिगणावृतम् ।
नमः कृत्वा तु पप्रच्छ शौनको मुनिसत्तमः ॥
शान्तिकर्माणि सर्वाणि त्वत्तो जानाम्यहं पुरा ।
अथाथो(तः) श्रोतुमिच्छामि कृष्णपक्षे चदुर्दशाम् ॥
दिवा वा यदि वा रात्रौ प्रसूतौ किं फलं वद ।

गर्गः—

कृष्णपक्षे चतुर्दश्यां प्रसूतौ षड्विधं फलम् ॥

End :

एवं यः कुरुते शान्तिं सर्वपापैः प्रमुच्यते ।
सर्वान् कामानवाप्नोति चिरंजीवै(वी) सुखी भवेत् ॥

Colophon :

इति कृष्णचतुर्दशीजननशान्तिः ॥

No. 14443. गण्डनक्षत्रशान्तिः.
GAṆḌANAKṢATRAŚĀNTIḤ.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 35*a* of the MS. described under No. 14426.

Complete as laid down in Agastyasaṁhita.

Deals with the Śānti to be performed to avert the evil effects supposed to arise when a child is born, when the moon is in the constellation Citrā, Puṣya, etc., as well as when both the father and son happen to be born on the same Nakṣatra.

Beginning :

अथातस्संप्रवक्ष्यामि चित्रापुष्योत्तरापभम् ।
जन्मर्क्षे च प्रसूतौ तु शान्तिकर्म विधीयते ॥
चित्राद्यर्धे पुष्यमध्ये द्विपादे पूर्वाषाढर्क्षस्य पादे तृतीये ।
जातः पुत्रः पित्रोश्चोत्तरादौ मातापित्रोर्भ्रातरश्चात्मनाशः ॥

End :

सुरास्त्वामिति मन्त्रेण पवमानानुवाकतः ।
द्यौश्शान्तेति(च) मन्त्रेण अभिषेकं समाचरेत् ॥

Colophon :

इत्यगस्त्यसंहितायां गण्डनक्षत्रजननशान्तिः ॥

No. 14444. एकनक्षत्रजातशान्तिः.
EKANAKṢATRAJĀTAŚĀNTIḤ.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 35*b* of the MS. described under No. 14423.

Complete.

Same work as that described under No. 3259 ante, but with a different colophon.

Colophon:

इति वृद्धगार्ग्योक्तिकनक्षत्रजननशान्तिः ॥

No. 14445. शनिवारार्तवशान्तिः.
ŚANIVĀRĀRTAVAŚĀNTIḤ.

Page, 1. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 36*a* of the MS. described under No. 14426.

Complete.

Deals with the Śānti to be performed for averting the evil effects supposed to arise when a girl attains puberty on a Saturday.

Beginning:

मन्दवारे यदि भवेन्नारीणां प्रथमार्तवम् ॥
सर्वनाशो भवेत्सद्यो दारिद्र्यं भवति ध्रुवम् ॥

End:

पवमानस्सुवर्चनः, त्रियम्बकं, महाशान्तिदशशान्तयः पञ्च शान्तयः घोषशान्तयः, सुरास्त्वामभिषिञ्चन्तु धौतवस्त्रधारणमाज्यावलोकनम् ॥

Colophon:

इति यामलोक्तशनिवारार्तवशान्तिः ॥

No. 14446. भानुवारार्तवशान्तिः.
BHĀNUVĀRĀRTAVAŚĀNTIḤ.

Page, 1. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 36*b* of the MS. described under No. 14426.

Complete.

Deals with the Śānti to be performed for averting the evil effects supposed to arise when a girl attains puberty on a Sunday

Beginning:

दिवा वा यदि वा रात्रौ भानुवारे रजस्वला ।
महाव्याधियुता चापि दुर्मार्गाभिरतिर्भवेत् ॥
तस्य शान्तिं प्रकुर्वीत तद्दोषशमनाय च ।

End:

(भानु)दोषविनिर्मुक्तः पुत्रायुर्धनवान् भवेत् ।

Colophon:

इति यामलोक्तभानुवारार्तवशान्तिः ॥

Fol. 36*b* contains Bhaumavārārtavaśānti.

No. **14447.** आपस्तम्बपूर्वप्रयोगकारिकाः.

ĀPASTAMBAPŪRVAPRAYŌGAKĀRIKĀḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 40. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1*a*. The other works herein are Nāgabali 21*a*, Śamānasandhi 22*a*, Kuhūśānti 24*a*, Agninaṣṭaprāyaścitta 25*b*, Śrāvaṇahōma 27*b*, Punassandhānaparisatprāyaścitta 31*a*, Anvārambhaṇaprayōga 34*b*, Sthālīpākaprayōga 35*b*, Garbhādhāna 37*a*, Puṁsavanasīmantaprayōga 38*b*, Vratacatuṣṭaya 41*a*, Dharmaśāstravacanāni 47*a*.

Complete in 400 stanzas.

Similar to the work described under No. 3694 ante. By Kapardin.

Beginning:

अग्निपात्रं तु भिन्नं स्यात्प्रमादादुद्वहे यदि ।
सर्वान् कपालानादाय जलभूमौ विनिक्षिपेत् ॥
प्रायश्चित्तमभिन्नेति जुहुयादाहुतिद्वयम् ।
तुभ्यं त इत्यृचं हुत्वा शेषं कर्म समापयेत् ॥

* * * *

केवलैस्तण्डुलैर्वापि तच्चूर्णेन मृदापि वा ।
गौरवर्णेन कुर्वीत स्थण्डिलं चतुरश्रकम् ॥
प्रागग्राणां तु रेखाणां ब्रह्म(।)वैवस्वतो ध्रुवः ।
उदगग्राणां तु रेखाणां मुकुन्देशपुरन्दराः ॥
प्राचीः पूर्वमुदक्संस्थं दक्षिणारम्भमालिखेत् ।
अथोदीचीः पुरस्संस्थं पश्चिमारम्भमालिखेत् ॥
उत्तानेन तु हस्तेन कर्तव्यं प्रोक्षणं भवेत् ।
अवाचीनेन हस्तेन कर्तव्यं स्यादवोक्षणम् ॥

End:

आज्यस्थाल्यां भवेन्मूलं स्रुवे मध्यं च बर्हिषाम् ।
स्रुच्यग्रं च क्रमेणैव याज्ञिकैरपरैर्मतम् ॥

सव्येन सव्यं स्पृष्ट्व(ा तु) . . दक्षिणेन तु दक्षिणम्
आत्मपादौ तथा भूमिं सन्ध्याकालेऽभिवादयेत् ॥

No. **14448.** नागबलिः.
NĀGABALIḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 21*a* of the MS. described under the previous number.

Complete.

Similar to the work described under No. 3653 ante. The procedure explained here is laid down by Bōdhāyana.

Beginning :

अथ चतुर्थ्यां दम्पती श्मश्रुकर्म, नखनिकृन्तनं, मङ्गलस्नानं च कृत्वा सन्ध्यानन्तरं समित्समारोपणं कृत्वाग्निमुद्वास्य त्रयस्त्रिंशत्पादपरिमितां भूमिं गोमयेनोपलिप्य पञ्चवर्णैस्तण्डुलैश्चतुरश्रपुष्कराकारं लिखित्वा दक्षिणोत्तरयो· र्गजाकारं प्रतिलिख्य पुष्करमध्ये इन्द्राणीं निधाय तदुपरि गौरीं प्रतिष्ठाप्यायुध निधाय तन्तून् वेष्टयित्वा ।

End :

क्षमन्तु मे इत्यृचं जपित्वा विप्राशीर्वचनं कृत्वा बन्धुभिस्सह गृहं प्रविश्य स्वस्तिवाचनं कृत्वा ब्राह्मणान् भोजयेदित्याह भगवान् बोधायनः ॥

No. **14449.** शमानसन्धिः.
ŚAMĀNASANDHIḤ.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 22*a* of the MS. described under No. 14447.

Complete.

Same work as that described under No. 979 ante.

No. **14450.** कुहूशान्तिः.
KUHŪŚĀNTIḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 24*a* of the MS. described under No. 14447.

Complete.

Similar to the work described under No. 3272 ante. This procedure is laid down for the followers of Āśvalāyanasūtra.

Beginning :

सिनीवालीकुहूकाले प्रसूतिर्यदि जायते ।
नृपाश्वश्वगजाती(दी)नां महिषच्छागयोर्यदि ॥
विनाशं(शो) जायते शीघ्रं . . . . विवर्धनम् ।
पितरं चाद्यपादे तु द्वितीये हन्ति मातरम् ॥

End :

कद्रुद्राय आ नो भद्रा अग्नये पुरुषसूक्तम् । ईशान्यादिप्रदक्षिणं कलशपूजामन्त्रः । यत्ते देवी इति मूलमन्त्रः । अनेन पूजाहोमं च(रे)दिति चिन्तयेत् ॥

Fol. 25*a* contains Aṅkurārpaṇaprayōga.

No. 14451. अग्निनष्टप्रायश्चित्तम्.
AGNINAṢṬAPRĀYAŚCITTAM.

Pages, 5. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 25*b* of the MS. described under No. 14447.

Complete.

This is intended for the followers of Āpastambasūtra.

Deals with the expiatory ceremony to be performed for the sanctification of the sacred fire when it becomes extinguished during Upanayana, marriage and other occasions.

Beginning :

अयमग्निरौपासनात्पूर्वं यद्यनुगच्छेत्, तत्र किं कुर्यादित्यत्राह—खेनस इत्यादि लाजहोमान्तं कुर्यात् ।

तथापस्तम्बः—

उद्वाहौपासनात्पूर्वं मनले शान्तिमागते ।
युगलाजान्तरं कर्म कृत्वा शेषं समाचरेत् ॥

यद्युपनयने त्रिरात्रात्पूर्वं, विवाहोपक्रमादूर्ध्वं चतुर्थीहोमात्पूर्वं, दहनादूर्ध्वमस्थिसञ्चयनात्पूर्वं, जातकर्मणि कृते दशरात्रात्पूर्वं तत्तदग्नि(ग्नौ) शान्तिगते सति तद्दोषपरिहारार्थं तत्तदग्न्युत्पत्तिं करिष्य इति सङ्कल्प्य, एवंगुण—तिथौ अनया नवोढया वध्वा सह विवाहाग्नौ अनुगते सति तद्दोषपरिहारार्थं विवाहाग्न्युत्पत्तिं करिष्य इति सङ्कल्प्य, शं नो देवीरिति भस्माद्भिरवोक्ष्य ।

End :

अनन्तरमनाज्ञातं व्याहृत्यः प्रणवादिकम् ।
वारुण्यस्तन्तुमत्यश्च तथा तन्त्रं प्रयोजयेत् ॥
इमं मे वरुणेत्यादि चतस्रो वारुणीर्विदुः ।
तन्तुं तन्वन्नुद्बुध्यस्व त्रयस्त्रिंशत्तन्तुमती ॥

Fol. 27*b* contains Pīṭhadarbhalakṣaṇas.

No. **14452.** आपस्तम्बश्रावणहोमः.
ĀPASTAMBAŚRĀVAṆAHŌMAḤ.

Pages, 7. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 27*b* of the MS. described under No. 14447.
Complete.
Similar to the work described under No. 14193 ante.
This is laid down for the followers of Āpastamba.

Beginning :

श्रावण्यां पौर्णमास्यां शिष्यैस्सहाचार्यः तीर्थोदकाद्यप्सु स्नात्वा प्राणानायम्य एवंविशिष्टे शुभे अभ्युदये मुहूर्ते अध्यायोपाकर्म करिष्ये—इति सङ्कल्प्य प्राणानायम्य एवंविशिष्टे शुभे अभ्युदये मुहूर्ते अध्यायोपाकर्माङ्गत्वेन प्रजापतिं काण्डऋषिमित्यादि नव ऋषीनुद्दिश्य

* * * *

तण्डुलविरचितस्थण्डिले नव ऋषीन् स्थापयित्वा निवीती भूत्वा प्रजापतिं काण्डऋषिमावाहयामि, सोमं काण्डऋषिमावाहयामि ।

End :

इति शिष्यानध्याप्य स्विष्टकृतं च हुत्वा समित्सन्नहनं जुहुयात् । जयादिब्रह्मविसर्जनान्तं कृत्वाभ्युदयिकं कुर्यात् । एवमेवोत्सर्जनं कुर्यात् ॥

Colophon :

इति श्रावणहोमः ।

Foll. 30*b* and 31*a* contain Adhyāyōtsarjana.

No. **14453.** पुनस्सन्धानपरिषत्प्रायश्चित्तम्.
PUNASSANDHĀNAPARIṢATPRĀYAŚCITTAM.

Pages, 8. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 31*a* of the MS. described under No. 14447.

Complete.

On the expiatory ceremony to be performed as laid down by a learned assembly with a view to make one fit to renew the sacred fire.

Beginning:

एवंविशिष्टे अभ्युदये मुहूर्ते ममौपासनान्तरितप्रभृत्येतत्क्षणपर्यन्तं मध्य औपासनान्तरितदोषपरिहारद्वारा पुनस्सन्धानं कर्म करिष्यमाणः तदङ्गत्वेन तदादौ शुद्ध्यर्थं महाजनैस्सह स्वस्तिपुण्याहवाचनं करिष्ये। पुण्याहवाचनं कृत्वा

* * *

अशेषे हे परिषत् मदीयविज्ञापनामवधार्य मया समर्पितामिमां यथाशक्ति परिषद्दक्षिणामुक्तदक्षिणामिव स्वीकृत्य मम विच्छिन्नौपासनाग्नेरेतत्पुनस्सन्धानकालपर्यन्तं मध्यवर्तिनि . . मासपरिमितकाले सम्भावितानां पापानां द्वादशरात्रान्तरितकाले सर्वग्रहणातीतपर्वतारोहणसमुद्रगनद्युत्तरणादीनां पापानामपनोदकप्रायश्चित्तं निश्चित्य

* * * *

प्रायश्चित्ते त्वया सम्यगाचरिते सति त्वया विज्ञापितेभ्यः पापेभ्यो विमुक्तो भूत्वा पुनस्सन्धानाधिकारी भविष्यसीत्येषा परिषदादिशति ।

End:

विच्छिन्नमग्निं सन्धाय विधाय विधिवत्पुनः ।
सायमारभ्य जुहुयादाहुतीनां चतुष्टयम् ॥
पाण्याहुतिर्द्वादश पक्वपूरिका पक्वाहुतिर्बादरिकप्रमाणम् ।
आज्याहुमिर्माषनिमग्नधारा हुताशनस्योपरि षोडशाङ्गुलम् ॥
सूतकान्तरिते वह्नौ मनो या भूर्भुवस्सुवः ।
मध्ये पर्वणि सम्प्राप्ते पुनस्सन्धानकर्मणि ॥

No. **14454**. अन्वारम्भणीप्रयोगः.

ANVĀRAMBHAṆĪPRAYOGAH.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 34*b* of the MS. described under No. 14447.

Complete.

On the procedure to be observed by one once either on the new moon day or the full moon day prior to the commencement of the daily worship of the sacred fire.

Beginning :

प्रातरौपासनं हुत्वा वरो दक्षिणत आसीनः प्राणानायम्य एवङ्गु—तिथौ अनया सह आयु—र्थं मम पार्वणस्थालीपाकप्रारम्भाधिकारासिद्ध्यर्थं तत्राग्निरग्नाविष्णू सरस्वती सरस्वानग्निर्भगिनी च प्रधानदेवता स्विष्टकृदङ्ग-देवता, व्रीहि चरुद्रव्येणान्वारम्भणीयेन स्थालीपाकेन सद्यो यक्ष्ये । विद्युदसीत्यप उपस्पृश्य पूर्वपरिषेचनं कृत्वा अदितेऽनु(मन्य)स्व—सुव । पत्न्यवहन्ति चरुं श्रपयित्वाभिघार्य प्राचीनमुदीचीनं चोद्वास्य प्रतिष्ठितमभि घार्याग्नीन्धनाद्याज्यभागान्तेऽन्वारब्धायां सरस्वत्यै स्वाहा ।

End :

वृष्टिरसीत्यप उपस्पृशेत् । वृष्टि—गाम् । ततः ताम्बूलदक्षिणादि ब्राह्मणसन्तर्पणमाशीर्वचनं नीराजनमिति ॥

Colophon :

इत्यन्वारम्भणीया ॥

No. **14455.** स्थालीपाकप्रयोगः.

STHĀLĪPĀKAPRAYŌGAH.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 35*b* of the MS. described under No. 14447.

Contains Āgnēyasthālīpāka, Pratipaddhōma, Agnihōtrikavidhi and Vibhraṣṭēṣṭi.

Similar to the work described under No. 3867 ante.

Beginning :

प्राणानायम्य एवंविशिष्टे—र्ते अनया नवोढया सहा(यु)ष्यार्थं पौर्णमास्येनाग्नेयेन स्थालीपाकेन श्वो यक्ष्ये । तत्राग्निः प्रधानदेवता, स्विष्टकृदङ्ग-देवता व्रीहिमयं चरुद्रव्यम् । अन्यतरस्मिन् काल उपवत्स्यामि, ब्रह्मचर्यं चरिष्यामीति सङ्कल्प्य, विद्युदसीत्यप उपस्पृश्य, अमावास्यायामप्येवम् । तत्र अमावास्यायामा(ग्नेयेन स्थालीपाके)नेति विशेषः ॥

इत्यन्वाधानम् ।

अथ प्रतिपद्धोमः—प्रतिपदि प्रातरौपासनं हुत्वा वधूं दक्षिणतः उपवेश्य स्वयमुत्तरत आसीनः प्राणानायम्य

* * * *

चरुं श्रपयित्वाभिघार्य, आग्नेयस्थालीपाकवत्सर्वं कुर्यात् । अत्र वृषभदक्षिणा नास्ति, किन्तु पूर्णपात्रदक्षिणा ।

* * * *

इति प्रतिपद्धोमः ।

तस्याग्निहोत्रिकाविधिस्स्यात् । तस्यायं प्रयोगः —चरुं पक्त्वाग्निं परिस्तीर्य चरुणा स्रुचं पूरयित्वा भागत्रयं कृत्वा अग्नये स्वाहेति एकभागं हुत्वा तच्छेषमग्नेः पश्चात् बर्हिष्योषधीभ्य इति निर्मृज्य ।

No. 14456. गर्भाधानम्.

GARBHADHĀNAM.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 37*a* of the MS. described under No. 14447.

Complete.

Slightly different from the work described under No. 3607 ante.

Beginning :

गर्भाधानं पुंसुवनं सीमन्तो जातकर्म च ।
नामान्नप्राशनं चौलं मौञ्जीव्रतचतुष्टयम् ॥
गोदानाख्यं स्नातकश्च विवाहः पैतृमेधिकम् ।

इत्येतानि षोडश कर्माणि । अथ गर्भाधानमुच्यते—ऋतुस्नातायां भार्यायां शुभेऽहनि दम्पती मङ्गलस्नातौ भूत्वा रात्रौ पुण्याहवाचनं कृत्वा पत्नीं दक्षिणत उपवेश्य स्वयमुत्तरत आसीनः प्राणानायम्य एवं विशिष्टेऽभ्युदयेमुहूर्ते मम धर्मपत्न्याः प्रथमगर्भसंस्कारद्वारा सर्वगर्भसंस्कारार्थं गर्भाधानं करिष्य इति सङ्कल्पं कुर्यात् ।

End :

अस्मद्रूपं तिलान् दर्भानपसव्यं तथैव च ।
नान्दीश्राद्धे त्यजेद्विद्वान्वृद्धपूर्वन्तु सर्वदा ॥ इति

यदि जीवत्पितृकस्स्यात्तर्हि पितुः प्रपितामह्य(हा)दीनुद्दिश्य कुर्यात् । तथा ए(ये)भ्य एव पिता दद्यात्तेभ्यो दद्यात्स्वपुत्र(कः) इति ॥

Colophon :

इति गर्भाधानम् ॥

No. **14457.** पुंसवनसीमन्तप्रयोगः.

PUṀSAVANASĪMANTAPRAYŌGAḤ.

Pages, 5. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 38*b* of the MS. described under No. 14447.

Complete.

Similar to the work described under No. 3685 ante; as laid down by Bōdhāyana.

Beginning :

अथ पुंसवनमुच्यते—

प (पुंसवनं) . . . . . . शुभलग्ने पुष्यनक्षत्रे ज्योतिर्विदुक्तपुण्यनक्षत्रे वा सीमन्तेन सह कुर्यात् । व्यक्ते गर्भे . . . .

ततस्सुमुहूर्ते पु*ं*सवनमसीत्यनेन* यजुषा पत्*या* दक्षिणे नासिकाच्छिद्रे रसं* निनयेत् । पत्नी तं रसं गर्भपर्यन्तं गिरति । अभिष्ठाहमिति पञ्चभिर्मन्त्रैस्त्रिः प्रोक्ष्यात्मसमारोपणं कुर्यात् । कर्मणः पुण्याहं वाचयित्वाभ्युदयिकं कुर्यादित्याह भगवान् बोधायनः । सीमन्तोन्नयनं प्रथमे गर्भे चतुर्थे मासि षष्ठेऽष्टमे वा पत्न्याः सीमन्तोन्नयनं कर्म करिष्य इति सङ्कल्प्य ।

End :

नक्षत्रोदयपर्यन्तं दम्पती मौनीभूत्वाथ नक्षत्रोदये सति प्राचीमुदीचीं वा दिशमुपनिष्क्रम्य वत्समन्वारभ्य व्याहृती[भि]श्च जपित्वा वाचं विसृजेत् ।

यस्य भार्याद्वयं वापि बह्व्यो वा यस्य यत्नतः ।
सीमन्तं सवनश्चैव संसृष्टाग्नौ विधीयते ॥

No. **14458.** व्रतचतुष्टयम्.

VRATACATUṢṬAYAM.

Pages, 13. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 41*a* of the MS. described under No. 14447.

Complete; as laid down by Āpastamba.

Similar to the work described under No. 14165 ante.

Beginning :

व्रतानामुदगयनपूर्वपक्षाहःपुण्याहेषूपक्रमः ।

आचार्यः कुमारस्योत्तरत आसीनः कृतप्राणायामः इमं प्राजापत्यव्रतेन कर्मणा संस्करिष्य इति सङ्कल्प्य तूष्णीं केशान् वापयित्वा महापगाप्सु स्नात्वा

पवित्रपाणिः निवीती षड्डषीन् समभ्यर्च्यान्ते तर्पयेत् । प्रजापतिं काण्डर्षि तर्पयामि, सांहितीर्देवता उपनि—मि, याज्ञिकीर्देव—तर्पयामि, वारुणीर्देवता उप—मि, ब्रह्माणं स्व—मि, सदस्पातिमिति माणवको वार्यञ्जलिभिरक्षताभिश्च सन्तर्प्य ।

End :

वैश्वदेवकाण्डमध्यापयेदुत्सर्जनमपि पूर्ववत् । अग्ने व्रतपते काण्डर्षिभ्यः वैश्वदेवव्रतमचारिषम् । तदशकं तन्मे राधीति विशेषः ॥

व्रतेषु हि चतुर्ष्वेषु विधिवत्पूजयेद्दषीन् ।
(संतर्प्य) वार्यञ्जलिभिरेतांस्तान्पूजयेद्दषीन् ॥

No. 14459. धर्मशास्त्रवचनानि.
DHARMAŚĀSTRAVACANĀNI.

Pages, 5. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 47*a* of the MS. described under No. 14447.

A collection of stanzas taken from works on Dharmaśāstra and dealing with different topics such as the undesirability of receiving certain gifts, etc.

Beginning :

मृतान्नं मृतशय्या च नग्नप्रच्छादनं तथा ।
उत्क्रान्तिं कालपुरुषं[श्च] न भूयः पुरुषो भवेत् ॥
वेपस्करं गृहं मेषीमुत्क्रान्तिप्रतिरूपकम् ।
कुरुक्षेत्रे च यद्दानमुपरागे च भोजनम् ॥
कृष्णाजिनं हयं शय्यां गजमश्वतरं तथा ।
लवणं द्विमुखीं धेनुं गृहीत्वा न पुनर्भवेत् ॥

End :

भानुवारे दिवा रात्रौ मन्दवारे तथैव च ।
दिवा कपित्थच्छायायां रात्रौ बोधिशमीषु च ॥
धात्रीफले च सप्तम्यामलक्ष्मीर्वसते(ति) ध्रुवम् ।
प्रज्ञाप्रतापलक्ष्मीहं सदैतद्वर्जयेन्निशि ॥
आमलक्याः फलं चैव जम्बीरं तिन्त्रिणीफलम् ।
आयुर्हानिर्यशोहानिः प्रजाहानिस्तथैव च ॥
यस्मात्तस्मान्नरो रात्रौ सदा धात्रीर्विवर्जयेत् ।

No. 14460. वरमङ्गलाष्टकम्.
VARAMAṄGALĀṢṬAKAM.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 32*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Same work as that described under No. 11333 ante.

No. 14461. काकमैथुनदर्शनशान्तिः.
KĀKAMAITHUNADARŚANAŚĀNTIḤ.

Page, 1. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 36*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete; as found in the Pādmapurāṇa.

Deals with the Śānti to be performed to avert the evil effects supposed to arise if a man happens to see the crows when they pair together.

Beginning:

उत्पाता द्वि(वि)विधा लोका(के) दिव्यभौमान्तरिक्षजाः ।
नराणामशुभार्थाय दृश्यन्तेऽद्य कलौ युगे ॥
दिवा वा यदि वा रात्रौ यः पश्येत्काकमैथुनम् ।
स नरो मृत्युमाप्नोति . . . . ॥
तद्दोषशमनार्थाय शान्तिकर्म समारभेत् ।
निष्कमात्रसुवर्णेन कुर्यान्मृत्युञ्जयं शिवम् ॥

End:

अकालमृत्युं निर्जित्य दीर्घमायुरवाप्नुयात् ।
एवं यः कुरुते सम्यक् तेन दोषः प्रमुच्यते ॥

Colophon:

इति पाद्मे पुराणे काकमैथुनदर्शनशान्तिस्समाप्ता ॥

No. 14462. महोत्पातशान्तिः.
MAHŌTPĀTAŚĀNTIḤ.

Pages, 6. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 36*a* of the MS. described under No 1165.

Almost complete.

Deals with the Śānti to be performed to avert the evil effects supposed to arise when a pigeon sits on the house or on a pillar inside it, when crows pair together therein or enter the house or when a dog, an owl or a vulture ascends or sits on a house or makes an ominous noise like weeping.

Beginning:

शौनक उवाच—

सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञ ज्ञानराशे तपोधन ।
पृच्छामि त्वामहं ब्रह्मन् वासिष्ठ मुनिसत्तम ॥
उत्पाता विविधा लोके संभवन्ति कलौ युगे ।
भौमान्तरिक्षदिव्याश्च भव्यारिष्टप्रसूचकाः ॥
मनुष्या भाग्यहीनाश्च ज्ञानवेला(लेश)विवर्जिताः ।
सर्वलोकोपकारार्थं तत्प्रकारं वदस्व भोः ॥

वसिष्ठ उवाच—

यदि गेहेऽथवा स्तम्भे कपोतारोहणं भवेत् ।
काकयोः क्रीडनश्चाह्नि गृहद्वारप्रवेशनम् ॥
शुनकोलूकगृध्रादिपिङ्गलानां गृहोपरि ।
पतनश्च तथा तेषां रोदनश्च दिवा निशि ॥

* * * *

तदुत्थदोषशान्त्यर्थं कुर्याच्छान्तिं विधानतः ।
स्थले गोमयसंलिप्ते सिततण्डुलसंस्थुले ॥
लिखित्वाष्टदलं पद्मं तस्मिन्निन्द्रं प्रपूजयेत् ।
हैममैरावतारूढं भूषणैरुपशोभितम् ॥

End:

अथ ध्यानं प्रवक्ष्यामि सर्वोपद्रवशान्तये ।
ऐरावतगजारूढं वज्रपाणिं चतुर्भुजम् ॥

* * * *

आरूढो वारु(र)णेन्द्रं दशशतनयनः शाड्वलश्यामलाङ्गो
वर्मी वीरः पताकी प्रतिभटदहनः प्रज्वलद्वज्रपाणिः ।
दोर्भिर्दिव्यायुधाद्यैर्बहुभिरपि महान् देवसेनाधिनाथो
दत्वाभीष्टानि शश्वत्परिहृतदुरितः पातु विश्वं महेन्द्रः ॥

No. **14463.** जातवेदसदुर्गान्यासः.

JĀTAVĒDASADURGĀNYĀSAḤ.

Page, 1. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 38*b* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Similar to the work described under No. 6310 ante.

Beginning :

जातवेदस इत्यस्य मन्त्रस्य कश्यप ऋषिः, जातवेदाग्निर्दुर्गा देवता, त्रिष्टुप् छन्दः, दुर्गाप्रीत्यर्थे विनियोगः, न्यासः—जातः—शिखायां, वेदसे —ललाटे, सुन—नेत्रयोः, वाम—कर्णयोः, सोमम्—नासिकायाम् । अराती- ओष्ठयोः, यतोनि—दन्तेन्षु, दहाति—बाह्वोः, वेदः—जिह्वायाम् ।

End :

अति—जङ्घयोः, अग्निः—पादयोः, रक्षतु जातवेदाः—सर्वाङ्गेषु नमः ब्रह्मतेजो ज्वालामालिनि सर्वाङ्गेषु देवि स्वाहा ॥

No. 14464. नामत्रयविधानम्.
NĀMATRYAVIDHĀNAM.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 38*b* of the MS. described under No. 1165.

Incomplete.

Similar to the work described under No. 6470 ante; but wants the end.

Beginning :

नामत्रयविधानम्—

अस्य श्रीनामत्रयमन्त्रस्य नृचिद्गायत्री छन्दः, पराशरव्यासनारदामहा- ऋषयः, श्रीमहावराहो देवता; अच्युत इति बीजम्, अनन्त इति शक्तिः, गोविन्द इति कीलकं, मम सर्वारिष्टशान्त्यर्थे विनियोगः ।

End :

श्रीभूमिसहितं देव मुद्यदादित्यसन्निभम् ।
प्रातरुद्यत्सहस्रांशुमण्डलोपरिसंस्थितम् ॥
अभयं वरदं चैव प्रयच्छन्तु(न्तं) मुदान्वितम् ।
एवं ध्यात्वा हरिं नित्यं परब्रह्मस्वरूपिणम ॥

No. 14465. त्र्यम्बकमन्त्रः.
TRYAMBAKAMANTRAḤ.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 39*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Same work as that described under Nos. 2351 and 6352 ante,

No 14466. सर्वशान्तिकर्मप्रकारः.
SARVAŚĀNTIKARMAPRAKĀRAḤ.

Pages, 12. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 4' *a* of the MS. described under No. 1165.

Complete ; as found in Gārgyasaṁhitā.

Deals with all the Śāntis to be performed to avert the evil effects which are supposed to arise from various causes.

Beginning :

शौनक उवाच —

सम्यग्ज्ञातागमार्थस्त्वं वृद्धगार्ग्य मुनीश्वर ।
शान्तिकर्मप्रकारं च समस्तं ब्रूहि तत्त्वतः ॥

गार्ग्य (उवाच)—

साधु शौनक यत्नेन भाषितं यत्त्वयानघ ।
ग्रहशान्तिप्रकारं च नानाशास्त्रसमुद्भवम् ॥
सर्वानुष्ठार(न)सारं च सर्वोपद्रवनाशनम् ।
वक्ष्यामि मुनिशार्दूल शृणु सर्वं सविस्तरम् ॥
लोके सर्वमनुष्याणामायान्ति बहुधापदः ।
सर्वोपद्रवमूलं हि ग्रह एव न संशयः ॥

End :

एतदुक्त्वा(त्पा)तदोषेण मुच्यते नात्र संशयः ।
आयुरारोग्यमैश्वर्यं लभते नात्र संशयः ॥
उत्पातशान्तिकाध्याये वृद्धगार्ग्येण धीमता ।
प्रोक्ता शान्तिरियं पूर्वमुत्पातस्य विनाशिनी ॥

Colophon :

इति गार्ग्यसंहितायां क्रूरपक्षिशान्तिः ॥

No. 14467. कपोतशान्तिः.
KAPŌTAŚĀNTIḤ.

Page, 1. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 45*b* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Slightly different from the work described under No. 14462 ante

Beginning :

आरोहयेद्गृहं यस्य कपोतो हि प्रथीयते ।
स्थानहानिर्भयं तत्र यद्वानर्थपरम्परा ॥
दोषाय धनिनां गेहे दरिद्राणां शिवाय च ।
पूर्णगेहेऽर्थनाशाय शून्यगेहे समृद्धये ॥
तत्र शान्तिः प्रकर्तव्या जपहोमविधानतः ।
ब्राह्मणान् भोजयेत्तत्र स्वस्तिवाचनपूर्वकम् ॥

End:

ब्राह्मणान् भोजयेद्भूरिशान्तिवाचनपूर्वकम् ।
एवं यः कुरुते सम्यक् तस्माद्दोषापनुत्तये ॥

इति कपोतशान्तिः ॥

वासिष्ठे—

कपोतो विशति ग्राममारोहेद्वा विशंद्गृहम् ।
श्येनगृध्रादयो वापि तच्छून्यपि(म)चिराद्भवेत् ॥

* * * *

देवाः कपोत इत्यादि जप्तव्याः पञ्चभिर्जनैः ॥
सुदेव इति मन्त्रेण जपे चासति कल्पयेत् ॥

No. 14468. कदलीशान्तिः.
KADALĪŚĀNTIḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 46*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Slightly different from the work described under No. 3263 ante.

Beginning :

कैलासशिखरे रम्ये सिंहासनगतं शिवम् ।
नारदः प्राञ्जलिर्भूत्वा नमः कृत्वाह शङ्करम् ॥
ब्रूहि सर्वेश कदलीशान्तिं मे पृच्छतः प्रभो ।
त्वत्तः सर्वा श्रुता शान्तिमु(रु)त्पातानां मया प्रभो ॥
इमामेव महादेव कृपया वक्तुमर्हसि ।
इति पृच्छो(ष्टो) नारदेन हृष्टः प्राह तदा विभुः ॥

शृणु वत्स प्रवक्ष्यामि सम्यक् प्रश्नस्त्वया कृतः ।
नूतनोद्यानकदली प्रतीची . . . दणा प्रति ॥
पुन्नाग[।] नारिकेलानां नैव शान्तिर्द्विजोत्तम ।
इन्द्रे तु पुत्रलाभः स्यात् गृहदाहो हुताशने ॥

End:

कारयेद्गृहहोमं च जापयेच्च द्विजोत्तमैः ।
अभिषेकं ततः कुर्यात्कारयेन्मन्त्रपूर्वकम् ॥

Colophon:

इति कदलीशान्तिः ॥

No. 14469. उत्पलशान्तिः.
UTPALAŚĀNTIḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 46*b* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Deals with the Śānti to be performed to avert the evil effects supposed to arise when mushrooms grow in a house or in the garden attached to it.

Beginning:

उत्पलस्थाने खननं कृत्वा शुभमृत्तिकाभिः पूरयेत् । तत्स्वरूपाश्च स्व(म)ण्डलाकृतिः, चक्राकृतिः, दण्डकाकृतिः, हस्ताकारः । अथवा एकहस्तं, द्विहस्तं वा त्रिहस्तं वा । एकद्वित्रिचतुःपञ्चाङ्गुलं वा । अथोर्ध्वनानाविकृति· प्रकृतिः । प्रकारमुत्पलदोषेण एकमास एवार्थभयं, प्राणहानिः, शत्रुभयं विन्दन्ति । अर्धं वा स्थाननाशो भवति । कर्तव्यमुत्पलरूपमृत्युदेवताप्रतिमां सुवर्णमात्रेण महारजतेन कुर्यात् । ततो वस्त्रद्वयं तदङ्गे कर्तव्यम् । ?

End:

होमानन्तरं यजमानः पूर्णाहुतिं जुहुयात् । तत आचार्यमभ्यर्च्य सवस्त्रां प्रतिमां सालङ्कारां पयस्विनीं(स)वत्सां गां च दद्यात् । तच्छान्त्यर्थं शतब्राह्मणभोजनं कुर्यात् ॥

Colophon:

इति उत्पलशान्तिः समाप्ता ॥

No. **14470**. उत्पलशान्तिः.

UTPALAŚĀNTIḤ.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 47*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Similar to the work described under the previous number.

Beginning:

गृहेष्वारामगे दण्डिस्थलेषु तुरगेषु च ।
क्षेत्रेषु ह्यष्टगेहानामुत्पलो जायते यदि ॥
तत्तद्द्रव्यविनाशाय द(ा)रिद्र(द्य)मपि जायते ।
मध्ये सुखविनाशाय पूर्वे मित्रसमागमः ॥
आग्नेये धनलाभं च दक्षिणे मृत्युमाप्नुयात् ।

* * * *

तद्दोषपरिहारार्थं शान्तिकर्म समाचरेत् ।
कर्षमात्रसुवर्णेन तदर्धार्धेन वा पुनः ॥
रूपं च प्रतिमां कुर्यात्तत्तन्मन्त्रप्रकाशकैः ।
आवाहनादि सर्वाणि तत्तन्मन्त्रैर्नियोजयेत् ॥

End:

ब्राह्मणान् भोजयेत्पश्चाच्छतमर्धं तदर्धकम् ।
स्वस्तिवाचं शान्तिपाठं तद्दोषहरणाय च ॥
एवं (यः) कुरुते शान्तिं सर्वदोषान् विनश्यति (नाशयेत्) ।
दीर्घमायुश्च सततं सर्वबाधाविक्र(न्तनम्) ॥

Colophon:

इति दैवज्ञवल्लभे सर्वशान्तिपटले उत्पलशान्तिस्त्रयोविंशोऽध्यायः ॥

श्रीरग्निर्बन्धुनाशाय वित्तहानिर्महद्यशः ।
बन्धुलाभः पुत्रहानिः भूचिन्ता महती गदा ।
प्रागादिदिग्विभागानामुत्पलस्य फलं भवेत् ॥

No. **14471**. शिथिलीशान्तिकल्पविधिः.

ŚITHILIŚĀNTIKALPAVIDHIḤ.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 48*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete as laid down by Bōdhāyana

Similar to the work described under No. 3445 ante.

Beginning :

शिथिल्याश्च सदा सर्वमेतद्दिग्वा प्रकल्पयेत् । ?
ब्रह्माण्डतत्वतं वन्देषु सम्यक् (?) क्रमेण गेहे शिथिलीफलानि ।
सुखं विनाशं सुहृदागमं च प्रियं च पुष्टिं च तथार्थसिद्धिम् ॥
स्त्रियो विनाशं सुखमप्यनूनं भयं च राज्ञां प्रभवेदधस्तात् ।

* * * *

तत्र प्रजानां व्याधिभिः पीडा भवति च ध्रुवम् ।
सप्ताहाभ्यन्तरे कुर्याच्छान्तिकर्म शुभार्थिनः ॥
अत ऊर्ध्वं न कुर्वीत शोकरोगभयप्रदम् ।
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन शान्तिं कुर्याद्विधानतः ॥

शिथिलीकल्पविधिः ।

अथ शिथिलीकल्पविधिं व्याख्यास्यामः—

गृहसीमचतुष्टयने विदिक्षु स्थानेन दशाहाभ्यन्तरे शान्तिं कुर्याच्छुभं भवति । अत ऊर्ध्वं प्रजाव्याधिर्भवति । सुवर्णेन शिथिलीप्रतिमां कृत्वा। मृत्युरूपं संस्मरन् मृत्युमावाहयामीत्यावाहनादि षोडशोपचारान् कृत्वा ।

End :

शतब्राह्मणभोजनं च कुर्यादित्याह भगवान् बोधायनः ।
मृत्युरूपशिथिलीप्रतिमापूजामावाहनादिषोडशोपचारपूजां कुर्यात् ।
ईश्वरस्य त्रियम्बकमन्त्रेण पूजाभिषेकं कुर्यात ॥

No. **14472.** अमावास्याप्रसूतिशान्तिः.

AMĀVĀSYĀPRASŪTIŚĀNTIḤ.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 48*b* of the MS. described under No. 1165.

Complete; as laid down by Śaunaka.

Slightly different from the work described under No. 3273 ante.

Beginning :

शौनकः—

भगवन् सर्वधर्मज्ञ वृद्धगार्ग्य मुनीश्वर ।
त्वत्तः सर्वं सुविज्ञातं द्र(प्र)ष्टव्यं मम विद्यते ॥
अमावास्याप्रसूतेश्च फलं शान्तिं विधिं मुने ।
तत्सर्वं ब्रूहि भगवन् मर्त्यानां हितकाम्यया ॥

गार्ग्यः—

अमावास्याप्रसूतिः स्याद्यस्य भार्या वसु(पशु)स्तदा
तदा कर्तुर्भवेन्नाशो यद्वानर्थपरम्परा ॥
विना भार्यां प्रसूतां च परित्यागो विधीयते ।
नक्षत्रतिथिलग्नानां गण्डेषु त्रिविधेषु च ॥
त्रिविधो गण्डदोषो यः कर्तुस्तस्य भवेन्मुने ।
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन शान्तिं कुर्याज्जि(जी)विषुः ॥
शान्तिप्रकारं वक्ष्यामि शृणु शौनक यत्नतः ।
अमावास्यादिदेवानां पितॄणां प्रतिमां शुभाम् ॥
सुवर्णेन प्रकुर्वीत वित्तशाठ्यविवर्जितः ।

End :

अङ्गिरसो नः पितर इति मन्त्रेण ततो मृत्युञ्जयेन हुत्वा तिलव्रीहिव्याहृतिहोमं तिलाक्षतदूर्वाहोमं कृत्वा जयादिपरिषेचनान्तं कृत्वा पत्नीशिशुसमो(मु)पेतयजमानस्याभिषेकं कुर्युः । प्रतिमादानं कृत्वा ब्राह्मणभोजनं दद्यात् ॥

No. **14473.** मूलाश्लेषाजननशान्तिः.

MŪLĀŚLĒṢĀJANANAŚĀNTIḤ.

Pages, 17. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 51*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Deals with the śānti to be performed to avert the evil effects supposed to arise when a child is born when the moon is in the constellation Mūla or Āślēṣa.

Beginning :

मन्दिरस्थं सुखासीनं सुखासीनं पितामहम् । ?
प्रणम्य शिरसा भक्त्या नारदः परिपृच्छति ॥
मूलर्क्षे गण्डदोषस्य आश्लेषायास्तथैव च ।
तयोर्गण्डेषु जातानां शान्तिकर्म विधीयते ॥
श्रोतुमिच्छामि तत्त्वेन वद मे कमलासन ।
नारदस्य वचः श्रुत्वा प्रत्युवाच पितामहः ॥

* * * *

मूलादौ च द्विघटिका ज्येष्ठान्ते च तथैव च ।

अभुक्तमिति तज्ज्ञेयं तत्र जातं शिशुं त्यजेत् ॥
अभुक्तजातपुत्र(स्य) दर्शनं वर्जयेत्पिता ।
यदि दर्शनतो मृत्युः षण्मासाभ्यन्तरे भवेत् ॥

End :

भुञ्जीत स्वजनैस्सार्धं प्रसन्नो हृष्टमानसः ।
अनेन विधिना शान्तिं कुर्यात्सम्यग्विधानतः ॥
आयुरारोग्यवृद्ध्यर्थं तुष्टिं पुष्टिं विवर्धयेत् ।
सर्वशान्तिकरं पुण्यं सर्वसौख्यं च जायते ॥

Colophon :

इति पैतामहे योतिश्शास्त्रे दशसाहस्र्यां संहितायां मूलाश्लेषविधिर्नाम शान्तिकर्म तृतीयोऽध्यायः ॥

No. **14474.** ज्येष्ठानक्षत्रजननशान्तिः.

JYESTHANAKSATRAJANANAŚANTIH.

Pages, 5. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 59*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete as laid down by Vṛddhagārgya.

Same work as that described under No. 3316 ante; but with slight difference in the beginning and the end and colophon:

इति वृद्धगार्ग्यसंहितायां ज्येष्ठानक्षत्रशान्तिः समाप्ता ॥

No. **14475.** सदन्तजननशान्तिः.

SADANTAJANANAŚANTIH.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 61*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete as found in Viṣṇudharmōttara.

Similar to the work described under No. 14439 ante.

Beginning :

दन्तजन्मनि बालानां लक्षणं तन्निबोध मे ।
उपरि प्रथमं यस्य जायते च शिशोर्द्विज ॥
दन्तैर्वा सह यस्य स्याज्जन्म भार्गव सत्तम ।
मातरं पितरं चाथ खादेच्चात्मानमेव च ॥
तत्र शान्तिं प्रवक्ष्यामि तन्मे निगदते शृणु ।

* * * *

सूत्रोक्तैर्ब्राह्मणानां च तैश्च कुर्याच्च पूजनम् ।
पूज्याश्चाविधवा नार्यो ब्राह्मणास्सुहृदस्तथा ॥

Colophon:

इति विष्णुधर्मोत्तरे सदन्तोत्पत्तिशान्तिः ॥

अथोत्तरदन्तानां पूर्वजननशान्तिः—

सदन्तो जायते यस्तु दन्ताः प्रागस्य चोदिताः
कुर्वीत तस्मिन्नुत्पाते शान्तिं तांच द्विजातये ॥

End:

शिरस्स्नातं शुचिं कृत्वा कुमारमथ वाम्बरम् ।
गजमारोपयित्वा तु शान्तिकर्म णि(च) कारयेत् ॥
ब्राह्मणान् भोजयेत्पश्चाद्यथास्वं मधुसर्पिषा ।
तेनास्य शान्तिर्भवति बलमायुश्च वर्धते ॥

No. **14476.** दन्तजननशान्तिः.
DANTAJANANAŚĀNTIḤ

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 62*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Slightly different from the work described under the previous number.

Beginning:

यस्योत्तरे शिशु(शो)र्जाता दन्ताः पूर्वं तदा कुलम् ।
विनाशयति तत् क्षिप्रं शान्तिकर्म समाचरेत् ॥
प्रथमे मासि दन्तानामुत्पत्तिः कुलहानिदा ।
तत्रोत्तरेषामुत्पत्तिः कुलं कल्पयति क्षयम् ॥

End:

एवं कृते न सन्देहः स दोषोऽपि प्रणश्यति ।
कुलं च वर्धते तस्य दीर्घमायुश्च विन्दति ॥

Colophon:

इति दन्तजननशान्तिः समाप्ता ॥

No. **14477.** चतुर्दशीप्रसूतिशान्तिः.
CATURDAŚĪPRASŪTIŚĀNTIḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 62*b* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Similar to the work described under No. 3310 ante. Taken from Agastyasaṁhita.

Beginning :

सिनीवालीप्रसूता स्याद्यस्य भार्या पशुस्तथा ।
महिष्यश्च गजाश्चैव शक्रस्यापि श्रियं हरेत् ॥

एकोऽनड्वान् त्रयो गावः सप्ताश्वा नव दन्तिनः ।
नष्टेन्दौ च प्रसूताश्चेद्धरेयुस्सर्वदा श्रियम् ॥

दर्शे प्रसूतान्यन्यानि तत्प्रासादोपजीविनः ।
पशुपक्षिमृगादीनि वर्जयेयुः प्रयत्नतः ॥

कुहूप्रसूतिरत्यर्थं सर्वदा दोषदायिनी ।
यस्याः प्रसूतिरेतेषां तस्या यूथं विनश्यति ॥

सर्वगण्डसमस्तस्मिन् दोषस्तद्वत्फलं लभेत् ।
कृष्णपक्षे चतुर्दश्यां प्रसूतिर्यदि जायते ॥

चतुर्दश्यास्तु षड्भागे प्रथमे दोषवर्जितः ।
द्वितीये पितरं हन्ति तृतीये मातरं तथा ॥

End :

तिलदानं वस्त्रदानं कुर्याद्दोषापनुत्तये ।
सर्वशान्तिर्भवेत्तस्य अगस्त्यवचनं यथा ॥

Colophon :

इत्यगस्त्यसंहितायां चतुर्दशीगण्डशान्तिः समाप्ता ॥

चतुर्दश्यधिदेवता ईश्वरमृत्युञ्जयरुद्रो देवता वृषारूढः श्वेतवर्णः चतुर्भुजत्रिशूलखड्गवरदाभयपाणिः । नमश्शङ्करायेति पूजामन्त्रः । त्र्यम्बकमिति वा । चन्दनकर्पूरगन्धधुत्तूरपुष्पं दशाङ्गधूपं चतुर्विधान्नं नैवेद्यम् ॥

No. 14478. कुहूशान्तिः.

KUHŪŚĀNTIḤ.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 63*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete,

Similar to the work described under No. 3272 ante. This work is taken from Kātyāyanasaṁhitā.

Beginning :

कुहूशान्तिं प्रवक्ष्यामि सिनीवाली(ल्या)स्तथैव च ।
गृहस्य पूर्वदिग्भागे उत्तरस्यामथापि वा ॥

मण्टपे वा गृहे वापि पूजास्थानं प्रकल्पयेत् ।
गोमयेनोपलिप्याथ रङ्गवल्लीः विनिक्षिपेत् ॥

पुण्याहं वाचयित्वा तु सुसङ्कल्प्य यथाविधि ।
आचार्यं वरयेद्धीमान् ब्राह्मणमृत्विजस्तथा ॥

तान् सर्वान् सम्यगभ्यर्च्य वस्त्रमाल्यविभूषणैः ।
स्थण्डिलं चतुरश्रं च तण्डुलैः कारयेत्ततः ॥

पद्ममष्टदलं कृत्वा तन्मध्ये स्थापयेद्रविम् ।
सुवर्णेन तदर्धेन तदर्धार्धेन वा पुनः ॥

End :

दद्याद्गोभूहिरण्यादि द्विजेभ्यो विधिपूर्वकम् ।
इत्थं पूजादि कृत्वाथ सुकृतं लब्धवानथ ॥

विप्रान् सर्वान् समाराध्य भोजयेत्पायसादिभिः ।
स्वयं बन्धुजनैस्सार्धं भुञ्जीयात्प्रीतमानसः ॥

Colophon :

इति कात्यायनसंहितायां कुहूसिनीवालीशान्तिः ॥

No. 14479. ग्रहणजननशान्तिः.
GRAHAṆAJANANAŚĀNTIḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page,

Begins on fol. 65*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete as laid down by Śaunaka.

Same work as that described under No. 3297 ante; but with some slight difference.

इति शौनककृते ग्रहणजननशान्तिः समाप्ता ॥

No. 14480. गोमाहिष्यादिद्वित्रिवत्सप्रसूतिशान्तिः.

GŌMAHIṢYĀDIDVITRIVATSAPRASŪTIŚĀNTIḤ.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 66*a* of the MS. described under No. 1165.

Complete; as laid down by Garga.

Deals with the śanti to be performed for averting the evil effects supposed to arise, when a mare or a cow or a she-buffalo gives birth to two young ones.

Beginning:

मन्दिरे यस्य तुरगी गौर्वा कासारिकास्तथा ।
द्वित्रिवत्साः प्रजायन्ते तस्य दोषकरं महत् ॥
तां शत्रुग्रामे संवेश्य कुर्याद्राजा विचक्षणः ।
शत्रुनाशो भवेदाशु कुलं तस्य विनश्यति ॥
न परित्यजते मर्त्यो मोहादज्ञानताऽपि वा ।
तत्प्रजा नाशयेदाशु स्वामिनो हानिकारणम् ॥
गृहक्षेत्रधनं धान्यं ह्रस्वमायाति शीघ्रतः ।
तद्यूथरक्षणार्थं च शान्तिकर्म समारभेत् ॥
अथ शान्तिं प्रवक्ष्यामि गर्गशास्त्रानुसारतः ।

End:

आयुरारोग्यमैश्वर्यं सर्वदा वृद्धिमेति वै ।
कदाचित्तस्य दोषाश्च न स्पृशन्ति तमन्वहम् ॥
अश्वाभिवृद्धिर्धेनूनां महिषाणां तथैव च ।
पुत्रपौत्रसमायुक्तस्स चिरं सुखमश्नुते ॥

Colophon:

इति उत्तरगर्गोक्तवत्सद्वित्रिप्रसूतिशान्तिः समाप्तं ॥

No. 14481. आज्यादिदानविधिः.

ĀJYĀDIDĀNAVIDHIḤ.

Page, 1. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 67*a* of the MS. described under No. 1165.

On the making of gifts of ghee, sesamum seeds, jaggery, etc., to Brahmans with a view to avert certain evils.

Beginning:

कांस्यपात्रं सप्तपलं घृतं कुडपसंमितम् ।
हेम सम्पूर्त्य(र्य) निष्कं स्यादाज्यावेक्षणलक्षणम् ॥

कामधेनोस्समुद्भूतं सर्वक्रतुषु संस्थितम् ।
देवानामाज्यमाहारमतः शान्तिं प्रयच्छमे ॥
अनेन प्रार्थयेत्पात्रं घृतं स्वर्णेन संयुतम् ।

End :

निवर्तसंमिता भूमिः द्रोणत्रयमितास्तिलाः ।
सुवर्णं निष्कमात्रं स्यात् आज्यं संप्रस्थमात्रकम् ॥
मृदुवर्त्तिद्वयं चैव गुडं च पलषट्कम् ।
सार्धखारिद्वयं चैव व्रीहयः परिकीर्तिताः ॥
निष्कत्रयमितं कांस्य . . . . सार्धखारितम् ।
अभावे सर्वधान्यानां सुवर्णं तत्र कारयेत् ॥

No. 14482. रजस्वलाशान्तिः.
RAJASVALĀŚĀNTIḤ.

Pages, 9. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 67*b* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Regarding the śānti to be performed for averting the evil consequences concieved to be associated when a girl attains puberty on certain inauspicious days.

Beginning :

करादिपश्चोत्तरमूलपूषविष्णुत्रयाश्विज्यविधीन्दुभेषु ।
आद्यं रजः सौख्यसुतायुरर्थं सौभाग्यवृद्धिं कुरुतेऽङ्गनानाम् ॥
पूर्वत्रये याम्यभुजङ्गधिष्ण्ये वैधव्यमस्या द्वि(वि)दधीत नूनम्? ।
मघेशये(योः) शोकमथादिति(ते)र्भे सा बन्धकीन्द्रेऽप्यनले दरिद्रा ॥
फल्गुनीप्रथमे पाद(चेत्) दम्पत्योर्मृतिर्भवेत् ।
द्वितीये पुरुषं हन्ति तृतीये गृहनाशनम् ॥
चतुर्थे च स्त्रियं हन्ति नारीणां प्रथमार्तवे ।

End :

दक्षिणामितरेषां च दत्वा सर्वान् समाचरेत् ।
ब्राह्मणान् भोजयेत्पश्चात् स्वयं भुञ्जीत भक्तितः ॥
अनेन विधिना शान्तिं कुर्यात्सम्यक् समाहितः
सर्वशान्तिकरं पुण्यं सौख्यं चैव प्रजायते ॥

Colophon:

इति रजस्वलाशान्तिः ॥

No. 14483. स्वनक्षत्रजननशान्तिः.
SVANAKṢATRAJANANAŚĀNTIḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 71*b* of the MS. described under No. 1165.

Complete.

Similar to the work described under No. 3364 ante.

Beginning:

स्वनक्षत्रशान्तिलक्षणम्—

यः पितुर्जन्मनक्षत्रे स दिवा पितृघातकः ।
कन्यकाजननं रात्रौ मातृभ मातृघातिका ॥

किंच

यः पुमान् जन्मनक्षत्रे पितुर्मातुश्च सोदरः ।
तस्माच्छान्ति प्रकुर्वीत यथावित्तानुसारतः ॥
पितृजन्मर्क्षकर्मर्क्षजातः पितृविनाशकृत् ।
विशेषाच्चैकपादे च भिन्नपादे शुभावहम् ॥

End:

आचार्यप्रमुखेभ्यश्च ऋत्विज(ग्भ्य)श्च यथाविधि ।
जपहोमार्चनफलं प्रतिगृह्य च सर्वशः ॥
तेषां च दक्षिणां दद्यात् प्रतिमादानपूर्वकम् ।
साङ्गोपाङ्गं तथा कृत्वा कुर्याद्ब्राह्मणभोजनम् ॥

Fol. 76*a* contains Sarpasūkta.

No. 14484. गुरुगीता.
GURUGĪTĀ.

Pages, 3. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 52*a* of the MS. described under No. 115.

Incomplete.

Same work as that described under No. 2417 ante; wants the introductory stanzas in the beginning.

Foll. 53*b* and 54*a* contain Liṅgaviṣaya (logic) in Telugu language, and a few sentences of Śaṅkarācāryacarita with Telugu meaning.

No. 14485. षडशीतिः, सव्याख्या.
ṢAḌAŚĪTIḤ WITH COMMENTARY.

Pages, 7. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 80*a* of the MS. described under No. 115.
Incomplete.
Same work as that described under No. 3041 ante.

No 14486. चन्द्रमौलिपञ्चकम्.
CANDRAMAULIPAÑCAKAM.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 83*b* of the MS. described under No. 115.
Complete.
Similar to the work described under No. 10954 ante.

Beginning :

शिवाननारविन्दसन्मिलिन्दभावभाञ्जनो-
विनोदिने दिनेशकोटिकोटिदीप्ततेजसे ।
स्वशि(शै)वलोकसादरावलोकनैकवर्तिने
नमः शिवाय साम्बशङ्कराय चन्द्रमौलये ॥

End :

अखण्डदण्डबाहुदण्डदण्डितोग्रडिण्डिम-
प्रधिं धिमिं (धिमिं) धिमिध्वनिक्रमोत्थताण्डवम् ।
अखण्डवैभवाय नाथमण्डितं चिदम्बरं
नमः शिवाय (साम्बशङ्कराय चन्द्रमौलये) ॥

Fol. 84*a* contains Āśaucava[?]anavacanas.

No. 14487. अपरविषयवचनानि.
APARAVIṢAYAVACANĀNI.

Pages, 31. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 84*b* of the MS. described under No. 115.
Incomplete.
Similar to the work described under No. 3047 ante.

Beginning :

स्नुषामृताहे सम्प्राप्ते जीवित्वं श्वशुरीयति (?) ।
प्रपितामहिक्भागं भागद्वयपितामहि (?) ॥

प्रेतस्य पित्रोर्यदि जीविता चेत् प्रेतार्घ्यपिण्डश्च विधिं च कुर्यात् ।
द्वौ भागयुक्तौ तु पितामहेन युक्तैकभागः प्रपितामहेन ॥
पितामहं च जीवन्तमतिक्रम्य यथा सुतः ।
अतिक्रम्य द्वये चैव सपिण्डीकरणश्चरेत् ॥

End :

पितृक्षयाहे सम्प्राप्ते सर्वेषान्तर्पणं न हि ।
मातृक्षयाहे सम्प्राप्ते तद्वर्गे तर्पणं न हि ॥
वचनेन पितृमातृविभागेन तर्पणं निषिद्धम् । कथमिति चेत् मैवम्.

No. 14488. भ्रमराम्बिकाष्टकम्.
BHRAMARĀMBIKĀṢṬAKAM.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 101*a* of the MS. described under No. 115.

Complete.

Same work as that described under No. 9615 ante, but with some slight difference in the beginning.

Beginning :

श्रीवागीशसुरेन्द्रसेवितपदां सिंहासने संस्थितां
साङ्गैर्भूषणभूषितामभयदामार्द्रैः कटाक्षैः शुभैः ।
ऐंह्रींश्रीमितिमन्त्रराजवरदामानन्दपूर्णात्मिकां
श्रीशैलभ्रमराम्बिकां शिवसतीं चिन्मात्रमूर्तिं भजे ॥

End :

श्रीशैलभ्रमराम्बिकाष्टकमिदं श्रेयःप्रदं सर्वदा
ऐन्द्रं श्रीकरमप्रमेयवरदं हर्षप्रदं बुद्धिमान् ।
प्राभाते नियतः पठेद्यदि पुमान् भद्रान्तरात्मा शुचिः
सौख्यं कीर्तिमवाप्नुयाच्च विभवं सर्वाश्रयत्वं भजे(त) ॥

No. 14489. त्रिपुरसुन्दर्यष्टकम्.
TRIPURASUNDARYAṢṬAKAM.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on fol 102*b* of the MS. described under No. 115.

Complete.

Same work as that described under No. 10762 ante.

End :

त्रिमूर्तिजननस्थलीं त्रिभुवनैकनौकारतां
त्रिधामयपरिष्कृतां त्रिगुणरूपपारम्परीम् ॥
त्रिविष्टपपतिव्रतामुचितचक्रमध्वंसिनीं
त्रियम्बककुटुम्बिनि त्रिपुरसुन्दरीमाश्रये (?) ।

No. 14490. कृष्णजयन्तीव्रतकल्पः.
KṚṢṆAJAYANTĪVRATAKALPAḤ.

Pages, 6. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 113*a* of the MS. described under No 115.
Complete.
Same work as that described under No. 8270 ante.

No. 14491. जन्माष्टमीव्रतकल्पः.
JANMĀṢṬAMĪVRATAKALPAḤ.

Pages, 12. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 116*a* of the MS. described, under No. 115.
Complete; as found in the Padmapurāṇa, but wants the beginning.
Similar to the work described under No. 8266 ante.

Beginning :

देवीं स्वच्छाम्बरयुतां सर्वाभरणभूषिताम् ।
श्रीकृष्णवदनाम्भोजे निक्षिप्य कुचमण्डलम् ॥
ततः श्रीमञ्चसंविष्टं गोविन्दं बालकं मुदा ।
लालयन्तीं प्रसन्नास्यां वन्दे हं देवकीं पराम् ॥
अदितिर्देवमातस्त्वं सर्वपापप्रणाशिनि ।
त्वामहं स्थापयिष्यामि प्रसन्ना भव शोभने ॥

* * * *

ईश्वर उवाच—

शृणु देवि हितं पुण्यं सर्वलोकहितावहम् ।
अनन्तसुखदं नृणां वक्ष्यामि सुकृतं परम् ॥
कृष्णाष्टमी पुण्यतमा श्रावणे मासि पार्वशे(ति) ।
तस्यामहर्निराहाराज्जन्मेष्टार्थफलं लभेत् (?) ॥

तस्यामुपोषयेद्भक्त्या कृष्णमभ्यर्च्य भक्तितः ।
गङ्गास्नानफलं तेन लभेद्यज्ञायुतं फलम् ॥

End :

यद्व(दि)दं पुण्यमाख्यानं यश्शृणोत्यघनाशनम् ।
तस्य पुत्राश्च पौत्री च वर्धन्ते सुकृतं शुभे ॥

Colophon :

इति श्रीपद्मपुराणे जन्माष्टमीव्रतकल्पं संपूर्णम् ॥

No. 14492. सङ्क्रान्तिनिर्णयः.

SAṄKRĀNTINIRṆAYAḤ.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 123*a* of the MS. described under No. 115.

Incomplete.

Similar to the work described under No. 3149 ante.

Beginning :

सङ्क्रान्तिनिर्णयमाह—

कर्कटो मकरस्सिंहः कुम्भोऽलिर्वृषभस्तुला ।
मेषः कन्या धनुर्मीनो मिथुनश्चेति संक्रमाः ॥

सङ्क्रात(न्त)य[ा]ः इति शब्दवचनः । अत्र एषु द्वादशसङ्क्रमेषु मध्ये आद्यौ सङ्क्रमौ क्रमाद्दक्षिणोत्तरे अयने स्याताम । तुला दक्षिणविषुवम् । मेष-उत्तराविषुवामित्यर्थः । तदनन्तराश्चत्वारः कन्याधनुर्मीनमिथुनानि षडशीति-मुखाः प्रोक्ताः ।

End :

वृषवृश्चिककुम्भेषु सिंहे चैव रवेर्गतिः ।
एतद्विष्णुपदं नाम विषुवादधिकं फलैः ॥

इति स्नानादि.

Fol. 123*b* contains a portion of Lakṣmīpūjā.

No. 14493. नवग्रहाराधनम्.

NAVAGRAHĀRĀDHANAM.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 129*a* of the MS. described under No. 115.

Wants the beginning and the end.

Similar to the work described under No. 8639 ante; as laid down by Āśvalāyana.

Beginning :

(आ)वाहयामि ।

बृहस्पतीत्यस्य मन्त्रस्य गृत्समदऋषिः बृहस्पतिर्देवता, त्रिष्टुप् छन्दः । बृहस्पतिग्रहाराधने विनियोगः । सौम्य . वर्णद्युतिस्सौम्यमुख स्सिताभः दन्ताक्षमालाञ्जलिपात्रधारिणी । सिन्ध्वाख्यदेशी वरदश्च जीवः . . . . . बृहस्पते अति यदर्यो इन्द्र मरुत्व ब्रह्मजिज्ञानं (इह पाहि सोमं) बृहस्पतिं कनकवर्णं कनकमाल्याम्बरधरं . . . .

* * * *

अधिदेवताप्रत्यधिदेवतासहितं बृहस्पतिग्रहमावहयामि ।

End :

भार्गवगोत्रं दैत्यगुरुं किरीटिनं चतुर्भुजमक्षसूत्रकमण्डलुजटाधरं पुष्यनक्ष-(त्र)जातं पत्नीपुत्रसहितम्.

No. **14494.** आपस्तम्बापरप्रयोगः.

ĀPASTAMBĀPARAPRAYŌGAḤ.

Pages, 80. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 1*a* of the MS. described under No. 8231.

Complete.

Similar to the work described under No. 3526 ante.

Beginning :

अथान्त्येष्टिर्वक्ष्यते—

यस्यकस्यचित्पुरुषस्य मरणसंशयेऽद्भिः स्नापयित्वा, यथोक्तसर्व-प्रायश्चित्तं कृत्वा गोमयेनोपलिप्ततिलकुशास्तृतभूमौ दक्षिणाशिरसं निधाय कर्ता प्राणानायम्य यजमानस्य पितुः कौशिकसगोत्रस्य केशवयशर्मणः सुखेन प्राणोत्क्रमणार्थमुत्क्रान्तिसंज्ञकगोदानं करिष्य इति सङ्कल्प्य.

प्राणानायम्य सङ्कल्प्य एवङ्गुणविशेषणविशिष्टायां पुण्यतिथौ यजमानस्य पितरं गोत्रं शर्माणं प्रेतं पैतृमेधेन कर्मणा संस्करिष्ये ।

End :

अपुत्रायास्सुवासिन्याः विधवाब्रह्मचारिण(णोः) ।
सपिण्डीकरणादूर्ध्वं न कुर्यादनुमासिकम् ॥
भ्रात्रे भगिन्यै पुत्राय स्वामिने मातुलाय च ।
मित्राय गुरवे श्राद्धमेकोद्दिष्टं न पार्वणम् ॥
अर्वाक् त्रिपक्षात्प्रेतस्य पुनर्दहनकर्मणि ।
न कालनियमो ना(ह्य)स्ति न मौढ्यं गुरुशुक्रयोः
एकोद्दिष्टे सपिण्डे च कपित्थं तु विधीयते ।
नारिकेलप्रमाणं तु आब्दिके मासिके तथा ॥
तीर्थे दर्शे च सम्प्राप्ते कुक्कुटाण्डप्रमाणतः ।
महालये गयाश्राद्धे कुर्यादामलकोपमम् ॥

No. 14495. आतुरसन्न्यासविधिः. ĀTURASANNYĀSAVIDHIḤ.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on foll. 53*a* and 54*a* of the MS. described under No. 8231 Complete.

Similar to the work described under No. 3542 ante.

Beginning :

अथातुरविधिं व्याख्यास्यामः—

प्रव्रजेद्ब्रह्मचर्येण प्रव्रजेद्वा गृहादथ ।
वनस्थः प्रव्रजेद्विद्वानातुरो वापि दुःखितः ॥
प्राजापत्यं समष्ट्येष्टिं सार्ववेदसदक्षिणाम् ।
आत्मन्यग्निं समारोप्य ब्राह्मणः प्रव्रजेद्गृहात् ॥
आसन्ने संकटे घोरे चोरव्याघ्रादिसङ्कुले ।
भयं प्राप्तस्य सन्न्यासः कर्तव्यो मनुरब्रवीत् ॥
* * * *
कुटुम्बं पुत्रदारांश्च वेदाङ्गानि च सर्वशः ।
यज्ञं यज्ञोपवीतं च त्यक्त्वा गूढश्चरेन्मुनिः ॥

Colophon:

इत्यातुरविधिः ॥

* * * *

End:

ओम् भूः सन्यस्तं मया, ओम् भुवः सन्यस्तं मया, ओम् सुवः सन्यस्तं मयेति ब्रूयात् । ततो दिगम्बरो भूत्वा गृहस्थेन दत्तकौपीनकटिसूत्रकाषायादिकं धृत्वा तदनन्तरं गृहान्निर्गत्य गच्छेत् । ग्रामाद्बहिर्निर्गत्य यतिकर्माणि कुर्वन् सञ्चरेत् । मृते तु यतिसंस्कारविध्या(धिना) और्ध्वदैहिकं कुर्यात् ॥

No. 14496. अत्यातुरविधिः.

ATYĀTURAVIDHIḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 53*b* of the MS. described under No. 8231.

Complete.

Slightly different from the work described under the previous number.

Beginning:

अत्यातुरविधिरुच्यते—ओं प्रणवस्यान्तर्यामी ऋषिः, गायत्री छन्दः, परमात्मा देवता, ओं भूः अग्न्यात्मने हृदयाय नमः, ओं भुवः प्राजापत्यात्मने शिरसे स्वाहा, ओं सुवः सूर्यात्मने शिखायै वषट्, ओं भूर्भुवस्सुवः ब्रह्मात्मने कवचाय हुम् ।

End:

द्वादशसहस्रं प्रणवजपं कुर्यात, उत्तरषडङ्गं कुर्यात, ध्यायेत्, ब्रह्मार्पणमिति ब्रूयात ॥

No. 14497. यतिसंस्कारप्रयोगः.

YATISAMSKĀRAPRAYŌGAḤ.

Pages, 5. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 54*b* of the MS. described under No. 8231.

Complete; as laid down by Śaunaka.

Slightly different from the work described under No. 3767 ante.

Beginning:

अथ परमहंसानां संस्कारविधिं व्याख्यास्यामः । पुत्रोऽन्यो वा गृहस्थशिष्यो वा सिद्धिं प्राप्नुवन्तं यतिं निरीक्ष्य, गीतादिजपं कुर्वन्, देवसन्निधौ गोमयाम्बुना स्थलं परिमृज्य, पूर्वाभिमुखं यतिं संस्थाप्य ।

End:

आसनगन्धमाल्यादिभिरलंकृत्य तान् भोजयित्वा तदनन्तरं तीर्थे षोडशोपचारैस्संपूज्य नीराजनं दत्वा तीर्थं स्वशिरसि निधाय, नर्तनं कृत्वा अनुज्ञाप्य तैर्दत्ततीर्थं पीत्वा प्रदक्षिणं कृत्वानुज्ञाप्य विसर्जयेत् । इष्टैस्सह भोजयेत । एवं प्रतिसंवत्सरं सिद्धिदिवसे पार्वणश्राद्धं कृत्वापरेद्युराराधनं कुर्यात् ॥

Colophon:

इति शौनकोक्तयतिसंस्कारविधिस्समाप्तः ॥

No. 14498. तैत्तिरीयब्राह्मणानुक्रमणिका.

TAITTIRĪYABRĀHMAṆĀNUKRAMAṆIKĀ.

Pages, 35. Lines, 7 on a page.

Begins on foll. 61*a* and 72*a* of the MS. described under No. 8231.

Contains, in the reverse order, the initial passages of the various Pañcāśats in the first, second (one to three Praśnas) and the third Aṣṭakas of the Kṛṣṇa Yajurvēda Brāhmaṇa.

Beginning:

तेन सोऽस्याभीष्टः प्रीतः । पशूनेवैतेन स्पृणोति । तामात्मनोऽधिनिर्मिमीते । सा चतुर्थमुदक्रामत् । दोहा एव युष्माकमिति । प्रजापतिः प्रजा असृजत । सैव साग्नेस्सन्ततिः । नैनं प्रतिनुदन्ते । यन्मांसमश्नीयात् । जगतीभिर्वैश्यस्य । एतद्वा अग्नेः प्रियं धाम ।

* * * *

प्रजापतिर्दशहोता । ब्रह्मवादिनो वदन्ति । स एना विद्वान् यक्ष्यसि । इमे धेनू अमृतं ये दुहाते । हविषोऽस्य नवस्य नः । उभा हि वां सुहवा जोहवीमि । स नो रास्व सहस्रिणः । अग्निर्विशां मानुषीणाम् । स प्रत्नवन्नवीयसा । ब्रह्म यज्ञस्य तन्तवः । प्रसद्यो अग्ने अत्येष्यन्यान् । विश्वा आशाः पृतनाः संजयं जयन् । अस्मे द्यावापृथिवी भूरिवामम् । आयाहि सोमपीतये । इन्द्रो जातो विपुरो रुरोज । तस्यैवात्मा पदवित्तं विदित्वा । विश्वसृजः प्रथमास्सत्रमासत ।

End :

अर्यमा राजाजरस्तुविष्मान् । ये अग्निदग्धा येऽनग्निदग्धाः । ये अन्तरिक्षं पृथिवीं क्षियन्ति । बृहस्पतिः प्रथमं जायमानः । प्रमुञ्चमानौ दुरितानि विश्वा । यत्ते नक्षत्रं मृगशीर्षमस्ति । सा नो यज्ञस्य सुविते दधातु । अग्निर्नः पातु कृत्तिकाः ॥

No. 14499. गायत्रीजपविषयः.

GĀYATRĪJAPAVIṢAYAḤ.

Page, 1. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 164*a* of the MS. described under No. 3019.

Wants the beginning and the end.

Deals with the repetition of the Gāyatrī-mantra, which is supposed to enable one to realise one's desires and to absolve one's self from all sins.

Beginning :

मङ्गलं जयतु मे रघूत्तमो मङ्गलं जयतु जानकी शुभा ।
मङ्गलं जयतु मे महेश्वरो मङ्गलं जयतु मे महेश्वरी ॥
नियतिर्न हि दोषाणां मन्त्राणां कलिदोषतः ।
कलिदोषनिवृत्त्यर्थं विश्वासेनाचरेद्द्विजः ॥
गायत्रीमन्त्रसिद्ध्यर्थं गायत्री त्वयुतं जपेत् ।
सर्वेषां वेदमन्त्राणां सिद्ध्यर्थं लक्षकं जपेत् ॥

End :

होमः कार्यश्च गायत्र्या जुहुयादयुतं मधु ।
वेदमन्त्रास्ततस्सम्यग्द्विजानां कामधेनवः ॥
तर्पणश्चाभिषेकं च होमं विप्रांश्च भोजयेत् ।
चिन्तामणिर्वेदमन्त्रः कामधेनुस्सुरद्रुमः ॥

No. 14500. उपान्त्यभार्गवव्रतम्.

UPĀNTYABHĀRGAVAVRATAM.

Page, 1. Lines, 4 on a page.

Begins on fol. 146*a* of the MS. described under No. 3115.

On the Vrata which consists in the worship of the Goddess Lakṣmī on the penultimate Friday of the bright fortnight in the Śrāvaṇa month in each year.

Beginning and the **End**:

(नभो)मासे पूर्णिमायां नातिक्रान्ते भृगोर्दिने ।
मत्पूजा तत्र कर्तव्या वरं दास्यामि काङ्क्षितम् ॥

इति केचित्पक्षः ।

अन्यच्च—

नभोमासि सिते पक्षे पूर्णिमोपान्तभार्गवे ।
मत्पूजा तत्र कर्तव्या वरं दास्यामि का तम् ॥

न तु पौर्णमास्यां पूर्णिमोपान्तभार्गव इत्युक्तत्वात्केवलं सिते पक्ष इति सामान्येनानुक्तत्वाच्च । तदुक्तं सङ्ग्रहे—

यदा तु पूर्णिमायां वै भृगुवारो भवेत्तदा ।
पूर्वस्मिन्वासरे कार्यं पूर्णिमोपान्तवाक्यतः ॥

यदा पौर्णमास्यामेव भृगुवासरो भवति तथापि(दा) उपान्तभार्गव एव व्रतं कार्यम् ॥

No. **14501.** आङ्गिरसस्मृतिः.
ĀṄGIRASASMṚTIḤ.

Page, 1. Lines, 10 on a page.

Begins on fol. 1*a* of the MS. described under No. 2639.
Contains a small portion in the end of the 12th Adhyāya.
Same work as that described under No. 2611 ante.

No. **14502.** कर्तृक्रमः.
KARTṚKRAMAḤ.

Page, 1. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 91*a* of the MS. described under No. 2996.
Similar to the work described under No. 3154 ante.

Beginning and the **End**:

पुत्रस्सपत्नीपुत्रश्च पुत्रिकातनयस्ततः ।
दत्तः पौत्रः प्रपौत्रश्च दौहित्रो धनभागथ ॥

दौहित्रश्च पतिः पत्नी दुहिता सोदरस्तथा ।
असोदरस्तु भ्राता च भ्रातृपुत्रौ च तत्क्रमात् ॥
पिता माता स्नुषा भ्रात्री भागिनेयस्ततः परम् ।
स्वसपिण्डोऽथ मातुश्च सपिण्डस्सोदकस्तथा ॥
सगोत्रशिष्यर्त्विजौ च तथाचार्यस्सुतापतिः ।
सखा राजा त्रिंशदेते कर्तारस्स्मृतिषूदिताः ॥
पूर्वपूर्वस्य नाशे वाऽसन्निधावुत्तरोत्तरः ।
उक्तानुक्रमतोऽप्यन्यः क्रमः क्वचन दृश्यते ॥

Fol. 91*b* contains one stanza regarding Mauḍhyaviṣaya.

No. 14503. भोजचरित्रम्.
BHŌJACARITRAM.

Pages, 3. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 92*a* of the MS. described under No. 2996.

Contains a small portion only.

Same work as that described under No. 12202 ante.

Fol. 94*a* contains Daśamīvēdhaviṣayavacana and 94*b* Saṅkramaviṣayavacana.

No. 14504. गौतमधर्मसूत्रभाष्यम्.
GAUTAMADHARMASŪTRABHĀṢYAM.

Substance, palm-leaf. Size, 19 × 1¾ inches. Pages, 252. Lines, 11 on a page. Character, Grantha. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Wants the beginning and breaks off in the 24th Adhyāya.

Same work as that described under No. 1206 ante.

Beginning :

(वेदस्यै)व धर्ममूलत्वं किं तु तद्विदां च स्मृतिशीले—वेदविदां ये प्र(स्मृ)तिशीले अपि धर्ममूले ते अपि वेदादविरोधिनी तद्विदामित्यारम्भात् । शीलशब्दश्चेह द्वाभ्यामभिसम्बध्यमानो द्विवचनान्तो द्रष्टव्यः । चश(तच्छ)ब्देन सषडङ्गो वेदो लक्ष्यते । स्मृतिरूपं निबन्धनम् । मनुयमवसिष्ठभृग्वङ्गिरोबृहस्पत्युशनोभारद्वाजगौतमापस्तम्बसंवर्तव्यासशातातपशङ्खलिखितबोधायनयाज्ञवल्क्यप्राचेता(तसा)दिभिः कृतं शीलमनुपनिबन्धस्समाचारः ।

End:

अ(त्र)क्षत्रियायां द्विगुणं, वैश्यायां त्रिगुणं द्रष्टव्यम् । तथा ब्राह्मणस्याथ: क्षत्रियवैश्येत्याद्यपि गमनं प्रति कूश्माण्डैर्होमश्च द्रष्टव्यः । द्विरुक्तिरध्याय-परिसमाप्त्यर्था ॥

Colophon:

इति मस्करीये गौतमभाष्ये त्रयोविंशोऽध्यायः ॥

आविष्कृतैनसां तु प्रायश्चित्तमुक्तमनाविष्कृतैनसां तु वक्तव्यमित्यत आह—रहस्यप्रायश्चित्तमविख्यातदोषस्य—रहस्यमप्रकाशं कर्तव्यमिति यथान्यैर्न ज्ञायते । प्रायश्चित्तग्रहणमल्पेनापि महतः पापस्य निष्कृतिर्भवतीत्येव(मर्थम्) ।

* * * *

तदा प्रतिगृह्य जपेत् । इतरत्र पूर्वमिति द्रष्टव्यम । तत्राप्यभोज्यभो.

No. 14505. वामदेवसंहिता.

VĀMADĒVASAMHITĀ.

Pages, 40. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 306 of the MS. described under No. 3500.

Contains the Adhyāyas 64--69 only of the second part.

Same work as that described under No. 5481 ante.

No. 14506. प्रतिशुक्रशान्तिः.

PRATIŚUKRAŚĀNTIḤ

Pages, 2. Lines, 7 on a page

Begins on fol. 141*a* of the MS. described under No. 3501.

Complete; as laid down in Vasiṣṭhasmṛti.

On the Śānti to be performed for averting the evils, supposed to result to one, if the planet Śukra (Venus) is found to be situated in unfavourable positions in one's horoscope.

Beginning:

शुक्रस्य संमुखो लोके बहुदोषकरस्सदा ।
तद्दोषशमनार्थाय शान्तिं वक्ष्ये समासतः ॥

वासिष्ठे—

भृगुलग्ने भृगोर्वारे भृगुवर्गे भृगूदये ।
उपोष्य भृगुवारेऽपि यावच्छुक्रोदयं प्रति ॥
रजतेनैव शुद्धेन कारयेत्प्रतिमां शुभाम् ।
लिखेदष्टदलं पद्मं कांस्यपात्रेण तण्डुले ॥

End :

तत्तत्संमुखजो दोषस्तत्क्षणादेव नश्यति ॥

सूर्याय कपिलां दद्याच्छङ्खं चन्द्रमसेऽपि च ।

कुजाय वृषभं दद्यात्स्वर्णं दद्याद्बुधाय च ॥

गुरवे पीतवस्त्रं च असितायासितां च गाम् ।

एवं प्रयत्नतः कृत्वा सर्वान् कामानवाप्स्यसे ॥

No. **14507.** प्रायश्चित्तवचनानि.

PRĀYAŚCITTAVACANĀNI.

Page, 1. Lines, 4 on a page.

Begins on fol. 265*a* of the MS. described under No. 2746.

The verses describing the expiatory ceremony to be performed by one for the sin resulting from unnatural intercourse with a camel, mare or an ass.

Beginning and the **End :**

खरमुष्ट्रं च बडबां विप्रो यदि मदान्धकः ।

यच्छेद्यदि स पापात्मा रौरवं नरकं व्रजेत् ॥

वसिष्ठः—

बडबां खरमुष्ट्रं च विप्रः कामातुरस्सकृत ।

रमेल्लज्जां विहायाशु स वै नरकमश्नुते ॥

जाबालिः—

खरमुष्ट्रं च बडबां यच्छेद्विप्रो मदातुरः ।

रौरवं नरकं याति यावदाभूतसंप्लवम् ॥

तस्य दोषविनाशार्थे प्रायश्चित्तमुदीरितम् ।

खरे चान्द्रं तथोष्ट्रे च वराकं बडबागमे ॥

एतेन शुद्धमाप्नोति पुनस्संस्कारपूर्वकम् ।

पञ्चगव्यं पिबेत्पश्चाच्छुद्धो भवति निश्चयः ॥

क्षत्रियवैश्ययोर्विप्रोक्तात् द्विगुणं प्रायश्चित्तम् ।

अथ वत्समहिषीबस्तगमने प्रायश्चित्तमाह—देवलः.

No. **14508.** शुद्धिचन्द्रिका.

ŚUDDHICANDRIKĀ.

Pages, 4. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 188*a* of the MS. described under No. 2745.

Incomplete. By Kālidāsa.
Same work as that described under No. 3038 ante.
Fol. 90*a* contains a few Prāstāvikaślōkas.

No. 14509. ज्यौतिषविषयः.
JYAUTIṢAVIṢAYAḤ.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 191*a* of the MS. described under No. 2745.

Incomplete.

A few stanzas taken from various texts and dealing with Puṣkarayōga and horoscopy, etc.

Beginning:

मेषे गङ्गा वृषे रेवा गते युग्मे सरस्वती ।
यमुना[यां] कुलीरे च सिंहे गोदावरी तथा ॥
कन्यायां कृष्णवेणी तु तुला कावेरिका स्मृता ।
भीमरथ्या वृश्चिके तु चापे पुष्करवाहिनी ॥

* * * *

राशित्रयमुपागम्य एकवर्षे गुरुस्तथा ।
वक्राभिमुखमागम्य तद्राशौ चादिपुष्करम् ॥
वक्रं त्यक्त्वा पुनर्जीव ऋजुराश्यन्त्यपुष्करम् ।

End:

लग्नाधिपेन सहिते यदि वाहनेशे जीवेक्षिते तनुगते बलपूर्णयुक्ते ॥
पुत्रे(श)दाराधिपतिर्गुरोश्चेदखण्डसाम्राज्यमुपैति लक्ष्मीम् ।

No. 14510. कपिलधेनुप्रशंसा.
KAPILADHĒNUPRAŚAṀSĀ.

Substance, palm-leaf. Size, 17⅝ × 1¾ inches. Pages, 18. Lines, 6 on a page. Character, Telugu. Condition, slightly injured. Appearance, old.

Incomplete.

On the importance and religious efficacy of making gifts to Brahmins of cows of brown complexion of ten different varieties.

Beginning:

श्रीवैशम्पायनः—

दानपुण्यफलं श्रुत्वा तपःपुण्यफलानि च ।
धर्मपुत्रः प्रहृष्टात्मा केशवं पुनरब्रवीत् ॥

या चैषा कपिला देव पूर्वमुत्पादिता विभो ।
होमधेनुस्सदा पुण्या चतुर्वक्त्रेण माधव ॥
सा कथं ब्राह्मणेभ्यो वै देया कस्मिन् दिनेऽपि वा ।
कीदृशाय च विप्राय दातव्या पुण्यलक्षणा ॥

* * * *

दशैव कपिलाः प्रोक्ताः स्वयमेव स्वयम्भुवा ।
या देवेभ्यः श्रोत्रियेभ्यो दत्वा स्वर्गाय ताः शृणु
प्रथमा स्वर्णकपिला द्वितीया गौरपिङ्गला ।
तृतीया रक्तपिङ्गाक्षी चतुर्थी गलपिङ्गला ॥

End:

कपिलेऽथ महादेवि सर्वदेवनमस्कृते ।
नमस्ते निर्मले सत्त्वे सर्वतीर्थमये शुभे ॥
दातारं स्वजनोपेतं ब्रह्मलोकं नय स्वयम् ।

*

अदातारस्समर्था ये द्रव्याणां लोभकारणात् ॥
दीनानानाथान् वध्यन्ते? बाधन्ते च पुनः पुनः ।
शस्त्राग्निगरदाश्चैव ते वै निरयगामिनः ॥
क्षान्तदान्तविहीना ये

No. 14511. विभागनिर्णयः.
VIBHĀGANIRṆAYAḤ.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 48*a* of the MS. described under No. 1217.

Incomplete.

A small portion dealing with the division of ancestral property taken from the Vyavahāradhyāya of Yājñyavalkyasmṛti, which work is described under No. 2676 ante.

The work contains the commentaries Vijñānēśvarīya and Sarasvatīvilāsa.

Beginning:

विज्ञानेश्वरः—

विभागं चेत्पिता कुर्यादिच्छया विभजेत्सुतान् ।
ज्येष्ठो वा श्रेष्ठभागेन सर्वे वा स्युस्समांशिनः ॥
यदि कुर्यात्समा(नांशान्पत्न्यः कार्याः समांशिकाः) ।
न दत्तं स्त्रीधनं यासां भर्त्रा वा श्वशुरेण वा ॥

अत्राह सरस्वतीविलासकारः—

ब्राह्मणानां तत्पत्नीनां पुत्रास्सर्वे . . . . विभागो नास्ति, किंतु पतीच्छया यत्किञ्चिद्देयमिति वैश्यशूद्रयोः पत्नीभागः ।

End :

पितृद्रव्याविरोधेन यद्धनं स्वयमार्जितम् ।
मैत्रमौद्वाहिकं चैव दायादानां न तद्भवेत् ॥

No. **14512.** रामसप्तर्षिस्तोत्रम्.

RĀMASAPTARṢISTŌTRAM.

Page, 1. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 69*a* of the MS. described under No. 1217.

Contains a small portion only.

Same work as that described under No. 10299 ante.

No. **14513.** पूर्वप्रयोगपद्धतिः.

PŪRVAPRAYŌGAPADDHATIḤ.

Pages, 159. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 7 *a* of the MS. described under No. 1217.

Complete.

Same work as that described under R. Nos. 1709—1711 of the Triennial Catalogue of the Sanskrit MSS., Vol. II, Part 1-C.

No. **14514.** आग्रयणप्रयोगः.

ĀGRAYAṆAPRAYŌGAḤ.

Pages, 2. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 149*b* of the MS. described under No. 1217.

Incomplete.

On the procedure for conducting a sacrificial offering of food made of newly harvested corn on the full- or new-moon day in the autumn of every year, or whenever the crop is over. Here Āpastamba says that a fire-worshipper must offer the cooked food of Śyāmāka in the rainy season, that of Vrīhi in autumn and of Yava in spring.

Beginning :

अथाग्रयणमुच्यते—

अग्रं प्रत्यग्रं द्रव्यं प्राणान्प्रापयतीत्याग्रयणम् । इदं कर्म[णि]शरत्काले पर्वणि कुर्यात् । अत्र कारिका—शरद्याग्रयणं कुर्यात्पर्वणि व्रीहिभिर्यवैरिति ।

पर्वणीति पौर्णमास्यां वेत्यन्ये । अपरे यदा निमित्तसंभवस्तदनन्तरमेवाचरेदिति । अत्र बोप्पनभट्टीये—निमित्तानन्तरं नैमित्तिकानि ।

*　　*　　*　　*

तथाचापस्तम्बः—

वर्षासु श्यामाकैर्यजेत शरदि व्रीहिभिर्वसन्ते यवैरिति । अत्र प्रयोगः—शरत्काले पर्वणि प्रातरौपासनं कृत्वा प्राणानायम्य नवान्नप्राशनार्थमाग्रयणं करिष्ये । तत्रेन्द्राग्नी विश्वे देवाः द्यावापृथिवी प्रधानदेवताः ।

End:

यावदुक्तविधाका(ना)वा भवेदाग्रयणक्रिया ।
शेषात्प्राश्य ततो ग्रासं शेषं संवृत्य चोदनम् ॥

परमेष्ठ्यसीति यजुषाग्नि(ग्न्य)गारवंशे विलम्ब.

Colophon:

इत्याग्रयणं समाप्तम् ॥

No. **14515.** अग्निसंसर्गप्रायश्चित्तप्रयोगः.

AGNISAṀSARGAPRĀYAŚCITTAPRAYŌGAḤ.

Pages, 4. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 150*b* of the MS. described under No. 1217.

Contains Laukikavaidikāgnisaṁsargaprāyaścitta and Vaidikāgniprāyaścitta only.

On the performance of the expiatory ceremony to be observed when the sacred fire happens to be mixed up with the ordinary fire or when the sacred fire maintained by a person happens to be mixed up with that maintained by another person.

Beginning:

एवंविशिष्टे शुभेऽभ्युदयमुहूर्ते ममौपासनाग्नेर्लौकिकाग्निप्रायश्चित्तं विविचेष्टिस्थालीपाकं करिष्य इति सङ्कल्प्य . . . . . . प्रतिष्ठितमभिघार्य अग्नीन्धनाद्यग्निमुखान्ते अयाश्चाग्नेऽस्यनभिशस्तीश्च—भेषजं स्वाहा, अग्नये अयस इदम् ।

*　　*　　*　　*

परिधिप्रहरणं नास्ति । ब्रह्मविसर्जनान्तं कुर्यात् । ततः पुनस्सन्धानं कुर्यात् ॥

Colophon:

इति लौकिकाग्निवैदिकाग्निसंसर्गः ॥

End :

अन्यौपासनाग्निसंसर्गप्रायश्चित्तपुनस्सन्धानोक्तषोडशाज्याहुतीः पथिकृतेष्टिं सङ्कल्प्य, चतुष्पात्रं प्रयुज्य आज्यसंस्कारान्ते अयाश्चेति व्याहृतिभिश्च पुनस्सन्धानवत् त्रिंशदाज्याहुतीर्हुत्वा, ततः पथिकृतेष्टिस्थालीपाकेन शेषं पूर्ववत्कुर्यात् । ततः ब्राह्मणसन्तर्पणं कुर्यात् ॥

Colophon :

इति वैदिकाग्निप्रायश्चित्तम् ॥

No. 14516. अश्वत्थपूजाविधिः.

AŚVATTHAPŪJĀVIDHIḤ.

Pages, 2. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 110*a* of the MS. described under No. 2763.

Complete ; as found in the Brahmāṇḍapurāṇa.

On the procedure laid down by Bōdhāyana for worshipping the Aśvattha tree, the worship of which is supposed to please God Nārāyaṇa and to bestow all kinds of prosperity and remove all kinds of sin and barrenness.

Beginning :

एवङ्गुणविशिष्टायां शुभतिथौ सहकुटुम्बस्य क्षेमस्थैर्यायुरारोग्यैश्वर्यादिपुत्रपौत्राभिवृद्ध्यर्थं वन्ध्याचतुष्टयनिवृत्त्यर्थं धर्मार्थकाममोक्षार्थसिद्ध्यर्थं ममेह जन्मनि जन्मान्तरेषु नानाविधसम्भावितसमस्तपापक्षयार्थं

*　　　*　　　*

श्रीविष्णुसायुज्यप्राप्त्यर्थमश्वत्थनारायणमुद्दिश्याश्वत्थनारायणप्रीत्यर्थं ब्रह्माण्डपुराणोक्तकल्पोक्तप्रकारेण सम्भवद्भिर्द्रव्यैः सम्भवद्भिरुपचारैस्सम्भवता नियमेन यथा(वत्) अश्वत्थपूजां करिष्ये । तदङ्गकलशार्चनं पीठार्चनं कुर्यात् । अश्वत्थमूले गोमयेनानुलिप्तरङ्गवल्ल्यादिविरचिताष्टदलपद्मकर्णिकामध्ये कृततण्डुलोपरि संस्थाप्य ।

End :

पत्न्या सह सङ्कल्पपूर्वकस्थण्डिलदानानि कृत्वा शतब्राह्मणान् भोजयेदित्याह भगवान् बोधायनः ॥

No. 14517. व्रतदानादिविषयवचनानि.

VRATADĀNĀDIVIṢAYAVACANĀNI.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 117*a* of the MS. described under No. 2763.

A collection of stanzas dealing with the following subjects ;—

१. शिवरात्रिनिर्णयः.
२. षोडशमहादानानि.
३. चित्रगुप्तबलिः.
४. यतिविषयः.
५. जीवत्पितृकप्राचीनावीतलक्षणम्.
६. गण्डपुरुषलक्षणम्.
७. शान्तिविधिः.

Beginning:

दिनद्वयेऽप्यर्धरात्रौ वर्तते च चतुर्दशी ।
परैव सा प्रकर्तव्या न च पूर्वा कदाचन ॥
दिनद्वये यदा न स्यान्मध्यरात्रौ चतुर्दशी ।
तदा पूर्वां परित्यज्य कर्तव्या सा नरैः परा ॥

* * * *

कनकाश्वतिला नागदासीगृहमहीरथाः ।
कन्या च कपिला धेनुः महादानानि वैदश (षोडश) ॥
चित्राय चित्रगुप्ताय भूतेभ्यश्च यमाय च ।
धर्माय च बलिं भूमौ दत्वा भुञ्जीत वै द्विजः ॥

End:

अकाले भाग्यदश्चैव पाताले विजयप्रदः ।
मर्त्यलोके मृत्युदस्स्याद्गण्डदोषफलं विदुः ॥
तिलपात्रं चोत्तराख्ये पुष्ये गोदानमुच्यते ।
आश्लोषायां घोटकं च मूलर्क्षे महिषं तथा ॥

* * * *

ज्येष्ठा पञ्चदशे मासे पुत्रो लोकं तु वर्ज(ये)त् ।
दानं होमं जपं कृत्वा तत्कालेऽपि शुभावहम् ॥

No. **14518.** दत्तहोमप्रकरणम्.
DATTAHŌMAPRAKARAṆAM.

Pages, 4. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 118*b* of the MS. described under No. 2763.
Complete.

Same work as that described under No. 3626 ante, but with additional stanzas in the beginning and slight difference in the end.

The procedure is laid down by Bōdhāyana.

Beginning :

पितृव्यपुत्रे दौहित्रे भ्रातृपुत्रस्सगोत्रजः ।
यदि लोपादि होमस्य दत्तत्वं न विमुञ्चति ॥

दाता निश्चलमना राज्ञे निवेद्य स्वभ्रातृबन्धून् गृहे सम्पूज्य तान् ज्ञापयित्वा इमं विष्णुनामधेयं कुमारममुष्मै गोविन्दाय शर्मणे पुत्रमुपपादयामीति तान् सम्यग्विज्ञाप्य ।

End :

पञ्चगव्यप्राशनं कारयित्वा स्वपितनुद्दिश्य शतं शतार्धं पञ्चविंशतिं वा ब्राह्मणान् भोजयेदित्याह भगवान् बोधायनः ॥

Colophon :

इति दत्तहोमप्रकरणं समाप्तम् ॥

No. 14519. चातुर्मास्यनिर्णयः.
CĀTURMĀSYANIRṆAYAḤ.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 120*b* of the MS. described under No. 2763.

Fol. 120*a* contains कन्यादानविषय and 120*b* चन्द्रसूर्यग्रहणमुद्रिका.

Incomplete.

On the determination of the Vrata of Caturmāsya (described under Nos. 8703 to 8706 ante) for observence by Sannyāsins.

Beginning :

चातुर्मास्यनिर्णयः—

आषाढीं(च) श्रावणीं पौर्णमासीमारभ्यान्तं कार्त्तिकीं मार्गशीर्षीं ।
चातुर्मास्या नाम सन्न्यासिनो वै ग्रामाद् ग्रामं न व्रजेयुश्च तत्र ॥

आषाढ्यां पौर्णमास्यां च क्षौरं कुर्याद्यथाविधि ।
त्रिमुहूर्ताधिकायां तु भिक्षुर्मोक्षपरायणः ॥

तिथिक्षये विद्धमपि पर्व ग्राह्यं मनीषिभिः ।
मुहूर्तत्रितयं नो चेत् क्षौरकर्म परेऽहनि ॥

End:

ऋतुसन्धौ पूर्णिमायां सङ्गवस्पृशि वापयेत् ।
त्रिमुहूर्ताधिकं ग्राह्यं पर्व क्षौरप्रणामयोः ॥
ऋतुसन्धावतीते तु क्षौरं नास्ति कदाचन ।
मलमासे नैव कार्यं यतिभिर्मोक्षकाङ्क्षिभिः ॥

Foll. 121*b* and 122*a* contain Vaiśvadēvavidhi and Ṣaṇṇavati-śrāddhaviṣayavacanas.

No. 14520. ग्रहणनिर्णयः.
GRAHAṆANIRṆAYAḤ.

Pages, 5. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 122*a* of the MS. described under No. 2763.

Complete.

Similar to the work described under No. 3116 ante.

Beginning:

कालादर्शे ग्रहणनिर्णयः—

अहोरात्रं न भुञ्जीत ग्रस्तावेवास्तगौ तु तौ ।

तौ रवीन्दू यदा राहुग्रस्तावेवास्तगौ भवतः तदाहोरात्रं न भुञ्जीत । अयमर्थः—ग्रस्तास्तगे सूर्ये ग्रहात्पूर्वस्मिन्नहनि परस्यां रात्रौ न भुञ्जीत । ग्रस्ता-(स्त)गे शशिनि ग्रहणात्पूर्वस्यां रात्रौ परस्मिन्नहनि न भुञ्जीतेति । तदुक्तं विष्णुधर्मोत्तरे—

अहोरात्रं न भोक्तव्यं चन्द्रसूर्यग्रहो यदा ।
मुक्तिं दृष्ट्वा तु भोक्तव्यं स्नानं कृत्वा ततः परम् ॥ इति

End:

ज्यौतिषदर्पणे—

चन्द्रसूर्योपरागे च यावद्दर्शनगोचरः ।
पुण्यकालस्स विज्ञेयः स्नानदानादिकर्मसु ॥

मेघादिना छन्ने स्नानादि न कर्त(व्य)मिति ॥

Colophon:

इति ग्रहणनिर्णयस्समाप्तः ॥

No. 14521. मुखावलोकनविधिः.
MUKHĀVALŌKANAVIDHIḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 124*a* of the MS. described under No. 2763.

Complete.

Deals with the proper occasion and manner for seeing and conveying condolence to a woman by her relations for the recent loss of her husband.

Beginning:

मुखावलोकने—

सूत्रं लुठति या नारी पितृमातृसहोदराः ।
तत्काले दर्शनं कुर्युरभावे त्वाब्दिके तथा ॥
मुखावलोकनं शस्तं बन्धूनां तु दशाहके ।
तिथिदोषादिकं नास्ति इति शातातपोऽब्रवीत् ॥

दशाहातिक्रमे गतिमाह—

अयुग्ममासे द्रष्टव्यं शास्त्रोक्तं विहिते दिने ।
युग्ममासे तु हानिः स्यात्पश्चाङ्गप्रबलेऽपि च ॥

End:

भ्रात्रीयो भागिनेयश्च पितृव्यो दुहितुः पतिः ।
एतेषां दर्शनं दोषो नेतरेषां कदाचन ॥
मुखं दृष्ट्वा तु विधिवद्वस्त्रं दत्वा तथैव च ।
यजमानमपृष्ट्वा च व्रजेद्ग्रामान्तरं पुनः ॥

No. 14522. मलमासमृताहनिर्णयः.
MALAMĀSAMṚTAHANIRṆAYAḤ.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 124*b* of the MS. described under No. 2763.

Incomplete.

On fixing the Śrāddha day in an intercalary month. It is stated that if the first annual ceremony falls during the intercalary month, one should perform the first annual ceremony in that month as well as in the regular month, and if one does not remember or know the exact date or month of the ceremony, he should perform it on the new moon day in any of the Māgha, or Mārgaśira months.

Beginning:

मलिम्लुचे मासि मृतस्य पुंसः = मास एव द्वादशे त्रयोदशे चातीत इत्यर्थः ।

आब्दिकं प्रथमं यत्स्यात्तत्कुर्वीत मलिम्लुचे ।
त्रयोदशे तु सम्प्राप्ते कुर्वीत पुनराब्दिकम् ॥

पुनराब्दिकं द्वितीयाब्दिकम् ।

वर्षे वर्षे तु यच्छ्राद्धं मातापित्रोर्मृतेऽहनि ।
मलमासे न तत्कार्यं व्याघ्रस्य वचनं तथा ॥

End:

मृताहं यो न जानाति मासं वापि कथंचन ।
तेन कार्यममायां तु श्राद्धं मार्गेऽथ माघके ॥
दिनमासौ न विज्ञातौ मरणस्य यदा पुनः ।
प्रस्थानमासदिवसौ ग्राह्यौ पूर्वोक्तया दिशा ॥
दिनमेव तु जानाति मासं नैव तु यो नरः ।
मार्गशीर्षेऽथ वा भाद्रे माघे वा तद्दिनं भवेत ॥

No. 14523. श्राद्धीयस्मृतिवचनानि.

ŚRĀDDHĪYASMṚTIVACANĀNI.

Pages, 17. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 126*a* of the MS. described under No. 2763.

Wants the beginning and the end.

Similar to the work described under No. 3086 ante.

Beginning:

साग्निका बहवः पुत्रा यदि ज्येष्ठोऽप्यनग्निकः ।
ज्येष्ठेनैव तु कर्तव्यं कनिष्ठाग्नौ जुहोति सः ॥
सुवासिन्यां मृतायान्तु ब्राह्मणैस्सहभोजने ।
सुवासिनीं ततः पश्चादमन्त्रकमथार्चयेत् ॥ इति कपर्दिकारिका
द्वादशाहे सपिण्डाख्यं मुख्यं कलियुगे स्मृतम् ।
तदप्येकादशेऽह्नि स्यात्परतो विघ्नसंभवे ॥ इति ॥
एकादशेऽह्नि कुर्वाणः पूर्वाह्णे सर्वमाचरेत् ।
अपराह्णे तु सापिण्ड्यं कुर्यादित्याह शाण्डिलः ॥

End:

आवाहनस्वधाकारहित्वा(राहुत्य)ग्नौकरणादिकम् ।
ब्रह्मचर्यादिनियमः विश्वे देवास्तथैव च ॥
नित्यश्राद्धे त्यजेदेतान् भोज्यमन्नं प्रकल्पयेत् ।
दत्वा च दक्षिणां शक्त्या नमस्कारैर्विसर्जयेत् ॥

Foll. 136 and 141*a* contain Āśaucaviṣaya and Gāyatrījapaviṣaya.

No. 14524. सङ्करकुललक्षणम्.
SAṄKARAKULALAKṢAṆAM.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 142*a* of the MS. described under No. 2763.

Complete.

On the origin and the characteristics of a low hybrid class of people known as Saṅkara race as explained in the Brahmāṇḍapurāṇa.

Beginning:

हिरण्यगर्भदेवस्य मुखबाहूरुपादजाः ।
ब्राह्मणः क्षत्रियो वैश्यश्शूद्रो वर्णा जनोत्तमाः ॥
इतरेषान्तु वर्णानां सङ्कराश्च चतुर्दश ।
शूद्रस्त्रीवैश्यजातस्तु पुरुषो व्यावहारिकः ॥
व्यवहारिवधूशूद्रजातस्यै(श्चै)वतु शिल्पिकः ।
वैश्यस्त्रीक्षत्रजातस्तु गोपालक इति स्मृतः ॥

End:

ब्राह्मणस्त्रीशूद्रजातश्चण्डालस्तु तथैव च ।
सर्वसङ्करवर्णानां जननाज्जन्मलक्षणम् ॥

Colophon:

इति ब्रह्माण्डपुराणे सङ्करकुलपरीक्षा समाप्ता ॥

Fol. 142*b* contains Grāmacakra.

No. 14525. पराशरस्मृतिः, सव्याख्या.
PARĀŚARASMṚTIḤ WITH COMMENTARY.

Pages, 9. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 146*a* of the MS. described under No. 2763.

Wants the beginning and the end.

A small portion of the work described under No. 2646 ante.

Beginning:

न च गान्धर्वादिविवाहेषु सप्तपदादि(द्यभिक्रम)क्रमाणा(म)भावात् पतित्वभार्यात्वाभाव इति शङ्कनीयम्, स्वीकारात्प्राक् तदभावेऽपि पश्चात्तत्सद्भावात् ।

तदाह देवलः—

गान्धर्वादिविवाहेषु पुनर्वैवाहिको विधिः ।
कर्तव्यश्च त्रिभिर्वर्णैस्समर्थेनाग्निसाक्षिकम् ॥ इति ॥

गृह्यपरिशिष्टेऽपि—

गान्धर्वासुरपैशाचा विवाहो राक्षसश्च यः ।
पूर्वं परिश्रयस्तेषां पश्चाद्धोमो विधीयते ॥

होमाकरणे तु न भार्यात्वम् । अत एव वसिष्ठबोधायनौ—

का(ब)लादपि हता कन्या मन्त्रैर्यदि न संस्कृता ।
अन्यस्मै विधिवद्देया यथा कन्या तथैव च (सा) ॥ इति ॥

End:

या नारी भर्तृसुतयोरग्रे च प्रमृतिं गता ।
वृषोत्सर्गो न कर्तव्य एका ग्रौ(गौ)र्दीयते तदा ॥
एकादशाहे सम्प्राप्ते यस्य नोत्सृज(ज्य)ते वृषः ।
पिशाचत्वं ध्रुवं तस्य दत्तैश्श्राद्धशतैरपि ॥

Fol. 151 contains Dōsāntaramṛtilakṣaṇa, Tripadinakṣatra and Madhvādiśānti.

No. 14526. सुभाषितानि.
SUBHĀṢITĀNI.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 89*a* of the MS. described under No. 3016.

Contains the Vidvatpaddhati incomplete.

Similar to the work described under R. No. 797 of the Triennial Catalogue of MSS., Vol. I, Part I-C.

Beginning:

विद्वान्प्राकृतसंस्कृतादिषु तथा भावा(षा)सु निष्णातकः
नानादेशसमुद्भवासु बलवान् सङ्गीतदक्षश्शुचिः ।
प्रस्तावोचितवाक्यमन्त(न्त्र)परभावेषु प्रवीणोल्लस-
च्छारीरो विजितश्रमश्च विलसन्माधुर्यवान्(क्) पण्डितः ॥

शतनिष्केन सम्पन्नश्शतग्रामेण भूपतिः ।
शतौषधेन वैद्यस्स्याच्छतश्लोकेन पण्डितः ॥

End :

सद्विद्या यदि किं धनैरपयशो यद्यस्ति किं मृत्युना
ज्ञातिश्चेदनलेन किं यदि सुहृद्दिव्यौषधैः किं फलम् ।
किं सर्पैर्यदि दुर्जनाः किमु धनैर्विद्यानवद्या यदि
व्रीडा चेत्किमु भूषणैस्सुकविता यद्यस्ति राज्येन किम् ॥

No. **14527.** दत्तपुत्रविषयः.

DATTAPUTRAVIṢAYAḤ.

Pages, 9. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 12*a* of the MS. described under No. 3020.
Incomplete and wants the beginning.
Similar to the work described under No. 3157 ante.

Beginning :

शङ्खबृहस्पती—

हरिद्राजलपाताद्वा वाग्दानाद्वा सगोत्रजः ।
सोदको वा भ्रातृजो वा दत्तपुत्रत्वमश्नुते ॥
गोत्रान्तरसमुत्थस्य जातकर्मादिकाः क्रियाः ।
. . . . ॥
अन्यगोत्रं न गृह्णीयाद्गृही पुत्रं कदाचन ।
गृह्णीयाद्यदि मोहेन सहपुत्रो विनश्यति ॥

इत्यादि विस्तरभयान्न लिख्यन्ते । प्रयोगपारिजाते वसिष्ठः—

ब्राह्मणानां स . . . . ।
. . . . कारयेत् ॥

End :

गार्ग्यसंहितायाम्—

ज्येष्ठस्य तु कनिष्ठस्य भ्रातृपुत्रस्य सङ्ग्रहे ।
न होमो न च संस्कारो वाचा दानं विधीयते ॥
एकमातृप्रसूतानामेकोऽपि यदि पुत्रवान् ।
तेन पुत्रेण ते सर्वे पुत्रिणस्स्युर्न संशयः ॥

* * *

. . . . न स्वीकरणं कृतम् ।

No 14528. कर्तृक्रमः.

KARTṚKRAMAḤ.

Pages, 6. Lines, 4 on a page.

Begins on fol. 17*a* of the MS. described under No. 3020.

Incomplete.

Similar to the work described under No. 3154 ante.

Beginning :

पुत्रादिदौहित्रान्ताभावे पत्न्याः पतिः कुर्यात् । तथाच कात्यायनः—

तेषामभावे तु पतिस्तदभावे सपिण्डकाः ।

अपुत्रायाः पतिर्दद्यात्सपुत्राया न तु क्वचित् ॥

संग्रहे—

भार्यापिण्डं पतिर्दद्याद्भर्तृभार्ये परस्परम् । इति ।

तथा स्मृतिरत्ने—

अप्रजायां प्रमीतायां भर्तुरेव तदिष्यते ।

पतिरेव क्रियां कुर्यादपुत्रायास्ततास्त्रियाः । इति ।

तत्पत्नीधनम् । सपत्नीपुत्रसद्भावेऽपि भर्त्रैव दाहादिकं कार्यमित्युक्तं तत्रैव

End :

अपुत्रस्याथ कुलजा पत्नी दुहितरोऽपि वा ।

तदभावे पिता माता भ्राता पुत्रः प्रकीर्तिताः ॥

इति कात्यायनस्मरणात् । पत्नी दुहितरश्चैव पितरौ भ्रातरस्तथा । इति धनग्रहणे क्रमस्मरणाच्च पित्रोः प्राथम्यम् । भ्रात्रादेस्तु ततो विप्रकर्ष इति । अन्ये तु—पत्नी भ्राता च तत्पुत्रः पिता मातेति पूर्वोक्तवचना . . . . .

No. 14529. आशौचविषयः.

ĀŚAUCAVIṢAYAḤ.

Pages, 2. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 97*a* of the MS. described under No. 245.

Wants the beginning and the end.

Similar to the work described under No. 3032 ante.

Beginning :

भार्यायां परमगुरुसंस्थायामिति । भार्या पत्नी, परमगुरवः आचार्यो मातापितरौ च । आचार्योदयः परमगुरवस्त्रयः । मातुलादयो गुरव इति विशेषः । मातरि पितर्याचार्ये इति द्वादशाहमिति पूर्वमुक्तेऽपि परमगुरुवद्भार्याया अपि बहिर्दशाहेऽपि मरणवार्ताश्रवणे द्वादशाहाशौचदीक्षानियमावश्यकत्वद्योतनार्थं पुनर्वचनम् । अतो न पौनरुक्त्यदोषः । एतेषामेकत्वबोधनार्थं चकारो न प्रयुक्तः । तथाचोक्तं मनुना—मातापित्रोर्यदाशौचं दशाहं क्रियते सुतैः । अनेकेऽब्देऽपि दम्पत्योस्तथैव स्यात्परस्परम् ॥

दक्षः—

जीवमानः पिता यस्या मात्राशौचं लघु स्मृतम् ।
बहिः पत्न्या मृतिं श्रुत्वा तनयेभ्यो वदेत्पिता ॥

End :

त्रिरात्रव्रताचरणानन्तरं पितृगोत्रनिवृत्तिरित्यर्थः । अनन्तरं भर्तुः । अस्थिमांसत्वचैस्सह स्वकीयानामस्थ्यादीनामेकत्वमैक्यं सह समर्पयतीति भोगे सहगमने च तात्पर्यम् । पिण्डे भर्तृसापिण्ड्यविषये । गोत्रे भर्तृगोत्रप्राप्त्यर्थम् । सूतके परस्परं दशाहाशोचदीक्षानियमार्थं च ।

आर्तार्ते मुदिते हृष्टा प्रोषिते मलिना कृशा ।
मृते म्रियेत या नारी सा स्त्री ज्ञेया पतिव्रता ॥

इति मनुस्मरणात् । शिष्टं स्पष्टम् ॥

No. 14530. धर्मशास्त्रवचनानि.

DHARMAŚĀSTRAVACANĀNI.

Pages, 38. Lines, 7 on a page

Begins on fol. 148*a* of the MS. described under No. 2762.

Imperfect and in disorder.

Similar to the work described under No. 3087 ante.

Beginning :

प्रतिभोज्यं प्रशंसन्ति भयभीतिगुणस्य च ।
अनधीतः प्रेष्ये चैव पञ्चै ते श्राद्धवर्जिताः ॥
दर्भहीनं तु यत्स्नानं यस्य दानानि रो)नो)दकम् ।

अन्यशाखे(खा)कृतं श्राद्धं सर्वं निष्फलितं भवेत् ॥
भगिनी दशविप्राणां ब्रह्मचारी शतैरपि ।
भगवान् शतसहस्राण्यनन्तं दुहितापतिः ॥
चतुश्राद्धं पवित्रेण एकं भुक्त्वा शतं भवेत् ।
पापकर्मपतितश्च पाषाण्डं मुद्रधारणम् ॥
कुलहीनेऽन्यशाखेन निराशाः पितरो गताः ।

End:

समानोदकापिण्डं च पितृश्राद्धं समाचरेत् ।
उत्तर्याकं शिलानमं नवश्राद्धानि वै तथा ॥
वृषोत्सर्जनप्रेतानां दशमैकाहिकं विना ।
अन्यशाखाक्रिया होमा(न्) न कुर्यात्कारयेद्द्विजः ॥

* * * *

शिखामात्रं तु केशानां सर्वाङ्गं वपनं तथा ।
षडङ्गुलप्रमाणेनोत्तमं विप्रमुच्यते ॥

No. 14531. व्यवहारकाण्डः.
VYAVAHĀRAKĀṆḌAḤ.

Pages, 8. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 167*a* of the MS. described under No. 2762.

Fragmentary ; wants the beginning and end.

A portion of Yājñavalkyasmṛti, which work has been described under No. 2681 ante.

Fol. 167 contains a few stanzas regarding the duties of a married girl.

Beginning:

देवरस्य भार्यात्वमापादयति—अतस्तदुत्पन्नमपत्यं क्षेत्रस्वामिन एव भवति, न देवरस्य; संविदा तूभयोरपि समानौ समानजातीयानां पुत्राणां विभागक्लृप्तिरुक्ता । अधुना मुख्यगौणपुत्राणां दायग्रहणव्यवस्थां दर्शयिष्यन् तेषां स्वरूपं तावदाह—

औरसो धर्मपत्नीजः तत्समः पुत्रिकासुतः ।
क्षेत्रजः क्षेत्रजातस्तु सगोत्रेणेतरेण वा ॥
गृहे प्रच्छन्न उत्पन्नः गूढजस्तु सुतो मतः ।

* * * *

एवं मुख्यामुख्यपुत्राननुक्रम्य तेषां दायग्रहणे क्रममाह—पिण्डदोऽशहरश्चैषां

पूर्वाभावे परः परः । एतेषां पूर्वोक्तानां पुत्राणां द्वादशानां पूर्वपूर्वपुत्रस्याभावे उत्तरोत्तरः पिण्डदः श्राद्धदः अंशहरो धनहरो वेदितव्यः ॥

End:

पितरि प्रेते भ्रातृविभागसमये स्पष्टगर्भायां मातरि भ्रातृविभागोत्तरकालमुत्पन्नस्य विभागः तद्विभागो द्विभागः। कुत इत्याह—दृश्यात् भ्रातृभिर्गृहीताद्धनात् कीदृशो। दायव्ययवि.

No. **14532.** पतितश्राद्धादिविधिः.

PATITAŚRĀDDHĀDIVIDHIḤ.

Page, 1. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 117*b* of the MS. described under No. 1164.

Incomplete.

Deals with the performance of the Śrāddha of a person who has committed suicide or who has become an outcaste, etc. At the end there are two unconnected stanzas.

Beginning:

आत्मनस्त्यागिनां नास्ति पतितानां तथा क्रिया ।
तेषामपि तथा गङ्गातोयसंस्थापनं हितम् ॥ इति ॥
नारायणबलिः कार्यो लोकगर्हभयान्नरैः ।
तथा तेषां भवेच्छौचं नान्यथेत्यब्रवीद्यमः ॥
तस्मात्तेभ्योऽपि दातव्यमन्नमेव सदक्षिणम् । इति ।

End:

इति शास्त्रानुसारेण पातित्यावगमात्संवत्सरान्तसंस्कारो युक्तः । आचारस्तु सद्य एव तत्र तत्र संस्कारः क्रियत इति । सर्वप्रायश्चितं वा संस्कारः कार्यः ॥

एकगर्भप्रसूतानामिमे जातकुमारकाः ।
युगपत् क्रियमाणानां पिता कुर्वन्तु कर्मसु ॥ ?
एकवेद्यामेकलग्नमेकब्रह्माङ्कुरार्पणम् ।
एकनान्दीमुखं तत्राग्निकार्यं पृथक् पृथक् ॥

No. **14533.** तिथ्यादिनिर्णयः.

TITHYĀDINIRṆAYAḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on foll. 117*b* and 118*b* of the MS. described under No. 1164.

Similar to the work described under R. No. 1969(*g*) of the Triennial Catalogue of Sanskrit MSS., Vol. III, Part I-A.

Beginning and End:

कुतपाद्यपराह्णश्च(ह्णान्त)व्याप्तिराद्धि(व्दि)क उत्तमा ।
तथा भवेत् पराह्णस्य व्याप्तिरागृह्विका तिथिः ॥ ?

अमावास्या यदा तिथिः ।

क्षये पूर्वा तु कर्तव्या वृद्धि(द्धौ)स्यात्परगामिनी ।
पुनस्सन्धानहोमी तु नास्ति पूर्णा तिथिर्वरा ॥
अनन्तादिव्रतेष्वेव ब्रूयुरस्तीति याज्ञिकाः ।
पिता माता च भार्यादिदुहिता भगिनी तथा ॥
पितृष्वसा मातृष्वसा सप्त गोत्राः प्रकीर्तिताः ।
चतुर्विंशति विंशतिश्च षोडश द्वादशस्तथा ॥
एकादशादशादौ च कुलमेकोत्तरं शतम् ।
दर्शो यत्रापराह्णं स्पृशति स दिव(स)श्श्राद्धकाले द्वयोश्चेत् ?
यत्रानल्पो यदासौ यदि भवति दः(तदा)क्षीयमाणे तु पूर्वः । ?
वृद्धौ साम्येऽप्यनग्निर्युवतिरुषलयोश्चाश्व एवाहिताग्नेः ?
पूर्वा नात्रापराह्णं स्पृशति स कुतपस्स्पर्शतोयं विधिस्स्यात् ॥ ?
सायन्तन्यपरत्र चेन्मृततिथिस्सैवाब्दिके मासिके
सा ग्राह्या ह्यपराह्णयोर्यदि तदा यत्राधिका सा मता ।
तुल्या चेदुभयापराह्णसमये पूर्वा न चेत्तद्वृत(यो)ः
पूर्वैव त्रिमुहूर्तगास्तसमये नो चेत्परं योषितः (रैवोचिता) ॥

No. **14534.** द्विभार्याग्निद्वयसंसर्गविधिः.

DVIBHĀRYĀGNIDVAYASAṀSARGAVIDHIḤ.

Pages, 2. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 118*a* of the MS. described under No. 1164.

Complete.

Similar to the work described under No. 3639 ante.

Beginning:

अथ ज्येष्ठकनिष्ठाग्निद्वयसंसर्गविधिरुच्यते—द्वितीयविवाहकाले पूर्ववि-वाहाग्नेरसन्निधिश्चेत्तथा लौकिकाग्निना द्वितीयविवाहं कुर्यात् । तदनु प्रयोगं वक्ष्यामि—उल्लिखनादिकं कृत्वा स्थण्डिलद्वयं लौकिकाग्निं प्रतिष्ठाप्य

दक्षिणाग्नौ ज्येष्ठाग्निमुपसमाधायोत्तराग्नौ कनिष्ठाग्निमुपसमाधाय ततो ज्येष्ठाग्निं प्रतिष्ठाप्य ज्येष्ठभार्याग्निमन्वारब्धो भूत्वा प्राणायामपूर्वकं सङ्कल्प्य कनिष्ठभार्याग्नौ ज्येष्ठभार्याग्निसंसर्गनिमित्तं तदङ्गमन्वाधानं करिष्ये—इत्यादि ।

End:

अन्वाधानक्रमेणाग्निनाग्निस्समिध्यते । त्वं ह्यग्ने अग्निना । पाहि नो अग्न एकयेति तिसृभिश्चास्तीदमाधिमण्डनामिति तिसृभिश्चाज्यं हुत्वा तथैनमाग्निं परिचरेत् ।

Colophon:

इति लोकोपकारसमप्रयोगे शौनकीये गृह्यपरिशिष्टे द्विभार्याग्निद्वयसंसर्गविधिस्समाप्तः ॥

No. 14535. सूर्यशतकम्, सव्याख्यानम्.

SŪRYAŚATAKAM WITH COMMENTARY.

Pages, 3. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 148*a* of the MS. described under No. 1164.

Contains only two stanzas in the middle.

Same work as that described under R. No. 139(*b*) of the Triennial Catalogue, Vol. I, Part I-A.

Beginning:

गन्धर्वैर्गद्यपद्यव्यतिकरित (. . .) दिवसकृतोऽसाववद्यानि वोऽद्य ॥

गन्धर्वैरिति । [न]वाद्यमात्रवाच्योऽप्यातोद्यशब्दोऽत्र वाद्यविशेषे वीणायां वर्तते आतोद्यस्य वीणाया वाद्यं येषां तैः गन्धर्वैः वेदवेद्यैः वेदवेदिन इत्यर्थः । वेदप्राकाश्याः । आद्यैः नारदाद्यैः मुनिभिश्च विभिद्य यः अभिनुतः द्राविडगानेन स्तुतः । स्तोत्रेण पृथग्गानं कृत्वा उभयैस्स्तुत इति ।

End:

अतितनुत्वात्कुहरोपान्तनिम्नप्रदेशान्न प्रविष्टवतीत्यर्थः । तथापि भासमाना दीप्यमाना, एवं पाटवात् दीप्यमानत्वात् यस्यास्समानं न विद्यते सा अ.

No. 14536. याज्ञवल्क्यस्मृतिः, ऋजुमिताक्षरासहिता.

YĀJÑAVALKYASMṚTIḤ WITH ṚJUMITĀKṢARĀ.

Pages, 48. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 1*a* of the MS. described under No. 2689.

Contains the Divyaprakaraṇa (wants the beginning) and **Dayavibhāgaprakaraṇa** (wants the end).

Same work as that described under No. 2682 ante.

No. 14537. धर्मशास्त्रवचनानि. DHARMAŚĀSTRAVACANĀNI.

Pages, 2. Lines, 4 on a page.

Begins on fol. 1*a* of the MS. described under No. 2787.

Wants the beginning and the end.

Similar to the work described under No. 14296 ante.

Beginning:

वर्ज्यं गोनरवाजिमेधकरणं मद्यं विवाहः पुन-
र्व्यूढायाश्च कलौ कमण्डलुधृतिर्ब्रह्मव्रतं नैष्ठिकम ।
ज्येष्ठांशोद्धरणं वरातिथिसुराद्यर्थं पशोर्हिंसनं
भ्रातुः स्त्रीषु नियोगतस्सुतजनिस्तद्वद्वनस्थाश्रमः ॥

End:

एवं सुनिश्चिते काले विद्यारम्भन्तु कारयेत् ।
उत्तरायणगे सूर्ये कुम्भमासं विवर्जयेत् ॥
बालस्य पञ्चमे वर्षे प्राप्ते भानौ कुलीरगे ।
आरम्भ(रभे)ताक्षराभ्यासं शुभकाले यथोदिते ॥
पञ्चाब्दे पञ्चमासे च पञ्चाहे पञ्चनाडिषु ।
विद्यारम्भो वृद्धिकरो जन्मादिगणनं बुधैः ॥

No. 14538. अपरविषयः. APARAVIṢAYAḤ.

Pages, 6. Lines, 4 on a page.

Begins on fol. 195*a* of the MS. described under No. 2787.

Incomplete.

Similar to the work described under No. 3527 ante.

Beginning:

दाहादिकर्मणि मृते परिवर्तमाने मध्ये भवेद्यदि निवृत्तिरथान्तरायैः ।
दाहं विना सकलमेव तिलोदकानि(दि)संवत्सरेऽपि विगते करणीयमेतत् ॥
एकोद्दिष्टान्तमेव स्यात्संस्कर्तुश्शुद्धतात्ययघात् । इति बोधायनस्मरणात् ।
पितुः पुत्रेण कर्तव्याः पिण्डदानोदकक्रियाः ।
पुत्राभावे तु पत्नी स्यात्पत्न्यभावे तु सोदरः ॥

असगोत्रस्सगोत्रो वा यदि स्त्री यदि वा पुमान् ।
प्रथमेऽहनि यः कर्ता स दशाहं समापयेत् ॥

End:

दशाहाभ्यन्तरे बाले प्रमीते तस्य बान्धवैः ।
शावाशौचं न कर्तव्यं सूत्याशौचं समाचरेत् ॥

आशौचसन्निपाते तु समयोर्मृतजातयोः ।
न जात . . . . . दा भवेत् ॥
शावेन शुध्यते सूतिर्न सूति . . . (श्शावशोधिनी) ।
. . न सपिण्डीकृते प्रेते . . . . ॥

No. 14539. धर्मशास्त्रवचनानि.
DHARMAŚĀSTRAVACANĀNI.

Pages, 5. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 1*a* of the MS. described under No. 2822.
Incomplete.
A collection of stanzas from various Smṛtis and Purāṇas.
Similar to the work described under No. 14223 ante.

Beginning:

न चान्यत्क्रियते भूयस्स दोषोऽस्तु महान् भवेत् ।
अधश्शिरोभिर्दृश्यन्ते नारकैर्दिवि देवताः ॥
देवाश्चाऽधोमुखान्सर्वानधः पश्यन्ति नारकान् ।
वृत्तिश्च विहिताचारः प्रतिषेधविवर्जनम् ॥
दृष्टिर्भक्तिस्तथा लक्ष्म सतां सेवेति षड्विधा ।

* * * *

धिया यदक्षरश्रेणीं वर्णस्वरपदात्मिकाम् ।
मन्त्रार्थचिन्तनाभ्यासस्स जपो मान(वैः)स्मृतः ॥
ये द्विजा अभिभाषन्ते सन्ध्यावन्दनकर्मणि ।
ते यान्ति नरकान् घोरान् यावदाचन्द्रतारकम् ॥
अङ्गुष्ठाग्रं समाकुञ्च्य मध्यमामूलपर्वणि ।
मुक्ताङ्गुष्ठकनिष्ठाभ्यां शेषमाचमनं पिबेत् ॥

End:

गणान्नं गणिकान्नं च यत्यन्नं याचकस्य च ।
अजा(ज्ञा)नादपि भुञ्जीयात् भुक्त्वा चान्द्रायणं चरेत् ॥
चौर्यकर्मरतो विप्रो गोभूस्वर्णापहारकः ।
सगोत्रीं रमते यस्तु स विप्रो गण उच्यते ॥
भर्तृहीना तु या नारी गुप्तं सङ्कुरुते पतिम् ।
गर्भस्रावं चरेत्काले सा नारी गणिका स्मृता ॥
वैश्वदेवविहीनस्तु बलिदानविवर्जितः ।
इतस्ततस्तु यो भुङ्क्ते स विप्रो यतिरुच्यते ॥

No. 14540. विष्णुसहस्रनामावलिः.
VIṢṆUSAHASRANĀMĀVALIḤ.

Pages, 4. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 4*a* of the MS. described under No. 2822.

Incomplete.

Same work as that described under No. 9050 ante.

No. 14541. जितन्तेस्तोत्रम्.
JITANTĒSTŌTRAM.

Pages, 3. Lines, 4 on a page.

Begins on fol. 25*b* of the MS. described under No. 2822.

Contains the first twenty stanzas only.

Same work as that described under R. No. 174(*i*) of the Triennial Catalogue of the Sans. MSS., Vol. I, Part I-A and with the additional stanzas given below :—

मज्जन्मनः प्रभृति मोहवशं गतेन नानापराधशतमाचरितं मया ते ।
अन्तर्बहिश्च सकलं तव पश्यतोऽपि क्षन्तुं त्वमर्हसि हरे करुणावशेन ॥
कर्मणा मनसा वाचा या चेष्टा मम नित्यशः ।
केशवाराधनं सा स्यात् जन्मजन्मान्तरेष्वपि ॥

No. 14542. पर्वतेशस्तोत्रम्.
PARVATĒŚASTŌTRAM.

Page, 1. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 34*a* of the MS. described under No. 5506.

Contains ten stanzas only.

A prayer to Parvatēśa, a form of God Śiva as worshipped in the village Hēmanasa.

Beginning :

श्रीसोमनाथ श्रीनाथनाथ श्रीशैलनाथ श्रीभूतनाथ श्रीपर्वतेश ।
गङ्गोत्तमाङ्गभङ्गीतन(र)ङ्गसङ्गीतसङ्गवारनिभाङ्ग श्रीपर्वतेश ॥

* * * *

हेमाद्रि . कारुण्यरूप सोमकलाहेमाङ्गरूप श्रीपर्वतेश ॥
वारिधितूण दैत्यारिबाण सारङ्गपाणे नित्यकल्याण श्रीपर्वतेश ॥

End:

फालाक्ष शम्भो श्यामाङ्गसङ्ग कालावलेपदैत्याविभङ्ग श्रीपर्वतेश ।
हेमनसाख्यग्रामनिवास श्रीपर्वतेश नाशोषिताख्य श्रीपर्वतेश ॥

No. 14543. पार्वतीशङ्करजयस्तोत्रम्.
PĀRVATĪŚAṄKARAJAYASTŌTRAM.

Page, 1. Lines, 4 on a page.

Begins on fol. 34*b* of the MS. described under No. 5506.

Incomplete.

A eulogy addressed to Goddess Pārvatī and God Śaṅkara as worshipped in the village Hēmanasa.

Beginning :

कमलजहरिनुतकमलजभवनुतकमलानुतहत(र) कमलादेवि जय ।
अरुणजययुतकरिमुख गुहसुत गिरिवरजाते धीरनुते जय ।

End :

गजचर्माम्बरगजबाधाकर गजनाथाहर राजधरे जय शङ्कर ।
हेमनसापुरधामगिरीश्वर सोमकलाधर सुमनोधारे जय ।

No. 14544. मलमासविषयः.
MALAMĀSAVIṢAYAḤ.

Pages, 3. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 1*b* of the MS. described under No. 2972.

Incomplete.

Similar to the work described under No. 14522 ante.

Beginning :

मासः प्रधानं खल(लु)चैककर्म मुक्त्वा फलं कर्म न कार्यमत्र
पञ्चोत्सवादिव्रततीर्थयाना विवाहकर्मादि विनाशमेति ॥

मलमासेऽवश्यकर्तव्यानि—

गर्भे वार्धि(र्धु)षिके प्रेत भृत्ये श्राद्धानुमासिके ।
आब्दिके च तथा श्राद्धं नाधिमासे विवर्जयेत् ॥

End:

द्वौ मासावेकनामानावेकस्मिन्वत्सरे यदि ।
उत्तरे देवकार्याणि पितृकार्याणि चोभयोः ॥

देवकार्याणि पितृकार्याणि चोभयोर्मासयोर्मध्ये उभयशब्देन दर्शमन्वादियुगादिमासिकश्राद्धविषयं प्रत्याब्दिकमुत्तरनिजचैत्रे कर्तव्यमिति ।

मलिम्लुचे मासि मृतस्य पुंसः त्रयोदशे तु प्रथमाब्दिकं स्यात् ।
मध्येऽधिमासेऽपि मृतस्य तद्वदतोऽधिके द्वादशमास एव ॥

No. 14545. कुहूमन्त्रः.
KUHŪMANTRAḤ.

Page, 1. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 8*a* of the MS. described under No. 2972.

Complete.

On the manner of repeating the Kuhūmantra addressed to the goddess Kuhū (the daughter of Aṅgiras).

Beginning and the End:

ओं हां हौं नमः । कुहू शङ्खिनि नाडिभ्यां नमः । ओं हां देवदत्तधनञ्जयाभ्यां नमः ओं हौं सदाशिवाय नमः । एवं न्यसेत् । उक्तं च—

द्वे तत्त्वे शान्त्यतीताया(ः) क्रमाच्छक्तिशिवात्मके ।
तथानाश्रितशक्त्यादिनिवृत्तिर्यावदन्तिका ? ॥
नाभिन्याधिष्ठितान्यासं भुवनान्यूनषोडश ।
नादजं प्रणवं विद्धि पदं साक्षानिवात्मकम् ? ॥
आकारादिविसर्गान्ता वर्णाष्षोडश कीर्तिताः ।
ईशानास्त्रशिवमन्त्राः बीजे द्वे नादको(कस्त)तथा ? ॥
नाद्ये कुहू शङ्खनी च देवदत्तधनञ्जयौ ।

No. 14546. नवरात्रिपूजाविधिः.
NAVARĀTRIPŪJĀVIDHIḤ.

Pages, 3. Lines, 8 on a page.

Begins on fol. 11*a* of the MS. described under No. 2972.

Incomplete.

Similar to the work described under No. 8358 ante.

Beginning:

पूर्वोक्त-एवंगुणविशेषणविशिष्टायां शुभतिथौ मम सकलाभीष्टसिद्ध्यर्थं सकलारिष्टनिवृत्त्यर्थं भौमान्तरिक्षदिव्यस(क)लोत्पाताद्भुतदर्शनादिदुर्निमित्तसूचित-सकलारिष्टनिवृत्ति बाह्याभ्यन्तरयोश्शत्रुप्र(भृ)तिभिः मामुद्दिश्य कृतक्रियमाणा-भि(चा)रादिकृत्यजनितसर्वोपद्रवशान्ति

* * * *

अभीष्टसिद्धिं च कामयमानः अस्मिन्वर्षे शरत्कालमहोत्सवे आदिमहादुर्गास-रस्वतीपूजामान्दोलिकच्छत्रचामरपूजां पताकायुधपूजां कुमारीसुवासिनीपूजां सप्त-शतीस्तोत्रादिजपहोमादिकमेतद्ब्राह्मणैश्च सह करिष्ये ।

End:

अस्य यागस्य निष्पत्तौ भवन्तोऽभ्यर्थिता मया ।
सुप्रसन्नाश्च कु(र्वन्तु) शान्तिकं विधिपूर्वकम् ॥

इति संप्रार्थ्य जपार्थं त्वामहं वृणे . . स्वीकरिष्यामि । ततः कलश-स्तानं(स्थापनम्).

No. 14547· नारायणोपनिषद्.
NĀRĀYAṆŌPANIṢAD.

Pages, 3. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 57*a* of the MS. described under No. 1250.

Complete.

Same work as that described under No. 561 ante.

No. 14548. दत्तात्रेयवज्रकवचः.
DATTĀTREYAVAJRAKAVACAḤ.

Pages, 8. Lines, 4 on a page.

Begins on fol. 146*a* of the MS. described under No. 1454.

Complete.

Same work as that described under No. 6400 ante but with slight difference in the beginning as given below :—

अस्य श्रीदत्तात्रेयकवचस्तोत्रमन्त्रस्य वेदव्यास ऋषिः, अनुष्टुप् छन्दः, श्रीदत्तात्रेयः परमात्मा देवता, द्रां

* * * *

No. 14549. प्रक्रियाकौमुदीव्याख्या—प्रसादः.

PRAKRIYĀKAUMUDĪVYĀKHYĀ: PRASĀDAḤ.

Substance, palm-leaf. Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches. Pages, 156. Lines, 7 on a page. Character, Telugu. Condition, injured. Appearance, old.

Begins on fol. 1*a*. The other works herein are ; Kumārasambhavavyākhyā ; (Sañjīvinī) 77*a*, Sarasvatīvratakalpa 95*a*, Lalitāsahasranāmāvali 98*a*.

Contains from the beginning of Curādiprakriyā to the end of Lakārārthaprakriyā.

Same work as that described under No. 1349 ante, wherein see for the beginning.

End :

पिबतखादतेति अभ्यवहरतेति सामान्यक्रियावाचिनोऽनुप्रयोगः । भुङ्ध्वमास्वदध्वमिति ध्वमि स्वादेशाभावे पक्षे ध्वमि उदाहरणे । पक्षे हिस्वाविति पिब खाद भुङ्क्ष्व आस्वदस्व . . . . लोडभावपक्षे इति । क्रियासमभिहार इत्यादिना लोटो वैकल्पिकत्वात् लोडभावपक्षे हिस्वाद्यभावात् लडन्तस्य पुनः पुनः पिबति खादति इत्यादिक्रियाविशेषा उदाहार्या इत्याशयः ।

No. 14550. कुमारसम्भवव्याख्या— सञ्जीविनी.

KUMĀRASAMBHAVAVYĀKHYĀ: SAÑJĪVINĪ.

Pages, 32. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 79*a* of the MS. described under the previous number.

Contains the first Sarga incomplete and in disorder.

Same work as that described under No. 11512 ante, but without the text.

No. 14551. सरस्वतीव्रतकल्पः.

SARASVATĪVRATAKALPAḤ.

Pages, 6. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 95*a* of the MS. described under No. 14549.

Wants the beginning ; otherwise complete.

Same work as that described under No. 8564 ante.

No. 14552. ललितासहस्रनामावलिः.

LALITĀSAHASRANĀMĀVALIḤ.

Pages, 53. Lines, 7 on a page.

Begins on fol. 98*a* of the MS. described under No. 14549.

Complete.

Same work as that described under R. No. 185(*a*) of the Triennial Catalogue of Sanskrit MSS., Vol. I, Part I-A.

No. 14553. वृत्तिसिद्धरूपसङ्ग्रहः.

VṚTTISIDDHARŪPASAṄGRAHAḤ.

Pages, 66. Lines, 5 on a page.

Begins on fol. 22*a* of the MS. described under No. 1278.

Contains the Śabdamañjarī and Samāsacakra; imperfect and in disorder.

Same work as that described under No. 1557 ante.

No. 14554. लिङ्गनिर्णयः.

LIṄGANIRṆAYAḤ.

Pages, 8. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 55*a* of the MS. described under No. 1278.

Wants the beginning ; otherwise complete.

Similar to the work described under No. 1495 ante.

Beginning :

(अ)ङ्गुलीयहर्म्यहृदयकौशेयभयेन्द्रियमाल्यालेख्यसस्यानि नपुंसकः। मण्डलं त्रिषु । . . . . मुकुलकुड्मलकमलानि न स्त्रियाम् । शालामालावेलाडोलाजालमेखलाकलातुलाहालोहलास्त्रीवाचककमला स्त्रियाम् ।

End :

सक्थ्यक्षिनाभ्युक्षशब्दाः पुंवाचकाः बहुव्रीहिसमासा(न्ता)श्चाकारान्ता भवन्ति । यथा दीर्घसक्थः पुण्डरीकाक्षः पद्मनाभः (महोक्षः) इत्यादि ॥

Colophon :

इति लिङ्गनिश्चयस्संपूर्णः ॥

No. 14555. भेरीताडनक्रमः.

BHERĪTĀḌANAKRAMAḤ.

Pages, 10. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 71*a* of the MS. described under No. 1340.

Incomplete.

On certain details of procedure, such as the proper occasion for sounding the Bhērī, or kettle drum in temples.

Beginning:

ब्रह्मोवाच—

श्रोतुमिच्छाम्यहं देव भेरीनां ताडनक्रमम् ।
ससुरासुरगन्धर्व . . . . . . द्यकम् ॥
त्वत्प्रसादाच्छ्रुतं पूर्वं युष्मद्वाक्यं स्वनिर्मितम् ।
मन्त्रोत्पत्तिश्च देवेश स्थापनावाहनं तथा ॥
एतत्सर्वं समासेन ब्रूहि मे पुरुषोत्तम ॥

श्रीभगवानुवाच—

साधु साधु चतुर्वक्त्र तत्सर्वं कथयामि ते ।
तव स्नेहात्प्रवक्ष्यामि भेरीनां ताडनं शृणु ॥
ध्वजारोहणतद्रात्रौ भेरीताडनमाचरेत् ।
अग्रतो ब्रह्मपीठस्य बहिर्वा धाम गोपुरात् ॥
षोडशस्तम्बसंयुक्तं मण्टपं कारयेत् बुधः ।

End:

स्वानुष्ठानपरो नित्यं देवदेवे च भक्तिमान् ।
देवतास्मरणोपेतो वाद्य . . . . ॥
. . . . . नं त्यक्त्वा निश्चलं रोमहर्षणम् ।
अ(ह)स्ते संप्रोक्षयेत्पश्चादर्घ्यतोयेन तत्परम् ॥
आचार्यश्च विचार्याथ ब्राह्मणा . . . . ।
. . . . चार्योऽथ पश्चान्मन्त्रमिमं पठेत् ॥

No. **14556.** यज्ञोपवीतधारणप्रयोगः.

YAJÑŌPAVĪTADHĀRAṆAPRAYŌGAḤ.

Pages, 9. Lines, 6 on a page. Character, Nandināgarī.

Begins on fol. 43*a* of the MS. described under No. 1352.

Complete.

Similar to the work described under No. 2853 ante.

Beginning:

अथ यज्ञोपवीतधारणप्रयोगः—शुभे दिने विधिवत् कार्पासबीजमुप्त्वा तत्रोत्पन्नकार्पासं वने स्वतस्सिद्धं कार्पासं वा संशोध्य विधिवत्सूत्रं कारयित्वा

तेन यज्ञोपवीतं विधिवद्धारयेत् । तत्रायं क्रमः—शुभे दिने स्नात्वा शुचिर्भूत्वा ग्रामाद्बहिः स्वक्षेत्रे शुचौ देशे जानुमात्रावटं खात्वा शुद्धगोमयचूर्णेन शुद्धमृत्तिकाभिश्च संपूर्य

* * * *

तेन सूत्रेण शुभे दिने शुभस्थाने कृतनित्यक्रियः समन्त्रं यज्ञोपवीतं कुर्यात् ।

End:

नद्यादौ स्नात्वा अन्यानि यज्ञोपवीतानि पूर्ववत् धृत्वा छिन्नं पूर्ववत् विसृज्य छेदनपापविशुद्ध्यर्थमष्टोत्तरसहस्रवारं गायत्रीं जपेत । अथ महापातकयुक्तस्तत्तत्पातकप्रायश्चित्ताचरणपर्यन्तं स्वसंस्कृतं यज्ञोपवीतं विहाय लौकिकं सूत्रं धारयेत् । ब्राह्मणब्रुवकानीनकुण्डगोलकव्रात्यकुष्ठचवकीर्णिनस्तु असंस्कृतं यज्ञोपवीतं धारयेयुः ॥

Colophon:

इति यज्ञोपवीतधारणप्रयोगः ॥

No. 14557. नानास्मृतिवचनानि.

NĀNĀSMṚTIVACANĀNI.

Pages, 8. Lines, 6 on a page. Character, Grantha and Nandināgarī.

Begins on fol. 48*a* of the MS. described under No. 1352.

Contains Garbhādhāna, Puṁsavana, Sīmanta, Nāndī, etc.

A collection of stanzas taken from various Smṛtis dealing with the necessity for fulfilling the desires of a pregnant woman and with the proper time for the performance of Sīmanta, Puṁsavana and other such ceremonies.

Beginning:

(तदाह याज्ञवल्क्यः)

आत्मा गृह्णात्यजस्सर्वे तृतीये स्पन्दनं ततः ।
दौहृदस्याप्रदानेन गर्भो दोषमवाप्नुयात् ॥
वैरूप्यं मरणं वापि तस्मात्कार्यं प्रियं स्त्रियाः ।
पुंनक्षत्राणि चैतानि तिष्यो हस्तः पुनर्वसुः ॥
अभिजित्प्रोष्ठपाच्चैव अनूराधाश्वयुक् तथा ।

नारदः—

हस्ते मूले हरेर्भेष्वदितौ मृगशिरस्स्वपि ।
पुष्ये प्रजापतौ चैवाजैकपाद्द्वयसंयुते ॥

पुंनामानि नवैतानि पुंकर्मात्र प्रयोजयेत् ।

* * * *

कार्ष्णाजिनिस्तु आप्रसवात्सीमन्तकाल इत्याह—

गर्भालम्बनमारभ्य यावन्न प्रसवस्तदा ।

सीमन्तोन्नयनं कुर्यात् शङ्खस्य वचनं यथा ॥ इति ।

एवमादिगृह्यज्यौतिषविरोधे श्रीधरीयस्मृतिभास्करयोः निर्णय उक्तः ।

यस्मिन् काले विरोधोऽस्ति ज्यौतिषोक्तागमोक्तयोः ।

ज्यौतिषोक्तं विहायैव श्रुतिचोदितमाचरेत् ॥

पितरि पितामहे च जीवति कथं कार्यमित्यपेक्षिते स एवाह—पितरि जीवति श्राद्धं कुर्यात् । स एषां पिता कुर्यात्तेषां कुर्यात्पिता . . . . पितामहे च येषां पितामह इति । एतद्वृद्धिश्राद्धाकरणे प्रत्यवायमाह वृद्धशातातपः ।

End:

रोगार्दितस्तु तत्काले स्पृशन्नन्येन कारयेत् ॥

No. **14558.** आगमग्रन्थः.

ĀGAMAGRANTHAḤ.

Pages, 20. **Lines,** 8 on a page.

Begins on fol. 1*a* of the MS. described under No. 1334.

Wants the beginning and the end.

Contains the Prāyascittabhāga which deals with the purificatory ceremonies to be performed when the inner sanctuary of a temple becomes polluted in different ways.

Beginning:

. . . . रादिकन्तनरैस्तथा ।

परदारप्रवेशैश्च व्याधिभिः परिभूयकैः(?) ॥

तदन्यैर्दोषयुक्तश्च स्पृश्यते देवगात्रकम् ।

प्रमादादवशाच्चैव बलयुक्तेन देवराट् ॥

* * * *

पूर्वोक्तमखिलेनैव प्रमादात्स्पृश्यते यदि ।

अध(आग)मोक्तप्रकारेण स्नापयेत्कलशेश्वरम् ॥

पूजयेद्विभवेनैव भोजयेद्वेदपारगान् ।

बलिहोमं तु विप्रेन्द्र कारयेद्विधिवत्ततः ॥

End:

ध्वजारोहणपूर्वन्तु महोत्सवमथाचरेत् ।
अवभृथं कुर्यात्तस्मिन् पुष्पयागमथाचरेत्

No. **14559.** गायत्रीरामायणम्.
GĀYATRĪRĀMĀYAṆAM.

Pages, 9. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 128*a* of the MS. described under No. 1334.

Complete.

It is explained herein how the 24 stanzas of the Gāyatrīrāmāyaṇa which begin with each of the 24 successive letters of the Gāyatrīmantra indicate and bring out the significance of the Gāyatrīmantra.

Beginning:

गुणाढ्यत्वं कारणत्वं शरण्यत्वं प्रकाशिता ।
प्रकाशत्वं च निखिलैर्ध्येयत्वं च नियन्तृता ॥
एते ब्रह्मगुणा नित्यं गायत्रीपरिबोधिताः ।
प्रथमेन गुणाढ्यत्वं (कारणत्वं द्वितीयतः) ॥
तृतीयेन शरण्यत्वं चतुर्थेन प्रकाशिता ।
* * * *
विभीषणादिवृत्तान्ते शरण्यत्वं प्रकाशितम् ।
निग्रहानुग्रहत्वाभ्यां बोधित्वं तेन बोध्यते ॥
इत्यत्रार्थो ध्येयता च पूजिता सर्वदैवतैः ।
चातुर्वर्ण्यं च यो . . . . ॥
. . . . मित्यर्थः साम्प्रदायिनः ।
अत्र(क्ष)रं मानमुक्तार्थसम्प्रदायनियामकम् ॥
प्रबन्धाद्यन्तदृष्टिर्यद्वायत्र्याद्यन्तिमाक्षरे ।

विद्यारण्यः—

उक्तार्थविषयश्चान्यो विशेष . . . . . ॥
. . . . हतमंसोऽपि विस्तरेण प्रकाश्यते ।
प्रणम्य माधवारण्यं तत्प्रासादुपदेशतः ॥
व्याकरोम्यद्य गायत्रीमन्त्रवर्णान् पृथक् पृथक् ।
* * * *
एवमेते ब्रह्मगुणा गायत्रीवर्णबोधिताः ।

End :

प्रकाश्यन्ते रामकथास्सङ्ग्रहे नारदेरिते ॥
तत्तद्गुणपरग्रन्थे तत्तद्वर्णसमुद्भवाः ।
आद्यवर्णस्यैकदेशः प्रबन्धादौ समुद्धृतः ॥
* * * *

प्रबन्धान्तश्लोकः—
लाभस्तेषां जयस्तेषां कुतस्तेषां पराभवः ।
येषामिन्दीवरश्यामो हृदये सुप्रतिष्ठितः ॥

Colophon :

गायत्रीरामायणं समाप्तम् ॥

No. 14560. रामायणरहस्यम्.
RĀMAYAṆARAHASYAM.

Pages, 6. Lines, 6 on a page.

Begins on fol. 132*a* of the MS. described under No. 1334.

Incomplete.

Herein the sage Agnivarṇa purports to give the time of the occurrence of the leading events in the life of Rāma.

Beginning :

चरितं रघुनाथस्य महापातकनाशनम् ।
ज्ञानदृष्ट्या (च) यद्दृष्टं तथा वक्ष्यामि सिद्धिदम् ॥
रामः पञ्चदशे वर्षे षड्वर्षामभिमैथिलीम् ।
उपयेअ(मे ह्य)योध्यायां द्वादशाब्दानुवासनम् ॥
सप्तविंशतिके वर्षे यौवराज्यमकल्पयत् ।
राजा रामाय कैकेय्या वरद्वयमयाचत ॥

End :

आषाढशुद्धनवमीदिने तु जनकात्मजा ।
वाल्मीकेराश्रमे पुत्रद्वितयं समसूयत ॥
षड्भिष्षष्ट्या समधिकं नव वर्षशतानि तु ।
वाल्मीकेराश्रमे सीता सपुत्रा ह्यवसत्किल ॥
भूमौ गतायां सीतायां सपुत्रः किल राघवः ।
दशवर्षसहस्राणि भुजन्ते(बुभुजे) केवलां महीम् ।
अग्निवर्णेन मुनिना विहितं बालबुद्धये ।
रामायणीयमखिलं रहस्यमिदमुत्तमम् ॥

GENERAL INDEX.

[*Note.*—**The names printed in** *italics* are those of the works **described.**]

Abhiṣēkamantra, 9614
Abhiśravaṇamantra, 9614
Ādhānaprayōga, 9500
Adhiṣṭhānalakṣaṇa with Telugu meaning, 9606
Ādityahṛdaya, 9586
Advaitamakaranda, 9661
Āgamagrantha, 9742
Agastyasaṁhitā, 9673, 9695
Agnihōtraprayōga, 9636
Agnimukha, 9560
Agnināyimitimantrārtha, 9639
Agninaṣṭaprāyaścitta, 9677
Agnisaṁsargaprāyaścittaprayōga, 9716
Agniṣṭōmaprayōga, 9502
Āgrayaṇaprayōga, 9715
Āgrayaṇasthālīpāka, 9552
Aitarēyōpaniṣad, 9516
Ajapāvidhāna, 9537
Ājyādidānavidhi, 9697
Amarakōśapadaṭippaṇa, 9605
Amarasiṁha, 9614
Amāvāsyāprasūtiśānti, 9691
Ambālēśāṣṭaka, 9658
Anāhitāgnyantyēṣṭiprayōga, 9634
Ānandatīrtha, 9607, 9621, 9622
Anantavratakalpa, 9525
Āṅgirasasmṛti, 9769
Aṅkurārpaṇaprayōga, 9649
Anvārambhaṇīyaprayōga, 9679
Apāmārgahōmavidhi with Telugu meaning, 9646
Aparaprayōga, 9556
Aparārka, 9604
Aparaviṣaya, 9732
Aparaviṣayavacana, 9700
Āpastambadharmasūtra, 9563
Āpastambagṛhyaprayōga, 9554
Āpastambāparaprayōga, 9631, 9704
Āpastambapūrvaprayōgakārikā, 9675
Āpastambaśrāvaṇahōma, 9678
Āpriyā, 9564
Arkavivāha, 9532, 9533
Ārtatrāṇaparāyaṇastōtra, 9585
Arthasaṅgraha, 9604
Āśādhara, 9579, 9580
Āśaucadīpikā, 9604
Āśaucaviṣaya, 9726
Aṣṭāṅgahṛdaya, 9642
Aṣṭāṅgahṛdayavyākhyā : Bālaprabōdhinī, 9642
Aṣṭāṅgahṛdayavyākhyā : Sarvāṅgasundarī, 9643
Aṣṭavargadaśāphalādivivaraṇa, 9566
Āśvalāyanapaitṛmēdhikaprayōga, 9568
Āśvalāyanapūrvaprayōga, 9526, 9568
Āśvalāyanasmārtadīpikā, 9568
Āśvalāyanaśrautasūtra, 9647
Aśvatthapūjāvidhi, 9717
Atharvaśira-upaniṣad, 9647
Ātmānātmavivēka, 9661
Āturasannyāsaprayōga, 9536
Āturasannyāsavidhi, 9519, 9555, 9572, 9575, 9644, 9645, 9705, 9706.

Bālaprabōdhinī, 9642, 9643
Bālarakṣāvidhi, 9589
Bhagavadgītā, 9549, 9551, 9588
Bhagavata, 9589, 9595, 9614
Bhāgavatadharma, 9523
Bhānuvārajanmanakṣatrayōgaśānti, 9670
Bhānuvārārtavaśānti, 9674, 9675
Bhāratavaṁśāvali, 9596
Bhartṛsāpiṇḍyaprayōga, 9632
Bhāsarvajña, 9583
Bhāṣyakāra, 9495, 9496
Bhaṭṭōjidīkṣita, 9629
Bhaumavārajanmarkṣayōgaśānti, 9670
Bhēdadhikkāra with Satkriyā, 9497
Bhērītāḍanakrama, 9739
Bhōjacarita, 9710
Bhōjanaviṣayavacana, 9663
Bhramarāmbikāṣṭaka, 9701
Bhūgōla, 9627
Bhūtisnānavidhi, 9512
Bindudvādaśīvratakalpa, 9551
Bōdhāyanagṛhyaśēṣasūtra, 9651
Bombay, 9540
Boppanabhaṭṭa, 9649
Boppanabhaṭṭīya, 9649, 9716
Brahmacārivrataviṣaya, 9526
Brahmāṇḍapurāṇa, 9717, 9723
Brahmapurāṇa, 9604
Brahmayajñaprayōga, 9495, 9511, 9619, 9621
Brahmōpaniṣad, 9660
Bṛhajjābālōpaniṣad, 9514

Cakrādidhāraṇapramāṇa, 9503
Candramaulipañcaka, 9700
Candraśēkharāṣṭaka, 9549, 9593
Candrikā, 9604
Caturdaśīprasūtiśānti, 9694, 9695
Cāturmāsyanirṇaya, 9719
Caturviṁśatimūrtilakṣaṇa, 9590, 9591
Cāṭuślōka, 9655
Cennubhaṭṭa, 9585
Chāndōgyōpaniṣad, 9514, 9516, 9521
Cūrṇikā, 9529

Daivajñavallabha, 9690
Dakṣiṇāmūrtyaṣṭaka, 9618
Dantajananaśānti, 9694
Darśānnaśrāddhaprayōga, 9560
Darśapūrṇamāsaviṣaya, 9652
Darśasthālīpākavidhi, 9515
Dattahōmaprakaraṇa, 9718, 9719
Dattahōmaprayōga, 9575
Dattamīmāṁsā, 9575
Dattaputraviṣaya, 9725
Dattātrēyavajrakavaca, 9737
Dāyavibhāgaślōka, 9504
Dāyavibhāgavacana, 9626
Dēśāntaramṛtasaṁskāra, 9577
Dēvīmāhātmya, 9616
Dēvīstōtra, 9616
Dharmāmṛta, 9579, 9580
Dharmapravṛtti, 9630
Dharmaśāstra, 9597
Dharmaśāstraślōka, 9561
Dharmaśāstravacana, 9602, 9653, 9683, 9727, 9732, 9733
Dhāryanirūpaṇa, 9491
Dhyānakrama, 9517
Dikpālanamaskāra, 9550
Dṛśyatvahētubhaṅga, 9611
Dvādaśīvratavisaya, 9559
Dvibhāryāgnidvayasaṁsargavidhi, 9652, 9730, 9731
Dvibhāryāgnisaṁskāra, 9533
Dvibhāryāgnivibhāga with prayōga, 9651

Ēkādaśīnirṇaya with Kanarese meaning, 9640
Ēkanakṣatrajananaśānti, 9673, 9674
Ēkaślōka, 9655
Ēkōddiṣṭaprayōga, 9617

Gajēndramōkṣa, 9613, 9630
Gaṇahōma, 9652
Gaṇḍanakṣatraśānti, 9673
Gaṇḍāntaśāntimantra, 9542
Garbhādhāna, 9681, 9682
Gārgyasaṁhitā, 9687, 9725
Garuḍapañcamīvratavidhi, 9608
Garuḍapurāṇa, 9624, 9625
Gathāsaptaśatī, 9582
Gaurīpañcāṅga, 9655
Gautamadharmasūtrabhāṣya, 9708
Gāyatrījapaviṣaya, 9710
Gāyatrīmantrajapakrama, 9508
Gayatrirāmāyaṇa, 9743, 9744
Gāyatrīsāvitrīsarasvatī Kavaca, 9563
Gāyatryakṣaradhyāna, 9598
Ghaṭaśrāddhavidhi, 9569, 9570
Gītagōvinda, 9515
Gītāsāra, 9588, 9589
Gōmahiṣyādidvitrivatsaprasūtiśānti, 9697
Gōpālakasandhyāvandanaprakāra, 9565
Gopikāgīta, 9573
Gōpīnātha, 9620
Gōvindabhagavatpūjyapāda, 9661
Grahaṇajananādiśānti, 9623
Grahaṇajananaśānti, 9696
Grahaṇanirṇaya, 9720
Grahayōgaśānti, 9668
Gṛhyacandrikā, 9602, 9603
Gṛhyapariśiṣṭa, 9731
Gurugītā, 9599

Hanumadyantrōddhāraṇa, 9506
Hanumanmālāmantra, 9653
Harivaṁśa, 9589
Hastāmalaka, 9617
Hastāmalakastōtra, 9616
Hautraprayōga, 9499
Hēmādri, 9566, 9568, 9653
Hērambōpaniṣad, 9509, 9510

Jābālōpaniṣad, 9663
Janmāṣṭamīvratakalpa, 9702, 9703
Jātakarmādimantrārtha, 9601
Jātavēdasadurgānyāsa, 9685
Jayādiprāyaścittahōmānukramaṇikā, 9559
Jayōttarasaṁhitā, 9535, 9536
Jīvasaṁhitāsaṅgraha, 9580
Jitantēstōtra, 9734
Jīvanmuktiprakaraṇa, 9660, 9661
Jyautiṣadarpaṇa, 9729
Jyautiṣaviṣaya, 9539, 9576, 9585, 9628 9713
Jyēṣṭhānakṣatrajananaśānti, 9693

Kadalīśānti, 9688, 9689
Kaivalyōpaniṣad, 9588
Kākamaithunadarśanaśānti, 9684
Kālādarśa, 9720
Kalanirṇaya, 9536
Kālavidhāna, 9618
Kālidāsa, 9531, 9604, 9608, 9629, 9713
Kalisantāraṇōpaniṣad, 9646
Kapardin, 9675
Kapiladhēnuprasaṁsā, 9713
Kapōtaśānti, 9687
Karmamadhyasūtikādiviṣaya, 9578
Kārtavīryārjunayantrōddhāra, 9540, 9541
Kartṛkrama, 9709, 9726
Kātyāyanasaṁhitā, 9696
Kāvērībhujaṅga, 9573
Kaumudī, 9604
Khādiragṛhyasūtra savṛtti, 9586
Kramasannyāsavidhi, 9579
Kṛṣṇa, 9647
Kṛṣṇācārya, 9638
Kṛṣṇacaturdaśījananaśānti, 9672, 9673
Kṛṣṇaguru, 9659
Kṛṣṇajayantīvratakalpa, 9702
Kṛṣṇajayantīvratārghyaślōka, 9629
Kṛṣṇakarṇāmṛta, 9613
Kuhūmantra, 9736
Kuhūśānti, 9670, 9676, 9695, 9696
Kumārasambhavavyākhyā : Sañjīvinī, 9738
Kuṇḍākṛti, 9539
Kūrmaśānti, 9665, 9666

Lakṣmīnṛsiṁha, 9616
Lalitāsahasranāmāvali, 9739
Līlāśuka, 9613
Liṅganirṇaya, 9739
Līṅganyāsa, 9510
Līṅgatarpaṇa, 9507

Madhvācārya, 9607
Madhvāṣṭaka, 9607
Madhva, 9616
Madhvavijaya, 9614
Mādhavīya, 9604
Māgha, 9611
Mahābhāratasaṅgraha, 9597
Mahādēvapratiṣṭhā, 9667, 9668
Mahānyāsa, 9552, 9587
Mahāsaṅkalpa, 9585
Mahāvākyārthavivaraṇa, 9517
Mahēśvara, 9597
Mahōtpātaśānti, 9684
Malamāsamṛtāhanirṇaya, 9721
Malamāsaviṣaya, 9735
Mālatīmādhavavyākhyā, 9637
Mālava, 9540
Mandavārajanmarkṣayōgaśānti, 9671
Maṅgalāṣṭaka, 9530, 9610
Manīṣāpañcaka, 9499
Mārkaṇḍēyastōtra, 9549
Mātṛkāsarasvatīmantra, 9538
Mēdhātithi, 9604
Mithyātvabhaṅga, 9610
Mṛttikāsnānavidhi, 9633
Mṛttikāsnānavidhāna, 9522
Mṛtyuñjayalamantra, 9559
Muktāvalī, 9640
Mukhāvalōkanavidhi, 9721
Muktāvalīvyākhyā, 9640
Mūlāślēṣājananaśānti, 9692, 9693
Muṇḍakōpaniṣad, 9516
Mūrtidhyāna, 9562

Nāgabali, 9676
Nāgapratiṣṭhāvrata, 9571
Nakṣatrahōmaprayōga, 9590
Nakṣatranighaṇṭu, 9619
Nāmaliṅgānuśāsana, 9614
Nāmanakṣatrādinirūpaṇa, 9613
Namaśśivāyāṣṭaka, 9619
Nāmatrayavidhāna, 9686
Nānāsmṛtivacana, 9741
Nandapaṇḍita, 9575
Nāndīprayōga, 9547
Nārāyaṇabali, 9572
Nārāyaṇapaṇḍita, 9614
Nārāyaṇāśrama, 9497
Nārāyaṇōpaniṣad, 9630, 9647, 9737
Narasiṁhadhyāna, 9504
Navagrahapūjā, 9567
Navagrahastōtra, 9534
Navagrahahōmavidhi, 9669
Navagrahapūjāhōmādi, 9548
Navagrahanamaskāra, 9550
Navagrahārādhana, 9703
Navarātripūjāvidhi, 9736

Niruktapariśiṣṭa, 9605
Nṛsiṁhāśrama, 9497
Nṛsiṁhastōtra, 9632
Nṛsiṁhatāpinyupaniṣad, 9642
Nṛsiṁha, 9604, 9620
Nyāyāmṛta, 9611
Nyāyasāra, 9583
Nyāyasāra Savyākhya, 9584
Nyāyasāralaghupañjikā, 9584
Nyāyasārapadapañjikā, 9584
Nyāyaśāstraviṣaya, 9586
Nyāyasiddhāntatattva, 9583
Nyāyasiddhāntamañjarīdīpikā : Tarkaprakāśikā, 9639

Padaratnaparibhāṣā, 9493
Pādmapurāṇa, 9684, 9702, 9703
Pañcabrahmamantra with commentary, 9505
Pañcadaśī, 9656
Pañcākṣarīmantra, 9513
Pañcaratna, 9655
Pañcaśānti, 9644
Pañcīkaraṇavyākhyā, 9517, 9595
Pañcīkaraṇa, 9519, 9542
Pāṇḍavagītā, 9594
Paramabhāgavatādistōtra, 9657
Paramahaṁsōpaniṣad, 9660
Paramarahasyaśivatattvōpaniṣad, 9523, 9524
Parāśarasmṛti with commentary, 9723
Pārvatīśaṅkarajaya stōtra, 9735
Parvatēśastōtra, 9734
Patitaśrāddhavidhi, 9729
Patrasandēśa, 9637
Peterson, 9540
Prakriyākaumudīvyākhyā : Prasāda, 9738
Prakriyākaumudīvyākhyā, 9581
Prākṛtasaptaśatī, 9582
Praṇavamantra, 9518
Prāṇapratiṣṭhāmantra, 9511
Praśnōpaniṣad, 9624
Prathamārtavaśānti, 9664
Pratiṣṭhākārikā, 9510
Pratiśukraśānti, 9711
Pratyābdikaśrāddhaprayōga, 9612
Pravarādhyāya, 9566
Prayōgapārijāta, 9725
Prayōgapaddhati, 9548
Prayōgaratna, 9615, 9616, 9620, 9623
Prāyaścittaviṣaya, 9521, 9526
Prāyaścittavidhi, 9599
Prāyaścittavacana, 9712
Prētasaṁskāravidhi (Kārikā), 9625
Puṁsavanasīmantaprayōga, 9682
Punarādhāna, 9545
Punassandhānapariṣatprāyaścitta, 9678
Punassandhānaprayōga, 9611
Punassandhāna, 9548, 9549
Puṇyāhavācana, 9561
Pūrvaprayōga, 9622
Pūrvāparaprayōga, 9534
Pūrvaprayōgapaddhati, 9715
Puruṣasūktahōmamantra, 9645
Putrajananudānaviśēṣa, 9605

Raghuvaṁśa, 9608, 9629
Rājarājēśvara, 9531
Rajasvalāśānti, 9543, 9698, 9699
Rāma, son of Nṛsiṁha, 9530
Rāmacandra of Bharadvājagōtra, 9540
Rāmacandrāṣṭōttaraśatanāmastōtra, 9593
Rāmacandramaṅgalāṣṭaka, 9658
Rāmadurgākavaca, 9657
Rāmagadya, 9554
Rāmakṛṣṇa, 9659
Rāmakṛṣṇapañcaratna, 9659
Rāmānuja, 9498
Rāmasaptarṣistōtra, 9613, 9715
Rāmāyaṇa, 9541, 9586
Rāmāyaṇarahasya, 9744
Raṅganāthācārya, 9637, 9638
Raṅgarāmānujasvāmin, 9524
Ṛgvēdalakṣaṇa, 9525, 9648
Ṛgvēdamantrapraśnabhāṣya, 9600
Ṛgvēdānukramaṇikā, 9494
Ṛgvēdasandhyāvandanakrama, 9629
Ṛksaṁhitā, 9525, 9627
Rudrahōma, 9645
Rudrākṣadhāraṇavidhi, 9641
Rudrākṣajābālōpaniṣad, 9663
Rudramaṅgalāśāsana with Telugu meaning, 9508
Rudrapraśna, 9544
Rudraskanda, 9586
Rudrayāmala, 9668

Ṣaḍaśīti, 9604
Ṣaḍaśīti-Savyākhyā, 9568, 9700
Sadantajananaśānti, 9693
Ṣaḍviṁśatisūtra, 9654
Śaivaśrāddhaprayōga, 9553
Śāli (Sādhu) Śēṣayya, 9637, 9638
Śamānapada, 9491
Śamānasandhi, 9676
Sāmavēdasaṁhitā : Ṛkpāṭha, 9550
Sāmavēdalakṣaṇa, 9492
Samudrasnānāṅgatīrthaśrāddhavidhi, 9666
Śanaiścarastōtra, 9587, 9588
Sandhyāvandanamantra, 9514
Sandhyāvandanavidhi, 9598
Śanivārārtavaśānti, 9674
Śaṅkarācārya, 9655, 9661
Śaṅkarakulalakṣaṇa, 9723
Saṅkrāntinirṇaya, 9703
Sannyāsaprayōga, 9521
Sannyāsisaṁskāra, 9574
Sannyāsikṛtya, 9520
Śāntihōma, 9591
Śāntiprayōga, 9558
Saptasaṅkhyānirūpaṇa, 9494
Sarasvatīvilāsa, 9714
Sarasvatīvilāsakāra, 9715
Sarasvatīvratakalpa, 9738
Sātavāhana, 9582
Saṭhakōpa, 9498
Sarvaśāntikarmaprakāra, 9687
Śaunakīya, 9731
Sāyaṇācārya, 9505, 9647
Śēṣagiriśāstri, M. 9616, 9623
Śēṣatvaśēṣitvalakṣaṇōpanyāsa, 9495
Siddhāntakaumudī, 9629
Śiṅgābhaṭṭa, 9548, 9652
Śiśupālavadha, 9611
Sītārāma, 9575, 9647
Sītārāmacakra, 9541
Śithilīśāntikalpavidhi, 9690, 9691
Śivagadya, 9577
Śivagītā, 9595
Śivakavaca, 9499
Śivarātrivratakalpa, 9609
Śivōhaṁpañcaka, 9522
Skāndapurāṇa, 9609
Smṛtiratna, 9604, 9726
Smṛtisaṅgraha, 9604, 9625
Smṛtisārasamuccaya, 9604
Smṛtyarthasāra, 9604, 9635
Sōmōtpatti, 9537, 9544
Śrāddhavidhi, 9650
Śrāddhaviṣayavacana, 9603
Śrāddhīyasmṛtivacana, 9722
Śrautaprayōga, 9500
Śrautaprayōgaratna, 9620
Śravaṇadvādaśīnirṇaya, 9563
Śrāvaṇahōma, 9546, 9547
Śrāvaṇaśanivārāvṛta, 9539
Śrībhāṣya, 9498
Śrīdharīya, 9606
Śrīśailasaṅkalpa, 9552
Śrīsūkta, 9526
Śrīsūktajapa, 9551
Śrutabōdha, 9642
Śrutigītā-savyākhyā, 9594
Śrutivākya, 9503
Sthālīpākaprayōga, 9680
Subhāṣitaratnabhāṇḍāgāra, 9656
Subhāṣita, 9724
Śuddhicandrikā, 9712
Sūryaśataka Savyākhyāna, 9731
Sūryaśataka, 9586
Sūryāṣṭōttaraśatanāma stōtra, 9593
Sūryasūri, 9584
Sūtikārajasvalāgarbhiṇīmṛtiprāyaścittavidhi, 9633
Śvanakṣatrajananaśānti, 9699
Śyāmācārya, 9643

Taittirīyabrāhmaṇānukramaṇikā, 9707
Taittirīyāraṇyaka, 9505
Taittirīyayajussaṁhitā, 9648
Taittirīyōpaniṣad, 9514
Taittirīyopaniṣadbhāṣya, 9647
Tāmbūlacarvaṇavidhi, 9635
Tarkabhāṣā, 9525
Tarkabhāṣāprakāśikā, 9585
Tarkabhāṣāvyākhyā : Cennubhaṭṭīyā, 9585
Tīrthaśrāddhāṅgapiṇḍadānavacana, 9592
Tiruvāymoḻi, 9498
Tithyādinirṇaya, 9617, 9618, 9729
Tripurasundaryaṣṭaka, 9701
Trivikramapaṇḍita, 9614
Tryambakamantra, 9543, 9655, 9686

Uccōdarkī, 9654
Udakakriyā, 9570
Udakaśāntimantra, 9546
Udakaśāntiprayōga, 9546
Udyaddantajananaśānti, 9671
Ūhacchalākṣara, 9501
Upākarmavidhi, 9528
Upanayanasaṅkalpa, 9527
Upāntyabhārgavavrata, 9708
Utpalaśānti, 9689, 9690
Uttaragārgya, 9697

Vadhūvarāśīrvāda, 9531
Vāgbhaṭa, 9642
Vakulābharaṇa, 9498
Vāmadēvasaṁhitā, 9711
Varadarājīya, 9626
Varadārya, 9498
Varāhapurāṇa, 9606
Varamaṅgalāṣṭaka, 9529, 9530, 9531, 9544, 9684
Vāsavadattāsthapadanirvacana, 9636
Vāstuśāntihōma, 9600
Vāsudēva, 9584
Vaśyaprayōga, 9557
Vātūlatantra, 9512
Vaṭvanugrahāṣṭaka, 9545
Vāyupurāṇa, 9592
Vāyustōtramantrapuraścaraṇapaddhati, 9535
Vēdalakṣaṇa, 949?, 9502
Vēdāṅgajyautiṣa, 9502
Vēdāntadvayatātparya, 9498
Vēdāntakārikā, 9656
Vēdāntasāra, 9496
Vēdāntaviṣaya, 9496, 9506
Vēdāntaviṣayaślōkānukramaṇikā, 9658
Vēdārthasaṅgraha, 9495
Vēṅkaṭa, 9647
Vibhāganirṇaya, 9714
Vidyāraṇya, 9656, 9743
Vidyātīrthamahēśvara, 9505
Vighnēśvaragīta, 9573
Vijñānēśvara, 9604, 9714
Vijñanēśvarīya, 9714
Vikṛtivallī, 9502
Viṣanāḍījananaśānti, 9665, 9672
Viṣayavākyadīpikā, 9524
Viśiṣṭādvaitavēdānta, 9496
Viṣṇudharmōttara, 9693, 9694, 9720
Viṣṇudharmapurāṇa, 3615
Viṣṇumātṛkāpūjā, 9657
Viṣṇusahasranāmāvali, 9734
Viṣṇusahasranāmastōtra, 9607
Viṣṇustava-Sarvākhya, 9638
Viśvāmitrasaṁhitā, 9535, 9536
Viśvanāthapañcānana, 9640
Vratacatuṣṭaya, 9533, 9682
Vratadānādiviṣayavacana, 9717
Vṛddhagārgyasaṁhitā, 9693
Vṛṣōtsarjanaprayōga, 9623
Vṛttisiddharūpasaṅgraha, 9739
Vyāsa, 9498
Vyāsaputrāṣṭaka, 9661
Vyatīpātavaidhṛtiprathamārtavaśānti, 9664
Vyavahārakāṇḍa, 9728
Vyūhārādhanaprayōga, 9659

Yājñavalkyasmṛti, 9714, 9728
Yājñavalkyasmṛti Ṛjumitākṣarāsahitā, 9731
Yajñopavītadhāraṇaprayōga, 9740, 9741
Yallāji, 9569
Yallubhaṭṭa, 9569
Yamagītā, 9615
Yamalajananaśānti, 9671, 9672
Yāmala, 9674
Yamunāpūjā, 9524
Yatipārvaṇaprayōga, 9556
Yatisaṁskāraprayōga, 9555, 9706, 9707
Yatisaṁskāravidhi, 9591
Yōgaśikhōpaniṣad, 9663
Yōgīśvarīmantra, 9654

Lines on a page—16

Letters in a line—24

Age of Ms—Modern

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief—

This work deals with the composition of and the manner of wearing the Ūrdhwapundra, that is, the caste mark of the Sri Vaisnavās

उपक्रम —

अथ प्रणिपत्य नारदो ब्रह्माणमन्वयुङ्क्त। अधीहि भगवो मे। किं पवित्राणां पवित्रम्। केन वा कर्माणि सफलानि। दुश्चरं तपो मर्त्यानाम्। केन सुकरेणामृतत्वमेति। स होवाच। साधु तेऽनुयोगः। शृणु भो पवित्रं सुलभं सुकरम्। यद्विष्णुक्षेत्रं तत्र मृत्स्ना श्वेतामुद्धृताऽसीत्युद्धरेत्। अमृतमेव श्वेतमृत्स्ना भवति॥

उपसंहार —

आत्मपरमात्मदैवत्ये लक्ष्मीनारायणदैवत्ये वा दर्शपूर्णमासेष्टिके इष्टापूर्तक्रिये भुक्तिमुक्तिफले। सा रेखा श्रीवर्णा गायत्रीच्छन्दः श्रीदैवत्या आनन्दक्रिया अमृतत्वफला। अयमूर्ध्वपुण्ड्रविधिः। एवं विदित्वा यो धारयति स वैदिको भवति स सर्वकामार्हो भवति। एतेन तेजस्वी ब्रह्मवर्चस्वी भवति। कायिकात् पापात्पूतो भवति। स विष्णुसायुज्यमाप्नोति। य एवं वेदेत्युपनिषत्॥

॥ ऊर्ध्वपुण्ड्रोपनिषत् समाप्ता॥

प्रतिपाद्यविषय —

नारदब्रह्मप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि श्वेतमृत्स्नया श्रीचूर्णाख्यहारिद्राचूर्णेन च समन्त्रकमूर्ध्वपुण्ड्रधारणक्रमं तत्प्राशस्त्याभिधानपूर्वकं प्रतिपाद्यते॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषदमुद्रिता। कोशेऽस्मिन् समग्रा चोपलभ्यते। आदौ सर्वोपनिषत्सु परिदृश्यमानस्तत्तच्छान्तिमन्त्रपाठोऽत्र न दृश्यते॥

226 (B 123/4)

* ऊर्ध्वपुण्ड्रोपनिषत् (श्वेतमृत्स्नोपनिषत्)

* Ūrdhvapundrōpanisat (Svētamrtsnopanisat)

Substance—Paper
Size—6¼ × 7¾ inches
Character—Nāgarī
Folios—14–15
Lines on a page—12
Letters in a line—14
Age of Ms—Not very recent
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 225 कोशवत्

उपसहार —

No 225 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 225 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष

No 225 कोशवत्

No 227 (B 123/1)

* ऊर्ध्वपुण्ड्रोपनिषत्

* Ūrdhvapundropanisat

Substance—Paper
Size—6¼ × 7¼ inches
Character—Nāgarī
Folios—3
Lines on a page—12
Letters in a line—12
Age of Ms—Not very recent
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ अथ श्रीवराहरूपिण भगवन्त दण्डवत्प्रणम्य सनत्कुमारः पप्रच्छ । अधीहि भगवन्नूर्ध्वपुण्ड्रविधिम् । किं द्रव्य । किं यत्स्थानम् । का रेखा । को मन्त्र । क कर्ता । किं फलमिति च ॥

उपसहार —

सर्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति । सर्वैर्देवैर्ज्ञातो भवति । अश्रोत्रिय श्रोत्रियो भवति । अनुपनीतश्चोपनीतो भवति । आ चक्षुषा पङ्क्ति पुनाति । न च पुनरावर्तत इति त्रिरित्याह भगवान् वराहरूपी । य एव वेदेत्युपनिषत् ॥

॥ इत्यूर्ध्वपुण्ड्रोपनिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

सनत्कुमारश्रीवराहप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि श्वेतमृत्तिकया श्रीचूर्णेन च ऊर्ध्वपुण्ड्रधारणविधिरभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितेयमुपनिषत् । कोशेऽस्मिन् समग्रा च दृश्यते । आदौ सर्वासूपनिषत्सु दृश्यमानस्तत्तच्छान्तिमन्त्रपाठोऽत्र न दृश्यते ॥

No 228 (4546/2)

ऊर्ध्वपुण्ड्रोपनिषत्

Ūrdhvapundropanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1½ inches
Character—Nāgari
Folios—3
Lines on a page—5
Letters in a line—42
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This work is printed under the title of Vāsudevopnisat

उपक्रम —

भद्र कर्णेभि ॥ ऋक् । स्वस्ति न इन्द्रो वृद्ध । शान्तिश्शान्तिश्शान्ति ॥ नमस्कृत्य भगवन्त नारद सर्वेश्वर वासुदेव पप्रच्छ-श्रीभगवन् ऊर्ध्वपुण्ड्रविधि द्रव्यमन्त्रस्थानादिसहित मे ब्रूहीति । त रहोवाच भगवान् वासुदेवो वैकुण्ठस्थ ॥

उपसहार —

यस्त्वेतदधीते ह स समस्तमहापातकोपपातकेभ्य· पूतो भवति । पापादुत्थितस्य तस्य पाप न जायते । स सर्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति । स सर्वैर्यज्ञैर्याजी भवति । स सर्वैर्देवै पूज्यो भवति । नारायणे मय्यचला भक्तिबन्धश्च वर्धते । सम्यज्ज्ञान लब्ध्वा विष्णुसायुज्यमाप्नोति । न च पुनरावर्तते । तद्विष्णो परम पद—यत्परम पदम् । सह नाववतु ॥ भद्र कर्णेभि ॥ स्वस्ति न इन्द्र ॥ शान्तिश्शान्तिश्शान्ति ॥

प्रातपाद्यावषय —

नारदवासुदेवप्रश्नोत्तररूपेऽत्र माहात्म्याभिधानसहित गोपीचन्दनेनोर्ध्वपुण्ड्रधारणप्रकारोऽभिधीयते ॥

वक्तव्यावशेष —

इयमुपनिषत् कोशेऽस्मिन् समग्रा दृश्यते । अत्रान्ते यजुश्शाखीयाथर्वशाखीयशान्तिमन्त्राणा लेखन दृश्यते । अत इय किशाखीयेति परिचिन्तनीयम् । इयमेवोपनिषत् वासुदेवोपनिषन्नाम्ना मुद्रिता दृश्यते ॥

No 229 (4136/13)

* एकाक्षरोपनिषत्.

* Ekāksaropanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—9½ × 2 ınches
Character—Āndhra
Folıos—48
Lınes on a page—15
Letters ın a lıne—50

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect —Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्ति. ॥
एकाक्षर त्वक्षरतोऽस्ति सोमे सुषुम्नया चेह दृढी स एक ।
त्व विश्वभूर्भूतपति पुराण पर्जन्य एको भुवनस्य गोप्ता ॥
विश्वे निमग्न पदवी कवीना त्व जातवेदो भुवनस्य नाथ ।
अजातमग्रे स हिरण्यरेता यज्ञस्त्वमेवैकविभु पुराण ॥

उपसहार —

[1] मित्रस्सुपर्णश्चन्द्र इन्द्रो वरुणो
रुद्रस्त्वष्टा विष्णुस्सविता गोपतिस्त्वम् ।
त्व विष्णुर्भूतानि तु त्रासि दैत्यान्
त्वया वृत जगदुद्भवगर्भ ॥
त्व भूर्भुवस्स्वस्त्व ँ हि स्वयम्भू
अथ विश्वतोमुख. ।
य एव नित्य वेदयते गुहाशय
प्रभु पुराण सर्वभूत ँ हिरण्मयम् ॥
हिरण्मय बुद्धिमता परा गति
सुबुद्धिमान् बुद्धिमतीत्य तिष्ठति ॥
इत्युपनिषत् ॥ सह नाववत्विति शान्ति ॥
॥ एकाक्षरोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अस्यामुपनिषदि सर्वशरीरस्य परमात्मन एकाक्षराख्यप्रणवप्रतिपाद्यत्वमभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषत्समग्रा अस्मिन् कोशे उपलभ्यते । यजुर्वेदीयेति मुद्रिता च ॥

---

[1] मित्र पर्णश्चन्द्र इन्द्रश्च, इति कोशान्तरे पाठ

No 230 (3581/16)

एकाक्षरोपनिषत्

Ekākṣaropaniṣat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folios—24-25
Lines on a page—5
Letters in a line—104
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 229 कोशवत्

उपसंहार —

No 229 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 229 कोशवत्

वक्तव्याविशेष —

No 229 कोशवत्

No 231 (B 422/1)

एकाक्षरोपनिषत्

Ekākṣaropaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—
Lines on a page—12
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 229 कोशवत्

उपसंहार —

No 229 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 229 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 229 कोशवत्

No 232 (1958/9)

ऐतरेयोपनिषत्

Aitareyopanisat

Substance—Palın leat

Sıze—18 × 1½ inches

Character—Nāgarī

Folios—24-25

Lines on a page—10

Letters in a line—90

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरिः ओम्॥ आत्मा वा इदमेक एवाग्र आसीत् नान्यत्किञ्चन मिषत्। स ईक्षत लोकान्नु सृजा इति। स इमान् लोकानसृजताम्भो- मरीचीर्मरमापोदोऽम्भ परेण दिव द्यौः प्रतिष्ठाऽन्तरिक्ष मरीचयः पृथिवी मरो या अधस्तात्ता आपः॥

उपसहार —

प्राणिजङ्गम च पतत्रि च यच्च स्थावर सर्व तत् प्रज्ञानेत्र प्रज्ञाने प्रतिष्ठित प्रज्ञानेत्रो लोक प्रज्ञा प्रतिष्ठा प्रज्ञान ब्रह्म । स एतेनैव प्रज्ञानात्मनाऽस्माल्लोकादुत्क्रम्यामुष्मिन् स्वर्गे लोके सर्वान् कामान् आप्त्वाऽमृतस्समभवत्समभवदिति ॥

प्रतिपाद्याविषय —

अस्यामुपनिषदि त्रिष्वध्यायेषु सर्वशरीरस्य ब्रह्मणो जगत्सृष्ट्या-दिवर्णन बद्धस्य जीवात्मनो वैराग्योदयाय गर्भप्रवेशदु खानुभवादि-निरूपण, निश्श्रेयसावाप्त्यर्थपरमात्मोपासनादिप्रकारवर्णन चेत्येतत्सर्व परिदृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमैतरेयोपनिषत् ऐतरेयारण्यकान्तर्गतद्वितीयारण्यके चतुर्थ-पञ्चमषष्ठाध्यायरूपा दृश्यते । ऋक्शाखीयेयमुपनिषन्मुद्रिता च ॥

No 233 (B 423/1)

ऐतरेयोपनिषत्

Aitareyōpanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndra
Folios—113–116
Lines on a page—11
Letters in a line—20

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplet
Complete

उपक्रम —

No 232 कोशवत्

उपसंहार —

No 232 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 232 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 232 कोशवत्

No 234 (1958/4)

कठोपनिषत्.

Kathopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—18 × $1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nagari
Folios—4-6
Lines on a page—10
Letters in a line—90

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरिः ओम् ॥ सह नाववत्विति शान्ति ॥ उशन् ह वै वाजश्रवस· सर्ववेदस ददौ। तस्य ह नचिकेता नाम पुत्र आस । तꣳह कुमारꣳसन्त दक्षिणासु नीयमानासु श्रद्धा विवेश। (सोऽमन्यत),—

पीतोदका जग्धतृणा दुग्धदोहा निरिन्द्रिया ।
अनन्दु(न्दा)नाम ते लोका तु(ता)ꣳस गच्छति ता ददत् ॥

स होवाच पितरम्। तत कस्मै मा दास्यसीति। द्वितीय तृतीयम्। तꣳ होवाच मृत्यवे त्वा ददामीति ॥

बहूनामेमि प्रथमो बहूनामेमि मध्यम. ।
कि॰स्विद्यमस्य कर्तव्य यन्मयाऽद्य करिष्यति ॥
अनुपश्य यथा पूर्वे प्रतिपश्य तथा परे ।
सस्यमिव मर्त्य पच्यते सस्यमिवाजायते पुन ॥

उपसहार —

यदा सर्वे प्रभिद्यन्ते हृदयस्येह ग्रन्थय ।
अथ मर्त्योऽमृतो भवत्येतावदनुशासनम् ॥
शत चैका च हृदयस्य नाड्यस्तासा मूर्धानमभिनिस्सृतैका ।
तयोर्ध्वमायन्नमृतत्वमेति विष्वङ्ङन्या उत्क्रमणे भवन्ति ॥
अङ्गुष्ठमात्र पुरुषोऽन्तरात्मा सदा जनाना हृदये सन्निविष्ट ।
त स्वाच्छरीरात्प्रवृहेन्मुञ्जादिवैषीका धैर्येण ॥
त विद्याच्छुक्रममृत त विद्याच्छुक्रममृतमिति ॥
मृत्युप्रोक्ता नचिकेतोऽथ लब्ध्वा विद्यामेता योगविधि च कृत्स्नम् ।
ब्रह्म प्राप्तो विरजोऽभूद्विमृत्युरन्योऽप्येव यो विदध्यात्ममेव ॥
सह नाववत्विति शान्ति ॥

॥ इति कठवल्ल्युपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

नचिकेतोमृत्युसवादरूपायामस्यामुपनिषदि प्रत्येक वल्लीत्रितययुतेऽध्यायद्वितये सर्वमेधाख्ये यज्ञे दत्तसर्वस्वदक्षिणस्य वाजश्रवसनाम्नो महर्षे पुत्रेण नचिकेतोनाम्ना निजानिर्बन्धादेव पित्रा मृत्यवे प्रदत्तेन मृत्युलोकमधिगत्य तिस्रो रात्रीरुपोषितवता मृत्युप्रसादादेव निजपितु शान्तचित्तत्व नचिकेता इति स्वनामधेयोपेतस्याग्नेर्ब्रह्मविद्याङ्गतया विज्ञान विस्तरान्मृत्युनैवोपदिष्ट प्रत्यगात्मपरमात्मनो स्वरूपज्ञान चेत्येतद्वरात्रितय पुत्रपौत्रचिरायुस्सपत्त्यादिक प्रत्याचक्षाणेन समाधिगतमिति प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

यजुश्शाखीयमुपनिषन्मुद्रिता, कोशेऽस्मिन् समग्रा च दृश्यते ॥

No 235 (4136/19)

कठोपनिषत्

Kathopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—9½ × 2 inches
Character—Andhra
Folios—74-75
Lines on a page—16
Letters in a line—50

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओम् ॥ सह नाववत्विति शान्ति ॥ देवा ह वै भगवन्तमब्रुवन् । अधीहि भगवन् ब्रह्मविद्याम् । स प्रजापतिरब्रवीत् । सशिखान् केशान् निष्कृष्यु(त्य)विसृज्य यज्ञोपवीत निष्कृष्यु(त्य)पुत्र दृष्ट्वा त्व ब्रह्मा त्व यज्ञ त्व वषट्कार त्वमोङ्कारस्त्व स्वाहाकार त्व स्वधा त्व धाता विधाता [इति] । अथ पुत्रो वदति ॥

उपसहार —

अन्त करणसबन्धात्प्रमातेत्यभिधीयते ।
तथा तद्वृत्तिसबन्धात्प्रमाणमिति कथ्यते ॥
अज्ञातमपि चैतन्य प्रमेयमिति कथ्यते ।
तथा ज्ञात च चैतन्य फलमित्यभिधीयते ॥
सर्वोपाधिविनिर्मुक्त स्वात्मान भावयेत्सुधी ।
एव यो वेद तत्त्वेन ब्रह्मभूयाय कल्पते ॥
सर्ववेदान्तसिद्धान्तसार वच्मि यथार्थत ।
स्वय मृत्वा स्वय भूत्वा स्वयमेवावशिष्यते ॥
इत्युपनिषत् ॥ सह नाववत्विति शान्ति ॥

॥ कठोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र ब्रह्मचर्यादिपरिग्रहपूर्वक सन्यासाश्रमपरिग्रहप्रकार, सन्यासिना कर्तव्यानि ज्ञेयस्य ब्रह्मण स्वरूपादिक चेत्येतत्सर्व विशदीकृत दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा दृश्यते। याजुषीति मुद्रिता च। दशोपनिषदन्तर्गतनाचिकेतो मृत्युप्रश्नोत्तररूपकठोपनिषदो भिन्नयमुपनिषत् ॥

No 236 (B 424/1)

कठोपनिषत्

Katopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folio—6
Lines on a page—12
Letters in a line—14

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 235 कोशवत्

उपसंहार —

No 235 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 235 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 235 कोशवत्

No 237 (2367/2)

कलिसंतारणोपनिषत्

Kalisantāranopanisat

Substance—Palm leaf
Size—9 × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—1
Lines on a page—11
Letters in a line—32

Age of Ms —Old
Condition of Ms —
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरिः ओम् ॥ सह नाववत्विति शान्तिः ॥ द्वापरान्ते नारदो ब्रह्माणं जगाम । कथं भगवन् गां पर्यटन् कलिं संतरेयामिति । स होवाच ब्रह्मा । साधु पृष्टोऽस्मि । सर्वश्रुतिरहस्यं गोप्यं तच्छृणु । येन कलिसंसारं तरिष्यसि । भगवत आदिपुरुषस्य नारायणस्य नामोच्चारणमात्रेण निर्धूतकलिर्भवति ॥

उपसंहार —

यदा अस्य षोडशिकस्य सार्धत्रिकोटीर्जपति तदा ब्रह्महत्यां तरति वीरहत्यां तरति । स्वर्णस्तेयात् पूतो भवति । वृषलीगमनात् पूतो भवति । पितृदेव पकारात् पूतो भवति । सर्वधर्मपरित्यागपापात् सद्यश्शुचितामाप्नुयात् । सद्यो मुच्यते सद्यो मुच्यते इत्युपनिषत् ॥

॥ कलिसंतारणोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

नारदब्रह्मप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि हरिरामादिभगवन्नाम्नां संकीर्तनजपादिना कलौ समस्तपातकनिवृत्तिरिति प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

यजुश्शाखीयेति मुद्रितेयमुपनिषत् समग्रा चास्मिन् कोशे दृश्यते ॥

No 238 (B 426/1)

कलिसंतारणोपनिषत्

Kalısantāranopanısat

Substance—Paper
Size—8 × 6 ınches
Character—Āndhra
Folio—195th only
Lines on a page—11
Letters ın a lıne—21

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct oı ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 237 कोशवत्

उपसंहार —

No 237 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 237 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 237 कोशवत्

No 239 (C 461/45)

कालाग्निरुद्रोपनिषत्

Kālāgnırudropanısat

Substance—Palm-leaf
Size—6 × 4 ınches

Character—Nāgarī
Folios—377-380

Lines on a page—7
Letters in a line—19
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओम् ॥ अथ कालाग्निरुद्रोपनिषद सवर्तकोऽग्निर् ऋषि । अनुष्टुप्छन्द । कालाग्निरुद्रो देवता । श्रीरुद्रप्रीत्यर्थे जपे विनियोग । ह्रामिति षडङ्गन्यास । ह्रा अङ्गु । ह्री तर्ज । ह्रू मध्य । ह्रै अना । ह्रौ कनि । ह्र. कर । ह्रा हृद । ह्री शिर । ह्रू शिखा । ह्रै कव । ह्रौ नेत्र । ह्र अस्त्रा । भूर्भुवस्स्वरोमिति दिग्बन्ध । अथ ध्यानम् ॥

रुद्राक्षकङ्कणलसत्करदण्डयुग्म
फालान्तरालसितभस्मधृतात्रिपुण्ड्रम् ।
पञ्चाक्षर परिपठन् वरमन्त्रमूल
ध्यायेच्छिव भगवतश्चरणारविन्दम् ॥

उपसहार —

त्रिपुण्ड्र भस्मना करोति यो विद्वान् ब्रह्मचारी गृहस्थो वानप्रस्थो यतिर्वा स महापातकोपपातकेभ्य पूतो भवति । स सर्वतीर्थेषु स्नातो भवति । सतत स सर्वान् देवान् ध्यातो भवति । स सर्वान् वेदान् अधीतो भवति । सतत सर्वरुद्रमन्त्रजापी भवति । सकललोकान् मुक्त्वे देह त्यक्त्वा शिवसायुज्यमेति । न स पुनरावर्तते न स पुनरावर्तत इत्याह भगवान् कालाग्निरुद्र । यस्त्वेतद्वाऽधीते सोऽप्येवमेव भविष्यतीत्यों सत्यमित्युपनिषत् ॥

॥ इति कालाग्निरुद्रोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

सनत्कुमारकालाग्निरुद्रप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि भस्मधारणमाहात्म्यकथनसहित समन्त्रक भस्मना त्रिपुण्ड्रधारणक्रमोऽभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा उपलभ्यते ॥ जपोपयोगि-

षडङ्गन्यासक्रमोऽत्र परिदृश्यमानो यजुश्शाखीयेति मुद्रितायामस्यामुपनिषदि न दृश्यते ॥

No 240 (B 427)

कालाग्निरुद्रोपनिषत्

Kālāgnırudropanısat

Substance--Paper

Sıze—8 × 6 ınches

Character—Āndhra

Folıos—2

Lınes on a page—11

Letters ın a lıne—20

Age of Ms —Modern

Condıtıon of Ms —Good

Correct or ıncorrect—Correct

Complete or ıncomplete Complete

उपक्रम --

No 239 कोशवत्

उपसहार —

No 239 कोशवत्

प्रातपाद्यावषय

No 239 कोशवत्

वक्तव्यावशेष --

No 239 कोशवत्

No 241 (667/2)

कालाग्निरुद्रोपनिषत्

Kālāgnırudropanısat

Substance--Palm-leaf

Sıze—$7\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ ınches

Character—Nāgarı

Folıo—23–25

Lines on a page—6
Letters in a line—24
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

No 239 कोशवत्

उपसंहार —

No 239 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 239 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 239 कोशवत्

No 242 (1682/13)

कालाग्निरुद्रोपनिषत्

Kālāgnirudropnisat

Substance—Palm-leaf
Size—15½ × 1¼ inches
Character—Grantha
Folios—2-4
Lines on a page—9
Letters in a line—48
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 239 कोशवत्

उपसंहार —

No 239 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 239 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

No 239 कोशवत्

No 243 (1973/17)

कालाग्निरुद्रोपनिषत्

Kālāgnirudropanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inch
Character—Nāgarī
Folios—211-212
Lines on a page—4
Letters in a line—68
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 239 कोशवत्

उपसंहार —

No 239 कोशे द्रष्टव्य.

प्रतिपाद्यविषय —

No 239 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 239 कोशवत्.

No 244 (2347/6)

कालाग्निरुद्रोपनिषत्

Kālāgnirudropaniṣat

Substance—Palm-leaf
Size—7 × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—25-26
Lines on a page—9
Letters in a line—22
Age of Ms —Old
Condition of Ms -Worm eaten
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 239 कोशवत्

उपसंहार —

No 239 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 239 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 239 कोशवत्

No 245 (B 428/1)

कुण्डिकोपनिषत्

Kundikopaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—3
Lines on a page—13
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

आप्यायन्त्विति शान्ति. ॥
ब्रह्मचर्याश्रमे क्षीणे गुरुशुश्रूषणे रत ।
वेदानधीत्यानुज्ञात उच्यते गुरुणाऽऽश्रमी ॥
दारानाहृत्य सदृशानग्निमाधाय शक्तित ।
ब्राह्मीमिष्टिं यजेत्तासामहोरात्रेण निर्वपेत् ॥
सविभज्य सुतानर्थे ग्राम्यकामान् विसृज्य च ।
सचरन् वनमार्गेण शुचौ देशे परिभ्रमन् ।
वायुभक्षोऽम्बुभक्षो वा विहितै कन्दमूलकै ।
स्वशरीरे समाप्याथ पृथिव्या नाश्रु पातयेत् ॥

उपसंहार —

सर्वात्मकोऽह सर्वोऽह सर्वातीतोऽहमद्वय ।
केवलाखण्डबोधोऽह स्वानन्दोऽह निरन्तर ॥
स्वमव सर्वत. पश्यन् मन्यमानस्स्वमद्वयम् ।
स्वानन्दमनुभुञ्जानो निर्विकल्पो भवाम्यहम् ॥
गच्छस्तिष्ठन्नुपविशन् शयानो वाऽन्यथाऽपि वा ।
यथेच्छया वसेद्विद्वानात्माराममस्सदा मुनि ॥
॥ इत्युपनिषत् ॥ कुण्डिकोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

सग्रहेण ब्रह्मचर्याद्याश्रमधर्मान्निरूप्य सन्यासिनो धर्मानभिधाय तस्यावश्यक ब्रह्मज्ञान सप्रकार निरूप्यते ॥

वक्तव्यावशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा दृश्यते । सामवेदीयेति मुद्रिता च ॥

No 246 (2367/3)

कृष्णोपनिषत्

Krisnopnisat

Substance—Palm-leaf
Size—9 × 1½ inches
Character – Grantha
Folios—2-4
Lines on a page—11
Letters in a line—32

Age of Ms —Old
Condition of Ms—Worm-eaten
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्र कर्णेभि श्रृणुयाम देवा —शान्तिश्शान्तिश्शान्ति ॥

ओं । श्रीमहाविष्णु सच्चिदानन्दलक्षण रामचन्द्र दृष्ट्वा सर्वाङ्गसुन्दर मुनयो वनवासिन्यो(नो) विस्मिता बभूवु । त होचु नोवद्यमवतारान्वै गण्यन्ते । आलिङ्गामो भवन्तमिति । भवान्तरे कृष्णावतारे यूय गोपिका भूत्वा मामालिङ्गथ । अन्ये या ? अवतारास्ते हि गोपा नु स्त्रीश्च नो कुरु ॥

उपसहार —

तदेतद्दिवा अधीयमानो(यानो) रात्रिकृत पाप नाशयति । नक्तमधीयानो दिवसकृत पाप नाशयति । तदेतद्वेदान्तरहस्यम् । तदेतदुपनिषदां रहस्यम् । एतदधीयान सर्वक्रतुफल लभते । शान्तिमेति । मनश्शुद्धिमेति । सत्तीर्थफल लभते । य एवं वेद, देहबन्धाद्विमुच्यत इत्युपनिषत् ॥

॥ कृष्णोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र पूर्वभागे रामचन्द्रमालिलिङ्क्षूणा मुन्यादीनां कृष्णात्मके तदवतारान्तरे गोप्यादिरूपणोवभाव., तथा द्वेषमत्सरदर्पगर्वकल्यादीना

चाणूरमुष्टिककुवलयापीडबककसादिरूपत्व रोहिणीसत्यभामादीनां दयाधरादिरूपत्वमित्यादिक निरूप्यते । तथोत्तरभागे सकर्षणप्रद्युम्नानिरुद्धादीना भगवत प्रादुर्भूताना जगत्स्रष्टृत्वशास्त्रादिप्रदातृत्वादिक च प्रपञ्चयते ॥

वक्तव्यविशेष —

सकर्षणप्रद्युम्नानिरुद्धाना शेषात्मकात्परमात्मन प्रादुर्भावजगत्स्रष्ट्यादिक तेषामेव मुमुक्षूपास्यत्वमित्याद्यर्थस्य प्रतिपादको भागोऽत्र कोशे परिदृश्यमान अथर्वशाखीयतया मुद्रितायामस्यामुपनिषदि न दृश्यते । कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा च दृश्यते ॥

No 247 (1958/3)

केनोपनिषत्

Kenopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—18 × 1[1] inches
Character—Nāgarī
Folios—3-4
Lines on a page—10
Letters in a line—90

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ केनेषित पतति प्रेषित मन•
केन प्राण• प्रथम प्रैति युक्तः ।
केनेषिता वाचमिमा वदन्ति
चक्षुश्श्रोत्र क उ देवो युनक्ति ॥
श्रोत्रस्य श्रोत्र मनसो मनो
यद्वाचो ह वाच• स उ प्राणस्य प्राणः ।
चक्षुषश्चक्षुरतिमुच्य धीराः
प्रेत्यास्माल्लोकादमृता भवन्ति ॥

उपसंहार —

उपनिषद् भो ब्रूहीत्युक्ता [त उपनिषद्ब्राह्मी वाव] त उपनिषदमब्रूमेति । तस्यै तपो दम कर्मेति प्रतिष्ठा वदा सर्वाङ्गानि सत्यमायतनम् । यो वा एतामेव वेदापहत्य पाप्मानमनन्ते स्वर्गे लोके ज्येये प्रतितिष्ठति प्रतितिष्ठति ॥

॥ इति केनोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

खण्डचतुष्टयेन विभक्तायामस्या केनोपनिषदि प्रथमखण्डे—मनःप्रभृतिकरणप्रवृत्तेश्चेतनायत्तत्वेन तत्प्रवर्तकचेतनविशेषस्य परब्रह्मत्वमित्यभिधीयते ।

द्वितीयखण्डे—ब्रह्मणाऽपरिच्छिन्नत्वात्तस्य कात्स्न्र्येन विज्ञातुमशक्यत्वेऽपि योग्यैकदेशज्ञानादेवेष्टावाप्तिरित्यभिधीयते ॥

तृतीयखण्डे—पर ब्रह्म कात्स्न्र्येन ज्ञातुमशक्यमित्यस्मिन्नर्थे ब्रह्मानुप्रवेशलब्धासुरविजयाना स्वेषामेव जेतृत्वाभिमानवता देवाना गर्वापनोदनमुखेन स्वमाहात्म्य यक्षरूपधरेण ब्रह्मणा प्रकाशितमित्याख्यायिकाऽभिधीयते ॥

चतुर्थखण्डे—यक्षरूपधरे ब्रह्मणि देवानामुपदेशाय हैमवती देवीमाकाशेऽवस्थाप्य अन्तर्हिते सति तया देव्या इन्द्र तस्माच्चान्येऽपि आधिदैवताध्यात्मरूपमुपास्यब्रह्मणो रूपमजानन्नित्येतदुपनिषदर्थज्ञानेन फलाभिधानपूर्वकमुपदिष्ट दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

सामशाखीयजैमिनीयोपनिषद्ब्राह्मणे तुरीयाध्याये दशमानुवाकरूपेयमुपनिषत्परिदृश्यते, मुद्रिता च । श्रीशकराचार्यप्रणीतकेनोपनिषद्भाष्यारम्भे तु 'केनेषितामित्याद्युपनिषत्परब्रह्मविषया वक्तव्येति नवमाध्यायस्यारम्भः' इत्यवतारिकादर्शनादियमुपनिषन्नवमाध्यायरूपेति ज्ञायते ॥

No 248 (3581/7)

केनोपनिषत्.

Kenopaniṣat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folios—22nd only
Lines on a page—13
Letters in a line—94

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 247 कोशवत्

उपसंहार —

No 247 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 247 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 247 कोशवत्.

No 249 (2347/2).

कैवल्योपनिषत्.

Kaivalyopaniṣat

Substance—Palm-leaf
Size—7 × 1½ inches
Character—Grantha

Folios—3
Lines on a page—9
Letters in a line—22

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्ति ॥
अथाश्वलायनो भगवन्त परमेष्ठिन परिसमेत्योवाच—
अधीहि भगवन् ब्रह्मविद्या वरिष्ठा सदा सद्भि सेव्यमाना निगूढाम् ।
यया चिरात् सर्वपाप व्यपोह्य परात् पर पुरुषमुपैति विद्वान् ॥

उपसहार —

एव विदित्वा परमात्मरूप गुहाशय निष्कलमद्वितीयम् ।
समस्तसाक्षि सदसद्विहीन प्रयाति शुद्ध परमात्मरूपम् ॥

यश्शतरुद्रीयमधीते सोऽग्निपूतो भवति। सुरापानात् पूतो भवति। स्वर्णस्तेयात्पूतो भवति । ब्रह्महत्यात्पूतो भवति । कृत्याकृत्यात्पूतो भवति। तस्मादविमुक्तमाश्र(श्रि)तो भवति। अत्याश्रमी सर्वदा सकृद्वा जपेत् ।

अनेन ज्ञानमाप्नोति [ससारार्णवतारकम्]।
तस्मादेव विदित्वैन कैवल्य पदमश्नुते, कैवल्य पदमश्नुत इति ॥

॥ कैवल्योपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

आश्वलायनपरमेष्ठिप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि ब्रह्मज्ञानेन अविद्याविनाश , सन्यासिना प्रशसन, सगुणनिर्गुणोपासनाक्रम इत्यादिक सर्वमभिधीयते ॥

विशेषाभिप्राय

इयमुपनिषद्याजुषीति मुद्रिता कोशेऽस्मिन् समग्रा च दृश्यते। ऋक्शाखाप्रवचनाधिकारितया प्रसिद्ध आश्वलायन परमेष्ठिन सकाशाद्याजुषीमेनामुपनिषदमधिजगामेति एतदुपनिषत्परिशीलनात् ज्ञायते ।

No 250 (1973/2)

कैवल्योपनिषत्

Kaivalyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inch
Character—Nāgari
Folios—124-126
Lines on a page—5
Letters in a line- 68
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 249 कोशवत्

उपसहार —

No 249 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 249 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 249 कोशवत्

No 251 (1643/5)

कवल्यापानषत्

Kaivalyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15½ × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—8-10
Lines on a page—6
Letters in a line—51

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Worm-eaten
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 249 कोशवत्

उपसहार —

No 249 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 249 कोशवत्

वक्तव्याविशेष —

No 249 कोशवत्

No 252 (B 124/3)

कौलोपनिषत्

Kaulopanisat

Substance—Paper
Size—7¾ × 6 inches
Character—Kannada
Folios—1
Lines on a page—12
Letters in a line—13
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect — Incorrect
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat treats of the System of Sakti worship and describes the nature, clasification, etc , of the substances as well as the rules of conduct, as adopted by the followers of this system

उपक्रम —

अथादौ (तो)धर्मजिज्ञासा। ज्ञा(ज्ञान) बुद्धिश्च। ज्ञान मोक्षे कारणम्। मोक्षात्सर्वदा(त्सर्वात्मता)सिद्धि। पञ्च विषया प्रपञ्चा। तेषा दश ज्ञानस्वरूपा। (तेषा ज्ञानस्वरूपा) त्यागो मोह (योगो मोक्ष)। अधर्मकरणमेव (कारणाज्ञानमेव) ज्ञानम्। प्रपञ्चेश्वर (प्रपञ्च ईश्वर.) असत्य (नित्य) सत्यम् (नित्य) ॥

उपसहार —

आत्मरहस्य न वदेत्। अन्तश्शाक्तरूप(क्ता)बहिश्शैव। अयमेव आचार। आत्मज्ञानान्मोक्ष इत्येतदज्ञानाम्। लोकान्न निन्द्यात्। व्रत चरेत्(न चरेत्)। मनिष्ठो नियमवान् मोक्षम् (न तिष्ठेन्नियमेन)। (नियमान्न-मोक्ष.) इति कौलप्रतिष्ठा कुर्यात् (कौलप्रतिष्ठा न कुर्यात्)। शमो भवेत् (सर्वसमो भवेत्)। अनन्यभावेन वर्तेत ॥

एतानि सूत्राणि जपेत् (पठेदेतानि सूत्राणि) प्रातरुत्थाय देशिक.।
अर्थसिद्धिर्भवत्येव (आज्ञासिद्धिर्भवत्येव) इत्याज्ञा परमेश्वरी ॥
यच्चचाराविहीनोऽपि (यश्चाचारविहीनोऽपि) श्रीयते (ये वा पूजा न कुर्वते) ॥
उपातिष्ठय ज्यैष्ठेन मन्येत दीव्येते नन्दने। (यदि ज्येष्ठ न मन्येत नन्दते नन्दने वने) ॥

इति कौलोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

शाक्ताना कौलमार्गानुयायिनामनुमत. पदार्थस्वरूपतद्विभागादि: तदाचाराश्चात्र सूत्ररूपैर्वाक्यै प्रतिपाद्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यते। अमुद्रितयमुपनिषत्। अशुद्धश्चाय कोश। भास्कररायकृतभाष्यानुरोधेन सशोधितश्च ॥

No 253 (1682/9)

कौषितकिब्राह्मणोपनिषत्

Kausītakıbrāhmanopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—15½ × 1½ ınches
Character—Grantha
Folıos—39-61
Lınes on a page—6
Letters ın a lıne—32

Age of Ms —Ancıent
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorıect—Appears to be correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

ओम् ॥ चित्रो ह वै गार्ग्यायणिर्यक्ष्यमाण आरुणि वव्रे । स ह पुत्र श्वेतकेतु प्रजिघाय याजयेति । त हासीन पप्रच्छ गौतमपुत्रास्ति सवृत लोके यस्मिन्नाधास्यस्य[न्य]महो लोके धास्यसीति । स होवाच नाहमेतद्वेद हन्ताचार्य पृच्छानीति । स ह पितरमासाद्य पप्रच्छ इति मा प्राक्षीत् कथ प्रतिब्रवाणीति । स होवाच, अहमप्येतन्न वेद, सदस्येव वय स्वाध्यायमधीत्य हव्रा(रा)महे, यन्न परे ददति, एह्युभौ गमिष्याव इति ॥

उपसहार —

अथ हत्वाऽसुरान् विजित्य सर्वेषा देवाना धिपत्य परीयाय तथो एवैव विद्वान् सर्वान् पाप्मनोऽपहत्य सर्वेषा भूताना श्रैष्ठ्य स्वाराज्यमाधिपत्य पर्येति य एव वेद ॥

॥ इति कौषीतकिब्राह्मणोपनिषदि चतुर्थोऽध्याय. ॥

॥ हरि ओम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

ऋक्शाखीयायामस्यामुपनिषदि फलसङ्गाद्यभिसन्धियुताना धूमादिमार्गेण चन्द्रमस प्राप्य पुनरावृत्ताना ससृतौ परिभ्रमण, विद्याकर्मविहीनानां कीटपतङ्गाद्यात्मना क्लेशानुभूति., गुर्वनुग्रहाद्धिगत-

विद्यानां ब्रह्मचारिगृहिप्रभृतीना अर्चिरादिमार्गेण उत्तमा गर्ति प्रपन्नाना ब्रह्मणस्सारूप्यमधिगताना ब्रह्मालकारपरिमण्डिताना परब्रह्मानुभवप्रकार, इन्द्रप्रतर्दनाख्यायिकया स्वदेहभोगस्य प्रारब्धपरिक्षयैकपर्यवसायित्वकथन, प्राणोपासनाभिधान, अजातशत्र्वाख्यायिकया आदित्यचन्द्राग्निविद्युत्स्तनयित्न्ववकाशवाय्वप्सथबादर्शप्रतिश्रुत्कशब्द-च्छायापुरुषोपासनासु विसवादप्रदर्शनपूर्वक परमात्मस्वरूपतद्विज्ञानादिप्रकाशनमित्येतत्सर्व चतुर्भिरध्यायैरभिधीयते ॥

वक्तव्याविशेष —

कोशेऽस्मिन् इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यते मुद्रिता च ॥

No 254 (3621/15)

कौषीतकिब्राह्मणोपनिषत्

Kausītakıbrāhmanopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ ınches
Character—Grantha
Folıos—75-90
Lınes on a page—9
Letters ın a lıne—32

Age of Ms - -Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 253 कोशवत्

उपसहार —

No 253 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 253 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 253 कोशवत्.

No 255 (B 432)

कौषीतकिब्राह्मणोपनिषत्
Kousitakibrāhmanopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—207-227
Lines on a page—11
Letters in a line—20
Age of Ms --Modern
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —
No 253 कोशवत्

उपसंहार —
No 253 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —
No 253 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —
No 253 कोशवत्

No 256 (C 1533/9)

कौषीतकिब्राह्मणोपनिषत्
Kausitakibrāhmanopanisat

Bubstance—Paper
Size—12 × 5½ inches
Character—Āndhra
Folios—21-27
Lines on a page—14
Letters in a line—38
Age of Ms —Old
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect — Incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 253 कोशवत्

उपसहार --

स होवाच बालाकिर्य एवैष प्रातिश्रुत्काया पुरुषस्तमेवाहमुपास इति त होवाचाजातशत्रुर्मा मैतस्मिन् समवादयिष्ठा द्वितीयोनपग इति वा अहमेतमुपास इति स यो हैतमेवमुपास्ते विन्दते द्वितीयवान् भवति। स होवाच बालाकिर्य एवैष शाब्द पुरुषमन्वेति तमेवाहमुपास इति त होवाचाजातशत्रुर्मा मैतस्मिन् समवादयिष्ठा आयुरिति वा अहमेनमुपास इति स यो हैतमेवमुपास्ते नो एव स्वय नास्य प्रजा पुरा कालात्समोहमेति। स होवाच बालाकिर्य

प्रतिपाद्यविषय - -

No 253 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

असमग्रतुरीयाध्यायान्तेयमुपनिषत्कोशेऽस्मिन् दृश्यते। मुद्रिता चेयमृक्शाखीयोपनिषत् ॥

No 257 (3581/35)

कौषीतकिब्राह्मणोपनिषत्

Kausītakıbrāhmanopanısat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × $2\frac{1}{4}$ inches
Character—Āndra
Folios—36-39
Lines on a page—12
Letters in a line—108

Age of Ms —Old
Condition of Ms --Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 253 कोशवत्

उपसंहार —

स एष प्राण एव प्रज्ञात्मानन्दोऽजरोऽमृतो न साधुना कर्मणा भूयात् नो एवासाधुना कनीयान् एष ह्येवैन साधु कर्म कारयति त यमेभ्यो लोकेभ्य उन्निनीषति एष उ एवैनमसाधु कर्म कारयति त यमेभ्यो लोकेभ्योऽधो निनीषति । स त एष लोकपाल एष लोकाधिपतिरेष लोकेशस्स म आत्मेति विद्यात् ॥

॥ ओं तत्सदिति कौषीतक्युपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 253 कोशवत्

वक्तव्यविशेष --

कोशेऽस्मिन् तृतीयाध्यायान्तैवेयमुपनिषद्दृश्यते। अतोऽन्ते 'इति कौषीतक्युपनिषत्समाप्ता' इति लेखन प्रमादायातमिति भाति ॥

No 258 (1973/28)

कौषीतकिब्राह्मणोपनिषत्

Kausītakibrāhmanopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inch
Character—Nāgarī
Folios—237-246
Lines on a page—4
Letters in a line—68
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

प्रतर्दनो ह वै दैवोदासिरिन्द्रस्य प्रियं धामोपजगाम युद्धेन च पौरुषेण च । त हेन्द्र उवाच प्रतर्दन वर ते ददानीति । स होवाच प्रतर्दनस्त्वमेव मे वृणीष्व यस्त्व मनुष्याय हिततमं मन्यस इति ॥

उपसहार —

No 253 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 253 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् तृतीयाध्यायमारभ्य समग्रेयमुपनिषद्दृश्यते ॥

No 259 (B 433/1)

क्षुरिकोपनिषत्

Ksurıkopanısat

Substance—Paper
Sıze—8 × 6 ınches
Character—Andhra
Folıos—369–370
Lınes on a page—11
Letters ın a lıne—20

Age of Ms—Modern
Condıtıon of Ms—Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

क्षुरिका सप्रवक्ष्यामि धारणां योगसिद्धये ।
या प्राप्य न पुनर्जन्म योगयुक्तस्य जायते ॥
वेदतत्त्वार्थविहित यथोक्त हि स्वयभुवा ।
निश्शब्द देशमास्थाय तत्रासनमवस्थित. ॥

कूर्मोऽङ्गानीव सङ्हृत्य मनो हृदि निरुध्य च ।
मात्राद्वादशयोगेन प्रणवेन शनैश्शनै ॥
पूरयेत्सर्वमात्मानꣳ सर्वद्वार निरुध्य च ।
उरोमुखकटिग्रीव किञ्चिद्धृदयमुन्नतम् ॥
प्राणान्त्सधारयेत्तस्मिन्नासाभ्यन्तरचारिण. ॥

उपसहार —

ततोऽवनतचित्तस्तु निश्शब्द देशमास्थित ।
निस्सङ्ग सर्वयोगज्ञो निरपेक्ष शनैश्शनै ॥
पाशान् भित्त्वा यथा हसो निर्विशङ्कस्समुत्पतेत् ।
भिन्नपाशस्तथा जीव ससार तरते तथा ॥
यथा निर्वाणकाले तु दीपो दग्ध्वा लय व्रजेत् ।
तथा सर्वाणि कर्माणि योगी दग्ध्वा लयं व्रजेत् ॥
प्राणायामसुतीक्ष्णेन मात्राधारेण योगवित् ।
वैराग्योपलघृष्टेन भित्त्वा तन्तून् न बध्यते ॥
॥ इति क्षुरिकोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र स्वयभूपदिष्ट योगाभ्यसनक्रममनुष्ठातुर्जातवैराग्यस्य योगिन. प्राणायामपूर्वकनाडीभेदनद्वारा उत्तमलोकावाप्तिरित्यभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

यजुश्शाखीयेतीयमुपनिषन्मुद्रिता कोशेऽस्मिन् समग्रा च दृश्यते ॥

No 260 (3621/3)

क्षुरिकोपनिषत्

Ksurikopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Grantha
Folios—4-6

Lines on a page —9
Letters in a line—34
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete-Complete

उपक्रम —

No 259 कोशवत्

उपसहार —

No 259 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 259 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

No 259 कोशवत्

No 261 (1973/19)

क्षुरिकोपनिषत्

Ksurikopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inch
Character—Nāgarī
Folios—223–225
Lines on a page—4
Letters in a line—68
Age of Ms —Old
Condition of Ms —First folio is broken
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 259 कोशवत्

उपसहार —

No 259 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 259 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 259 कोशवत्

No 262 (1958/1)

गर्भोपनिषत्

Garbhopanisat

Substance —Palm leaf
Size —18 × 1½ inches
Character —Andhra
Folios —2
Lines on a page —7
Letters in a line —72

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ भद्र कर्णेभिरिति शान्ति ।

पञ्चा[त्म]क पञ्चसु वर्तमान षडाश्रय षड्गुणयोगयुक्तम् ।
त सप्तधातु त्रिमल त्रियोनि चतुर्विधाहारमय शरीरम् ॥

भवति पञ्चात्मकमिति तस्मात् पृथिव्यापस्तेजो वायुराकाशमित्यस्मिन् पञ्चात्मके शरीरे यत्कठिन सा पृथिवी यद्द्रव तदापो यदुष्ण तत्तेजो यत्सञ्चरति स वायुर्यत्सुषिर तदाकाशमित्युच्यते ॥

उपसहार —

तत्र त्रीणि स्थानानि भवन्ति । हृदये दक्षिणाग्नि , उदरे गार्हपत्यम् , मुखे आहवनीयम् । यजमानाय बुद्धि पत्नी निधाय दीक्षा सतोष धीन्द्रि-

याणि यज्ञपात्राणि शिर कपाल केशा दर्भा मुखमन्तर्वेदि षोडशपार्श्व दन्तपटलान्यष्टोत्तर मर्मशत अशीतिस्सन्धिशत नव स्नायुशत अष्टसहस्र रोमकोट्य। हृदय पलान्यष्टौ द्वादशपला जिह्वा पित्त प्रस्थ कफश्चाढक शुक्र कुडव मेद प्रस्थौ द्वावनियतमूत्रपुरीषयो अहरह पानपरिमाण पैप्पलाद मोक्षशास्त्र परिसमाप्त पैप्पलाद मोक्षशास्त्रम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

शरीरे भूतभौतिकतत्त्वानिर्देश, इन्द्रियविभाग, इन्द्रियाणा विषया, गर्भोत्पत्त्यभिवृद्धिक्रम, स्त्रीपुनपुसकयुग्मकुब्जव्यङ्गाद्युत्पत्ति निमित्तानि, गर्भस्थस्य शरीरे रक्तसचारक्रम, तस्य हृदयकोशस्थिति, गर्भस्थस्य जननात्पूर्व पूर्वजन्मस्मृतिपूर्वक देवप्रार्थनादि जननानन्तर वैष्णववाय्वभिभवात्तस्य स्थितिक्रम शरीरगततत्तत्पदार्थनिरूपणपूर्वक तत्स्वरूपनिरूपणादिक चात्र विस्तरेणोपपादित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् समग्रयमुपनिषद्दृश्यते। याजुषीति मुद्रिता च। मुद्रितकोश लिखितापेक्षया तत्र तत्र उक्तानुक्तविस्तरपरो ग्रन्थभागोऽधिको दृश्यते। कोशेऽस्मिन् उपनिषदादौ आथर्वणशान्तिमन्त्रपाठदर्शनादियम थर्वशाखीयोपनिषदिति ज्ञायते। No 265 कोशान्तरे कृष्णयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रे लिखितोऽस्ति। तथैव मुद्रितेऽपि कोशे दृश्यते। कोशान्तरयोरत्रत्ययो शान्तिमन्त्र एवादौ न लिखित। अत इयमुपनिषत् किंशाखीयेति विमर्शनीयम् ॥

No 263 (B 927/5)

गर्भोपनिषत्

Garbhopanisat

Substance—Paper

Size—8 × 6 inches

Character—Andhra

Folios—19-21

Lines on a page—16
Letters in a line—24
Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम—

No 262 कोशवत्

उपसंहार—

No 262 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय—

No 262 कोशवत्

वक्तव्यविशेष—

अस्मिन् कोशे उपनिषदादौ शान्तिमन्त्रलेखनं न दृश्यते

No 264 (3621/8)

गर्भोपनिषत्

Garbhopanisat

Substance—Palm leaf
Size—9½ × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—12-15
Lines on a page—9
Letters in a line—28
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम—

No 262 कोशवत्

उपसंहार—

No 262 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 262 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् शान्तिमन्त्रलेखनमादौ न दृश्यते ॥

No 265 (C 1533/3)

गर्भोपनिषत्

Garbhopanisat

Substance—Paper
Size—12 × 5½ inches
Character—Andhra
Folios—10-11
Lines on a page—14
Letters in a line—38

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 262 कोशवत्

उपसंहार —

No 262 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 262 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् उपनिषदादौ कृष्णयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रपाठलेखनं दृश्यते ॥

No 266 (1973/7)

गर्भोपनिषत्

Garbhopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inch
Character—Nāgarī
Folios—140-143
Lines on a page—4
Letters in a line—68

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

'अथात पृथिव्यादिपञ्चमहाभूताना समवाय शरीरम् । यत्कठिन सा पृथिवी' इत्यादि No 262 कोशवत् ॥

उपसहार —

No 262 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 262 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् उपनिषदादौ शान्तिमन्त्रलेखन न दृश्यते ॥

No 267 (C 461/59)

गणपत्युपनिषत्

Ganapatyupanisat

Substance—Paper
Size—6 × 4 inches

Character—Nāgarī
Folios—419-422

Lines on a page—7
Letters in a line—19
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओ। सह नाववतु। सह नौ भुनक्तु। सह वीर्य करवावहै। तजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै। ओ शान्तिश्शान्तिश्शान्ति ॥

नमस्ते गणपतये। त्वमेव [1] प्रत्यक्ष ब्रह्मासि। त्वमेव [2] केवल कर्ताऽसि। त्वमेव केवल भर्ताऽस्मि। त्वमेव केमल हर्ताऽसि। त्वमेव केवल सर्व खल्विद ब्रह्मासि। त्व [3] साक्षादात्मतत्त्वमसि। नित्यमृच वच्मि। सत्य वच्मि ॥

उपसहार —

अष्टौ ब्रह्मणान् ग्राहयित्वा सूर्यवर्चस्वी भवति। सूर्यग्रहणे महानद्या प्रतिमासनिधौ वा जप्त्वा सिद्धमन्त्रो भवति। महापापात् प्रमुच्यते। महादोषात् प्रमुच्यते। स सर्वविद्भवति सर्वविद्भवति। य एव वेदेति महोपनिषत्। (उपनिषत्) ॥

॥ इति गणपत्युपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अस्यामुपनिषदि गणपतेस्सर्वात्मकत्वेन प्रशसन तन्मन्त्रस्वरूप, तज्जपप्रकार, तज्जापिन फलविशेषादिकमित्येतत्सर्वमभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

अथर्वशाखान्तर्गतेर्नायमुपनिषन्मुद्रिता। कोशेऽस्मिस्तु कृष्णयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रस्य उपनिषदादौ लेखन दृश्यते। No 271 कोशान्तरे तु शुक्लयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रपाठो दृश्यते।अत इयमुपनिषत्किंशाखीयेति विमर्शनीयम्। कोशेऽस्मिन् समग्रा चेयमुपनिषद्दृश्यते। मुद्रितायामस्यामुपनिषदि तत्र तत्र पाठवैलक्षण्य क्वचित्क्वचिद्ग्रन्थविस्तरश्च दृश्यते ॥

'[1] प्रत्यक्ष तत्वमसि [2] केवल वक्ताऽस्मि, [3] साक्षादात्माऽसि,' इति पाठान्तराणि कोशान्तरे दृश्यन्ते

No 268 (B 279/1)

गणपत्युपनिषत्

Ganapatyupanisat

Substance—Paper
Size—7 × 4½ inches
Character—Grantha
Folios—3
Lines on a page—11
Letters in a line—20,
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम :

No 267 कोशवत्

उपसंहार —

No 267 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 267 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् कृष्णयजुश्शाखीयमन्त्रपाठ उपनिषदादौ दृश्यते समग्रा चोपनिषद्दृश्यते ॥

No 269 (B 434)

गणपत्युपनिषत्

Ganapatyupanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folio—4

Lines on a page—13
Letters in a line—20
Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 267 कोशवत्.

उपसंहार —

No 267 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 267 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नुपनिषदादौ अथर्वशाखीयशान्तिमन्त्रपाठो लिखितो दृश्यते। उपनिषच्च समग्रा दृश्यते॥

No 270 (1643/6)

गणपत्युपनिषत्.

Ganapatyupanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Āndhra
Folio—1
Lines on a page—3
Letters in a line—54
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Worm-eaten
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 267 कोशवत्

उपसंहार —

अव पुरस्तात्। अवोत्तरात्तात्। अव दक्षिणात्तात्। अव चोर्ध्वात्तात्। अवाधरात्तात्। सर्वतो मा पाहि। पाहि समन्तात्॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 267 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नुपनिषदादिभागे स्वल्पग्रन्थभागमात्रं दृश्यते। कोशेऽस्मिन्नुपनिषदादौ शुक्लयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रपाठो लिखितो दृश्यते॥

No 271 (B 664 7)

गरुडोपनिषत्

Garudopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Kannada
Folios—58-62
Lines on a page—13
Letters in a line—21

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओम्। भद्रं कर्णेभिरिति शान्ति। गारुडब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि, या ब्रह्मविद्या ब्रह्मा नारदाय प्रोवाच, [1] नारद कश्यपाय, कश्यपो बृहत्सेनाय, बृहत्सेनो बृहस्पतये, बृहस्पतिरिन्द्राय, इन्द्रो भरद्वाजाय, भरद्वाजो जीवत्कामेभ्य शिष्येभ्य प्रायच्छत्। अस्य श्रीगारुडब्रह्मविद्याया ब्रह्मा ऋषि, गायत्रीच्छन्द, श्रीभगवान् महागरुडो देवता। ओ बीज, क्षिप शक्ति, स्वाहा कीलक, श्रीमहागरुडप्रीत्यर्थे मम सकलविषविनाशनार्थे जपे विनियोगः॥

[1] नारदो बृहत्सेनाय, इति पाठान्तरम्

उपसहार —

य इमा ब्रह्मविद्याममावास्याया पठेच्छृणुयाद्वा यावज्जीव न हिसन्ति सर्पा । अष्टौ ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा तृणेन मोचयेत् । शत ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा चक्षुपा मोचयेत् । सहस्र ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा मनसा मोचयेत्। सर्व जलेन मुञ्चति। तृणेन मुञ्चति। काष्ठान् (ष्ठेन) मुञ्चति । [1] भस्मना मुञ्चतीत्याह भगवान् ब्रह्मेत्युपनिषत् ॥

॥ गारुडोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अस्यामुपनिषदि विषशक्तिनिवारणफलक ऋषिच्छन्दोदैवतबीजाक्षरध्यानश्लोकादिकथनपूर्वक गरुडमन्त्रजपप्रकारोऽभिहित । तथा गरुडदेवताका बहवो मालामन्त्रा अप्यभिहिता दृश्यन्ते । चित्तगतदोषस्यापि विषत्वाभिप्रायेण तन्निवारणार्थतया मन्त्राणामेषा ब्रह्मविद्योपयोगित्वमित्युपनिषद्व्यपदेशोऽस्येति ज्ञायते ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषदथर्वशाखान्तर्गतेति मुद्रिता दृश्यते । कोशेऽस्मिन् समग्रा च दृश्यते । अत्रान्ते गरुडस्य द्वादशनामानि सगृहीतानि दृश्यन्ते ॥

No 272 (B 436)

गरुडोपनिषत्

Garudopanisat

Substance—Paper	Letters in a line 20
Size—8 × 6 inches	Age of Ms Modern
Character—Andhra	Condition of Ms Good
Folios—187-190	Correct or incorrect—Correct
Lines on a page—11	Complete or incomplete—Complete

[1] भस्मना मुञ्चति, इति कोशान्तरे न दृश्यते

उपक्रम —

No 271 कोशवत्

उपसंहार —

No 271 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 271 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 271 कोशवत्

No. 273 (B 927/4)

गरुडोपनिषत्

Garudopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folio—18-19
Lines on a page—16
Letters in a line—24

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं, ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि । ब्रह्मा नारदाय, नारदो बृहत्सेनाय, बृहत्सेनो बृहस्पतये, बृहस्पतिरिन्द्राय, इन्द्रो भरद्वाजाय, भरद्वाजो जीवातुकामेभ्य शिष्येभ्य प्रायच्छत । ओं तत्काहरी मत्काहरी विषहारिणी विषदूषिणी विषसर्पिणी विषनाशिनी हत विषं नष्टं विषं विषमिद्रस्य (विषमिन्द्रस्य) वज्रेण हतं ते ब्रह्मणा विषमिद्रस्य (विषमिन्द्रस्य) वज्रेण स्वाहा । नागानां सर्पाणां वृश्चिकानां लूतानां प्रलूतानां गोधानां गृहगोधानां मूषकाणां स्थावराणां जङ्गमानाम् ॥

उपसहार —

य इमा महाविद्याममावास्याया शृणुयात् द्वादशवर्ष न त दशन्ति सर्पा । य इमा महाविद्या अमावास्यायामधीयानो धारयेत् यावज्जीव न त दशन्ति सर्पा । अष्टौ ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा तृणेन मोक्षयति। काष्ठेन मोक्षयति । भस्मना मोक्षयति । जलेन मोक्षयति । शत ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा चक्षुषा मोक्षयति। सहस्र ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा मनसाऽपि मोक्षयतीत्याह भगवान् ब्रह्मा भगवान् ब्रह्मेति ॥

॥ गरुडोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सर्पवृश्चिकादिभिर्दष्टाना विषापनोदनमन्त्रा अभिहिता दृश्यन्ते ॥

No 271 कोशे ग्रन्थविस्तरेण प्रतिपाद्यमानमेवात्र ग्रन्थसक्षेपेणाभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

यद्यप्यत्र ग्रन्थसग्रहो दृश्यते। तथाऽप्यत्र साक्षिप्तमेव मुद्रिताया मुपनिषदि ग्रन्थविस्तरेण प्रतिपादितमिति प्रतिभाति । कोशेऽस्मिन् ऋषिच्छन्दोदैवतध्यानश्लोकादिक न दृश्यते ॥

No 274 (C 461/1)

गरुडोपनिषत्

Garudopanisat

Substance—Paper
Size—6 × 4 inches
Character—Nāgarī
Folios—369–372
Lines on a page—7
Letters in a line—19
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 273 कोशवत्

उपसहार —

No 273 कोशवत्

प्रतिपाद्यावषय

No 273 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे ऋषिच्छन्दोदैवतध्यानश्लोकादिकमादावधिक दृश्यते। शेष No 273 कोशवत् ॥

No 275 (1973/26)

गरुडोपनिषत्

Garudopanisat

Substance—Palm leaf	Letters in a line—68
Size—15×1 inch	Age of Ms—Old
Character—Nāgarī	Condition of Ms—Good
Folios—234-236	Correct or incorrect—Correct
Lines on a page—4	Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

'अस्य श्रीगरुडोपनिषदो ब्रह्मा ऋषि, अनुष्टुबादिनानाच्छन्दासि, श्रीगरुत्मान् देवता स्वाहा शक्ति । मन्त्रोक्तविषनाशार्थे विनियोग —

आजानुत सुवर्णाभमाकट्योस्तुहिनप्रभम्,' इत्यादि No 273 कोशवत् ॥

उपसहार —

No 273 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 273 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No. 273 कोशवत्

No 276 (1463/8)

गरुडोपनिषत्

Garudopanisat

Substance—Palm-leaf

Size—18 × 1½ inches

Character—Andhra

Folios—2

Lines on a page—6

Letters in a line—70

Age of Ms—Old

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं नमो भगवते तव गरुडाय विष्णुवाहनाय त्रैलोक्यपरिभूषिताय वज्रनखवज्रतुण्डाय वज्रवक्त्रालकृतशरीराय एहि एहि महागरुड राक्षस विष छिन्धि छिन्धि दुष्ट राक्षस विष छिन्धि छिन्धि आवेशय आवेशय ओं फट्स्वाहा ॥

उपसहार —

अमृतकलशहस्त कान्तिसपूर्णदेह सकलविबुधवन्द्य सर्वशास्त्रैर-चिन्त्यम् ।

रुचिरविबुधपक्षैर्ध्रियमानाण्डगोल सकलविषविनाश चिन्तयेत्प-क्षिराजम् ॥

नम. पन्नगनद्धाय वैकुण्ठवशवर्तिने ।
श्रुतिसिन्धुसदोत्पात (सुधोत्पाद) मन्दराय गरुत्मते ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 273 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् No 273 कोशापेक्षया क्वचित्क्वचित्किंचिदेव वैलक्षण्य दृश्यते ॥

No 277 (B 664/2)

गायत्र्युपनिषत्

Gāyatryupaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Kannada
Folios—40-45
Lines on a page—13
Letters in a line—24

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओ नमस्कृत्य भगवान् याज्ञवल्क्य स्वय परिपृच्छति । त्व ब्रूहि भगवन्, गायत्र्या उत्पत्ति श्रोतुमिच्छामि । ब्रह्मोवाच—प्रणवेन व्याहृतय प्रवर्तन्ते । तमसस्तु पर ज्योति क पुरुष स्वयभूर्विष्णुरिति ह ता स्वाङ्गुल्या मथयेत् । (मथ्यमानात्) फेनो भवति । फेनाद्बुद्बुदो भवति । बुद्बुदादण्ड भवति । अण्डवानात्मा भवति । आत्मन आकाशो भवति । आकाशाद्वायुर्भवति । वायोरग्निर्भवति । अग्नेरोकारो भवति । ओकाराद्व्याहृतिर्भवति । व्याहृत्या गायत्री भवति । गायत्र्या सावित्री भवति ॥

उपसहार —

ब्रह्महत्याया पूतो भवति । भ्रूणहत्याया पूतो भवति । अब्रह्मचारी सुब्रह्मचारी भवति । अनेन हृदयेनाधीतेन क्रतुशतेनेष्ट भवति । षट्सहस्रगायत्रीजप्यानि भवन्ति । अष्टौ ब्राह्मणान् ग्राहयेत् । अर्थसिद्धिर्भवति ।

य इद गायत्रीहृदय ब्राह्मण प्रयत पठेत् ।
सर्वपापै प्रमुच्यते (मुच्येत) ब्रह्मलोके महीयते ॥

ब्रह्मलोके महीयत इति ॥

॥ इति गायत्र्युपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र गायत्र्युपासनाप्रकार , मुद्राभेदाश्च प्रतिपाद्यन्ते । गायत्रीमन्त्रगतवर्णाना ऋषिदेवताच्छन्दांसि च कथितानि । गायत्र्या इतरदेवतापेक्षया प्राशस्त्यप्रतिपादनपूर्वक तदुपासकस्य तदुपनिषत्पाठकस्य च फल प्रतिपादितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रोपलभ्यते । गायत्रीहृदयनाम्ना मुद्रितेयमुपनिषत् ॥

No 278 (B 437)

गोपालपूर्वोत्तरतापनीयोपनिषत्

Gopālapūrvottaratāpanīyopaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—17
Lines on a page—11
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं ॥ भद्र कर्णेभिरिति शान्ति ॥

गोपालतपन कृष्ण याज्ञवल्क्य वराहकम् ।
शाट्यायनी हयग्रीव दत्तात्रय च गारुडम् ॥
ओं सच्चिदानन्दरूपाय कृष्णायाक्लिष्टकर्मणे ।
नमो वेदान्तवेद्याय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे ॥

ओं मुनयो ह वै ब्राह्मणमूचु । क. परमो देव.। कुतो मृत्युर्बिभेति ? कस्य विज्ञानेनाखिल विज्ञात भवति । केनेद विश्व सहरतीति । तदु होवाच ब्राह्मण.। कृष्णो वै परम दैवतम् । गोविन्दान्मृत्युर्बिभेति । गोपीवल्लभज्ञानेन एतत् ज्ञात भवति ॥

उपसहार —

इन्द्राय नम. । अग्नये नम । यमाय नम. । निऋतये नम । वरुणाय नम । वायवे नम । कुबेराय नम । ईशानाय नम । सर्वेभ्यो देवेभ्यो नम ॥

दत्त्वा स्तुतिं पुण्यतमा ब्रह्मणे स्वस्वरूपिणे ।
कर्तृत्व सर्वभूतानामन्तर्धाने बभूव स ॥
ब्रह्मणे ब्रह्मपुत्रेभ्यो नारदात्तु श्रुत मुने ।
तथा प्रोक्त तु गान्धर्वे(र्वि)गच्छ त्व स्वालयान्तिकम् ॥

॥ इति श्रीगोपालोत्तरतापनीयोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय --

इयमुपनिषत् पूर्वोत्तरभागद्वयेन विभक्ता दृश्यते । तत्र पूर्वभागे— मुनिब्राह्मणप्रश्नोत्तररूपेण मृत्योरपि भयजनक परमो देव. श्रीकृष्ण इति प्रतिपाद्य तदुपासनोपयोगिन ससारोत्तारका तद्देवताका केचिन्मन्त्रा आम्नाता । उत्तरभागे– श्रीकृष्णस्य नित्यब्रह्मचारित्व दुर्वाससो मुने र्दूर्वाशित्व चोपपाद्य दुर्वाससा गान्धर्वीनाम्नथा उपदेशव्याजेन श्रीकृष्णस्य परब्रह्मत्ववर्णनपूर्वक तन्माहात्म्यमभिधाय सप्तपुरीमध्यगत-ब्रह्मगोपालपुरीवर्णनपूर्वक श्रीकृष्णमाहात्म्य तदुपासनप्रकारश्च फलशासनसहित प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यावशेष —

समग्रेयमुपनिषत् अस्मिन् कोशे दृश्यते, आथर्वणीति मुद्रिता च ॥

No 279 (3581/4)

गोपालपूर्वोत्तरतापिन्युपनिषत्

Gopālapūrvottaratāpinyupanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Andhra

Folios—7-10
Lines on a page—14
Letters in a line—80

Age of Ms —Old.

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 278 कोशवत्

उपसहार —

No 278 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 278 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

No 278 कोशवत्

No 280 (B 927/2)

*चक्रोपानिषत्

* Cakropanisat

Substance—Paper

Size—8 × 6 inches

Character—Andhra

Folios—17

Lines on a page—16

Letters in a line—24

Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat describes, in the form of a dialogue between Lakṣmī and Nārāyana, the greatness of cakra and points out the necessity and the fruits of bearing the marks of Cakra on shoulders But the Sāntimantra Pātha found in other Upanisats is not to be found in this Upanisat either at the beginning or at the end

उपक्रम —

हरिः ओं । अथ नित्यानवद्या सच्चिदानन्दमयी माता लोकानां लक्ष्मीः नारायणं परिपृच्छति । भगवन् देवदेवेश सर्वादिसर्वमध्यान्त नारायण जगन्मय प्रसीद मे स्वामिन् । पवित्राणां पवित्रेणापि त्वया इदं धार्यते चक्रं सुदर्शनम्, येन मामङ्कयित्वा पूतां हृदि वहसि । किं तत्स्वरूपं किंप्रभावं, यदि मे योग्यता श्रोतुं तन्मे ब्रूहीति ॥

उपसंहार —

यथा मुद्रां विना राज्ञः पदं वेष्टुं न शक्यते ।
तथा मुद्रां विना मेऽस्य वैकुण्ठो दुष्प्रवेशनः ॥

तस्मात् द्विजादिवर्णैः सर्वाश्रमिभिश्च तप्तचक्रं धार्यं सालोक्यसारूप्यसामीप्यसायुज्यकाङ्क्षिभिः । यो द्विजः तप्तचक्रं धारयति स सर्वकर्मण्यः पवित्रो भवति, यतश्चक्रं पवित्रम् । न स भयभाग्भवति । यो धारयति स हि पाप्मानं तरति स मृत्युं तरति वै विशति वैकुण्ठलोकं मत्सायुज्यमाप्नोति न च पुनरावर्तते न च पुनरावर्तत इति य एवं वेद । इत्युपनिषत् ॥

॥ इति चक्रोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

लक्ष्मीनारायणप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि चक्रमाहात्म्यवर्णनपूर्वकं तप्तस्य तस्य चक्रस्य भुजे धारणावश्यकत्वं प्रतिपाद्य तदङ्कितविषये यमभटानां पराक्रमाभावमुपवर्ण्य तदङ्कितस्य वैष्णवपदावाप्तियोग्यत्वादिकमभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रोपलभ्यते । अमुद्रिता चेयमुपनिषत् । आद्यन्तयोः तत्तदुपनिषदादौ परिदृश्यमानः शान्तिमन्त्रपाठोऽत्र न दृश्यते ॥

No. 281 (B 123/6)

* चक्रोपनिषत्

* Cakropanisat

Substance—Paper
Size—$7\frac{3}{4} \times 6$ inches
Character—Nāgarī
Folios—20-21
Lines on a page—12
Letters in a line—13

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 280 कोशवत्

उपसंहार —

No 280 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 280 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 280 कोशवत्

No 282 (B 123/2)

* चक्रोपानिषत् .

* Cakropanisat

Substance—Paper
Size—$7\frac{3}{4} \times 6$ inches

Character—Nāgarī
Folios—4-10

Lines on a page—12
Letters in a line—13
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Appears to be incorrect
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat contains twelve khandas and seems to differ from No 280 The Sāntimantra Pātha generally found at the beginning of Upanisats is not to be found here This Upanisat forms a portion of Ātharvanarahasya

उपक्रम

हरि ओम् ॥ अथ कात्यायनेति होवाच । पर ब्रह्मेत्येको देव. । विश्वतश्चक्षुरिति विश्वात्मा (रुत बिश्वतोमुखो) विश्वतोबाहुरुत विश्व तस्पात् । सबाहुभ्या [ध]मति सम्पदत्रैद्या(तत्रैर्द्या)वाभूमी जनयन् देव एक ॥ पुरुषोन्तर्यामोन्तर्यामस्स आदित्यस्तेजो भवत्यादित्यलोको भवति विष्णुलोको भवति तप्तचक्र द्विभुजे धार्यमित्यग्निहोत्रमेव लोको भवति । ऊर्ध्वपुण्ड्रमालिखेत् । तस्माद्विरेख भवति । भूस्स्वयभूस्स्वय ब्रह्मण. सायुज्य सलोकता जयति । य एव वेद ॥

उपसहार —

कौश्चकीपुत्रात्कौश्चकीपुत्रो वैधूमतेयीपुत्राद्वैधूमतेयीपुत्र कार्षकेयीपुत्रात्कार्षकेयीपुत्र प्राचीनयोगीपुत्रात्प्राचीनयोगीपुत्र साञ्जीवीपुत्रात् साञ्जीवीपुत्र आसुरीवासिन प्राश्नीपुत्रात् प्राश्नीपुत्र आसुरायणादासुरायण आसुरेरासुरि ॥

॥ इत्याथर्वणरहस्ये चक्रोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र द्वादशभि. खण्डै. तप्तचक्रधारणप्रशसा प्रतिपाद्यते । अन्ते शिष्याचार्यपरम्परा च लिखिता दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्यामुपनिषदि द्वादश खण्डा वर्तन्ते । चक्रोपनिषदित्याख्यया No 280 कोशे उपलभ्यमानात् ग्रन्थादय भिन्नो दृश्यते । उपनिषत्सु तत्तदुपनिषदादौ परिदृश्यमानस्तत्तच्छाखीयशान्तिमन्त्रपाठोऽत्र न दृश्यते । अन्ते च आथर्वणरहस्यान्तर्गतेयमुपनिषदिति लेखात् ज्ञायते । अमुद्रिता चेयमुपनिषत् ॥

No 283 (B 124/8)

* चिदम्बरोपनिषत्

* Cidambaropanisat

Substance—Paper
Size—$7\frac{3}{4}$ × 6 inches
Character—Kannada
Folios—42–43
Lines on a page—12
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat extols, in the form of a dialogue between the sage Sanatkumāra and Brahma—the creator, the devotion to Siva, the greatness of Pañcākṣarī mantra and the wearing of Rudrākṣa and Bhasma It also states the method and the fruits of pondering over God Siva who is otherwise known as cidākāsa

उपक्रम —

अथ हैन विधातारं सनत्कुमारस्सर्वेषां जीवलोकाना परमकारुणि कम्बुभुत्सुरुवाच । भगवन् जीवलोका अविद्यासवृता भवाम्भोधौ निमज्ज्योन्मज्ज्य कुतश्चिद्विश्राम न यान्ति । केनैतत्तरन्ति, तथ्यमेवालोच्य ब्रूहीति । तस्मै स होवाच विदिश्च? तथ्यम् ॥

सनत्कुमार प्रवदामि सार विनिश्चित यद्बुद्धि सर्वदा मे ॥

शिवो हि कर्ता जगतामनादिर्न जानते य श्रुतयोऽपि सम्यक् ॥
यदाश्रयाद्विष्णुरह च सर्वे सुरासुरा यद्वशवर्तिनश्च ॥
इद रहस्य न विदन्ति लोका मायावशादन्यसुरान् भजन्ते ॥

उपसहार —

शरीरमेतद्धटवद्विदित्वा चिदम्बर नित्यमीश विदित्वा ।
मृत्यु तीर्त्वा सर्वपाप विहृत्य शिवे परब्रह्मणि या तेज ? ॥
स ओंकारो महादेव स विष्णुस्स च तारक ।
नात॰ पर जगद्भाति यस्य भासा निरन्तरम् ॥
शिव शम्भो महादेव जगदीश सदाशिव ।
पर ज्योति पर ब्रह्म तम पारे प्रतिष्ठितम् ॥
गिरीश गिरिजाजाने गरुडासनपूजित ।
पाहि संसारदु खौघादिति ध्येय निरन्तरम् ॥

इत्याह भगवान् विधाता । यश्चाधीते चिदम्बरस्वरूपी भवति । इत्यों सत्यमित्युपनिषत् ॥

॥ इति चिदम्बरोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय

सनत्कुमारविधातृप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि शिवभक्तिप्रशसनपूर्वक शिवदेवताकपञ्चाक्षरीमन्त्र प्रकाश्य रुद्राक्षभस्मत्रिपुण्ड्राणि प्रशस्य 'अन्तर्लिङ्ग ज्योतिषा सविभात बहिर्लिङ्ग हृदये सन्निविष्टम्' इत्यादिना चिदाकाशस्य शिवरूपत्वप्रतिपादन कृत्वा तदुपासनाक्रमस्तदुपासनाफल चेत्येतत्सर्वमत्र प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यते, अमुद्रिता च। तत्तदुपनिषदादौ सर्वत्र परिदृश्यमानस्तत्तच्छाखीयशान्तिमन्त्रपाठोऽत्र न दृश्यते ॥

No 284 (1958/10)

छान्दोग्योपनिषत्

Chāndogyopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—18 × 1½ ınches
Character—Nāgarı
Folıos—26-49
Lınes on a page—10

Letters ın a lıne 90
Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम --

हरि ओम् ॥ ओमित्येतदक्षरमुद्गीथमुपासीत ओमित्युद्गायति तस्योपव्याख्यानमेषा भूताना पृथिवी रस पृथिव्या आपो रसोऽपामोषधयो रस ओषधीना पुरुषो रस पुरुषस्य वाग्रस वाच ऋग्रस ऋचस्साम रस साम्न उद्गीथो रस स एष रसाना रसतम परम परार्ध्योऽष्टमो य उद्गीथ । कतमा कतमर्क् कतमत्साम कतम कतम उद्गीथ इति विमृष्ट भवति ॥

उपसहार —

तद्धैतद्ब्रह्मा प्रजापतय उवाच प्रजापतिर्मनवे मनु प्रजाभ्य । आचार्यकुलाद्वेदमधीत्य यथाविधान गुरो कर्मातिशेषेणाभिसमावृत्य कुटुम्बे शुचौ देशे स्वाध्यायमधीयानो धार्मिकान्विदधदात्मनि सर्वेन्द्रियाणि संप्रतिष्ठाप्य अहिꣳसत्सर्वभूतान्यन्यत्र तीर्थेभ्य स खल्वेव वर्तयन् यावदायुष ब्रह्मलोकमभिसपद्यते न च पुनरावर्तते न च पुनरावर्तते ॥ आप्यायन्त्विति शान्ति ॥ इति छान्दोग्येऽष्टमोऽध्याय ॥

॥ इति छान्दोग्योपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

छान्दोग्योपनिषदि सामशाखीयायामस्यां—

प्रथमप्रपाठके त्रयोदशभि. खण्डै —उद्गीथस्यानेकधा उपासनानि,

स्तोभाक्षरोपासन तत्फल, सामादिज्ञान तत्फल च प्रतिपाद्यते ॥

द्वितीयप्रपाठके चतुर्विंशतिखण्डै —साम्न पञ्चधा सप्तधा च उपासन तत्फल च कथ्यते ॥

तृतीयप्रपाठके एकोनविंशतिखण्डै —आदित्योपासन, मधुविद्या गायत्रीविद्याशाण्डिल्यविद्या तत्फलानि चाभिधीयन्ते ॥

चतुर्थप्रपाठके सप्तदशखण्डै —आख्यायिकया विद्यादानग्रहणविचार, उपकासलविद्याविचार, ब्रह्मविदो गतिविचारश्च कृत ॥

पञ्चमप्रपाठके त्रयोविंशतिखण्डै —प्राणस्य मुख्यत्वविचार, पञ्चाग्निविद्या, सगुणब्रह्मविद्याया फल आख्यायिकामुखेन वैराग्योदयाय ससारगति, वैश्वानरविद्या चाभिधीयते ॥

षष्ठप्रपाठके षोडशभि खण्डै —आख्यायिकामुखेन ब्रह्मविद्या विचारिता, आनेकधा आत्मतत्त्वोपदेशश्च कृत ॥

सप्तमप्रपाठके षड्विंशतिखण्डै — भूमविद्या प्रपञ्च्यते ॥

अष्टमप्रपाठके पञ्चदशखण्डै - दहरविद्या तत्फल, प्रत्यगात्मविद्या तत्फल च प्रकाश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा दृश्यते, मुद्रिता च ॥

No 285 (1468 1)

छान्दोग्योपनिषत्

Chāndogyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—18 × 1½ inches
Character—Āndhra
Folios—47
Lines on a page—5
Letters in a line—70

Age of Ms — Old
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 284 कोशवत्.

उपसंहार —

No 284 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 284 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 284 कोशवत्.

No 286 (2497/1)

छान्दोग्योपनिषत्

Chāndogyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—14½ × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—41
Lines on a page—7
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms — Worm-eaten
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 284 कोशवत्

उपसंहार —

No 284 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 284 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 284 कोशवत्

No 287 (3581/5)

छान्दोग्योपनिषत्

Chāndogyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folios—10-21
Lines on a page—14
Letters in a line—80

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 284 कोशवत्

उपसहार —

No 284 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 284 कोशवत्

वक्तव्याविशेष —

No 284 कोशवत्

No 288 (B 438)

छान्दोग्योपनिषत्

Chāndogyopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches

Character—Āndhra
Folios—135-143

Lines on a page—11
Letters in a line—20
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

आप्यायन्त्विति शान्ति ॥ श्वेतकेतुर्हारुणेय आस। त ह पितोवाच श्वेतकेतो वस ब्रह्मचर्यं न वै सोम्यास्मत्कुलीनोऽननूच्य ब्रह्मबन्धुरिव भवतीति। स ह द्वादशवर्ष उपेत्य चतुर्विंशतिवर्षस्सर्वान् वेदान धीत्य महामना अनूचानमानी स्तब्ध एयाय। त ह पितोवाच ॥

उपसहार —

स यदि तस्य कर्ता भवति तत एवानृतमात्मान कुरुते सोऽनृताभिसन्धोऽनृतेनात्मानमन्तर्धाय परशु तप्त प्रतिगृह्णाति स दह्यतेऽथ हन्यते। अथ यदि तस्याकर्ता भवति तत एव सत्यमात्मान कुरुते स सत्याभिसन्ध सत्येनात्मानमन्तर्धाय परशु तप्त प्रतिगृह्णाति स न दह्यतेऽथ मुच्यते। स यथा तत्र न दाह्य ऐतदात्म्यमिद सर्वं तत्सत्य स आत्मा तत्त्वमसि श्वेतकेतो इति। तद्धास्य विजज्ञाविति विजज्ञाविति ॥

॥ षष्ठोऽध्याय. ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 284 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे छान्दोग्योपनिषदि षष्ठाध्यायमात्र दृश्यते ॥

No 289 (B 440)

जाबाल्युपनिषत्

Jābālyupanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character —Andhra
Folios—199-200

Lines on a page—11
Letters in a line—20
Age of Ms —Modern
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओ आप्यायन्त्विति शान्ति । अथ हैन भगवन्तं जाबालिं पैप्पलादि· पप्रच्छ, भगवन् मे ब्रूहि परमतत्त्वरहस्यम् , किं तत्त्व को जीव· क· पशु क ईश को मोक्षोपाय इति । स त होवाच । साधु पृष्ट सर्व निवेदयामि यथाज्ञातमिति । पुनस्स तमुवाच कुतस्त्वया ज्ञातमिति । पुनस्स तमुवाच षडाननादिति ॥

उपसहार —

त्रिपुण्ड्र भस्मना करोति यो विद्वान् ब्रह्मचारी गृही वानप्रस्थो यतिर्वा समस्तमहापातकोपपातकेभ्य पूतो भवति स सर्वान् वेदानधीतो भवति स सर्वान् देवान् ध्यातो भवति स सर्वतीर्थेषु स्नातो भवति स सकलरुद्रमन्त्रजापी भवति न स पुनरावर्तते न स पुनरावर्तत इत्यो सत्यमित्युपनिषत् ॥

॥ जाबाल्युपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पप्पलादिजाबालिप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि पशुपदार्थनिरूपणपूर्वक पशुपतिशब्दार्थ प्रकाश्य विभूतिधारणात् ज्ञान मोक्षासाधन भवतीत्युक्त्वा तत्प्रसङ्गात् भस्ममाहिमानमुपवर्ण्य भस्मधारणप्रकार च प्रकाश्य भस्मधारणप्राशस्त्य सविस्तरमुपपादित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा दृश्यते, सामशाखान्तर्गतेतीयमुपनिषन्मुद्रिता च दृश्यते ॥

Lines on a page—15
Letters in a line—50
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

पूर्णमद इति शान्ति ॥ अथ तुरीयातीतावधूताना कोऽय मार्गस्तेषां का स्थितिरिति पितामहो भगवन्त पितरमादिनारायण परिस मेत्योवाच । तमाह भगवान्नारायणो योऽयमवधूतमार्गस्थो लोके दुर्लभतरो न तु बाहुळ्यो यद्येको भवति स एव नित्यपूतस्स एव वैराग्यमूर्तिस्स एव ज्ञानाकारस्स एव वेदपुरुष इति ज्ञानिनो मन्यन्ते । महापुरुषो यस्तच्चित्त मय्येवावतिष्ठते । अह च तस्मिन्नेवावस्थितः ॥

उपसहार —

त्यक्तवर्णाश्रमाचारस्सर्वदा दिवानक्त समत्वेनास्वप्न सर्वत्र सर्वदा सचारशीलो देहमात्रावशिष्टो जलस्थलकमण्डलु सर्वदाऽनुन्मत्तो बालोन्मत्तपिशाचवदेकाकी सवरन्नसम्भाषणपरस्स्वरूपध्यानेन निरालम्बमवलम्ब्य स्वात्मनिष्ठानुकूलेन सर्वं विस्मृत्य तुरीयानीतोऽवधूतवेषेण अद्वैतनिष्ठापर प्रणवात्मकत्वेन देहत्याग करोति यस्सोऽवधूत. स कृतकृत्यो भवतीत्युपनिषत् ॥ पूर्णमद इति शान्ति ॥

॥ तुरीयातीतावधूतोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पितामहनारायणप्रश्नोत्तररूपतया परिदृश्यमानायामस्यामुपनिषदि ब्रह्मज्ञानवैराग्ययो प्रशसनाय सन्यास्यवान्तरभेदाना कुटीचकादीनां वृत्त क्रमणाश्रित्य अन्ते सर्वमपि परित्यज्य दिगम्बरो भूत्वा त्यक्तवर्णाश्रमाचारो गोवृत्त्या प्राणधारणा कुर्वन् बालोन्मत्तादिवत्संचरन् प्रणवानुसधानेन देह त्यजति यस्स तुरीयावधूत इत्यवधूतस्वरूपवृत्तादिकं प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा परिदृश्यते, शुक्लयजुश्शाखीयेतीयमुपनिषन्मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 293 (B 442/1)

तुरीयातीतावधूतोपनिषत्

Turīyātītāvadhūtopaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—2
Lines on a page—13
Letters in a line—20

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 292 कोशवत्

उपसंहार —

No 292 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 292 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 292 कोशवत्

No 294 (1448/2)

तैत्तिरीयोपनिषत्

Taittirīyopaniṣat

Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{1}{8} \times 2\frac{1}{8}$ inches

Character—Āndhra
Folios—27–43

Lines on a page —7
Letters in a line—53
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ श नो मित्रश्श वरुण । श नो भवत्वर्यमा । श न इन्द्रो बृहस्पति । श नो विष्णुरुरुक्रम । नमो ब्रह्मणे । नमस्ते वायो । त्वमेव प्रत्यक्ष ब्रह्मासि । त्वामेव प्रत्यक्ष ब्रह्म वदिष्यामि । ऋत वदिष्यामि । सत्य वदिष्यामि । तन्मामवतु । तद्वक्तारमवतु । अवतु माम् । अवतु वक्तारम् । ओं शान्तिश्शान्तिश्शान्ति. ॥

शीक्षा व्याख्यास्याम । वर्णस्स्वर । मात्रा बलम् । साम सन्तान. । इत्युक्तश्शीक्षाध्याय ॥

उपसहार —

एतद्वै जरामर्यमग्निहोत्र॰ सत्र य एव विद्वानुदगयने प्रमीयते देवानामेव महिमान गत्वाऽऽदित्यस्य सायुज्य गच्छत्यथ यो दक्षिणे प्रमीयते पितृणामेव महिमान गत्वा चन्द्रमसस्सायुज्य गच्छत्येतौ वै सूर्याचन्द्रमसोर्महिमानौ ब्राह्मणो विद्वानभिजयति तस्माद्ब्रह्मणो महिमानमित्युपनिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय

तैत्तिरीयोपनिषद्यस्यां साहित्याख्याया शिक्षावल्ल्यामङ्गभूतोपासनोपदेशपूर्वक परविद्या प्रस्तूयते । आनन्दवल्ल्यां परमतत्वाहितपुरुषार्थप्रतिपादन दृश्यते । वारुण्याख्यायां भृगुवल्यां तपोवधूतकल्मषमनसो ब्रह्मप्रतिपत्तिरित्यभिधीयते ॥

याज्ञिक्युपनिषदभिख्ये नारायणानुवाके नारायणाख्यस्य परस्य ब्रह्मण. स्वरूपाद्यभिधानपूर्वक तद्ध्यानुपयोगिस्नानादिकालजप्यमनून् वि निर्दिश्य दहरादिविद्योपास्यस्य तस्य परमपुरुषस्य प्राप्तावुपायभूतविद्यास्वभ्यार्हिता विद्या तत्फल चेत्येतत्सर्वमभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

तैत्तिरीयशाखाया याजुष्यामुपनिषत्काण्डमिदम् । तत्रोपनिषन्नाम परप्राप्तिहेतुर्विद्या । तत्प्रतिपादकग्रन्थभागोऽप्युपनिषत्पदेन व्यवह्रियते । तत्रास्मिन् औपनिषदे काण्डे साहिती वारुणी याज्ञिकी चेति तिस्र उपनिषदो दृश्यन्ते । आधिलौकिक्यादिपञ्चमहासहिताभावनाप्रधाना आदितो द्वादशानुवाका साहित्युपनिषदित्युच्यते । ततस्त्रयोऽनुवाका वरुणनामकऋषिणा स्वात्मज प्रत्युपदिष्टत्वाद्वारुण्यपनिषदित्युच्यते । तत समस्त अन्तिम प्रश्नो यज्ञनाम्ना भगवता नारायणेनैवोपदिष्टत्वात्तत्प्राप्त्युपायप्रतिपादकत्वाच्च याज्ञिक्युपनिषदित्युच्यते । इद चौपनिषद काण्ड द्राविडान्ध्रपाठभेदेन तत्र तत्र विभिन्नपाठ दृश्यते । अन्तिमप्रश्ने भूयान् पाठभेद परिदृश्यते । द्राविडपाठानुरोधिसायणार्यभाष्यपर्यालोचनाया कर्णाटपाठ इत्यप्यपर पाठ , तत्रापि पाठभेद इति ज्ञायते । स च पाठोऽद्य नोपलभ्यते । वेदैकदेशेऽप्यस्मिन्नय पाठभेद किमर्थ प्रवृत्त इति परिचिन्तनीयम् । तत्र द्राविडपाठे काण्डमिद शिक्षानन्दभृगुवल्लीनामेकप्रश्नतया नारायणानुवाकस्य चान्यप्रश्नतया प्रश्नद्वयेन विभक्त दृश्यते । आन्ध्रपाठ तु प्रतिवल्ल्येकैकप्रश्नतया प्रश्नचतुष्टयेन विभक्त दृश्यते । कोशेऽस्मिन्निदमौपनिषद काण्ड द्राविडपाठानुरोधि समग्र दृश्यते, मुद्रित च ॥

No 295 (4380/2)

तैत्तिरीयोपनिषत्

Taittiriyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—14 × 1¼ inches
Character—Nāgari
Folios—43-71
Lines on a page—5
Letters in a line—66

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 294 कोशवत्

उपसंहार —

No 294 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 294 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् आन्ध्रपाठानुरोधिनी तैत्तिरीयोपनिषत् नारायणानुवाकान्ता समग्रा दृश्यते ॥

No 296 (1958/8)

तैत्तिरीयोपनिषत्

Taittirīyopaniṣat

Substance—Palm-leaf
Size—18 × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—11-14
Lines on a page—10
Letters in a line—90
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 294 कोशवत्

उपसंहार —

एतमानन्दमयमात्मानमुपसङ्क्रम्य । इमान् लोकान् कामान्नी कामरूप्यनुसञ्चरन् । एतत्साम गायन्नास्ते । हा ३ वु हा ३ वु हा ३ वु । अहमन्नमहमन्नमहमन्नम् । अहमन्नादोऽहमन्नादोऽहमन्नादः । अहꣳश्लोककृद्

हऽ३्श्लोककृदहऽ३्श्लोककृत् । अहमस्मि प्रथमजा ऋता३स्य । पूर्वं देवेभ्यो मृतस्य ना३भा३यि । यो मा ददाति स इ देवमा३वा३ । अह मन्नमन्नमदन्तमा३द्मि । अह विश्व भुवनमभ्यभवाम् । सुवर्न ज्योती । य एव वेद । इत्युपनिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 294 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन् आन्ध्रपाठानुरोधिनी तैत्तिरीयोपनिषत् भृगुवल्ल्यन्ता परिदृश्यते ॥

No 297 (B 444/1)

तैत्तिरीयोपनिषत्

Taittirīyopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—69-82
Lines on a page—11
Letters in a line—19
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 294 कोशवत्

उपसंहार —

No 296 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 294 कोशे द्रष्टव्य..

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन् द्राविडपाठानुरोधिनी तैत्तिरीयोपनिषत् भृगुवल्ल्यन्ता परिदृश्यते ॥

No 298 (B 664/1)

त्रिपुरातापिन्युपनिषत्

Tripurātapinyupanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Kannada
Folios—20-40
Lines on a page—13
Letters in a line—24

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्रं कर्णेभिरिति शान्ति ॥
त्रिपुरातापिनीविद्यावेद्यचिच्छक्तिविग्रहम् ।
वस्तु चिन्मात्ररूप तु परतत्त्व भजाम्यहम् ॥

ओं, अथैतस्मिन्नन्तरे भगवान् प्रजापति वैष्णव विलयकारण रूपमाश्रित्य त्रिपुराभिधा भगवतीत्येवमादिशक्तया भूर्भुवस्स्वस्त्रीणि स्वर्ग भूपातालानि त्रिपुराणि हरमायात्मिकेन ह्रीकारेण हृल्लेखाभ्या भगवतीत्रिकूटावसाने निलये विलये धाम्नि मसा (महसा)घोरेण व्याप्नोति । सैवेय भगवती त्रिपुरेति व्यापठ्यते ॥

उपसहार —

आकाशाद्यनुक्रमेण सर्वेषा वा एतद्भूतानामाकाश· परायणम् । सर्वाणि ह वा इमानि भूतान्याकाशादेव जायन्ते । आकाशे एव विलीयन्ते । तस्मादेव जातानि जीवन्ति । तस्मादाकाशज बीज विद्या । तदेव आकाशपीठ स्पर्शन पीठ तेज·पीठ अमृतपीठ रत्नपीठ जानीयात् । यो जानीते सोऽमृतत्व गच्छति । तस्मादेता विद्यां तुरीयां श्रीकामराजी-

यामेकादशधा भिन्ना एकाक्षर ब्रह्मेति यो जानीते स तु तुरीय पद प्राप्नोति। य एवं वेदेति महोपनिषत् ॥

भद्र कर्णेभिरिति शान्ति.। इति त्रिपुरातापिन्युपनिषत् सपूर्णा ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पञ्चधा विभक्तायामस्यां प्रथमोपनिषदि—प्रणवेन प्रतिपाद्य यत् तदेव ह्रीकारेण चिच्छक्तिरिति प्रतिपाद्यते। तस्या एवत्रिपुरादुर्गात्र्यम्बकविद्यादीनि नामान्तराणि सविवरण प्रतिपाद्यन्ते। अनेकधा उपासनार्थ चन्द्रविद्या मानवीविद्या इत्यादयो विद्याश्च प्रदर्शिता ।

द्वितीयोपनिषदि—पूर्वोक्तविद्याभ्यो भिन्न विद्याष्टक निरूप्य श्रीचक्र तदुपासनाक्रमश्च निरूपित ॥

तृतीयोपनिषदि—मुद्रा. यागद्रव्याणि यष्टु. फल च प्रतिपादितम् ॥

तुरीयोपनिषदि—त्र्यम्बकमन्त्रव्याख्यान तदुपासनाक्रमश्च कथित ॥

पञ्चम्यामुपनिषदि—ब्रह्मविद्या विचारिता, तत्पल च कथितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा दृश्यते, अथर्वशाखान्तर्गतेयमिति मुद्रिता च। इतो भिन्ना त्रिपुरानाम्नी काचनान्याऽप्युपनिषद्दृश्यते। अस्या एव सौभाग्यविद्योपनिषदिति नामान्तरमत्रत्यलिखितकोशपरामर्शात् ज्ञायते। उपनिषदिय शक्तिप्रशसापरेत्येतत्परिशीलयितॄणा सुस्पष्टम् ॥

No 299 (B 636)

त्रिपुरातापिन्युपनिषत्

Trıpuıātāpınyupanısat

Substance—Paper
Character—Nāgarı
Sıze—$7\frac{1}{4} \times 6$ ınches
Folıos—7

Lines on a page—20
Letters in a line—27
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 298 कोशवत्

उपसहार —

No 198 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 298 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 298 कोशवत्

No 300 (4136/16)

त्रिपुरातापिन्युपनिषत्

Tripurātāpinyupanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 2$ inches
Character—Āndhra
Folios—68-72
Lines on a page—16
Letters in a line—50
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

शक्तिं दर्शयति । तत्सवितुरिति पूर्वेणाध्वना सूर्याधश्चान्द्रिकां श्यालिख्य मूलादिब्रह्मरन्ध्रग साक्षरमद्वितीयमाचक्षत इत्याह ॥

उपसहार —

No 298 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 298 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्याविशेष

कोशेऽस्मिन् आदावेकपत्रलोपादुपनिषदादिभागो लुप्तो दृश्यते ॥

No 301 (3581/1)

त्रिपुरातापिन्युपनिषत्

Tripurātāpinyupanisat

Substance—Palm leaf
Size—20 × 2½ inches
Character—Āndhra
Folio—3
Lines on a page—12
Letters in a line—89

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

अथातो जातवेदसे सुनवाम सोममित्यादि पठित्वा त्रैपुरीव्यक्तिर्लक्ष्यते । जातवेदस इत्येकर्चसूक्तस्य आद्यमध्यमावसानेषु तत्रस्थानेषु विलीन बीजसागररूप व्याचक्ष्वेत्यृषय ऊचु ॥

उपसंहार —

No 298 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 298 कोशे द्रष्टव्यः

वक्तव्यविशेष —

प्रथमोपनिषदं विना अवशिष्टा· चतस्र· उपनिषद समग्र· अस्मिन् कोशे उपलभ्यन्ते ॥

No 302 (B 446/1)

त्रिपुरातापिन्युपनिषत्

Tripurātāpinyupaniṣat

Substance--Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—3
Lines on a page—13
Letters in a line—14

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

देवा ह वै भगवन्तमब्रुवन् स्वामिन्न कथितꣳ स्फुट क्रियाकाण्डꣳ स विषय त्रैपुरम्। अथ परम निर्विशेष कथयस्वेति। तान् होवाच भगवान् तुरीयया माययाऽन्त्यया निर्दिष्ट पर ब्रह्मेति परमपुरुष चिद्रूप परमात्मेति च ॥

उपसहार —

No 298 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 298 कोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष

अस्मिन् कोशे त्रिपुरातापनीयोपनिषत्सु पञ्चम्युपनिषत् एकैव दृश्यते ॥

No 303 (B 271/4)

त्रिपुरोपनिषत्

Tripuropanisat

Substance—Paper
Size—6 × 7½ inches
Character—Malayāla
Folios—245-249
Lines on a page—20
Letters in a line—10

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सहना— शान्ति ॥
ओ तिस्र पुरस्त्रिपथा विश्वचर्षणी। तत्रा कथा अक्षरास्सन्निविष्टा.॥
अधिष्ठायैना अजरा पुराणी। महत्तरा महिमा देवतानाम्॥
नवयोनिर्नवचक्राणि दीधिरे। नवैव योगा नवयोगिन्यश्च॥
नवाना चक्रा अधिनाथा। स्योना नवमुद्रा नवभद्रा महीनाम्॥

उपसहार —

समप्रधानौ समसत्त्वौ समोजौ तयोश्शक्तिरजरा विश्वयोनि ।
परिस्रुत हविषा पाचितेन (भावितेन) प्रसङ्कोचे गळिता वैमनस्क.॥
शर्वस्सर्वस्य जगतो विधाता भर्ता हर्ता विश्वरूपत्वमेति ।
इय महोपनिषत्त्रैपुर्यायामक्षर परमो गीर्भिरीट्टे ॥
एषर्ग्यजु सामैवायमथर्वेयमन्या च विद्या । एव वेदेत्युपनिषत्॥

॥ इति त्रिपुरोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र कौलमार्गानुयायिभि. शाक्तै. स्वेष्टदेवताप्रसादसिद्ध्यर्थ देवतायै पललादिनिवेदनादिकमभिधाय तदुपासनाप्रकारोऽभिहितो दृश्यते॥

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन्नुपनिषदियं समग्रा दृश्यते, ऋग्वेदान्तर्गततया मुद्रिता च। पलादिभिर्देवतातर्पणबोधिका चेयं कथमुपनिषत्स्यादिति चिन्तनीयम्। एतदुपनिषदादौ शान्तिमन्त्रलेखनं च कोशभेदेन अन्यथाऽन्यथैव दृश्यते। अत्रैव कोशेऽन्ते परिदृश्यमाने उपनिषदोऽस्या एव कस्मिंश्चिद्भाष्ये अश्वमेधानधिकारिणा ब्राह्मणानां अश्वमेधप्रकरणवेदभागे यथा पारायणमात्राधिकारिता तथाऽस्या अप्युपनिषदः पारायणमात्रफलत्वं न त्वाचरणोपयोगित्वमित्यभिहितं दृश्यते॥

No 304 (B 445/1)

त्रिपुरोपनिषत्

Tripuropanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Grantha
Folio—2
Lines on a page—13
Letters in a line—16

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम --

No 303 कोशवत्

उपसंहार —

No 303 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 303 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् समग्रेयमुपनिषद्दृश्यते॥ अत्र ऋक्शाखीयशान्तिमन्त्रपाठ उपनिषदादौ दृश्यते॥

No 305 (3581/10)

त्रिपुरोपनिषत्

Tripuropanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folios—23
Lines on a page—6
Letters in a line—94

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Appears to be correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 303 कोशवत्

उपसंहार —

No 303 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 303 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यते । अत्र कोशे अथर्वशाखीयशान्तिमन्त्रलेखनमुपनिषदादौ दृश्यते ॥

No 306 (4136/18)

त्रिपुरोपनिषत्

Tripuropanisat

Substance—Palm-leaf
Size—9½ × 2 inches

Character—Āndhra
Folios—73

Lines on a page—16

Letters in a line—50

Age of Ms—Old

Condition of Ms—Worm eaten here and there

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 303 कोशवत्

उपसंहार —

No 303 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 303 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा दृश्यते। कोशेऽत्रोपनिषदादौ ऋक्शाखीयशान्तिमन्त्रलेखन दृश्यते ॥

No 307 (B 447/1)

त्रिशिखिब्राह्मणोपनिषत्

Triśikhibrāhmanopanisat

Substance—Paper

Size—8 × 6 inches

Character—Āndhra

Folios—18

Lines on a page—11

Letters in a line—16

Age of Ms—Modern

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं पूर्णमद इति शान्ति ॥ त्रिशिखी ब्राह्मण आदित्यलोकं जगाम । त गत्वोवाच । भगवन् किं देह किं प्राण किं कारण किमात्मा । त होवाच, सर्वमिद शिव एव विजानीहि । किन्तु नित्यश्शुद्धो निरञ्जनो विभुरद्वय शिव एक स्वेन भासेद सर्व दृष्ट्वा तप्ताय पिण्डवदेक भिन्नवदवभासते । तद्भासक किमिति चेदुच्यते । सच्छब्दवाच्यमविद्याशबल ब्रह्म, ब्रह्मणोऽव्यक्त, अव्यक्तान्महान्, महतोऽहकार. ॥

उपसहार —

अहमेव पर ब्रह्म ब्रह्माहमिति सस्थिति ।
समाधिस्स तु विज्ञेयस्सर्ववृत्तिविवर्जित ॥
ब्रह्म सपद्यते योगी न भूयस्ससृतिं व्रजेत् ।
एव विशोध्य तत्त्वानि योगी निस्स्पृहचेतसा ॥
यथा निरिन्धनो वह्नि स्वयमेव प्रशाम्यते ।
ग्राह्याभावे मन प्राणो निश्चयज्ञानसयुत ॥
शुद्धसत्त्वे परे लीनो जीवस्सैन्धवपिण्डवत् ।
मोहजालिकसघातो विश्व पश्यति स्वप्नवत् ॥
सुषुप्तिवद्यश्चरति स्वभावपरनिश्चय ।
निर्वाणपदमाश्रित्य योगी कैवल्यमश्नुते ॥

इत्युपनिषत् ॥ त्रिशिखिब्राह्मणोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

त्रिशिखिनामकब्राह्मणसूर्यप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि देहस्वरूपादिकमभिधाय पञ्चीकरणप्रक्रिया सङ्ग्रहेण प्रकाश्य तत्त्वानि निरूप्य अष्टाङ्गयोगमपि विस्तरेण बहुभि पद्यैरुपवर्ण्य योगसिद्धिक्रमश्च प्रतिपादितो दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा, शुक्लयजुश्शाखान्तर्गतेति मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 308 (3581/34)

त्रिशिखिब्राह्मणोपनिषत्

Trisikhibrāhmanopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folios—35-36
Lines on a page—12
Letters in a line—110
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No B 307 कोशवत्

उपसंहार —

No B 307 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No B 307 कोशवत्

विशेषांश

कोशेऽस्मिन् आसनविशेषतल्लक्षणादिप्रतिपादनपरा कोशान्तरे परिदृश्यमाना त्रिंशत्तमश्लोकप्रभृति शताधिकैकोनषष्टितमश्लोकपर्यन्ता मध्यगता श्लोका न परिदृश्यन्ते ॥

No 309 (B 449/1)

दत्तात्रेयोपनिषत्

Dattātreyopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—181-185

Lines on a page—11

Letters in a line—20

Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओ भद्र कर्णेभिरिति शान्ति ॥ ओ सत्यक्षेत्रे ब्रह्मा नारायण महासाम्राज्य किं तारक तन्मे ब्रूहि भगवन्नित्युक्त· सत्यानन्दचिदात्मक सात्विक मामक धामोपास्स्वेत्याह। सदा दत्तोऽहमस्मीति प्रत्येतत्सवदन्ति यन ते असंसारिणो वदन्ति । नारायणेनैव विवक्षितो ब्रह्मा बिश्वरूपधर विष्णु नारायण दत्तात्रेय ध्यात्वा सद्वदति। दमिति हस । दामिति दीर्घ, तत् बीज नामबीजस्थ दामित्येकाक्षर भवति । तदेव तत्तारक भवति। तदेवोपासितव्य विज्ञेयम् ॥

उपसहार --

ब्रह्महत्यादिपातकैर्मुक्तो भवति । गोहत्यादिपातकैर्मुक्तो भवति। तुलापुरुषादिदानै प्रपापानत पूतो भवति। अशेषपापात् मुक्तो भवति। भक्ष्याभक्ष्यपापैर्मुक्तो भवति। सर्वयोगमन्त्रपारीणो भवति । स एव ब्राह्मणो भवति। तस्माच्छिष्य भक्तं प्रतिगृह्णीयात्। सोऽनन्तफलमश्नुते। स जीवन्मुक्तो भवतीत्याह भगवान्नारायणो ब्रह्माणमित्युपनिषत् ॥

॥ दत्तात्रेयोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

ब्रह्मनारायणप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषद्यादौ नारायणाशस्य दत्तात्रेयस्य वाचक यत्पद तस्यार्थमुपवर्ण्य ऋषिच्छन्दोदेवतादिकथनपूर्वक दत्तात्रेयदेवताका एकाक्षरषडक्षरद्वादशाक्षरषोडशाक्षरद्वात्रिंशदक्षरमालामन्त्रानभिधाय एतदुपनिषत्पाठस्य फल चाभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

खण्डद्वयात्मिकेयमुपनिषत् समग्राऽस्मिन् कोशे दृश्यते, अथर्वशाखीयेति मुद्रिता च ॥

No 310 (B 450/1)

दर्शनोपनिषत्

Darsanopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—65-83
Lines on a page—11
Letters in a line—20

Age of Ms —Modern
Condition of Ms.—Good.
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

आप्यायन्त्विति शान्तिः ॥
दत्तात्रेयो महायोगी भगवान् भूतभावन ।
चतुर्भुजो महाविष्णु योगसाम्राज्यदीक्षित. ॥
अस्य शिष्यो मुनिवर साङ्कृतिर्नाम भक्तिमान्
पप्रच्छ गुरुमेकान्ते प्राञ्जलिर्विनयान्वित. ॥
भगवन् ब्रूहि मे योग साष्टाङ्ग सप्रपञ्चकम् ।
येन विज्ञातमात्रेण जीवन्मुक्तो भवाम्यहम् ॥
साङ्कृते श‍ृणु वक्ष्यामि योग साष्टाङ्गदर्शनम् ।
यमश्च नियमश्चैव तथैवासनमेव च ॥
प्राणायामस्तथा ब्रह्मन् प्रत्याहारस्तथा परम् ।
धारणा च तथा ध्यान समाधिश्चाष्टमो मुने ॥

उपसहार —

यदा मनसि चैतन्य भाति सर्वत्रग सदा ।
योगिनोऽव्यवधानेन तदा सम्पद्यते स्वयम् ॥
यदा सर्वाणि भूतानि स्वात्मन्येवाभिपश्यति ।
सर्वभूतेषु चात्मान ब्रह्म सम्पद्यते तदा ॥

यदा सर्वाणि भूतानि समाधिस्थोऽनुपश्यति ।
एकभूत परेणासौ तदा भवति केवल. ॥
यदा पश्यति चात्मान केवल परमार्थत ।
मायामात्र जगत् कृत्स्न तदा भवति निर्वृति ॥
एवमुक्त्वा स भगवान् दत्तात्रेयो महामुनि ।
साङ्कृति. स्वस्वरूपेण सुखमास्तेतिनिर्भय ॥

॥ दर्शनोपनिषदुत्तराङ्गचतुष्टयम् ॥

॥ इति दर्शनोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

साङ्कृतिदत्तात्रेयप्रश्नोत्तररूपाया खण्डदशकपरिमितायामस्यामुपनिषदि—

प्रथमखण्डे—योगाङ्गाना दशविधयमाना विस्तरेण प्रतिपादन कृतम् ॥

द्वितीयखण्डे—योगाङ्गाना नियमाना विवरण कृतम् ॥

तृतीयखण्डे—योगोपयुक्ताना नवविधासनाना स्वरूप निर्णीतम् ॥

चतुर्थखण्डे—देहान्तर्गताना नाडीना स्थानानि विविच्य कथयित्वा प्राणापानादिवायूना—स्थानानि कार्याणि च निरूप्य सक्षेपत आत्मोपदेश कृत ॥

पञ्चमखण्डे—नाडीना शुद्धिक्रम समासत कथित ॥

षष्ठखण्डे—प्राणायामक्रम , प्रणायामभेदा सविस्तर निरूपिता । तत्फलानि च निरूपितानि ॥

सप्तमखण्डे—प्रत्याहारशब्दार्थोपवर्णनपूर्वक प्रत्याहारक्रमो निरूपित । तत्फल च कथितम् ॥

अष्टमखण्डे—पञ्चविधधारणानिरूपण कृतम् ॥

नवमखण्डे —ध्याननिरूपण तपत्फलनिरूपण च कृतम् ॥

दशमखण्डे—समाधिशब्दार्थं निरूप्य समाधिस्थित्यभ्यासक्रमो निरूपित तत्फल च निरूपितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषत् समग्राऽस्मिन् कोशे परिदृश्यते, सामशाखीयेति मुद्रिता च ॥

No 311 (1682/3)

दीपशिखोपनिषत्

Dīpasikhopanisat

Substance—Palm leaf
Size—15½ × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—3
Lines on a page—6
Letters in a line—32

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

अथ दीपशिखोपनिषत् ॥
अथ दीपशिखाया यामात्रा सा मात्रा परमे नि ना ॥
(दीपशिखा तु या मात्रा सा मात्रा परमेश्वरे) ॥
स भिद्यते (भिन्दन्ति) योगिनस्सूर्य योगाभ्यासेन वै पुन ॥
द्वितीय षट्सु सुषुम्नाया द्वार परिशुध्यति समर्घति ॥
(द्वितीय ऽ सुषुम्नाद्वार पारिशुभ्र समर्पितम्) ॥
कपालसपुट भित्त्वा तत. पश्यति तत्परम् ॥
न ध्यायते जन्तुरालस्याच्च प्रमादत. ॥
यदि कालमापतेत् स गच्छेत्परम पदम् ॥
(अथ तद्ध्यायते जन्तुरालस्याच्च प्रमादत ॥
यदि त्रिकालमागच्छेत् स गच्छेत्पुण्यसपदम्) ॥

उपसहार —

पुण्यमेतत्समासाद्य सक्षेपात् कथित मया ॥
लब्ध योगोपलब्धेषु प्रसन्नः परमेष्ठिनि ॥
(लब्धयोगोऽथ बुध्येत प्रसन्न परमेश्वरम्) ॥

जन्मान्तरसहस्रेषु यदा क्षीयेत (क्षीण तु) किल्बिषम् ॥
तदा पश्यति योगेन ससारोच्छेदने परम् । ससारोच्छेदन परमिति ॥
॥ परिसमाप्तेयमुपनिषद्दीपशिखा ॥

प्रतिपाद्यविषय —

योगशिखोपनिषदन्तर्गतेऽस्मिन् दीपशिखाख्ये श्लोकपञ्चके शरीरान्तर्योगाभ्यासमहिम्ना आदित्यमण्डलाकार वह्निमुपलक्ष्य तत्र शिखाया परमात्मानुसन्धातुर्दिव्यपदावाप्तिरित्यभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष --

योगशिखोपनिषद· प्रथमाध्यायमध्यगतश्लोकपञ्चकमेवात्र दीपशिखोपनिषन्नाम्ना लिखित दृश्यते ॥ कोशेऽस्मिन् दृश्यमानो ग्रन्थोऽशुद्ध इति मुद्रितकोशस्थपाठमनुरुध्य शोधित ॥

No 312 (B 664/3)

देव्युपनिषत्

Devyupanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Kannada
Folios—46-48
Lines on a page—13
Letters in a line—24
Age of Ms —Modern
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्र कर्णेभिरिति शान्ति ॥ ओ, सर्वे वै देवा देवीमुपतस्थु । काऽसि त्व महादेवि । साऽब्रवीत् । अह ब्रह्मस्वरूपिणी । मत्त प्रकृतिपुरुषात्मक जगत् शून्य चाशून्य च । अहमानन्दानन्द । अह विज्ञानाविज्ञाने । अह [ब्रह्मा]ब्रह्मणी वेदितव्य इत्याहाथर्वणी श्रुति । अह पञ्चभूतान्यहमपञ्चभूतानि । अहमखिल जगत् । वेदोऽहमवेदोऽहम् । विद्याऽहमविद्याऽहम् ॥

उपसहारः—

प्रातरधीयानो रात्रिकृतं पापं नाशयति । सायमधीयानो दिवसकृतं पाप नाशयति । तत्सायप्रात प्रयुञ्जान सपापोऽपापो भवति । निशीथे तुरीयसन्ध्याया जप्ता वाक्सिद्धिर्भवति । नूतनप्रतिमाया जप्ता देवतासानिध्य तु भवति । प्राणप्रतिष्ठाया जप्ता प्राणाना प्रतिष्ठा भवति । भौमाश्विन्या महादेवीसन्निधौ जप्ता महामृत्यु तरति । य एव वेदेत्युपनिषत् ॥ भद्र कर्णेभिरिति शान्ति. ॥

॥ इति देव्युपनिषत् सपूर्णा ॥

प्रतिपाद्यविषय —

देवदेवीप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि भगवतश्शक्त्यात्मिका देवी प्रकृतिपूरुषात्मकसमस्तजगन्निदानभूतेत्युपवर्ण्य तत्स्वरूपमाहात्म्यादिप्रदर्शनपरं सूक्त प्रकाश्य तद्देवताकमन्त्राम्नानपूर्वक तस्या बहूनि नामधेयानि निरुच्य एतदुपनिषत्पाठकस्य फल च प्रतिपादित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषत् अस्मिन् कोशे समग्रोपलभ्यते, अथर्वशाखीयेति मुद्रिता च ॥

No 313 (B 281)

देव्युपनिषत्

Devyupanısat

Substance—Paper
Sıze—4 × 6½ ınches
Character—Grantha
Folıos—5½
Lınes on a page—18
Letters ın a lıne—10

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorıect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 312 कोशवत्.

उपसहार —

No. 312 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 312 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष

No 312 कोशवत्.

No 314 (B 451)

देव्युपनिषत्

Devyupanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—4
Lines on a page—13
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 312 कोशवत्

उपसहार —

No 312 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 312 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 312 कोशवत्.

No 315 (4136/17)

देव्युपनिषत्

Devyupanisat

Substance—Palm-leaf
Size—9½ × 2 inches
Character—Āndhra
Folios—72-73
Lines on a page—16
Letters in a line—50
Age of Ms —Old
Condition of Ms — Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 312 कोशवत्

उपसहार —

No 312 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 312 कोशवत्

वक्तव्यावशेष

No 312 कोशवत्.

No 316 (3581/20)

* देशिकोपनिषत्

* Desikopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folios—26
Lines on a page—2
Letters in a line—90

Age of Ms.—Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat, after explaining the meaning of the word "Guru," states the characteristics and the greatness of Guru or preceptor.

उपक्रम --

सह नाववत्विति शान्तिः ॥
आचार्यो वेदसपन्नो विष्णुभक्तिर्विमत्सर. ।
मन्त्रज्ञो मन्त्रभक्तश्च सदा मन्त्राश्रयश्शुचि ॥
गुरुभक्तिसमायुक्त. पुरुषज्ञो विशेषत. ।
एव लक्षणसपन्नो गुरुरित्यभिधीयते ॥
गुशब्दस्त्वन्धकारस्स्याद्रुशब्दस्तन्निरोधक ।
अन्धकारनिरोधित्वाद्गुरुरित्यभिधीयते ॥

उपसहार —

गुरुरेव पर ब्रह्म गुरुरेव परा गति. ।
गुरुरेव परा विद्या गुरुरेव परायणम् ॥
गुरुरेव परा काष्ठा गुरुरेव पर धनम् ।
यस्मात्तदुपदेष्टाऽसौ तस्माद्गुरुतरो गुरु ॥ इति ॥
॥ इति देशिकोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

गुरुशब्दार्थनिर्वचनपूर्वक गुरुलक्षण प्रदर्श्य गुरोरेव सर्वापेक्षया आधिक्य प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषत् अस्मिन् कोशे समग्रा दृश्यते ॥ अमुद्रिता चेयमुपनिषत् ॥

No 317 (B 545/1)

* द्रमिडब्रह्मोपनिषत्

* Dramidabrahmopanisat

Substance—Paper
Size—6 × 8 inches
Character—Kannada
Folios—4
Lines on a page—12
Letters in a line—14
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

The Upanisat describes, in the form of a dialogue between the sage Yājñavalkya and Brahma—the creator, how the Drāmida Vedas came into being their divisions, the time and the manner of chanting them, the names of the Risis who broadcasted them, etc

उपक्रम —

अथ प्रणिपत्य भगवान् याज्ञवल्क्यो ब्रह्माण विधिवदुपसन्न· पप्रच्छ। अधीहि भगवो मे, किं पवित्राणा पवित्रम्। केन वा कर्माणि सफलानि। केनामृतत्वमेति। कीदृग्भूता द्रामिडी ब्रह्मसाहिता। का भाषा। कीदृशो(शा)वर्णा। के कर्तार। तत्पठनात् किं फलम्। कस्या ब्रह्मज्ञानोत्पत्तिश्च भवति। स होवाच॥

उपसहार —

यो वा एतामेव वेद स सर्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति। स सर्वान् देवान् ध्यातो भवति। अश्रोत्रियश्श्रोत्रियो भवति। अनुपनीतश्चोपनीतो भवति। आ चक्षुष पङ्क्ति पुनाति। एतेन तेजस्वी ब्रह्मवर्चस्वी भवति। नारायण एव ह्यचञ्चला भक्तिस्तु वर्धते। सम्यक् ज्ञान लब्ध्वा तद्विष्णो· परम पदमवाप्नोति। न च पुनरावर्तते न च पुनरवर्तत इत्याह भगवान् चतुर्मुखो य एव वेदेत्युपनिषत्॥ हरि ओम्॥

प्रतिपाद्यविषय —

याज्ञवल्क्यचतुर्मुखप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि द्रामिडभाषामय श्रुत्याविर्भावप्रकारः, तदङ्गानि, तदध्ययननियमा , तदध्ययनानध्ययनकालौ तत्प्रकाशयितृनामधेयानि तदध्ययनफल चेत्यतत्सर्वमभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे समग्रा अमुद्रिता चेयमुपनिषद्दृश्यते । तत्तदुपनिषदादौ, पठ्यमानास्तत्तच्छाखीयाः शान्तिमन्त्रा अत्राद्यन्तयोर्न दृश्यन्ते ॥

No 318 (B 545/2)

* द्वयोपनिषत्

* Dwayopanisat

Substance—Paper
Size—6 × 8 inches
Character—Kannada
Folios—2
Lines on a page—12
Letters in a line—14

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat indicates the letters and the words constituting the mantram called "Dwaya" which should be learnt only from an Ācharya, possessing the required characteristics It also relates the fruit of chanting the above mantram

उपक्रम —

हरि ओम् । अथातश्श्रीमद्द्वयोत्पत्ति । वाक्यो द्वितीय । षट्पदान्यर्था दश । पञ्चविंशत्यक्षराणि । पञ्चदशाक्षर पूर्वं दशाक्षर परम् । नवाक्षरः प्रथमपदे ॥

उपसहार —

गुरुरेव परं ब्रह्म गुरुरेव परा गतिः ।
गुरुरेव परा विद्या गुरुरेव परं धनम् ।
गुरुरेव पर कामो गुरुरेव परायणम् ।
यस्मात्तदुपदेष्टाऽसौ तस्माद्गुरुतरो गुरु ॥

यत्सकृदुच्चारितस्ससारार्णवविमोचन भवति सप्तजन्मकृतं पापं तत्-क्षणादेव नश्यति । सर्वपूरुषार्थसिद्धिर्भवति । य एवं वेद । इत्युपनिषत् ॥

॥ हरिः ओम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र द्वयाख्यमन्त्ररत्नगताक्षरपदादिक निर्दिश्य तस्य सदाचार्योप-देशाधिगम्यत्वकथनपूर्वक प्रसङ्गाद्गुरुलक्षण चाभिधायैतन्मन्त्ररत्नजपफल चाभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रिता समग्रा चेयमुपनिषदस्मिन् कोशे दृश्यते । तत्तदुपनिषदादौ सर्वत्र परिदृश्यमानस्तत्तच्छाखीयशान्तिमन्त्रपाठोऽत्र न दृश्यते ॥

No 319 (3581/21)

* द्वयोपनिषत्

* Dwayopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2½ inches
Character—Āndra
Folios—26
Lines on a page—4
Letters in a line—84

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 318 **कोशवत्**

उपसंहार —

No 318 **कोशवत्**

प्रतिपाद्यविषय —

No 318 **कोशवत्**

वक्तव्यविशेष

No 318 **कोशवत्**

No 320 (1682/2)

* द्वयोपनिषत्

* Dwayopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—2
Lines on a page—6
Letters in a line—32

Age of Ms - -Old
Condition of Ms —Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 318 **कोशवत्**

उपसंहार —

No 318 **कोशवत्**

प्रतिपाद्यविषय —

No 318 **कोशवत्**

वक्तव्यविशेष —

No 318 कोशवत्

No 321 (B 452, I/1)

ध्यानबिन्दूपनिषत्

Dhyānabindūpanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—13
Lines on a page—11
Letters in a line—16
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्ति —
यदि शैलसम पाप विस्तीर्ण बहुयोजनम् ।
भिद्यते ध्यानयोगेन नान्यो भेद कदाचन ॥
बीजाक्षर पर बिन्दु नादान्तस्योपरि स्थितम् ।
स शब्दश्चाक्षरे क्षीणे निश्शब्द परम पदम् ॥
अनाहत तु यच्छब्द तस्य शब्दस्य यत्परम् ।
तत् पर विन्दते यस्तु स योगी च्छिन्नसशय ॥
वालाग्रशतसाहस्र तस्य भागस्य भागिन ।
तस्य भागस्य भागार्ध तत्क्षये तु निरञ्जनम् ॥

उपसहार —

अमूर्तो वर्तते नादो वीणादण्डे समुत्थित ।
शङ्खनादादिभिश्चैव मध्ये मेघध्वनिर्यथा ॥
व्योमरन्ध्रगतो नादो मायूर नादमेव च ।
कपालकुहरे मध्ये चतुर्द्वारस्य मध्यमे ॥

तदात्मा राजते तत्र यथा व्योम्नि दिवाकर ।
कोदण्डद्वयमध्ये तु ब्रह्मरन्ध्रेषु शक्ति च ॥
स्वात्मान पुरुषं पश्येन्मनस्तत्र लय गतम् ।
रत्नानि ज्योत्स्निनाद तु बिन्दु माहेश्वर पदम् ॥
य एव वेद पुरुष स कैवल्य समश्नुते ॥ इत्युपनिषत् ॥

॥ ध्यानबिन्दूपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय --

अत्र प्रणवोपासनाप्रकारनिरूपणपूर्वक प्राणायामप्रकारान् निरूप्य ध्येयविवरण कृतम् । ध्यानार्थ हृदयादिस्थानानि निरूपितानि । नाडीनां स्थानकथनपूर्वक योगासनानि कथितानि । योगाभ्यासक्रमकथनपूर्वक स्वात्मपुरुषदर्शन तत्फल च प्रत्यपादि ॥

वक्तव्याविशेष —

सामशाखीयेयमुपनिषन्मुद्रिता कोशेऽस्मिन् समग्रा च दृश्यते । मुद्रितकोशे एतदुपनिषदादौ कृष्णयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रो दृश्यते । सामशाखीयेयमुपनिषदित्यपि तत्रैव दृश्यते । तस्मादन्यतरस्य प्रामादिकत्वमवसेयम् । अत्रत्ये No 323 लिखितकोशे त्वियमाथर्वणिकीति लिखिता दृश्यते । अत किंशाखीयेयमुपनिषदिति विमर्शनीयम् ॥

No 322 (B 452, II/1)

ध्यानबिन्दूपनिषत्

Dhyānabındūpanısat

Substance—Paper
Sıze—8 × 6 ınches
Character—Āndhra
Folıos—18
Lınes on a page—11
Letters ın a lıne—20

Age of Ms —Modern
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

रुपक्रम —

No 321 कोशवत्

उपसंहार —

No 321 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 321 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 321 कोशवत्

No 323 (B 927/8)

ध्यानबिन्दूपनिषत्

Dhyānabındūpanısat

Substance—Paper
Sıze—8 × 6 ınches
Character—Āndhra
Folıos—24-25
Lınes on a page—16
Letters ın a lıne—24
Age of Ms —Modeın
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect —Correct
Complete or ıncomplete—Incomplete

उपक्रम —

ओम् । यदि शैलसम पाप विस्तीर्ण योजनान् बहून् ।
भिद्यते ध्यानयोगेन नन्यद्भेदः कदाचन ॥
बीजाक्षरपर बिन्दुनाद तस्योपरि स्थितम् ।
सशब्दश्चाक्षरे क्षीणे निश्शब्दं परमं पदम् ॥
अनाहतं तु यच्छब्दं तस्य शब्दस्य यत्स्वरम् ।
तत्परं विद्यते यस्तु स योगी भिन्नसंशय. ॥

वालाग्रशतभागस्य शतधा कल्पितस्य च ।
भागो जीवस्स विज्ञेय स चानन्त्याय कल्पते ॥

उपसहार —

स्वदेहमरणिं कृत्वा प्राणपञ्चोत्तरारणिम् ।
ध्याननिर्मथनाभ्यासादेव पश्येन्निगूढवत् ॥
यथैवोत्पलनाळेन तोयमाकर्षयेन्नर ।
तथैवाकर्षयेद्वायु योगी योगपदे स्थितः ॥
अर्धमात्रात्मकं कृत्वा कोशभूत तु पङ्कजम् ।
कर्षयेन्नाळमार्गेण भ्रुवोर्मध्ये लय नयेत् ॥
भ्रुवोर्मध्ये ललाटस्तु नासिकाया तु मूलत ।
जानीयादमृतस्नान (स्थान) तद्ब्रह्मायतन महत् ॥ इति ॥

॥ इत्याथर्वणिके ध्यानबिन्दूपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र प्रणवोपासनाप्रकार निरूप्य प्राणायामक्रम प्रदर्श्य रेचक-पूरककुम्भकाना देवतानिरूपणपूर्वक ध्येयविवरण कृत्वा ध्यानस्थान च निरूप्य तत्फल च कथित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

प्रणवगताकारादीना वर्णादिप्रतिपादन परा ग्रन्था , तथा योगासनादीना प्रतिपादपराश्च ग्रन्था बहवो मुद्रितकोशे परिदृश्यमाना अत्र कोशे न दृश्यन्ते ॥

No 324 (3581/29)

ध्यानबिन्दूपनिषत्

Dhyānabındūpanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—20 × 2¼ ınches

Character—Āndhra
Folıos—34

Lines on a page—8

Letters in a line—90

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete —Incomplete

उपक्रम —

योगतत्वं प्रवक्ष्यामि योगिना हितकाम्यया ।
यच्छ्रुत्वा च पठित्वा च सर्वपापै प्रमुच्यते ॥
विष्णुनामा महायोगी महाभूतो महातपाः ।
तत्वमार्गे यथा दीपो दृश्यते पुरुषोत्तम· ॥
शेष No 323 कोशवत्

उपसहार —

No 323 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 323 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

आदौ योगतत्त्वोपनिषद· श्लोकद्वयमधिकं दृश्यते । शेष No 323 कोशवत्

No 325 (B 453/1)

नादबिन्दूपनिषत्

Nādabındūpanısat

Substance—Paper

Size—8 × 6 inches

Character—Āndhra

Folios—4

Lines on a page—11

Letters in a line—19

Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

वाङ्मे मनसीति शान्ति ॥

अकारो दक्षिण पक्ष उकारस्तूत्तर स्मृत ।
मकार पुच्छमित्याहुरर्धमात्रा तु मस्तकम् ॥
पादादिक गुणास्तस्य शरीर तत्त्वमुच्यते ।
धर्मोऽस्य दक्षिणश्चक्षुरधर्मो योऽपरस्स्मृत ॥
भूर्लोक· पादयोस्तस्य भुवर्लोकस्तु जानुनि ।
सुवर्लोक कटीदेशे नाभिदेशे महज्जगत् ॥

उपसहार —

शङ्खदुन्दुभिनाद च न शृणोति कदाचन ।
काष्ठवज्जायते देह उन्मन्यावस्थया ध्रुवम् ॥
न जानाति न शीतोष्ण न दु ख न सुख तथा ।
न मान नावमान च सत्यक्त्वा तु समाधिना ॥
अवस्थात्रयमन्वेति न चित्त योगिनस्सदा ।
जाग्रन्निद्राविनिर्मुक्त स्वरूपावस्थतामियात् ॥
दृष्टिस्स्थिरा यस्य विना स दृश्य
वायुस्स्थिरो यस्य विना प्रयत्नम् ।
चित्त स्थिर यस्य विनाऽवलम्ब
स ब्रह्मतारान्तरनादरूप· ॥
॥ इत्युपनिषत् ॥ नादबिन्दूपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र प्रणवोपासनाप्रकार प्रणवमात्रादिक प्रणवमात्रासु प्राणोत्क्रमणफलादिक प्रणवोपासनया सिद्धस्य योगिन फल चेत्येतत्सर्व प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषत् अस्मिन् कोशे समग्रा ऋक्शाखीयान्तर्गतेति मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 326 (3621/11)

नादबिन्दूपनिषत्

Nādabindūpanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—19-20
Lines on a page—$6\frac{1}{2}$
Letters in a line- -30
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

ओं। अकारो दक्षिण पक्ष उकारस्तूत्तर पक्ष (स्मृत)।
मकारस्तस्य पुच्छ वा अर्धमात्राध(त्रा शि)रस्तथा ॥
पादौ रजस्तमस्तस्य शरीर तत्त्वमुच्यते ।
धर्मोऽस्य दक्षिण चक्षुरधर्मोऽधो परस्स्मृत ॥
भूलोक· पादयोस्तस्य भुवर्लोकस्तु जानुनि ।
स्वर्लोक· कटिदेशे तु नाभिदेशे महर्जगत् ॥

उपसहार —

तत परतर शुद्ध व्यापक निर्मल परम् । (शिवम्)
सदोदित पर ब्रह्म ज्योतिषामुदयो यत ॥
अतीन्द्रियगुणातीत मनो लीन यथा भवेत् ।
असौम्यमतिभाव तु (अनूपम शिव शान्त) योगयुक्त तदादिशेत् ॥
तद्युक्तस्तन्मयो जन्तु· शनैर्मुञ्चेत् कळेबरम् । (कुले जनम्)
सुस्थितो योगचारेण (धर्मेण) सर्वसङ्गविवर्जित· ॥
ततो विलीनपाशोऽसौ विमल· केवल· प्रभु । (कमलाप्रभुः)
तेनैव ब्रह्मभावेन परमानन्दमश्नुते । इति ॥

॥ नादबिन्दूपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 325 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

एतल्लिखितकोशापेक्षया मुद्रितकोशे जगतो मिथ्यात्वप्रदर्शनपरग्रन्था, योगेन द्वैतस्य आत्मनि विलापनोपायपरग्रन्था, प्रणवनादोपासनातत्फलप्रतिपादकग्रन्थाश्चेति सम्भूय महान् ग्रन्थराशिरधिको दृश्यते। लिखिते त्वस्मिन् कोशे तादृशग्रन्थानामदर्शने किं निदानमिति परिचिन्तनीयम् ॥

No 327 (B 454/1)

नारदपरिव्राजकोपनिषत्

Nāradaparivrājakopaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—45
Lines on a page—11
Letters in a line—18

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

अथ कदाचित् परिव्राजकाभरणो नारदस्सर्वलोकसञ्चारं कुर्वन् अपूर्वपुण्यस्थलानि पुण्यतीर्थानि तीर्थीकुर्वन्नवलोक्य चित्तशुद्धिं प्राप्य निर्वैरश्शान्तो दान्तस्सर्वतो निर्वेदमासाद्य स्वरूपानुसन्धानमनुसन्धाय नियमानन्दविशेषगण्यं मुनिजनैरुपसङ्कीर्णं नैमिशारण्यपुण्यस्थलमवलोक्य सारिगमपधनिसञ्ज्ञैर्वैराग्यबोधकरैः स्वरविशेषैः प्राप्तञ्चकपराङ्मुखैः हरिकथालापैः स्थावरजङ्गमनामकैः भगवद्भक्तिविशेषैः नरमृगकिंपुरुषामरकिन्नराप्सरोरगगणान्संमोहयन्नागतः ॥

उपसहार —

सर्वस्य धातारमचिन्त्यशक्ति सर्वागमान्तार्थविशेषवेद्यम् ।
परात्पर परम वेदितव्य सर्वावसाने सकृद्वेदितव्यम् ॥
कविं पुराण पुरुषोत्तमोत्तम सर्वेश्वर सर्वदेवैरुपास्यम् ।
अनादिमध्यान्तमनन्तमव्यय शिवाच्युताम्भोरुहगर्भभूधरम् ॥
स्वेनावृत सर्वमिद प्रपञ्च पञ्चात्मक पञ्चसु वर्तमानम् ।
पञ्चीकृतानन्तभवप्रपञ्च पञ्चीकृतस्वावयवैरसवृतम् ॥
परात्पर यन्महतो महान्त स्वरूपतेजोमयशाश्वत शिवम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

नारदपितामहप्रश्नोत्तरात्मिकाया उपदेशाख्यप्रकरणनवकयुताया-मस्यामुपनिषदि प्रथमोपदेशे मोक्षौपयिकोपनयनाद्यखिलसस्काराभि-धानपूर्वक सन्यासोचितस्वरूप सगृह्यते ॥

द्वितीयोपदेशे—नारदस्य पितामहात्पूर्वोक्तार्थाधिगमप्रकारो निरूप्यते ॥

तृतीयोपदेशे—सन्यासाधिकारिण सन्यासविधिराभिधीयते ॥

तुरीयोपदेशे—सन्यासाङ्गभूता शान्तिदान्त्यादयो धर्मा प्रतिपाद्यन्ते ॥

पञ्चमोपदेशे—सन्यासतदाचारभेदा निरूप्यन्ते ॥

षष्ठोपदेशे—भ्रमरकीटन्यायेन स्वरूपाभ्यास जाग्रदाद्यवस्थाभेदाना वर्णाश्रमलक्षणाना च निरूपण दृश्यते ॥

सप्तमोपदेशे —यतीना नियमा निरूप्यन्ते ॥

अष्टमोपदेशे—ससारोत्तारकब्रह्मप्रणवाद्यभिधान दृश्यते ॥

नवमोपदेशे—ब्रह्मस्वरूपपरिज्ञानवतो विष्णुपदावाप्तिप्रकारो निरूप्यते ॥

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा दृश्यते । अथर्वशाखीयेतीय मुद्रिता च । मुद्रितकोशे नवमोपदेशान्ते इतोऽप्यधिक कश्चन ग्रन्थभागो दृश्यते । इय चोपनिषत् परिव्राजकाभरणनाम्नाऽपि व्यवहृता ज्ञायते ॥

No 328 (3581/36)

नारदपरिव्राजकोपनिषत्

Nāradaprıvrājakopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—20 × 2¼ ınches
Character—Āndhra
Folıos—39–40
Lınes on a page—12
Letters ın a lıne—110

Age of Ms—Old
Condıtıon of Ms—Damaged on one sıde
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 327 कोशवत्

उपसहार —

इत्यादिष्ट आचार्यैर्दण्डं कटिसूत्र कौपीन शाटीमेक कमण्डलुं पादादिमस्तकप्रमाणमव्रण समं सौम्यमकाकपृष्ठ सलक्षण वैणव दण्डमेकमाचमनपूर्वक 'सखा मा गोपायोजस्सखायोऽसीन्द्रस्य वज्रोऽसि वार्त्रघ्नश्शर्म मे भव यत्पाप तन्निवारय' इति दण्डं परिग्रहेज्जीवन जीवनाधारभूतं मा ते

प्रतिपाद्यविषय —

No 327 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

उपनिषदियमस्मिन् कोशे समग्रप्रायचतुर्थोपदेशान्ता मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 329 (2367/2)

नारायणोपनिषत्

Nārāyanopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—9 × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—5-6
Lines on a page—11
Letters in a line—32

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओम्। अथ पुरुषो ह वै नारायणोऽकामयत । प्रजास्सृजेयेति । नारायणात् प्राणो जायते। मनस्सर्वेन्द्रियाणि च । ख वायुर्ज्योतिराप पृथिवी विश्वस्य धारिणी। नारायणाद्ब्रह्मा जायते। नारायणाद्रुद्रो जायते॥

उपसहार —

माध्यदिनमादित्याभिमुखोऽधीयान. पञ्चमहापातकोपपात च्यते। सर्ववेदपारायणपुण्य लभते। नारायणसायुज्यमाप्नोति नारायणसायुज्यमाप्नोति य एव वेदत्युपनिषत्॥

॥ श्रीमन्नारायणोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र भगवतो नारायणस्य सकल्पात्प्राणेन्द्रियभूतानामुत्पत्ति, तस्मादेव ब्रह्मरुद्रेन्द्रादीना स्वस्वकार्येषु प्रवृत्त्यादिक च ऋग्वेदशिरोधीतमभिहितम्, तथा यजुर्वेदशिरोधीत नारायणस्य ब्रह्मशिवाद्यन्तर्यामित्वजगद्व्याप्त्यादिक, सामवेदशिरोधीत नारायणाष्टाक्षरमन्त्रस्वरूपतदध्ययनफलादिक, अथर्वशिरोधीत प्रणवोपासनाष्टाक्षरमन्त्रोपासनाभ्यां दिव्यलोकगमनादिक चाभिहित दृश्यते। तथाऽन्ते एतदुपनिषदध्ययनफलं च प्रतिपाद्यते॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा याजुषीति मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 330 (1973/8)

नारायणोपनिषत्

Nārāyanopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—15 × 1 ınches
Character – Nāgarī
Folıos—143–144
Lınes on a page—4
Letters ın a lıne—68

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 329 कोशवत्

उपसंहार —

No 329 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 329 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 329 कोशवत्

No 331 (3621/7)

नारायणोपनिषत्

Nārāyanopnısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—9' × $1\frac{1}{2}$ ınches

Character—Grantha
Folıos—10–12

Lines on a page—7

Letters in a line—24

Age of Ms—Old

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 329 कोशवत्

उपसंहार —

No 329 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 329 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 329 कोशवत्

No 332 (863/12)

नारायणोपनिषत्

Nārāyanopanisat

Substance—Palm-leaf

Size—$8\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches

Character—Kannada

Folios—64-65

Lines on a page—5

Letters in a line—34

Age of Ms—Old

Condition of Ms—Worm-eaten

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 392 कोशवत्

उपसंहार —

No 329 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 329 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 329 कोशवत्

No 333 (2347/3)

नारायणोपनिषत्

Nārāyanopanisat

Substance—Palm-leaf

Size—7 × $1\frac{1}{2}$ inches

Character—Grantha

Folios—15-16

Lines on a page - 9

Letters in a line—22

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 329 कोशवत्

उपसंहार —

No 329 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 329 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 329 कोशवत्

No 334 (1468/4)

नारायणोपनिषत

Nārāyanopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—18 × 1½ inches
Character—Āndhra
Folios—2-3
Lines on a page—6
Letters in a line—70

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 329 कोशवत्

उपसहार —

No 329 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 329 कोशवत्

वक्तव्याविशेष —

No 329 कोशवत्

No 335 (B 456/1)

निरालम्बोपनिषत्

Niralambopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches

Character - Āndhra
Folios—17-20

Lines on a page—11
Letters in a line—20
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओ पूर्णमद इति शान्ति ।

येषामज्ञानजन्तूना समस्तारिष्टशान्तये ।
यद्यद्बोद्धव्यमखिलं तदाशङ्क्य ब्रवीम्यहम् ॥

किं ब्रह्म क ईश्वर को जीव का प्रकृति क परमात्मा को ब्रह्मा को विष्णु को रुद्र क इन्द्र॰ कश्शमन कस्सूर्य॰ कश्चन्द्र॰ के सुरा॰ के पिशाचा के मनुष्या का स्त्रिय॰ के पश्वादय किं स्थावर के ब्राह्मणादय का जाति किं कर्म किमकर्म किं ज्ञान किमज्ञान किं सुखं किं दु ख क॰ स्वर्ग को नरक॰ को बन्ध को मोक्ष॰ क उपास्य॰ क॰ शिष्य को विद्वान् को मूढ किमासुर किं तप किं परमपद किं ग्राह्य किमग्राह्य क सन्नथासीत्याशङ्क्याह ॥

उपसहार —

सर्वधर्मान् परित्यज्य निर्ममो निरहकारो भूत्वा ब्रह्मेष्ट शरणमुपगम्य तत्त्वमसि सर्वं खल्विद ब्रह्म नेह नानास्ति किञ्चनेत्यादि महावाक्यार्थानुभवज्ञानात् ब्रह्मैवाहमस्मीति निश्चित्य निर्विकल्पसमाधिना स्वतन्त्रो यतिश्चरति स सन्यासी स मुक्तस्स पूज्यस्स योगी स परमहसस्सोऽवधूत॰ स ब्राह्मण इति । निरालम्बोपनिषद योऽधीते गुर्वनुग्रहत सोऽग्निपूतो भवति स वायुपूतो भवति न स पुनरावर्तते न स पुनरावर्तते पुनर्नाभिजायते पुनर्नाभिजायत इत्युपनिषत् ॥

॥ निरालम्बोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र ब्रह्मेश्वरजीवप्रकृतिपरमात्मब्रह्मविष्णुरुद्रेन्द्रशमनसूर्यचन्द्रसुरासुरपिशाचमनुष्यस्त्रीपशुस्थावरब्राह्मणादिजातिकर्माकर्मज्ञानाज्ञानसुख - दुःखस्वर्गनरकबन्धमोक्षोपास्याशिष्यविद्वन्मूढासुरतप परमपदग्राह्यस - न्यासिना स्वरूप प्रश्नपूर्वकमुत्तरितं दृश्यते ॥

विशेष्यविशेष

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा शुक्लयजुश्शाखीयेति मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 336 (C 1507)

निरालम्बोपनिषत्

Nirālambopanisat

Substance—Paper
Size—$9\frac{1}{2} \times 5$ inches
Character—Nāgarī
Folios—3
Lines on a page—13
Letters in a line—32

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं सह नाववत्विति शान्ति । हरि॰ ओम् ॥
नमश्शिवाय गुरवे सच्चिदानन्दमूर्तये ।
निष्प्रपञ्चाय शान्ताय निरालम्बाय तेजसे ॥
निरालम्ब समाश्रित्य सालम्ब विजहाति य ।
स सन्यासी च योगी च कैवल्य पदमश्नुते ॥
एषामज्ञानजीवाना समस्तारिष्टशान्तये ।
यद्यद्बोद्धव्यमखिलं तमाशङ्क्य ब्रवीम्यत॰ ॥

ओं किं ब्रह्म किं शबल ब्रह्म क ईश्वर॰ को जीव॰ का प्रकृति॰ के ब्रह्माद्या॰ क परमात्मा को ब्रह्मा को विष्णु॰ को रुद्र॰ क इन्द्र॰ कश्शमनः कस्सूर्य॰ कश्चन्द्र॰ के सुरा॰ के पिशाचा॰ के मनुष्या॰ का॰ स्त्रियः के पश्वादय किं स्थावर के ब्राह्मणादय॰ का जाति॰ किं कर्म किमकर्म ॥

उपसहार —

ग्राह्यमितिच देशकालवस्तुपरिच्छेदराहित्य चिन्मात्रस्वरूप ग्राह्यम्। अग्राह्यमितिच स्वस्वरूपव्यतिरिक्त मायामनोमय बुद्ध्यादीन्द्रियगो-

चर जगत्सत्यत्वचिन्तनमग्राह्यमिति निरालम्बोपनिषद्बोध्यते। स सर्वमयं ब्रह्म भूत्वा सर्वान् कामानुपभुञ्जन् मुक्तोऽबन्धो यो जायते पुनर्नाभिजायते पुनर्नाभिजायते पुनर्नाभिजायते ओ तत्सत् ॥

॥ इति निरालम्बोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 335 कोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे समग्रेयमुपनिषत् दृश्यते। कोशेऽस्मिन् क्वचित्काचिदाशङ्कोत्तरग्रन्थयो· पूर्वापरभाववैलक्षण्यं क्वचित्क्वचित्पाठवैलक्षण्य च दृश्यते ॥

No 337 (B 124/13)

* निर्लेपोपनिषत्

* Nirlepopanisat

Substance—Paper

Size—$7\frac{3}{4} \times 6$ inches

Character—Kannada

Folios—60-61

Lines on a page—11

Letters in a line—16

Age of Ms —Appears to be modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Not so very correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat, besides describing the characteristics of a Yogin, states the necessity of performing the five duties, namely, besmearing the body with Bhasma, the wearing of Rudrāksa, the worship of Lingam, the uttering of Pañchāksarī mantram, the recital of Rudrādhyāya It also relates how the five elements are pervaded by Lingam and how those five elements point to the underlying unity, namely, Śiva The method of pondering over the above-mentioned

nature of Lingam and the fruit of wearing the same on one's chest are also dealt with

उपक्रम —

अथ हैन पैप्पलाद कात्यायनो ब्रह्मविष्णू ब्रह्मापर पर ब्रह्मान्वेषमाणोऽनुन्मत्तवदाचरन्निदमाह—भगवन् केनैतस्मिन् ससारे ?

सक्तोऽपि पत्थ्र(थ्य)श्शृणु वाक्यमेत-
त्सारात् सार सर्ववेदान्तगुह्यम् ।
कामक्रोधौ लोभमोहौ मदश्च
मात्सर्य च त्यज्यते येन योगी ॥

भस्मालेपस्सर्वगात्रेषु नित्य रुद्राक्षाणा धारण लिङ्गपूजा ।
पञ्चाक्षर्यास्स जपश्चित्तवृत्त्या रुद्राध्याय पञ्चकृत्य न चान्यत् ॥

उपसहार —

कामो लोभो मोह एतान्निदध्यात् शिवद्रोही शिवभक्तैरनिन्द्य. । शिवप्रसादे च पराङ्मुखेन दात्रोस्तस्मिन् मदमात्सर्य एतान्नियुञ्जीत भगवान् नीलकण्ठ. ॥

एव स्थित्वा संसृतौ वर्तमान ससारीव सुखदु खादिभोक्ता ।
उन्मत्तमूकबाधिरान्धवत्सदा विभाव्यमानो मूढधीभिर्विमुक्तः ॥

इत्याह भगवान् पिप्पलादो हृदि लिङ्ग धृत्वा मूढोऽपि पर ज्योति. प्रविशति पर ज्योति प्रविशत्यो सत्यमित्युपनिषत् ॥

॥ इति निर्लेपोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र योगिना लक्षणमभिधाय भस्मालेपरूद्राक्षधारणलिङ्गपूजनपञ्चाक्षरीजपरुद्राध्यायाध्ययनाख्यकृत्यपञ्चकस्यावश्याचरणीयत्व प्रकाश्य लिङ्गस्य पञ्चात्मकत्वमुपवर्ण्य भूतपञ्चकस्य शिवात्मकत्वमुपपाद्य तदनुध्यानप्रकारमुक्त्वा हृदये लिङ्गधारणफल च प्रतिपादित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितयमुपनिषदस्मिन् कोशे समग्रा च दृश्यते । तत्रतत्रोपनिषत्सु आदौ परिदृश्यमानस्तयत्तच्छाखीयशान्तिमन्त्रपाठोऽत्र न दृश्यते ॥

No 338 (B 457/1)

निर्वाणोपनिषत्

Nirvānopanisat

Substance - Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—2
Lines on a page—13
Letters in a line—18

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—complete

उपक्रम —

वाङ्मे मनसीति शान्ति ॥

ओम् । अथ निर्वाणोपनिषद् व्याख्यास्याम । परमहसस्सोऽह परिव्राजका पश्चिमलिङ्गाः मन्मथक्षेत्रपाला । गगनसिद्धान्तु (त) अमृतकल्लोलनदी । अक्षय निरञ्जनम् । निस्सशय ऋषि । निर्वाणो देवता । निष्कु(ष्कु)लप्रवृत्ति । निष्केवलज्ञानम् । ऊर्ध्वाम्नाय । निरालम्बपीठम् । संयोगदीक्षा । वियोगोपदेश. । दीक्षा सन्तोष. । पावन च द्वादशादित्यावलोकनम् । विवेकरक्षा । करुणैव केळि. । आनन्दमाला ॥

उपसंहार —

अनाहतमन्त्रम् । आक्रियैव जुष्टम् । स्वेच्छाचारस्वस्वभावो मोक्ष. । परब्रह्मप्लववदाचरणम् । ब्रह्मचर्यशान्तिसङ्ग्रहणम् । ब्रह्मचर्याश्रमे अधीत्य वानप्रस्थाश्रमे अधीत्य सर्वविन्यास सन्यास अन्ते ब्रह्माखण्डाकार नित्य सर्वं देहनाशनम् । एतन्निर्वाणदर्शन शिष्य पुत्रं विना न देयमित्युपनिषत् ॥

॥ निर्वाणोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र परमहंससंन्यासिनां स्वरूपधर्माचाराः प्रतिपाद्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यते। ऋक्शाखीयेति मुद्रिता-चेयमुपनिषत् ॥

No 339 (3581/32)

निर्वाणोपनिषत्

Nırvānopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—20 × $2\frac{1}{4}$ ınches
Character—Āndhra
Folıos—35
Lınes on a page—3
Letters ın a lıne—102

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Coırect
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 338 कोशवत्

उपसहार —

No 338 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 338 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 338 कोशवत्.

No. 340 (1973/15)

नृसिंहतापनीयोपनिषत्

Nrsımhatāpanīyopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—15 × 1 ınch

Character—Nāgarī
Folıos—167-195

Lines on a page—4
Letters in a line—68
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओम् ॥ भद्रं कर्णेभिः शृणुयाम देवाः—शान्तिश्शान्तिश्शान्तिः ॥ आपो वा इदमासन् सलिलमेव, स प्रजापति पुष्करपर्णे समभवत् । तस्यान्तर्मनसि कामस्समवर्तत, इदं सृजेयमिति । तस्माद्यत्पुरुषो मनसाऽधिगच्छति, तद्वाचा वदति, तत्कर्मणा करोति । तदेषाऽभ्यनूक्ता । कामस्तदग्रे समवर्तताधि । मनसो रेत प्रथम यदासीत् । सतो बन्धुमसति निरविन्दन् । हृदि प्रतीष्या कवयो मनीषेति । उपैन तदुपनमति । यत्कामो भवति । य एव वेद ॥

उपसहार —

किं तेन, न किञ्चनेति होचु , यूयमेवाश्चर्यरूपा इति होवाच, न चेत्याहोमित्यनुजानीध्वम् । ब्रूतैनमिति, ज्ञातो ज्ञातश्चेति होचु , न चैवमिति होचु', ब्रूतैवैनमात्मसिद्धमिति होवाच । पश्याम एव भगवन् , न च वय पश्यामः, नैव वय वक्तु शक्नुमः, नमस्ते भगवन् प्रसीदेति होचु , न भेतव्य पृच्छतेति होवाच, कैषाऽनुज्ञेत्येष एवात्मेति होवाच, ते होचुर्नमस्तुभ्य वय त इति, इति ह प्रजापतिर्देवाननुशशास । तदेष श्लोकः ॥

ओतमोतेन जानीयादनुज्ञातारमान्तरम् ।
अनुज्ञामद्वय लब्ध्वा उपद्रष्टारमाव्रजेत् ॥

॥ इत्युत्तरतापिनी समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पूर्वोत्तरभागद्वयेन विभक्तायामस्यामुपनिषदि पूर्वभागे—श्रीनृसिंह ब्रह्मविद्यायाः साख्यायिकाप्रदर्शनमवतारण, सामसबन्धित्वेन पृथिव्यादिलोकानामुपासन, साङ्गसामोपासन, सामाङ्गदेवतानामग्न्यादिदेवतानामुपासनं, आरूढयोगस्य नरकेसारिण उपासनाकारविशेषादिनिरूपणपूर्वक सामचतुष्टयोद्धारप्रकाशनं, साख्यायिकमधिकारिविशेषणान्तरकथन, प्रणवचतुर्मात्राव्यूहोपासनं, हृदयाद्यङ्गपञ्चकोपन्यासससहित पादाक्षरस-

ख्यापूर्वककृत्स्नमूलमन्त्राक्षरसङ्ख्यानिरूपण, मूलमन्त्रगतपदोद्धारपूर्वक तदर्थप्रकाशन, मूलमन्त्रजपोपयोगिशक्तिबीजादिनिरूपण, मूलमन्त्राङ्गमन्त्राणामुद्देश, प्रणवसावित्रीमहालक्ष्मीनृसिंहगायत्रीरूपाणामङ्गमन्त्राणा व्याख्यानपूर्वक द्वात्रिंशन्नृसिंहव्यूहस्तुतिमन्त्राणा प्रदर्शन, नृसिंहयन्त्रस्वरूप प्रकाश्य तत्र मन्त्रोद्धारक्रमं चोपवर्ण्य नृसिंहविद्याफलविशेषप्रतिपादनं, एतन्नृसिंहविद्यानुष्ठानाध्ययनजपादिकर्तुस्तारतम्यनिरूपणपूर्वक फलतारतम्यनिरूपणादिक चेत्येतत्सर्वमभिहित दृश्यते ॥

उत्तरस्मिश्च भागे—प्रणवमहिमानुवर्णनपूर्वक प्रणवोपासनाप्रकारं प्रकाश्य तन्मुखेन ब्रह्मणः स्वरूपादिक विस्तरेणोपपादित दृश्यते ॥

वक्तव्याविशेष —

अथर्वशाखान्तर्गतेयमुपनिषन्मुद्रिता, कोशेऽस्मिन् समग्रा च दृश्यते ॥

No. 341 (3621/13)

नृसिंहतापनीयोपनिषत्

Nrsımhatāpanīyopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ ınches
Character—Grantha
Folıos—24–50
Lınes on a page—8
Letters ın a lıne—32

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 340 कोशवत्.

उपसहार —

No 340 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 340 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 340 कोशवत्

No 342 (B 458/1)

नृसिंहतापनीयोपनिषत्

Nrsımhatāpanīyopanısat.

Substance—Paper
Sıze—8 × 6 ınches
Character—Āndhra
Folıos—267-296
Lınes on a page—11
Letters ın a lıne—20

Age of Ms —Modern
Condıtıon of Ms —Good
Coriect or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 340 कोशवत्

उपसंहार —

No 340 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 340 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 340 कोशवत्

No 343 (C 1727)

नृसिंहतापनीयोपानिषत्

Nrsimhatāpanīyopanisat

Substance—Paper
Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—12
Lines on a page—15
Letters in a line—23

Age of Ms —Ancient
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 340 कोशवत्

उपसहार —

तद्वा एतत्पर धाम मन्त्रराजाध्यापकस्य, यत्र न सूर्यस्तपति, न वायुर्वाति, यत्र न चन्द्रमा भाति, यत्र न नक्षत्राणि भान्ति, यत्र नाग्निर्दहति, यत्र न मृत्यु· प्रविशति, यत्र न दु·ख, सदानन्द शान्त शाश्वत सदाशिवं ब्रह्मादिवन्दित योगिध्येयं परम पद, यत्र गत्वा न निवर्तन्ते योगिन· । तदेतदृचाऽभ्युक्तम् । तद्विष्णो· परमं पद सदा पश्यन्ति सूरय । दिवीव चक्षुराततम् । तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवासस्समिन्धते । विष्णोर्यत्परमं पदम् । तदेतन्निष्कामस्य भवति तदेतन्निष्कामस्य भवति । ओं तत्सत् ॥

॥ इत्याथर्वणे नृसिंहपूर्वतापनीये पञ्चमोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 340 कोशे द्रष्टव्य·.

वक्तव्यविशेष

अस्मिन् कोशे पूर्वतापनीयमात्र खण्डपञ्चकात्मकमुपलभ्यते । अथर्ववेदान्तर्गतेयमुपनिषन्मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 344 (4136/23)

पञ्चब्रह्मोपनिषत्.

Pañcabrahmopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 2$ inches
Character—Āndhra
Folios—93–94
Lines on a page—16
Letters in a line—50

Age of Ms --Old
Condition of Ms—Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सह नावत्विति शान्ति. ॥

अथ पैप्पलादो भगवान् भो किमादौ किं जातमिति सद्योजातमिति किं भगव इति अघोर इति किं भगव इति वामदेव इति किं वा पुनरिमे भगव इति तत्पुरुष इति किं वा पुनरिमे भगव इति सर्वेषा दिव्याना (विद्याना) प्रेरयिता ईशान इति। ईशानो भूतभव्यस्य सर्वेषां देवयोनि (गि)नाम्। कति वर्णा. कति भेदा. कति शक्तयो यत्सर्वं तद्गुह्य तस्मै नमो महादेवाय महारुद्राय प्रोवाच तस्मै भगवान् महेश ॥

उपसहार —

अतश्च कारणं नित्यमेकमेवाद्वय खलु।
अत्र कारणमद्वैतं शुद्धचैतन्यमेव हि ॥
अस्मिन् ब्रह्मपुरे वेश्म दहर यदिद मुने।
पुण्डरीकं तु तन्मध्ये आकाशो दहरोऽस्ति तत् ॥
स शिवस्सच्चिदानन्दस्सोऽन्वेष्टव्यो मुमुक्षुभि.।
अयं हृदि स्थितस्साक्षी सर्वेषामविशेषत. ॥
तेनायं हृदय प्रोक्तं शिवस्संसारमोचक ।
इत्युपनिषत् ॥ सह नाववत्विति शान्ति ॥

॥ पञ्चब्रह्मोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

सद्योजातादिमन्त्रपञ्चकप्रतिपाद्य परमेश्वरमूर्तिपञ्चक तन्मुखानि तद्वर्णाकारादीनि तच्छक्तय· तदुपासनानि उपासनाना फलानि शम्भो-ब्रह्मात्मैकत्वेनानुध्यान, तद्देवताकपञ्चाक्षरमन्त्रजपादिक चेत्येतत्सर्व-मत्र सङ्ग्रहेण प्रतिपादित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा यजुश्शाखान्तर्गतेति मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 345 (B 459/1)

पञ्चब्रह्मोपनिषत्

Pañcabrahmopanısat

Substance—Paper
Sıze—8 × 6 ınches
Character—Andhra
Folıos—151-154
Lınes on a page—11
Letters ın a lıne—20
Age of Ms — Modern
Condıtıon of Ms — Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 344 कोशवत्

उपसहार·—

No 344 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 344 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 344 कोशवत्

No 346 (B 230/2)

*पञ्चीकरणोपनिषत्.

* Pañcikaranopanısat

Substance—Paper
Sıze—8 × 6 ınches
Character—Kannada
Folıos—27-31
Lınes on a page—12
Letters ın a lıne—16

Age of Ms —Modern
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Incorrect
Complete or ıncomplete—Complete

Subject ın brıef —

This Upanısat explaıns the method of creatıon—how the five elements unıte to gıve rıse to mortal bodıes, what theır specıal characterıstıcs are The nature and the Abhımānıns of the three bodıes, namely, gross, subtle and psychıc, as well as the merıts and actıons of these three bodıes are all descrıbed ın detaıl

उपक्रम —

ओं भद्र कर्णेभिरिति शान्तिः ॥ ओं पञ्चीकरणाधिकारनिमित्त उक्त.। अधिकारिणा शिष्याणां सर्वेश्वरकृपया गुरुरूपेण ज्ञानमु(नो)पदेश. । ज्ञानाद्विमुक्ति । अथ ज्ञान साधयेत् । ज्ञानादेव कैवल्यमिति श्रुते ।
. . . ज्ञान वदामि ते । आदौ ब्रह्म निर्गुण आसीत् । तत्काले प्रकृतिपुरुषौ न स्तः । केवलं ब्रह्मानन्दमासीत् । तत्राह ब्रह्मेति स्फूर्तिध्वानिरुद्भवति । सा माया चैतन्यावलोकिता गुण क्षोभिता भवति । माया व्यक्ताव्यक्तसदसती सद्व्यक्ता सा शुद्धादर्शरूपा सदसद्भि. परे ब्रह्मणि सलग्नमस्य प्रतिबिम्ब पुरुषाः । एव प्रकृतिपुरुषौ अच्छिन्नशाब्दितौ ॥

उपसहार —

तथैव महाकारणदेहं तुर्यावस्था प्रत्यगात्मा अभिमानिमूर्ध्नि स्थानम्। आनन्दावभासभोग शुद्धसत्त्वगुण मसूरार्धप्रमाण एतादृश-महाकारणदेहत्वं न भवसि। एव देहचतुष्टयलक्षणं वा दृष्टान्त । साक्षी केवल निर्गुण ब्रह्मतत्त्वमिति श्रुते. स्वानुभव निश्चयम् ॥

सर्वभूतान्तरस्थाय नित्यमुक्तचिदात्मने।
प्रत्यक्चैतन्यरूपाय मह्यमेव नमो नम. ॥

ओं नमो ब्रह्मादिभ्यो—गुरुभ्यो नम. । सर्वप्रव(सर्वोपप्लव)रहित प्रत्यगर्थो ब्रह्मैवाहमस्मि ॥

भिद्यते हृदयग्रन्थि छिद्यन्ते सर्वसंशया. ।
क्षीयन्ते चास्य कर्माणि तस्मिन् दृष्टे परापरे ॥

॥ इत्युपनिषत् । भद्र—शान्ति ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सृष्टिक्रम. कथित., भूतपञ्चकस्य पञ्चीकरणप्रक्रिया प्रदर्शिता। विस्तरेण विराट्छरीरोत्पत्तिरभिहिता। स्थूलशरीरे पञ्चभूताना प्रत्येक स्वरूप कार्यं गुणाश्च कथिता । स्थूलसूक्ष्मकारणशरीराणा अवस्था अभिमानी अभिमानिनस्स्थानानि तत्तच्छरीरेषु गुणा. तत्तच्छरीर-कार्याणि चात्र विस्तरेण प्रतिपादितानि ॥

वक्तव्यावशाष

कोशेऽस्मिन् समग्रेयमुपनिषत्, अमुद्रिता च दृश्यते ॥

No 347 (B 460/1)

परब्रह्मोपनिषत्

Parabrahmopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches

Character—Andhra
Folios—6

Lines on a page—12
Letters in a line—18
Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः। अथ हैन महाशालश्शौनकोऽङ्गिरस भगवन्त पिप्पलाद विधिवदुपसन्नः पप्रच्छ। दिव्ये ब्रह्मपुरे के सम्प्रतिष्ठिता भवन्ति, कथ सृज्यन्ते, नित्यात्मन एष महिमा विभज्य एष महिमा विभुक एषः। तस्मै स होवाच। एतत्सत्य यद्ब्रवीमि ब्रह्मविद्या वरिष्ठाम्। देवेभ्य प्राणेभ्य पर ब्रह्मपुरे विरज निष्कळ शुभ्रमक्षर विरज विभाति। स नियच्छति मधुकरः। श्वेव विकर्मकः। अकर्मा स्वापीव स्थित। कर्मकरः कर्षकवत्फलमनुभवति। कर्ममर्मज्ञातृ कर्म करोति। कर्ममर्म ज्ञात्वा कर्म कुर्यात ॥

उपसहार —

शिखा ज्ञानमयी यस्य उपवीत च तन्मयम्।
ब्राह्मण्य सकल तस्य नेतरेषा नु(तु)किञ्चन ॥
इद यज्ञोपवीत तु परम यत्परायणम्।
विद्वान् यज्ञोपवीते स धारयेद्यस्स मुक्तिभाक् ॥
बहिरन्तश्चोपवीते विप्रस्संन्यस्तुमर्हति।
एकयज्ञोवीते तु नैव संन्यस्तुमर्हति ॥
तस्मात् सर्वप्रयत्नेन मोक्षापेक्षी भवेद्यति।
बहिस्सूत्र परित्यज्य स्वान्तस्सूत्र तु धारयेत् ॥

बहिः प्रपञ्चशिखोपवीतत्वमनादृत्व(दृत्य) प्रणवहसशिखोपवीतत्वमवलम्ब्य मोक्षसाधनं कुर्यादित्याह भगवान् शौनक इत्युपनिषत् ॥

॥ परब्रह्मोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

महाशालिपिप्पलादप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि निष्कामत्वमादौ प्रशस्य निरतिशयानन्दमाप्तुकामस्य मुमुक्षोः सन्यासिनः आवश्य-

कान्तशिखोपवीतप्रशंसनाय यषण्णवीततत्वात्मकमुपवीतस्वरूपमभिधाय बाह्यान्तरोपवीतधारणावश्यकत्वं चोक्त्वा ससारगतिं तन्निवृत्त्युपायं च निरूप्य परब्रह्मज्ञानवत एवोत्तमब्राह्मणत्वमित्यादिकमभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा आथर्वणीति मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 348 (4136/10)

परमहसपरिव्राजकोपनिषत्

Paramahamsaparivrājakopanisat

Substance—Palm leaf
Size—9½ × 2 inches
Character—Āndhra
Folios—43-45
Lines on a page—15
Letters in a line—50
Age of Ms —Old
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्रं कर्णेभिरिति शान्ति ॥ अथ पितामहस्स्वपितरमादिनारायणमुपसमेत्य प्रणम्य पप्रच्छ । भगवन् त्वन्मुखाद्वर्णाश्रमधर्मक्रम सर्व श्रुत, विदितमवगतम् । इदानीं परमहंसपरिव्राजकलक्षण वेदितुमिच्छामि । क॰ परिव्रजनाधिकारी । कीदृशं परिव्राजकलक्षणं । क॰ परमहस॰ । परिव्राजकत्व कथम् । तत्सर्व मे ब्रूहीति । स होवाच भगवानादिनारायणः ॥

उपसहार —

षड्भावविकारशून्य॰ स ज्येष्ठाज्येष्ठव्यवधानरहित॰ स स्वव्यतिरेकेण नान्यद्रष्टा आशाम्बरो न नमस्कारो न स्वाहाकारो न स्वधाकारश्च न विसर्जनपरो निन्दास्तुतिव्यतिरिक्तो न मन्त्रतन्त्रोपासको देवान्तरध्यानशून्योलक्ष्यालक्ष्यनिर्वर्तकस्सर्वोपरत सच्चिदानन्दाद्वयचिद्घनस्स पूर्णा-

नन्दैकबोधो ब्रह्मैवाहमस्मीत्यनवरत ब्रह्मप्रणवानुसन्धानेन यः कृतकृत्यो भवति स परमहसपरिव्राडित्युपनिषत् ॥ भद्र कर्णेभिरिति शान्ति· ॥

॥ परमहसपरिव्राजकोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पितामहनारायणप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि संन्यासपरिग्रहप्रकार तद्धर्मांश्चाभिधाय जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तितुरीयावस्थागोचरषोडशमात्रात्मकप्रणवानुसन्धानक्रमान्निरूप्य परमहसान् प्रशस्य तल्लक्षणं चाभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषत् समग्रा आथर्वणीति मुद्रिता चास्मिन् कोश उपलभ्यते ॥

No 349 (B 462/1)

परमहसपरिव्राजकोपनिषत्

Paramhamsaparivrājakopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—7
Lines on a page—11
Letters in a line—18

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 348 कोशवत्

उपसहार —

No 348 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 348 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 348 कोशवत्

No 350 (C 1533/1)

परमहंसोपनिषत्

Paramahamsopanisat

Substance—Paper
Size—12 × 5½ inches
Character—Andhra
Folios—8–9
Lines on a page—14
Letters in a line—38
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

पूर्णमद इति शान्तिः। अथ योगिनां परमहंसानां कोऽय मार्गः, तेषां का स्थितिरिति नारदो भगवन्तमुपसमेत्योवाच। त भगवानाह। योऽयं परमहंसमार्गो लोके दुर्लभतरो न तु बाहुल्यो यद्येको भवति स एव नित्यपूतस्थस्सएव वेदपुरुष इति विदुषो? मन्यन्ते। महापुरुषो यच्चित्तं (पुरुषे यच्चित्त) तत्सदा मय्येवावतिष्ठते। तस्मादहं च तस्मिन्नेवावस्थी युते? ॥

उपसंहार —

सर्वे कामा मनोगता व्यावर्तन्ते। दुःखे नोद्विग्नः सुखे निस्स्पृहः त्यागो रागे सर्वत्र शुभाशुभयोरनभिस्नेहो न द्वेष्टि न मोदश्च(मोदते)सर्वेषा मिन्द्रियाणां गतिरुपरमते। य आत्मन्यवावस्थीयते तत्पूर्णानन्दैकबोधस्तद्ब्रह्मैवाहमस्मि। कृतकृत्यो भवति। ओं तत्सत् ॥

॥ इत्यथर्वशिरोरहस्ये उपरिभागे परमहंसोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

नारदभगवत्प्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि परमहंसाख्यसन्यासिनो धर्मान् लक्षणं चाभिधाय भिक्षामात्रजीविनो यत्याभासान् विनिन्द्य परमहंसानामावश्यकं ब्रह्मानुसन्धानं प्रशंसितं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् समग्रेयमुपनिषदथर्वशाखान्तर्गततया मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 351 (1973/5)

परमहंसोपनिषत्

Paramahamsopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inch
Character—Nāgarī
Folios—137–139
Lines on a page—4
Letters in a line—68

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 350 कोशवत्

उपसंहार —

No 350 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 350 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 350 कोशवत्

No 352 (3621/5)

परमहंसोपनिषत्.

Paramahamsopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—7-8
Lines on a page—8
Letters in a line—32
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 350 कोशवत्.

उपसहार —

No 350 कोशवत.

प्रातिपाद्यविषय —

No 350 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 350 कोशवत्.

No 353 (B 463/1)

पाशुपतब्रह्मोपनिषत्.

Pāsupata brahmopanisat

Substance—Paper
Size—8×6 inches
Character—Āndhra
Folios—7
Lines on a page—12
Letters in a line—20
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं भद्रं कर्णेभिरिति शान्ति ॥ अथ ह वै स्वयम्भूर्ब्रह्मा प्रजास्सृजानीति कामकामो जायते। कामेश्वरो वैश्रवण । वैश्रवणा ब्रह्मपुत्रो वालखिल्य स्वयम्भुं परिपृच्छति। जगता का विद्या का देवता जाग्रत्तुर्ययो अस्य को देव । युगानि कस्य वशानि। काला कियत्प्रमाणा । कस्याज्ञया रविचन्द्रग्रहादयो भासन्ते । कस्य महिमा गगनस्वरूप । एतदह श्रोतुमिच्छामि । नान्यो जानाति । ब्रूहि ब्रह्मन्। स्वयम्भूरुवाच—

उपसहार —

अस्ति चेदस्तितारूपा ब्रह्मैवास्तित्वलक्षणम् ।
अस्तितालक्षणा सत्ता सत्ता ब्रह्म न चापरा ॥
नास्ति सत्तातिरेकेण नास्ति माया च वस्तुत ।
योगिनामात्मनिष्ठाना माया ह्यात्मनि कल्पिता ॥
सा ? (क्षि)रूपतया भाति ब्रह्मज्ञानेन बाधिता ।
ब्रह्मवित् ज्ञानसम्पन्न प्रतीतमखिलं जगत् ॥
पश्यन्नपि सदा नैव पश्यति स्वात्मन पृथक् ॥
॥ इत्युपनिषत् ॥ पाशुपतब्रह्मोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

वालखिल्यस्वयभूप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि कृत्स्नस्य जगतो ब्रह्मात्मकत्वाभिधानपूर्वक ब्रह्मविद्याया एव यागत्व निरूप्य तदुपकरणानि चाभिधाय ब्रह्मविद्या प्रशस्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषत्समग्रा अस्मिन् कोशे दृश्यते, अथर्वशाखीयेति मुद्रिता च ॥

No 354 (3581/13)

* पिण्डोपनिषत्

* Pindopanisat

Substance—Palm-leaf | Character—Andhra
Size—20 × 2¼ inches | Folios—24

Lines on a page—3

Letters in a line—104

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat describes the condition of a dead man until the tenth day after his death It also states the method of his assuming another body by means of the Pindas or balls of rice offered by his sons, etc , until the tenth day

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्ति –

देवता ऋषयस्सर्वे ब्रह्माणमिदमब्रुवन् ।
मृतस्य दीयते पिण्ड कथ गृह्णात्यचेतन. ॥
भिन्ने पञ्चात्मके देहे गते पञ्चसु पञ्चधा ।
हसस्त्यक्त्वा गतो देह कस्मिन् स्थाने व्यवस्थितः ॥
त्र्यह वसति तोयेषु त्र्यह वसति चाग्निषु ।
त्र्यहमाकाशगो भूत्वा दिनमेक तु वायुग ॥
प्रथमेन तु पिण्डेन कलाना यस्य सम्भव. ।
द्वितीयेन तु पिण्डेन मासत्वक्शोणितोद्भव ॥
तृतीयेन तु पिण्डेन मतिस्तस्याभिजायते ।
चतुर्थेन तु पिण्डेन अस्थिमज्जा प्रजायते ॥
पञ्चमेन तु पिण्डेन हस्ताङ्गुल्यशिरो मुखम् ॥

उपसहार —

षष्ठेन कृतपिण्डेन हृदय तालु जायते ।
सप्तमेन तु पिण्डेन दीर्घमायुः प्रजायते ॥
अष्टमेन तु पिण्डेन वाच पुष्यति वीर्यवान् ।
नवमेन तु पिण्डेन सर्वेन्द्रियसमाकु[हृ]तिः ॥
दशमेन तु पिण्डेन भावाना पुवन(उदयः) तथा ।
पिण्डेपिण्डे शरीरस्य पिण्डदानेन सम्भवः ॥

॥ इति पिण्डोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

त्यक्तदेहस्य देहत्यागादारभ्य दिनदशकपर्यन्त स्थितिक्रम प्रदर्शित । तमुद्दिश्य आदिनदशक पुत्रादिदत्तेभ्य पिण्डेभ्य तस्य शरीरान्तरोत्पत्तिक्रमश्च कथितो दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यते, इयममुद्रिता च ॥

No 355 (B 124/9)

पिप्पलोपानिषत् (शरभोपनिषत्)

Pippalopanisat

Substance—Paper
Size—$7\frac{3}{4} \times 6$ inches
Character—Kannada
Folios—44–46
Lines on a page—12
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

अथ हैन पैप्पलादो ब्रह्माणमुवाच । भो भो भगवन् ब्रह्मविष्णुरुद्राणा मध्ये को वाऽधिकतरो ध्येयश्च, तत् त्वमेव नो ब्रूहि इति ॥

तस्मै स होवाच पितामहश्च
हे पिप्पलाद श्रृणु वाक्यमेतत् ।
बहूनि पुण्यानि कृतानि येन
तेनैव लभ्य. परमेश्वरोऽसौ ॥
यस्याण्डजोऽह हरिरिन्द्रमुख्या
मोहान्न जानन्ति सुरेन्द्रमुख्या ।
यो ब्रह्माण विदधाति तस्मै
वेदाश्च सर्वान् प्रहिणोति चाग्रथम् ॥
प्रभु वरेण्यं पितर महेश ।
भमापि विष्णोर्जनक देवमीड्यम् ॥

उपसहार —

तस्मै महाग्रासाय महेश्वराय नम । एतद्धै—
पैप्पलाद महाशास्त्र न ददेद्यस्य कस्य चित् ॥
नास्तिकाय नभक्ताय न शठाय न दाम्भिके ।
सच्छिष्याय विरक्ताय सुदृढाय सुशीलिने ॥
दातव्य शम्भुभक्ताय गुरुभक्ताय धीमते ॥

पैप्पलाद धर्मशास्त्र योऽधीते सर्वपापाद्विमुक्तो भवति। सर्ववेदाध्यायी भवति। पापमानाध्यायी भवति। ससन्त (सतत) शिवप्रियो भवतीत्याह परब्रह्म । भेदेते(योऽधीते) सोप्येवमेव भवति, इत्यों सत्यमित्युपनिषत् ॥

॥ इति पिप्पलादोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पिप्पलादब्रह्मप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि दक्षयज्ञविध्वसनविषपानशरभावतरणविष्णुवरप्रदानादिरुद्रचरित्रवर्णनपूर्वक रुद्रस्याधिक्यमुपवर्ण्य तस्यावश्यध्येयत्व चाभिधायैतदुपनिषत्पाठफल चाभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषत् अस्मिन् कोशे समग्रा दृश्यते ॥ इयमुपनिषत् शरभोपनिषन्नाम्ना मुद्रिता दृश्यते। मुद्रितायां चास्यामुपनिषदि मध्ये कतिचन श्लोका अधिका दृश्यन्ते। तत्र तत्र किंचित्पाठभेदादिकमपि दृश्यते ॥

No 356 (4136/3)

पैङ्गलोपनिषत्

Paingalopanisat

Substance—Palm-leaf | Character—Andhra
Size—9½ × 2 inches | Folios—13-16

Lines on a page—15

Letters in a line—50

Age of Ms—Old

Condition of Ms—Worm-eaten

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

पूर्णमद इति शान्ति । अथ हैन पैङ्गलो याज्ञवल्क्यमुपसमेत्य द्वादशवर्षशुश्रूषापूर्वक परमरहस्यकैवल्यमनुब्रूहीति पप्रच्छ। स होवाच याज्ञवल्क्य । सदेव सोम्येदमग्र आसीत्। तत् नित्यमुक्तमविक्रिय सत्यज्ञानानन्द परिपूर्ण सनातनमेकमेवाद्वितीय ब्रह्म। तस्मान्मरुशुक्तिकास्थाणुस्फटिकादौ जलरौप्यपुरुषरेखादिवत् लोहितशुक्लकृष्णा गुणमयी गुणसामान्यानिर्वाच्या मूलप्रकृतिरासीत्। तत्प्रतिबिम्बित यत्तत् साक्षि चैतन्यमासत्॥

उपसहार —

तेनेतिहासपुराणाना रुद्राणा शतसहस्राणि जप्तानि फलानि भवन्ति। प्रणवानामयुत जप्त भवति। दश पूर्वान् दशोत्तरान् पुनाति। स पङ्क्तिपावनो भवति। स महान् भवति। ब्रह्महत्यासुरापानस्वर्णस्तेयगुरुतल्पगमनरेतस्सयोगपातकेभ्य. पूतो भवति। तद्विष्णो. परम पदं सदा पश्यन्ति सूरय। दिवीव चक्षुराततम्। तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवासस्समिन्धते। विष्णोर्यत्परम पदम्। ओं सत्यमित्युपनिषत्। पूर्णमद इति शान्ति॥

॥ पैङ्गलोपनिषत् समाप्ता॥

प्रतिपाद्यविषय —

पैङ्गलयाज्ञवल्क्यप्रश्नोत्तररूपाया चतुरध्यायीपरिमितायामस्यामुपनिषदि—

प्रथमाध्याये—अद्वितीयब्रह्मणस्सकाशान्मूलप्रकृत्यावरणविक्षेपस्थूलशक्त्यादिद्वारा जगत्सृष्टिक्रम प्रतिपाद्यते॥

द्वितीयाध्याये—स्थूलसूक्ष्मकारणशरीरोत्पत्तिकथनपूर्वक जीवब्रह्मणो. स्वरूप विविच्यते॥

तृतीयेऽध्याये—महावाक्यस्य अर्थविवरणपूर्वकं श्रवणमनननिदिध्यासनप्रकारा प्रतिपाद्यन्ते ॥

चतुर्थेऽध्याये—ब्रह्मोपासकस्य फलं च विस्तरेणाभ्यधायि । ब्रह्मोपासनाया साधनान्यभिधायैतदुपनिषदध्ययनफलं चाभिहितं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष

अध्यायचतुष्टयात्मिका इयमुपनिषत् समग्रा अस्मिन् कोशे उपलभ्यते, शुक्लयजुश्शाखान्तर्गतेति मुद्रिता च ॥

No 357 (B 464/1)

पैङ्गलोपनिषत्

Paingalopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—13
Lines on a page—12
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 356 कोशवत्

उपसंहार —

No 356 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 356 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 356 कोशवत्

No 358 (B 124/6)

प्रणवशरीरोपनिषत्

Pranava Sarīropanisat

Substance—Paper
Size—$7\frac{3}{4}\times6$ inches
Character—Kannada
Folios—38-39
Lines on a page—12
Letters in a line—16

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

पुरस्ताद्ब्रह्मणस्तस्य विष्णोरद्भुतकर्मण ।
रहस्य ब्रह्मविद्याया कृताग्नि सम्प्रचक्षते ॥
ओमित्येकाक्षर ब्रह्म यदुक्त ब्रह्मवादिभि ।
शरीर तस्य वक्ष्यामि स्थान कालत्रय तथा ॥
तत्र देवास्त्रय प्रोक्ता लोका वेदास्त्रयोऽग्नय ।
तिस्रो मात्रा (मात्रार्धमात्रा) च प्रत्यक्षस्य शिवस्य तु ॥
ऋग्वेदो गार्हपत्यश्च पृथिवी ब्रह्म एव च ।
अकारश्च शरीर तु व्याख्यात ब्रह्मवादिभि॰ ॥

उपसहार —

सा नाडी सूर्यसङ्काशा सूर्य भित्त्वा तथा परम् ।
द्विसप्ततिसहस्राणि नाडि भित्वा स मूर्धनि ॥
वरदा सर्वभूताना सर्व व्याप्यावतिष्ठते ।
काम घण्टानिनादस्तु यथा लीयति शान्तया ॥
ओंकारस्तु तथा योज्यो हृदये शान्तिमिच्छता ।
यस्मिन् स लीयते शब्दस्तत्पर ब्रह्म लीयते ॥
एव हि लीयते ब्रह्म सोऽमृतत्वाय कल्पते ।
सोऽमृतत्वाय कल्पत इति ओमित्युपनिषत् ॥
॥ इति प्रणवशरीरोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र एकाक्षरात्मके प्रणवे सकलदेवतानामवस्थानमुक्त्वा तस्य मात्रात्रितयवत्त्व चोपवर्ण्य तद्गताकारादिवर्णानामपि ऋग्वेदादिरूपत्वं प्रकाश्य तेषा वर्णाना स्थानमभिधायार्धमात्राया प्रणवशिखाया॰ स्वरूपमप्युक्त्वा तन्नादावस्थानस्वरूपाभिधानपूर्वक तदुपासकफलं चाभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यते। यद्यपीयमुपनिषत् ब्रह्मविद्योपनिषन्नाम्ना यजुश्शाखीयतया च मुद्रिता दृश्यते। मुद्रितकोशे चान्ते भूयान् ग्रन्थराशि प्रणवाभ्यसनप्रकारादिनिरूपणपरो दृश्यते। स च भागोऽत्रत्यकोशद्वयेऽपि न दृश्यते। अत एवानयोर्नामभेदस्स्यादिति तर्कयाम। अस्या एव प्रणवोपनिषदिति No 359 कोशे नामधेय लिखित दृश्यते ॥

No 359 (B 123/3)

प्रणवोपनिषत्

Pranavopanisat

Substance—Paper
Size—$7\frac{3}{4}\times 6$ inches
Character—Nāgarī
Folios—12-13
Lines on a page—12
Letters in a line—13
Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ प्रसादाद्ब्रह्मणस्तस्य विष्णोरद्भुतकर्मण ।
रहस्य ब्रह्मविद्याया [1] धृताग्निं(ग्नि)सम्प्रचक्षते ॥
ओमित्येकाक्षर ब्रह्म यदुक्त ब्रह्मवादिभि॰ ।
शरीर तस्य वक्ष्यामि स्थान कालत्रयं तथा ॥
तत्र देवास्त्रय प्रोक्ता लोका [2] वेदास्त्रयोऽग्नय॰ ।
तिस्रो मात्रार्धमात्रा च [3] प्रत्यक्षस्य शिवस्य तु ॥

---

[1] ध्रुवाग्नि [2] देवास्त्रयोऽग्नय, [3] त्र्यक्षरस्य, इति कोशान्तरे पाठा.

ऋग्वेदो [1]गार्हपत्यश्च पृथिवी ब्रह्म एव च ।
[2]अपरस्य शरीर तु व्याख्यात ब्रह्मवादिभि ॥

उपसहार —

सा नाडी सूर्यसङ्काशा सूर्य भित्त्वा तथा परम् ।
द्वासप्ततिसहस्राणि नाडी भित्त्वा स मूर्धनि ॥
शङ्करस्सर्वभूताना सर्व व्याप्यैव तिष्ठति ।
कास्यखण्डनिनादस्तु यथा लीयति शान्तये ॥
ओंकारस्तु तथा योज्यश्शान्तये सर्वमिच्छता ।
यस्मिन् स लीयते शब्द तत्पर ब्रह्म गीयते ॥
ध्रुव हि लीयते ब्रह्म सोऽमृतत्वाय कल्पते ।
सोऽमृतत्वाय कल्पत इति । प्रणवोपरि पर ब्रह्म लीयते ॥
॥ इति प्रणवोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 358 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 358 कोशवत् । No 358 कोशापेक्षयाऽत्र तत्रतत्र पाठवैलक्षण्य दृश्यते ॥ No 358 कोशे त्वस्या एवोपनिषद प्रणवशरीरोपनिषदिति नाम लिखित दृश्यते ॥

No 360 (B 466/1)

प्राणाग्निहोत्रोपनिषत्

Prānāgnihotropanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—163-166
Lines on a page—11
Letters in a line—20

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

[1] गार्हपत्य च [2] अकारस्य

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्तिः । अथातस्सर्वोपनिषत्सार ससारज्ञानातीतमन्नसूक्त शारीरयज्ञ व्याख्यास्याम । यस्मिन्नेव पुरुषश्शरीरे विनाऽप्यग्निहोत्रेण विनाऽपि साख्येन ससारविमुक्तिर्भवतीति स्वेन विधिना अन्न भूमौ निक्षिप्य या ओषधयस्सोम राज्ञीरिति तिसृभि अन्नपत इति द्वाभ्यामनुमन्त्रयते ॥

उपसहार —

ग्रीवाधारा पोता तन्मात्राणि सदस्य महाभूतानि प्रयाजा गुणा अनूयाजा जिह्वडा दन्तोष्ठौ सूक्तवाकस्तालुक युवाक स्मृतिर्दया क्षान्तिरहिसा पत्नी सयाजा ओङ्कारो यूप आशा रशना मनोरथ काम· पशु· केशा दर्भा इन्द्रियाणि यज्ञपात्राणि कर्मेन्द्रियाणि हवींषि अहिंसा इष्टयस्त्यागो दक्षिणा अवभृथमरणात् सर्वा ह्यस्मिन् देवता· शरीरेऽधिसमाहिता ॥

वाराणस्या मृतो वाऽपि इद वा ब्राह्मण पठेत् ।
एकेन जन्मना जन्तुर्मोक्ष च प्राप्नुयादिति ॥

॥ प्राणाग्निहोत्रोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र बाह्याग्निहोत्र विनाऽप्यान्तराग्नौ होमरूप प्राणाद्याहुतिरूप· शारीरयज्ञ· सेतिकर्तव्यताक तत्तन्मन्त्रनिर्देशपूर्वकमभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन् समग्रप्रायेयमुपनिषत् दृश्यते, मुद्रिता च ॥

No 361 (3581/12)

प्राणाग्निहोत्रोपनिषत्

Prāṇāgnihotropaniṣat

Substance—Palm-leaf	Character—Āndhra
Size—20 × 2¼ inches	Folios—23

Lines on a page—16

Letters in a line—85

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 360 कोशवत्

उपसंहार —

No 360 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 360 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 360 कोशवत्

No 362 (4136/24)

प्राणाग्निहोत्रोपनिषत्

Prānāgnihotropanisat

Substance—Palm-leaf
Size—9½ × 2 inches
Character—Āndhra
Folios—94
Lines on a page—16
Letters in a line—50

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Appears to be good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 360 कोशवत्

उपसहार —

यूप आशा रशना मनोगत काम· पशु केशा दर्भा इन्द्रियाणि यज्ञपात्राणि कर्मेन्द्रियाणि हर्वीषि अहिंसा इष्टयस्त्यागो दक्षिणा

प्रतिपाद्यविषय —

No 360 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 360 कोशवत्

No 363 (B 467)

बह्वृचोपनिषत्

Bahvrcopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—239
Lines on a page—11
Letters in a line—20
Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं वाङ्मे मनसीति शान्ति ॥ देवी ह्येकाऽग्र आसीत्। सैव जगदण्डमसृजत। कामकलेति विज्ञायते। शृङ्गारकलेति विज्ञायते। तस्या एव ब्रह्मा अजीजनत्। विष्णुरजीजनत्। रुद्रोऽजीजनत्। सर्वे मरुद्गणा अजीजनन्। गन्धर्वाप्सरस· किंनरा वादित्रवादिनस्समन्तादजीजनन्। भोग्यमजीजनत्। सर्वमजीजनत्। सर्व शाक्तमजीजनत् ॥

उपसहार —

याऽसौ सोऽहमस्मीति वा या भाव्यते सैषा षोडशीश्रीविद्या पञ्चदशाक्षरी महात्रिपुरसुन्दरी बाला, अम्बिकेति वा सकळेति वा मातङ्गीति स्वयवरकल्याणीति भुवनेश्वरीति चामुण्डेति चण्डेति वाराहीति तिरस्करणी राजमातङ्गीति वा शुकश्यामळेति वा लघुश्यामळेति वा अश्वारू-

ढेति वा प्रत्यङ्गिरा धूमवती सावित्री गायत्री सरस्वती ब्रह्मानन्दकळेति। ऋचोऽक्षरे परमे व्योमन् यस्मिन् देवा अधि विश्वे निषेदु । यस्तन्न वेद किमृचा करिष्यति । य इत्तद्विगु(दु)स्त इमे समासते । इत्युपनिषत् ॥

॥ बह्वृचोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र ब्रह्मादिभि कामकलाबलेन जगत्सृष्ट्युपवर्णनपूर्वकं त्रिपुरसुन्दरीललितापञ्चदशाक्षरीषोडशीविद्या बालादिसरस्वत्यन्ता महाविद्याश्च सूचिता । सर्वासामासा विद्याना प्रणवविद्यायामुपसहारश्च प्रदर्शित ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रोपलभ्यते । ऋक्शाखीयेति मुद्रितेयमुपनिषत् ॥

No 364 (B 913/6)

* बिल्वोपनिषत्

* Bilvopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Grantha
Folios—50-53
Lines on a page—15
Letters in a line—22

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat describes, in the form of a dialogue between Bilva Muni and Maheswara, the creation of Bilva tree, its greatness and the method and fruits of worshipping Siva with its petals, etc

उपक्रम —

ओं, सह नाववत्विति शान्ति । ओं, अथ सनत्कुमारो भगवन्तं परमेश्वर परिसमेत्योवाच—

कदाचिदासीनमुवाच बिल्वमुनिर्महेश भगवन्तमव्ययम् ।
विचार्य वक्तु तु सनत्कुमार प्रोवाच तस्मै भगवान् महेश ॥
पुरा जगन्मातृतप प्रभावादासीन्महाबिल्ववनस्पतिर्भुवि ।
आदित्य उद्गतो यस्मात्तस्माद्बिल्वजनिर्द्रुम ॥

उपसहार —

येन केन प्रकारेण बिल्वैकेनापि मा यज ।
तीर्थदानतपोयोगस्वाध्याया नैव तत्समा ॥
बिल्व विधानत स्थाप्य वर्धयित्वा च तद्दळै ।
य पूजयति मा भक्त्या सोऽहमेव न सशय ॥

य एतदधीते ब्रह्महाऽब्रह्महा भवति । स्वर्णस्तेय्यस्तेयी भवति । सुरापाय्यपायी भवति । गुरुवधूगाम्यगामी भवति । महापातकोपपातकाच्च पूतो भवति । न च पुनरावर्तते न च पुनरावर्तत इति ॥

॥ ओं सह नाववत्विति शान्ति ॥ इति बिल्वोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

बिल्वमुनिमहेश्वरप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि बिल्वोत्पत्ति., बिल्वमहिमा, बैल्वैर्दळैश्शिवपूजाविधि , तत्फल चेत्येतत्सर्व सविस्तर प्रतिपाद्यत ॥

वक्तव्याविशेष

अस्मिन् कोशे समग्रेयमुपनिषद्दृश्यते । अमुद्रिता चेयमुपनिषत् ॥

No 365 (B 913/2)

बृहज्जाबालपूर्वतापनीयोपनिषत्

Brhad-jābālapūrvatāpanīyopanisat

Substance—Paper
Character—Grantha
Size—8 × 6 inches
Folios—4-18

Lines on a page—15

Letters in a line—22

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम --

ओं, भद्र कर्णेभिरिति शान्ति ॥ ओम्, आपो वा इदमासन् सलिलमेव। स प्रजापतिरेक पुष्करपर्णे भुसुण्ड समभवत्। तस्यान्तर्मनसि काम समवर्तत। इद ॅ सृजेयमिति। तस्माद्यत्पुरुषो मनसाऽभिगच्छति। तद्वाचा वदति। तत्कर्मणा करोति। तदेषाऽभ्युक्ता। कामस्तदग्रे समवर्तताधि। मनसो रेत प्रथम यदासीत्। सतो बन्धुमसति निरविन्दन्। हृदि प्रतीष्या कवयो मनीषेति। उपैन तदुपनमति। यत्कामो भवति। य एव वेद ॥

उपसहार —

तद्वा एतत् पर धाम बृहज्जाबालोपनिषज्जपशीलस्य, यत्र न सूर्यस्तपति यत्र न वायुर्वाति यत्र न चन्द्रमा भाति यत्र न नक्षत्राणि भान्ति यत्र नाग्निर्दहति यत्र न मृत्यु प्रविशति यत्र न दु खानि प्रविशन्ति सदानन्द परानन्द शान्त शाश्वत सदाशिव ब्रह्मादिवन्दित योगिध्येय परम पद, यत्र गत्वा न निवर्तन्ते योगिन । तदेतदृचाऽभ्युक्तम्। तद्विष्णो परम पद सदा पश्यन्ति सूरय । दिवीव चक्षुराततम्। तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवासस्समिन्धते। विष्णोर्यत्परम पदम्॥ ओं सत्य, ओं सत्यम्। न स पुनरावर्तते न स पुनरावर्तते। ओं सत्यम् ॥

इति मुक्तिश्रुत्यभिधेयाया बृहज्जाबालोपनिषदि षष्ठ ब्राह्मणम् ॥

॥ बृहज्जाबालोपनिषदि पूर्वतापनीयोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सृष्टिक्रम, ओंकारवाच्यस्य परमेश्वरस्य पञ्चमुखेभ्य पञ्चवर्णाना गवा उत्पत्ति, तत्तद्धोमयेन पञ्चविधाना भस्मनामुत्पत्ति भस्मोत्पादनक्रम, तत्तन्नियमदेवताद्युपासनविधय, भस्मस्नानभस्मोद्धूळनभस्मधारणप्रकारा, तत्तत्फलानि, अधिकारिणश्च, प्रतिपाद्यन्ते। आख्यायि-

कया भस्मनस्सर्वपापनिवर्तकत्वं, मृतसञ्जीवयितृत्वादिकं च प्रतिपाद्य भस्म प्राशस्त्यं च निर्धारितं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् इयमुपनिषत् बृहज्जाबालपूर्वतापनीयनाम्ना लिखिता समग्रा दृश्यते । इयमेवोपनिषत् बृहज्जाबालनाम्नैव अथर्वशाखीयतया मुद्रिता दृश्यते। मुद्रितकोशे त्वेतदुपनिषत्पाठफलप्रदर्शनपरभागे एतल्लिखितकोशापेक्षया क्वचित्क्वचित्पाठवैलक्षण्यं न्यूनाधिकग्रन्थभागश्च परिदृश्यते ॥

No 366 (3621/14)

बृहज्जाबालपूर्वतापनीयोपनिषत्

Brhadjābālapūrvatāpanīyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—51-66
Lines on a page—9
Letters in a line—32
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 365 कोशवत्

उपसंहार —

No 365 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 365 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 365 कोशवत्

No 367 (B 468/1)

बृहज्जाबालपूर्वतापनीयोपनिषत् .

Brhadjābālapūrvatāpanīyopanisat

Substance—Paper

Size—8×6 inches

Character—Andhra

Folios—241-256

Lines on a page—11

Letters in a line—20

Age of Ms—Modern

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 365 कोशवत्

उपसंहार —

No 365 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 365 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 365 कोशवत्

No 368 (B 913/3)

बृहज्जाबालोत्तरतापनीयोपनिषत्

Brhadjabālottaratāpanīyopanisat

Substance—Paper

Size—8 × 6 inches

Character—Grantha

Folios—18-35

Lines on a page—15
Letters in a line—22
Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओ, भद्र कर्णोभिरिति शान्ति । अथ हैन भगवन्त कालाग्निरुद्रं भुसुण्ड॰ पप्रच्छ । कथ रुद्राक्षोत्पत्ति । तद्धारणात् कि फलमिति । त होवाच भगवान् कालाग्निरुद्र । त्रिपुरवधाय पुरोन्मीलताक्षोऽहम् । तेभ्यो जलबिन्दवो भूमौ पतिता । ते रुद्राक्षा जाता सर्वानुग्रहार्थाय । तेषा नामोच्चारणमात्रेण दशगोप्रदानफल भवति । दर्शनस्पर्शनाभ्या द्विगुण त्रिगुण फल भवति । अत ऊर्ध्व वक्तु न शक्नोमि ॥

उपसहार —

कालाग्निरुद्र॰ प्रोवाच—योगज्ञानाना शिव एको ध्येय शिवङ्कर सर्वमन्यत्परित्यज्य, एनामधीत्य ब्राह्मणो वा क्षत्रियो वा गर्भवासान्मुच्यत इत्यों सत्यम् । अथ कालाग्निरुद्र॰ प्रोवाच—सकृत् जप्त्वा शुचि॰ पूत॰ कर्मण्यो भवति । द्वितीय जप्त्वा गाणपत्यमवाप्नोति । तृतीय जप्त्वा देवमेवानुप्रविशतीत्यो सत्यमित्यों सत्यम् । ओ भद्र कर्णेभिरिति शान्ति ॥

॥ इति बृहज्जाबालोपनिषदि उत्तरतापनीयोपनिषत् सामाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय

भुसुण्डकालाग्निरुद्रप्रश्नोत्तरात्मिकायामस्यामुपनिषदि रुद्राक्षोत्पत्तितद्भेदतद्धारणतन्माहात्म्यादिक सप्रपञ्च प्रतिपाद्य एतदुपनिषत्पाठफल चान्ते सप्रपञ्चमभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् इयमुपनिषत् बृहज्जाबालोत्तरतापनीयनाम्ना लिखिता समग्रा दृश्यते । इयमेवोपनिषत् अथर्वशाखीयतया रुद्राक्षजाबालोपनिषन्नाम्ना मुद्रिता दृश्यते । मुद्रितोपनिषदि एतदुपनिषत्पाठफलप्रदर्शनपरभागे एतल्लिखितापेक्षया पाठवैलक्षण्यादिक दृश्यते ॥

No 369 (3621/15)

बृहज्जाबालोत्तरतापनीयोपनिषत्

Brhadjābālottaratāpanīyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—9½ × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—66-74
Lines on a page—9
Letters in a line—32

Age of Ms —Appears to be old
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 368 कोशवत्

उपसहार —

No 368 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 368 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 368 कोशवत्

No 370 (3581/23)

बृहज्जाबालोपनिषत्

Brhadjābālopanisat.

Substance—Palm leaf
Size—20 × 2¼ inches

Character—Āndhra
Folios—27-32

Lines on a page—14
Letters in a line—106
Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 365 कोशवत्

उपसहार —

त्यक्तभैरवार्चना भैरवी घोरादियातना नानाविधा काश्या परेता भुक्त्वा ततश्शुद्धा मा प्रपद्यन्ते चान्तर्गृहे रेतो मूत्र वा पुरीष वा विसृजन्ति मोहात्क्रमेण वा ते ममैवान्तरस्थाने कुर्वन्ति, तत्सर्वमन्तयातनाबीजमेव भवति। यदा मूत्र रेत पुरीष वा विसृजन्ति तदा तेन सिञ्चन्ते पितॄन्। तमेव पापकारिण मृत पश्य, नीललोहितो भैरवस्त पातयत्यस्त्र-मण्डले ज्वलज्ज्वलनकुण्डष्वन्येष्वपि। ततश्चाप्र मादेन निवसेत्काश्या लिङ्गरूपिण्याम्। आपो वा इदमासन्निति शान्ति ॥

॥ इति बृहज्जाबालोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 365, 368 कोशद्वयदृश्यमानग्रन्थापेक्षया शिवमाहात्म्यशैवाष्टाक्षरमाहात्म्यादिप्रदर्शनपरग्रन्थभागा अत्राधिका दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितकोशस्थषष्ठसप्तमब्राह्मणयो· एतत्कोशस्थयो· षष्ठसप्तमब्राह्मणयोश्च व्यत्यास परिदृश्यते। मुद्रितकोशे अष्टमब्राह्मण एतदुपनिषत्पाठकफलपरम्। अस्मिन् कोशे परिदृश्यमाने अष्टमब्राह्मणे रुद्राक्षमहिमादिक दृश्यते। मुद्रितकोशे तु रुद्राक्षजाबालोपनिषदिति नाम्ना प्रत्येकमुपनिषत दृश्यते। मुद्रितकोशे भस्ममहिमादिपरतया दृश्यमानं सप्तम ब्राह्मण अस्मिन् कोशे नवम ब्राह्मणमित्यालिखितम्। चतुर्थ ब्राह्मण तु न दृश्यते। अत्रत्यालिखितकोशान्तरेभ्यो मुद्रिताच्चाधिकग्रन्था अत्र दृश्यन्ते ॥

No 371 (1958/11)

बृहदारण्यकोपनिषत्

Brhadāranyakopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—18 × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—50-75
Lines on a page—10
Letters in a line—90

Age of Ms —Ancient
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि॰ ओम् ॥ उषा वा अश्वस्य मेध्यस्य शिर सूर्यश्चक्षुर्वात प्राणो व्यात्तमग्निर्वैश्वानर सवत्सर आत्माऽश्वस्य मेध्यस्य द्यौ पृष्ठमन्तरिक्षमुदर पृथिवी पाजस्य दिश पार्श्वे अवान्तरदिश पर्शव ऋतवोऽङ्गानि मासाश्चाधिमासाश्च पर्वाण्यहोरात्राणि प्रतिष्ठा नक्षत्राण्यस्थीनि नभो मासानि ॥

उपसहार —

समानमा साजीवीपुत्रात्साजीवीपुत्रो मण्डूकायनेर्माण्डूकायनि माण्डव्यान्माण्डव्य॰ कौत्सात्कौत्सो माहित्थेर्माहित्थिर्वामकक्षायणाद्वामकक्षायण॰ शाण्डिल्याच्छाण्डिल्यो वात्स्याद्वात्स्य कुश्रे कुश्रिर्यज्ञवचसो राजस्तम्बायनाद्यज्ञवचा राजस्तम्बायनस्तुरात्कावषेयात्तुर कावषेय॰ प्रजापते॰ प्रजापतिर्ब्रह्मणो ब्रह्म स्वयभु ब्रह्मणे नम ॥

यो ह वै चतुर्दश। श्वेतकेतुर्ह वा आरुणेय षोडश। स य कामयेत त्रयोदश । एषा वै भूतानामष्टाविंशति । अथ वशश्चतस्र । पञ्चब्राह्मणेषु पञ्चसमति ॥

॥ इति बृहदारण्यकोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय --

शुक्लयजुश्शाखान्तर्गताया षडध्यायीपरिमितायामस्यामुपनिषदि षड्भिर्ब्राह्मणैर्विभक्ते प्रथमाध्याये—अश्वमेधीयाश्वस्य ब्रह्मदृष्ट्यौपयिकविश्वपरूमत्वोत्कीर्तन, उद्गातरि मुख्यप्राणदृष्टिविधिकथन, नारायणतदुपासनतत्प्राप्तीना परमतत्वाहितपुरुषार्थत्वकथन, मनुष्यादिसृष्टिकथन, कृत्स्नब्रह्मोपासनाभिधान, सर्वविज्ञानप्रश्नोत्तराभिधान, आत्मलोकोपासनकथन, पाङ्क्तयज्ञादिकथन, अविद्याकार्योपसहार इत्येतत्सर्व दृश्यते ॥

ब्राह्मणषट्कपरिमिते द्वितीयाध्याये—कार्यकारणात्मकभूतस्वरूपनिर्धारण, मूर्तामूर्तब्रह्मस्वरूपाभिधान, आत्मैवेद सर्वमिति प्रतिज्ञातार्थनिर्वहण, विद्याप्रवर्तकाचार्यवशकथन च दृश्यते ॥

नवभिर्ब्राह्मणैर्विभक्ते तृतीयाध्याये—याज्ञवल्क्यमहिमानुवर्णनपूर्वक तेन सहाश्वलार्तभागभुज्यूषस्तकहोलगार्ग्युद्दालकशाकल्यसवाद परिदृश्यते ॥

ब्राह्मणषट्कपरिमिते चतुर्थाध्याये—जनक प्रति याज्ञवल्क्येन जीवस्वरूपदेहान्तरप्राप्तिक्रमतदुपेयपरमफलतत्साधनादिकमभिहित दृश्यते ॥

पञ्चदशभिर्ब्राह्मणैर्विभक्ते पञ्चमाध्याये—प्रणवोपासना, सर्वोपास्त्यङ्गभूतशमदमादय , ब्रह्मोपासनाङ्ग हृदयोपासन, विद्युदादिषु ब्रह्मदृष्ट्योपासनानि, ब्रह्मविदा गति , तपउपासन अन्नप्राणयोर्ब्रह्मत्वेनोपासन, उक्थयजुस्सामक्षत्रदृष्ट्या प्राणोपासनानि गायत्र्युपहितब्रह्मोपासन, आतिवाहिकादित्याग्न्योः प्रार्थनामन्त्राश्चेत्येतत्सर्वमभिहित दृश्यते ॥

ब्राह्मणै पञ्चभिरुपेते षष्ठाध्याये—वाक्चक्षुश्श्रोत्रमनोरेतआत्मकप्राणोपासनानि, वागादीनामुत्क्रमणप्रवेशक्रम , प्रवाहणनाम्ना राज्ञा गौतमाय पञ्चाग्निविद्योपदेश , पञ्चाग्निविदा तदविदा च गति , महत्त्ववाजपेयप्रकारसपादककर्माणि, एतत्कर्मानुष्ठातु सति दोषे प्रायश्चित्तानां कामनाविशेषेषु कर्तव्याना च विधि., ओदनपाककालजातकर्मनामकरणानि, पुत्रवत्त्वप्रशसा, एतद्विद्याप्रवचनवश इत्येतत्सर्वमभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

शुक्लयजुश्शाखीयशतपथब्राह्मणान्तर्गतमिदमुपनिषत्काण्ड बृहत्त्वादरण्यपाठ्यत्वाद्ब्रह्मविद्याप्रतिपादकत्वाच्च बृहदारण्यकोपनिषदिति व्यप-

दिश्यते। अध्यायाष्टकपरिमितमप्येतत् प्रथमद्वितीययोर्ब्रह्माप्रतिपादकत्वात्तृतीयस्याश्वमेधविषयकत्वेऽपि ब्रह्मदृष्टिविधिरूपतया ब्रह्मात्मकत्वप्रतिपादनपरतया च ब्रह्मसंबन्धित्वेन तृतीयाध्यायप्रभृत्यध्यायषट्कपरिमितमेवोपनिषदिति व्यवह्रियते। इयं चोपनिषन्मुद्रिता कोशेऽस्मिन् समग्रा च दृश्यते॥

No 372 (1682/11)

बृहदारण्यकोपनिषत्

Brhadāranyakopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—76-187
Lines on a page—5
Letters in a line—32

Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम—

सर्वस्यैतस्यात्ता भवति। सर्वमस्यान्नं भवति। य एवमेतददितेरदितित्वं वेद। सोऽकामयत भूयसा यज्ञेन भूयो यजेयेति॥

उपसंहार—

No 371 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय—

No 371 कोशवत्

विशेषांशाः

तृतीयाध्याये द्वितीयब्राह्मणमध्यभागमारभ्य समग्रोपनिषदस्मिन् कोशे उपलभ्येत॥

No 373 (B 471/1)

ब्रह्मविद्योपनिषत् (प्रणवोपानिषत्).

Brahmavidyopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Kannada
Folios—10
Lines on a page—11
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्ति ॥
प्रसादाद्ब्रह्मणस्तस्य विष्णोरद्भुतकर्मण. ।
रहस्य ब्रह्मविद्याया ध्रुवाग्नि सम्प्रचक्षते ॥
ओमित्येकाक्षर ब्रह्म यदुक्त ब्रह्मवादिभि. ।
शरीर तस्य वक्ष्यामि स्थान कालत्रय तथा ॥
तत्र देवास्त्रय प्रोक्ता. लोका देवास्त्रयोऽग्नय ।
तिस्रो मात्राऽर्धमात्रा च त्र्यक्षरस्य शिवस्य तु ॥
ऋग्वेदो गार्हपत्य च पृथिवी ब्रह्म एव च ।
अकारस्य शरीर तु व्याख्यात ब्रह्मवादिभि. ॥

परसहार —

सर्वभूताधिवासोऽह सर्वव्यापी स्वराडहम् ।
समस्तसाक्षी सर्वात्मा सर्वभूतगुहाशय ॥
सर्वेन्द्रियगुणाभास सर्वेन्द्रियविवर्जित. ।
स्थानत्रयव्यतीतोऽह सर्वानुग्राहकोऽस्म्यहम् ॥
सच्चिदानन्दपूर्णात्मा सर्वप्रेमास्पदोऽस्म्यहम् ।
सच्चिदानन्दमात्रोऽह स्वप्रकाशोऽस्मि चिद्घन. ॥
सत्यस्वरूपसन्मात्र. सिद्ह. (सिद्धः) सन्मात्रकोऽस्म्यहम् ।
सर्वाधिष्ठानसन्मात्र. स्वात्मबन्धहरोऽस्म्यहम् ॥

सर्वग्रासोऽस्म्यहं सर्वद्रष्टा सर्वानुभूरहम् ।
एवं यो वेद तत्त्वेन स वै पुरुष उच्यते ॥
इत्युपनिषत् ॥ ब्रह्मविद्योपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र प्रणवस्वरूपविवरणं कृतम् । प्रणवोपासनाप्रकारा अनेकविधा विद्याश्च प्रदर्शिता । तासु हंसविद्याया मुख्यत्वप्रतिपादनं कृतम् । निष्कळसकळभावविवेचनं ज्ञानमाहात्म्यं च दर्शितम् । ज्ञानसिद्धिर्योगेनैवेति च निर्णीतम् । प्रणवहंसजपक्रमः कथितः । अहमर्थभावना चान्ते प्रकटीकृता दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा उपलभ्यते, याजुषीति मुद्रिता च ॥

No 358 कोशे तु यद्यपीयं प्रणवोपनिषन्नाम्ना लिखिता दृश्यते, तथाऽपि लिखितकोशापेक्षयाऽत्रान्ते अधिको ग्रन्थभागो लिखितो दृश्यते । अधिकग्रन्थभागोपलम्भादस्या ब्रह्मविद्योपनिषदिति नामान्तरं स्यादित्यूहनीयम् ॥

No 374 (1682/5)

ब्रह्मविद्योपनिषत् (प्रणवोपनिषत्)

Brahmavidyopanisat

Substance—Palm leaf
Size—15¼ × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—4
Lines on a page—8
Letters in a line—32

Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 373 कोशवत्

उपसहार —

No 373 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 373 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 373 कोशवत्.

No 375 (1643/4)

ब्रह्मोपनिषत्

Brahmopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—6-8
Lines on a page—6
Letters in a line—51

Age of Ms —Ancient
Condition of Ms —Worm eaten
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवन्ति, नाभिर्हृदय क र्धा च । तत्र चतुष्पाद ब्रह्म विभाति । जागरिते ब्रह्मा, स्वप्न विष्णु, सुषुप्तौ रुद्र., तृतीयमक्षरम् । स आदित्यो विष्णुश्चेश्वरश्च । स्वयममनस्कमश्रोत्रमपाणिपाद ज्योतिर्विदितम् ॥

उपसहार —

जाग्रत्स्वप्ने तथा जीवो गच्छत्यागच्छते पुन. ।
नेत्रस्थ जागरित विद्यात् कण्ठे स्वप्न समाविशेत् ॥
सुषुप्त हृदयस्थ तु तुरीय मूर्धनि स्थितम् ।
यतो वाचो निवर्तन्ते अप्राप्य मनसा सह ॥

आनन्दमेतज्जीवस्य यज्ज्ञात्वा मुच्यते बुध ।
सर्वव्यापिनमात्मान क्षीरे सर्पिरिवार्पितम् ॥
आत्मविद्या तपोमूल तद्ब्रह्मोपनिषत्पदम् ॥
तद्ब्रह्मोपनिषत्पदमिति ॥

॥ इति ब्रह्मोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र आत्माभिव्यक्तिस्थानानि, ब्रह्मस्वरूप, ब्रह्मोपासनाक्रम., तत्फल चाभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यावशेष

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा याजुषीति मुद्रिता च दृश्यते । कोशे ऽस्मिन्नादौ शान्तिमन्त्रपाठलखन न दृश्यते ॥

No 376 (1682/7)

ब्रह्मोपनिषत्

Brahmopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15½ × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—7–8
Lines on a page—8
Letters in a line—32

Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 375 कोशवत्

उपसहार —

No 375 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 375 कोशवत्

वक्तव्याविशेष

No 375 कोशवत्

No 377 (1682/12)

ब्रह्मोपनिषत्

Brahmopanisat

Substance —Palm leaf
Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—2
Lines on a page—9
Letters in a line—48

Age of Ms —Ancient
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 375 कोशवत्

उपसहार —

No 375 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 375 कोशवत

वक्तव्यविशेष —

No 375 कोशवत

No 378 (3621/2)

ब्रह्मोपनिषत्

Brahmopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—2
Lines on a page—9
Letters in a line—36

Age of Ms —Ancient
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 375 कोशवत्

उपसंहार —

No 375 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय

No 375 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 375 कोशवत्

No 379 (1973/1)

ब्रह्मोपनिषत्

Brahmopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15×1 inch
Character—Nāgari
Folios—123–124
Lines on a page—5
Letters in a line—68

Age of Ms —Ancient
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 375 कोशवत

उपसहार —

No 375 कोशवत.

प्रतिपाद्यविषय —

No 375 कोशवत

वक्तव्यविशेष

No 375 कोशवत् एतत्कोशान्ते 'इत्यथर्वणरहस्योपनिषत्समाप्ता' इति लेखदर्शनादस्यास्तन्नामान्तरमिति ज्ञायते। कोशादौ तु यजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रो लिखितो दृश्यते ॥

No 380 (B 470/1)

ब्रह्मोपनिषत्

Brahmopanisat

Substance -Papei
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—3
Lines on a page—11
Letters in a line—20

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—complete

उपक्रम —

No 375 कोशवत्

उपसहार —

No 375 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 375 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

No 375 कोशवत् । कोशेऽस्मिंस्तु यजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रलेखनमादौ दृश्यते ॥

No 381 (B 124/12)

* भक्तियोगोपनिषत्

* Bhaktiyogopanisat

Substance—Paper

Size—$7\frac{3}{4}$ × 6 inches

Character—Kannada

Folios—58-59

Lines on a page—11

Letters in a line—18

Age of Ms—Modern

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat describes, in detail, the characteristics of an Avadhūta who has attained the unity of Linga and Anga and has thus become a Yogasiddha

उपक्रम —

अथ परमशिवलिङ्गाङ्गसामरस्यभक्तियोग व्याख्यास्यामो विविदिषे स्वस्वरूपस्य । न मनोबुद्ध्यहङ्कारचित्तानि, न श्रोत्रत्वक्चक्षुर्जिह्वाघ्राणानि, न वा वाक्पाणिपादपायूपस्थानि तत्कृतान्यभिमन्यते । न परो नापरो न पुण्य नापुण्य न निरवयव न सावयव विमुक्तो विशुद्धाद्वैतभावमाश्रित्य न द्रष्टा नाद्रष्टा न श्रोता नाश्रोता न वक्ता नावक्ता न कर्ता नाकर्ता नाभिमनो नानावमानः [नानभिमान] सोऽवधूत. ॥

उपसहार —

सोऽहभावो धृतलिङ्गस्य चित्ते परोपकार शिवकार्य विचिन्त्यात् ॥ कृताकृत दानमिद प्रणीत देय तच्च शिवबुद्ध्या न चान्यत् । न योगयुक्तोऽपि न चावधूत पर भाव नयति शिवभक्तस्य लोके तदेतल्लिङ्गाङ्गसामरस्यविविदिषुरिदमद्री(धी)यात्पर भावमुपैतीति वेदवचन भवति भवतीति । ओमित्युपनिषत् ॥

॥ भक्तियोगोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय

अत्र परमशिवलिङ्गाङ्गसामरस्यमापन्नस्य योगसिद्धस्यावधूतस्य धर्मा विस्तरत प्रतिपादिता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष

अमुद्रितेयमुपनिषत्, अस्मिन् कोशे समग्रा च दृश्यते । सर्वास्वप्युपनिषत्सु प्राय आदौ परिदृश्यमान तत्तच्छाखीयशान्तिमन्त्रपाठोऽत्र न दृश्यते ॥

No 382 (3581/24)

भस्मजाबालोपनिषत्

Bhasma Jābālopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folios—30-32
Lines on a page—13
Letters in a line—106
Age of Ms—Ancient
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं । भद्र कर्णेभिरिति शान्ति । अथ जाबालो भुसुण्ड कैलासशिखरावास ओङ्कारस्वरूपिण महादेवमुमार्धदेहाग्रेशेखर सोमसूर्याग्निनयन

अनन्तेन्दुरविप्रभं व्याघ्रचर्माम्बरधर मृगहस्त भस्मोद्धूळितविग्रह तिर्यक्त्रिपुण्ड्ररेखाविराजमानफालप्रदेश स्मितसम्पूर्णपञ्चविधपञ्चाननं वीरासनारूढमप्रमेयमनाद्यन्त निष्कळ निर्गुण शान्त निरञ्जनमनामय

उपसहार —

ततश्शुद्धा मा प्रपद्यन्ते चान्तर्गृहे रेतो मूत्र वा विसृजन्ति तदा तेन सिञ्चते पितॄन् तमेव पापकारिण मृत पश्यन् नीललोहितो भैरवस्त पातयत्यस्त्रमण्डले ज्वलज्ज्वलनकुण्डेष्वन्येष्वपि । ततश्चाप्रमादेन निवसेत्काश्या लिङ्गरूपिण्यामित्युपनिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

भुसुण्डमहादेवप्रश्नोत्तररूपायामध्यायद्वितयविभक्तायामस्यामुपनिषदि—शिवस्य सर्वोत्तमत्वप्रतिपादन, भस्मधारणविधि , भस्मधारणेऽ, धारणे च कर्मसु योग्यत्वायोग्यत्वनिर्धारण, भस्माधारणे च प्रत्यवायप्रदर्शन, उपासनार्थं प्रणवपञ्चाक्षर्यादिशैवमन्त्राणामुपदेश , शिवस्य तत्त्वनिरूपणपूर्वकमनेकधा तदभिषेकतत्पूजनफलादिकथन चेत्येतत्सर्व प्रपञ्चितं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यते । अथर्वशाखीयेति मुद्रिता च ॥

No 383 (B 913/4)

भस्मजाबालोपनिषत्

Bhasmajābālopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—36-42
Lines on a page—15
Letters in a line—22

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 382 कोशवत्

उपसहार —

कापिलेनाज्येनाभिषिच्य स्वर्णस्तेयात्पूतो भवति । मधुनाऽभिषिच्य गुरुदारगमनात्पूतो भवति । सितया शर्करयाऽभिषिच्य सर्वजीव वधात्पूतो भवति । क्षीरादिभिरेतैरभिषिच्य सर्वानवाप्नोति कामान् । इत्येकैकं महान् प्रस्थशत महान् ? प्रस्थशतमानै शतैरभिपूज्य मुक्तो भवति ससारबन्धनात् । मामेव शिवलिङ्गरूपिणमार्द्राया पौर्णमास्या ममावास्या वा महाव्यतीपाते ग्रहणे सक्रान्तावभिषिच्य तिलै

प्रतिपाद्यविषय —

No 382 कोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष --

असमग्रद्वितीयाध्यायान्तयमुपनिषदास्मिन् कोशे दृश्यते ॥

No 384 (B 472)

भस्मजाबालोपनिषत्.

Bhasmajābālopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—4
Lines on a page—13
Letters in a line—18
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 382 कोशवत्.

उपसंहार —

त्रिकालमेतत्प्रयुञ्जानः सर्ववेदपारायणफलमवाप्नोति । सर्वतीर्थफलमश्नुते । अनपब्रुवन् सर्वमायुरेति विन्दते प्राजापत्यं रायस्पोषं गौपत्यम् । एवमावर्तयेदुपनिषदमित्याह भगवान् सदाशिवस्साम्बसदाशिवस्साम्ब ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 382 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नेतदुपनिषदि प्रथमाध्यायमात्रमुपलभ्यते ॥

No 385 (115/4)

भावनोपनिषत्.

Bhavanopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—16 × 1½ inches
Character—Andhra
Folios—25-27
Lines on a page—6
Letters in a line -50
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect —Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

श्रीगुरुस्सर्वकारणभूता शक्तिः । तेन नवरन्ध्ररूपो देहः । नवचक्ररूपं श्रीचक्रम् । वाराही पितृरूपा [1] कुरुकुळ्ळाबलिदेवता माता । पुरुषार्थास्सागराः । देहो नवरत्नद्वीपः [2] त्वगादिसप्तधातुरोमसंयुक्तः । सङ्कल्पाः कल्पतरवः । तेजः कल्पकोद्यानम् ॥

---

1 'कुरुकुळ्ळा भेरुण्डा देवता [2] आधाराःनवऋतुद्राशक्तयस्त्वगादिसप्तधातुभिरनेकैस्संयुक्तः' इति पाठः कोशान्तरे ॥

उपसंहार

त्वमस्ति नास्ति कर्तव्यमकर्तव्यमिति विकल्पानामात्मविलापन होम । भावनया विषयाणा भेदभावन तत्करणम् । पञ्चदशातिथिरूपेण कालस्य परिणामावलोकनम् । पञ्चदश नित्या । मुहूर्तत्रय मुहूर्तद्वयं मुहूर्तमात्र घटिकामात्र वा भावना करोति स जीवन्मुक्तो भवति स जीवन्मुक्तो भवति स जीवन्मुक्तो भवति । कादिहादियथोक्तेन भावनाया प्रतिपादित । य एव वेदेत्युपनिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय --

अस्यामुपनिषदि नवरन्ध्रमयदेहस्यैव नवशक्तिमयश्रीचक्रत्वरूपणेन तत्र भावनयैव कर्तव्य पीठाद्यनुकल्पनमभिधाय तदाराधनक्रमो मानसोऽभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष --

मुद्रितैतल्लिखितकोशयो सूत्रेषु तत्रतत्र किंचिन्न्यूनाधिकभावो दृश्यते । अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा दृश्यते, अथर्वशाखान्तर्गतेति मुद्रिता च ॥

No 386 (B 677)

भावनोपनिषत

Bhāvanopanisat

Substance—Paper
Size—6½ × 4 inches
Character—Nāgarī
Folios—6
Lines on a page—7
Letters in a line—16

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect In-correct.
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम --

No 385 कोशवत्

उपसहार —

एव मुहूर्तत्रय मुहूर्तद्वय मुहूर्तमेक वा भावनात्परो जीवन्मुक्तो भवति । चिन्तितकार्याण्ययत्नेन सिध्यन्ति । एतत्तु शिवयोगिना गद्यते । कादितोऽग्नेर्भावनाऽत्र प्रतिपद्यत इत्युपनिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 385 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नस्या उपनिषद् श्रीचक्ररहस्यमिति नाम लिखित दृश्यते । कोशेऽस्मिन् कृष्णयजुरथर्वोभयशाखीयशान्तिमन्त्रपाठलेखन-मादौ दृश्यते ॥

No 387 (B 473/1)

भावनोपनिषत्

Bhāvanopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—3
Lines on a page—13
Letters in a line—16
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 386 कोशवत्

उपसहार —

स त्वमस्ति कर्तव्यमकर्तव्यमौदासीन्यीनत्यात्मीविलापन होमः । स्वय तत्पादुकानिमज्जन परिपूर्णध्यानम् । एव मुहूर्तत्रयं भावनया युक्तो

भवति, तस्य देवतात्मैक्यसिद्धि । चिन्तितकार्याण्ययत्नेन सिध्यन्ति । स एव शिवयोगीति कथ्यत इत्युपनिषत् ॥

॥ इति भावनोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 386 **कोशवत्**

वक्तव्यविशेष —

No 386 **कोशवत्**

No 388 (4136/20)

भावनोपनिषत्

Bhāvanopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—9½ × 2 inches
Character—Andhra
Folios—75
Lines on a page—16
Letters in a line—50

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Broken on one side
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 386 **कोशवत्**

उपसंहार —

प्रत्येक सप्तविंशतिधा भिन्नत्वेन इच्छाज्ञानक्रियात्मकब्रह्मग्रन्थिमद्रसतन्तुनाडीब्रह्मसूत्रम् । स्वव्यतिरिक्तवस्तुसङ्गरहितस्मरण विभूषणम् । सत्सङ्गपरिपू

प्रतिपाद्यविषय —

No 386 **कोशवत्**

वक्तव्यविशेष —

No 386 कोशवत्

No 389 (3621/4)

भिक्षुकोपनिषत्

Bhiksukopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—9⅓ × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—6-7
Lines on a page—8
Letters in a line—36

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

अथ [1] भिक्षुकमोक्षाधिकारिणा कुटीचकबहूदकहसपरमहसाश्चेति चत्वार । तत्र [2] कुटीचका गौतमभरद्वाजयाज्ञवल्क्यवसिष्ठप्रभृतय अष्टौ ग्रासान् चरन्तो योगमार्गे मोक्षमेव प्रार्थयन्ते । अथ [3] बहूदकाना दण्ड कमण्डलु सशिख यज्ञोपवीत काषायवस्त्र धारिणो ब्रह्मर्षिगृहेषु मधुमास वर्जयित्वा अष्टौ ग्रासान् भैक्षाचरण कृत्वा मोक्षमेव प्रार्थयन्ते ॥

उपसहार —

अत्मनिष्ठु(ष्ठा)प्राणसन्धारणार्थं यथोक्तकाले विमुक्ते भैक्षमाचरन्त शून्यागारदेवगृहतृणकूटवल्मीकवृक्षमूलकुलालशालाग्निहोत्रशाला नदी - पुलिनगिरिगह्वरकन्दरानिर्झरस्थण्डिलेषु तत्त्वब्रह्ममार्गे सम्यक् सम्पन्ना शुद्धमानसाः परमहसा चा(च)रणेन सन्यासेन देहत्याग करोति (कुर्वन्ति) स्व(ते) परमहसो(सा) नामेति ॥

॥ इति भिक्षुकोपनिषत् समाप्ता ॥

---

[1] भिक्षूणां मोक्षार्थिनां. [2] कुटीचका नाम [3] बहुदका नाम इति पाठान्तरम्

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र कुटीचकबहूदकहंसपरमहंसाख्यसन्यासचातुर्विध्यप्रदर्शनपूर्वक तत्तद्धर्मा संक्षेपत. प्रतिपादिता. ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे द्वयमुपनिषत समग्रा उपलभ्यते ॥ मुद्रिता चेयमुपनिषत् ॥

No 390 (4136/4)

भिक्षुकोपनिषत्

Bhiksukopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 2$ inches
Character—Āndhra
Folios—16–17
Lines on a page—15
Letters in a line—50

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Worm-eaten on one side
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 389 कोशवत्

उपसंहार —

No 389 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 389 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 389 कोशवत्

No 391 (B 474/1)

भिक्षुकोपनिषत्

Bhiksukopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—2
Lines on a page—12
Letters in a line—16

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 389 कोशवत्

उपसंहार —

No 389 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 389 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 389 कोशवत्

No 392 (B 230/1)

* मठाम्नायोपनिषत्

Mathāmnāyopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches

Character—Kannada
Folios—19-22

Lines on a page—12
Letters in a line—16
Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief -

This work cannot be called an Upanisat since it is written at the end that it was composed by Sankarācārya Because it reveals the secrets of Sankara's system of Philosophy, it might have been termed an Upanisat

उपक्रम —

श्रीगुरुभ्यो नम । ऊर्ध्वाम्नायगुरूपदेशभवन ओङ्कारसिद्धासन सिद्धाचार्(र्य)वन्दित समस्तवेदवदाङ्गसार निर्माण्य परात्परं निर अनं ज्ञानार्थ षट्चक्रजाग्रदवस्थानिर्णय परावाचा परात्पर सर्वसाक्षि धृत चिन्मय ज्योतिर्लिङ्ग निराकार गलित पूर्णप्रभाशोभित शान्त चन्द्रोदय नित्य समनस्तमै? श्रीगुरुचैतन्य प्रणमाम्यहम् ॥

अखण्डमण्डलाकार व्याप्त येन चराचरम् ।
तत्पद दृश्यते येन तस्मै श्रीगुरवे नम ॥

ओं प्रथमे पश्चिमाम्नाये शारदामठ कीटवादीसम्प्रदायतीर्थाश्रम पदं । द्वारकाक्षेत्र । सिद्धेश्वरो देवता भद्रकाळी देवी । ब्रह्मस्वरूपाचार्य गङ्गागोमतीतीर्थं । स्वरूपब्रह्मचारी । सामवेदपठनम् । तत्त्वमस्यादि-वाक्यविचारणम् । नित्यानित्यविवेकेन आत्मोपस्थिति । आत्मतीर्थे अत्मोद्धारार्थं अपरोक्षसाक्षात्कारार्थं सन्यासग्रहणम । कुलजाग्रते नमते? ओं नमो नारायणाय ॥

उपसहार —

ओं सप्तम जम्बूद्वीपे साम्ये ज्ञानशिखाना सूत्रवेदग्रंथकानां (वेदैक्याना) श्रद्धानदी विमलातीर्थं आत्मालिङ्ग सत्यार्थविचारण नित्या-नित्यविवेकेन आत्मोपस्थिति आत्मतीर्थं आत्मोद्धारार्थंज्ञानापरोक्ष-साक्षात्कारार्थं सन्यासग्रहण करिष्ये ओं नमो नारायण इति ॥

इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीशङ्कराचार्यविरचितायां ?
॥ मठाम्नायोपनिषद् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र गुरुवन्दनपूर्वकं जम्बूद्वीपस्य पश्चिमपूर्वोत्तरदक्षिणदिक्षु मठानिर्दिश्य तत्तन्मठेषु अनुष्ठेयसम्प्रदायप्रदर्शनपूर्वकं तत्तन्मठेषु अर्चनीयदेवता निर्णीय तत्राभ्यसनीयवेदशास्त्रनाम च प्रदर्शितम्। एवमेव ऊर्ध्वं सुमेरौ प्रदर्शितम्। तथैव परमात्मनो मठत्वरूपणपूर्वकं तस्मिन् मठे कर्तव्यं चाभिधाय जम्बूद्वीपे सन्यासग्रहणसंकल्पोऽप्यभ्यधायि ॥

वक्तव्यविशेष —

इयं शङ्कराचार्यविरचितेति कोशेऽस्मिन्नन्ते लेखदर्शनादियं नोपनिषदिति सुस्पष्टम्। तन्मतसंप्रदायरहस्यप्रकाशकत्वात्तथा व्यपदेशेन उपनिषदियमिति लिखितेत्यवसीयते ॥

No 393 (B 475/1)

मण्डलब्राह्मणोपनिषत्

Mandalabrāhmanopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—1–10
Lines on a page—13
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

पूर्णमद इति शान्ति ॥ याज्ञवल्क्यो ह महामुनिरादित्यलोकं जगाम। तमादित्यं नत्वा भो भगवन्नादित्य आत्मतत्त्वमनुब्रूहीति। स होवाच नारायण.। ज्ञानयुक्तो यमाद्यष्टाङ्गयोग उच्यते। शीतोष्णाहारनिद्रा:

विजय॰ सर्वदा शान्ति निश्चलत्व विषयेन्द्रियनिग्रहश्च ते थमा॰ । गुरुभक्तिस्सत्यमार्गानुरक्तिस्सुखागतवस्त्वनुभवश्च तद्वस्त्वनुभवेन तुष्टि॰ निस्सङ्गता एकान्तवास मनोनिवृत्ति फलानभिलाष वैराग्यभावश्च नियमा॰ ॥

उपसहार —

तल्लयाच्छुद्धाद्वैतसिद्धि । भेदाभावादेतदेव परमतत्त्वम् । तज्ज्ञो बालोन्मत्तपिशाचवज्जडवृत्त्या लोकमाचरेत् । एवममनस्काभ्यासेनैव नित्यतृप्तिरल्पमूत्रपुरीषमितभोजनदृढाङ्गमजाड्यनिद्रादृग्वायुचलनाभाव-ब्रह्मदर्शनाज्ञातसुखस्वरूपासिद्धिर्भवति । एव चिरसमाधिजनितब्रह्मामृतपानपरायणोऽसौ सन्यासी परमहसोऽवधूतो भवति । तद्दर्शनेन सकलजगत पवित्र भवति । तन्मातृपितृजायापत्यवर्ग च मुक्त भवतीत्युपनिषत् ॥ पञ्चम ब्राह्मणम् ॥

॥ मण्डलब्राह्मणोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

याज्ञवल्क्यरविमण्डलान्तस्थपरमपुरुषप्रश्नोत्तररूपाया ब्राह्मणपञ्चकेन विभक्तायामस्यामुपनिषदि—

प्रथमे ब्राह्मणे—राजयोगाङ्गाना यमनियमादीना निरूपणपूर्वक लक्ष्यत्रयं प्रकाशितम् ॥

द्वितीये ब्राह्मणे—राजयोगप्रभेदरूपतारकावलोकनोपायभूतान्तर्लक्ष्यस्वरूपमुपवर्ण्य शाम्भव्यादिमुद्रा प्रकाश्य षण्मुखीकरण जाग्रदाद्य-वस्थाश्च प्रदर्शिता॰ ॥

अमनस्काख्ये तृतीये ब्राह्मणे— राजयोगभेदो विवृतो दृश्यते ॥

तुरीये ब्राह्मणे—नवचक्रषडाधारलक्ष्यत्रयव्योमपञ्चकानि योगिभिर वश्यज्ञेयान्यभिहितानि ॥

पञ्चमे ब्राह्मणे--अमनस्कापराभिधानमनोलयरूपराजयोगभेदस्य फल निरूपितं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष

शुक्लयजुश्शाखीयेयमुपनिषत् ब्राह्मणपञ्चकात्मिका अस्मिन् कोशे समग्रा उपलभ्यते । मुद्रिता चेयमुपनिषत् ॥

No 394 (115/1)

* मन्त्रविवरणोपनिषत्
Mantravivaranopanisat

Substance—Palm leaf
Size—16 × 1½ inches
Character—Āndhra
Folios—10-12
Lines on a page—7

Letters in a line—58
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief –

This Upanisat describes, in detail, the letters and the words constituting the Gāyatri incantations invoking the Sakti and Goddess Laksmi

उपक्रम –

हृदयागारवासिनी हृल्लेखेत्यादिना स्पष्ट वाग्भाव कूट पञ्चाक्षर पञ्चभूतजनन पञ्चकलालय व्याचक्षत इति य एव वेद ॥ अथात परं कामकलालय कामराजकूट व्याख्यास्याम —भर्गो देवस्येति कामराज कूट तत्सवितुर्वरेणिय इति द्वात्रिंशदक्षर पठित्वा तदिति परमात्मा सदाशिवोऽक्षर विमल निरुपाधितात्मप्रतिपादक ?

उपसहार —

अरुणकमलसस्था तद्रज पुञ्जवर्णा
करकमलधृतिष्ठा भयुग्माम्बुजा च ।
मणिमकुटविचित्रालङ्कृता पुष्पजाले.
भवतु भुवनमात सन्तत श्रियै नम. (च्च श्रियै न) ॥

सक्तुमिव तितउना पुनन्तो यत्र धीरा मनसा वाचमक्रत । अत्रासखायस्सख्यानि जानते भद्रैषा लक्ष्मीर्निहिताऽधिवाचि । य एव वेदेत्युपनिषत् ॥

॥ इति ऋक्छाखाभिसहिताया मन्त्रविवरणोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र शक्तिलक्ष्मीदेवताका गायत्रीमन्त्रा॰ तत्तद्गतपदाक्षरादिनिरूपणपूर्वकं विव्रियन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितेयमुपनिषत् । कोशेऽस्मिन्नस्यामुपनिषद्यादौ मध्ये च पत्रद्वयं लुप्तम् ॥

No 395 (1973/20)

मन्त्रोपनिषत्

Mantıopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—15 × 1 ınch
Character—Nāgarı
Folıos—225–226
Lınes on a page—4
Letters ın a lıne—68

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम –

हरि ओम् । अष्टपाद शुचिं हस त्रिसूत्रमणि(णु)मव्ययम् ।
त्रिवर्त्मानं तेजसोऽहं सर्वत॰ पश्यन्न पश्यति ॥
भूतसम्मोहने काले भिन्ने तमसि वैखरे ।
अत॰ पश्यन्ति सत्वस्था निर्गुणं गुणगह्वरे ॥
अशक्य सोऽन्यथा द्रष्टुं ध्यायमान॰ कुमारकै॰ ।
विकारजननी[1]माज्ञा अष्टरूपामजा ध्रुवाम् ॥

उपसहार —

यस्मिन् भावा॰ प्रलीयन्ते लीनाश्चाव्यक्तता ययु॰ ।
पश्यन्ति व्यक्तता भूयो जायन्ते बुद्बुदा इव ॥
क्षेत्रज्ञाधिष्ठितं चैव कारणैर्विद्यते पुन॰ ।
[2] ब्रह्म ब्रह्मेत्यथायान्ति ये विदुर्ब्राह्मणास्तथा ॥

[1] 'मज्ञा' इति कोशान्तरे पाठ [2] एव स भगवान् देव पश्यत्यन्ते पुत पुन इति कोशान्तरेऽधिकं दृश्यते

अत्रैव ते लय यान्ति लीनाश्चाव्यक्तशालिन ।
लीनाश्चाव्यक्तशालिन इति ॥

॥ इति मन्त्रोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र आत्मचैतन्यवत्या मूलप्रकृते जगद्विकारजनयित्रीत्व प्रतिपाद्य तद्विशिष्टस्य अव्यक्तस्य अनेकशाखाभेदेन अनेकैरुपास्यत्वादिक च कथितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे समग्रयमुपनिषत् परिदृश्यते । मन्त्रिकोपनिषदिति नाम्ना शुक्लयजुश्शाखान्तर्गतेतीयमुपनिषन्मुद्रिता दृश्यते ॥

No 396 (3621/12)

मन्त्रोपनिषत्

Mantropanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—21-23
Lines on a page—6
Letters in a line—30

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 395 कोशवत्

उपसहार —

No 395 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 395 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 395 कोशवत्

No 397 (B 476/1)

मान्त्रिकोपनिषत्

Mantrikopanisat

Substance—Paper
Size—8×6 inches
Character—Andhra
Folios—373-375
Lines on a page—11
Letters in a line—16
Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम --

No 395 कोशवत्

उपसंहार —

No 395 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 395 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 395 कोशवत्.

No 398 (3581/38)

महानारायणोपनिषत्.

Mahānārāyanopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × $2\frac{1}{4}$ inches
Character—Andhra
Folios—43-50

Lines on a page—14
Letters in a line—116
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्र कर्णेभिरिति शान्ति ॥ अथ परमतत्त्वरहस्य जिज्ञासु परमेष्ठी देवमानेन सहस्र सवत्सर तपश्चचार । सहस्रवर्षावतीता(वर्षेऽतीते)त्युग्रतीव्रतपसा प्रसन्न भगवन्त महाविष्णु ब्रह्मा परिपृच्छति । भगवन् परमतत्त्वरहस्य मे ब्रूहीति, परमतत्त्ववक्ता त्वमेव नान्य कश्चिदस्ति । तत्कथमिति तदवोच्यते । प्रथम खण्ड ॥

त्वमेव सर्वज्ञ । त्वमेव सर्वशक्ति । त्वमेव सर्वाधार । त्वमेव सर्वस्वरूप । त्वमेव सर्वेश्वर । *त्वमेव सर्वेर । त्वमेव सर्वप्रवर्तक । त्वमेव सर्वपालक । त्वमेव सर्वनिवर्तक । त्वमेव सदसदात्मक । त्वमेव सदसद्विलक्षक । त्वमेवान्तर्बहिर्व्यापक । त्वमेवातिसूक्ष्मतर । त्वमेवातिमहतो महीयान् ॥

उपसहार —

सोऽद्वैतपरमानन्दलक्षण परब्रह्म भवति । इद परमतत्त्वरहस्य न वाच्य गुरुभक्तिविहीनाय । न चाशुश्रूषवे वाच्य, न तपोविहीनाय नास्तिकाय, न दाम्भिकाय मद्भक्तिविहीनाय मात्सर्याय कितव न वाच्य (मात्सर्याङ्किततनवे न वाच्य) । न वाच्य मदसूयापराय कृतघ्नाय । य इद परमरहस्य मद्भक्तेष्वभिधास्यति । मद्भक्तिनिष्ठो भूत्वा मामेव प्राप्स्यति । आवयोर्य इम सवादमध्येष्यति स नरो ब्रह्मनिष्ठो भवति । श्रद्धावाननसूयश्च शृणुयात् पठति वा य इम सवादमावयो स पुरुषो मत्सायुज्यमेति । ततो महाविष्णुस्तिरोदधे । ततो ब्रह्मा स्वस्थान जगाम । इत्युपनिषत् ॥

इत्यथर्वणमहानारायणोपनिषदि परमसायुज्यमुक्तिस्वरूप नाम अष्टमोऽध्याय ॥ उत्तरखण्ड समाप्त ॥

॥ महानारायणोपनिषत्समाप्ता ॥

* इद वाक्य कोशान्तरे न दृश्यत.

प्रतिपाद्यविषय —

अस्यामुपनिषद्यष्टावध्यायास्सन्ति । तत्रादिमाध्यायचतुष्टय पूर्वकाण्ड इति चरमाध्यायचतुष्टय उत्तरकाण्ड इति च व्यवह्रियते ॥

तत्र प्रथमाध्याये—ब्रह्मण सर्वात्मकत्वप्रदर्शनपूर्वक तस्य पादचतुष्टयात्मकत्वमभिधायाविद्यासुविद्यानन्दतुरीयाख्यपादाना स्वरूप सक्षेपतो ब्रह्ममहाविष्णुप्रश्नोत्तरमुखेन प्रतिपादितम् ॥

द्वितीयाध्याये—शिष्याचार्यप्रश्नोपदेशमुखेन तुरीयतत्वस्य साकारत्व निराकारत्व चोपवर्ण्य तयोर्विरोधपरिहारोपाय प्रदर्श्य नारायणादेव कृत्स्नस्य जगत उत्पत्तिश्च निरूपिता ॥

तृतीयाध्याये—शिष्याचार्यप्रश्नोपदेशमुखेन विद्याविद्याप्रपञ्चौ विस्तरेणाभिधाय विद्याप्रपञ्चस्य लयक्रम प्रतिपाद्यते ॥

चतुर्थाध्याये — शिष्याचार्यप्रश्नोपदेशमुखेन पराक्प्रत्यग्दृष्टिविवेचनपूर्वक जीवेश्वरस्वरूप विविच्य निर्णीतम् ॥

पञ्चमषष्ठसप्तमाध्यायेषु शिष्याचार्यप्रश्नोपदेशमुखेन जीवाना ससृतिनिवृत्त्युपाय निरूप्य मोक्षमार्गस्वरूप सविस्तरमभिधाय महानारायणयन्त्रोद्धारक्रमश्च प्रतिपादित ॥

अष्टमाध्याये—शिष्याचार्यप्रश्नोपदेशमुखेन सायुज्यमुक्तिस्वरूपप्रदर्शनपूर्वक ध्यानस्वरूप निरूप्य मोक्षसाधनान्यभिधाय उपनिषत्पाठकस्य फल एतदुपनिषत्पठनाधिकारिणश्च विशिष्य दर्शिता ॥

वक्तव्यावशेष

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा अथर्वशाखान्तर्गतेति मुद्रिता च पारदृश्यत ॥

No 399 (B 478/1)

महानारायणोपनिषत्

Mahānārāyanopanısat

Substance—Paper | Character—Andhra
Sıze—8 × 6 ınches | Folıos—1-15

Lines on a page—11

Letters in a line—20

Age of Ms — Modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 398 कोशवत्

उपसंहार —

बुद्धिप्रतिबिम्बितचैतन्य जीवा इत्यपरे मन्यन्ते। एतेषामुपाधीनामत्यन्तभेदो न विद्यते। सर्वपरिपूर्णो नारायणस्त्वनया निजया क्रीडति स्वेच्छया सदा। तद्वदविद्यमानफल्गुविषयसुखाशयास्सर्वे जीवा प्रधावन्त्यसारसंसारचक्रे॥ एवमनादिपरम्परा वर्तते अनादिसंसारविपरीतभ्रमात्। इत्युपनिषत्॥

इत्याथर्वणमहानारायणोपनिषदि महामायातीताखण्डाद्वैतपरमानन्दलक्षणपरब्रह्मण परमतत्स्वरूपनिरूपण नाम चतुर्थोऽध्याय। पूर्वकाण्डस्समाप्त॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 398 कोशवत्.

विशेषव्याविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् चतुर्थाध्यायान्तोपलभ्यते॥

No 400 (4136/22)

महावाक्योपनिषत्

Mahāvākyopanisat

Substance—Palm-leaf

Size—$9\frac{1}{2} \times 2$ inches

Character—Andhra

Folios—92–93

Lines on a page—17

Letters in a line—50

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete,

उपक्रम —

भद्र कर्णेभिरिति शान्ति । अथ होवाच ब्रह्मा । अपरोक्षानुभवपरोपनिषद् व्याख्यास्याम । गुह्याद्गुह्यतरमेषा न प्राकृतायोपदेष्टव्या । सात्विकाय अन्तर्मुखाय परिशुश्रूषवे । अथ संसृतिबन्धमोक्षयो विद्याविद्ये चक्षुषी उपसहृत्य विज्ञाय । अविद्यालोकान्धस्तमोधृक् । तमो हि शारीरप्रपञ्चमाब्रह्मस्थावरान्तम् ॥

उपसहार —

सोऽहमर्क पर ज्योतिरर्कज्योतिरह शिव ।
आत्मज्योतिरह शुक्र सर्वज्योतिरसादहोम् ॥

एतदथर्वशिरो योऽधीते प्रातरधीयानो रात्रिकृत पाप नाशयति । सायमधीयानो दिवसकृत पाप नाशयति । तत्साय प्रात प्रयुञ्जान पापोऽपापो भवति । माध्यंदिनमादित्याभिमुखोऽधीयान पञ्चमहापातकोपपातकात् प्रमुच्यते । सर्ववेदपारायणपुण्य लभते । श्रीमहाविष्णुसायुज्यमाप्नोतीत्युपनिषत् ॥

॥ भद्र कर्णेभिरिति शान्ति । महावाक्योपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र जगतस्तमोमूलत्वमुपवर्ण्य विद्याविद्ययो स्वरूप प्रकाश्य ब्रह्मानुध्यानात्तदनुभवप्रकार प्रतिपाद्य एतदुपनिषत्पाठफल चान्ते निरूपित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रोपलभ्यते । अथर्वशाखान्तर्गत तयेयमुपनिषन्मुद्रिता च ॥

No 401 (B 479/1)

महावाक्योपनिषत्

Mahāvākyopanisat

Substance—Paper | Character—Āndhra
Size—8 × 6 inches | Folios—145-146

Lines on a page—11
Letters in a line—24
Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 400 कोशवत्

उपसंहार —

No 400 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 400 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 400 कोशवत्

No 402 (4136/5)

महोपनिषत्

Mahopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 2$ inches
Character—Andhra
Folios—17-29
Lines on a page—15
Letters in a line—50

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

आप्यायन्त्विति शान्ति ॥ अथातो महोपनिषद व्याख्यास्याम । तदाहुरेको ह वै नारायण आसीत् न ब्रह्मा नेशानो नाग्नीषोमौ नेमे द्यावा-पृथिवी न नक्षत्राणि न सूर्यो न चन्द्रमा स एकाकी न रमेत । तस्य

ध्यानान्तस्थस्य यन्न स्तोममुच्यते। तस्मिन् पुरुषाश्चतुर्दश जायन्ते। एका कन्या दशेन्द्रियाणि मन एकादश तेजोद्वादशमहङ्कारस्त्रयोदश॰ प्राणश्चतुदश आत्मा पञ्चदश बुद्धिर्भूतानि पञ्चतन्मात्राणि पञ्चमहाभूतानि स एक पञ्चविंशति पुरुष ॥

उपसहार —

इतिहासपुराणाना रुद्राणा शतसहस्राणि जप्तानि फलानि भवन्ति। प्रणवानामयुत जप्त भवति। आचक्षुष पङ्क्ति पुनाति। आसप्तमान् पुरुषयुगान् पुनाति। इत्याह भगवान् हिरण्यगर्भ। जाप्येनामृतत्व च गच्छतीत्युपनिषत् ॥ षष्ठोऽध्याय। आप्यायन्त्विति शान्ति ॥

॥ महोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् अध्यायषट्कपरिच्छिन्नतया दृश्यमानायामस्यामुपनिषदि जगत्सृष्टिक्रमनिरूपणपूर्वक नारायणस्य सर्वात्मत्वमुपवर्ण्य शुकजनकसवादेन ब्रह्मविद्याप्रशसनपूर्वक शुकस्य उत्तमा गतिमभिधाय निदाघऋभुसवादमुखेन चिदचित्स्वरूप प्रकाश्य जीवन्मुक्तत्वस्वरूपप्रकाशनपूर्वक वैराग्य प्रशस्य ब्रह्मज्ञानतत्प्राप्तिप्रकार निरूप्य एतदुपनिषत्पाठफल चाभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत् अध्यायषट्कपरिच्छिन्ना मुद्रितसदृक्षा समग्रा दृश्यते ॥

No 403 (1468/5)

महोपनिषत्

Mahopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—18 × $1\frac{1}{2}$ inches
Character—Andhra
Folios—3-4
Lines on a page— $6\frac{1}{2}$
Letters in a line—70

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

ओं अथातो महोपनिषदमेव (षडं व्याख्यास्याम·) तदाहु । एको ह वै नारायण आसीत् न ब्रह्मा नेशान नापो नाग्नीषोमौ नेमे द्यावापृथिवी न नक्षत्राणि न सूर्यो न चन्द्रमा स एकाकी न रमेत। तस्य ध्यानान्तस्थस्य यज्ञस्स्तोममुच्यते । तस्मिन् पुरुषा चतुर्दश जायन्ते । एका कन्या दशेन्द्रियाणि। मन एकादशम्।तेजो द्वादशम्। अहङ्कारस्त्रयोदश । प्राणश्चतुर्दश· । आत्मा पञ्चदश । बुद्धिर्भूतानि पञ्चतन्मात्राणि। पञ्चमहाभूतानि। स एक पञ्चविंशक पुरुष ॥

उपसहार —

तस्मादीशानो महते देवानाम् । तस्मान्महादेव इति ॥
सहस्रशीर्ष पुरुष विश्वाक्ष विश्वशभुवम् ।
विश्व नारायण देवमक्षर परम पदम् ॥
विश्वत परम नित्य विश्व नारायण॰ हरिम् ।
विश्वभुग् विश्वसृक् सूक्ष्म सर्वस्माद्व्यय कविम् ॥
विश्वमेवेद पुरुष — सोऽक्षर परमस्स्वराट् ॥

य इमा महोपनिषद [1] ब्राह्मण योऽधीते सोऽग्निपूतो भवति। स वायुपूतो भवति। स सत्यपूतो भवति। स सर्वैर्देवैर्ज्ञातो भवति। तेन क्रतुभिरिष्टवान् भवति। षष्टिर्गायत्र्याश्शतसहस्र जप्त भवति। प्राणायामायुतं कृत भवति। पङ्क्ति पुनाति। आसप्तमात् पुरुषयुगान् पुनाति। इत्याह भगवान् हिरण्यगर्भ । अमृतत्व च गच्छत्यमृतत्व च गच्छतीति। ओं। य एव वेद। इत्युपनिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सृष्ट्यादौ ब्रह्म निर्दिश्य तस्मात् सृष्टिक्रम, पञ्चविंशतितत्त्वोत्पत्ति·, नारायणात् रुद्रादीनामुत्पत्ति, नारायणस्य सर्वात्मकत्व प्रतिपादनं, उपनिषत्पाठकस्य फलानि चेत्येतत्सर्व सविस्तर प्रतिपादितम् ॥

[1] ब्राह्मणो योऽधीते इति कोशान्तरे पाठ .

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा दृश्यते । मुद्रितकोशे त्वियमुपनिषत् अध्यायषट्कपरिच्छिन्ना एतल्लिखितकोशापेक्षयाऽधिकेन ग्रन्थराशिना सहिता दृश्यते । तस्मिंश्च मुद्रितकोशे परिदृश्यमान शुकजनकनिदाघऋभुसंवादात्मक ग्रन्थजातमत्र लिखितकोशे न दृश्यते । तस्मादेतदुपनिषद्विषये लिखितमुद्रितकोशयो परिदृश्यमान महद्वैलक्षण्य किं निबन्धनमिति परिचिन्तनीयम् ॥

No 404 (1973/23)

महोपनिषत्

Mahopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15×1 inch
Character—Nāgari
Folios—228-230
Lines on a page—4
Letters in a line—68

Age of Ms – Old
Condition of Ms – Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 403 कोशवत्

उपसहार —

No 403 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 403 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 403 कोशवत्

No 405 (1958/7)

माण्डूक्योपनिषत् गौडपादोपनिषत्कारिकायुता

Māndūkyopanisat with Goudapada Upanisat Kārikā

Substance—Palm-leaf
Size—18 × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—20–21
Lines on a page—10
Letters in a line—90
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरिः ओम् ॥ ओमित्येतदक्षरमिदꣳ सर्वं तस्योपव्याख्यानं भूतं भवद्भविष्यदिति सर्वमोंकार एव । यच्चान्यत्त्रिकालातीतं तदप्योंकार एव । सर्वं ह्येतत् ब्रह्म अयमात्मा ब्रह्म सोऽयमात्मा चतुष्पात् ॥

कारिका—

बहिः प्रज्ञो विभुर्विश्वो ह्यन्तः प्रज्ञस्तु तैजसः ।
घनप्रज्ञस्तथा प्राज्ञ एक एव त्रिधा स्मृतः ॥
दक्षिणाक्षिमुखे विश्वो मनस्यन्तश्च तैजसः ।
आकाशे च हृदि प्राज्ञस्त्रिधा देहे व्यवस्थितः ॥

उपसंहार —

अमात्रश्चतुर्थोऽव्यवहार्यः प्रपञ्चोपशमश्शिवोऽद्वैतः एवमोंकारः आत्मैव संविशत्यात्मानं य एवं वेद इत्युपनिषत् ॥

कारिका—

प्रणवं हीश्वरं विद्यात् सर्वस्य हृदये स्थितम् ।
सर्वव्यापिनमोंकारं मत्वा धीरो न शोचति ॥
अमात्रोऽनन्तमात्रश्च द्वैतस्योपशमश्शिवः ।
ओंकारो विदितो येन स मुनिर्नेतरो जनः ॥
स मुनिर्नेतरो जन इति ॥

॥ इति माण्डूक्योपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अस्यामुपनिषदि प्रणवे पादचतुष्टय प्रकाश्य तत्र ब्रह्मोपासनाप्रकारोऽनुवर्णितो दृश्यते ॥

अन्ते चैतदुपनिषदर्थप्रतिपादका एकोनत्रिंशच्छलोका दृश्यन्ते । ते च विशिष्टाद्वैतमतानुयायिरङ्गरामानुजमुनिभिरव्याख्याता , कूरनारायणमुनिभिस्तु उपनिषद्घटकत्वेनाभिमत्य व्याख्याता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष

अत्रान्ते परिदृश्यमाना गौडपादीया कारिकास्सर्वा अप्यद्वैतिभिर्व्याख्याता दृश्यन्ते । इतरैरपि कैश्चित्तत्रादावुपलभ्यमाना एकोनत्रिंशच्छलोका· परमेतदुपनिषदर्थसग्राहकत्वादेतदुपनिषदन्तर्गता इति मत्वा व्याख्याता दृश्यन्ते । एतन्मते कोशेऽस्मिन् एकोनत्रिंशच्छलोकलेखनात्पर 'माण्डूक्योपनिषत्समाप्ता' इति परिदृश्यमान लेखनमप्यानुकूल्यमादधाति ॥

No 406 (B 480/1)

माण्डूक्योपनिषत्

Māndūkyopanisat

Substance--Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—65–68
Lines on a page—11
Letters in a line—19

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—complete.

उपक्रम —

No 405 कोशवत्.

उपसहार —

No 405 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 405 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 405 कोशवत्

No 407 (C 1516/1)

मुक्तिकोपनिषत्

Muktikopanisat

Substance—Paper

Size—10 × 4½ inches

Character—Andhra

Folios—11

Lines on a page—9

Letters in a line—32

Age of Ms—Old

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं पूर्णमद इति शान्ति ॥
अयोध्यानगरे रम्ये रत्नमण्डपमध्यमे ।
सीताभरतसौमित्रिशत्रुघ्नाद्यैस्समन्वितम् ॥
सनकाद्यैर्मुनिगणै वसिष्ठाद्यैश्शुकादिभि ।
अन्यैर्भागवतैश्चापि स्तूयमानमहर्निशम् ॥
धीविक्रियासहस्राणा साक्षिण निर्विकारिणम् ।
स्वरूपध्याननिरत समाधिविरमे हरिम् ॥
भक्त्या शुश्रूषया राम स्तुवन् पप्रच्छ मारुति. ॥

उपसहार —

दृशिस्तु शुद्धोऽहमविक्रियात्मको न मेऽस्ति किञ्चिद्विषयस्वभावत. ।
पुरस्तिरश्चोर्ध्वमधश्च सर्वत सुपूर्णभूमाऽहमितीह भावय ॥
अजोऽमरश्चैव तथाऽजरोऽमृत स्वयप्रभस्सर्वगतोऽहमव्यय ।
न कारण कार्यमतीत्य निर्मल सदैव तृप्तोऽहमितीह भावय ॥
जीवन्मुक्तपद त्यक्त्वा स्वदेहे कालसात्कृते ।
विशत्यदेहमुक्तत्व पवनोऽस्पन्दतामिव ॥

तदेतदृचाऽभ्युक्तम् । ओ तद्विष्णो परम पद सदा पश्यन्ति सूरय । दिवीव चक्षुराततम् । तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवासस्समिन्धते । विष्णोर्यत्परम पदम् ॥ ओ सत्यमित्युपनिषत् ॥ ओ पूर्णमद इति शान्ति ॥

॥ मुक्तिकोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

मारुतिरामप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि प्रथमाध्याये ऋगादिवेदाना चतुर्णा क्रमेण एकविशतिनवाधिकशतसहस्रपञ्चाशच्छाखाभेदान्निर्दिश्य प्रतिशाखमेकैकोपनिषदित्यभिधाय तत्प्रतिपादितमुक्तिस्वरूपमुपवर्ण्य उपनिषत्सु एकस्यैव माण्डूक्यस्य, तदभावे दशोपनिषदा, तदभावे द्वात्रिंशदुपनिषदा, तदभावे चाष्टोत्तरशतोपनिषदा ब्रह्मज्ञानसाधकत्वमित्युपवर्ण्य तासा नामानि शान्तिमन्त्राश्चाभिहिता दृश्यन्ते ॥

द्वितीयेऽध्याये —मुक्तिचातुर्विध्य निरूप्य तत्साधनोपाय प्रदर्श्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रोपलभ्यते मुद्रिता च ॥

No 408 (B 481/1)

मुक्तिकोपनिषत

Muktıkopanısat

Substance—Paper
Sıze—8 × 6 ınches
Character—Āndhra
Folıos—15
Lınes on a page—13
Letters ın a lıne—16

Age of Ms—Modern
Condıtıon of Ms—Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 407 कोशवत

उपसहार —

No 407 कोशवत

प्रातिपाद्यविषय —

No 407 कोशवत

वक्तव्यविशेष —

No 407 कोशवत

No 409 (3581/39)

मुक्तिकोपनिषत्

Muktikopanisat

Substance — Palm leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character — Andhra
Folios — 50–52
Lines on a page—14
Letters in a line—110

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct.
Complete or incomplet
Complete

उपक्रम —

No 407 कोशवत्

उपसहार —

No 407 कोशवत्

प्रतिपाद्याविषय —

No 407 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 407 कोशवत्

No 410 (1958/6)

मुण्डकोपनिषत्

Mundakopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—18 × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—19-20
Lines on a page—10
Letters in a line—90
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि॰ ओम्। ब्रह्मा देवाना प्रथमस्सबभूव विश्वस्य कर्ता भुवनस्य गोप्ता। स ब्रह्मविद्या सर्वविद्याप्रतिष्ठामथर्वाय ज्येष्ठपुत्राय प्राह। अथर्वणे या प्रवदेत ब्रह्मा अथर्वा ता पुरोवाचाङ्गिरे ब्रह्मविद्याम्। स भारद्वाजाय सत्यवाहाय प्राह। भारद्वाजोऽङ्गिरसे परावराम्। शौनको ह वै महाशालोऽङ्गिरस विधिवदुपसन्न प्रपच्छ। कास्मिन्नु भगवो विज्ञाते सर्वमिदं विज्ञात भवतीति ॥

उपसहार —

स यो ह वैतत्परम ब्रह्म वेद ब्रह्मैव भवति। नास्याब्रह्मवित्कुले भवति। तरति शोक तरति पाप्मानम्। गुहाग्रन्थिभ्यो विमुक्तोऽमृतो भवति। तदेतदृचाऽभ्युक्तम्—

क्रियावन्त श्रोत्रिया॰ ब्रह्मनिष्ठा स्वय जुह्वत एकर्षिं श्रद्धयन्त।
तेषामेवैतां ब्रह्मविद्या वदेत शिरोव्रत विधिवद्यैस्तु चीर्णम् ॥
तदेतत्सत्य ऋषिरङ्गिरा पुरोवाच। नैनदचीर्णव्रतोऽधीते। नम परमर्षिभ्यो नम परमर्षिभ्य॰ ॥

॥ इति मुण्डकोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अथर्वशाखान्तर्गताया प्रत्येक खण्डद्वितययुतमुण्डकाख्यप्रकरणत्रितयविभक्तायामस्यामुपनिषदि ब्रह्मविद्योपदेशपरम्पराप्रदर्शनपूर्वक

ब्रह्मज्ञानसाधनभूतपरापरविद्यास्वरूपादिकमभिधाय परविद्यावेद्यब्रह्मण स्वरूप प्रकाश्य तस्मादेव जगत सग्रहेण प्रादुर्भावमुपवर्ण्य मुमुक्षुमुमुक्षुकर्तव्यानि च सगृह्य ब्रह्मणो जगत्सृष्टिं विस्तरत प्रतिपाद्य प्रणवाख्यशरेण ब्रह्मात्मकलक्ष्यवेधप्रकारमुक्त्वा प्राप्यस्वरूपतत्प्राप्तिप्रकारतत्साधनादिक ब्रह्मविदा अङ्गिरसा शौनकायोपदिष्ट दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा दृश्यते मुद्रिता च

No 411 (B 482/1)

मुण्डकोपनिषत्

Mundakopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—7
Lines on a page—11
Letters in a line—18

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 410 कोशवत्

उपसहार —

No 410 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 410 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

No 410 कोशवत्

No 412 (4136/1)

मुद्गलोपनिषत्

Mudgalopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—9½ × 2 inches
Character—Āndhra
Folios—7
Lines on a page—15
Letters in a line—50
Age of Ms —Old
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete— Incomplete

उपक्रम —

यत्पुरुषणत्यनगा सृष्टियज्ञस्समारित ।
सप्तास्यासन् परिधयस्सामिधश्च समीरिता ॥
त यज्ञमिति मन्त्रेण सृष्टियज्ञस्समीरित ।
अनेनैव च मन्त्रेण मोक्षश्च समुदीरित ॥
तस्मादिति च मन्त्रेण जगत्सृष्टिस्समीरिता ।
वेदाहमिति मन्त्राभ्या वैभव कथित हरे ॥

उपसहार —

तस्मादेतत्पुरुषसूक्तार्थमतिरहस्य राजगुह्य देवगुह्य गुह्यादपि गुह्यतर नादीक्षितायोपदिशेत् । [1] नानूचानाय नायज्ञशीलाय नावैष्णवाय नायोगिने [2] नाबहुभाषिणे नाप्रियवादिने नासवत्सरवेदिने नातुष्टाय [3] नाधीतवेदायोपदिशेत् । गुरुरप्येव [4] विच्छुचौ देशे पुण्यनक्षत्रे प्राणानायम्य पुरुष ध्यायन् उपसन्नाय शिष्याय दक्षिणे कर्णे पुरुषसूक्तार्थमुपदिशेत् । विद्वान् न बहुशो वदेत्, [5] यातयामो भवति । असकृत्कर्णमुपदिशेत् । [6] कुर्वाणोऽध्येताऽध्यापकश्च इह जन्मनि पुरुषो भवतीत्युपनिषत् ॥ वाङ्मे मनसीति शान्ति ॥

॥ मुद्गलोपनिषत् समाप्ता ॥

---

[1] नाननूचानाय [2] न बहु [3] नानधीत [4] विन्छुद्धे देशे [5] यातायामो
[6] एतत्कुर्वाणो, इति लिखितकोशान्तरे पाठा

प्रतिपाद्यविषय --

अत्रादौ नवभि श्लोकै पुरुषसूक्तार्थं सगृह्य पादचतुष्टयात्मकेन परमपुरुषेण पादत्रयात्मकतयोर्ध्वमवस्थाय गृहीततुरीयानिरुद्धरूपेण तेन ब्रह्मोपदेशद्वारा जगत्सर्जनमभिधाय तस्यैव परमपुरुषस्य सर्वैस्तत्तद्रूपेणोपास्यत्वमुपवर्ण्य तापत्रयषट्कोशषड्वर्गपञ्चकोशषड्भावषडूर्मिषड्भ्रमान्निर्दिश्य तद्विधुरस्य ब्रह्मण स्वरूप प्रकाश्य एतदुपनिषत्पाठफल च विस्तरेणानुवर्णित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषदादौ षष्ठ श्लोकमारभ्य समग्रा अस्मिन् कोशे परिदृश्यते । ऋक्शाखान्तर्गतेतीयमुपनिषन्मुद्रिता च ॥

No 413 (B 483/1)

मुद्गलोपनिषत्

Mudgalopanisat

Substance—Paper
Size —8 × 6 inches
Character - Andhra
Folios—5
Lines on a page —11
Letters in a line— 16

Age of Ms —Modern
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

वाङ्मे मनसीति शान्ति ॥ पुरुषसूक्तार्थनिर्णय व्याख्यास्याम. पुरुषसंहितायां पुरुषसूक्तार्थस्सग्रहेण प्रोच्यते ।
सहस्रशीर्षेत्यत्र[त्य]सशब्दोऽनन्तवाचक ।
अनन्तयोजन प्राह दशाङ्गुलवचस्तथा ॥

उपसहार —

No 412 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 412 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 412 कोशवत्

No 414 (1682/10)

मैत्रायणीयोपनिषत्

Maitrayanīyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—62-75
Lines on a page—5
Letters in a line 32
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete-Complete

उपक्रम —

बृहद्रथो ह वै नाम राजा राज्य ज्येष्ठ पुत्र निधापयित्वा इदमशाश्वत मन्यमानश्शरीर वैराग्यमुपेतोऽरण्य निर्जगाम। स तत्र परम तप आस्थाय आदित्यमीक्षमाण ऊर्ध्वबाहुस्तिष्ठत्यन्ते सहस्रस्य मुनेरन्तिकमाजगाम अग्निरिवाधूमकस्तेजसा निर्दहन्निवात्मविद्भगवान् शाकायन्य उत्तिष्ठोत्तिष्ठ वरं वृणीष्वेति राजानमब्रवीत्। स तस्मै नमस्कृत्योवाच ॥

उपसहार —

अग्निना पिहितस्सहस्राक्षेण हिरण्मयेनानन्देनैष वाव विजिज्ञासितव्योऽन्वेष्टव्यस्सर्वभूतेभ्योऽभय दत्त्वाऽरण्य गत्वाऽथ बहिः कृत्वेन्द्रियार्थान् स्वाच्छरीरादुपलभतेऽथैनमिति ॥

विश्वरूप हरिण जातवेदस परायण ज्योतिरेक तपन्तम्।
सहस्ररश्मिश्शतधा वर्तमान. प्राण. प्रजानामुदयत्येष सूर्य ॥
॥ मैत्रायणीयोपनिषत् सपूर्णा ॥

प्रतिपाद्यविषय —

बृहद्रथशाकायन्यप्रश्नोपदेशरूपायामस्या प्रपाठकषट्कात्मना परिदृश्यमानायामुपनिषदि—

प्रथमे प्रपाठके—मरुन्नामकराजपुत्रेण बृहद्रथनाम्ना जगदिद क्षयिष्णु पश्यता निर्विण्णेन वैराग्याधिगमप्रकार कथ्यते ॥

द्वितीये प्रपाठके—प्रजापतिसकाशाद्वालखिल्यैरधिगत तैश्च मैत्रेयायोपदिष्टमन्तरात्मस्वरूपादिक मैत्रेयादधिगम्य शाकायन्येन बृहद्रथाय राज्ञ उपदिश्यते ॥

तृतीये—तस्मा एव राज्ञे तेनैव मुनिना भूतात्मस्वरूपादिकमुप दिश्यते ॥

तुरीये —भूतात्मन उत्तमगत्यवाप्तिसाधनादिकमुपदिश्यते ॥

पञ्चमे—ब्रह्मणो मूर्तामूर्तस्वरूपनिरूपणपूर्वकमुद्गीथादिस्वरूपमुपदिश्य ब्रह्मण स्वरूप बहुधा प्रपञ्च्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितकोशवत् अस्मिन् कोशे अत्रत्यैतल्लिखितकोशान्तरापेक्षयाऽन्ते प्रपाठकद्वयमधिक दृश्यते। अस्या उपनिषदो मैत्रायण्युपनिषदित्यपि व्यपदेशो दृश्यते । मैत्रेय्युपनिषन्नाम्ना इतस्सगृहीताऽन्याऽप्युपनिषद्दृश्यते ॥

No 415 (B 484/1)

मैत्रायणीयोपनिषत्

Maitrāyaṇīyopaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—183-192
Lines on a page—11
Letters in a line—20

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect —Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 414 कोशवत्.

उपसहार —

No 414 कोशवत् .

प्रतिपाद्यविषय —

No 414 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 414 कोशवत्

No 416 (C 1533/8)

मैत्रायणीयोपनिषत्

Maitrāyaniyopanisat

Substance—Paper
Size—12 × 5¹ inches
Character—Āndhra
Folios—17-21
Lines on a page—11
Letters in a line—38
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 414 कोशवत्

उपसहार —

अथ यो ह खलु वावाऽस्य सात्विकोंशोऽसौ स योऽय विष्णु स वा एष एकस्त्रिधाभूताऽष्टधा एकादशधा द्वादशधा अपरिमितधा चोद्

तत्वान्गेषु चरति प्रतिष्ठा सर्वभूतानामधिपतिर्बभूवेत्यसावात्मा अन्तर्बहिश्चान्तर्बहिश्चान्तर्बहिश्च ॥ ओं तत्सत् ॥

इति ऋग्वेदे मैत्रायण्युपनिषदि चतुर्थ प्रपाठक ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र अधिकारिलक्षणनिर्धारणानन्तर उत्क्रान्तिगत्यादिकमुपवर्ण्य पञ्चकोशविभजनपूर्वक ब्रह्म विचारितम् । प्रकृतिपुरुषरहस्य दर्शितम् । चित्तलयपर्यन्त योगाभ्यसनीय इत्युपदिष्टम् । सगुणोपासना विहिता । उद्गीथप्रणवोपासनाप्रकारो निरूपित । गायत्रीविद्या चक्षुर्विद्या च सग्रेहण प्रतिपादिते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोश प्रपाठकचतुष्कमेव दृश्यते ॥ सुन्दरेश्वरशिष्याप्पय दीक्षितविरचितैतद्भाष्ये एतावदन्तैवेयमुपनिषदिति अन्तर्बहिश्चान्तर्बहिश्चेति द्विरुक्त्या सूच्यत इति भाषित दृश्यते । लिखितकोशान्तरेष्वप्येतावतैवोपनिषत्समाप्तिर्लिखिता दृश्यते । तस्मान्मुद्रितकोशान्ते परिदृश्यमान प्रपाठकद्वयमाधिकमिति विभाव्यते ॥

No 417 (1973 14)

मैत्रायणीयोपनिषत्

Maitrayaniyopanisat

Substance—Palm-leaf	Age of Ms —Old
Size—15 × 1 inch	Condition of Ms —Worm eaten
Character—Nāgari	
Folios—159-167	Correct or incorrect—Correct
Lines on a page—4	Complete or incomplete—Incomplete
Letters in a line—68	

उपक्रम —

No 414 कोशवत्

उपसंहार —

No 416 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 416 कोशवत्.

वक्तव्याविशेष

No 416 कोशवत्

No 418 (B 485/1)

मैत्रेय्युपनिषत्

Maitreyyupanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—329—334
Lines on a page—11
Letters in a line—22

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 414 कोशवत्

उपसहार —

प्रपञ्चमुक्तचित्तोऽस्मि प्रपञ्चरहितोऽस्म्यहम् ।
सर्वप्रकाशरूपोऽस्मि चिन्मात्रज्योतिरस्म्यहम् ॥
कालत्रयविमुक्तोऽस्मि कामादिरहितोऽस्म्यहम् ।
कायकायविमुक्तोऽस्मि निर्गुण. केवलोऽस्म्यहम् ॥
मुक्तिहीनोऽस्मि मुक्तोऽस्मि मोक्षहीनोऽस्म्यह सदा ।
सत्यासत्यादिहीनोऽस्मि सन्मात्रान्नास्म्यह सदा ॥

गन्तव्यदेशहीनोऽस्मि गमनादिविवर्जित. ।
सर्वदा समरूपोऽस्मि शान्तोऽस्मि पुरुषोत्तम ॥
एव स्वानुभवो यस्य सोऽहमस्मि न सशय ।
यश्शृणोति सकृद्वाऽपि ब्रह्मैव भवति स्वयम् ॥

॥ इत्युपनिषत् । मैत्रेय्युपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अध्यायत्रितयपरिमितायामस्यामुपनिषदि प्रथमेऽध्याये—बृहद्रथनाम्नो राज्ञो लोकमिम नश्वर शरीर च जुगुप्सावह पश्यतो वैराग्योत्पत्तिवर्णनपूर्वक जातवैराग्याय तस्मै शाकायन्यमुनिना चित्तमलशोधनोपदेशपुरस्सर चात्मतत्व निरूपितं दृश्यते ॥

द्वितीयेऽध्याये—आन्तरस्नानशौचभैक्षादिस्वरूप निरूप्य सन्यासस्वरूप तत्र कर्तव्य च सग्रहेण प्रदर्श्यते ॥

तृतीयेऽध्याये—आत्मनोऽनुसधानक्रम प्रपञ्च्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा दृश्यते । सामवेदान्तर्गतयमिति मुद्रिता च । सगृहीतानामेषामर्थाना विस्तृतशैल्या प्रतिपादनपरा मैत्रायणीयोपनिषन्नामाऽन्याऽप्युपनिषद्दृश्यते ॥

No 419 (115/2)

यन्त्रविवरणोपनिषत्

* Yantravivaranopanisat

Substance--Paper
Size—16 × 1⅓ inches
Character – Āndhra
Folios— 13–20

Lines on a page—7
Letters in a line— 58
Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good Thirteenth and fifteenth leaves are broken on one side

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat relates how to write 'Sri Cakram' and its constituent Cakrams and states how to ponder over the deities connected therewith

उपक्रम --

ओं शान्ति ॥ कादिविद्याया गालवगोत्र गालवऋषावनाप्रवानत्र्या र्षेयम् । हादिविद्याया तैतलसगोत्र एकार्षेयम् । चूडामणि तन्त्रे । हरि ओ—देवा ह वै भगवन्तमब्रुवन् । महाचक्र नाम चक्रनायक नो ब्रूहीति । सर्वकामिक सर्वाराध्य सर्वरूप सर्वतोमुख मोक्षद्वार यद्योगिन उपविश्य पर ब्रह्म भित्त्वा निर्वाणमधिशेते । तान् होवाच भगवान् श्रीचक्र व्याख्यास्याम॰

उपसहार —

४ या—ति सर्वमन्त्रात्मिके त—म ।

४ या—ति सर्वयन्त्रात्मिके त—म॰ ।

४ या—ति महामाहेश्वर्यादिदशावरणदेवता त—म॰ ॥

४ या—ति सर्वयोगिनीदेवता त—म ।

४ या—ति श्रीराजराजेश्वरी परा देवता त—म ॥

भगवान् ब्रह्मविदित्येतैर्मन्त्रै॰ भगवती यजेत् । ततो देवी स्वात्मान दर्शयति । तस्माद्य एतैर्मन्त्रैर्यजति स ब्रह्मणस्पति सोऽमृतत्व च गच्छति । य एव वेदेत्युपनिषत ॥

॥ इति यन्त्रविवरणोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र श्रीचक्रलेखनक्रमनिरूपणपूर्वक तदन्तर्गतचक्रेषु तत्तद्देवता-नामुपासनाक्रमश्च प्रतिपादित॰ ॥

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषत् अस्मिन् कोश समग्रा परिदृश्यते, अमुद्रिता च। शान्तिमन्त्रो न कोऽप्यत्राद्यन्तयोर्लिखितो दृश्यते

No 420 (3581 25)

याज्ञवल्क्योपनिषत्

Yājñavalkyopanisat

Substance— Palm-leaf
Size—20 × $2\frac{1}{4}$ inches
Character—Āndhra
Folios— 33 one side only
Lines on a page— 9
Letters in a line— 94

Age of Ms —Old
Condition of Ms— Good
Correct or incorrect —Correct
Complete or incomplete — Incomplete

उपक्रम —

भद्र कर्णेभिरिति शान्ति। जनको ह वैदेहो याज्ञवल्क्यमुपसमेत्योवाच। भगवन् सन्यासमनुब्रूहीति। कथ सन्यासलक्षणम्। स होवाच याज्ञवल्क्य। ब्रह्मचर्यं समाप्य गृही भवेत्। गृहात् वनी भूत्वा प्रव्रजेत्। यदि वेतरथा ब्रह्मचर्यादेव प्रव्रजेत् गृहाद्वा वनाद्वा। अथपुनरव्रती वा व्रती वा स्नातको वाऽस्नातको वा उत्सन्नाग्निरनग्निको वा यदहरेव विरजेत्तदहरेव प्रव्रजेत्॥

उपसहार —

शून्यागारदेवगृहतृणकूटवल्मीकवृक्षमूलकुलालशालाग्निहोत्रभवन-नदीपुळिनगिरिकुहरकन्दरकोटरानिर्झरस्थण्डिलेष्वनिकेतनिवास्यप्रयत्न शुभाशुभकर्मनिर्मूलनपरो ग्रामैकरात्र सचरन् सन्यासेन देहत्याग करोति यस्स परमहसो नामेत्युपनिषत्॥

॥ याज्ञवल्क्योपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सन्यासपरिग्रहकालतत्प्रकारप्रदर्शनपूर्वकं सन्यासिनामावश्यका धर्मा अभिधीयन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् इयमुपनिषत् समग्रा दृश्यते । कोशेऽस्मिन्नुपनिषदादौ आथर्वणशान्तिमन्त्रो लिखितो दृश्यते । कोशान्तरे तु शुक्लयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रो लिखित । लिखितकोशान्तरे मुद्रिते च अन्त्यभागे श्लोकरूपेण परिदृश्यमाना ग्रन्था अत्र न दृश्यन्ते ॥

No 421 (B 486/1)

याज्ञवल्क्योपनिषत्

Yājñavalkyopaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—5
Lines on a page —13
Letters in a line—18

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 420 कोशवत्

उपसंहार —

धर्मार्थकाममोक्षाणां प्रसह्य परिपन्थिने ।
नमोऽस्तु मम कोपाय स्वाश्रयज्वालिने भृशम् ॥

कोपस्य मम वैराग्यदायिने दोषचोदिने ।
यत्र सुप्ता जना नित्य प्रबुद्धस्तत्र सयमी ॥
प्रबुद्धा यत्र ते विद्वन् सुषुप्त याति योगिराट् ।
चिदिहास्तीति चिन्मात्रमिद चिन्मयमेव च ॥
चित्त चिदहमेते च लोकाश्चिदिति भावय ।
यतीना तदुपादेय पारहस्य पर पदम् ॥
नात. परतर किञ्चित् विद्यते मुनिपुङ्गव ॥
॥ इत्युपनिषत् ॥ इति याज्ञवल्क्योपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 420 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यत । कोशेऽस्मिन्नुपनिषदादौ शुक्लयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रो लिखित । पूर्वकोशापेक्षयाऽस्मिन् कोशेऽन्त्यभागे 29 श्लोका अधिका दृश्यन्ते । एव मुद्रितेऽपि ॥

No 422 (B 487/1)

योगकुण्डल्युपनिषत्

Yogakundalyupanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—3
Lines on a page—13
Letters in a line—16

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्ति । पद्मज उवाच—
अमावास्या च प्रतिपत्पौर्णमासी च शकर ।
अस्याः का वर्ण्यते सज्ञा एतदाख्याहि तत्त्वत

प्रतिपद्दिनतो काले अमावास्या तथैव च ।
पौर्णमास्या स्थिरीकुर्यात् स च पन्था हि नान्यथा ॥
कामेन विषयाकाङ्क्षी विषयात्काममोहित ।
द्वावेव सत्यजेन्नित्य निरञ्जनमुपाश्रयेत् ॥
अपर सत्यजेत्सर्व यदीच्छेदात्मनो हितम् ।
शक्तिमध्ये मन कृत्वा मनश्शक्तेश्च मध्यगम् ॥
मनसा मन आलोक्य न त्यजेत्परम पदम् ।
मन एव हि बिन्दुश्च उत्पत्तिस्थितिकारणम् ।
मनसोत्पद्यते बिन्दुर्यथा क्षीर घृतात्मकम् ॥

उपसहार —

अज्ञानात्तु चिदाभासो बहिस्तापेन तापित ।
दग्ध भवत्येव तदा तूलपिण्डमिवाग्निना ॥
दहरस्थ प्रत्यगात्मा नष्टे ज्ञान तत परम् ।
विततो व्याप्य विज्ञान दहत्येव क्षणेन तु ॥
मनोमय ज्ञानमय सम्यक् दग्ध्वा क्रमेण तु ।
घटस्थदीपवच्छश्वत् अन्तरेव प्रकाशते ॥
ध्यायन्नास्ते मुनिश्चैवमा सुप्तेरा मृतेस्तु य ।
जीवन्मुक्तस्स विज्ञेय स धन्य कृतकृत्यवान् ॥
जीवन्मुक्तपद त्यक्त्वा स्वदेहे कालसात्कृते ।
विशत्यदेहमुक्तत्व पवनोऽस्पन्दतामिव ॥

अशब्दमस्पर्शमरूपमव्यय
तथाऽरस नित्यमगन्धवच्च यत् ।
अनाद्यनन्त महत पर ध्रुव
तदेव शिष्यत्यमल निरामयम् ॥

इत्युपनिषत् ॥ इति योगकुण्डल्युपनिषदि तृतीयोऽध्याय ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पद्मजशङ्करप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि एतत्कोशदृश्यमाने तृतीयाध्याये—चित्तस्थिरीकरणोपायप्रदर्शपूर्वक प्राणायामक्रम॰ सक्षेपेण

कथित. । देहगतषट्चक्राणा नामानि कथयित्वा तेषा स्थानान्यभिहितानि। शब्दविलयक्रमकथनपूर्वक पिण्डाण्डब्रह्माण्डयोर्विलयक्रम. कथित । ब्रह्मस्वरूपतदुपासनाक्रमकथनपूर्वक जीवन्मुक्तत्वादेहमुक्तत्वे चाभिहिते ॥

वक्तव्यविशेष —

तृतीयाध्यायमात्रमस्मिन् कोशे परिदृश्यते । यजुश्शाखान्तर्गततया मुद्रितायामस्यामुपनिषदि त्रयोऽध्याया परिदृश्यन्ते ॥

No 423 (B 927/9)

योगतत्त्वोपनिषत्

Yogatattvopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—25–26
Lines on a page—16
Letters in a line—24

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

योगतत्त्व प्रवक्ष्यामि योगिना हितकाम्यया ।
यच्छ्रुत्वा च पठित्वा च सर्वपापै प्रमुच्यते ॥
विष्णुनामा महायोगी महाभूतो महातपा ।
तत्वमार्गे यथा दीपो दृश्यते पुरुषोत्तम ॥
यः स्तन. पूर्वपीतस्त निष्पीड्य मुदमश्नते ।
यस्माज्ज्ञातो भगात्पूर्व तस्मिन्नेव भगे रमेत् ॥

उपसंहार —

अकाररेचित पद्ममुकारेणैव भिद्यते ।
मकारे लभते नादमर्धमात्रा तु निश्चला ॥

शुद्धस्फटिकसकाश निष्कळ पापनाशनम् ।
लभते योगयुक्तात्मा पुरुषस्तत्पर पदम् ॥
कूर्मस्त्वपानोबाधीत(स्स्वपाणिपादादि) शिरस्यात्मनि धारयेत् ।
एव द्वारेषु सर्वेषु वायुपूरितरेचित ॥
निषीदतु(निषिद्धे तु) नवद्वारे ऊर्ध्व प्राण(प्राङ्नि) श्वसस्तथा ।
घटमध्ये यथा दीपो निहित(निवात) कुम्भक विदु ॥
निषिद्धैर्नवभिर्द्वारैर्निर्जने निरुपद्रवे ।
निश्चित चात्मभूताना(त्वात्ममात्रेण) अरिष्ठ (अवशिष्ट)योगसेवया ॥
॥ इति योगतत्त्वोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्याविषय —

अत्र चतुर्दशभि श्लोकै ससूत्रेजुगुप्सितत्वहेतून्निरूप्य हृत्पद्मे प्रणवानुध्यानरूपयोगस्वरूप तत्फल च प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्याविशेष —

अस्मिन् कोशे मुद्रितैतदुपनिषदादौ परिदृश्यमान. 129 श्लोकपरिमितो ग्रन्थो नोपलभ्यते ॥

No 424 (1973/27)

योगतत्त्वोपनिषत्

Yogatattvopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inch
Character—Nāgarī
Folios 236-237
Lines on a page 4

Letters in a line—68
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect— Correct
Complete or incomplete — Complete

उपक्रम —

No 423 कोशवत्

उपसंहार —

No 423 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय

No 423 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 423 कोषवत्। इयमुपनिषदथर्ववेदीयेत्यन्ते लिखित दृश्यते। (No 423) लिखितकोशान्तरे शान्तिमन्त्र एव न दृश्यते (No 425) अपरस्मिंश्च कोशे याजुषशान्तिमन्त्रलेखनमादौ दृश्यते। अत किंशाखीयेयमुपनिषदिति चिन्तनीयम्॥

No 425 (B 489/1)

योगतत्वोपनिषत्

Yogatattvopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—52-65
Lines on a page—11
Letters in a line—16

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि॰ ओम्। सह नाववत्विति शान्ति ॥
योगतत्व प्रवक्ष्यामि योगिना हितकाम्यया।
यच्छ्रुत्वा च पठित्वा च सर्वपापै प्रमुच्यते।
विष्णुर्नाम महायोगी महाभूतो महातपा ।
तत्वमार्गे यथा दीपो दृश्यते पुरुषोत्तम ।
तमाराध्य जगन्नाथ प्रणिपत्य पितामह ।
पप्रच्छ योगतत्व मे ब्रूहि चाष्टाङ्गसयुतम्।

तमुवाच हृषीकेशो वक्ष्यामि शृणु तत्वत ।
सर्वे जीवा सुखैर्दुखैर्मायाजालेन वेष्टिता ॥

उपसहार —

No 423 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र लिखितपूर्वकोशद्वयापेक्षयाऽऽधिक्येन दृश्यमाने 128 श्लोकै जीवात्मपरमात्मस्वरूप, ज्ञानयोगयोरुभयोरपि मोक्षोपयोगित्व, मन्त्रयोगलययोगहठयोगराजयोगाना तदङ्गयमनियमासनादीना च स्वरूप तदभ्यसननत्सिद्धिप्रकारादिक चानुवर्णित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् पूर्वकोशद्वयापेक्षया मध्ये 128 श्लोका अधिका दृश्यन्ते। याजुषशान्तिमन्त्रपाठ आदौ दृश्यते ॥

No 426 (3581/33)

योगचूडामण्युपनिषत्

Yogacūdāmanyupanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folios—35
Lines on a page—10
Letters in a line—

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

भद्र कर्णेभिरिति शान्ति ॥
योगचूडामणिं वक्ष्ये योगिना हितकाम्यया ।
कैवल्यसिद्धिद गूढ सेवित ब्रह्मवित्तमैः ॥

ओं नित्यशुद्ध बुद्ध निर्विकल्प निरञ्जन निराख्यात अनादिनिधन-मेक तुरीय यद्भूत भवद्भविष्यत्परिवर्तमान सर्वदा अनवच्छिन्न पर ब्रह्म। तस्माज्जाता परा शक्ति. स्वयज्योतिरात्मिका। आत्मन आकाशस्स-म्भूत.। आकाशाद्वायु । वायोरग्नि । अग्नेराप । अद्भ्य पृथिवी। तेषा पञ्चभूताना पतय पञ्च सदाशिवेश्वररुद्र*ब्रह्माणश्चेति। तेषा ब्रह्मविष्णु-रुद्राश्चोत्पत्तिस्थितिलयकर्तार ॥

उपसहार —

तैलधारामिवाभिन्न दीर्घघण्टानिनादवत्।
प्रणवस्य ध्वनिस्तद्वत्तदग्र ब्रह्म चोच्यते ॥
ज्योतिर्मय तदाऽग्र स्यादवाच्य बुद्धिसूक्ष्मत ।
ददृशुर्ये महात्मानो यस्त वेद स वेदवित् ॥
जाग्रन्नेत्रद्वयोर्मध्ये हस एव प्रकाशते।
सकार खेचरी प्रोक्ता त्वपद चेति निश्चितम् ॥
हकार परमेशस्स्यात्तत्पद चेति निश्चितम्।
सकारो ध्यायते जन्तुर्हकारो हि भवेद्ध्रुवम् ॥
इन्द्रियैर्बध्यते जीवो ह्यात्मा चैव न बध्यते।
ममत्वेन भवेज्जीवो निर्ममत्वेन केवल ॥

॥ इति योगचूडामण्युपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र भूतभौतिकसृष्टिकथनपूर्वक स्थूलसूक्ष्मप्रकृतिस्वरूप निर्वर्ण्य प्रणव प्रशस्य तद्गतवर्णदेवतामाहात्म्यादिक सगृह्योपपादित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

सामशाखान्तर्गततया मुद्रितायां योगचूडामण्याख्यायामुपनिषदि दृश्यमान प्रथमश्लोकमात्रमस्मिन् कोशे आदौ दृश्यते। अन्यत्सर्व ततो-विभिन्नमेव दृश्यते। नामधेय त्वभिन्न दृश्यते। मुद्रितायां त्वासनादिप्रति-पादनपरो महान् ग्रन्थराशि परिदृश्यत इति मुद्रितलिखितयोर्मिथो विभिन्नयो. किंनिबन्धन नामधेयैक्यमिति परिचिन्तनीयम्। किंचेयमुप निषत् सामशाखान्तर्गतेति मुद्रितकोशे दृश्यते। अत्र तु आदावथर्वशाखी

* अत्र विष्णुपद गलितमिति भाति

यशान्तिमन्त्रो लिखितो दृश्यते । ततश्चेयमुपनिषत्किशाखीयेत्यपि विमर्शनीयम् ॥

No 427 (B 488/1)

योगचूडामण्युपनिषत्

Yogacūdāmanyupanısat

Substance —Papeı
Sıze —8 × 6 ınches
Chaıacteı —Āndhra
Folıos—1–14
Lınes on a page—11
Letters ın a lıne—16

Age of Ms —Modeın
Condıtıon of Ms —Good
Coırect oı ıncorrect—Coırect
Complete oı ıncomplete—Complete

उपक्रम —

आप्यायन्त्विति शान्ति ॥
योगचूडामणिं वक्ष्ये योगिना हितकाम्यया ।
कैवल्यासिद्धिद गूढ सेवित योगवित्तमै ॥
आसन प्राणसरोध प्रत्याहारश्च धारणा ।
ध्यान समाधिरेतानि योगाङ्गानि भवन्ति षट् ॥
एक सिद्धासन प्रोक्त द्वितीय कमलासनम् ।
षट्चक्र षोडशाधार त्रिलक्ष्य व्योमपञ्चकम ॥

उपसहार —

यथा सिंहो गजो व्याघ्रो भवेद्वश्यश्शनैश्शनै· ।
तथैव सेवितो वायुरन्यथा हन्ति साधकम् ॥
युक्त युक्त त्यजेद्वायु युक्त युक्त प्रपूरयेत् ।
युक्त युक्त प्रवध्नीयादेव सिद्धिमवाप्नुयात् ॥
चरता च ़ रादीना विषयेषु यथाक्रमम् ।
तत्प्रत्याहरण तेषा प्रत्याहारस्स उच्यते ॥

यथा तृतीयकाले तु रविः प्रत्याहरेत् प्रभाम् ।
तृतीयाङ्गस्थितो योगी विकारं मानसं हरेत् ॥
॥ इत्युपनिषत् ॥ योगचूडामण्युपनिषत्समाप्ता ॥

वक्तव्यविशेषः —

अत्र सिद्धासनकमलासनानिर्देशपूर्वकं देहान्तर्गतषट्चक्रस्वरूपं निरूप्य नाडीचक्रं च विविच्य दर्शयित्वा अजपागायत्रीजपं प्रशस्य जालंधरादिबन्धविवेचनपूर्वकं खेचरीमुद्रादिकमप्यभिधाय सृष्टिस्थितिसंहारक्रमं निर्वर्ण्य देहमूर्त्यवस्थास्थानत्रयविवेचनपूर्वकं प्रणवस्वरूपध्यानक्रमं च प्रतिपाद्य समाधिस्वरूपप्रकाशनपूर्वकं षडङ्गयोगाभ्यसनक्रमश्चेत्यादिकं प्रतिपादितम् ॥

वक्तव्यविशेषः

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत् मुद्रितसदृक्षा समग्रा दृश्यते । No 427 लिखितकोशान्तरे चैतत्समाननामधेयाऽत्यन्तविभिन्नानुपूर्वीकाऽन्याप्युपनिषद्दृश्यते ॥

No 428 (4136/7)

योगशिखोपनिषत्

Yogaśikhopaniṣat

Substance—Palm-leaf
Size—9½ × 2 inches
Character—Andhra
Folios—30-39
Lines on a page—15
Letters in a line—50
Age of Ms —Old
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रमः —

सह नाववत्विति शान्तिः ॥
सर्वे जीवास्सुखैर्दुःखैर्मायाजालेन वेष्टिताः ।
तेषां मुक्तिः कथं देव कृपया वद शङ्कर ॥

सर्वसिद्धिकर मार्ग मायाजालनिकृन्तनम् ।
जन्ममृत्युजराव्याधिनाशन सुखदं वद ॥
इति हिरण्यगर्भ पप्रच्छ । स होवाच महेश्वर.—
नानामार्गैस्तु दुष्प्राप कैवल्य परम पदम् ।
सिद्धिमार्गेण लभते नान्यथा पद्मसम्भव ॥
पतिता शास्त्रजालेषु प्रज्ञया तेन मोहिता ।
स्वात्मप्रकाशरूप तत् किं शास्त्रेण प्रकाश्यते ॥

उपसहार —

यथाऽग्निर्दारुमध्यस्थो नोत्तिष्ठेन्मथन विना ।
विना चाभ्यासयोगेन ज्ञानदीपस्तथा न हि ॥
घटमध्ये यथा दीपो बाह्ये नैव प्रकाशते ।
भिन्ने तस्मिन् घटे चैव दीपज्वाला च भासते ॥
स्वकाय घटमित्युक्त यथा जीवो हि तत्पदम् ।
गुरुवाक्यसमाभिन्ने ब्रह्मज्ञान प्रकाशते ॥
कर्णधार गुरु प्राप्य तद्वाक्य प्लववद्दृढम् ।
अभ्यासवासनाशक्त्या तरन्ति भवसागरम् ॥
इत्युपनिषत् । षष्ठोऽध्याय । सह नाववत्विति शान्ति. ॥

॥ योगशिखोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

षडध्यायीपरिमितायामस्यामुपनिषदि प्रथमेऽध्याये—योगज्ञानयोरुभयोरपि समुच्चितयोर्मोक्षसाधनत्वमुपवर्ण्य योगिनो योगस्य च महिमान प्रकाश्य कुण्डलिनीचालनक्रम प्रतिपाद्य सूर्यभेदाख्ययोगप्रकारमुक्त्वा मूलादिबन्धत्रयस्वरूप प्रकाश्य बहुधाऽन्ये च योगाभ्यासक्रमा निरूपिता. ॥

द्वितीयेऽध्याये—मूलमन्त्रमहिमानमुपवर्ण्य स्थूलसूक्ष्मपररूप ब्रह्मणस्त्रिविध वपुर्निरूप्य तत्प्रकाशकोपाया अणिमादिसिद्धिप्रकाराश्च निरूपिताः ॥

तृतीयेऽध्याये—नादाख्यशब्दब्रह्मणो महिमाऽनुवर्णित. ॥

तुरीयेऽध्याये—प्रपञ्चस्य ब्रह्मात्मकत्व प्रकाशितम् ॥

पञ्चमषष्ठाध्याययो —शरीरस्थषट्चक्रनाडीचक्रादिस्वरूप प्रकाश्य तत्र पीठबन्धेन बहवो योगाभ्यासक्रमा प्रतिपादिता ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् षडध्यायीपरिमितयमुपनिषद्दृश्यते। कृष्णयजुश्शाखान्तर्गतेयमुपनिषदिति मुद्रिता च परिदृश्यते। अत्रत्यप्रथमाध्यायमध्यगतश्लोकदशकमात्रपरिमिताऽन्याऽप्युपनिषदत्रत्यलिखितकोशान्तरे दृश्यते ॥

No 429 (B 490/1)

योगशिखोपनिषत्

Yogasikhopanisat

Substance—Paper

Size—8 × 6 inches

Character—Andhra

Folios—32

Lines on a page—13

Letters in a line—16

Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 428 कोशवत्

उपसहार —

No 428 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 428 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 428 कोशवत्

No. 430 (B 1973/21)

योगशिखोपनिषत्

Yogasikhopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inches
Character—Nāgari
Folios—226-227
Lines on a page—4
Letters in a line—68

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

अथ योगशिखा प्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु चोत्तमाम्
यदाऽनुध्यायते मन्त्र गात्रकम्पोऽथ जायते ॥
आसन पद्मक बद्ध्वा यच्चान्यदपि रोचते ।
नासिकाग्रे च दृष्टि कुर्याद्धस्तपादौ तु सयतौ ॥
मनस्सर्वत्र सगृह्य ओंकारं तत्र चिन्तयेत् ।
ध्यायते सतत प्राज्ञो हृत्कृत्वा परमेष्ठिनम् ॥

उपसहार

अथ ते(तद्)ध्यायते जन्तुरालस्यादप्रमादत ।
यदि त्रिकालमावर्तेत् स गच्छेत्पुण्यसम्पदम ॥
पुण्यमेतत्समासाद्य सक्षिप्य कथित मया ।
लब्धयोगोऽथ बुध्येत प्रसन्न परमेष्ठिनम् ॥
जन्मान्तरसहस्रेषु यदा क्षीणानुकिल्बिष ।
तदा पश्यति योगेन ससारोच्छेदन महत् ॥
ससारोच्छेदन महदिति ॥

॥ इति योगशिखोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

दशश्लोकीपरिमितायामस्यामुपनिषदि उररीकृतयत्किञ्चिदासनबन्धेन नासाग्रन्यस्तदृष्टिना प्रणवचिन्तनपूर्वकं ब्रह्मानुध्याने फलावाप्तिरित्यभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

यजुश्शाखान्तर्गततया मुद्रितायामस्यामुपनिषदि प्रथमाध्यायमध्ये परिदृश्यमानं श्लोकदशकमेवात्र कोशे योगशिखोपनिषन्नाम्ना लिखितं दृश्यते । मुद्रितकोशपरिदृश्यमानायामस्यामुपनिषदि तु भूयान् ग्रन्थ उपलभ्यते ॥

No 431 (B 124/2)

रहस्योपनिषत्

Rahasyopanisat

Substance—Paper
Size—7¾×6 inches
Character—Kannada
Folios—23-29
Lines on a page—12
Letters in a line—13
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

[1] (परमात्मा(परात्मा)द्वैतसत्यात्मा प्रत्यगानन्दचिद्घन ।
आश्रये दक्षिणामूर्तिमवाङ्मनसगोचरम्) ॥

अथातो रहस्योपनिषदो व्याख्यास्यामः । देवर्षयो ब्रह्माणं संपूज्य प्रणिपत्य पप्रच्छ(पप्रच्छु.) । भगवानस्माकं रहस्योपनिषदमनुब्रूहीति । ब्रह्मावाच—

पुरा व्यासो महातेजाः सर्वे देवतपोधनाः ।
प्रणिपत्य शिवं साम्बं कृताञ्जलिरुवाच ह ॥

---

[1] श्लोकोऽयं लिखितकोशान्तरे न दृश्यते.

शुकस्य मम पुत्रस्य वेदसंस्कारकर्मणा(णि) ।
ब्रह्मोपदेशकालेऽयमिदानी समुपासित (समुपस्थित) ॥

उपसहार —

यो वेदादौ स्वर प्रोक्तो वेदान्ते च प्रतिष्ठित ।
तस्य प्रकृतिलीनस्य य रस्स महेश्वर ॥
उपदिष्टश्शिवेनेति शुकस्तन्मयता गत ।
उत्थाय प्रणिपत्येश त्यक्ताशेषपरिग्रह ॥
परब्रह्मपयो राशिप्लवतिच्च(राशौ प्लवन्निव) ययौ तदा ।
प्रव्रजन्त तमालोक्य कृष्णद्वैपायनो मुनि ॥
अनुद्रवन् आजुहुवु(आजुहाव)पुत्रविश्लेषकातर ।
प्रतिनेदुस्तदा सर्वे जगत्स्थावरजङ्गमा ॥
तच्छ्रुत्वा सकलानादौ(कार)व्यासस्सत्यवतीसुत ।
पुत्रेण सहित प्रीत्या परानन्दमुपेयिवान् ॥
यो रहस्योपनिषदमधीते गुर्वनुग्रहात् साक्षात्कैवल्यमश्नुत इति ॥
॥ रहस्यब्रह्मोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय - -

अत्र व्यासपुत्राय शुकाय व्यासप्रार्थितेनेश्वरेण प्रणवगायत्र्यादि मन्त्रोपदेशपूर्वक तत्त्वमस्यादिवाक्यमुपदिश्य तदर्थ उपदिष्टो दृश्यते ॥

वक्तव्यावशेष

इयमेवोपनिषत् शुकरहस्योपनिषन्नाम्ना कृष्णयजुश्शाखान्तर्गतेति मुद्रिता दृश्यते । अत्रादौ शान्तिमन्त्रो न दृश्यते । अस्या एवोपनिषदो ग्रन्थान्तपरिदृश्यमानलेखेन रहस्यब्रह्मोपनिषदित्यपि नामान्तर ज्ञायते ॥

No 432 (B 491/1)

रहस्योपनिषत्

Rahasyopanisat

Substance—Paper | Character—Andhra
Size—8 × 6 inches | Folios—33-38

Lines on a page—11
Letters in a line—18
Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 431 कोशवत्

उपसंहार —

No 431 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 431 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नादौ कृष्णयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रलेखन दृश्यते ॥

No 433 (B 330/1)

* राजराजेश्वरोपनिषत्

* Rājarājeswaropanisat

Substance—Paper
Size –8 × 6 inches
Character - Malayāla
Folio—1
Lines on a page—25
Letters in a line—14

Age of Ms —Old
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect — Incorrect
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat points out, in detail, the method of discerning the Great Soul face to face, by the sight in the interval between the eyebrows

उपक्रम —

ओ । सह नाववत्विति शान्ति ॥
विन्दुमध्ये स्थित नाद लिङ्ग प्रत्यक्कलात्मकम् ।
त्रियम्बक सुखासीन श्रीगुरु गगनोपमम् ॥
अथ प्रायक्रियागुप्ता स्वानुभूतिप्रकाशयुक् ।
चक्षुर्मध्ये स्थित गुह्यमङ्गुष्ठ परमात्मकम् ॥
तदर्धश्चापि पर्वाध तस्याग्र सूक्ष्मक ध्रुवम् ।
गुह्यात् गुह्यतर गुह्य चक्षुर्नामेव तिष्ठति ॥

उपसहार —

नीवारपीतशूका च भ्रुवो ? प्यामात्रमध्यकम् ।
स ब्रह्म हरिगीशायु भ्रुवो वृत्तस्वरक्षराद् ॥
ब्रह्म सूक्ष्म रवि साक्षि साक्षिसाक्षि निरञ्जनम् ।
रु(रो)मुखेन ज्ञातव्य अनायुत्यूपलक्ष्यते ? ॥

॥ इति राजराजेश्वरोपानिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

भ्रूमध्यगतदृष्ट्या परमात्मसाक्षात्कारप्रकारविवरणमस्यामुपनिषदि दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा दृश्यते । अमुद्रितेयमुपनिषत् ॥

No 434 (1973/16)

रामतापन्युपानषत्

Rāmatāpanyupanisat

Substance—Palm-leaf	Age of Ms —Old
Size—15 × 1 inches	Condition of Ms - -Good
Character—Nāgarī	Correct or incorrect—Correct
Folios—195–211	Complete or incomplete—In complete.
Lines on a page—4	
Letters in a line—68	

उपक्रम —

चिन्मयेऽस्मिन् महाविष्णौ ज्ञाते दाशरथे हरौ ।
रघो कुलेऽखिल राति राजते यो महिस्थित ॥
स राम इति लोकेषु विद्वद्भि प्रकटीकृत ।
राक्षसा येन मरण यान्ति स्वोद्रेकतोऽथवा ॥
रामनाम भुवि ख्यातमभिरामेण वा पुन ।
राक्षसान्मर्त्यरूपेण राहुर्मनसिज यथा ॥
प्रभाहीनास्तथा कृत्वा राज्यार्हाणा महीभृताम् ।
धर्ममार्ग चरित्रेण ज्ञानमार्ग च नामत ॥
तथा ध्यानेन वैराग्यमैश्वर्य स्वस्य पूजनात् ।
तथा रात्यस्य रामाख्या भुवि स्यादथ तत्त्वत ॥
रमन्ते योगिनोऽनन्ते नित्यानन्दे चिदात्मनि ।
इति रामपदेनासौ पर ब्रह्माभिधीयते ॥

उपसहार —

तन्मन्त्रस्मरणादेव निश्शेष तत् प्रणश्यति ।
तत्तद्गुरूपदिष्टेन वर्त्मनाऽनुष्ठित च यत् ॥
रामात्मा मनुरेवाय पापराशिविनाशकृत् ।
आब्रह्मबीजदोषश्च नियमातिक्रमोद्भवा ॥
स्त्रीणा च पुरुषाणा स्युर्मन्त्रेणानेन नाशिता ।
येषु येष्वपि देशेषु रामभद्रमुपासते ॥
दुर्भिक्षादिभयान्येषु न भवन्ति कदाचन ।
शान्त· प्रसन्नवरद अक्रोधो भक्तवत्सल ॥
अनेन सदृशो मन्त्रो जगत्स्वपि न विद्यते ।
सम्यगाराधितो राम प्रसीदत्येव सत्वरम् ॥
ददात्यायुष्यमैश्वर्यमन्ते विष्णुपद च यत् ॥

तदेतदृचाऽभ्युक्तम्—तद्विष्णो परम पद सदा पश्यन्ति सूरय· । दिवीव चक्षुराततम् । तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवासस्समिन्धते । विष्णोर्यत् परम पदम् ॥ स मुक्तो भवति स मुक्तो भवति । श नो मित्र·—आवीद्वक्तारम् । ओं शान्ति· ३ ॥

॥ हरि ओम् । रामोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पूर्वोत्तरतापनीभेदेन द्विधा विभक्तेयमुपनिषत्। अत्र पूर्वतापन्यां—रामशब्दार्थं परं ब्रह्मेत्युक्त्वा तदुपासनोपयोगिमन्त्रमभिधाय रामाख्यबीजाज्जगदुत्पत्तिमभिवर्ण्य रामायणाख्यायिकाश्रवणफलान्युक्त्वा रामयन्त्रोद्धारक्रमश्च प्रतिपादितः। उत्तरतापन्यां—तारकशब्दनिर्वचनपूर्वकं तारकमन्त्रस्योपदेष्टारं स्थानं चाभिधाय तद्देवतानमस्कारमन्त्रकथनपूर्वकं तारकमन्त्रस्य माहात्म्यं फलं च निरूपितम्॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे रामपूर्वतापिनी उत्तरतापिनी च दृश्येते। अथर्वशाखान्तर्गतेयमिति मुद्रिता च॥

No 435 (667/3)

रामतापन्युपनिषत्

Rāmatāpanyupaniṣat

Substance—Palm-leaf
Size—$7\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—26–55
Lines on a page—6
Letters in a line—24

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 434 कोशवत्

उपसंहार —

No 434 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 434 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष

No 434 कोशवत्

No 436 (C 248/1)

रामतापन्युपनिषत्

Rāmatāpanyupanisat

Substance—Paper
Size—$6\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—44
Lines on a page—9

Letters in a line—16
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 434 कोशवत्

उपसंहार —

No 434 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 434 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् अन्ते कृष्णयजुरथर्वोभयशाखयिशानिमन्त्रलेखनं दृश्यते ॥

No 437 (1541)

रामतापन्युपनिषत्

Rāmatāpanyupanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$14 \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Nāgarī
Folios—17

Lines on a page—6

Letters in a line—46

Age of Ms —Old

Condition of Ms —The first eight leaves are worm-eaten and letters are missing here and there

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 434 कोशवत्

उपसंहार —

No 434 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 434 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

अत्राद्यन्तयो अथर्वशाखीयशान्तिमन्त्रो लिखित. ॥

No 438 (B 492/1)

रामपूर्वतापन्युपनिषत्

Rāmapūrvatāpanyupanisat

Substance—Paper

Size—8×6 inches

Character—Āndhra

Folios— 57-65

Lines on a page— 11

Letters in a line—22

Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम --

No 434 कोशवत्

उपसहार —

एवभूत जगदाधारभूतं गाम वन्दे जगदानन्दरूपम् ।
गदारिशङ्खाब्जधर भवारि स यो ध्यायेन्मोक्षमाप्नोति सर्व ॥
विश्वव्यापी राघवो यस्तदानीमन्तर्दधे शङ्खचक्रे गदाब्जे ।
धृत्वा रमासहितस्सायुधश्च सपत्तनस्सानुजस्सर्वलोके ॥
तद्भक्ता ये लब्धकामाश्च भुक्त्वा तथा पद परम यान्ति ते च ॥
इमा ऋचस्सर्वकामार्थदाश्च ये त पठन्त्यमला यान्ति मोक्षम् ॥
चिन्मयेऽस्मिस्त्रयोदश । स्वभूर्ज्योतिस्तिस्र । सीतारामाष्टका ।
जीवत्वार्चाषट्षष्ठि । भूतादेकादश । पञ्चखण्डेषु त्रिणवति ॥
॥ इति श्रीरामपूर्वतापनीयोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 434 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे रामपूर्वतापनीमात्र दृश्यते । अथर्वशाखीयशान्तिमन्त्र आदौ लिखितो दृश्यते ॥

No 439 (B 493/1)

रामरहस्योपनिषत्

Rāmarahasyopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—41-51
Lines on a page—11
Letters in a line—20

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः ॥
सनकाद्या योगिवर्या अन्ये च ऋषयस्तथा ।
प्रह्लादाद्या विष्णुभक्ता हनूमन्तमथाब्रुवन् ॥
वायुपुत्र महाबाहो किं तत्त्वं ब्रह्मवादिनाम् ।
पुराणेष्वष्टादशसु स्मृतिष्वष्टादशस्वपि ॥
चतुर्वेदेषु शास्त्रेषु विद्यास्वाध्यात्मिकेऽपि च ।
सर्वेषु विद्यादानेषु विघ्नसूर्येशशक्तिषु ॥
एतेषु मध्ये किं तत्त्वं कथय त्वं महाबल ॥
हनुमान् होवाच—

उपसंहार —

भरतं श्यामळं शान्तं रामसेवापरायणम् ।
धनुर्बाणधरं वीरं कैकेयीतनयं भजे ॥
शं बीजं तु समुद्धृत्य शत्रुघ्नाय नमोऽन्तकं ।
ऋष्यादयो यथापूर्वं विनियोगो विनिग्रहे ॥
द्विभुजं स्वर्णवर्णाभं रामसेवापरायणम् ।
लवणासुरहन्तारं सुमित्रातनयं भजे ॥
हं हनूमांश्चतुर्थ्यन्तहृदन्तो मन्त्रराजकं ।
रामचन्द्रऋषिः प्रोक्तो योजयेत् पूर्ववत् क्रमात् ॥
द्विभुजं स्वर्णवर्णाभं रामसेवापरायणम् ।
मौञ्जीकौपीनसहितं मां ध्यायेद्रामसेवकम् ॥ इति ॥

॥ इतिरामरहस्योपनिषदि द्वितीयोऽध्यायः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र श्रीरामचन्द्रस्य परब्रह्मत्वनिरूपणपूर्वकं तदुपासनोपयोगिनां श्रीरामद्व्यक्षरादिमन्त्राणां ऋषिच्छन्दोदेवतान्यासादिप्रदर्शनसहितं मन्त्रार्थं विचार्य राममन्त्रोद्धारक्रममभिधाय एतन्मन्त्रजपमाहिम्ना फलावाप्तिश्चेत्येतत्सर्वं हनुमता सनकादियोगिवर्येभ्यः प्रह्लादादिविष्णुभक्तेभ्यश्चाभिहितं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अध्यायपञ्चकरूपायामस्यामुपनिषदि अध्यायत्रयमात्रमस्मिन् कोशे उपलभ्यते ॥ अथर्वशाखान्तर्गतेति मुद्रितेयमुपनिषत् ॥

No 440 (B 913/7)

रुद्रहृदयोपनिषत्

Rudrahṛdayopaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Grantha
Folios—53-55
Lines on a page—15
Letters in a line—22

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect —Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्ति ॥—

प्रणम्य शिरसा पादौ शुको व्यासमुवाच ह ।
को देवस्सर्वदेवेषु कस्मिन् देवाश्च सर्वश ॥
कस्य शि(शु)श्रूषणात् नित्य प्रीता देवा भवन्ति मे ।
तस्य तद्वचन श्रुत्वा प्रत्युवाच पिता शुकम् ॥

श्रीवेदव्यास उवाच—

सर्वदेवात्मको रुद्रस्सर्वे देवाश्शिवात्मका ।
रुद्रस्य दक्षिणे पार्श्वे रविर्ब्रह्मा त्रयोऽग्नय ॥

उपसहार —

स्वशरीरे स्वयज्योतिस्स्वरूप सर्वसाक्षिणम् ।
क्षीणदोषा प्रपश्यन्ति नेतरे माययाऽऽवृताः ॥
एवंरूपपरिज्ञान यस्यास्ति परयोगिन. ।
कुत्रचित् गमन नास्ति तस्य पूर्णस्वरूपिण ॥

आकाशमेक सपूर्ण कुत्रचिन्नैव गच्छति ।
स यो ह वैतत्परम ब्रह्म यो वेद वै मुनि ॥
ब्रह्मैव भवति स्वस्थस्सच्चिदानन्दमात्रक ।
इत्युपनिषत् । सह नाववत्विति शान्ति ॥
॥ इति रुद्रहृदयोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

शुकव्यासप्रश्नोत्तररूपतया परिदृश्यमानायामस्यामुपनिषदि रुद्रस्य सर्वदेवतात्मकत्वाभिधानपूर्वक तन्नमस्कारमन्त्रान् प्रकाश्य परापरविद्यानिर्देशपूर्वक ब्रह्मज्ञान प्रशस्य तत्फल चाभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यते । कृष्णयजुश्शाखान्तर्गतेति मुद्रिता च ॥

No 441 (B 494/1)

रुद्रहृदयोपनिषत्

Rudrahrıdayopanısat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—5
Lines on a page—13
Letters in a line—16

Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 440 कोशवत्

उपसहार —

No 440 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 440 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 440 कोशवत्.

No 442 (1973/29)

रुद्राक्षजाबालोपनिषत् (बृहज्जाबालोत्तरतापनीयोपनिषत्)

Rudrākṣajābālopaniṣat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inches
Character—Nāgarī
Folios —265-269
Lines on a page—5½
Letters in a line—68

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

अथ हैन भगवन्त कालाग्निरुद्र भुसुण्ड पप्रच्छ। कथ रुद्राक्षोत्पत्ति.। तद्धारणात् किं फलमिति। त ऽहोवाच भगवान् कालाग्निरुद्र। त्रिपुरवधाय पुरोन्मीलिताक्षोऽहम्। तेभ्यो जलबिन्दवो भूमौ पतिता। ते रुद्राक्षा जाता. सर्वानुग्रहार्थाय। तेषा नामोच्चारणेन दशगोप्रदानफल। दर्शनस्पर्शनाभ्या द्विगुण त्रिगुण फल वदन्ति। अत ऊर्ध्वं वक्तु न शक्नोमि॥ इत्यादि No 368 कोशवत्॥

उपसहार —

अथ कालाग्निरुद्रः प्रोवाच—योगध्यानाना शिव एको ध्येयश्शिवङ्करः सर्वमन्यत्परित्यज्य एतामधीत्य ब्राह्मणो वा क्षत्रियो वा गर्भवासान्मुच्यते गर्भवासान्मुच्यत इति सत्यं सत्यम्। अथ कालाग्निरुद्र उवाच। सकृज्जप्त्वैव शुचि. पूत. कर्मण्यो भवति। द्वितीय जप्त्वा

गाणपत्यमवाप्नोति । तृतीय जप्त्वा देवदेवमेव प्रविशतीत्यों सत्यमों सत्यमोमित्युपनिषत् ॥

॥ इति बृहज्जाबालोपनिषत् समाप्ता ॥

॥ इत्यष्टम ब्राह्मणम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अस्यामुपनिषदि रुद्राक्षाणामुत्पत्ति , तत्स्वरूप, तल्लक्षणानि, तन्मुखानि, तद्ग्रहणक्रम., तद्धारणमन्त्रा., तद्दर्शनस्पर्शनफलानि, तद्धारणस्थानानि, धार्यसङ्ख्या, धारणकालाः इत्यादिक सर्वमभिहित No 368 कोशवत् दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

No 368 कोशवत्

No 443 (B 495/1)

रुद्राक्षजाबालोपनिषत् (बृहज्जाबालोत्तरतापनीयोपनिषत्)

Rudraksajābālopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—6
Lines on a page—13
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 442 कोशवत्

उपसहार —

य इमामुपनिषद ब्राह्मणस्सायमधीयानो दिवसकृत पाप नाशयति। मध्याह्नेऽधीयान. षड्जन्मकृत पाप नाशयति । साय प्रातः प्रयुञ्जानोऽनेकजन्मकृत पाप नाशयति । षट्सहस्रलक्षगायत्रीजपफलमवाप्नोति।

ब्रह्महत्यासुरापानस्वर्णस्तेयगुरुदारगमनतत्संयोगपातकेभ्यः पूतो भवति। सर्वतीर्थफलमश्नुते। पतितसंभाषणात्पूतो भवति। पङ्क्तिशतसहस्रपावनो भवति। शिवसायुज्यमवाप्नोति। न च पुनरावर्तते न च पुनरावर्तत इत्यों सत्यम् ॥

॥ रुद्राक्षजाबालोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय --

No 442 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत् मुद्रितरुद्राक्षजाबालोपनिषत्सदृक्षैव दृश्यते ॥

No 444 (667/1)

* रुद्राक्षोपनिषत्

* Rudrākṣopaniṣat

Substance—Palm-leaf
Size—7½ × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folio—22nd
Lines on a page—6

Letters in a line—24
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief —

This Upaniṣat briefly describes how Rudrākṣa came into being besides indicating the greatness of its being worn on one's body

उपक्रम —

हरिः ओम्। अथ कुमारो भगवन्तं परमेश्वरं पप्रच्छ। अधीहि भगवन्! कथं रुद्राक्षोत्पत्तिः। रुद्र उवाच—पुरा त्रिपुरदाहे निमीलिताक्षोऽहम्। तेभ्यो जलबिन्दवो भूमौ पतिताः। ते रुद्राक्षा जाताः ॥

उपसंहार —

तेषां स्मरणमात्रेण दशदानसहस्रगोदानफलं लभते। धारणेन शिवेन सह मोदते। तद्धारणेन ब्रह्मगोघ्नसुरापानस्वर्णस्तेयगुरुतल्प-

गमनात्पूतो भवति । ओम्, ईशानस्सर्वविद्यानामीश्वर सर्वभूताना ब्रह्माधिपतिर्ब्रह्मणोऽधिपतिर्ब्रह्मा शिवोम् अस्तु सदाशिवोम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

कुमारपरमेश्वरप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि रुद्राक्षोत्पत्तिक्रममभिधाय तद्धारणादिमहिमा सगृह्यते ॥

वक्तव्यावशेष —

अमुद्रितेयमुपनिषदस्मिन् कोशे दृश्यते । आदौ न कोऽपि शान्तिमन्त्रो लिखित. ॥

No 445 (B 496/1)

वज्रसूच्युपनिषत्

Vajrasūcyupaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—57-59
Lines on a page—11
Letters in a line—20

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम --

आप्यायन्त्विति शान्तिः ॥—

वज्रसूचिं प्रवक्ष्यामि शस्त्रमज्ञानभेदनम् ।
दूषण ज्ञानहीनानां भूषण ज्ञानचक्षुषाम् ॥

ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रा इति चत्वारो वर्णा. । तेषा वर्णानां ब्राह्मण एव प्रधान इति वेदवचनानुरूपस्मृतिभिरप्युक्तम् । तत्र चोद्यमस्ति । को वा ब्राह्मणो नाम । किं जीव. ? किं देह ? किं जातिः ? किं ज्ञानम् ? किं कर्म ? किं धार्मिक. ? किं वर्ण. ? किं पाण्डित्यम् ? इत्यष्टौ प्रश्ना. ॥

उपसंहार —

अखण्डानन्दस्वभावप्रमेयमनुभवैकवेद्यमपरोक्षतया भासमानं करतलामलकवत् साक्षादपरोक्षीकृत्य कृतार्थतया कामरागादिदोषरहितः शमदमादिसम्पन्नो लोभमद[1]मात्सर्यतृष्णाशामोहादिरहितः [2]षडङ्गाहङ्कारादिभिरस्पृष्टो वेत्ता वर्तते । एवमुक्तलक्षणो यस्स एव ब्राह्मण इति श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणानामभिप्रायः । अन्यथा ब्राह्मणत्वसिद्धिर्नास्त्येव । सच्चिदानन्दमात्मानमद्वितीयं ब्रह्म भावयेत् आत्मानं सच्चिदानन्दं ब्रह्म भावयेदित्युपनिषत् ॥

॥ वज्रसूच्युपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अस्यामुपनिषदि किं ब्राह्मण्यं जीववृत्ति उत देहगतं आहोस्विज्जातिरूपं किं वा ज्ञानरूपमथवा कर्मरूपमपिवा धर्मरूपमिति विकल्प्य एतत्सर्वपक्षनिरासपूर्वकं तत्स्वरूपं सम्यग्विविच्य प्रदर्शितं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् इयमुपनिषत् समग्रा, सामशाखीयेति मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 446 (B 927/3)

* वराहोपनिषत् (ऊर्ध्वपुण्ड्रोपनिषत्)

* Varāhopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—17–18
Lines on a page—16
Letters in a line—24
Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

[1] मदभावमात्सर्य [2] 'डम्भाहङ्कारादिभिरसंस्पृष्टचेता वर्तते' इति मुद्रितकोशे पाठः

Subject in brief —

In this Upanisat, Lord Visnu, in the form of the great Pig (Varāhāvatāra), relates to the sage Sanatkumāra, the method and the greatness of wearing the Ūrdhvapundra Another Upanisat called Ūrdhvapundropanisat seems to be identical with this Upanisat, since both of them contain the same matter written in the same order There is, however, one more Varāhopanisat entirely different from this Upanisat

उपक्रम —

'अथ श्रीवराहरूपिण भगवन्त प्रणम्य सनत्कुमार पप्रच्छ। अधीहि भगवन् ऊर्ध्वपुण्ड्रविधि, किं द्रव्य कियत्स्थान का रेखा को मन्त्र. किं फलमिति च। श्रीवराह उवाच—क्षीराब्धितः श्वेतद्वीपे क्षीरखण्डानानीय सटाभिर्विधृता (रळा श्वेतमृत्तिकाख्या मुक्तिसाधिका भवति। विष्णुपत्नीमहं देवीमिति श्वेतमृत्तिका नमस्कृत्य ओमिति हस्तेनोद्धृत्य 'अश्वक्रान्ते रथक्रान्त' इत्येताभि प्रार्थयेत्' इत्यादि No 227 कोशवत् ॥

उपसहार —

स च पुनराह केशवादिद्वादशनामाभिमरूर्ध्वपुण्ड्रान्मृदेव करोतीति। यो वेदवित् ब्रह्मचारी गृहस्थो यतिश्च सर्वेभ्यो देवेभ्यो मुक्तो भवति सर्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति। सर्वै देवैर्ज्ञातो भवति। अश्रोत्रियश्श्रोत्रियो भवति। अनुपनीतश्चोपनीतो भवति। आचक्षुसा पङ्क्तिं पुनाति। न च पुनरावर्तते इति त्रिरित्याह भगवान् वराहरूपी। य एवं वेदेत्युपनिषत् ॥ ७ ॥ इति No 227 कोशवत् ॥

इति वराहोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र ऊर्ध्वपुण्ड्रधारणविधि' ऊर्ध्वपुण्ड्रधारणप्राशस्त्य च सनत्कुमाराय वराहरूपिणा भगवतोपदिष्टं दृश्यते ॥

विशेषः

अमुद्रिता चेयमुपनिषत् अस्मिन् कोशे समग्रा दृश्यते। अस्या एवोपनिषदः ऊर्ध्वपुण्ड्रविषयकत्वाद्वराहरूपभगवदुपदिष्टत्वाच्च ऊर्ध्वपुण्ड्रोपनिषत् वराहोपनिषदिति नामधेयद्वयं स्यादिति संभाव्यते। अत एवानयोर्विभिन्नाभिधानयोरप्यानुपूर्व्यैक्यं परिदृश्यते। वराहोपनिषन्नाम्नी इतो विभिन्नाऽन्याप्युपनिषदुपलभ्यते॥

No 447 (C 1512/2)

वराहोपनिषत्

Varāhopaniṣat

Substance—Paper
Size—$10\frac{1}{2} \times 4^{1}$ inches
Character—Āndhra
Folios—3-12
Lines on a page—14
Letters in a line—38

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्तिः—

अथ ऋभुर्वै महामुनिः देवमानेन द्वादशवत्सरं तपश्चचार। तदवसाने वराहरूपी भगवान् प्रादुरभूत्। स होवाच—उत्तिष्ठोत्तिष्ठ वरं वृणीष्वेति। सोदतिष्ठत्तस्मै नमस्कृत्योवाच—भगवन् कामिभिर्यद्यत्कामितं तत्तत् त्वत्सकाशात् स्वप्नेऽपि न याचे। समस्तवेदशास्त्रेतिहासपुराणानि समस्तविद्याजालानि ब्रह्मादयः सुरास्सर्वे त्वद्रूपज्ञानात् मुक्तिमाहुः। अतस्त्वद्रूपप्रतिपादिकां ब्रह्मविद्यां ब्रूहीति॥

उपसंहार —

यत्र तिष्ठति सा प्रोक्ता घटाख्या भूमिका बुधैः।
न सजीवो न निर्जीवः कायं तिष्ठति निश्चलम्॥

यत्र वायुस्स्थिर खे स्यात् सेय प्रचयभूमिका ।
यत्रात्मना सृष्टिलयौ जीवन्मुक्तिदशा गत ॥
सहज कुरुते योग सेय निष्पत्तिभूमिका ।

इति । एतदुपनिषद् योऽधीते सोऽग्निपूतो भवति । स वायुपूतो भवति । सुरापानात्पूतो भवति । स्वर्णस्तेयात्पूतो भवति । स जीवन्मुक्तो भवति । तदेतदृचाऽभ्युक्तम् । तद्विष्णो परम पद सदा पश्यन्ति सूरय । दिवीव चक्षुराततम् । तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवासस्समिन्धते । विष्णोर्यत्परम पदमित्युपनिषत् ॥

॥ वराहोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

प्रथमेऽध्याये—चतुर्विंशतितत्त्वाना, षट्त्रिंशत्तत्त्वाना षण्णवतितत्त्वाना च विवरण कृतम् ॥

द्वितीयतृतीयाध्याययो —ब्रह्मविद्या विचारिता ॥

चतुर्थेऽध्याये—योगसप्तभूमिकास्वरूप विस्तरेण विचार्य जीवन्मुक्तलक्षण कथितम् । तथा शुकमार्ग वामदेवमार्गश्च प्रतिपादित. ॥

पञ्चमेऽध्याये—साङ्गो योग तदभ्यासविधिश्च सविस्तर निरूपित । अभ्यस्तयोगस्य फल च कथितम् । एतदुपनिषत्पाठकस्य फल चान्ते निरूपितम् ॥

वक्तव्यविशेष

पञ्चाध्याय्यात्मिका इयमुपनिषत् समग्राऽस्मिन् कोशे दृश्यते, कृष्णयजुश्शाखान्तर्गतेति मुद्रिता च ॥

No 448 (3581/6)

वासुदेवोपनिषत्.

Vāsudevopanisat

Substance—Palm-leaf | Character—Andhra.
Size—20 × $2\frac{1}{4}$ inches | Folio—22nd

Lines on a page—14
Letters in a line—94
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

'भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः —

नमस्कृत्य भगवान्नारदः सर्वेश्वरं वासुदेवं पप्रच्छ। अधीहि भगवन्! ऊर्ध्वपुण्ड्रविधिं द्रव्यमन्त्रस्थानादिसहितं मे ब्रूहीति। तं होवाच भगवान् वासुदेवः। वैकुण्ठस्थानादुद्भूतं मम प्रीतिकरं मद्भक्तैर्ब्राह्मणादिभिर्धारितं' इत्यादि No 228 कोशवत्

उपसंहार —

नारायणे मय्यचञ्चला भक्तिर्भवति। स सम्यज्ज्ञानं लब्ध्वा विष्णुसायुज्यमवाप्नुयात्। न च पुनरावर्तते न च पुनरावर्तत इत्याह भगवान् वासुदेवः। यस्त्वेतद्वाऽधीते सोऽप्येवमेव भवतीत्यों सत्यम्॥

॥ श्रीवासुदेवोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

नारदवासुदेवप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि गोपीचन्दनेनोर्ध्वपुण्ड्रधारणक्रमस्समन्त्रकोऽभिधीयते॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा दृश्यते। इयं च सामशाखान्तर्गतेति मुद्रितकोशे दृश्यते। अत्र तु अथर्वशाखीयशान्तिमन्त्रलेखनमादौ दृश्यते। एतत्समाननामधेया इतो विलक्षणानुपूर्वीका संगृहीताऽन्याऽप्युपनिषद्दृश्यते॥

No 449 (B 498/1)

वासुदेवोपनिषत्

Vāsudevopaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—5

Lines on a page—11

Letters in a line—16

Age of Ms —Modern

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 448 कोशवत्

उपसहार —

No 448 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 448 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 448 कोशवत्

No 450 (1682/14)

वासुदेवोपनिषत्

Vāsudevopanisat

Substance—Palm leaf

Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Grantha

Folios—4–6

Lines on a page—9

Letters in a line—48

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Worm eaten

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 448 कोशवत्

उपसंहार —

No 448 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 448 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 448 कोशवत्

No 451 (C 461/2)

* वासुदेवोपनिषत्

* Vāsudevopanisat

Substance—Paper
Size—6 × 4 inches
Character—Nāgarī
Folios—373-376
Lines on a page—7
Letters in a line—19
Time of writing—Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief --

This Upanisat relates, in the form of a dialogue between Vāsudeva and the sage Āswalāyana the greatness and the method of besmearing the body with Gopīcandana accompanied by appropriate mantras Though the subject matter is the same, there seems to be a change in the arrangement between this Upanisat and the preceding printed Upanisats of the same name

उपक्रम —

हरिः ओम् । भद्रं कर्णेभि.—बृहस्पतिर्दधातु । शान्तिश्शान्तिश्शान्ति. । हरि. ओम् । अथाश्वलायनो भगवन्त परमेष्ठिन परिसमेत्यो-

वाच । अधीहि भगवन् ऊर्ध्वपुण्ड्रविधिम् । द्रव्यमन्त्रस्थानादिसहित मे ब्रूहीति । तꣳ होवाच भगवान् वासुदेव । वैकुण्ठस्थानोद्भव मम प्रीतिकरम् ॥

उपसहार ---

श्रीधर बाहुके वामे हृषीकेश तु कन्धरे।
पृष्ठे तु पद्मनाभ (भ) स्यात् ककुद्दामोदर न्यसेत् ।
एतानि द्वादश नामानि वासुदेवस्य मूर्धनि ॥
दण्डाकारो ललाटे तु पद्माकार तु वक्षसि ।
वेणुपत्राकृतिर्बाह्वा अन्य दीपाकृतीन्नयसेत् ॥

॥ इति वासुदेवोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

आश्वलायनवासुदेवप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि गोपीचन्दन स्थानमहिमादिनिरूपणसहित समन्त्रकतद्धारणप्रकार प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितकोशे लिखितकोशान्तरेषु च परिदृश्यमानवासुदेवोपनिषदोऽत्र दृश्यमानोपनिषदश्च सत्यपि नामधेयैक्ये आनुपूर्वीवैलक्षण्य बहुशो दृश्यते । उभयोरेकविषयकत्वेन अत्र दृश्यमाना सग्रहरूपेति ज्ञायते । मुद्रितकोशलिखितकोशान्तरेषु दृश्यमाना त्वितो विभिन्नानुपूर्वीबहुला विस्तृता सामशाखीयेति दृश्यते । अत्र त्वादौ अथर्वशाखीयशान्तिमन्त्रो मध्ये च कृष्णयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रश्च लिखितो दृश्यते । अमुद्रितेयमुपनिषत् ॥

No 452 (B 309/2)

* वासुदेवोपनिषत्

* Vāsudevopanisat

Substance—Paper	Character—Andhra
Size—8 × 6 inches	Folios—2

Lines on a page—16
Letters in a line—17
Age of Ms—Appears to be modern

Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat entirely differs from the Upanisats mentioned above It briefly states the wonderful deeds of Sesa the mythological thousand-headed Serpent, when he incarnated himself as Saumitri Rouhineya etc, in the four Yugas and relates how salvation can be acquired by worshipping the Great Sesa

उपक्रम —

ओम् । शेषो ह वै वासुदेवात् सङ्कर्षणो जीवो नाम आसीत् । सोऽकामयत, प्रजा सृजेयेति । तत प्रद्युम्नसञ्ज्ञ मन आसीत् । तस्माद्हकारणमनिरुद्ध , ततो हिरण्यगर्भोऽजायत । तस्माद्दश प्रजापतयो मरीच्याद्या स्थाणुदक्षकर्दमप्रियव्रतोत्तानपादवायवो? प्रजायन्ते । तेभ्य. सर्वाणि भूतानि च । तस्माच्छेषादेव सर्वाणि समुत्पद्यन्ते ॥

उपसहार —

वैष्णवान् स्वधर्मान् विजृम्भयन् सर्वानपि पाषण्डान्निजघान । स एव भगवदन्तर्यामी स एष सर्वात्मक. स एष मुमुक्षुभिर्ध्येय स एष मोक्षप्रद. । तमेव स्मृत्वा सर्वेभ्य पाप्मभ्यो मुच्यते । तन्नाम सङ्कीर्तयन् विष्णुसायुज्य गच्छति । तदेतद्दिवाऽधीयानो रात्रिकृत पाप नाशयति । तदेतन्नक्तमधीयानो दिवसकृत पाप नाशयति । तदेतद्वेदाना रहस्यम् । तदेतदुपनिषदा रहस्यम् । तदेतदधीयानस्सर्वक्रतुफल लभते । शान्तिमेति । मनश्शुद्धिमेति । सर्वतीर्थफल लभते । य एव वेदेत्युपनिषत् ॥

॥ इति वासुदेवोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अस्यामुपनिषदि सौमित्रिरिति, रौहिणेय इति, वैष्णवाना गुरुरिति च नाम्ना युगभेदेन भूमौ कृतावतरणस्य शेषस्य तत्तदवतारकालिका-

साधारणकर्माणि सग्रहेण प्रतिपाद्य तस्यैवोपास्यत्व तदनुग्रहान्मोक्षसिद्धि चाभिधाय एतदुपनिषत्पाठकस्य फल च सग्रहेणाभिहितम् ॥

वक्तव्यावशष —

अस्मिन् कोशे इयुमुपनिषत् समग्रा दृश्यते । मुद्रितकोशे लिखित कोशे च परिदृश्यमानवासुदेवोपनिषद्विलक्षणेयमुपनिषत् ॥

No 453 (B 913/5)

✓ वृद्धजाबालोपनिषत्

Vrddhajābālopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Grantha
Folios—44–49
Lines on a page —15
Letters in a line—22

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief —

This Upanisat describes the thirty-six tattwas beginning with Siva and states the greatness as well as the method and fruits of wearing Rudrāksa and Bhasma on one's body

उपक्रम —

स पुनस्त होवाच । कानि षट्त्रिंशत्तत्त्वानीति । स तस्मा आह । शिवशक्तिसदाशिव ईश्वर शुद्धाविद्येतानि ? शुद्धानि पञ्च तत्त्वानि । माया कालो नियतिकलाविद्यारागा पुरुष इति शुद्धाशुद्धानि सप्त तत्त्वानि । तत प्रकृति प्रकृतेर्गुणत्रय, गुणत्रयान्नामरूपक्रियास्पन्दा , परस्पर भिन्ना धरण्यादीनि श ? तत्त्वानि ॥

उपसहार —

एनामुपनिषद जाबालिक पैप्पलादायोपदिदेश । पैप्पलादः पैटीनसाय पैटीनस शार्ङ्गरवाय शार्ङ्गरव ऋषिभ्यस्सर्वेभ्य. । य एना वृद्ध-

जाबालोपनिषद्मधीते स सर्ववेदाध्ययनफलवान् भवति। स सर्वक्रतुफलवान् भवति। स सर्वस्त्र(त)पस्तापी भवति। य एना वृद्धजाबालोप निषदं धत्ते स शिवधारी भवति, भस्मरुद्राक्षधारी भवति। य एना वृद्धजाबालोन्नि(पनि)षद्मर्चयति स सर्वदेवार्चको भवति। स शिवार्चको भवति। स सर्वपापविनिर्मुक्तो भवति। शिवस्वरूपमेति शिवस्वरूपमेतीति॥

॥ वृद्धजाबालोपनिषत्समाप्ता ॥ भद्र कर्णेभिरिति शान्ति. ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र षट्त्रिंशत्तत्त्वाविचारपूर्वक शिवतत्त्व निर्धारितम्। भस्मरुद्राक्षयोर्महिमा, तद्धारणविधि', तद्धारणे फलादि च प्रतिपादितम्। उप निषत्पाठकस्य फल चान्तेऽभिहितम्॥

वक्तव्यविशेष —

आदावेकं पत्र न दृश्यते। अत. कोशऽस्मिन्नुपनिषदादिभागो लुप्त.। अमुद्रिता चेयमुपनिषत्॥

No 454 (B 124/10)

* वेदान्तसारोपनिषत्

* Vedāntasāropanisat

Substance—Paper
Size—7¾ × 6 inches
Character—Kannada
Folios—47–53
Lines on a page—12
Letters in a line—18

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat is in the form of a dialogue between the sage Aswalāyana and the sage Yāgñavalkya It states the

greatness and the method of pondering over Siva and how Siva is all pervading It also relates the manner of wearing Liṅga—the symbol of Siva—on one's body and what exactly is meant by a unity between Liṅga and Aṅga, etc

उपक्रम —

ओं श नो मित्र इति शान्तिः ॥

अथाश्वलायनो भगवन्त परमेष्ठिन परिसमेत्योवाच । विमुक्त सद्योमुक्तिकरं ब्रूहीति । स होवाच याज्ञवल्क्यः । परमेष्ठी शिवोऽद्वैतश्चतुर्थ शान्तस्स एव ध्येयः । स एव पूज्य । तद्ध्यानपूजनाद्विमुक्ता भवन्ति । अयं विशेषोऽत्याश्रमिण. । साक्षादमृती भूत्वा मोक्षी भवति ।

न कर्मणा न प्रजया धनेन शिव पूज्यामृतत्वमाप्नुयु. ।

परेण शुद्धेन हृदब्जमध्ये लिङ्ग धृत्वा ज्योतिषे सविशन्ति ॥

उपसहार —

एतद्दृष्ट्वा परमेष्ठी हृदयस्थलिङ्ग विलोक्य तत्रैव पश्यन् चिदचित्प्रपञ्चं जगज्जालं पाशबन्धान्निवृत्ता? तत्रैवान्तरधीयत । ततो देवा परमेष्ठिन नापश्यन् । सर्वे देवास्सनकाद्याश्च ऋषय शान्ता दान्ता वटमूलनिवासिनं ज्ञानगुरुमुपजग्मतुः? । यो देवाना प्रथम पुरस्तात् विश्वाधिको रुद्रो महर्षि. । तान् देवान् ब्रह्मऋषींश्च सर्वान् कृतकृत्याश्चरन्ति ॥

वेदान्तसारसर्वस्व यो जानाति स ईश्वरः । व्याचरति सर्वेश साम्बमूर्तिस्सनातन. ॥ इत्यों सत्यो(सत्यमो)मित्युपनिषत् ॥

॥ वेदान्तसारोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

आश्वलायनयाज्ञवल्क्ययोर्विभिन्नशाखाप्रवक्त्रो. प्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि—शिवोपासनामहिमा प्रतिपादितः । शिवस्य सर्वात्मकत्वं कथितम् । शरीरे लिङ्गधारणं निरूप्य लिङ्गाङ्गसामरस्यं तत्फलं च निर्णीतम् । लिङ्गधारणप्रदेशाश्च निरूपिताः । शिवस्य अनेकधा उपासनाक्रमश्च कथितः ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा दृश्यते, असुद्रिता च ।

No 455 (3581/27)

वैतथ्योपनिषत्

Vaitathyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Andhra
Folios—33
Lines on a page—13
Letters in a line—96

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः—

वैतथ्यं सर्वभावाना स्वप्न आहुर्मनीषिणः ।
अन्तस्स्थाना तु भेदाना (भावाना) संवृतत्वेन हेतुना ॥
अदीर्घत्वात्तु कालस्य गत्वा देशान्न पश्यति ।
प्रतिबुद्धश्च वै सर्वस्तास्मिन् देशे न विद्यते ॥
अभावश्च रथादीना श्रूयते न्यायपूर्वकम् ।
वैतथ्य तेन वै प्राप्त स्वप्न आहुः प्रकाशितम् ॥

उपसंहार —

वीतरागभयक्रोधैर्मुनिभिर्वेदपारगैः ।
निर्विकल्पो ह्ययं दृष्टः प्रपञ्चोपशमोऽद्वय ॥
तस्मादेनु(वं) विदित्वैनमद्वैते योजयेत् स्मृतिम् ।
अद्वैतं समनुप्राप्य जडवल्लोकमाचरेत् ॥
न स्तुतिर्न नमस्कारो न स्वधाकार एव च ।
चलाचलनिकेतश्च यतिर्यादृच्छिको भवेत् ॥
तत्त्वमाध्यात्मिकं दृष्ट्वा तत्त्व दृष्ट्वा तु बाह्यतः ।

तत्त्वभूतस्तदारामस्तत्त्वादप्रच्युतो भवेत् ॥
तत्त्वादप्रच्युतो भवेदिति ।
इति द्वितीय वैतथ्याख्यं प्रकरणमुपनिषच्च ॥

प्रतिपाद्यविषय —

स्वाप्नभावदृष्टान्तेन जाग्रत्कालिकभावानामपि कल्पितत्वनिर्णय-पूर्वकं सर्वकल्पनानामपि जीवकल्पनैव मूलमिति निर्धारितम् । सर्वोऽयं लौकिको वैदिकश्च व्यवहारोऽविद्याविषय एवेति प्रमाणयुक्तिभ्या द्वैत-मिथ्यात्व निर्णीय अद्वैतमेव पारमार्थिकामिति सिद्धान्तितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

श्रीगौडपादाचार्यप्रणीता माण्डूक्योपनिषदर्थाविष्करणपरा॰ श्लोका भाष्यकारै॰ श्रीशङ्कराचार्यैर्व्याख्याताः । तेषु प्रकरणचतुष्टयम्—आगम प्रकरण वैतथ्यप्रकरण अद्वैतप्रकरण अलातशान्तिप्रकरणमिति । तत्र द्वितीय वैतथ्यप्रकरणमेव वैतथ्योपनिषदिति अस्मिन् कोशे लिखित दृश्यते ॥

No 456 (B 499/1)

शरभोपनिषत् (पिप्पलोपनिषत्)

Sarabhopanisat

Substance--Paper
Size—8 × 6 inches
Character— Andhra
Folios—5
Lines on a page—12
Letters in a line—16
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्र कर्णेभिरिति शान्तिः ॥

'अथ हैनं पैप्पलादो ब्रह्माणमुवाच । भो भो भगवन् ब्रह्मविष्णुरुद्राणां मध्ये को वाऽधिकतरो ध्येयश्च । तत्त्वमेव नो ब्रूहीति, इत्यादि No 355 कोशवत् ॥

उपसंहार —

स सर्वान् वेदानधीतो भवति । स सर्वान् देवान् ध्यातो भवति । स समस्तमहापातकात्पूतो भवति । तस्मादविमुक्तमाश्रितो भवति । सततं शिवप्रियो भवति । स शिवसायुज्यमेति । न स पुनरावर्तते न स पुनरावर्तते । ब्रह्मैव भवतीत्याह भगवान् ब्रह्मेत्युपनिषत् ॥

॥ शरभोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 355 **कोशे द्रष्टव्यः**

वक्तव्यविशेष —

अस्या उपनिषद. पिप्पलोपनिषदिति नामान्तर दृश्यते । अन्ते चैतदुपनिषत्पठनफलकथनभागे परं No 355 **कोशापेक्षया वैलक्षण्य किंचिद्दृश्यते । मुद्रिता चेयमुपनिषत् ॥**

No 457 (4136/2)

शाण्डिल्योपनिषत्

Sāndilyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 2$ inches
Character—Āndhra
Folios—8-13
Lines on a page—15
Letters in a line—50

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Worm-eaten
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः । शाण्डिल्यो ह वा अथर्वाण पप्रच्छात्म लाभोपायभूतमष्टाङ्गयोगमनुब्रूहीति । स होवाचाथर्वा । यमनियमासन-प्राणायामप्रत्याहारधारणाध्यानसमाधयोऽष्टाङ्गानि । तत्र दश यमा. । तथा नियमाः । आसनान्यष्टौ । त्रि. प्राणायाम. । (त्रय. प्राणायामा.) । पञ्च प्रत्याहारः (राः) । तथा धारणाः । द्वि. प्रकार ध्यानं । समाधि-स्त्वेकरूपः ॥

उपसहार —

अथ कस्मादुच्यते महेश्वर इति । यस्मान्महत ईशशब्दध्वन्याचात्मशक्तया तस्मादुच्यते महेश्वर इति । अथ योऽस्य निरुक्तानि वेद स सर्वं वेद । अथ यो ह वै विध्यैन(देन) परमुपास्ते सोऽहमिति । स ब्रह्मविद्भवति ॥

एव यस्सततं ध्यायेत् देवदेव सनातनम् ।
स मुक्तस्सर्वपापेभ्यो निश्रेयसमवाप्नुयात ॥

इत्यों सत्यमित्युपनिषत् । तृतीयोध्याय । भद्र कर्णेभिरिति शान्ति. ॥
॥ इति शाण्डिल्योपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

शाण्डिल्याथर्वप्रश्नोत्तररूपायामध्यायत्रितयविभक्तायामस्यामुपनिषदि प्रथमेऽध्याये—योगाङ्गभूतयमादीना देहनाड्यादीना च भेदस्वरूपविवेचनपूर्वक नाडीशुद्धिक्रम प्रकाश्य प्राणायामप्रकारान्निरूप्य वैष्णवीखेचर्यादिमुद्राभेदानुपपाद्य रोगनिवृत्तिसकललोकज्ञानादिसिद्धयस्तत्फलभूताश्च प्रतिपाद्यन्ते ।

द्वितीयेऽध्याये—योगफलभूतं प्रधान ब्रह्मज्ञानमिति ससूच्य ब्रह्मस्वरूप सगृह्याभिहितम् ॥

तृतीयेऽध्याये–सकलनिष्कलसकलनिष्कलभेदेन त्रिरूपाद्ब्रह्मणः प्रपञ्चाविर्भावप्रकारस्संग्रहेणाभिवर्णितः ॥

वक्तव्यविशेष —

अध्यायत्रितयात्मिका इयमुपनिषत् समग्रा अस्मिन् कोशे दृश्यते । मुद्रितकोशे दत्तात्रेयध्यानपराणि कानिचित् वाक्यान्यधिकानि दृश्यन्ते ॥

No. 458 (B 501/1)

शाण्डिल्योपनिषत्.

Sāndilyopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—22

Lines on a page—12
Letters in a line—16
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 457 कोशवत्

उपसंहार —

No 457 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 457 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 457 कोशवत्

No 459 (B 500/1)

शाट्यायनीयोपनिषत्

Śātyāyanīyopaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—6
Lines on a page—12
Letters in a line—16
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं पूर्णमद इति शान्तिः ॥
मन एव मनुष्याणां कारणं बन्धमोक्षयोः ।
बन्धाय विषयासक्तं मुक्त्यै निर्विषयं स्मृतम् ॥

समासक्त यदा चित्तं जन्तोर्विषयगोचरे ।
यद्येव ब्रह्मणि स्यात्तत्को न मुच्येत बन्धनात् ॥
चित्तमेव हि ससार तत्प्रयत्नेन शोधयेत् ।
यच्चित्तस्तन्मयो भवति गुह्यमेतत्सनातनम् ॥
नावेदविन्मनुते त बृहन्त नाब्रह्मवित्परम प्रैति धाम ।
विष्णुक्रान्त वासुदेव विजानन् विप्रो विप्रत्व गच्छते तत्त्वदर्शी ॥

उपसहार

तदेतदृचाऽभ्युक्तम् ॥
विद्या ह वै ब्राह्मणमाजगाम गोपाय मा शेवधिष्टेऽहमस्मि ।
असूयकायानृजवे शठाय मा मा ब्रूयाद्वीर्यवती तथा स्याम् ॥
यमेव विद्याश्रुतमप्रमत्त मेधाविन ब्रह्मचर्योपपन्नम् ।
अस्मा इमामुपसन्नाय सम्यक्परीक्ष्य दद्याद्वैष्णवीमात्मनिष्ठाम् ॥
अध्यापिता ये गुरु नाद्रियन्ते विप्रा वाचा मनसा कर्मणा वा ।
यथैव तेन न गुरुर्भोजनीयस्तथैव चान्न न भुनक्ति श्रुत तत् ॥
गुरुरेव परो धर्मो गुरुरेव परा गति. ।
एकाक्षरप्रदातार यो गुरु नाभिनन्दति ॥
तस्य श्रुतं तपो ज्ञानं स्रवत्यामघटाम्बुवत् ।
यस्य देवे परा भक्ति यथा देवे तथा गुरौ ॥
स ब्रह्मवित्पर प्रेयादितिवेदानुशासनम् ॥ इत्युपनिषत् ॥

॥ इति शाट्यायनीयोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र ससृतिनिवृत्तौ चित्तशोधनमेव परमोपाय इति प्रशस्य तत्प्रसङ्गात्तुर्याश्रमस्वरूप प्रकाश्य कुटीचकादिभेदेन तच्चातुर्विध्यमभिधाय एतेषा चतुर्णामपि शिखायज्ञोपवीतत्रिदण्डादिधारण यावत्प्राणधारणमावश्यकमिति प्रतिपाद्य तद्धर्माश्च वर्णयित्वा गृहीततुर्याश्रमस्य पुन. प्रतिनिवृत्तौ प्रत्यवायमुक्त्वा चरमाश्रमप्रशासनपूर्वकं गुरुमाहात्म्यं च प्रकाशितं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

शुक्लयजुश्शाखान्तर्गततया मुद्रिता समग्रा चेयमुपनिषदस्मिन् कोशे दृश्यते । एतत्समाननामधेया इतो विलक्षणाऽन्याऽप्युपनिषत्कोशान्तरे श्यते ॥

No 460 (3581/37)

* शाट्यायनीयोपनिषत्

* Sātyāyanīyopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folios—40-43
Lines on a page—13
Letters in a line—106
Age of Ms —-Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief —

This Upanisat, after mentioning the nature of mind, describes the creation of speech, vital organ, eyes and ears, etc It, then, repeats Agnicayana mantras and points out the method of initiation into Brahma Vidyā, incidentally referring to Vaiswānara vidyā also

उपक्रम —

पूर्णमद इति शान्तिः । स वा इदमग्रे समासीत् नेव सदासीत् आसीदिव वा इदग्रे नेवासीत् तद्धेत्त मनस एवास. ॥ १ ॥ तस्मादेतदृषिणाऽभ्युक्तं नासदासीत् तदासीत तदानीमिति नेव हि सन्मनो न वाऽसत् ॥ २ ॥ तदिदं मनस्सृष्टो माविरबुभूष ? निरुक्ततर मूर्ततरं तदात्मेन(त्मान)मन्वैच्छत् । तत्तपोऽतप्यत तत्प्रामूर्छत् तत् षट्त्रिंशत सहस्राण्यपश्यत् आत्मनोऽग्नि न ? कर्मान्मनोमयान्मनश्च ॥

उपसहार --

अथ होवाच महाकाल जाबाल चौपमन्यवक त्व वैश्वानर वेत्थेति। आकाशमेव राजन्निति होवाच। ओमिति होवाच। एष वै बहुलो वैश्वानर एत हि नैत्व बहुल वैश्वानर वेत्थ। तस्मात् त्व बहु॰ प्रजया पशुभिरसयो? एत बहुल वैश्वानर वेद अप पुनर्मृत्यु जयति। सर्वमायुरेत्यात्मा त्वेष वैश्वानरस्यात्मात्वाहास्याद्यदि हा नागमिष्यत इति आत्मा ते विदितोऽभविष्यद्यदि नागमिष्य इति वा ॥ ६ ॥ . .

अथ होवाच बुड्डिअमाश्वतराश्व? वैयाघ्रपद्य क त्व वैश्वानरं वेत्थेति, वायुमेव

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र मनस्स्वरूप प्रतिपाद्य वाक्प्राणचक्षु॰श्रोत्रादीना सृष्टिमभिधाय अग्निचयनमन्त्रानाम्नाय वैश्वानरविद्याप्रसङ्गेन ब्रह्मविद्या सक्षेपत॰ प्रदर्श्य उपदेशक्रमश्चान्ते प्रदर्शितो दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषन्मुद्रितविलक्षणा दृश्यते, असमग्रा च ॥

No 461 (1973/24)

शारीरोपनिषत्

Sārīropanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inches
Character—Nāgarī
Folios—230–232
Lines on a page—4
Letters in a line—68,

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete,

उपक्रम —

हरिः ओम् । अथातः पृथिव्यादिमहाभूतानां समवायं शरीरं यत्कठिनं सा पृथिवी यद्द्रवं तदापो यदुष्णं तत्तेजः यत्सञ्चरति स वायुः यत्सुषिरं तदाकाशं श्रोत्रादीनि ज्ञानेन्द्रियाणि श्रोत्रमाकाशे वायौ त्वगग्नौ चक्षुरप्सु जिह्वा पृथिव्यां घ्राणमेवमिन्द्रियाणां यथाक्रमेण शब्दस्पर्शरूपरसगन्धाश्चैते विषयाः पृथिव्यादिमहाभूतेषु क्रमेणोत्पन्नाः ॥

उपसंहार —

मनोबुद्धिरहंकारः खानिलाग्निजलानि भूः ।
एताः प्रकृतयस्त्वष्टौ विकाराष्षोडशापरे ॥
श्रोत्रं त्वक्चक्षुषी जिह्वा घ्राणं चैव तु पञ्चमम् ।
पायूपस्थं करौ पादौ वाक्चैव दशमी मता ॥
शब्दस्स्पर्शश्च रूपं च रसो गन्धस्तथैव च ।
त्रयोविंशतिरेतानि चत्वारि प्राकृतानि तु ॥
चतुर्विंशतिरव्यक्तं प्रधानं पुरुषः परः ॥

इति ॥ इति शारीरोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र शरीरस्य पञ्चभूतात्मकत्वमुपवर्ण्य तत्रस्थानां ज्ञानकर्मेन्द्रियाणां दशानां स्वरूपं विषयांश्चाभिधाय अन्तःकरणस्य मनोबुद्ध्यादिभेदेन चातुर्विध्यं प्रदर्श्य तद्विषयस्थानानि निर्दिश्य शरीरगतचर्मादिपृथिव्यंशान्निरूप्य सात्विकादिगुणानुक्त्वा जाग्रदादिचतुर्विधावस्थाः तत्स्वरूपं च प्रकाश्य सूक्ष्मशरीरस्वरूपं संगृह्य मनोबुद्ध्यादयोऽष्टौ प्रकृतयः श्रोत्रादयष्षोडश तद्विकाराः पुरुषः परः इत्याहत्य षड्विंशतितत्वान्यपि परिगणितानि दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा कृष्णयजुश्शाखीयेति मुद्रिता च दृश्यते । कोशेऽस्मिन्नुपनिषदादौ शान्तिमन्त्रो न दृश्यते । अस्या उपनिषदः कोशान्तरे शारीरकनाम्नाऽपि व्यवहारो दृश्यते ॥

No 462 (1682/6)

शारीरोपनिषत्

Sārıropanısat

Substance—Palm leaf
Sıze—15½ × 1½ ınches
Character—Grantha
Folıos—4-6
Lınes on a page—7
Letters ın a lıne—32
Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Worm-eaten on one sıde
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 461 कोशवत

उपसंहार —

No 461 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 461 कोशवत

वक्तव्यविशेष —

No 461 कोशवत्

No. 463 (4136/6)

शारीरोपनिषत्

Sārīropanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—9½ × 2 ınches
Character—Āndhra
Folıos—29-30
Lınes on a page—15.
Letters ın a lıne—50
Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms — Good
Correct or ıncorrect— Correct
Complete or ıncomplete—Complete.

उपक्रम—

No 461 कोशवत्.

उपसहार —

No 461 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 461 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नादौ कृष्णयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रो दृश्यते ॥

No 464 (B 502/1)

शारीरोपनिषत्

Śārīropanısat

Substance—Paper
Sıze—8 × 6 ınches
Character—Āndhra
Folıos—3
Lınes on a page—12
Letters ın a lıne—16

Age of Ms —Modern
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम --

No 461 कोशवत्

उपसहार —

No 461 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 461 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नाद्यन्तयो. कृष्णयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्रो लिखित. ॥

No 465 (114)

शिवतत्त्वोपनिषत् (दक्षिणामूर्त्युपनिषत्)

Sıvatattwopanısat

Substance—Palm leaf
Sıze—17×1½ ınches
Character—Nāgarī
Folıos—40-41
Lınes on a page—6
Letters ın a lıne—65
Age of Ms—Old
Condıtıon of Ms—Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

दक्षिणामूर्तये नम । ब्रह्मावर्ते महभाण्डीरवटमूले महासत्राय समेता महर्षयश्शौनकादयस्ते समित्पाणयस्तत्त्वजिज्ञासवो मार्कण्डेय चिरजीविनमुपेत्य पप्रच्छु. । केन त्व चिर जीवनि(रसि) केन वा आनन्दमनुभवसीति । परमरहस्यशिवतत्त्वज्ञानेनेति होवाच । किं तत् परमरहस्य शिवतत्त्वज्ञानम् । तत्र को देव. । के मन्त्रा. । का निष्ठा । किं तत्त्वज्ञानसाधनम् । क. परिकर. । को बल.(लि.) । क.काल । किं ज्ञा(स्था)नम् । स होवाच ॥

उपसहार —

सर्गादिकाले भगवान् विरिञ्चिरुपास्यैन सर्गसामर्थ्यमाप्य ॥
तुतोष चित्ते वाञ्छितार्थान् स लब्ध्वा सोऽस्योपासको भवति ॥

य इमा परमरहस्यशिवतत्त्वविद्यामधीते स सर्वपापेभ्यो मुक्तो भवति । स कैवल्यमनुभवति स कैवल्यमनुभवति ॥
॥ इत्याथर्वणवेदे कावषेयशाखायां परमरहस्यशिवतत्वोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

शौनकादिमार्कण्डेयप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि — ऋषिदेवता-न्यासध्यानादिप्रदर्शनपूर्वकं चतुर्विंशतिनवाष्टादशद्वात्रिंशदक्षरयुतदाक्षिणामूर्तिमन्त्रस्वरूपं प्रकाश्य तज्जपमुद्रानिष्ठाज्ञानसाधनपरिकरबलिकालस्थानानि निरूप्य दाक्षिणामूर्त्युपासनामहिमा प्रादर्शि ॥

वक्तव्यविशेष

इयमुपनिषत् कृष्णयजुश्शाखान्तर्गता दक्षिणामूर्त्युपनिषदिति मुद्रिता समग्रा चास्मिन् कोशे उपलभ्यते ॥

No 466 (B 448/1)

दक्षिणामूर्त्युपनिषत्

Daksınāmūıthyupanısat

Substance—Paper

Sıze—8 × 6 ınches

Character—Andhra

Folıos—4

Lınes on a page—13

Letteıs ın a lıne—16

Age of Ms —Modeın

Condıtıon of Ms —Good

Coııect oı ıncorrect—Correct

Complete oı ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 465 कोशवत्

उपसंहार —

No 465 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 465 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

No 465 कोशवत्

No 467 (3581/18)

* श्रीकण्ठश्रुति

* Srikanthasrutih

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folio—25th, one side only
Lines on a page—15
Letters in a line—102

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat states the method of assuming asceticism and the duties of an ascetic

उपक्रम —

ओं, योऽनुक्रमेण संन्यस्यति स संन्यस्तो भवति । कोऽय संन्यास उच्यते । कथ सन्यस्तो भवति । य आत्मानं क्रियाभिर्गुप्त करोति । मातरं पितर भार्यां पुत्र सुहृदो बन्धून् अनुमोदयित्वा ये चास्यर्त्विजस्तान् सर्वान् पूर्ववद्वृणीत्वा वैश्वानरीमिष्टिं कुर्यात् । सर्वस्व दद्यात् । यजमानस्य गा ऋत्विज. सर्वै. पात्रै. समारोप्य यदाहव-नीये गार्हपत्येऽन्वाहार्यपचने सभ्यावसथयोश्च प्राणापानव्यानोदान समानान् सर्वान् सर्वेषु समारोपयेत । सशिखान् केशान् निष्कृत्य विसृज्य यज्ञोपवीत निष्कृत्य पुत्र दृष्ट्वा त्व ब्रह्म त्व यज्ञस्त्वं सर्व-मित्यनुमन्त्रयेत् ॥

उपसहार —

कुण्डिकां चमसं शिक्यं त्रिविष्टपमुपानहौ ।
शीतोपघातिनीं कन्थां कोपिनाच्छादने तथा ॥

पवित्र स्नानशाटीं च उत्तरासङ्गमेव च ।
यज्ञोपवीत वेदाश्च सर्व तद्वर्जयेद्यति ॥
स्नान पान तथा शौचमद्भि पूताभिराचरेत् ।
नदीपुलिनशायी स्यात् देवागारेषु वा स्वपेत् ॥
नात्यर्थं सुखदु खाभ्या शरीरमुपतापयेत् ।
स्तूयमानो न तुष्येत निन्दितो न शपेत् परान् ॥
एव वृत्तिमुपासन्तो घातयन्तीन्द्रियाणि यत् ।
॥ इति श्रीकण्ठश्रुति समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सन्यासग्रहणक्रमप्रतिपादनपूर्वक गृहीतसन्यासस्य धर्मा विस्तरेण प्रतिपाद्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

संन्यासोपनिषदि प्रथमाध्यायस्थितानि वाक्यान्येव अस्मिन् कोशे आदौ दृश्यन्ते । ततस्त्वत्यन्त विभिन्ना ग्रन्थानुपूर्वी दृश्यते ॥

No 468 (B 124/5)

श्रीरामोपनिषत्

Srīrāmopanisat

Substance—Paper
Size—7¾×6 inches
Character—Kannada
Folios—34–37
Lines on a page—12
Letters in a line—16

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

अथ हैन भरद्वाज [1]प्रपच्छ याज्ञवल्क्यमुपसमेत्योवाच श्रीराममन्त्रराजस्य माहात्म्य नो ब्रूहि भगवन्निति ॥ स होवाच याज्ञवल्क्य —

1 प्रपच्छ, इति मुद्रिते न दृश्यते

स्वप्रभ परमज्योति॰ स्वानुभूत्यैकचिन्मय॰ ।
तदेतन्मन्त्रराजस्य मनोराद्यक्षरः स्मृत ॥
अखिलानन्दैकरसस्तारकब्रह्मवाचक॰ ।
रामायेति स विज्ञेय॰ सत्यानन्दचिदात्मन॰ ॥
नम॰ पद सु(तु) विज्ञेय पूर्णानन्दैकविग्रहम् ।
सदा नमन्ति हृदये सर्वे देवा मुमुक्षवः ॥

य एत मन्त्रराज षडक्षर[1]यो नित्यमधीते, सोऽग्निना पूतो भवति, स वायुना पूतो भवति ॥

उपसंहार —

सम्यगाराधितो रामः प्रसीदत्येव तत्परम् ।
ददात्यायुष्यमैश्वर्यमन्ते विष्णुपद च यत् ॥

तदेतदृचाऽभ्युक्तम् । ऋचोऽक्षरे परमे व्योमन् । यस्मिन् देवा अधि विश्वे निषेदुः । यस्त न वेद किमृचा करिष्यति । य इत्तद्विदुस्त इमे समासत । तद्विष्णो॰ परम पद सदा पश्यन्ति सूरय । दिवीव चक्षुरात-तम् । तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवासस्समिन्धते । विष्णोर्यत्परम पदम् । तत्सत् ॥

॥ इत्याथर्वणरहस्ये श्रीरामोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र श्रीरामषडक्षरमन्त्रोद्धारक्रमतज्जपफलतन्मन्त्रमहिमादिक वि-स्तरेण प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् श्रीरामोपनिषन्नाम्ना परिदृश्यमानेयमुपनिषदेव मु-द्रितकोशे दृश्यमानरामोत्तरतापिन्यन्त्यभागरूपतया दृश्यते ॥

No 469 (B 124/4)

* श्रुतिरहस्योपनिषत्.

* Śrutırahasyopanısat

Substance—Paper	Character—Kannada
Sıze—$7\frac{3}{4} \times 6$ ınches	Folıos—30-31

---

[1] 'य' इति मुद्रिते न दृश्यते

Lines on a page—12
Letters in a line—18
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief —

This Upanisat, in the form of a dialogue between Nārada and Brahma, summarises the mantras which relate the greatness of the venerated Highest Principle established by all the Vedas

उपक्रम —

अथ हैन हिरण्यगर्भं नारद पारिसमेत्योवाच। अधीहि भगवन् मह्यम्, क. पूज्यो यमुपासन्ते(त) श्रुतय इति। ता(त) होवाच भगवान् हिरण्यगर्भ —

यदा तमस्तन्न दिवा न रात्रि. न सन्न चासच्छिव एव केवल.।
तदक्षर तत्सवितुर्वरेण्य प्रज्ञा च तस्मात्प्रसृता पुराणी ॥
न तत्र सूर्यो [1]न चेद चन्द्रतारक नेमा विद्युतो भान्ति कुतोऽयमग्नि ॥
तमेव भान्तमनुभाति सर्व तस्य भासा सर्वमिद विभाति ॥

उपसहार —

स एव काले भुवनस्य मध्ये विश्वस्य स्रष्टारमनेकरूपम्।
विश्वस्यैकं परिवेष्टितार ज्ञात्वा शिव शान्तिमत्यन्तमेति ॥
न तस्य कार्यं करणं च विद्यते न तत्समश्चाभ्यधिकश्च दृश्यते।
पराऽस्य शक्तिर्विविधैव श्रूयते स्वाभाविकी ज्ञानबलक्रिया च ॥
स[2]विश्वकृद्विश्वविशन्मयोनि. य कालकालो गुणिसर्वविद्य.।
प्रधानक्षेत्रपतिर्गणेशा. ससारमोक्षस्थितिबन्धहेतु. ॥
सृष्टिमानेन . ॥

[1] 'न चन्द्रतारक, इति श्वेताश्वतरोपनिषदि पाठ [2] विश्वकृद्विश्वविदात्मयोनिर्ज्ञ कालकालो गुणी सर्वविद्य। प्रधानक्षेत्रज्ञपतिर्गुणेश ' इति श्वेताश्वतरोपनिषदि पाठ

प्रतिपाद्यविषय

नारदहिरण्यगर्भप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि सकलश्रुतिप्रतिपाद्यमुपास्य परतत्व तन्माहिमप्रतिपादकमन्त्रसग्रहपूर्वक प्रतिपादितम् ॥

प्रतिपाद्यविषय

इयमुपनिषदस्मिन् कोशे असमग्रा दृश्यते, अमुद्रिता च ॥

No 470 (2347/3)

श्वेताश्वतरोपनिषत्

Swetāsvataropanisat

Substance—Palm-leaf
Size—7 × 1⅓ inches
Character—Grantha
Folios—3–15
Lines on a page—9
Letters in a line—22
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्ति. । ओं, ब्रह्मवादिनो वदन्ति ॥
किं कारण ब्रह्म कुतस्स्म जाता जीवाम केन क्च [1] सम्प्रतिष्ठिता. ।
अधिष्ठिता. केन सुखेतरेषु वर्तामहे ब्रह्मविदो व्यवस्थाम् ।
कालस्वभावो नियतिर्यदृच्छा भूतानि योनि. पुरुष इति चिन्त्यम् ।
सयोग एषा न त्वात्मभावादात्माऽप्यनीशस्सुखदु.खहेतोः ॥

उपसहार —

तप.प्रभावाद्देवप्रसादाच्च ब्रह्म ह श्वेताश्वतरोऽथ विद्वान् ।
अत्याश्रमिभ्य. परम पवित्र प्रोवाच सम्यक् ऋषिसंघजुष्टम् ॥
वदान्त परम गुह्य पुराकल्पप्रचोदितम् ।
नाप्रशान्ताय दातव्य नापुत्रायाशिष्याय वै पुन. ॥

[1] 'सप्रतिष्ठा' इति कोशान्तरे पाठ

यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।
तस्यैते कथिता ह्यर्था प्रकाशन्ते महात्मन ॥
इति षष्ठोऽध्याय ॥ श्वेताश्वतरोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र क्षराक्षरस्वरूपकथनपूर्वकं योगक्रममुपपाद्य योगगम्यस्य परमात्मन स्वरूपादिक तस्य पुरुषसूक्तप्रतिपाद्यत्वमोक्षप्रदत्वादिक चोपवर्ण्य प्रकृतिस्वरूप विविच्य परमात्मनो गायत्रीप्रतिपाद्यत्वमुक्त्वा क्षराक्षरविद्याफलभेदादिकं प्रकाश्य परमात्मस्वरूपतदुपासनतन्महिमादिक प्रपञ्चयते ॥

वक्तव्यविशेष

षडध्याय्यात्मिका इयमुपनिषत् समग्रा अस्मिन् कोशे उपलभ्यते ॥ कृष्णयजुश्शाखान्तर्गतेयमिति मुद्रिता च । श्वेताश्वतरोपदिष्टत्वादस्या उपनिषद इद नामधेयमिति ज्ञायते ॥

No 471 (C 1514/1)

श्वेताश्वतरोपनिषत्

Swetāsvataropanisat

Substance—Paper
Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{4}$ inches
Character—Andhra
Folios—9
Lines on a page—9
Letters in a line—23

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 470 कोशवत्

उपसंहार —

No 470 कोशवत्.

प्रतिपद्यविषया —

No 470 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 470 कोशवत्

No 472 (1973/4)

श्वेताश्वतरोपनिषत्

Swetāsvataropanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inches
Character—Nāgarī
Folios—128-137
Lines on a page—4
Letters in a line—68

Age of Ms —Old
Condition of Ms —First folio is broken
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 470 कोशवत्.

उपसंहार —

No 470 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 470 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 470 कोशवत्

No 473 (C 1516/2)

श्वेताश्वतरोपनिषत्.

Swetāsvataropanisat

Substance—Paper
Size—$8\frac{1}{4} \times 3\frac{3}{4}$ inches

Character—Nāgarī
Folios—$8\frac{1}{2}$

Lines on a page—11
Letters in a line—26
Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete.

उपक्रम —

No 470 कोशवत्

उपसहार —

No 470 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 470 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 470 कोशवत्.

No 474 (B 503/1)

श्वेताश्वतरोपनिषत्

Swetāsvataropanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—15-26
Lines on a page—11
Letters in a line—18

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 470 कोशवत्.

उपसहार —

No 470 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 470 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 470 कोशवत्

No 475 (1973/25)

सर्वसारोपनिषत्

Sarvasāropanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inches
Character—Nāgarī
Folios—232-234
Lines on a page—4
Letters in a line—68

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम्। कथ बन्ध कथ मोक्ष का विद्या काऽविद्येति। जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तितुरीय च कथम्। अन्नमयप्राणमयमनोमयविज्ञानमयानन्दमया कथम्। कर्ता जीव क्षेत्रज्ञ साक्षी कूटस्थान्तर्यामी कथम्। प्रत्यगात्मा परमात्मा आत्मा माया चेति कथम्। कथमात्मेश्वर। अनात्मना देहादीना आत्मत्वेनाभिमन्यते सोऽभिमान आत्मनो बन्ध॥

उपसहार —

आत्मा नाम त्वपदार्थादौपाधिकात् तत्पदार्थादौपाधिकाद्विलक्षण आकाशवत् सूक्ष्म केवलसत्तामात्र स आत्मेत्युच्यते। माया नाम अना-

दिरनन्तवती प्रमाणाप्रमाणसाधारणा न सती नासती न सदसती स्वयमधिका विचाररहिताऽनिरूप्यमाणा सती लक्षणशून्या सा मायेत्युच्यते ॥

॥ इति सर्वसारोपनिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय

अत्र बन्धमोक्षाविद्याजागरणस्वप्नसुषुप्तितुरीयान्नमयप्राणमयमनोमयविज्ञानमयानन्दमयकोशकर्तृजीवपञ्चवर्गक्षेत्रज्ञसाक्षिकूटस्थान्तर्यामिप्रत्यगात्मपरात्मपरमात्मब्रह्ममायासत्याविनाशिज्ञानानन्तानन्दपदार्थान्नि - रूप्य सदसन्मिथ्याभेदेन पदार्थत्रैविध्य तत्स्वरूपादिक चानुवर्ण्य ब्रह्मविज्ञानाकाराश्च प्रतिपादिता. ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत समग्रा क्वचित्क्वचिन्मुद्रितविलक्षणा च दृश्यते । कृष्णयजुश्शाखान्तर्गतेयमिति मुद्रिता च ॥

No 476 (B 506/1)

सर्वसारोपनिषत्

Sarvasāropanisat

Substance—Paper
Size —8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folio—4th only
Lines on a page—11
Letters in a line—19

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 475 कोशवत्.

उपसहार —

No 475 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 475 कोशवत

वक्तव्यविशेष —

No 475 कोशवत्.

No. 477 (B 664/1)

सरस्वतीरहस्योपनिषत्

Saraswatırahasyopanısat

Substance—Paper
Sıze—8 × 6 ınches
Character—Kannada
Folıos—54–58
Lınes on a page —13
Letters ın a lıne—24

Age of Ms —Modeın
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Not so very correct
Complete or ıncomplete Complete

उपक्रम —

ओं, सह नाववत्विति शान्तिः। ओं, ऋषयो ह वै भगवन्तमाश्वलायनं सपूज्य पप्रच्छु.—

केनोपायेन तज्ज्ञान तत्पदार्थावभासकम्।
यदुपासनया तत्त्व जानासि भगवन् वद॥
सरस्वतीदशश्लोकया सऋचा बीजमिश्रया।
स्तुत्वा जप्ता परा सिद्धिमलभ मुनिपुङ्गवा ॥

ऋषय ऊचुः—

कथ सारस्वतप्राप्तिः केन ध्यानेन सुव्रत।
महासरस्वती येन तुष्टा भगवती परा॥

स होवाचाश्वलायनः—

उपसहार —

स्वानुभूतिरसावेशाद्दृश्यशब्द उपेक्षितु (शब्दानपेक्षित.)।

निर्विकल्पसमाधिस्स्यात् निर्वातस्थितदीपवत्।
हृदि वा बाह्यदेशेऽपि यस्मिन् कस्मिंश्च वस्तुनि।
समाधिराद्य(दृक्)सन्मात्रान्ना(ना)मरूपपृथक्कृति ॥
स्तब्ध(ब्धी)भावो रसास्वादो(दात्)कुलीय (तृतीय)पूर्ववन्मत.
एतैस्समाधिभिष्षड्भिः नयेत् काल निरन्तरम् ॥
देहाभिमाने गाळिते विज्ञाते परमात्मनि।
यत्र यत्र मनो याति तत्र तत्र परामृतम् ॥
भिद्यते हृदयग्रन्थि छिद्यन्ते सर्वसशया.।
क्षीयन्ते चास्य कर्माणि तस्मिन् दृष्टे परावरे ॥
मयि जीवत्वमीशत्व कल्पित वस्तुतो न हि।
इति यस्तु विजानाति स मुक्तो नात्र सशय ॥
॥ इत्युपानिषत्। सरस्वतीरहस्योपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सरस्वतीदेवताकमन्त्रदशकस्य ऋषिच्छन्दोदेवतादिकथनपूर्वक सारस्वतश्लोकदशक निर्दिश्य मायासाक्षिसमाध्यादिस्वरूपादिविवेचनपूर्वक ब्रह्मदर्शनमाहात्म्यफल चाश्वलायनेन ऋषिभ्योऽनुवर्णित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रोपलभ्यते, कृष्णयजुश्शाखान्तर्गतेति मुद्रिता च ॥

No 478 (C 1512/1)

सरस्वतीरहस्योपनिषत्

Saraswatīrahasyopanisat

Substance—Paper
Size—$10\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches

Character—Andhra
Folios—3

Lines on a page—14
Letters in a line—38
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 477 कोशवत्

उपसंहार —

No 477 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 477 कोशवत्

वक्तव्याविशेष —

No 477 कोशवत्

No 479 (B 505/1)

सरस्वतीरहस्योपनिषत्

Saraswatīrahasyopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—217-222
Lines on a page—11
Letters in a line—18
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 477 कोशवत्

उपसंहार —

No 477 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 477 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

No 477 कोशवत्

No 480 (4135/9)

संन्यासोपनिषत्

Samnyāsopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—9½ × 2 inches
Character—Āndhra
Folios—39–43
Lines on a page—15
Letters in a line—50
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

आप्यायन्त्विति शान्ति । अथात सन्यासोपनिषदं व्याख्यास्यामो योऽनुक्रमेण सन्यस्यति स संन्यस्तो भवति । कोऽय स उच्यते । कथ सन्यस्तो भवति । य आत्मान क्रियाभिर्गुप्त करोति मातर पितर भार्या पुत्रान् बन्धून् अनुमोदयित्वा ये चास्यर्त्विजस्तान् सर्वांश्च पूर्ववद्वृणीत्वा वैश्वानरेष्टिं निर्वपेत् ॥

उपसहार —

प्रपञ्चमाखिल यस्तु ज्ञानाग्नौ जुहुयाद्यतिः ।
आत्मन्यग्नीन् समारोप्य सोऽग्निहोत्री महायति· ॥
प्रवृत्तिर्द्विविधा प्रोक्ता मार्जाली चैव वानरी ।
ज्ञानाभ्यासवतामोतुर्वानरी भाक्तमेव च ॥
नापृष्ट· कस्यचित् ब्रूयात् न चान्यायेन पृच्छत· ।

जानन्नपि हि मेधावी जडवल्लोक आचरेत् ॥
सर्वेषामेव पापानां सघाते समुपस्थिते ।
तार द्वादशसाहस्रमभ्यसेच्छेदन हि तत् ॥
यस्तु द्वादशसाहस्रं प्रणव जपतेऽन्वहम् ।
तस्य द्वादशभिर्मासै· पर ब्रह्म प्रकाशते ॥
॥ इत्युपनिषत् । आप्यायान्त्विति शान्ति ॥
॥ सन्यासोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अध्यायद्वयात्मिकायामस्यामुपनिषद्यादौ क्रमसन्यासप्रकार सगृह्य तत सन्यासाधिकारिण , वैराग्यसन्यास्यादिचतुर्विधसन्यासिनश्चाभिधाय पुन षड्विधाना कुटीचकादीना स्वरूप निरूप्य अवधूतस्य स्वरूपानुसधानप्रकार प्रकाश्य सन्यासिना फल निर्दिश्य तेषा धर्माश्च सगृहीता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा परिदृश्यते, सामशाखीयेति मुद्रिता च ॥

No 481 (3581/2)

* साख्यायनीयोपनिषत्

* Samkhyāyanīyopanısat

Substance—Palm leaf
Sıze— 20 × 2¼ ınches
Character—Andhra
Folıos—3–7
Lınes on a page—14
Letters ın a lıne—89
Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Not so very ıncorrect
Complete or ıncomplete—Complete

Subject ın brıef —

Thıs Upanısat consısts of five chapters The first chapter, after referrıng to the process of creatıon, relates

how the human body along with its constituent elements comes into being and describes the two paths, Dhūmādi and Arcirādi through which the souls should pass after their release from the human body

The second chapter enquires into the nature of Brahma, determines the characteristics of Adhyātma and Adhidaivata and describes Prānāgnihotra

The latter three chapters deal with Prānāgnihotra and its fruits in a more detailed manner

उपक्रम —

अथ हैन महानात्मा स तल्लक्षणतत्पर ब्रह्म सत्य तत् सलिल तदस्पर्श तदरूप तदरस तद्गन्ध तदनृत तदमृत तच्छाब्द तत्तेज स वै भूतात्मा सैषा भूतात्मा प्रकृतिरित्येक तत् क्षेत्र तज् ज्ञानात् क्षेत्रज्ञानुपाल्यो ज्योतिरात्मको य एष महानात्मा त्रिविधो भवति सत्व रजस्तम इति सत्व तु मध्ये विशुद्ध तिष्ठन्त्य(त्य)भितो र[ज्] स्तमसि(सी)रज इति कामद्वेषौ तम इत्यविद्या ॥

उपसहार —

यत्र हि द्वैतमिव भवति तदितर इतर पश्यति तदितर इतरं जिघ्रति तदितर इतरमभिवदति तदितर इतर शृणोति तदितर इतरं विजानाति यत्र त्वस्य सर्वमात्मैवाभूत् तत्केन क पश्येत् तत्केन कं जिघ्रेत् तत् केन कर्माभिवदेत् तत केन क शृणुयात् तत् केन कर्म स्यन्यर्तते? तत्केन क विजानीयात् येनेद सर्वं विजानाति त केन विजानीयादिति—

विरजः पर आकाशाद च आत्मा महान् द मे? ।
धीरो विज्ञाय प्रज्ञां कुर्वीत ब्राह्मण. ॥
नाध्यायान् (नानुध्यायेत्)बहून् शब्दान् वाचो विग्लापनं तदिति ।
साङ्ख्यायनीयोपनिषदि पञ्चमोऽध्याय. ॥

॥ साङ्ख्यायनीयोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र प्रथमाध्याये—सृष्टिक्रमनिरूपणपूर्वकं शरीरोत्पत्तिक्रमं प्रकाश्य शरीरस्थानां सप्तधातूनां प्रमाणाभिधानपूर्वकं त्यक्तशरीराणामात्मनां धूमाद्यर्चिरादिमार्गद्वयनिरूपणं कृतम् ॥

द्वितीयाध्याये—ब्रह्मस्वरूपविवेचनपुरस्सरं अध्यात्माधिदैवतस्वरूपं निर्णीय प्राणाग्निहोत्रनिरूपणं कृतम् ॥

तृतीयचतुर्थपञ्चमाध्यायेषु—प्राणाग्निहोत्रविचारस्सफलप्रदर्शनं सविस्तरं चाभिहितम् ॥

वक्तव्यविशेष

पञ्चाध्याय्यात्मिका इयमुपनिषत् समग्रा अमुद्रिता अस्मिन् कोशे उपलभ्यते

No. 482 (B 664/4)

सावित्र्युपनिषत्

Sāvitryupaniṣat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Kannada
Folios—49-50
Lines on a page—13
Letters in a line—24

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

आप्यायन्त्विति शान्तिः । ओं, कस्सविता का सावित्री । अग्निरेव सविता पृथिवी सावित्री । स यत्राग्निः, तत्पृथिवी । ते द्वे योनिः । तदेकं मिथुनम् । कस्सविता, का सावित्री । वरुण एव सविता, छन्दांसि सावित्री । स यत्र वरुणः, तच्छन्दांसि यत्र ॥

उपसहार —

मनु —ओं ह्री बले महादेवि [1]ह्री महाबला महादेवि ह्री महाबले क्ली चतुर्विधपुरुषार्थसिद्धिप्रदे तत्सवितुर्वरदात्मिके ह्री वरेण्य भर्गो देवस्य वरदात्मिके अतिबले सर्वदयामूर्ते [2]क्षुधाश्रमोपनाशिनि धीमहि धियो यो न [3]जनान्ते प्रचर्ये प्रचोदयात्मिके प्रणवशिरसात्मिके हुं फट् स्वाहा । एव विद्यात्कृतकृत्यो भवति । सावित्र्या एव तान् लोकान् जयति । इत्युपनिषत् ॥ ओ आप्यायन्त्विति शान्ति ॥

॥ इति सावित्र्युपनिषत् सपूर्णा ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र अग्निपृथिवीवरुणाब्वाय्वाकाशयज्ञच्छन्दस्स्तनयित्नुविद्युदादित्यद्युचन्द्रनक्षत्रमनोवाक्पुरुषस्त्रीरूपमिथुननवकरूप सर्वमेव जगत्सवितृसावित्र्यात्मक निरूप्य सावित्र्या पादत्रय प्रकाश्य सावित्रीवेदनफलमभिधाय ऋषिदेवताच्छन्दोनिरूपणपूर्वक बलातिबलाख्यविद्यास्वरूपप्रकाश्य तत्फल चाभिहित दृश्यते ॥

समग्रयमुपनिषत् अस्मिन् कोशे उपलभ्यते । सामशाखान्तर्गतेयमिति मुद्रिता च ॥

एतदुपनिषत्परिदृश्यमानबलातिबलाख्यविद्ययो क्षुधादिनिरसनफलकत्वदर्शनात् श्रीमद्वाल्मीकिरामायणे विश्वामित्रमहर्षिणा श्रीरामलक्ष्मणाभ्यामुपदिष्ट बलातिबलाख्यविद्याद्वयमिदमेव स्यादिति सभाव्यते ॥

No 483 (B 507/1)

सावित्र्युपनिषत्

Sāvitrupanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches

Character—Andhra
Folios—2

[1] 'ह्रीं महाबला महादेवि' इति कोशान्तरे न दृश्यते [2] क्षुच्छ्रमोप इति पाठान्तरम् [3] 'यो नर्जाते प्रचुर्या' इति पाठान्तरम्

Lines on a page—13
Letters in a line—16
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 482 कोशवत्

उपसंहार —

No 482 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 482 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 482 कोशवत्

No 484 (B 124/11)

सिद्धान्तशिखोपनिषत्

Siddhāntasikhopanisat

Substance—Paper
Size—7¾ × 6 inches
Character—Kannada
Folios—54-57
Lines on a page—12
Letters in a line—18
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं शं नो मित्र इति शान्तिः ॥ अथ भरद्वाज. कुमारं पप्रच्छ । किमेव परमशैवभक्तानां सिद्धान्त कुतस्सर्वे न विदन्तीति । तद्धुह्यो- (तस्मै हो)वाच स्कन्दः ॥

भरद्वाज शृणु नापक्वचित्ता विदन्ति साम्बं सर्वदेवप्रकृष्टम् ।
शिवं वरेण्य पक्वचित्ता· शिवस्य प्रसादतो जातमात्राद्विदन्ति ।
विश्वाधिकं शङ्कर ये प्रमूढा ह्येन (हीन) विष्णोर्ब्रह्मणो वा विदन्ति ।
न ससारत् प्रच्यवन्ते (मुच्यन्ते) कदाचित् शतै· कल्पै· कोटिभि-
र्वीत्र (त्त) दोषा· ॥

उपसहार —

सिद्धान्तोऽयं निश्चितोऽस्माभिरेष भरद्वाज[1]गुह्यमेतन्न वाच्यम् ।
सदाऽप्रशान्ताय च नास्तिकाय परीक्षकाय ब्रूहि सर्वार्थवेत्त्रे ।

इत्याह भगवान् स्कन्द· । तामेना सिद्धान्तशिखां योऽधीते प्रातरधीयानो रात्रिकृत पाप, नाशयति । सायमधीयानो दिवसकृत पापं नाशयति । सार्वकाल प्रयुञ्जान पापोऽपापो भवतीति [2]विज्ञायत इति वेदवचनं भवति भवति । ओं, श नो मित्रश्शं वरुण· । श नो भवत्वर्यमा ॥

॥ इति सिद्धान्तशिखोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र शिवदीक्षाधिकारिनिरूपणपूर्वकं शिवनाममहिमानमुपवर्ण्य सद्योजातवामदेवाघोरतत्पुरुषेशानाख्यशिवस्वरूपेभ्य ब्रह्मक्षत्रविट्छूद्रादीना उत्पत्तिवर्णनपूर्वक लिङ्गधारकस्य महिमानं निरूप्य लिङ्गभस्मरुद्राक्षधारणस्थानमहिमादिकमुक्त्वा शैवपञ्चाक्षरीमन्त्रयोर्देवतादिनिरूपणपूर्वकं तन्मन्त्रोपासनाक्रमादिकमभिधाय शिवपूजामाहात्म्यमुपवर्ण्य एतत्पाठकफलं चान्तेऽभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत्समग्रा दृश्यते । कृष्णयजुश्शाखान्तर्गतेयमिति मुद्रिता च ॥

---

[1] 'गुह्य एव तन्न वाच्य सदा पतितायाप्रशान्ताय च नास्तिकायापरीक्षिताय' इति मुद्रितकोशे पाठ [2] 'विज्ञायत इति' इति मुद्रितकोशे न दृश्यते

No 485 (B 508/1)

सीतोपनिषत्

Sītopanisat

Substance—Papei
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—6
Lines on a page—11
Letters in a line—18

Age of Ms — Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओ भद्र कर्णेभिरिति शान्ति॰ ॥ देव ह वै प्रजापतिमब्रुवन् । का सीता किंरूपमिति । स होवाच प्रजापति॰ । सा सीता इति ॥

मूलप्रकृतिरूपत्वात्सा सीता प्रकृतिस्स्मृता ।
प्रणवप्रकृतिरूपत्वात्सा सीता प्रकृतिरुच्यते ॥
सीता त्रिवर्णात्मा साक्षान्मायामया भवेत् ।
विष्णु॰ प्रपञ्चबीज च माया ईकार उच्यते ॥
सकारस्सत्यममृतप्राप्ति॰ सोमश्च कीर्त्यते ।
तकारस्तारलक्ष्म्या च वैराज॰ प्रस्तरस्स्मृत॰ ॥

ईकाररूपिणी सोमा अमृतावयवा दिव्यालकारस्रङ्मौक्तिकाद्याभरणालंकृता महामायाव्यक्तरूपिणी व्यक्ता भवतीति ॥

उपसहार —

अथातो वीरशक्तिश्चतुर्भुजाभयवरदपद्मधरा किरीटाभरणयुता सर्वदेवै परिवृता कल्पतरुमूले चतुर्भिर्गजै रत्नघटैरमृतजलैरभिषिच्यमाना सर्वदैवतै ब्रह्मादिभिर्वन्द्यमाना अणिमाद्यष्टैश्वर्ययुता सम्मुखे कामधेनुना स्तूयमाना वेदशास्त्रादिभिस्स्तूयमाना जयाद्यप्सरस्स्त्रीभि परिचार्यमाणा आदित्यसोमाभ्या दीपाभिः प्रकाश्यमाना तुम्बुरुनारदादिभिर्गीयमाना राकासिनीवालीभ्या छत्रेण ह्लादिनीमयाभ्या चामरेण स्वाहास्वधाभ्या

व्यजनेन भृगुपुण्यादिभिरभ्यर्च्यमाना देवी दिव्यसिंहासने पद्मासनारूढा सकलकार्यकारणकरी लक्ष्मीर्देवस्य पृथक् भवनकल्पना अलंकारस्थिरा प्रसन्नलोचना सर्वदेवतैः पूज्यमाना सा वरलक्ष्मीति विज्ञायत इत्युपनिषत् ॥

॥ इति सीतोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सीतादेव्याः सर्वशक्त्यात्मकत्वसर्वात्मकत्वकथनपूर्वकं सीतामाहात्म्यमभिवर्णितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा दृश्यते, अथर्वशाखान्तर्गतेयमिति मुद्रिता च ॥

No 486 (1468/6)

* सुदर्शनोपनिषत्

* Sudarsanopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—18×1½ inches
Character—Andhra
Folio—4th only
Lines on a page—5
Letters in a line—70

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief—

In this Upanisat we see a number of Rks collected which express the greatness of Cakra and show the necessity of wearing the symbol of Sañkha and Cakra on one's body

उपक्रम —

ओं। धृतोर्ध्वपुण्ड्रः कृतचक्रधारी विष्णुं परं ध्यायति यो महात्मा। स्वरेण मन्त्रेण सदा हृदि स्थितं परात्परं यन्महतो महान्तम् ॥

दक्षिणे तु भुजे विप्रो बिभृयाद्वै सुदर्शनम् ।
सव्ये तु शङ्खं बिभृयादिति वेदविदो विदु ॥

उपसहार —

पवित्र ते वितत ब्रह्मणस्पते प्रभुर्गात्राणि पर्येषि विश्वत ।
अतप्ततनूर्न तदामो अश्नुते श्रितास इद्वहन्तस्तत्समासत ॥
पवित्र चरणं चक्र लोकद्वार सुदर्शनम् ।
एतान्यपरनामानि चक्रराजस्य शार्ङ्गिण ॥
॥ इत्युपनिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र शङ्खचक्रधारणविधानपूर्वकं चक्रमाहात्म्यप्रदर्शनपरा ऋचोऽत्र सगृहीता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

अत्र No 1682 कोशे विद्यमानाया सुदर्शनोपनिषद इयमुपनिषद्भिन्ना समग्रा अमुद्रिता च दृश्यते । आद्यन्तयो शान्तिमन्त्रो न दृश्यते ॥

No 487 (1682/1)

* सुदर्शनोपनिषत्

* Sudarsanopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character— Grantha
Folio—1 side only
Lines on a page—8
Letters in a line—32

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief—

This Upanisat points out the necessity of wearing, on one's body, the marks of Srīvaisnava religion, namely, those of Śaṅkha, Cakra and Tripundra, after having duly served the Guru or the spiritual preceptor The arrangement followed in this Upanisat is different from that followed in the preceding Upanisat

उपक्रम —

(महता पुण्यपण्येन क्रीतेय कायनौस्त्वया ।
प्राप्तु दु.खाम्बुधे. पार त्वर यावन्न भिद्यते ॥
कर्मब्रह्मात्मके शास्त्रे कौतस्कुतनिवर्तकान् ।
वन्दे हस्तिगिरीशस्य वीथीशोधककिङ्करान् ॥)

॥ अथ सुदर्शनोपनिषत् ॥

ओं, अथ यज्ञोपवीतं चक्री धारयेत् ब्रह्मवित् ब्रह्मविदो मनीषा हिरण्यमादाय सुदर्शन च कृत्वा वह्निं स्वयमुपैति युक्त स्त्रीशूद्रसंबाहुभ्या धारयेत् । तस्मादत्र न जायते । ब्राह्मणशरीर जायते । विष्णु भजन्ति । नासादिकेशपर्यन्तमूर्ध्वपुण्ड्रान् धारयेत् । तस्माद्धीरो शिखा सम्भवति । त देवकीपुत्रं समाश्रित. ॥

उपसंहार —

अग्निना वै होत्रा चक्रं पाञ्चजन्य प्रतप्तौ द्विभुजे धारयेत् । आत्मनो हितमाचरेत् । आचार्यस्य सम्मुख प्रपद्येत । तस्माद्वैकुण्ठम् । पुनरागमन न यति । तस्य सालोक्यसामीप्यसारूप्यसायुज्य गच्छति ॥

॥ सुदर्शनोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र शङ्खचक्रोर्ध्वपुण्ड्रधारणावश्यकत्व प्रतिपाद्य गुरूपसत्ति. कर्तव्येति कथितम् ॥ आचार्यमुपसपन्नस्य धृतशङ्खचक्रस्य आत्मनो हितमाचरतः फलं चाभिहित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष --

अमुद्रिता इयमुपनिषदस्मिन् कोशे समग्रा दृश्यते ॥ No 486 कोशदृश्यमानोपनिषदो विभिन्नानुपूर्वीकेयमुपनिषत् ॥

No 488 (1468/2)

सुबालोपनिषत्

Subālopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—18 × 1½ inches
Character—Andhra
Folios—48–56
Lines on a page—6½
Letters in a line—70

Age of Ms —Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

पूर्णमद इति शान्ति ॥ ओं, तदाहु॰ किं तदासीत् तस्मै स होवाचास (च न स)न्नासन्नसदसदिति । तस्मात्तमस्सञ्जायते तमसो भूतादि भूतादेराकाशमाकाशाद्वायुर्वायोरग्निरग्नेराप अद्भ्य पृथिवी तदण्ड समभवत्तत्संवत्सरमुषित्वा दिधाऽकरोदधस्ताद्भूमिमुपरिष्टादाकाश मध्ये पुरुषो दिव्यस्सहस्रशीर्षा पुरुष सहस्राक्षस्सहस्रपात् सहस्रबाहुरिति ॥

उपसहार —

सुबालबीजब्रह्मोपनिषदु(त्) नाप्रशान्ताय दातव्या नापुत्राय नाशिष्याय नासंवत्सरगात्रोषिताय नापरिज्ञातकुलशीलाय दातव्या नैव च प्रवक्तव्या ॥

यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।
तस्यैते कथिता ह्यर्था प्रकाशन्ते महात्मन॰ ॥

इत्येतन्निर्वाणानुशासनमिति वेदानुशासनमिति वेदानुशासनम् ॥

॥ इत्युपनिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अस्यामुपनिषदि विस्तरेण जगत्सृष्टिप्रलयप्रकारमुपवर्ण्य जगत्कारणस्य परब्रह्मण स्वरूप विशोध्य तदुपासनस्थानादिनिरूपणपूर्वक तदुपासप्रकारानभिधाय कृत्स्नस्य जगतो नारायणशरीरत्वमुपपाद्य रैक्वघोराङ्गिर प्रश्नोत्तरमुखेन सर्वाप्ययप्रकार प्रदर्श्य सर्वस्याप्यस्यार्थस्य प्रतिभान गुरुभक्तस्यैव भवतीति निगमित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

षोडशखण्डात्मिकेयमुपनिषत् समग्रा अस्मिन् कोशे उपलभ्यते ॥
शुक्लयजुश्शाखीयेयमिति मुद्रिता च दृश्यते ॥

No 489 (1973/30)

सुबालोपनिषत्
Subālopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1 inches
Character—Nagarī
Folios—269–278
Lines on a page—5
Letters in a line—68

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् । तदाहु. किल तदाऽस्ति तस्मै स होवाच इत्यादि No 488 कोशवत् ॥

उपसहार —

No- 188 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 488 कोशवत

वक्तव्यविशेष —

No 488 कोशवत्

No 490 (B 509/1)

सुबालोपनिषत्

Subālopanısat

Substance--Paper

Size—8 × 6 inches

Character—Āndhra

Folios—347-358

Lines on a page—11

Letters in a line—24

Age of Ms —Modern.

Condition of Ms —The leaves are worm-eaten

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 488 कोशवत्.

उपसंहार —

No 488 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय

No 488 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 488 कोशवत्.

No 491 (1973/18)

सुबालोपनिषत

Subālopnısat

Substance—Palm-leaf

Size—15 × 1 inches

Character—Nāgarī

Folios—212-223

Lines on a page—4

Letters in a line—68

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Last folio is broken

Correct or incorrect--Correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 488 कोशवत्.

उपसहार —

तस्मै स होवाच योऽयं विज्ञानघन उत्क्रामन् प्राणं दहत्यपान दहतीम च लोक पर च लोकं दहति लोकालोक दहति धर्माधर्मौ दहत्यभास्करममर्याद निरालोकमतः पर दहति महान्त दहत्यव्यक्त दहत्यक्षर

प्रतिपाद्यविषय —

No 488 कोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

समग्रप्रायपञ्चदशखण्डान्तेयमुपनिषदस्मिन् कोशे दृश्यते ॥

No 492 (3581/22).

सुबालोपनिषत्

Subālopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folios—26-27
Lines on a page—14
Letters in a line—93

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 488 कोशवत्

उपसहार --

No 488 कोशवत्.

No 488 कोशे द्रष्टव्य

विशेष्यावशेष

प्रथमचतुर्दशपञ्चदशषोडशखण्डा अस्मिन् कोशे दृश्यन्ते ॥

No 493 (3581/17)

सूर्योपनिषत्

Sūryopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folio—25th, one side only
Lines on a page—12
Letters in a line—104

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्र कर्णेभिरिति शान्ति. ॥ अथ सूर्याथर्वाङ्गिरसो व्याख्यास्याम. । ब्रह्म ऋषि । गायत्री छन्द आदित्यो देवता । हसस्सोऽह । अग्निनारायण युक्त बीज । हृल्लेखा शक्ति । वियदादिस्वर्गसयुक्त कीलक । चतुर्विध-पुरुषार्थे विनियोग. । षट्स्वरारूढेन षडङ्ग रक्ताम्बुधि (ज) सस्थित सप्ताश्वरथिन हिरण्यवर्ण चतुर्भुज पद्मद्वयाभयवरदहस्त कालचक्र-प्रणेतार श्रीसूर्यनारायण य एव वेद । स वै ब्राह्मण. ॥

उपसहार —

त्रिकालमेतज्जप्त्वा क्रतुशतफलमाप्नोति । हस्तादित्ये जपति स महामृत्यु तरति य एव वेद । इत्युपनिषत् । [1] य इमा चाक्षुष्मती विद्या ब्राह्मणो नित्यमधीते न तस्याक्षिरोगो भवति न तस्य कुले अन्धो भवति । अष्टौ ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा अथ विद्यासिद्धि र्भवति विश्वरूप घृणिन जात-वेदस हरिरामय हिरण्मय ज्योतिरूप तपन्तम । सहस्ररश्मि. शतधा

---

[1] इत आरभ्य आन्त परिदृश्यमानोग्रन्थ आक्षिकोपनिषदि आदिभागेऽपि परि-दृश्यते । मुद्रितसूर्योपनिषदन्ते चाय ग्रन्थो नोपलभ्यते

वर्तमान. पुरुष. प्रजानामुदयत्येष सूर्य. । ओं नमो भगवते श्रीसूर्यायादित्याय अहो वाहिनि वाहिनि वा स्वाहा । इत्युपनिषत् ॥

॥ आदित्यसूर्योपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र अन्तर्यामिदृष्ट्या सूर्यस्य सर्वात्मकत्वकथनपूर्वक तस्मादेव जगत्सृष्टिमुपवर्ण्य तदुपासनोपयोगितद्देवताकाष्टाक्षर मनु तद्देवताका चाक्षुष्मती विद्या चाभिधाय तज्जपादौ फल चोपवर्णितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

अथर्वशाखीयितीयमुपनिषन्मुद्रिना, कोशेऽस्मिन् समग्रा च दृश्यते ॥

No 494 (B 510/1)

सूर्योपनिषत्

Sūryopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—3
Lines on a page—12
Letters in a line—16
Age of Ms—Modern
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 493 कोशवत्.

उपसहार —

असत्सम्भाषणात्पूतो भवति । मध्याह्ने सूर्याभिमुख पठेत् । सद्योत्पन्नपञ्चमहापातकात् ? । सैषा सावित्री विद्या । न किञ्चिदपि न कस्मैचित् प्रशसयेत् । य एतां महाभागः प्रात. पठति स भाग्यवान् जायते । पशून् विन्दति । वेदार्थ लभते । त्रिकाल एतज्जप्त्वा क्रतुशतफलमाप्नोति ।

हस्तादित्ये जपति स महामृत्युं तरति। स महामृत्यु तरति। य एवेदं वेदेत्युपनिषत् ॥

॥ सूर्योपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 493 कोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

इयमुपनिषत् कोशेऽस्मिन् मुद्रितसदृशी समग्रा च दृश्यते ॥

No 495 (4136/15)

सूर्योपनिषत्

Sūıyopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—9½ × 2 ınches
Character—Āndhra
Folıo—56th, one sıde only
Lınes on a page—15
Letters ın a lıne—50

Age of Ms —Old .
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Incomplete

उपक्रम —

भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः ॥ अथ सूर्याथर्वाङ्गिरसं व्याख्यास्यामः। ब्रह्मा ऋषिः। गायत्रीछन्दः। आदित्यो देवता। हसस्सोऽहम्, अग्निनारायणयुक्तं बीजम्। हृल्लेखा शक्ति.। वियदादिस्वर्गसंयुक्तं कलिकम्। चतुर्विधपुरुषार्थसिद्ध्यर्थे विनियोगः ॥

उपसहार —

षट्स्वरारूढेन बीजेन षडङ्गं रक्ताम्बुजसंस्थितं सप्ताश्वरथिनं हिरण्यवर्ण चतुर्भुजं पद्मद्वयाभयवरदहस्त कालचक्रप्रणेतार

प्रतिपाद्यविषय —

No 493 कोशे द्रष्टव्यः

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् एतदुपनिषदादिभागमात्रं दृश्यते ॥

No 496 (B 664/5)

सौभाग्यलक्ष्म्युपनिषत्

Soubhāgyalaksmyupanısat

Substance—Paper
Size—8 × 6 ınches
Character—Kannada
Folıos—50-54
Lınes on a page—13
Letters ın a lıne—24

Age of Ms —Modern
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Incorrect
Complete or ıncomplet Complete

उपक्रम —

वाङ्म मनसीति शान्ति.। अथ भगवन्त देवा ऊचुः। हे भगवन् नः कथय सौभाग्यलक्ष्मीविद्याम्। तथेत्यवोचत् भगवानादिनारायणः। सर्वे देवा यूय सावधाना भूत्वा शृणुष्व (त) तुरीयातीतां सर्वोत्कटां सर्वमन्त्रासनगतां [1] पीठोपविष्टदेवतापरिवृतां चतुर्भुजां श्रियं हिरण्यवर्णामिति पञ्चदशाभि. ऋग्भिः ध्यायथ ॥

उपसहार —

परब्रह्मचक्रं नवमं आकाशचक्रं षोडशदळपद्मं ऊर्ध्वमुखं तन्मध्यकर्णिका त्रिकूटाकारम्। तन्मध्ये [2] ऊर्ध्वशक्तितां परमशून्य ध्यायेत्। तत्रैव पूर्णगिरिपीठं सर्वेच्छासिद्धिसाधनं भवति। य एव वेद।

[1] 'पीठोपपीठ' इति पाठान्तरम् [2] ऊर्ध्वशक्तिकां पश्यन्!, ऊर्ध्वशक्तियुतान् परशून् ध्यायेत्

[1]भाग्यलक्ष्म्युपनिषद नित्यमधीते सोऽग्निपूतो भवति । स वायुपूतो भवति । सकलधनधान्यसत्पुत्रकळत्रहयभूगजपशुमहिषदासीदासयोग ज्ञानवान् भवति । न पुनरावर्तत इत्युपनिषत् ॥

॥ ओ वाङ्मे मनसीति शान्ति । सौभाग्योपानिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

देवनारायणप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि लक्ष्मीप्रसादेन अलक्ष्मीनिराकरणपूर्वक सम्पत्सौभाग्यविद्यासिद्ध्यर्थ हिरण्यवर्णामिति पञ्चदशर्चस्य तथाऽन्येषा तद्देवताकमन्त्राणा च ऋषिच्छन्दोदेवतान्यासध्यानजपादिक कथितम् । तथा लक्ष्म्या आराधनक्रम, नवचक्रविवेचन उपनिषदध्ययनफल च प्रतिपादितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

समग्रा चेयमुपनिषत् अस्मिन् कोशे उपलभ्यते, मुद्रिता च

No 497 (B 511/1)

सौभाग्यलक्ष्म्युपनिषत्

Soubhāgyalaksmyupanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—203-207
Lines on a page—11
Letters in a line—20
Age of Ms —Modern
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 496 कोशवत्

[1] ‘ सौभाग्य ’ इति पाठान्तरम्

उपसंहार —

No 496 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 496 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 496 कोशवत्.

No 498 (3581/26)

* सौरकायणोपनिषत्

* Sourakāyanopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folio—33rd, one side only
Lines on a page—9–11
Letters in a line—90

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat briefly relates how the God Nārāyana performs the three functions of creation, maintenance and destruction of the world, by associating himself with Prakrti—the primordial matter, which consists of three gunas, namely, Sattwa, Rajas and Tamas

उपक्रम —

भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः ॥ अथ तस्य वाव प्रकृतिः सत्त्वरजस्तम इति ता नारायणः परिपश्यत्यन्योन्य प्रविष्टस्त वा एवमाहुः पुरुष इति पूर्णो ह्येष भवति स त्रेधा बभूवैषा गुणानामुपादाय विष्णुर्वाव सत्त्वस्य रजसो ब्रह्मेशानो नाम तमसस्स आविवेश ब्रह्माणम् ॥

उपसंहार —

चतुर्मुखमीशानं पञ्चमुख? यो वा ईशस्तमीशानमाविवेश तपालं? कालमाचक्षते रजसो व्यापारस्तमसो नाशन सत्त्वस्य पालक कालमाचक्षत इति ॥

सौरकायणोपनिषत् समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र प्रकृतेस्त्रिगुणात्मकत्वकथनपूर्वक तदनुप्रविष्टेन अधिगतब्रह्मविष्ण्वीशानरूपेण नारायणेन तत्तद्गुणानुरूपसृष्टिस्थितिलयरूप कार्यत्रितय क्रियत इति संगृह्य कथ्यते ॥

वक्तव्याविशेष —

अस्मिन् कोशे इयमुपनिषत् समग्रा दृश्यते, अमुद्रिता च ॥

No 499 (B 512/1)

स्कन्दोपनिषत्

Skandopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—2
Lines on a page—13
Letters in a line—16
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सह नाववत्विति शान्तिः ॥

अच्युतोऽस्मि महादेव तव कारुण्यलेशात ।
विज्ञानघन एवास्मि शिवोऽस्मि किमतः परम्
न निज निजवद्भाति अन्तःकरणजृम्भणात् ।
अन्त.करणनाशेन संविन्मात्रस्थितो हरि· ॥

सविन्मात्रस्थितश्चाहमजोऽस्मि किमत परम् ।
व्यतिरिक्त जड सर्व स्वप्नवच्च विनश्यति ॥
चिज्जडाना तु यो द्रष्टा सोऽच्युतो ज्ञानविग्रह ।

उपसहार —

श्रीपरमधाम्ने स्वस्ति चिरायुष्यों नम इति ॥
विरिञ्चिनारायणशङ्करात्मक
नृसिंह देवेश तव प्रसादत. ।
अचिन्त्यमव्यक्तमनन्तमव्यय
वेदात्माक(देवात्मक) ब्रह्म निज विजानते ॥

तद्विष्णो परमपदꣳ सदा पश्यन्ति सूरय । दिवीव चक्षुराततम् । तद्विप्रासो विपन्यवो जागृवासस्समिन्धते । विष्णोर्यत्परम पदम् ॥

॥ स्कन्दोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र ब्रह्मस्वरूपनिरूपणपूर्वक हरिहराभेदाभिप्रायसूचनपूर्वक च ब्रह्मविदावश्यकस्नानशौचादीना स्वरूपं प्रतिपादितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत्समग्रा दृश्यते । कृष्णयजुश्शाखान्तर्गतेति मुद्रिता च ॥

No 500 (3811/11)

स्कन्दोपनिषत्

Skandopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—20 × 2¼ inches
Character—Andhra
Folios—2
Lines on a page—5
Letters in a line—104

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 499 कोशवत्

उपसहार —

No 499 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 499 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् ब्रह्मविदावश्यकस्नानशौचभैक्षस्वरूपसग्राहकपद्यत्रय न दृश्यते । अन्यत्सर्वं पूर्वकोशवदेव दृश्यते ॥

No 501 (B 124/1)

*स्वप्रकाशोपनिषत्

*Svaprakāsopanısat

Substance—Paper
Sıze—$7\frac{3}{4}\times 6$ ınches
Character—Kannada
Folıo—1
Lınes on a page—12
Letteıs ın a lıne—16

Age of Ms —Modern
Condıtıon of Mss —Good
Correct or ıncorrect—Incorrect
Complete or ıncomplete—Complete

Subȷect ın brıef —

Thıs Upanısat summarıses the characteııstıcs of Ātman

उपक्रम —

ओम् । अस्ति कश्चिद्धरिः पूर्वस्सर्वदेवोत्तमोत्तमः ।
इति यस्य मतिस्तस्य नास्ति नारकदर्शनम् ।

पुङ्खानुपुङ्खविषमेक्षणतत्परोऽपि
ब्रह्मावलोकननिरूढमना हि योगी ।
सङ्गीतताळलयवाद्यवशगताऽपि
मौळिस्थकुम्भपरिवृत्तन (वर्तन) धीर्नटीव ॥
यथा राहुरमृत्यो (मर्त्यो) पि दृश्यते चन्द्रमण्डले ।
तद्वत्सर्वगतो ह्यात्मा लिङ्गदेहेऽपि दृश्यते ॥
लीयमाने यथा कुम्भे घटाकाशोऽपि दृश्यते ।
तद्वत्सर्वगतो ह्यात्मा लिङ्गदेहे विलीयते ॥

उपसंहार —

निश्चल परिपूर्णोऽपि गच्छतीत्युपचर्यते ।
जाग्रत्काले यथा ज्ञेय अभिव्यक्तविदोषधी. (विशेषधी.) ॥
व्याप्नोति निष्क्रियस्सर्वान् भानुर्दश दिशो यथा ।
नाडीभिर्वर्तयो (र्वृत्तयो) यान्ति लिङ्गदेहसमुद्भवा ॥
उत्पादितघटे यद्वत् घटिकादिरमृच्छति (घटाकाशत्वमृच्छति) ।
घटे नष्टे यथाऽऽकाश. स्वरूपेणावतिष्ठति (ते) ॥
जाग्रद्भूमौ यथा तद्वत् कर्मकर्तृक्रियात्मकः ।
विशेषे (विशेष) बुद्धिसाक्ष्या (बुद्धिसाक्ष्येष) स्वयमेव प्रकाशयेत् ॥
॥ इति स्वप्रकाशोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

आत्मस्वरूपसंग्रहपरेयमुपनिषत् ॥

वक्तव्यावशेष

अस्मिन् कोशे समग्रेयमुपनिषदुपलभ्यते, अमुद्रिता च

No 502 (1643/2)

हंसोपनिषत्

Hamsopanisat

Sustance—Palm-leaf
Character—Nāgarī
Size— 15½ × 1½ inches
Folios—2-4.

Lines on a page—6
Letters in a line—51
Age of Ms —Old
Condition of Ms—Worm-eaten

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

हरि ओम् ॥ सह नाववतु—अथ हसपरमहसनिर्णय व्याख्यास्याम । ब्रह्मचारिणे दान्ताय गुरुभक्ताय हस हसेति सदा अय सर्वेषु देहेषु व्यावर्तते । यथाऽग्नि काष्ठेषु तिलेषु तैलमिव त विदित्वा न मृत्युमेति । गुदमवष्टभ्य आधाराद्वायुमुत्थाप्य स्वाधिष्ठान त्रि प्रदक्षिणीकृत्य मणिपूरक अनाहतमतिक्रम्य विशुद्धे प्राणान्निरुध्याज्ञामनुयायन् ब्रह्मरन्ध्र ध्यायन् त्रिमात्रोऽहमित्येव सर्वदा ध्यायन् पश्यत्यनाकारव(शश्च)भवति ॥

उपसहार —

पञ्चमस्तन्त्रीनाद षष्ठस्ताळनाद सप्तमो वेणुनादोऽष्टमो भेरीनादो नवमो मृदङ्गनादो दशमो मेघनादो नवम परित्यज्य दशममेवाभ्यसेत् । मनो विलीने मनसि गतौ सकल्पाविकल्पे दग्धे पुण्यपापे सदाशिवोशक्त्यात्मा सर्वत्रावस्थित शान्त काशयति वेदवचन भवति ॥

॥ इति हसोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्याविषय —

अत्र सर्वव्यापिनस्त्रिमात्रस्य हसाख्यपरमात्मनो ध्यानक्रम निरूप्य तस्य नादे विलयप्रकारमुक्त्वा ऋषिच्छन्दोदेवतान्यासादिवर्णनपुरस्सर तन्मन्त्रस्वरूपादिक सगृह्य तस्य दशविधनादस्वरूपताया फलविशेषाश्च संगृह्यन्ते ॥

वक्तव्याविशष —

मुद्रितकोशे एतदुपनिषदाद्यन्तयो• परिदृश्यमान श्लोकषट्कमत्र न दृश्यते । कोशेऽस्मिन् कृष्णयजुश्शाखियशान्तिमन्त्रो लिखित• । मुद्रिते तु शुक्लयजुश्शाखीयशान्तिमन्त्र आदौ दृश्यते ॥

No 503 (1682/4)

हसोपनिषत्

Hamsopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—3-4
Lines on a page—7
Letters in a line—3'

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 502 कोशवत्.

उपसहार —

No 502 कोशवत

प्रतिपाद्यविषय —

No 502 कोशवत्

वक्तव्याविशाष —

कोशेऽस्मिन् न कोऽपि शान्तिमन्त्रो लिखित

No 504 (3621/9)

हसापानषत्

Hamsopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Grantha
Folios—15-16

Lines on a page—9
Letters in a line—24
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 502 कोशावत्

उपसहार —

No 502 कोशावत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 502 कोशावत्

वक्तव्याविशेष —

No 502 कोशावत्

No 505 (1973/9)

हंसोपनिषत्

Hamsopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15×1 inches
Character—Nāgarī
Folios—143-145
Lines on a page—4
Letters in a line—68
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 502 कोशावत्.

उपसहार —

No 502 कोशावत्.

प्रतिपद्यविषया —

No 502 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् कोपि शान्तिमन्त्रो न लिखित. । अन्ते तु 'आथर्वणरहस्ये हसोपनिषत्समाप्ता ' इति लिखित दृश्यते ॥

No 506 (B 513/1)

हंसोपनिषत्

Hamsopanisat

Substance—Paper
Size —8 × 6 inches
Character—Andhra
Folios—101-103
Lines on a page —11
Letters in a line—20
Agge of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं पूर्णमद इति शान्तिः ॥

भगवन् सर्वधर्मज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ।
ब्रह्मविद्याप्रबोधो हि येनोपायेन जायते ॥

सनत्कुमार उवाच—

विचार्य सर्वधर्मेषु मत ज्ञात्वा पिनाकिन. ।
पार्वत्या कथित तत्व शृणु गौतम तन्मतम् ॥
अनाख्येयमिद गुह्य योगिने कोशसनिभम् ।
हसस्य कृतिविस्तार भुक्तिमुक्तिफलप्रदम् ॥

अथ हसपरमहसनिर्णयं व्याख्यास्यामः—

उपसहार —

सदाशिवोंशक्तथात्मा सर्वत्रावस्थित. स्वयज्योतिश्शुद्धो नित्यो निर्जनः शान्ततमः प्रकाशयतीति वेदानुवचन भवतीत्युपनिषत् ॥

॥ इति हसोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 502 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नियमुपनिषत् मुद्रितसमानानुपूर्वीका दृश्यते ।

No 507 (B 514/1)

हयग्रीवोपनिषत्

Hayagrīvopanisat

Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Āndhra
Folios—173-175
Lines on a page—11
Letters in a line—20

Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ओं भद्रं कर्णेभिरिति शान्ति ॥ ओं नारदो ब्रह्माणमुपसमेत्योवाच । अधीहि भगवन् ब्रह्मविद्या वरिष्ठा, ययाऽचिरात्सर्वपाप व्यपोह्य ब्रह्मविद्या लब्ध्वा ऐश्वर्यवान् भवति । ब्रह्मोवाच—हयग्रीवदैवत्यान् मन्त्रान् यो वेद स श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणानि वेद । स सर्वैश्वर्यवान् भवति । त एते मन्त्रा. ॥

उपसहार —

य इमा ब्रह्मविद्यामेकादश्या पठेत्, हयग्रीवप्रभावेन महापुरुषो भवति । स जीवन्मुक्तो भवति । ओ नमो ब्रह्मणे कारण मे अस्त्वनिराकरण धारयिता भूय (यास) कर्णयो. [1]श्रुतमामुच्योर्ध्व मामामुष्यमोमित्युपनिषत् ॥

॥ हयग्रीवोपनिषत्समाप्ता ॥

[1] 'श्रुत मा च्योध्व ममामुष्य ओमित्युपनिषत्' इति मुद्रितकोशे पाठ

प्रतिपाद्यविषय —

नारदब्रह्मप्रश्नोत्तररूपायामस्यामुपनिषदि - हयग्रीवदेवताकानुष्टुभ-पञ्चदशचतुस्त्रिंशदेकाक्षरमन्त्राणां स्वरूपविवेचनपूर्वकं तज्जापिनः फल-मुपवर्ण्य तद्देवताकानुमन्त्रा अपि निर्दिष्टा दृश्यन्ते ॥

वक्तव्याविशेष

इयमुपनिषत् मुद्रितसमानानुपूर्वीका अस्मिन् कोशे उपलभ्यते ॥

No 508 (3581/31)

हयग्रीवोपनिषत्

Hayagrīvopaniṣat

Substance—Palm-leaf.
Size—20 × 2¼ inches
Character—Āndhra
Folio—35th, one side only
Lines on a page—3
Letters in a line—104

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incompelet—Complete

उपक्रम —

भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः ॥ अथ हयग्रीव एकाक्षरेण ब्रह्मविद्यां प्रवक्ष्यामि । ब्रह्मा महेश्वराय महेश्वरात्सङ्कर्षणः सङ्कर्षणान्नारदः नारदाद्व्यासः व्यासेन (सो) लोकाना (केभ्यः) प्रयच्छति । (प्रायच्छत्) हकारो सकारो ओ (मु) कारो त्रयं भवति । त्रयेण एकस्वरूपो भवति । ह्लौं (ह्सौं) बीजाक्षरं भवति । बीजाक्षरेण भवति । ह्लौं (ह्सौं) ये नरा जपन्ति लोकानां सारस्वतं जातम् । सारस्वत्यवतारा भवन्ति दिक्पालकानां राज्ञां नागानां किन्नला भवन्ति मुखेन प्रवर्षन्ति सूर्येण कर्मयो भवन्ति सर्वेषां बीजानां हयग्रीवः सौं हयग्रीवस्वरूपो भवति अमृत

Lines on a page —12
Letters in a line—16
Age of Ms —Modern
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Connplete

Subject in brief —

This Upanisat describes the greatness of Siva Nirmālya and points and the necessity of a Saiva resorting himself only to the remains of offerings made to Siva

उपक्रम --

अथ हैन महेश्वर पैप्पलादो भगवन्त सनत्कुमार पप्रच्छ शिवनिर्माल्याविधि ब्रूहीति। स होवाच शिवस्य पुरस्तात् षडक्षरीसस्कृत भक्ष्यभोज्यलेह्यचोष्यगुडफलक्षीरकटुकषायातिक्ताम्ललवणोपदश दधि मधु सर्वाणि योग्यवस्तूनि शुचिपात्रोर्ध्वे प्रतिष्ठाप्य पञ्चाक्षरविभूत्याऽभिमन्त्रित भावशुद्धिसमर्पित लैङ्गनिर्माल्य जीरक निवेदन लैङ्गमशनमशितु योग्यम् ॥

उपसंहार —

तस्मात् शैवश्शुद्ध आभ्यन्तरनिर्माल्यदोषमनवाप्य दोषचक्षुषैः प्रसाद न भुञ्जीत। गर्भवासो यावद्देहपतन न प्रमाद्येत्। य इम पठने गर्भजन्मजरामरणभयान्मुक्तो भवति। एतदनुष्ठानात् सर्वलोकपूज्यो भूत्वा शिवपुर गत्वा शिवसायुज्यमवाप्नोति। ओं सत्यमों सत्यमों शिवसायुज्यामिति ॥

॥ इति प्रसादजाबालोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सस्कृतस्य शिवनिवेदितस्य परिग्राह्यत्व तन्महिमानुवर्णनपूर्वक समर्थ्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितयमुपनिषत्। सकलोपनिषत्स्वाद्यन्तयो· परिदृश्यमानस्तत्तच्छाखीयशान्तिमन्त्रोऽत्राद्यन्तयो· कुत्रापि न दृश्यते ॥

No 511 (5043/2)

वज्रसूच्युपनिषत्.
Vajrasūcyupanisat

Substance—Palm-leaf
Size—14⅜ × 2¼ inches
Character—Telugu
Folio—17-19
Lines on a page—5
Letters in a line—50

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

वज्रसूची प्रवक्ष्यामि शास्त्रमज्ञानभेदनम् ।
दूषण ज्ञानहीनाना भूषण ज्ञानचक्षुषाम् ॥

इति वाच्यम्. ब्रह्मक्षात्रियवैश्यशूद्राश्चेति चत्वारो वर्णा । तेषा वर्णाना ब्राह्मण प्रधानामिति वेदवचनानुरूपम् । श्रुतिस्मृतिभिरप्युक्तम् । तत्र चोक्तमपि । को वा ब्राह्मणो नाम को जीव. को देव· का जाति किं ज्ञान किंज्ञान को धर्म किंकर्मेति । अत्रोत्तरमाह तत्र प्रथमो जवि., जीवो ब्राह्मण इति चेत्तन्न । अतीतानागताना अनेकदेहाना जीवस्यैकरूपत्वात्, एकस्यापि जीवस्य कर्मवशाऽनेकशरीरसम्भवात् ॥

पुण्यैर्देवत्वमाप्नोति पापै स्थावरमाप्नुयात् ।
समाभ्या पुण्यपापाभ्या मानुष. परिकीर्तित. ॥

उपसहार —

शमदमादिसम्पन्नः मात्सर्यतृष्णामोहशोकादिरहित. डम्भाहङ्कारादिभि. न सस्पृशेत् । वर्तत एवमुक्तलक्षणसम्पन्न. स एव ब्राह्मण इति श्रुतिस्मृतिपुराणेतिहासानामभिप्रायोऽन्यथा ब्रह्मत्वसिद्धिर्नास्त्येव । सर्व खल्विद ब्रह्म तदसि । तत्त्वमसि । अखण्डाद्वयपूर्ण. सच्चिदानन्दस्वप्रकाशो ब्रह्मभाव इत्युपानिषत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 445 कोशे द्रष्टव्यः

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितेयमुपनिषत् ॥ कोशालयेऽस्मिन् दृश्यमानात् No 445 तम कोशात्पाठवैलक्षण्यमत्र दृश्यते ॥

(5) मन्त्रसंग्रहः, भाष्यं च.

No 512 (666/1)

* "अग्ने यशस्विन्" मन्त्रव्याख्या

* "Agne Yasaswin" mantravyākhyā

Substance—Palm-leaf
Size—$10\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{16}$ inches
Character—Nagarī
Folio—1
Lines on a page—9
Letters in a line—58

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief—

This manuscript explains the meaning of the mantra "Agne Yasaswin"

उपक्रम —

हे अग्ने यशसा कीर्त्या इमं यजमान अर्पय समर्पय। इम यजमान कीर्तिमन्त कुर्वित्यर्थ । ननु अकीर्तिमान् स्वय कथ पर कीर्तिमन्त करोतीत्याशङ्क्य अग्नेरपि कीर्तिमत्त्व विशेषणमुखेनाभिधत्ते— यशस्विन्निति । तथा च कीर्तिसपन्नप्रार्थनात्तदाश्रयणाच्च तत्प्राप्तिर्भवत्येव । नन्वत्र कीर्तेरपुरुषार्थत्वात् तत्प्रार्थना न युक्ता, लोके पुरुषार्थप्रार्थनाया एव युक्तत्वात् । पुरुषार्थश्च सुख दु.खनिवृत्तिर्वा, कीर्तेस्तदन्यतरत्वाभावात् किमपुरुषार्थेन, इति चेन्मैवम् ॥

उपसंहार —

परमेष्ठी परमे ब्रह्मणि तिष्ठतीति परमेष्ठी ब्रह्मनिष्ठो भूयादित्यर्थ । सुवर्चा शोभनवर्चो यस्य स सुवर्चा. । 'सान्तमहत सयोगस्य' इत्युप धादीर्घ । अय सुन्दरो भूयादित्यर्थ । समानानामुत्तमश्लोको अस्तु—समानाना ज्ञानतो वयसा रूपादिना च तुल्याना मध्ये उत्तमश्लोक पुण्यश्लोक इति कीर्तितो भूयादित्यर्थ । एतादृशमन्त्रपठितसकलैश्वर्यस्सपन्नोऽय यजमानो भूयादित्याशीरुक्तिं ॥ ओम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

तैत्तिरीयसंहितापञ्चमकाण्डीयसप्तमानुवाकगतस्य यजमानोद्दिश्य ककीर्त्याद्याशासनपरस्य मन्त्रस्यात्रार्थविवरण दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन्निद मन्त्रविवरण समग्रममुद्रित च परिदृश्यते ॥
व्याख्यातुर्नाम त्वात्र नोपलभ्यते ॥

No 513 (4280/1)

अभिश्रवणमन्त्रसग्रह .

Abhisravanamantrasamgrahah

Substance—Palm-leaf
Size—$17\frac{1}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Grantha
Folios—16
Lines on a page—7
Letters in a line—44

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

कृणुष्व पाज प्रसितिं न पृथ्वी याहि राजेवामवा इभेन। तृष्वीमनु प्रसितिं द्रूणानोऽस्तासि विध्य रक्षसः स्थपिष्ठ । तव भ्रमास आशु या पतन्त्यनुस्पृश[धृष]ता शोशुचान. । तपूं(पू)ष्यग्ने जुह्वा तङ्गानसन्दितो विसृज विष्वगुल्का ॥

उपसहार —

ब्रह्मणस्सायुज्य॰ सलोकता यन्ति। एतासामेव देवताना॰ सायुज्य सार्ष्टिता॰ समानलोकता यन्ति। य एतदुपयन्ति। ये चैनत् प्राहुः। येभ्यश्चैनत्प्राहु ॥ हरि ओम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पैतृके कर्मणि निमन्त्रितविप्रभोजनकाले तच्छ्रावणोपयुक्ता श्राद्ध-कर्त्रादिभि पठनीया पितृप्रीतिकरास्तैत्तिरीयशाखागता अभिश्रव-णाख्या मन्त्रा अत्राम्नाता ॥

वक्तव्यविशेष --

एते मन्त्रा. सहिताब्राह्मणोपनिषदन्तर्गता अध्येतृपरम्पराव गताश्च। कोशेऽस्मिन्नय ग्रन्थस्समग्रो मुद्रितश्च दृश्यते ॥

No 514 (B 9)

आश्वलायनगृह्यमन्त्रव्याख्या

Āsvalāyanagrhyamantravyākhyā

Author--Haradattācārya
Substance—Paper
Size—$7\frac{3}{8} \times 5\frac{3}{4}$ inches
Character—Telugu
Folios—143
Lines on a page—13
Letters in a line—16
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect--Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This work explains the meaning of the hymns uttered while performing the domestic rites and ceremonies according to the Grhya Sūtra of Āsvalāyana

उपक्रम —

प्रणिपत्य महादेव हरदत्तेन धीमता ।
आश्वलायनसूत्रस्थमन्त्रव्याख्या विधीयते ॥

तत्र पाकयज्ञप्रशंसार्थाश्चतस्र —

मूलम्—यस्समिधा य आहुतयो वेदेन ददाश मर्त्यो अग्नये यो नमसा स्वध्वर ॥

व्याख्या –यस्समिधा यो मर्त्य समिधा अग्नये, विभक्तिव्यत्ययः, अग्निं ददाश दाशतिर्दानकर्माऽन्यत्र, इह तु प्रीणने द्रष्टव्य, अग्निं प्रीणयति । य आहुती तृतीयैकवचनस्य पूर्वसवर्ण । यश्चाहुत्या अग्निं प्रीणयति । यो वेदेन यश्च वेदेन मन्त्रब्राह्मणलक्षणेन अग्निं प्रीणयति । यो नमसा यश्च नमस्कारेणाग्निं प्रीणाति । यच्छब्दश्रुतेस्तच्छब्दोऽध्याहर्तव्य । स स्वध्वर स सर्वोऽपि स्वध्वर शोभनयज्ञ ॥

उपसंहार —

मूलम्—श्वासिनीर्घोषिणीर्विचिन्वतीस्समश्नतीस्सर्पा एतद्वो अनेन प्रीणानि ॥

व्याख्या—श्वासिना सर्परूपा देवस्य सना उच्यन्ते । सम्बोधने 'वा छन्दसि' इति पूर्वसवर्ण । वेगातिशयेन श्वासोऽतिशयितो यासा ता श्वासिन्य, घोषिणीर्घोषवत्य, विचिन्वत्या हन्तव्यानिति विचिन्वती समश्नन्त्य सह भुञ्जाना एवभूता सर्परूपास्सेना एतच्छोणित व युष्माक भाग अनेन व प्रीणानि अथोदन्शावृत्य? तत्र प्रदेशे क्षरितमसृगादि ताभ्य एव निवेदयति ॥

मूलम्—श्वासिनीर्घोषिणीर्विचिन्वतीस्समश्नतीस्सर्पा एतद्वो यदुपभोग्य तद्धरध्वम् ॥

व्याख्या—श्वासिनीस्सर्पा इत्यन्त गतम् । अत्र प्रदेशे यद्व उपभोगयोग्य तद्धरध्वम् । शन्तातीय जपेत् ॥ व्याख्यात शन्तातीयम् ॥

इति हरदत्तमिश्रविरचितायामाश्वलायनगृह्यमन्त्रव्याख्याया चतुर्थोऽध्यायः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

आश्वलायनीयगृह्यसूत्रे गृह्यकर्मसु विनियुक्तानां मन्त्राणामर्थः सम्यगत्र प्रकाशित ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्निय व्याख्या चतुर्थाध्यायान्ता दृश्यते, अमुद्रिता च ॥

No 515 (2285/1).

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न').

Ekāgnikāndah or Mantraprasnah

Substance—Palm-leaf
Size—13 × 1⅗ inches
Character—Grantha
Folios—1-26
Lines on a page—8
Letters in a line—46

Age of Ms —Old
Condition of Ms — Not good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

प्रसुग्मन्ता धियसानस्य सक्षणि वरेभिर्वरा॑ अभिषुप्रसीदत ।
अस्माकमिन्द्र उभय जुजोषति यथ्सौम्यस्यान्धसो बुबोधति ॥
अनृक्षरा ऋजवस्सन्तु पन्था येभिस्सखायो यन्ति नो वरेयम् ।
समर्यमा स भगो नो निनीयाथ्सआस्पत्य॑सुयममस्तु देवा. ॥
अभ्रातृघ्नी वरुणापतिघ्नी बृहस्पते ।
इन्द्रापुत्रघ्नी लक्ष्म्यं तामस्यै सवितस्सुव ॥
अघोरचक्षुरपतिघ्न्येधि शिवा पतिभ्यस्सुमनास्सुवर्चाः ।
जीवसूर्देवकामा स्योना श नो भव द्विपदे शं चतुष्पदे ॥

उपसंहार —

शत जीवन्तु शरदः पुरूचीस्तिरो मृत्यु दधता पर्वतेन ॥ केष्यासि पराचैरष्टौ च ॥

उष्णेन वायवुदकेन। आयुर्दा देव। आगन्त्रा समगन्महि। योगेयोगे। सुश्रवस्सुश्रवसम्। परि त्वाऽग्ने। इम ँ स्तोममर्हते। आयुष्य वर्चस्यम्। मयि पर्वतपूरुषम्। त्रय्यै विद्यायै। धाताददातु नो रयिम्। अश्मा भव। मा ते कुमारम्। नक्तचारिण उरस्पेशान्। यन्मे क्रूरम्। इन्द्र जहि दन्दशूकम्। परमेष्ठ्यसि परमाम्। यन्मे माता। पृथिवी त पात्रम्। उक्थ्यश्चास्यतिरात्रश्च। या त एषा रराट्या तनू॥ हरि ओम्॥

प्रतिपाद्यविषय –

प्रश्नद्वयात्मकेऽस्मिन् प्रथमप्रश्ने – वरप्रेषणप्रभृतिसमावेशनान्तपूर्वसस्कारोपयोगिनो दपत्योर्हृदयससर्गफलकहोमोपयुक्ता पतिवशीकरणादिकर्मसु विनियुक्ताश्च मन्त्रा आम्नायन्ते॥

द्वितीयप्रश्ने – सीमन्तोन्नयनप्रभृत्यन्नप्राशनान्तकर्मोपयुक्ता गृहनिर्माणग्रहगृहीताभिमन्त्रणसर्पबल्याग्रयणेशानबलिमासिश्राद्धाष्टकाश्राद्धोप - योगिन कतिचित्काम्यनैमित्तिककर्मविशेषोपयुक्ताश्च मन्त्रा श्रूयन्ते॥

वक्तव्यविशेष —

कृष्णयजुर्वेदीयसहिताद्यन्तर्गता केचिन्मन्त्रा, कतिचिदन्ये खिलमन्त्राश्चेति कृष्णयजुश्शाखापूर्वप्रयोगीयसर्वमन्त्राणामाकरभूतमिद मन्त्रप्रश्नद्वयमिति ज्ञायते। मध्येऽत्र ग्रन्थलोपो भूयान परिदृश्यते। मुद्रितश्चाय ग्रन्थ॥

एकाग्निसाध्यगृह्यकर्मोपयुक्तमन्त्राणामत्राम्नानादिदमेकाग्निकाण्ड मित्यभिधीयते। एतद्भाष्यकोशेषु आदौ वैश्वदेवमन्त्रव्याख्यानदर्शनेऽपि अत्रत्यमन्त्रप्रश्नमूलकोशेषु सर्वेष्वप्यादौ वैश्वदेवमन्त्रलेखनादर्शनात् न त एकाग्निकाण्डाम्नाता इति ज्ञायते। अत एव श्रीहरदत्तभाष्यादौ 'आचार्या आदितो वैश्वदेवमन्त्रानधीयते' इति भाषितम्॥

No 516 (4280/2)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न)

Ekāgnikāndah or Mantraprasnah

Substance—Palm-leaf　　Character—Grantha,

Size—17⅛ × 1⅜ inches　　Folios—1–42

Lines on a page—5
Letters in a line—44
Age of Ms.—Old
Condition of Ms.—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

प्रसुग्मन्ता धियसानस्य सक्षणिं
वरेभिर्वराꣳ अभिषुप्रसीदत ।
अस्माकमिन्द्र उभयं जुजोषति
यथ्सौम्यस्यान्धसो बुबोधाति ॥
अनृक्षरा ऋजवस्सन्तु पन्था
येभिस्साखायो यन्ति नो वरेयम् ।
समर्यमा सं भगो नो निनी-
याथ्सञ्जास्पत्यꣳसुयममस्तु देवाः ॥
अभ्रातृघ्नीं वरुणापतिघ्नीं बृहस्पते ॥
इन्द्रापुत्रघ्नीं लक्ष्म्यं तामस्यै सवितस्सुव ॥
अघोरचक्षुरपतिघ्न्येधि शिवा
पतिभ्यस्सुमनास्सुवर्चाः ।
जीवसूर्देवकामा स्योना शं नो
भव द्विपदे शं चतुष्पदे ॥

उपसहार —

यद्रूमेष्षड्विँ॰शतिः कूर्कुरः पञ्चविँ॰शतिरिन्द्रं-जहि द्वाविँ॰शतिः परमेष्ठ्यसि परमामष्टौ यन्मे माता पृथिवी ते पात्रमेकविँ॰शतिरेकविँ॰शतिरुक्थ्यश्च त्रयोविँ॰शतिर्यात एषाऽष्टाविँ॰शतिः ।

या त एषा रराट्या तनू । उक्थ्यश्चास्यतिरात्रश्च । पृथिवी ते पात्र । यन्मे माता । परमेष्ठ्यसि परमा । इन्द्र जहि दन्दशूक । कूर्कुरस्सुकूकुर । यद्रूमे क्रूरं । नक्तञ्चारिण उरस्पेशान् । मा ते कुमार । अश्मा भव परशुर्भव । धाता दधातु न रयिम् । त्रष्यै विद्यायै । मयि पर्वतपूरुष । आयुष्य वर्चस्य । इम ँ॒स्तोममर्हते । परि त्वाऽग्ने । सुश्रवस्सुश्रवस मा कुरु । योगे योगे तवस्तर । आगन्त्रा समगन्महि । आयुर्दा देवजरस गृणान । उष्णेन वायवुदकेनेहि ।

उष्णेन धातोक्थ्यश्च द्वाविँ॰शतिः ॥

प्रतिपद्याविषया —

No 515 कोशवत्

वक्तव्याविशेष —

No 515 कोशवत्

No 517 (1452/3)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न)

Ekāgnikāndah or Mantrapraśnah

Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Telugu
Folios—29
Lines on a page—6
Letters in a line—80,

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplet Complete

उपक्रम —

No 515 कोशवत्

उपसहार —

No 515 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 515 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 515 कोशवत्.

No 518 (1511/2)

एकाग्निकाण्ड. (मन्त्रप्रश्न)

Ekāgnikāndah or Mantraprasnah

Substance—Palm-leaf

Size—$17\frac{1}{8} \times 1_{8}$ inches

Character—Grantha

Folios—63–88

Lines on a page— 8

Letters in a line—48

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Worm-eaten

Correct or incorrect—Incorrect

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 515 कोशवत्.

उपसहार —

No 515 कोशवत.

प्रतिपाद्यविषय —

No 515 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 515 कोशवत्

No 519 (1703/2)

एकाग्निकाण्ड. (मन्त्रप्रश्न)

Ekāgnikāndah or Mantraprasnah

Substance—Palm-leaf
Size—$13\frac{7}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Grantha
Folios—124-141
Lines on a page—10
Letters in a line—54
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 515 कोशवत्.

उपसंहार —

No 515 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 515 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 515 कोशवत्.

No 520 (1474/1)

एकाग्निकाण्डः (मन्त्रप्रश्नः)

Ekāgnikāndah or Mantraprasnah

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Folios—1-13
Character—Telugu

Lines on a page—7
Letters in a line—58
Age of Ms —Old
Condition of Ms – Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 515 केशवत्

उपसहार –

अमीवहा रूवास्तोष्पते विश्वा रूपाण्याविशन् सखा सुशेव एधि न । शिव ऽशिवम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 515 कोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

आदितो द्वितीयप्रश्ने पञ्चदशखण्डान्तोऽयमत्र दृश्यते ॥

No 521 (919/1)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न.)

Ekāgnikāndah or Mantraprasnah

Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character—Telugu
Folios—8
Lines on a page—5
Letters in a line—70
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Not good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

यद्भूमेः क्रूर तदितो हरामि पराचीं निरृतिं निर्वासयामि । स्योना पृथिवि भवानृक्षरा निवेशनी यच्छा नः शर्म सप्रथाः ॥

उपसहार —

पृथिवी ते पात्र । यन्मे माता । परमेष्ठयासि परमा । इन्द्र जहि दन्दशूकम् । कूर्कुरस्सुकूर्कुर । यद्भूमे क्रूरम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 515 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशष —

कोशेऽस्मिन् अय द्वितीयप्रश्ने पञ्चदशखण्डप्रभृति आसमाप्ति दृश्यत ॥

No 522 (1452/1)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्

Ekāgnikāndah (Mantraprasnah) Bhāsyam

Author—Haradattācārya
Substance—Palm-leaf
Size—16¾ × 1⅜ inches
Character—Telugu
Folios—15
Lines on a page—7

Letters in a line—80
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

प्रणिपत्य महादेव हरदत्तेन धीमता ।
एकाग्निकाण्डमन्त्राणा व्याख्या सम्यग्विधीयते ॥

तत्र तावदाचार्या आदितो वैश्वदेवमन्त्रानधीयन्ते(ते) । तत्र चोक्त मुभयत परिषेचन यथा पुरस्तादिति । तत्र परिषेचनमन्त्रा पूर्व व्याख्येयाः । अदितेऽनुमन्यस्वेति । आदितिर्नाम देवाना माता । हे अदिते अनुमन्यस्व मया क्रियमाण कर्म अनुजानीहि । अनुमतिरित्यनुमन्त्री

Letters in a line—60
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 522 कोशवत्.

उपसंहार —

No 522 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 522 कोशवत्

No 525 (650)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्.

Ekāgnikāndah (Mantraprasnah) Bhāsyam

Author—Haradattācārya
Substance—Palm-leaf
Size—$17\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Telugu
Folios—73
Lines on a page—6
Letters in a line—70
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 522 कोशवत्.

उपसहार —

No 522 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 522 कोशवत्

No 526 (1039/1).

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्.

Ekāgnikāndah (Mantraprasnah) Bhasyam

Author—Haradattācārya
Substance—Palm-leaf
Size—18 × $1\frac{1}{4}$ inches
Character—Telugu
Folios—86
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम -

No 522 कोशवत्

उपसहार —

No 522 कोशवत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 522 कोशवत्

No 527 (1932)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्

Ekāgnikāndah (Mantraprasnah) Bhāsyam

Author—Haradattācārya
Substance—Palm-leaf
Size —$14\frac{3}{4} \times 2$ inches.
Character—Nāgarī
Folios—79-116
Lines on a page—10

Letters in a line—86
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good.
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 522 कोशवत्

उपसहार —

No 522 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

No 522 कोशवत्.

No 528 (2339/1)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्.

Ekāgnikāndah (Mantraprasnah) Bhāsyam

Author—Haradattācārya
Substance—Palm-leaf

Size—$16\frac{3}{4} \times 2$ inches
Character—Grantha

Folio—35

Lines on a page—12

Letters in a line—68

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 522 कोशवत्

उपसंहार —

No 522 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशे द्रष्टव्यः

वक्तव्यविशेष —

No 522 कोशवत्.

No 529 (2388/2)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्

Ekāgnikānda (Mantraprasna) Bhāsyam

Author—Haradattācārya

Substance—Palm-leaf

Size—16½ × 1½ inches

Character—Telugu

Folios—80

Lines on a page—7

Letters in a line—62

Age of Ms —Old

Condition of Ms—Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 522 कोशवत्

उपसहार —

No 522 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 522 कोशवत्

No 530 (2746)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्

Ekāgnikāṇḍa (Mantraprasna) Bhāsyam

Author—Haradattācārya
Substance—Palm-leaf
Size—10 × 1¼ inches
Character—Telugu
Folios—94
Lines on a page—7
Letters in a line—40

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 522 कोशवत्

उपसहार —

No 522 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 522 कोशवत्

No 531 (3107/1)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्

Ekāgnikānda (Mantraprasna) Bhāsyam

Author—Haradattācārya
Substance—Palm-leaf
Size—17 × 1⅜ inches
Character—Grantha
Folios—69
Lines on a page—8
Letters in a line—64
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Worm-eaten
Correcet or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 522 कोशवत्

उपसहार —

No 522 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशवत

वक्तव्यविशेष —

No 522 कोशवत्.

No 532 (2283/10)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्.

Ekāgnikānda (Mantraprasna) Bhāsyam

Author—Haradattācārya
Substance—Palm-leaf
Size—15⅞ × 1¼ inches
Character—Grantha
Folios—71-105
Lines on a page—10

Letters in a line—70
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 522 कोशवत्

उपसंहार —

यदि वृक्षात् यदि वाऽन्तारिक्षात्फलमभ्यपतत् ममोपरि तत् वायुरेव। उक्ता

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशे द्रष्टव्य.

प्रतिपाद्यविषय —

किञ्चिदून समग्रप्रायमेवेदमत्र दृश्यते ॥

No 533 (4520/1)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्

Ekāgnikānda (Mantraprasna) Bhāsyam

Substance—Palm-leaf
Size—$12\frac{1}{4} \times 1\frac{7}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—72
Lines on a page—7
Letters in a line—50
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

अथ विवाहमन्त्रा.—

प्रसुग्मन्ता धियसानस्य सक्षणि वरेभिर्वरा॰ अभिषुप्रसीदत ।
अस्माकमिन्द्र उभय जुजोषति यथ्सौम्यस्यान्धसो बुबोधति ॥

प्रसुग्मन्ता प्रकर्षेण सुष्ठु च गन्तार. धियसानस्य ध्यायमानस्य सक्षणि समाने क्षणे ध्यानानन्तरमेव वरेभि वरै श्रेष्ठै पथिभि. वरान् वरयितव्यान् कन्याया. पित्रादीन् अभि प्रति सुप्रसीदत सुष्ठु प्रकर्षेण च गच्छत। हे सुहृद इन्द्र. अस्माक इन्द्र उभय मम च कन्यायाश्चेति आवयोर्युग इन्द्रो जुजोषति सेवते तस्याप्यनुमतामित्यर्थ. । तस्मात् यत्सौम्यस्यान्धस. द्वितीयार्थे षष्ठी सोऽस्माकमन्न दास्यमान आवाभ्या बुबोधाति ॥

अनृक्षरा ऋजवस्सन्तु पन्था येभिस्सखायो यन्ति नो वरेयम् ।
सम्र्यमा सम्भगो नो निनीयात्सञ्जास्पत्य॰ सुयममस्तु देवा ॥

उपसहार —

कुमार्या अभिमन्त्रणम्—
सर्वस्मादात्मनस्सम्भूताऽसि सा जीव शरदश्शतम् ॥

सर्वस्माश्तात्मन अङ्गादङ्गादित्यर्थ ॥ शेष सुगमम् । उत्तरै कुमार प्राशयेदन्नप्राशने—

भूरपा त्वौषधीना॰रस प्राशयामि शिवास्त आप ओषधय सन्त्वनमीवास्त आप ओषधय. सन्त्वसौ, भुवोऽपा॰स्वरपा भूर्भुवस्स्वरपा त्वौषधीना॰रस प्राशयामि शिवास्त आप ओषधय सन्त्वनमीवास्त आप ओषधय. सन्त्वसौ ॥

व्याहृतय उच्चारणमात्रेणोपकारका , अपामोषधीना॰रस प्राशयामि, ता आप ओषधयश्च शिवास्सन्तु, अनमीवा अरोगाश्च आरोग्यहेतवश्च सन्तु। असौ यज्ञशर्मन् । उत्तरत्र व्याहृतिमात्रं भिद्यते । अन्यत्समानम् ॥

उष्णेन वायवुदकेनेत्येष गत. ।
गृहनिर्माणे पालाशेनोदूहति—

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितादस्य वैलक्षण्य तत्र तत्र पाठभेदाज् ज्ञायते । अस्मिन् कोशे द्वितीयप्रश्नगतचतुर्दशखण्डसमाप्तिपर्यन्तमिद भाष्य समुपलभ्यते ॥

No 534 (B 10/1)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्.

Ekāgnıkānda (Mantraprasna) Bhāsyam

Authoı—Haradattācārya
Substance—Paper
Sıze—$8\frac{1}{8} \times 6\frac{1}{8}$ ınches
Character—Kannada
Folıos—29
Lınes on a page—13
Letters ın a lıne—20
Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms — Good
Correct or ıncorrect—Conect
Complete or ıncomplete—Incomplete

उपक्रम —

यदूमे क्रूरं यदस्थ्यादि भूमे· क्रूरं अस्थिकण्टकादि तत् इत· अस्माद्देशात् हरामि अपनयामि । या चात्र निर्ऋतिः अलक्ष्मी· स्थिता ता निर्ऋतिमपि पराची पराङ्मुखी निर्वाहयामि निर्वासयामि ॥

उपसहार —

No 522 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशे द्रष्टव्य .

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्निदं भाष्य द्वितीयप्रश्नगतपञ्चदशखण्डप्रभृति समग्र दृश्यते ॥

No 535 (2388/3)

एकाग्निकाण्ड (मन्त्रप्रश्न) भाष्यम्.

Ekāgnıkānda (Mantraprasna) Bhāsyam

Author— Haradattācārya
Substance—Palm-leaf
Sıze—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ ınches
Character—Telugu

Folios—53-80
Lines on a page—7
Letters in a line—62
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

अथोपनयनमन्त्रा व्याख्यायन्ते—तत्रोष्णा अप शीतास्वानयति—उष्णेनति । हे वायो उष्णेनोदकेन उष्णमुदक गृहीत्वा एहि आगच्छ । किमर्थ? अदिति केशान् वपतु आदित्या वपने अनुग्रहकर्तृत्व, एव वायोरुदकानयने । उत्तरया शिर उनत्ति—

यपसहार —

अपामोषधीना च रस त्वा त्वा प्राशयामि । ता आप ओषधयश्च शिवा सन्तु। अनमीवा अरोगा आरोग्यहेतवश्च सन्तु। असौ यज्ञशर्मन्। उत्तरेषु व्याहृतिमात्र भिद्यते । अन्य । उष्णेन वायवुदकेन-त्येषोऽनुवाको गतः ॥

॥ इति मन्त्रप्रश्नयोः भाष्य सम्पूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 522 कोशे द्रष्टव्य..

वक्तव्यविशेष —

द्वितीयप्रश्ने आदितः प्रभृति चतुर्दशखण्डपर्यन्त भाष्यमस्मिन् कोशे परिदृश्यते ॥

No 536 (1299/24)

ओषधिसूक्तम्

Osadhi Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅜ × 1⅜ inches.
Character—Nāgari
Folios—65-66

Lines on a page--6
Letters in a line—60
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

या ओषधीः पूर्वा जाता देवेभ्यस्त्रियुगं पुरा ।
मनै नु बभ्रूणामहं शतं धामानि सप्त च ॥

उपसहार —

ओषधयस्संवदन्ते सोमेन सह राज्ञा यस्मै कृणोति ब्राह्मणस्तं राजन् पारयामसि ॥

त्वमुत्तमाऽस्योषधे तव वृक्षा उपस्तयः उपस्तिरस्तु सोऽ३स्माकं यो अस्माँ अभि दासति ॥

प्रतिपाद्यविषय —

ज्वरादिनिवारणार्थमार्जनोपयोगिन्यास्मिन् त्रयोविंशत्यृचात्मके सूक्ते ओषधिप्रशंसनेन दीक्षितस्य ज्वराद्यपनयनप्रार्थनमभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

अष्टमाष्टकस्थपञ्चमाध्यायगताष्टमवर्गमारभ्य एकादशवर्गान्त ऋक्संज्ञितान्तर्गतमिदं सूक्तमोषधिदेवताकत्वादोषधिस्तोत्ररूपत्वाच्च ओषधिसूक्तमित्युच्यते । कोशेऽस्मिन्निदं सूक्तं समग्रं दृश्यते । मुद्रितं च ॥

No 537 (1299/33)

कर्णसूक्तम्

Karna Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—99-103
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

आधीर्षमाणायाः पतिः शुचायाश्च शुचस्य च ।
वासो वायो वींनामा वासांसि मर्मृजत् ॥

उपसंहार —

एक पर उत एक तृतीयेन ज्योतिषा सविशस्व ।
सवेशने तन्वा३श्चारुरेधि प्रियो देवानां परमे जनित्रे ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अन्त्येष्ट्युपयुक्तेऽस्मिन् सूक्ते— मृतस्य संस्कारेतिकर्तव्यताप्रतिपादनपूर्वकं तस्योत्तमगत्यवाप्त्यादिकमाशास्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

तत्र तत्र स्थितास्सूक्तान्तर्गता ऋचस्संगृह्यात्र निर्दिष्टाः । एता ऋचो मुद्रिताश्च ॥

No 538 (2283/8)

*कूश्माण्डहोममन्त्रभाष्यम्

Kūsmāndahomamantra Bhāsyam

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{7}{8} \times 1\frac{3}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—56-61
Lines on a page—13
Letters in a line—80

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This commentary explains the mantras that have to be uttered while performing the sacrifice, called Kūsmāndahoma, which is intended to absolve the performer from his sins and points out the Adhikāri, the Sankalpa and the rules relating to the above sacrifice

उपक्रम —

उद्गयने वसन्ते त्वमावास्यायां पौर्णमास्या वा केशश्मश्रुलोमानि वापयित्वा ब्रह्मचारिकल्पो व्रतमुपैति संवत्सरं मासं चतुर्विंशतिरात्रीं षड्रात्रीस्तिस्रो रात्रीर्वा न मांसमश्नीयान्न स्त्रियमुपेयान्नोपर्यासीत जुगुप्सेतानृतात् पयोभक्ष इति प्रथम. कल्प. ॥

उपसंहार —

स नो भुवनस्य पते यच्छ। भुवनस्य सर्वलोकस्य पते पालक यस्य तव उपरितनलोकद्वये पृथिव्यां च गृहास्सन्ति स त्वं न. अस्मभ्य उरु विपुलं शर्म सुखं यच्छ। तदेवास्मै ब्रह्मणे ब्राह्मणजातियुक्ताय क्षत्रियजातियुक्ताय च महि शर्म यच्छ अस्मत्सुखं देहि। 'प्रजापते न त्वत्' इति पिण्डपितृयज्ञे व्याख्याता, व्याहृदयां ह्याधाने। 'यदस्य कर्मण.' इति दर्शपूर्णमासप्रायाश्चित्ते व्याख्याता। वामदेव्यानि यजूंषि।

अदितेऽन्वम ऽस्था प्रासावीः पूर्वपरिषेचनेनैव व्याख्यातानि। स्तुतत्वद्यो-तनार्थो ? लकारप्र(व्य)त्ययः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र पातकापनोदनेप्सुभिरनुष्ठेयस्य कूश्माण्डहोमस्य अधिकारिसंकल्पनियमविशेषादिनिरूपणपूर्वक होमविनियुक्तमन्त्राणा विवरण दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्निद भाष्य समग्रं दृश्यते । अमुद्रित चैतत् ॥

No 539 (1299/25)

गजसूक्तम्

Gaja Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅞×1⅜ inches
Character—Nāgari
Folio—66th One side only
Lines on a page—5
Letters in a line—60

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

आ तू न इन्द्र क्षुमन्तं चित्रं ग्राभं सङ्गृभाय । महाहस्ती दक्षिणेन ॥

उपसंहार

इन्द्र य उ नु ते आस्त वाजो विप्रेभिस्सनित्वः।

अस्माभिस्सुतं संनुहि सद्योजुवस्ते वाजा अस्म-
भ्यं विश्वचन्द्राः । वशैश्च मक्षू जरन्ते ॥

॥ इति गजसूक्तं समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

महाव्रते निष्कैवल्ये विनियुक्तेऽस्मिन् सूक्ते—ऋग्भिर्नवभिरिन्द्रः स्तूयते ॥

वक्तव्यविशेष —

षष्ठाष्टकस्थपञ्चमाध्यायगतसप्तत्रिंशाष्टात्रिंशवर्गद्वयात्मकमिदं सूक्तम् । इदं सूक्तमैन्द्रमिति भाष्ये भाषितम् । अत्र तु गजसूक्तमिदमिति लिखितं दृश्यते । कोशेऽस्मिन्निदं सूक्तं समग्रं दृश्यते, मुद्रितं च ॥

No 540 (2283/9)

* गणहोममन्त्रव्याख्या

* Ganahomamantra Vyākhyā

Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{7}{8} \times 1\frac{3}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—61-68
Lines on a page—13
Letters in a line—80

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief —

This commentary elucidates the mantras and the way of performing the sacrifice with the mantras of Kūsmānda ganahoma, for the expiation of sins committed in one's previous births as well as in the three states of one's everyday life, namely, waking, dream and deep sleep

उपक्रम —

अथ गणहोम । तत्स्वरूपकर्तव्यताफलान्याह बोधायन.—

क्षापवित्र सहस्राक्षो मृगारांहोमुचौ गणौ ।
पावमान्यश्च कूश्माण्ड्यो वैश्वानर्य ऋचश्च या. ॥
घृतौदनेन जुहुयात् सप्ताह सवनत्रयम् ।
मौनव्रती हविष्याशी निगृहीतेन्द्रियक्रिय ॥
सिंहे म इत्यपां पूर्णे पात्रेऽवेक्ष्य चतुष्पथे ।
मुच्यते सर्वपापेभ्यो महत पातकादपि ॥

उपसहार —

अवु(पे)हि पाप्मन् पुनरपशिते(नाशिता)भवा न पाप्मन्, सुकृतस्य लोके पाप्मन्धेह्यविहृतो यो न पाप्मन्न जहाति । तमु त्वा जहिमो वयम् । अन्यत्रास्मान्निविश[ता]त् सहस्राक्षो अमृत्यु । यो नो द्वेष्टि स रिष्यतु । यमु द्विष्मस्तमु जहि ॥ सिंहे मे मन्युरित्यादीनामर्थ -मदीयो मन्यु क्रोध. पापहेतुरस्ति सिंहे सहजमन्युं(न्यौ) अतिविनिहतोऽस्त्विति शेष । एवमुत्तरवाक्येष्वपि ॥

प्रतिपाद्यविषय —

जाग्रदाद्यवस्थात्रयकृतपापपरिहाराय पूर्वजन्मकृतपातकाविनाशार्थं च परिपठितै गणहोममन्त्रै. अवश्यकर्तव्यहोमप्रकारस्तत्तन्मन्त्रमन्त्रार्थप्रदर्शनपूर्वकमत्र प्रकाशित ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितोऽय ग्रन्थ. समग्रप्रायश्चात्र दृश्यते। कर्तृनामधेय नात्र निर्दिष्टम् ॥

No 541 (1299/22)

गर्भपातनसूक्तम्

Garbhapātana Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅝ × 1⅜ inches

Character—Nāgarī
Folios—62-63

Lines on a page—6
Letters in a line—60
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम

प्र मन्दिने पितुमदर्चता वचो यः कृष्णगर्भा निरहन्नृजिश्वना। अवस्यवो वृषणं वज्रदक्षिणं मरुत्वन्तं सख्याय हवामहे ॥

उपसहार —

गर्भ एवैतच्छयानो वामदेव एवमुवाच। स य एवं विद्वान् अस्माच्छरीरादूर्ध्वमुत्क्रम्य अमुष्मिन् स्वर्गे लोके सर्वान् कामानाप्त्वाऽमृतस्सम-भवत्समभवत् ॥ यथास्थानं गर्भिण्य ॥

॥ इति गर्भपातनसूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

इन्द्रदेवताकेऽस्मिन् सूक्ते—गर्भस्रावणाय तत्समर्थ इन्द्र· स्तूयते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितान्येतत्सूक्तगतानि वाक्यानि । प्रयोगसौकर्यार्थमत्रैषां संग्रह· ॥

No 542 (1299/30)

गर्भाधानादिमन्त्रा

Garbhādhāna Mantrā, etc

Substance—Palm-leaf
Size—14$\frac{5}{8}$ × 1$\frac{3}{8}$ inches

Character—Nāgari
Folios—84-94

Lines on a page—6
Letters in a line—60
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

विष्णुर्योनिं कल्पयतु त्वष्टा रूपाणि पिंशतु ।
आसिञ्चतु प्रजापतिर्धाता गर्भं दधातु ते ॥
गर्भं धेहि सिनीवालि गर्भं धेहि सरस्वति ।
गर्भं ते अश्विनौ देवावाधत्तां पुष्करस्रजा ॥

उपसंहार —

पुरुष वा पञ्चविंशकामिति । ततश्च दशमे मासे प्रजायते जातश्च वायुना स्पृष्टो न स्मरति जन्ममरणमन्त्ये च शुभाशुभ कर्मैतच्छरीरस्य प्रामाण्यम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

गर्भाधानादिसंस्कारेषूपयुक्ता तत्तत्कर्मसमवेतार्थस्मारका मन्त्रा प्रयोक्तॄणा सौकर्यार्थमत्र संगृहीता. ॥

वक्तव्यविशेष —

मन्त्रसंहिताकोशे मुद्रिता एते मन्त्रा दृश्यन्ते ॥

No 543 (1684/2)

* गायत्रीभाष्यम्.

Gāyatrī Bhāsyam

Substance—Paper
Size—14¾ × 1¼ inches
Character—Grantha
Folios—9-18

Lines on a page—7

Letters in a line—53

Age of Ms—Old

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief—

This is a gloss on the Gāyatrī mantra according to the tenet of Visistādwaita system of Philosophy and gives a lucid explanation of the mantra, word by word

उपक्रम —

अथ गायत्री व्याचक्ष्महे। अथ वेदमातुर्गायत्र्या माहात्म्यस्य पण्डितपामरसाधारण्येन सर्वैर्वेदितत्वादपरिमेयत्वाच्च न लिख्यते। यद्यपि सावित्रीव्याख्या. शतशस्सन्ति। तथा मुमुक्षूत्तमस्य मन्त्ररत्नानुसन्धानैकपरस्य भगवत्प्रपन्नस्य परमैकान्तिनोऽपि हितधर्मानुष्ठानमुख्याधिकारिणस्तेषा व्याख्यातार्थानामननुसन्धेयत्वादमुख्यत्वाच्चेदानीं तदनुसन्धानानुगुण्येन व्याख्यायते। मन्त्ररत्नस्य गायत्रीविवरणत्वं च—

चतुर्विंशत्यक्षरा गायत्री पञ्चविंशाक्षरो मनु ।
तच्छब्दवाच्यकश्श्रीमान् गायत्र्यर्थ उदीरित. ॥

इत्यादि पराशरसंहिताया स्पष्टमुक्तम्। इय गायत्री सावित्रीदेवताका 'सावित्रीं गायत्रीं त्रिरन्वाह' इति श्रुते। सवितृशब्दस्तु परमात्मभूतश्रीमन्नारायणवाची। तथा हि वेदमन्त्रेषु "देवस्य त्वा सवितु प्रसवे" "देवो वस्सविता प्रार्पयतु" "तत्सवितु." इत्यादिषु सवितृशब्दस्य प्रेरकत्वार्थपरतया माधवाचार्येण तत्र तत्र व्याख्यातम्। प्रेरकत्वं हि अन्तर्यामित्व, तत्सर्वभूतान्तर्यामिणि नारायणे विनाऽन्यत्र न सम्भवति। तथा श्रूयते बृहदारण्ये अन्तर्यामिब्राह्मणे सुबालोपनिषदि च ॥

उपसहार —

भगवदेकोपायोपेयानामस्माकं सम्बन्धी धिय इत्यन्वयः। प्रचोदयात् प्रेरयतु। स्वमुखोल्लासहेतुभूतपरिचर्यायामाज्ञापयत्विति यावत् ॥ अत्र प्रार्थनाया लोडिति लोट्प्रत्ययेन कैङ्कर्यप्रार्थनोक्ता। स्वकैङ्कर्ये भगवता स्वेनैव प्रेरिते सति अर्थादत्र स्वभोक्तृत्वरूपम [म] कारस्य निवृत्त-

त्वान्नमश्शब्दार्थ उक्त । अनेन मन्त्रशेषेण उत्तरखण्डार्थ उक्तो भवति । य इति शब्देन श्रीमते नारायण इतिशब्दार्थौ, नो धियः प्रचोदयादिति कैङ्कर्ये भगवदेकप्रेरिते सति स्वभोक्तृत्वरूपममकारानवकाशान्नमश्शब्दार्थोऽप्युक्तप्राय ॥

॥ समाप्त गायत्रीविवरणम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र विशिष्टाद्वैतमतरीत्या गायत्रीमन्त्रस्यार्थ प्रतिपदार्थविशदीकरणपूर्वकं सम्यक् प्रकाशित ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितोऽयं ग्रन्थः समग्रश्चात्र दृश्यते ॥

No 544 (C 696/31)

* गायत्रीभाष्यम्

* Gāyatrī Bhāsyam

Author—Sankarācārya
Substance—Paper
Size—7½ × 3¼ inches
Character—Devanāgarī
Folios—3
Lines on a page—7
Letters in a line—26

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This commentary explains the meaning of the Gāyatrī Mantra according to the Advaita system and enters into a critical discussion regarding the roots and affixes of nouns and verbs that occur in the Gāyatrī mantra

उपक्रम —

तदिति द्वितीयैकवचनम् । अनेन जगदुत्पत्तिस्थितिलयकारणहेतु भूतमुपनिषदि कथ्यमान निरुपमतेज सूर्यमण्डलाभिधेयं पर ब्रह्म अभिधीयते । सवितुरिति षष्ठ्येकवचनम् । 'षूङ् प्राणिप्रसवे' इति धातो रूपम् । सर्वस्य भूतस्य प्रसवितुरित्यर्थ । वरेण्य नियमादिभिरपगतकल्मषै. सतत ध्येयम् । भर्ग. 'भञ्जो आमर्दने' भ्रुजि भर्जने' इति धातोर्वा रूपम् । सर्वस्य भूतजातस्य भर्गः भजता पापभञ्जनहेतुभूतमित्यर्थः । भ्राजृदीप्ताविति धातोर्वा रूपम् । देवस्य दृष्टिदानादिगुणयुक्तस्य निरतिशयप्रकाशस्य इत्यर्थ । दीप्यते प्रकाशु (शार्थ) त्वात् । धीमहि ध्यायेमहीत्यर्थः । 'ध्यै चिन्तायाम्' रूपेण चक्षुषा योऽसावादित्यो हिरण्मय. सोऽहमिति चिन्तयाम. । धिय इति द्वितीयाबहुवचनम् ॥

उपसहार —

नोऽस्माकं बहुधाऽभ्यस्तभेदभिन्नदृशां तथा ।
प्रचोदयात् प्रेरयतु प्रार्थनैवं विशिष्यते ॥
यो देवः सविताऽस्माकं धियो धर्मादिगोचरा. ।
प्रेरयेत्तस्य यद्भर्गस्तद्वरेण्यमुपास्महे ॥

इति शाकराचार्यमिदम् ॥

किं ज्योतिस्तव भानुमानहनि भे रात्रौ प्रदीपादिकं
स्यादेवं रविदीपदर्शनविधौ किं ज्योतिराख्याहि मे ।
चक्षुस्तस्य निमीलनादिसमये किं धीर्धियो दर्शने
किं तत्राहमतोऽभव परमकं ज्योतिस्तदस्मि प्रभो ॥
भानुर्दीपश्च नेत्रं च बुद्धि चेति (द्धिश्चेति) चतुष्टयम् ।
ज्ञायते येन तद्ब्रह्म तदेवाह न सशाय. ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र अद्वैतमतरीत्या गायत्रीमन्त्रार्थविवरणं दृश्यते । गायत्रीमन्त्रघटितानां सुबन्ततिङन्तपदाना प्रकृतिप्रत्ययविमर्शनं च कृतम् ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्नयं ग्रन्थः समग्रो दृश्यते । अमुद्रितश्चायम् । अन्ते 'शांकराचार्यामिदम्' इति लेखो दृश्यते । स च शंकराचार्यः अद्वैतभाष्यकारो वाऽन्यो वेति परिचिन्तनीयम् ॥

No 545 (738/9).

* गायत्रीभाष्यम्.

* Gāyatrī Bhāsyam

Author—Vidyāranya
Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—4
Lines on a page—6
Letters in a line—44

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Not good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This commentary gives an explanation, neither very vivid nor very brief, of the Gāyatrī mantra An expression at the beginning "Vidyāranyaswāmi said" shows that the work was written by Vidyāranya, but it is not known whether this Vidyāranya is the one who was the brother of Sāyana

उपक्रम —

योदेवस्सविताऽस्माक धियो धर्मादिगोचरा ।
प्रेरयेत्तस्य यद्भर्गस्तद्वरेण्यमुपास्महे ॥

विद्यारण्यस्वाम्युवाच—

सर्वदेवात्मकभर्गस्य सर्वशक्तिसम्पन्नस्य सकलप्रकाशस्य स्वयंज्योतिर्मयस्य परमात्मनः सर्वात्मत्वनिर्णयाय सर्वात्मकत्वब्रह्मप्रतिपादकान् तत्तदुपासनाप्रकारसहितान् गायत्र्यादिमन्त्रान् व्याचष्ट ॥

उपसहार —

अतस्तदेव तेजः अस्माकं श्रेयस्करेषु नित्यनैमित्तिककर्मसु बुद्धि परम्परामिति प्रचोदयात् प्रेरयतु इति मन्त्रार्थ ॥

एषा व्याख्या तु गायत्र्या.
सर्वपापप्रणाशिनी ।
विज्ञातव्या प्रयत्नेन
द्विजै. सर्वशुभेप्सुभि ॥

॥ इति गायत्रीव्याख्यान सम्पूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र गायत्रीमन्त्रस्य विवरणं नातिविस्तृत नातिसंग्रह च दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

आदौ 'विद्यारण्यस्वाम्युवाच' इति लेखदर्शनात् इदं विद्यारण्य-प्रणीतमिति निर्दिश्यते । स च सायणाग्रज इत्यत्र प्रमाणमन्वेषणीयम् । इदमसुद्रितं समग्रं च ॥

No 546 (1299/29)

ग्रहयज्ञमन्त्रा

Graha Yajña Mantras

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—78–84
Lines on a page—6
Letters in a line—63

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

एह्यंग्न इह होता निषीदादंब्धः सु पुंर एता भंवा नः। अवंतां त्वा रोदंसी विश्वमिन्वे यजा महे सौमनसायं देवान् ॥

उपसंहार —

वि ज्योतिषा बृहता भांत्यग्निराविर्विश्वानि कृणुते महित्वा। प्रादेवीर्मायाः संहते दुरेवाः शिशीते शृङ्गे रक्षसे विनिक्षे ॥

प्रतिपाद्यविषय —

ग्रहयज्ञहोमकाले विनियुक्ता अग्निप्रार्थनपरा मन्त्रा. सङ्ख्यात्र विनिर्दिष्टा. ॥

वक्तव्यविशेष —

एते मन्त्रा मुद्रिता दृश्यन्ते ॥

No 547 (1299/26)

घृतसूक्तम्.

Ghrta Sūktam

Substance—Paper
Size—$14\frac{3}{8} \times 1\frac{5}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—66
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete.

उपक्रम —

घृतवती भुवनानामभिश्रियोर्वी पृथ्वी मधुदुघे सुपेशसा। द्यावापृथिवी वरुणस्य धर्मणा विष्कभिते अजरे भूरिरेतसा ॥

उपसहार —

ऊर्जं नो द्यौश्च पृथिवी च पिन्वतां पिता माता विश्वविदा सुदंससा ॥

संरराणे रोदसी विश्वशंभुवा सनिं वाजं रयिमस्मै समिन्वताम् ॥

॥ घृतसूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

बृहस्पतिसवे विनियुक्तेऽस्मिन् सूक्ते द्यावापृथिव्योः प्रशंसनपूर्वकमिष्टाशासनं क्रियते ॥

वक्तव्यविशेष —

पञ्चमाष्टकस्थप्रथमाध्यायगतचतुर्दशवर्गे दृश्यत इद सूक्तं मुद्रित च। घृतपदादिकत्वादिद घृतसूक्तमिति व्यपदिश्यते। भाष्यकृता चात्रत्यघृतपदस्योदकार्थत्वं भाषितम् ॥

No 548 (2349/9)

दुर्गासूक्तम्

Durgāsūktam

Substance—Palm-leaf
Size—11½ × 1½ inches.

Character—Grantha.
Folios—80.

Lines on a page—7
Letters in a line—42
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

जातवेदसे सुनवाम सोममरातीयतो निजहाति वेद॰ । स नः पर्षदतिदुर्गाणि विश्वा नावेव सिन्धु दुरितात्यग्नि॰ ॥ तामग्निवर्णां ज्वलन्ती वैरोचनी कर्मफलेषु जुष्टाम् । दुर्गां देवीं शरणमह प्रपद्ये सुतरसि तरसे नम॰ ॥

उपसहार —

पृतनाजित॰ सहमानमुग्रमग्नि॰ हुवेम परमाथ्सधस्थात् । स न पर्षदति दुर्गाणि विश्वा क्षामद्देवो अतिदुरितात्यग्नि॰ ॥

प्रतिपाद्यविषय —

चोरव्याघ्रादिसर्वपीडापरिहरणार्थ जपहोमादिकर्मसु विनियुक्तं तैत्तिरीयारण्यकषष्ठप्रश्नान्तर्गतप्रथमानुवाकीयं दुर्गामन्त्रपञ्चकमस्मिन् कोशे दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रित समग्र चेदमस्मिन् कोशे दृश्यते ॥

No 549 (B 676)

*देवीसूक्त स्तोत्रसहितम्

* Devī Sūktam

Substance—Paper
Size—$6\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—17
Lines on a page—7
Letters in a line—18
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This work contains panegyrics on the Goddesses Mahāsarswatī, Mahālaksmī, and Mahākālī and states the rules regarding the reading and teaching of those praises as well as the fruits they yield

उपक्रम —

(सूक्तम्)—

अहं रुद्रेभिर्वसुभिश्चरा-
म्यहमादित्यैरुत विश्वदेवैः ।
अहं मित्रावरुणोभा बिभ
र्म्यहमिन्द्राग्नी अहमश्विनोभा ॥
अहं सोममाहनसं बिभ-
र्म्यहं त्वष्टारमुत पूषणं भगम् ।
अहं दधामि द्रविणं हविष्मते
सुप्राव्ये३ यजमानाय सुन्वते ॥
अहं राष्ट्री सङ्गमनी वसूनां
चिकितुषी प्रथमा यज्ञियानाम ।
तां मा देवा व्यदधुः पुरुत्रा
भूरिस्थात्रां भूर्यावेशयन्तीम् ॥

स्तोत्र—अस्य श्रीदेवीसूक्तमालामन्त्रस्य मार्कण्डेयसुमेधसो ऋषि.। श्रीत्रयीरूपिणी महाकालीमहालक्ष्मीमहासरस्वत्यो देवताः । गायत्र्युष्णिगनुष्टप्छन्दांसि ॥

उपसहार —

सूक्तम्—

अहमेव वात इव प्रवाम्यारभमाणा भुवनानि विश्वा। परो दिवा पर एना पृथिव्यैतावती महिना संबभूव ॥

स्तोत्रम्—

भगवानुवाच—

न कुलाचारतो देवि मतिर्मेऽस्तु कदाचन।
शिथिला देवदेवेशि सूक्त च सफल तव ॥

श्रीदेव्युवाच—

एवमस्त्विति चोक्त्वा च तिस्रो देव्यस्सनातना ।
अन्तर्धिमापु. परमात्मिका स्वामीप्सिताऽभवत् ॥
अथ तान्सुव्रतान् देवान् प्रोवाच वचनं मुदा।
सन्तोषयन्तीव मुहु. कलानुग्रहक(रिका) ॥

श्रीदेव्युवाच—

शृण्वन्तु प्रीतिसंयुक्ता. ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः।
देवीसूक्त पर ध्येय भविष्यति वरार्थदम् ॥
देवीसूक्त विना देव ये च सप्तशती नराः।
श्रोष्यन्ति तेषां रक्तस्य विनाशस्स्यात्पदे पदे ॥
देवीसूक्त विना पाठो अरण्ये रोदन यथा।
स्तोत्रत्रयेण चानेन पूर्ण स्तोत्रमभूदिदम् ॥

देवा ऊचुः—

मातु. सप्तशतीस्तोत्रफलश्रुतिरिहोच्यते।
तां समाकर्ण्य जीवानां विश्वासो जायते भृशम् ॥

ऋषिरुवाच—

इति वाक्य समाकर्ण्य ब्रह्मविष्णुशिवोदितम् ।
फलस्तुतिमथोवाच स्तोत्रस्यास्य महात्मने ॥
॥ इति श्रीरुद्रयामळ देवीसूक्त नाम तृतीयोध्याय. ॥

प्रतिपाद्यविषय —

महासरस्वतीमहालक्ष्मीमहाकाळींदेवीना सूक्त प्रत्येकमस्मिन् कोशे तत्तत्स्तोत्रसहित निर्दिष्टम् । अस्य स्तोत्रस्य पठनपाठनादिषु च नियम. प्रदर्शित. । फल च निर्दिष्टम् । मुद्रितरुद्रयामळग्रन्थे इद स्तोत्रं न दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितमिदं समग्र चात्र दृश्यते॥

No 550 (2349/1)

* देवीसूक्तं स्तोत्रसहितम्.

* Devi Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—11½ × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—6
Lines on a page—7
Letters in a line—36

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Not good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This work is the same as B 676 But the hymns on Goddess Mahāsaraswatī are different from those in the preceding work Besides, this contains verses of meditation, Aṅganyāsa, Karanyāsa, etc

उपक्रम —

अस्य श्रीदेवीसूक्तमहामन्त्रस्य ब्रह्मविष्णुमहेश्वरा ऋषयः गायत्र्युष्णि-गनुष्टुप्छन्दासि महासरस्वतीमहालक्ष्मीमहाकाळ्यो देवता. । ऐं बीजं । ह्री शक्ति. । क्ली कीलकम् । देवीत्रयप्रसादसिद्ध्यर्थे जपे विनियोग. ॥

उपसहार —

इति वाक्यं समाकर्ण्य ब्रह्मविष्णुशिवोदितम् ।
फलस्तुतिमथोवाच स्तोत्रस्यास्य महात्मने ॥
इतिश्रीरुद्रयामळे घटतन्त्रिकाया देवीसूक्त नाम त्रयोदशोऽध्याय ॥

प्रतिपाद्यविषय —

एतद्ग्रन्थप्रतिपाद्य प्राय B 676 कोशवदेव । परंतु अस्मिन् कोशे महासरस्वतीस्तोत्रं B 676 कोशस्थस्तोत्रापेक्षया भिन्न दृश्यते। अस्मिन् कोशे अङ्गन्यासकरन्यासादिक ध्यानश्लोकादिक च तदपेक्षया अधिकं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितमिदं, समग्र चास्मिन् कोशे दृश्यते ॥

No 551 (1299/3)

देवी (लक्ष्मी) सूक्तम

Devī (Laksmī) Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—12–13
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

अहं रुद्रेभिर्वसुभिश्चरम्यहमादित्यैरुत विश्वदेवैः । अहं मित्रावरुणोभा बिभर्म्यहमिन्द्राग्नी अहमश्विनोभा ॥

उपसहार —

आ वात वाहि भेषजं वि वात वाहि यद्रपः त्वं हि विश्वभेषजो देवानां दूत ईयसे ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्रादौ दृश्यमाने वर्गद्वये महालक्ष्म्या स्वरूपशक्त्याद्यभिधानपूर्वकमेतज्जापिन. सपदादिक सप्रार्थ्यते । तत परिदृश्यमानवर्गचतुष्टये अग्निवायुसूर्या. स्तूयन्ते ॥

वक्तव्यविशेष

ऋक्सहितायामष्टमाष्टके सप्तमेऽध्याये एकादशद्वादशवर्गायो., द्वितीयाष्टके द्वितीयेऽध्याये अष्टमवर्गे अष्टमाष्टके सप्तमाध्याये चतुर्विंशतिपञ्चविंशतिवर्गयोश्च एतत्सूक्त परिदृश्यते । अत्रादौ दृश्यमान वर्गद्वयं वागाम्भ्रणीलक्ष्मीसूक्तनामभ्या व्यवहृत दृश्यते। ततो दृश्यमान वर्गचतुष्टयं अग्निवायुसूर्यस्तवपर न देवीसूक्तघटकमिति भाति ॥

No 552 (1299/6)

देवेस्वस्त्यायुस्सुमङ्गलीमन्त्रा..

Deve Mantras

Substance—Palm-leaf Character—Nāgari
Size—$14\frac{5}{8}\times1\frac{3}{8}$ inches Folios—16-26

Lines on a page—6
Letters in a line —86
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

नमो महद्भ्यो, ममत्तुनः, कथाते, यज्ञेन यज्ञं, पराशुभ्रा, त्वेराय इन्द्र, उभाशंसा, उतनई तवस्याम, दिवश्चिदाते, शंसामहा, त्रिरुत्तमा ॥

उपसहार —

अत्रेर्यथाऽनसूया वसिष्ठस्याप्यरुन्धती । कौशिकस्य यथा सती । ध्रुवैधिपोष्यामयि मह्य त्वादाद्बृहस्पतिः । मया पत्या प्रजावती संजीव शरदश्शतम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

तत्तत्क्रत्वङ्गतया विनियुक्ता अपि विवाहादिषु आशीर्वादार्थमुपयुक्ता देवताविशेषस्तुतिपूर्वकमायुस्सौभाग्यादिशुभाशासनफलका ऋग्वेदीया मन्त्रा सङ्गृह्यात्र निर्दिष्टा ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रिता इमे मन्त्राः ॥ अत्रादौ देवमन्त्राणा प्रतीक निर्दिश्य ततस्समग्रा मन्त्रा लिखिता , ततः स्वस्तिवाचनमन्त्र , तत आयुर्मन्त्रः ततः सौभाग्यसुमङ्गलीमन्त्रा इत्येते मन्त्राः प्रयोक्तृसौकर्यार्थमत्र सगृहीता दृश्यन्ते ॥

No 553 (1292/27)

पर्जन्यसूक्तम्
Parjanya Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—66-72

Lines on a page—6
Letters in a line—60
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम

उपेमसृक्षि वाजयुर्वचस्यां चनो दधीत नाद्यो गिरो मे। अपां नपादाशुहेमा कुवित्स सुपेशसस्करति जोषिषद्धि ॥

उपसहार —

अथ आरणम् । अथातो रेतस. सृष्टिः-प्रजापते रेतो देवाः, देवानां रेतो वर्ष, वर्षस्य रेत ओषधय., ओषधीनां रेतोऽन्नं, अन्नस्य रेतो रेतः, रेतसो रेतः प्रजा , प्रजाना रेतो हृदय, हृदयस्य रेतो मनः, मनसो रेतो वाक्,वाचो रेत. कर्म कृतमयं पुरुषो ब्रह्मणो लोक., स इरामयो, यद्धीरामय(यस्त)स्माद्धिरण्मयो ह वा अमुष्मिन् लाके सभवति हिरण्मयस्सर्वेभ्यो भूतेभ्यो ददृशे य एव वेद ॥

॥ पर्जन्यसूक्तं समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

ऋग्वेदगता अनावृष्टिपरिहारार्थकजपादिषूपयुक्ता मन्त्रा अत्र संगृहीता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितमिदं सूक्तम् ॥

No 554 (1299/16)

पारमेष्ठ्यं सूक्तम्

Pārameṣṭyam Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—47-48

Lines on a page—6
Letters in a line—60
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—
Correct
Complete or incomplete—
Incomplete

उपक्रम —

नासत. सत प्रजापति परमेष्ठी भाववृत्तो वायो यज्ञो यज्ञो जगत्यादि—

नासदासीन्नो सदासीत्तदानीं
नासीद्रजो नो व्योमा परो यत् ।
किमाऽवरीवः कुहकस्य
शर्मन्नम्भः किमासीत् गहनं गभीरम् ॥

उपसहार —

सहस्तोमाः सहछन्दस आवृतः सहप्रमा ऋषयः सप्तदैव्याः । पूर्वेषां पन्थामनुदृश्य धीरा अन्वालेभिरे रथ्यो३ न रश्मीन् ॥

॥ इति पारमेष्ठ्य सूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

परमात्माधिदेवताकेऽस्मिन् सूक्ते—परमात्मशक्तिप्रलयसृष्ट्यादिक्रमनुवर्णितं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अष्टमाष्टकस्थसप्तमाध्यायगतसप्तदशाष्टादशवर्गयोरिदं सूक्तं दृश्यते, मुद्रित च ॥

No 555 (B 831)

पारस्करगृह्यमन्त्रभाष्यम्

Pāraskara Grhya Mantıa Bhasyam

Author—Murārımısra

Substance—Paper

Sıze—$17\frac{3}{4} \times 6\frac{3}{4}$ ınches

Character—Devanāgarī

Folıos—122

Lınes on a page—12

Letters ın a lıne—16

Age of Ms —Recent

Condıtıon of Ms —Good

Correct or ıncorrect-Incorrect

Complete or ıncomplete—Incomplete

Subject ın brıef —

This commentary gıves a lucıd explanatıon of the meanıng of the hymns uttered whıle performıng the domestıc rıtes and ceremonıes accordıng to pāıaskara or Kātyāyanīya Grhya Sūtra

उपक्रम —

प्रणम्य पूर्वं पुरुषं पुराणं तथैव कात्यायनपादपद्मम् ।
तनोति पारस्करगृह्यभाष्यं मुरारिमिश्रः पितृगृह्यभाष्यात् ॥

गृह्यप्रकाशाभिधभाष्यगर्भात् श्रीवेदमिश्रैर्विधिवत्प्रणीतात् ।
आकृष्य बन्धं विदधाति मन्त्रैर्मुरारिमिश्र. श्रुतितो विविच्य ॥

तत्र तावदावसथ्याधानमन्त्रव्याख्यानार्थं मन्त्रा उच्यन्ते । तद्यथा—

त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽवयासिसीष्ठाः ।
यजिष्ठो वह्नितम शोशुचानो विश्वाद्वेषा ऽसि प्रमुमुग्ध्यस्मत् ॥

तत्त्वा त्वं न इति द्वे आग्निवारुण्यौ अग्नीवरुणयोः स्विष्टकृते याज्यानुवाक्ये त्रिष्टुभौ । हे अग्ने त्व नः अस्मान् विद्वान् प्रतिजानान. वरुणस्य देवस्य हेड. क्रोध अवयासिसीष्ठा. 'यसु प्रयत्ने' अस्य ण्यन्तस्य लिङि

एतद्रूपमवपूर्वस्य, अपगमय। यस्मात् त्वं यष्टः(जिष्ठ')यष्टृतम. वह्नितम' वोढृतम' हविषां वोढा शोशुचान देदीप्यमान इहावासितः तस्मात् प्रार्थये। अवोपसर्गेण या प्रापणे अस्माद्धातोराशीर्विभक्तेरात्मनेपदमध्यम-पुरुषस्य सीष्ठा स प्रत्यय ण्यन्त इनन्त. एकारागमस्थाने स उपजन आगमश्छान्दस.? अवगमयेत्यर्थ ॥

उपसहार —

एतेन (तन) आगच्छत हे मरुत अद्य अस्मिन्नहनि न अस्माक यज्ञ अस्मिन् एव व्यवहितानि पदानि पश्चात्सर्वैरेव स साध(सबन्ध)नीयानि। किंविशिष्ट स्वतवाश्च स्वकीय [1]तत यस्य स स्वतवान् स्वमश पुरोडा-शस्य भक्षतु(यतु)पुन किंभूत प्रघासी प्रकर्षेण अदनशील , क्रीडी क्रीडा-प्रिय., एते पञ्च चातुर्मास्यदेवा , शाकी च शक्त उज्जेषी च उज्जयन-शील. विमुखेन मनसा उग्रश्च भीमश्चेत्यादि सप्तनामान्येषामेतानीति श्रुते एषा मरुता एतानि नामानि। [2]इन्द्रदैवीरिरित्यादि इति मारुत यजुर्जपति। इन्द्र राजान दैवीर्विशो मरुल्लक्षणा अनुपश्चाद्वर्तमान यासा ता अनु-वर्त्मान पश्चाद्गामिन इत्यर्थ.। अभवन्, स्वरूपाख्यानमेतत्, उपमानमेतत् यथा इन्द्र एता दैवीर्विशो मरुन

प्रतिपाद्यविषय —

पारस्करीयगृह्यसूत्रोक्ताना गृह्यकर्मसु विनियुक्तानां मन्त्राणामर्थ सम्यगत्र प्रकाशित ॥

वक्तव्यविशेष

असमग्रमिदममुद्रित चास्मिन् कोशे दृश्यते। शुक्लयजुश्शाखीयो-व्वटभाष्यानुरोधि चेद भाष्यम् ॥

---

1 'तपो बलम्' इति भाष्यान्तरे पाठो दृश्यते 2 'इन्द्र दैवीरिति' इति भाष्यान्तरे पाठो दृश्यते ॥

No 556 (1299/15)

पितृलिङ्गसूक्तम्

Pitṛliṅgasūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—47-48
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

उदीरतामवर उत्परास उन्मध्यमाः पितरस्सोम्यासः। असुं य ईयुरवृका ऋतज्ञास्ते नोऽवन्तु पितरो हवेषु ॥

उपसंहार —

ये अग्निदग्धा येऽनाग्निदग्धा मध्ये दिवः स्वधया मादयन्ते । तेभिस्स्वराळसुनीतिमेतां यथावशं तन्वं कल्पयस्व ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पैतृकेषु विनियुक्तेऽस्मिन् सूक्ते पितृप्रशासनप्रार्थनादिकं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितकोशे सप्तमाष्टके षष्ठाध्याये सप्तदशाष्टादशैकोनविंशवर्गेषु परिदृश्यत इदं सूक्तम् ॥

No 557 (863/13)

पुरुषसूक्तम्

PurusaSūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$8\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Kannada
Folios—65-67
Lines on a page—5
Letters in a line—36

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Not good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

सहस्रसिरुषा(शीर्षा)पुरुष सहस्राक्षस्सहस्रपात् ।
स भूमिं विश्वतो वृत्वाऽत्यतिष्ठद्दशाङ्गुलम् ॥

उपसहार —

तस्य त्वष्टा विदधद्रूपमेति तत्पुरुषस्य विश्वमाजानमग्रे । वेदाहमेतं पुरुषं महान्तम् । आदित्यवर्ण

प्रतिपाद्यविषय —

कृष्णयजुश्शाखीयेऽस्मिन् सूक्ते — परमपुरुषस्यापरिच्छिन्नज्ञानशक्त्यादिमत्त्वसकलजगत्स्रष्टृत्वजगद्रूथामत्वजगन्नियामकत्वादिकमाम्नायते ॥

वक्तव्यविशेष.—

समग्रप्रायं मुद्रित चेदमत्र कोशे दृश्यते ॥

No 558 (1299/11)

पुरुषसूक्तम् (ऋक्शाखीयम्)

Purusa Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅝ × 1⅜ inches
Character—Nāgarī
Folios—32–33
Lines on a page—5
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 556 कोशवत्

उपसहार —

यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवा॰ तानि धर्माणि प्रथमान्यासन् ।
ते ह नाक महिमानस्सचन्ते यत्र पूर्वे साध्या॰ सन्ति देवा ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 557 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

मुद्रितकोशे अष्टमाष्टकगतचतुर्थाध्याये सप्तदशाष्टादशैकोनविंशवर्गेषु इदं सूक्त दृश्यते। शाखान्तराधीतमपीद सूक्तमस्यामृक्शाखायां क्वचिन्मन्त्रपौर्वापर्यादितो विलक्षण दृश्यते ॥

No. 559 (B 925)

* पुरुषसूक्तभाष्यम्

* Purusa Sūkta Bhāsyam

Author—Rangācārya

Substance—Paper

Size—$8\frac{1}{7} \times 6\frac{1}{4}$ inches

Character—Telugu

Folios—58

Lines on a page—16

Letters in a line—20

Age of Ms —Recent

Condition of Ms — Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete Complete

Subject in brief —

The author of this commentary is Rangacarya—one of the pontifices of the Mysore Parakāla Mutt and lived about eighty years back It contains a lucid explanation of the Purusa Sūkta according to the Yajus Sākhā

उपक्रम —

जगज्जन्मस्थेमप्रळयकृदुपादानमखिला-
गमान्तै सवेद्य निरवधिसुख ज्ञानगुणकम् ।
तदभ्यस्तानन्द विमलममलानन्तगुणभाक्
मम श्रेयो भूयो दिशतु परमं ब्रह्म सरमम् ॥
वन्दारुब्रह्मरुद्रप्रमुखसुरगणाजस्रसंस्तूयमानः
श्रीमन्नारायणाङ्घ्र्यम्बुजयुगसततध्यानतृप्तान्तरङ्गः ।
मायावादादिनानाकुमतशमनकृत्सार्वभौमो यतीनां
श्रीमाब्रामानुजार्यो मम हृदि सतत संनिधत्तां दयालुः
भेदाभेदादिवादाहवविपुलमदोन्मत्तदुर्वादिदन्ति-
स्तोमप्रध्वसपञ्चानन उरुमहिमा सर्वतन्त्रस्वतन्त्रः ।
ब्रह्माद्वैत विशिष्टावाधिकमविकल स्थापयन् दान्तशान्त·
श्रीमानाम्नायचूडागुरुररिनिवहात्पातु मां सानुकम्पः ॥

उपसहार —

केचित्तु परमपुरुषेति सम्बुद्धथन्तं पदमध्याहृत्य हे परमपुरुष ते तव ह्रीश्च लक्ष्मीश्च पत्न्यावित्यादिरीत्या व्यात्तमित्यन्त व्याख्याय ममेति पदमध्याहृत्य मम इष्टादिक मनिषाण मन्यस्व प्रयच्छेत्यर्थ इति व्याचख्युः । तथा च सर्वज्ञत्वसर्वशक्तित्वजगत्कारणत्वादिगुणविशिष्टश्रीमन्नारायण एव मुमुक्षूपास्य इत्यनुवाकद्वयानिर्गळितार्थ इति सुधीभिर्विभावनीयमिति सक्षेपः ॥

वाधूलकुलसम्भूतरङ्गाचार्यसुधीकृतौ ।
व्याख्या पुरुषसूक्तस्य करोतु कृतिना मुदम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

परमपुरुषस्य अपरिच्छिन्नज्ञानशक्तथादिमत्त्वकृत्स्नजगद्व्यामत्वतत्स्रष्टृत्वपालकत्वादिप्रदर्शनपरस्य याजुषपुरुषसूक्तस्य सम्यग्विवरणमत्र भाष्ये दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

एतद्भाष्यप्रणेतार इतो वत्सराणामशीतेः प्राक्प्रख्याताः श्रीमन्महीशूरराजधान्या श्रीब्रह्मतन्त्रपरकालास्थान्यामभिषिक्ताः चतुस्तन्त्रीस्वतन्त्रा यतिपुङ्गवा इति ज्ञायते । अमुद्रित चेदम् ॥

No 560 (C 1354)

* पुरुषसूक्तभाष्यम्

* Purusa Sūkta Bhāsyam

Author— Rangācārya
Substance—Paper
Size—$13\frac{3}{8} \times 5\frac{7}{8}$ inches
Character—Telugu
Folios—1–39
Lines on a page—14
Letters in a line—42

Age of Ms —Recent
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 559 कोशवत्.

उपसहार —

No 559 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 559 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 559 कोशवत्

No 561 (1796/3)

पुरुषसूक्तभाष्यम्

Purusa Sūkta Bhāsyam

Substance—Palm-leaf
Size—$19\frac{1}{8} \times 1\frac{7}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—68-71
Lines on a page—10
Letters in a line—96

Age of Ms —Old
Condition of Ms --Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

एतैरेकादशभिरनुवाकैश्चातुर्होत्रीयचयनमन्त्रा अभिहिताः । अथ नारायणनाम्ना पुरुषसूक्तनाम्ना च व्यवह्रियमाणोऽनुवाक उच्यते । तस्य विनियोगं महाग्रावापस्तम्ब आह— “पुरस्तात्प्रतीची पुरुषाकृतिं चिनोति पुरुषशिरोऽस्याः शिरो भवति सहस्रशीर्षा पुरुष इत्युप-

हितां पुरुषेण नारायणेन यजमान उपतिष्ठते" इति । ब्रह्ममेधेऽपि प्रेतदाहोपस्थाने विनियोग भरद्वाज आह "नारायणाभ्यामुपस्थानम्"। इति । अथ चोत्तरश्चेत्युभावनुवाकौ नारायणसंज्ञौ, नारायणाख्येन केन चिदृषिणा दृष्टत्वात् जगत्कारणस्य नारायणाख्यस्य पुरुषस्य प्रतिपादकत्त्वाच्च ॥

उपसंहार —

अश्विनौ यौ देवौ तौ तव व्यात्त विवृतमुखस्थानीयम् । तथाविध हे विराट् पुरुष इष्टमस्मदपेक्षितमात्मबोध मनिषाण अनुमन्यस्व देहीत्यर्थ । अमु लोके दृश्यमान गवाश्वादिक मनिषाण प्रयच्छ । किं बहुना सर्व मनिषाण ऐहिकामुष्मिक वा सर्वमिष्ट देहि ॥

इति माधवीये वेदार्थप्रकाशे यजुरारण्यके तृतीयप्रपाठके त्रयोदशोऽनुवाक ॥

॥ समाप्तमिद पौरुषसूक्तभाष्यम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

आपस्तम्बमहर्षिणा महाग्निचयने शीर्षोपधाने प्रदर्शितविनियोगस्याप्यस्य पुरुषसूक्तस्य परब्रह्मस्वरूपशक्त्यादिप्रदर्शनपरत्वमप्यस्तीति तत्तन्मन्त्रार्थविवरणपूर्वकमभिहितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

ग्रन्थोऽयमस्मिन् कोशे समग्र , मुद्रितश्च । इद च भाष्य यजुश्शाखाधीतं सूक्तमवलम्ब्य प्रवृत्तम् ॥

No 562 (3631)

पुरुषसूक्तव्याख्या

* Purusa Sūkta Vyākhya

Substance—Palm-leaf	Character—Telugu
Size—16½ × 1½ inches	Folios—15

Lines on a page—7
Letters in a line—48
Age of Ms.—Old
Condition of Ms.—

Correct or incorrect—
Correct
Complete or incomplete—
Complete

Subject in brief —

This commentary on the Purusa Sūkta of Yajus Sākhā explains the meaning of the Mantras, pointing out how they can be utilised for purposes of spiritual and temporal benefits

उपक्रम —

यत प्रपञ्चसम्भूतिविभूतिपरिभूतय ।
पुरुषाय नमस्तस्मै कस्मै चिद्विस्मयात्मने ॥
त प्रणम्यादिपुरुष जगतामादिकारणम् ।
दुर्ज्ञान पौरुषं सूक्त व्याकरोमि यथामति ॥
सुखग्रहार्थं भाष्याणि केवल सक्षिपाम्यहम् ।
उक्तज्ञानेष्वशक्तानामनुक्तोक्तौ तु का कथा ॥
न ह्यलब्धानुगमनक्रोधमारोढुमर्हति ।
अर्थाना विप्रकीर्णाना सक्षेपणावधारणम् ॥
सुखग्रहार्थमिष्ट हि पण्डिताना बहुश्रुतम् ।
श्रुतिस्मृतिपुराणानि सेतिहासानि वीक्ष्य च ॥
विलोक्य सर्वभाष्याणि पूर्वाचार्यकृतानि च ।
श्रमिच्छास्त्र सुदुर्ज्ञान साक्षान्नारायणेरितम् ॥
तदप्यालोक्य च तथा गुरूणा चोपदेशत ।
तदेतत्पौरुष सूक्त व्याकर्तुं धीर्विजृम्भते ॥
उदप्राचीनता वीक्ष्य नोपेक्ष्य तन्मनीषिभि ॥

उपसहार —

इद पुरुषसूक्तोक्त भगवज्ज्ञान विना मुक्तये नान्य. पन्था इत्यर्थ. । 'अयनं निलये मार्गे मुक्तौ चापि प्रकथ्यते' इति निघण्टु । उक्तमर्थमुपसहरति—यज्ञेन यज्ञमयजन्त देवाः-यज्ञेन यजनीयसाधनभूतेन चतुर्मुखा-

ण्येन हविषा देवास्तदिन्द्रियाणि साध्या वा यज्ञमयजन्त अनिरुद्धो विष्णुमयजन्त सृष्टियज्ञ कृतवन्तः। तानि धर्माणि प्रथमान्यासन्। धर्मशब्द. प्रदाने पुल्लिङ्ग ॥

॥ इति पुरुषसूक्तभाष्यं समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

इदं च भाष्यं याजुषं पुरुषसूक्तमवलम्ब्य प्रवृत्तम्। अत्र साधकस्य विनियोगभेदेन प्रायश्चित्तजपाविष्णवाराधनादिषूपयुक्तत्वस्य सुपुत्रमोक्षसर्वकामाप्तिफलकत्वस्य च कथनपूर्वक मन्त्रार्थ. प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

समग्रोऽयं ग्रन्थ. अमुद्रितश्च। एतद्व्याख्यातुर्नाम चात्र न दृश्यते। प्राय. श्रीवैष्णवसम्प्रदायानुरोध्यय व्याख्याता स्यादिति व्याख्यापरिशीलनादूह्यते ॥

No 563 (3107/3)

* पुरुषसूक्तव्याख्या

* Purusa Sūkta Vyākyā

Substance—Palm-leaf
Size—17 × 1⅝ inches
Character—Grantha
Folios—76-82
Lines on a page—7
Letters in a line—13

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Not good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

यत. प्रपञ्चसंभूतिविभूतिपरिभूतय. ।
पुरुषाय नमस्तस्मै परस्मै परमात्मने ॥

त प्रण

क्त व्याकरोमि यथामति ।

भगवान् शौनक॰ ऋग्विधाने—

एतत्पुरुषसूक्त मिह यजुष्यष्टा

उपसहार —

ब्राह्मणो वक्त्रमासीत् , मुखमासीदित्यर्थ । बाहू राजन्यः कृत॰ क्षत्रिया स्योरुभ्यामासीत् । वचनव्यत्ययो हि बहुप्रकार॰ ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 562 कोशे द्रष्टव्य॰.

वक्तव्यविशेष —

No 562 कोशापेक्षया अस्मिन् कोशे तत्र तत्र किञ्चित् किञ्चित् वैलक्षण्यं दृश्यते । अमुद्रितोऽय कोश ॥

No 564 (4/1)

* पुरुषसूक्तव्याख्या

* Purusa Sūkta Vyākhya

Author—Srī Devarāja

Substance—Palm-leaf

Size—$17\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Grantha

Folios—1-36

Lines on a page—8

Letters in a line —58

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplet Complete

Subject in brief —

This commentary on the Purusa Sūkta of Taittirīyā Śākhā explains the meaning of the Mantras according to

Srı-Vaısnava tradıtıon and ın conformıty with the Pañcarātra Āgama, etc

उपक्रम —

श्रीदेवराजरचिता रामानुजकृपैधिता ।
जीयात्पुरुषसूक्तस्य व्याख्या सर्वार्थसुन्दरी ॥

सर्वेषु वेदान्तेषु गूढमेव परमगुण्य पर ब्रह्मोपदिश्यते । तत्रातिगहनन्यायकलापावगाहनाक्षमाणा विस्पष्ट तत्त्वहितपुरुषार्थनिर्णय करोति पुरुषसूक्तम् ॥

इद पुरुषसूक्त हि सर्ववेदेषु पठ्यते ॥
ऋत सत्य च प्रख्यात ऋषिसिंहेन चिन्तितम् ॥

इति तत्त्वनिष्कर्षकतया व्यासेनोदाहृतत्वाच्च । अत्र सर्ववेदेषु पठिततया तत्तच्छाखागतानां तत्त्वपरवाक्यानामाकाङ्क्षितयोग्यविशेषसमर्पकतया अनुरोद्धव्यमिदमवगम्यते । एव तत्त्वपरमिद देवताविशेषपर च पुरुषो ह वै नारायणोऽकामयतेति बृहदारण्यके पुरुषशब्दस्य नारायणपरत्वदर्शनात् । छान्दोग्ये च एषा वैष्णवी नाम सहितैता प्रयुञ्जन् विष्णु प्रीणातीति । आथर्वणे अष्टादशमहाशान्तिप्रकरणे वैष्णव्या पुरुषसूक्तमिति । भगवत्समाराधनप्रकरणे "आद्ययाऽऽवाहयेद्देव ऋचा तु पुरुषोत्तमम्" इति शौनक —"पुरुषस्य हरेस्सूक्त स्वर्ग्य धर्म्य यशस्करम्" इति च स्मर्यते । लक्ष्मीपतिप्रतिपादकोत्तरनारायणसमानप्रकरण चेदम् ॥

उपसहार —

अतस्त्वक्कायात्सर्वाणि निबिडात्पार्श्वाद्या प्रादुर्भविष्यन्ति । ततश्चराचरं जगद्भविष्यति । एतेन जीवपरमात्मनोर्योगेन मोक्षप्रकारः कथित इत्यनुसन्धेय इति ॥ श्रीशास्त्रे च पुरुषसहिताया पुरुषसूक्त सङ्ग्रहेण व्याख्यातम् ॥

सहस्रशीर्षेत्यत्र [त्य] सहस्रोऽनन्तवाचक. ।
अनन्तयोजन प्राह दशाङ्गुलवचस्त्विदम् ।
तत्र प्रथमया विष्णो. देशतो व्याप्तिरीरिता ॥

द्वितीययाऽस्य देवस्य कालतो व्याप्तिरीरिता ।
विष्णोर्मोक्षप्रदत्वं च कथितं तु तृतीयया ॥
एतावानिति मन्त्रेण कथितं वैभवं हरेः ।
एतेनैव तु मन्त्रेण चतुर्व्यूहोऽपि भाषितः ॥
त्रिपादित्यनया प्रोक्तमनिरुद्धस्य वैभवम् ।
तस्माद्विराडित्यनया पादनारायणाद्धरेः ॥
प्रकृतेः पुरुषस्यापि समुत्पत्तिः प्रदर्शिता ।
यत्पुरुषेणेत्यनया सृष्टियज्ञस्समीरितः ॥
सप्तेति परिधोत्रापि समिधश्च समीरिताः ।
तं यज्ञमिति मन्त्रेण सृष्टियज्ञस्समीरितः ॥
तस्मादिति च सप्तर्चा जगत्सृष्टिस्समीरिता ।
वेदाहमिति मन्त्राभ्यां वैभवं कथितं हरेः ॥
यज्ञेनेत्यनयैवर्चा सृष्टिर्मोक्षस्य चेरिता ।
य एवमेतज्जानाति स हि मुक्तो भवेदिति ॥

प्रतिपाद्यविषयः —

अत्र तैत्तिरीयशाखागतं पुरुषसूक्तं श्रीवैष्णवसम्प्रदायानुसारेण मन्त्रार्थविवरणपुरस्सरं श्रीपाञ्चरात्रादिसंमतिप्रकाशनपूर्वकं च सविमर्शं व्याख्यातम् । श्रीहरेः सर्वोत्तमत्वसमर्थनं सप्रमाणमत्रोपन्यस्तम् ॥

वक्तव्यविशेषः --

अमुद्रितोऽयं ग्रन्थः, समग्रश्च ॥

No 565 (1299/10)

भूसूक्तं ध्यानश्लोकादिसहितम्
Bhū Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅝ × 1⅜ inches
Character—Nāgarī
Folios—31–32
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

"स्योना पृथिवी भव"। बळित्था पर्वतानां खिद्र बिभर्षि पृथिवी। प्र या भूमिं प्रवत्वति मह्ना जिनोषि महिनि ॥

उपसंहार —

धनुर्धराय(रायै)विद्महे सर्वसिद्ध(द्धयैच)धीमहि। तन्नो धरा प्रचोदयात् ॥

इक्षुशालिफलसस्यसमृद्धे पारिजाततरुशोभितमूले।
स्वर्णरत्नमणिमण्टपमध्ये चिन्तयेत्सकललोकधरित्रीम् ॥
सर्वमङ्गलमाङ्गल्ये शिवे सर्वार्थसाधिके।
शरण्ये त्र्यम्बके देवि नारायणि नमोऽस्तुते ॥
॥ इति भूसूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

सूक्तेऽस्मिन् भूम्या शक्तिप्रशंसनादिपुरस्सरमेतज्जपादिकर्तुर्मनीषितमाशास्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितकोशे ऋक्संहिताचतुर्थाष्टकगततुर्याध्याये एकोनत्रिंशे वर्गे दृश्यत इदमृक्त्रितयात्मक सूक्तम्। ततो महान्यासादिग्रन्थे मुद्रितसूक्तदृश्यमानमन्त्रान्तराणि ध्यानश्लोकादिक च लिखित दृश्यते ॥

No 566 (2349/10)

भूसूक्तम्
Bhū Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—71
Lines on a page—7
Letters in a line—42

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

भूमिर्भूम्ना द्यौर्वरिणाऽन्तारिक्ष महित्वा ।
उपस्थे ते व्युदधे(देव्यदिते)ग्निमन्नादमन्नाद्यायादधे ॥
आऽय गौ. पृश्निरक्रमीदसद्र(न)न्मातर पुन. ।
पितर च प्रयन् सुव. ॥

उपसहार —

यत्ते मन्युपरोमस्य पृथिवीमनुदध्वसे ।
अदित्या विशे तद्देवा वसवश्च समाभरन् ॥
अदितिर्देवा गन्धर्वा मनुष्या पितरोऽसुरास्तेषा॰ भूतानां माता मेदिनी महता मही सावित्री गायत्री जगत्युर्वी पृथ्वी बहुला विश्वा भूता कतमा कयासा सत्येत्यमृतेति वसिष्ठ. ॥ ?

॥ भूसूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्याविषय —

अत्र भूदेव्या स्वरूपशक्त्यादिकमभिधीयते ॥

वक्तव्याविशेष

मुद्रितमिद समग्रं चात्र दृश्यते । अन्ते किंचित् मुद्रिताद्वैलक्षण्यं च दृश्यते । एतत्समाननामधेयस्यान्यस्य विलक्षणानुपूर्वीकस्य ऋक्शाखायां दर्शनादिद शाखान्तरीयमिति भाति ॥

No. 567 (C 535)

मन्त्ररामायण सव्याख्यम्

Mantrarāmāyanam (with Commentary)

Author—Nīlakantha
Substance—Paper
Size—$8\frac{1}{8} \times 5\frac{5}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—53
Lines on a page—12
Letters in a line—40
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete.

उपक्रम —

मूलम्—

क नश्चित्रमिषण्यासि चिकित्वान् पृथुग्मान वाश्रं वावृद्धयै ।

कत्तस्य दातु शवसो व्युष्टौ तक्षद्वज्र वृत्रतुरमपिन्वत् ॥

व्याख्या-

रामायणद्रुम नौमि रामरक्षानवाङ्कुरम् ।

गायत्रीबीजमाम्नायमूल मोक्षमहाफलम् ॥

अत्र रामरक्षाया रामायणद्रुमाङ्कुरत्व स्पष्टमवगम्यते । तत्स्थान राघवादिपदाना क्रमेण रामायणार्थसूत्रकत्वात् । तस्या गायत्रीमूलत्वं वेदमूलत्व चोपपादनीयम् । तेन रामायणस्यापि तदुभय सिध्यति । अत एव रामायणे चतुर्विंशतिगायत्र्यक्षराणि वाल्मीकिना सगृहीतानीत्यभि युक्तप्रसिद्धि ॥

उपसहार —

मूलम्—नावा न क्षोद प्रदिश. पृथिव्या स्वस्तिभिरति दुर्गाणि विश्वा । स्वा प्रजा बृहदुकथो महित्वाऽवरेष्वदधादा परेषु ।

व्याख्या —नावा न नौकया यथा क्षोद महादुद ? आक्रम्यते, एव स्वस्तिभि काल्याणै पुष्पकादिभि पृथिव्या प्रदिश. प्रदेशानाक्रम्य स्वां प्रजा विश्वा सर्वाणि सकटानि अति पारयित्वा बृहदुकथो महाकर्मा राम. महित्वा स्वमाहात्म्येन सततिरूपा प्रजा अवरेषु भूलोकेषु जनरूपा माहित्वा परेषु ब्रह्मलोकेषु च आदधात् । एतेन पौरजानपदानात्मलोकं प्रापयन् महाकारुणिको रामभद्र एव शरणीकरणीय इति दर्शितम् ॥

लक्ष्मणार्यपरता नि(गि)राममा लक्ष्मणार्यपुरुषेण दर्शिताम् ।

साङ्गवेदपदवाक्यमानवित्कोऽपि वीक्ष्य सुमति. प्रमोदताम् ॥

श्रीरामरक्षाव्याख्यानं मन्त्ररामायणाभिधम् ।

व्याख्यात राघवस्तेन प्रीयता करुणानिधि ॥

दर्शिता(त)सीतया ध्याय ? वेदारण्ये निरध्वनि ।

सन्तो विपुलयन्त्वेनं यास्कभाष्यानुयायिन ॥

इति श्रीमत्पदवाक्यप्रमाणज्ञमर्यादाधुरधरचतुर्धरवंशावतसगोविन्दसूरसूनो श्रीनीलकण्ठस्य कृतौ स्वोद्धृतमन्त्ररामायणव्याख्या मन्त्ररहस्यप्रकाशिकाख्या समाप्तिमगमत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र श्रीरामरक्षास्तोत्रगतराघवादिविंशतिनामनिर्वचनपूर्वक श्रीरामभद्रचरित्रस्य वेदप्रतिपादितत्वस्थापनाय श्रीरामभद्रचारित्रवर्णनपरतया प्रतीयमाना बह्वी ऋचो निर्दिश्य तत्तत्पदार्थवर्णनपूर्वक व्याख्याता ॥

वक्तव्यविशेष —

समग्रोऽय ग्रन्थ मुद्रितश्चास्मिन् कोशे दृश्यते । एतद्ग्रन्थान्ते—'शके 1776 आनन्दनामसवत्सरस्योदगयने शिशिरऋतौ फाल्गुनशुक्ल तृतीयाया सोमवासरे तद्दिने महिषासुराख्ये नगरे श्रीचामुण्डाम्बासनिधौ साधुभिस्समाप्तिमगमत् , इति ग्रन्थलेखनकालादिक निर्दिष्ट दृश्यते ॥

No 568 (C 814)

मन्त्ररामायणम् (सव्याख्यम्)

Mantra Rāmāyanam (with commentary)

Substance—Paper
Size—$5\frac{1}{2} \times 5\frac{5}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—66
Lines on a page—10
Letters in a line—44

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 567 कोशवत्

उपसहार —

No 567 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 567 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 567 कोशवत्

'शुभकृत्समवर्षर्तुनभश्शुक्लच्छदे सिते ।
राकोपान्त्यजये वेदकृत्वब्धीन्दुगते शाके ॥
श्रीवेङ्कटार्यपादाब्जमरन्दानन्दितात्मना ।
शिवपत्तनसन्तानजनुषा रामवृत्तिना ॥
सीनारामेण लिखित वेदरामायण मुदा' ।

इति कोशान्तपरिदृश्यमानश्लोकद्वयेनैवेतद्ग्रन्थलेखनकालादिक निर्दिष्टं दृश्यते ॥

No 569 (4549/1)

मन्त्रसङ्ग्रह

Mantra Sangraha

Substance—Palm-leaf
Size—14⅜ × 1 inches
Character—Nāgarī
Folios—27
Lines on a page—6
Letters in a line—76
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

. . च्यस्व। परीतो षिञ्चता सुतꣳ सोमो य उत्तमꣳ हविः। दधन्वान . . सोमो अतिद्रुत.। इन्द्रस्य युज्यस्सखा । पुनाति ते परिस्रुतꣳ सोमꣳ सूर्यस्य दुहिता। वारेण शश्वता तना। ब्रह्म क्षत्र पवते तेज इन्द्रियꣳ सुरया सोमस्सुत आसुतो मदाय। शुक्रेण देव देवताः पिपृग्धि। रसेनान्नं यजमानाय धेहि ॥

उपसहार —

अग्नि. ऋषि पवमान पाञ्चजन्यः पुरोहितः। तमीमहे महागयम्। अनुवीरैरनुपुष्यास्म गोभिरन्वश्वैरनुसर्वेण पुष्टै.। अनुद्विपदा चतुष्पदा

वय देवा सो यज्ञमृजुधा नयन्तु। आ नो गोत्रा दर्दृहि गोपते गा॰ समस्मभ्य॑ सनयो यन्तु वाजा॰। दिवक्षा असि ऋषभसत्यशुष्मोऽस्मभ्य॑ सुमघवन् भोधि गोदा ॥

॥ इत्यष्टाविंशोऽध्यायः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सौत्रामण्याद्युपयुक्तमन्त्रा॰ सगृहीता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

असमग्रोऽयम्, मुद्रितश्च। ‘अनुवीरै॰’ इति मन्त्रे तैत्तिरीयब्राह्मणाम्नाते ‘अनुराध्याम’ इत्यस्य स्थाने ‘अनुपुष्यास्म’ इति, ‘अनुप्रजयाऽन्विन्द्रियेण’ इत्यस्य स्थाने ‘अनुद्विपदा चतुष्पदा वयम्’ इति च पाठोऽत्र लिखितो दृश्यते। स चाय पाठो वाराहश्रौतसूत्रे परिदृश्यते। अतोऽय लेखनक्रमो वाराहश्रौतसूत्रानुरोधीति ज्ञायते ॥

No 570 (1299/21)

मन्युसूक्तम्

Manyu Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—60-62
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम ·

य इमा विश्वा भुवनानि जुह्वदृषिर्होता न्यसीदत्पिता नः। स आशिषा द्रविणमिच्छमानः प्रथमच्छदवराँ आविवेश ॥

उपसहार —

संसृष्टं धनमुभयं समाकृतमस्मभ्यं दत्तां वरुणश्च मन्युः। भियं दधाना हृदयेषु शत्रवः पराजितासो अपनिलयन्ताम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

क्रोधाभिमानिदेवतास्वरूपशक्त्याादिप्रशसनपूर्वक शत्रुजयादिकमत्र संप्रार्थ्यते ॥

वक्तव्याविशेष —

अष्टमाष्टकस्थतृतीयाध्यायगतषोडशवर्गमारभ्य एकोनविंशवर्गसमाप्तिपर्यन्तमेतत्सूक्त मन्युसूक्तनाम्नाऽत्र लिखित दृश्यते। तत्तन्मन्त्रार्थभाष्यादिपर्यालोचनाया तु षोडशसप्तदशवर्गद्वयात्मक विश्वकर्मसूक्तं, अष्टादशैकोनविंशवर्गद्वयात्मक च मन्युसूक्तमिति प्रतिभाति। अत एव मन्युसूक्तारोहणावरोहणविधौ तयोरेवाष्टादशैकोनविंशवर्गयो क्रमो निर्दिष्ट। अतो न वर्गचतुष्टयात्मकं मन्युसूक्तम्, अपि तु वर्गद्वयात्मकमेवेत्यवसीयते। वर्गचतुष्टयस्यात्र मन्युसूक्तत्वलेखन लेखकप्रमादायत्तमिति ॥

No 571 (292/1)

मन्युसूक्तारोहणावरोहणविधिः ससूक्तः

Manyusūktārohanāvarohanavidhih

Substance—Palm-leaf
Size—12½ × 1¼ inches
Character—Nāgari
Folios—5
Lines on a page—5
Letters in a line—48

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

यस्ते मन्योरिति सप्तऋच प्रथम सूक्तम् । तस्य तापसपुत्रो मन्युऋषि॰ मन्युनामकमुख्यप्राणान्तर्गतश्रीलक्ष्मीनृसिंहो देवता त्रिष्टुप्छन्द । त्वया मन्योरिति सप्तऋच द्वितीय सूक्तम् । तापसपुत्रो मन्युऋषि । मन्युनामकमुख्यप्राणान्तर्गतश्रीलक्ष्मीनरसिंहो देवता त्रिष्टुप्छन्द॰ । अन्त्याश्चतस्रो जगत्य । यजमानस्य अभीष्टसिद्ध्यर्थे जपे विनियोग ॥

उपसहार —

आभूत्या सहजा वज्र सायक यन्ताम् । एको बहूनामसि मन्यवीळितो आबभूव । आभूत्या सहजा यन्ताम् । आभूत्या सहजा यन्ताम् । आभूत्या सहजा यन्ताम् । यस्ते मन्यो अपनिलयन्ताम् । इति सूक्तद्वयमेकवारम् । अवरोहणक्रमस्तु लिखितपत्रिकाया द्रष्टव्य॰ । त्रिवार चैको जप । जपत्रिवारं चैक पुनश्चरणम् । गोक्षीरेण तर्पणम् । परमान्नेन होमः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् दृश्यमानस्य मन्युसूक्तस्य प्रतिपाद्यविषय॰ No 570 कोशे द्रष्टव्य । अत्र च शत्रुविजयादिकाम्यनुष्ठेयमन्युसूक्तजपे आरोहणावरोहणक्रमविशेषश्च निर्दिष्टो दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् दृश्यमान सूक्त मुद्रित समग्र च ॥

No 572 (4377)

महान्यासः

Mahānyāsah

Substance—Palm-leaf
Size—$6\frac{7}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Telugu
Folios—56
Lines on a page—6
Letters in a line—26

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Not good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरिओम्। अथात. पञ्चाङ्गरुद्राणाम्। नमस्ते रुद्र मन्यव उतो त इषवे नम.। नमस्ते अस्तु धन्वने बाहुभ्यामुत ते नम ॥ या त इषुशिवतमा शिव बभूव ते धनुः। शिवा शरव्या या तव तया नो रुद्र मृडय। ओं नमो भगवते रुद्राय। ओ अं ओ क ख ग घ ङ ओ आ पूर्वाङ्गरुद्राय नमः ॥

उपसहार —

शिवेन मा चक्षुषा पश्यतापश्शिवया तनुवोपस्पृशत त्वचं मे सर्वा॑ अग्नी॑रप्सुषदो हुवे वो मयि बलमोजो निधत्त। यददस्सप्रयतीरहावनदता हते। तस्मादा नद्यो नामस्थ ता वो नामानि सिन्धव.। यत्प्रेषिता वरुणेन ताः शीभ॑समवल्गत। तदाप्नोदिन्द्रो वो यतीस्तस्मादापो अनुस्थन। अपकामꣳ स्यन्दमाना अवीवरत वो हिकम्। इन्द्रो वश्शक्तिभिर्देवीस्तस्माद्वार्णा

प्रतिपाद्यविषय —

महेश्वरपूजासमये अङ्गन्यासादिषूपयुक्तान् महेश्वरप्रीतिकरान् बहून् मन्त्रान् यजुर्वेदात्समुद्धृत्य एकत्र सङ्गृहीतेऽस्मिन् सप्रयोगक्रम पूजाविधिरभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

समग्रप्रायो मुद्रितश्चायम् ॥

No 573 (1299/1)

महासौर सध्यानश्लोकादिकम्.

Mahā Souram

Substance—Palm-leaf Character—Nāgarī
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches Folios—7

Lines on a page—6
Letters in a line—60
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—
Correct
Complete or incomplete—
Complete

उपक्रम —

अथ सूर्याणा मन्त्राणामृषिदेवताच्छन्दास्यनुक्रमिष्याम. पुनर्वक्ष्याम. पूर्वाचार्यक्रमेणैतत्सर्व पुरा दृष्ट शौनकादिभिराचार्यैर्जपता तु प्रत्यक्षार्थ इदानी तन्मयोच्यते ॥

उदुत्यं जातवेदसामिति त्रयोदशर्चस्य सूक्तस्य कण्वपुत्र. प्रस्कण्वऋषि. सूर्यो देवता नवाद्या गायत्रीछन्द. उद्वयं तमसस्परीति चतस्रोऽनुष्टुभ. ॥

उपसहार —

जयतु जयतु सूर्य सर्वलोकैकदीप
किरणसहितपाद क्लेशदु.खस्य मोक्षम् ।
अरुण गतगम्यं आदिमध्यान्तशून्य
परमपरमदूरं भास्कर त नमामि ॥
आदित्य भास्कर भानुं रवि सूर्य दिवाकरम् ।
षडेतानि पठेन्नित्य चक्षुस्तस्य न हीयते ॥
अन्यथा शरण नास्ति त्वमेव शरणं ममें ।
तस्मात्कारुण्यभावेन रक्ष रक्ष दि[वा]कर ॥

प्रतिपाद्यविषय —

सूर्यप्रार्थनाया उपयुक्ता ऋग्वेदगता मन्त्रा. तत्तन्मन्त्राणामृषिदेवताच्छन्दोध्यानश्लोकाद्यभिधानपूर्वक मत्र निर्दिश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

अत्र परिदृश्यमानास्सर्वेऽपि मन्त्रा मुद्रिताः ॥

No 574 (905/7)

महाशान्तिमन्त्रा वैश्वदेवसूक्तं च

Mahā Sānti Mantras and Vaisvadeva Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—6
Lines on a page—7
Letters in a line—62
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

आ नो॑ भ॒द्राः क्रत॑वो यन्तु वि॒श्वतोऽद॑ब्धासो अप॑रीतास उ॒द्भिद॑ः । दे॒वा नो॒ यथा॒सद॒मिद्वृ॒धे आ॒सन्न॒प्रा॑युवो रक्षि॒तारो॑ दि॒वेदि॑वे । दे॒वानां॑ भ॒द्रा सु॒म॒तिर्ऋ॑जूय॒तां दे॒वानां॑ रा॒तिर॒भि नो॒ निव॑र्तताम् । दे॒वानां॑ स॒ख्यमुप॑सेदिमा व॒यं दे॒वा न॒ आयु॒ः प्रति॑रन्तु जी॒वसे ॥

उपसहार —

अदि॑ति॒र्द्यौरदि॑तिर॒न्तरि॑क्षमदि॑तिर्मा॒ता स पि॒ता स पु॒त्रः । विश्वे॑ दे॒वा अदि॑तिः पञ्च॒ जना॒ः अदि॑ति॒र्जा॒तमदि॑ति॒र्जनि॑त्वम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

आपन्निवारणार्थजपकर्मसु विनियुक्तेष्वेषु मन्त्रेषु मङ्गलादिकं प्रार्थ्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

ऋक्सहितायां प्रथमाष्टकगतषष्ठाध्यायेऽष्टादशे वर्गे दृश्यन्त एते मन्त्रा.

No 575 (1299/2)

महाशान्तिमन्त्रा

Mahā Sāntımantrāh

Substance—Palm-leaf
Sıze—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ ınches
Character—Nāgarī
Folıos—8–11
Lınes on a page—6
Letters ın a lıne—60

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 574 कोशवत्

उपसहार —

दैवीः स्वस्तिरस्तु न.। स्वस्तिर्मानुषेभ्य । ऊर्ध्व जिगातु भेषजम्। श नो अस्तु द्विपदे श चतुष्पदे। ओं शान्ति. शान्ति शान्ति.। यजमानस्य सर्वारिष्टशान्तिरस्तु ॥

॥ महाशान्तिस्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र ऋग्वेदगता आपन्निवारणफलका. शान्तिमन्त्रा. पठिताः।

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितोय शान्तिमन्त्रगण.।

No 576 (905/5)

मार्जनमन्त्रा

Mārjana Mantrāh

Substance—Palm-leaf
Size—$13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—3
Lines on a page—7
Letters in a line—62

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect— Not so very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

आयुष्य वर्चस्य रायस्पोषमौद्भिदम् ।
इद हिरण्य वर्चस्क जैत्रायाविशतादिमाम् ॥
उच्चैर्वाजिपृतनाषाट्शतासाहं धनञ्जयम् ।
सर्वास्समग्रा ऋद्धयो हिरण्येऽस्मिन् समाहिता· ॥

उपसहार —

महान्त त्वा महीना सम्राजं चर्षणीना। देवी जनित्र्यजीजनद्भद्रा जनित्र्यजीजनत् ॥

देवस्य त्वा सवितु प्रसवेऽश्विनोर्बाहुभ्या पूष्णो हस्ताभ्या इन्द्रस्येन्द्रियेणाभिषिञ्चामि बलाय श्रियै यशसे अन्नाद्याया [भिषिञ्चामि] भूर्भुवस्स्वः । भद्रं नो अपि वातय मन· ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अलक्ष्म्यादिनिवारणफलकमार्जनकर्मसु एते मन्त्रा विनियुक्ता· ॥

वक्तव्यविशेष —

एते मन्त्रा मुद्रिता दृश्यन्ते ॥

No 577 (1299/31)

मृतसञ्जीविनीसूक्तम्

Mrtasañjīvinī Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—96–97
Lines on a page—6
Letters in a line—60
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—
Not so very correct
Complete or incomplete—
Complete

उपक्रम —

मा प्रगाम पथो वयं मा यज्ञादिन्द्र सोमिनं । माऽन्तस्थुर्नो अरातयः ॥

उपसहार —

अयं मे हस्तो भगवानयं मे भगवत्तरः । अयं मे विश्वभेषजोऽयं शिवाभिमर्शनः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

ऐक्ष्वाकेणासमातिनाम्ना राज्ञा दूरीकृतपूर्वपुरोहितेन पुरोहितान्तरवरणे कृते पूर्वपुरोहितानुष्ठिताभिचारक्रुद्धनूतपुरोधोमारितपूर्वपुरोहितान्यतमपुनरुज्जीवनाय विनियुक्ता एते मन्त्रा अत्र निर्दिष्टा. ॥

वक्तव्यविशेष —

अष्टमाष्टकस्थप्रथमाध्याये एकोनविंशवर्गमारभ्य पञ्चविंशवर्गसमाप्तिपर्यन्तामिद सूक्तमत्र दृश्यते, मुद्रित च ॥

No 578 (1299/34)

रमासूक्तम्

Ramā Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgari
Folios—103
Lines on a page—5
Letters in a line—60

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

रमासूक्तम् ।

निर्वर्तध्वं मानुगातास्मान्त्सषक्त रेवतीः ।
अग्नींषोमा पुनर्वसू अस्मे धारयतं रयिम् ॥

उपसहार —

आनिवर्तन वर्तय निर्निवर्तन वर्तय भूम्याश्व-
तंस्रः प्रदिशस्ताभ्य एना निर्वर्तय ॥
भद्रं नो अपिवातय मनः ॥

॥ ओं शान्तिश्शान्तिश्शान्ति. ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र गोप्रार्थनादिक दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

सप्तमाष्टके सप्तमाध्याये प्रथमवर्गे दृश्यत इदं सूक्तं, मुद्रितं च ॥

No 579 (905/8)

राक्षोघ्नसूक्तम्

Rāksoghna Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—6-8
Lines on a page—7
Letters in a line—62

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

कृणुष्व पाजः प्रसितिं न पृथ्वीं याहि राजेवामंवाँ इभेन । तृष्वीमनुप्रसितिं द्रूणानोऽस्तासि विध्य रक्षसस्तपिष्ठैः ॥

उपसंहार —

अया ते अग्ने समिधा विधेम प्रतिस्तोमꣳ शस्यमानं गृभाय । दहाशसो रक्षसः पाह्यꣳस्मान्द्रुहो निदो मित्रमहो अवद्यात् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अग्नेः सकाशात् रक्षोबाधानिवारणमस्मिन् सूक्ते प्रार्थ्यते ।

वक्तव्याविशेष

राक्षोघ्नसूक्तपञ्चकेषु तृतीयाष्टकस्थचतुर्थाध्यायगतत्रयोविंशचतुर्विंशपञ्चविंशवर्गस्थं कृणुष्वपाज इत्येतत्सूक्त समग्र केवलमस्मिन् कोशे दृश्यते, मुद्रित च ॥

No 580 (1299/13)

राक्षोघ्नसूक्तम्

Rāksoghna Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅝ × 1⅜ inches
Character—Nāgari
Folios—37-41
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

रक्षोघ्न पञ्चकम्। कृणुष्व पाजः प्रकणुष्वपाना ? रक्षोघ्न वामदेवोऽग्निस्त्रिष्टुप्—

कृणुष्व पाजः प्रसितिं न पृथ्वीं याहि राजेवामवाꣳ, इभेन। तृष्वीमनु प्रसितिं द्रूणानोऽस्तासि विध्य रक्षसस्तपिष्ठैः ॥

उपसहार —

यस्त्वा भ्राता पतिर्भूत्वा जारो भूत्वा निपद्यते प्रजां यस्ते जिघांसति तमितो नाशयामसि। यस्त्वा स्वप्नेन नमसा मोहयित्वा निपद्यते। प्रजां यस्ते जिघांसति तमितो नाशयामसि ॥

॥ पञ्चराक्षोघ्न समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

ऋग्वेदगते राघोघ्नसूक्तपञ्चकेऽस्मिन् राक्षसबाधापरिहारादिक अग्न्यादिभ्यः प्रार्थ्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रिते ऋक्सहिताकोशे तृतीयाष्टकस्थचतुर्थाध्यायगतत्रयोविंश-वर्गे, अष्टमाष्टकस्थचतुर्थाध्यायगतपञ्चमवर्गे, अष्टमाष्टकस्थाष्टमाध्यायगतैकविंशवर्गे चेद परिदृश्यते ॥

No 581 (1299/19)

रात्रिसूक्तम्

Rātri Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—54-57
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect— Correct.
Complete or incomplete — Complete

उपक्रम —

रात्रिः कुशिकः सौभरी रात्रिर्वा भारद्वाजी रात्रिस्तव गायत्रं अग्निभयचोरभयसर्पभयभूतप्रेतादिसमस्तभयनिवारणार्थं रात्रिसूक्तमन्त्र-जपं करिष्ये—

रात्री व्यख्यदायती पुरुत्रा देव्याक्षभिः । विश्वा अधिश्रियोऽधित ॥

उपसहार —

बृहत्साम क्षत्रभृद्वृद्धवृष्णि तृष्टुभोज. शुभतमुग्रवीरम् । इन्द्रस्तोमेन पञ्चदशेन मध्यमिद वातेन सगरेण रक्ष ॥

रात्रिसूक्त जपेन्नित्य तत्काल उपपद्यते ॥

॥ रात्रिसूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अग्निसर्पभूतप्रेतादिभयनिवारणार्थ रात्र्याभिमानिनी देवताऽत्र प्रार्थ्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अष्टमाष्टकस्थसप्तमाध्यायगतचतुर्दशपञ्चदशवर्गयोर्दृश्यत इद, मुद्रित च ॥

No 582 (1299/28)

रामपट्टाभिषेकसूक्तानि

Rāmapattābhıseka Sūktānı

Substance—Palm-leaf	Age of Ms —Old
Sıze—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ ınches	Condıtıon of Ms —Good
Character—Nāgarı	Correct or ıncorrect—Not so very correct
Folıos—73-78	
Lınes on a page—6	Complete or ıncomplete—Incomplete
Letters ın a lıne—60	

उपक्रम —

आदौ पञ्चामृतस्नानं । फलोदकस्नान । हिरण्योदकस्नान । रत्नोदकस्नान । पुरुषसूक्तम्—सहस्रशीर्षा पुरुष.—साध्यास्सन्ति देवाः । वर्ग २ ॥ श्रीसूक्त—हिरण्यवर्णा—ऋक् १५ ॥ भूसूक्तम्—स्योना पृथिवि भव—ऋक् १ ॥ बलित्था पर्वताना—वर्ग १ ॥ मेदिनी देवी वसुन्धरा—नारायणि नमोऽस्तु ते। अब्लिङ्गसूक्तम्—आपोहिष्ठा मयोभुवः—ऋक् ९ ॥ वर्ग १ ॥ विष्णुसूक्त—अतो देवा अवन्तु नः—वर्ग १ ॥

उपसहार —

दैत्यो राजा जघान तस्मादेव विदुषे ब्राह्मणायैव त्वकृषे न क्षयो दुंह्येन्नद्राष्ट्रादवपद्येयनेद्वामा ? प्राणो जहदिति जहदिति ॥

प्रतिपाद्यविषय —

रामपट्टाभिषिककाले अभिषेकार्थमुपयुक्ता मन्त्रा तत्र तत्र परिदृष्टा अत्र सगृहीता. ॥

विशेष्यावशेष —

मुद्रिताश्चैते मन्त्रा ॥

No 583 (1299/36)

रुद्रसूक्तम्

Rudra Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{4}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—105-108
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

कद्रुद्रायेति वर्गद्वयस्य अघोरऋषि. कण्वो रुद्रो देवता गायत्रीच्छन्द.—

कद्रुद्राय प्रचेतसे मीढुष्टमाय तव्यसे वोचेम शन्तमं हृदे ॥

उपसहार —

मा नो वधी रुद्र मा परा दा मा ते भूम

उपसहार —

दिव्यं सुपर्णं वायसं बृहन्तमपां गर्भं दर्शतमोषधीनाम् । अभीपतो वृष्टिभिस्तर्पयन्तं सरस्वन्तमवसे जोहवीमि ॥

॥ इति वामनसूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र वाय्वादित्यपरमात्मप्रवर्ग्यहोमोपयुक्तगवाद्या स्वरूपमहिमादिवर्णनपूर्वक स्तूयन्ते ॥

वक्तव्यावशष

मुद्रितायामृक्संहितायां द्वितीयाष्टकस्थतृतीयाध्यायगतचतुर्दशवर्गमारभ्य त्रयोविंशवर्गान्तमिद सूक्त दृश्यते ॥

No 586 (1299/7)

वायुसूक्तम्

Vāyu Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅝ × 1⅞ inches
Character—Nāgarī
Folios—26-27
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

वि हि सोतो. परा हीन्द्र किमयं त्वा यमिम त्व प्रिया तष्टानि मे पञ्च ॥

वि हि सोतोरसृक्षत नेन्द्रं देवममंसत । यत्राम-

दद्दूषाकंपिर्र्य पुष्टेषु मत्संखा विश्वंस्मादिन्द्र उत्तंरः ॥

उपसहार —

पर्शुर्हं नामं मानवी साकं संसूव विंशातिम् ।
भद्रं भंलत्यस्यां अभूद्यस्यां उदरमामंयद्विश्वंस्मादिन्द्र उत्तंरः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

वायुसूक्तमिति नाम्ना अस्मिन् कोशे एते मन्त्रा परिलिखिता । भाष्यपर्यालोचनायामिदमिन्द्रदेवताकमिति ज्ञायते। अत्र चेन्द्राणीन्द्रवृषाकपीना सवादमुखेन इन्द्र स्तूयते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितायामृक्सहिताया अष्टमाष्टकगतचतुर्थाध्याये आदितो वर्गचतुष्टये इद सूक्त परिदृश्यते ॥

No 587 (905/4)

वास्तोष्पत्यादिशान्तिमन्त्रा

Vāstospatyādı Säntımantıās

Substance—Palm-leaf
Sıze—$13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ ınches
Charactei—Nāgaıī
Folıos—1-2
Lınes on a page—7
Letteıs ın a lıne—62

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms — Good
Coırect or ıncoırect—Not so very coırect
Complete oı ıncomplete—Incomplete

उपक्रम —

वास्तोष्पतिश्चतुर्भिश्च कुम्भं स्पृष्ट्वा जपेदथ ।

ब्रह्मंजज्ञानं प्रंथमं पुरस्ताद्विसींमतस्सुरुचौं वेन आंवः। सबुध्न्यां उपमा अंस्य निष्ठास्सतश्च योनिमसंतश्च विवंः ॥

वास्तोंष्पते प्रतिंजानीह्यस्मान् स्वांवेशो अंनमीवो भंवान । यत्त्वेमंहे प्रतितन्नौं जुषस्व शं नों भव द्विपदे शं चतंष्पदे ॥

उपसहार —

इदं द्यांवापृथिवी सत्यमंस्तु पितर्मातर्यदिहोपंब्रुवे वांम् । भूतं देवानांमवमे अवोंभिर्विद्यामेषं वृजनं जीरदांनम् ॥

प्रतिपाद्यविपय —

नूतनगृहप्रवेशकर्मोपयुक्तेऽस्मिन् मन्त्रकदम्बे गृहवास्तुपुरुषभूम्यादिप्रार्थनादिक्रमो दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रिता एते मन्त्रा दृश्यन्ते ॥

No 588 (905/7)

वास्तोष्पत्यादिसूक्तानि

Vāstospatyādı Sūktānı

Substance—Palm-leaf
Sıze—$13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ ınches

Character—Nāgarī
Folıos—8-8

Lines on a page—7
Letters in a line—62
Age of Ms.—Old
Condition of Ms.—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

'वास्तोष्पतिश्चतुर्भिश्च कुंभं स्पृष्ट्वा जपेदथ। ब्रह्मजज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विसीमतस्सुरुचो वे न आव। स बुध्निया उपमा अस्य विष्ठास्सतश्च योनिमसतश्च वि व । वास्तोष्पते प्रति जानीह्यस्मान्त्स्वावेशो अनमीवो भवा न । यत्त्वेमहे प्रति तन्नो जुषस्व शं न एधि द्विपदे शं चतुष्पदे ॥

उपसंहार —

अया ते अग्ने समिधा विधेम प्रति स्तोमꣳ शस्यमानं गृभाय। दहाशसो रक्षसः पाह्यस्मान् द्रुहो-विदो मित्रमहो अवद्यात् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

वास्तोष्पतिसूक्तश्रीसूक्तायुष्यसूक्तशान्तिसूक्तान्तर्गतेषु गृहप्रवेशादिषु शान्तिकर्मसु चोपयुक्तेष्वत्र सङ्गृहीतेषु मन्त्रेषु तत्तत्प्रार्थनपूर्वकशुभाशासनक्रमः प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रिता इमे मन्त्राः ॥

No 589 (1299/12)

विष्णुसूक्तम्
Visnu Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—33–37

Lines on a page—6
Letters in a line—60
Age of Ms —Old
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

विष्णोर्नुकं वीर्याणि प्रवोचं यः पार्थिवानि विममे रजांसि । यो अस्कंभायदुत्तरं सदस्थं विचक्रमाणस्त्रेधोरुगाय ॥

उपसंहार

वषट् ते विष्णवास आकृणोमि तन्मे जुषस्व शिपिविष्टहव्यम् । वर्धन्तु त्वा सुष्टुतयो गिरो मे यूयं पात स्वस्तिभिस्सदा नः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् आदौ परिदृश्यमाने वर्गत्रितये विष्णो स्वरूपमहिमादिकमनुवर्ण्यते । ततो दृश्यमाने एकस्मिन् वर्गे इन्द्राविष्णू स्तूयेते । तत परिदृश्यमाने एकस्मिन् वर्गे विष्णोरेव शक्त्यादिकमभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष --

मुद्रितायामृक्संहितायां द्वितीयाष्टकस्थद्वितीयाध्याये चतुर्विंशवर्गमारभ्य त्रिषु वर्गेषु, पञ्चमाष्टकगतप्रथमाध्याये त्रयोदशवर्गे पञ्चमाष्टकगतषष्ठाध्याये चतुर्विंशवर्गे चेदं सूक्तं दृश्यते ॥

No 590 (1299/5)

वृषभसूक्तम्

Vrsabha Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{3}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgari
Folios—14-15
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

ऋषभं मां समानानां सपत्नानां विषासहिम् । हन्तारं शत्रूणां कृधि विराजं गोपतिं गवाम् ॥

उपसहार —

यद्दो वात ते गृहे३मृतस्य निधिर्हितः । ततो नो देहि जीवसे ॥

प्रतिपाद्यविषय —

कोशेऽस्मिन् दृश्यमाने वर्गचतुष्टये—सपत्नबाधनसामर्थ्यालक्ष्मीनाशनारोग्यसौख्यादिकमिन्द्रवाय्वादिसकाशात्सम्प्रार्थ्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितायामृक्संहितायां अष्टमाष्टकगताष्टमाध्याये चतुर्विंशैकत्रिंशत्रयोदशचतुश्चत्वारिंशवर्गेष्विदं सूक्तं दृश्यते ॥

No 591 (1299/35)

वृषभसूक्तम्

Vrsabha Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—104–105
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

ऋषभं मा समानानां सपत्नानां विषासहिम् ।
हन्तारं शत्रूणां कृधि विराजं गोपतिं गवाम् ॥
अहमस्मि सपत्नहेन्द्र इवारिष्टो अक्षतः ।
अधः सपत्ना मे पदोरिमे सर्वे अभिष्ठिताः ॥

उपसंहार —

योगक्षेमं वं आदायाहं भूयासमुत्तम आ वो मूर्धानमक्रमम् । अधस्पदान्म उद्वदत मण्डूका इवोदकान्मण्डूका उदकादिव ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्रेन्द्रसकाशात् सपत्नबाधनं प्रार्थ्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितायामृक्संहितायां अष्टमाष्टकस्थाष्टमाध्यायगतचतुर्विंशवर्गे इदं सूक्तं दृश्यते। कोशेऽस्मिन् एकवर्गात्मकमिदं सूक्तं दृश्यते। No 590 कोशान्तरे च वर्गत्रितयगतं संगृहीतम् ॥

No 592 (A297)

* वैखानसमन्त्रप्रश्न

Vaikhānasa Mantraprasnah

Substance—Paper
Size—$12\frac{1}{2} \times 7\frac{3}{4}$ inches
Character—Telugu
Folios—169
Lines on a page—19
Letters in a line—19

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief —

The first four Prasnas or chapters in this work contain Vaikhānasa mantras relating to the performance of the purificatory ceremonies during and after the life of a man and the next four Prasnas contain the mantras which are recited at the installation and worshipping ceremonies of the image of Visnu

उपक्रम —

नारायणः पिता यस्य यस्य भार्या सरस्वती ।
भृग्वादिमुनयः पुत्राः तस्मै विख(ख)नसे नमः ॥

इन्द्रोऽहमस्मि यजमानाय देवाः। तं त्वा सत्यं वृणीमहे। उभाभ्यां देव सवितः प्रहरेम वीतये। आपः पादावनेजनीर्द्विषन्तं नाशयन्तु मे। अस्मिन् लोके ब्रह्मवर्चस्यसानि। आपः पुनन्तु पृथिवीं पृथिवी पूता पुनातु मां। पुनन्तु ब्रह्मणस्पतिः ब्रह्म पूता पुनातु माम्। यदुच्छिष्ट-

मभोज्यं यद्वा दुश्चरित मम । सर्व पुनन्तु मामापोऽसता च प्रतिग्रहग्ँ स्वाहा । आदशात्सूदित मधूदितं महोदितम् ॥

उपसहार —

मामात्तगुप्ता सत्वस्य सर्वस्य वितानरूपा स जोजुषन्ती परमां पवित्राम् । सन्तापयन्ती स्वयमप्रवृत्ता सयोजानित्रे वरदाय पित्रे स्वाहा। विष्णु सर्वेषा, यो वा, यस्त्व, वाक., सत्य, स्वय, तपोनिधीनाम्, यत्सारभूत, चत्वारो, यागा, यो वा भूतिर्भूतिरेकादश ॥

॥ अष्टम प्रश्न ॥

॥ वैखानसमन्त्रप्रश्न समाप्त ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्रादितश्चतुर्षु प्रश्नेषु पूर्वोत्तरसस्कारसमवेतार्थस्मारका मन्त्रा . ततश्चतुर्षु प्रश्नेषु विष्णुप्रतिष्ठाराधनाद्युपयुक्ताश्च मन्त्रा आम्नाता ॥

वक्तव्याविशेष —

कोशेऽस्मिन् मध्ये मध्ये ग्रन्थपात प्रदृश्यते । अमुद्रितश्चायम् । शुक्लयजुश्शाखीयगृह्यसूत्र भगवच्छास्त्रैकदेशवैखानसागम चानुरुध्य गृह्यकर्मदेवप्रतिष्ठापूजाद्युपयुक्ता मन्त्रा अत्र संगृह्य निर्दिष्टा दृश्यन्ते ॥

No 593 (1359/2)

वैखानसमन्त्रप्रश्न.

Vaikhānasa Mantra Prasnah

Substance—Palm-leaf
Size—$19\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—58
Lines on a page—10
Letters in a line—62

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

'न आपश्शꣳस्योना भवन्तु । यासा राजा वरुणो याति मध्ये सत्यानृते अवपश्यन् जनानाम् । मधुश्चुतश्शुचयो या पावकास्ता न आपशꣳस्योना भवन्तु' इत्यादि No 592 कोशवत् ॥

उपसंहार —

तन्नो मित्रो वरुणो मामहं तामदितिं सिन्धु पृथिवी उत द्यौ । कया नश्चित्र आभुवदूती सदावृधस्सखा । कया शचिष्ठया वृता । कस्त्वा सत्यो मदानां महिष्ठो मत्सदन्धस । अभीषुण सखीनामविता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 592 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् असमग्रपञ्चमप्रश्नान्तोऽय ग्रन्थ उपलभ्यते ॥

No 594 (2743/1)

शान्तिसूक्तसङ्ग्रह

Sānti Sūkta Sangrahah

Substance —Palm-leaf
Size—$17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Telugu
Folios—5
Lines on a page—7
Letters in a line—64
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

अथ शान्तिकाना सूक्ताना सशैलीकाना मन्त्राणामृक्सङ्ख्यामृषिदेवताच्छन्दासि पुनर्वक्ष्याम पूर्वाचार्यक्रमेणैतत्सर्व पुराऽऽदिष्ट गौतमादिभिराचार्यैर्जपता तु प्रत्यक्षार्थमिदानी तन्मयोच्यते । आ नो भद्रा इति दशर्चस्य सूक्तस्य रहुगणपुत्रो गौतमऋषि॰ विश्वेदेवा॰ देवता ॥

उपसंहार —

शान्ता पृथिवी शिवमन्तरिक्षं द्यौर्नो देव्यभय नो अस्तु। शिवा दिश प्रदिश उद्दिशो न आपो विद्युत परिपान्तु सर्वत । शान्ति शान्तिः शान्ति । सर्वारिष्टशान्तिरस्तु ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र 'आ नो भद्रा' इत्यादीन्यष्टौ सूक्तानि महाशान्तिपारायणे विनियुक्तानि निर्दिष्टानि । तेषु च प्रथमस्य मङ्गलार्थत्वं द्वितीयस्य भयनिवारकत्व तृतीयस्य सुखार्थत्व तुरीयस्य रक्षोबाधानिवारकत्व पञ्चमस्य आयुर्वर्धकत्व षष्ठस्य रोगनिवारकत्व सप्तमाष्टमयो सर्वसमृद्धिफलकत्वमिति प्रत्येक फल निर्दिष्टम् । एतेषा च सूक्तानामत्र ऋषिदेवताच्छन्दासि च कार्तितानि दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

एतानि सूक्तानि ऋक्सहितातस्मगृह्यात्र निर्दिष्टानि मुद्रितानि चोपलभ्यन्ते ॥

No 595 (2743/2)

शान्तिसूक्तसङ्ग्रह (यजुर्वेदीय)

Sāntisūkta Sangrahah

Substance—Palm-leaf
Size—17½ × 1¹ inches
Character—Telugu
Folios—2
Lines on a page—7
Letters in a line—52

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सूर्यस्य उदुत्य चित्र देवाना उद्यन्नद्येति विंशतिवाक्यानि । सोमस्य त्व सोमेति आप्यायस्वेति नवो नव इन्यृक्, सोमो धेनुमिति

चतस्र ऋच । भौमस्य अग्निर्मूर्धेत्यनुवाक । बुधस्य अग्नेर्मन्व इत्यनुवाकः ॥

उपसंहार —

अश्विन्तित्वामनुवाक । ओषधीना या जाता ओषधय इत्यनुवाक । इत्यादिमन्त्रान् पूर्वोक्तानि सूक्तानि च आहोमसमाप्ति जपेताम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र नवग्रहजपशान्तिहोमादिषु तुलापुरुषदानादिषु चोपयुक्तानां याजुषमन्त्राणा प्रतीकादिक दर्शितम् ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रिता एते मन्त्रा दृश्यन्ते ।

No 596 (1344)

श्रीरुद्रप्रश्नभाष्यम्

Sri Rudraprasna Bhāsyam

Author—Bhattabhāskaramisra
Substance—Palm-leaf
Size—15 × 1½ inches
Character—Telugu
Folios—26-106
Lines on a page—6
Letters in a line —56
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

अत परमग्निकाण्डमेव व्याख्येयम् । तत्र चरमायामिष्टकायां जुहोति शतरुद्रीय जुहोति नमस्ते रुद्र मन्यव इति । रुद्रो वा एष यदग्नि , स एतर्हि जात इत्यादि ब्राह्मणम् । रुद्रो वा एष यदग्निस्तस्यैते तनु वा इत्यादि च ॥

उपसंहार —

एव सिद्धस्यामावास्यायां स्वाग्नौ कपिलाज्येनाष्टसहस्र जहुयात् । अथर्वशिर प्रयुक्तविधानेनाराधन कुर्यात् । तत कृत्या रक्ताङ्गी रक्तमूर्धजा रक्तनयनोत्पद्यते । पूर्वमेवाजारुधिरपूर्णांश्चतुर कुम्भान्निधाय तर्पयेत् । अन्यथा स्वात्मान नाशयेत् । तया चाभिमत सर्व साधयेत् । अनेन मन्त्रेणाज्येनायुन जुहुयात् । कालज्ञानमुत्पद्यते । कापिलेन पयसाऽष्टशत जुहुयात् । जातिस्मरो भवेत् । ध्यान पूर्ववत् ॥

इति भट्टभास्करविरचिते यजुर्वेदभाष्ये अग्निकाण्डे पञ्चमप्रपाठके ज्ञानयज्ञाख्ये श्रीरुद्रप्रश्ने एकादशोऽनुवाकस्समाप्तः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

तैत्तिरीयसहितातुरीयकाण्डगतेऽस्मिन् एकादशानुवाकीपरिमिते रुद्रप्रश्ने-प्रथमानुवाकेन रुद्रक्रोधशमन द्वितीयादिभिरष्टभिरनुवाकैस्तदीयाना सहृत्युपकरणाना नमस्कृतिपूर्वक प्रसादन दशमैकादशाभ्यामभययाचनमित्येतत्सर्वमभिधीयते । तस्यास्य रुद्रप्रश्नस्य पातकनिवृत्त्यभीप्सितादिफलकत्वप्रदर्शनपूर्वक होमजपपारायणादौ विनियोग प्रदर्श्य तत्तन्मन्त्रार्था सम्यगस्मिन् भाष्ये सायणीयभाष्यतो विस्तरेणाभिहिता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

एतद्भाष्यप्रणेता भट्टभास्करमिश्र· सायणाचार्यात्प्राचीन एवेति विभाव्यते । अत एव माधवीयाया धातुवृत्तौ षूद्धात्वर्थनिरूपणावसरे तैत्तिरीयसंहितापञ्चमकाण्डीयद्वितीयप्रश्नगतद्वादशानुवाकीयभट्टभास्क - रीयभाष्यग्रन्थोऽनूदितो दृश्यते । ततश्च मुद्रितेऽस्मिन् रुद्रभाष्योपोपोद्घाते 'तथाऽपि भट्टभास्करोऽय माधवाचार्यान्न प्राचीन इति तु निश्चितमेव, इति लेखने प्रमाण परिचिन्तनीयमिति प्रतिभाति ॥ इतोऽधिक No 110 तमकोशे द्रष्टव्यम् ॥

No 597 (573/1)

श्रीरुद्रप्रश्नभाष्यम्

Sri Rudraprasnabhāsyam

Author—Bhattabhāskara-misra
Substance—Palm-leaf
Size—$17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Telugu
Folios—2-47
Lines on a page—8
Letters in a line—68

Age of Ms —Old
Condition of Ms —The leaves are broken at one end
Correct or incorrect—Appears to be Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

. . शतं रुद्रा देवता अस्येति शतरुद्रीयम् । अनया रुद्रोपनिषदा ब्रह्मविद्या प्रतिपाद्यते । ब्रह्मणश्च त्रीणि रूपाणि सन्ति । एकं कार्यरूपम् । इतरत्पुरुषाख्यम् ॥

उपसहार —

कापिलेन पयसाऽयुतं जुहुयात् । जातिस्मरो जायते । उवाच—

श्रुतं रुद्रप्रभावेण सर्वमेव यथातथम् ।
एकादशैकादशगोदानमुक्तं त्वयाऽनघ ।
पञ्चगोकर्णिकं दानं शम्भुदानं तथैव च ।
सार्वभौमकरं भौमं कनकस्क . येत् ।
अनेनाज्येनाक्ताऽयुतं जुहुयात् [त]र्पणं तथा ।
शिखास्फुटितसंस्कारं मण्डनिर्माणदानकम् ।
रुद्रैका सोमवासुकिसंश्रिता ।
जातिस्मरक्रिया पुण्या कुलदानं तथैव च ।
राज्ञामभ्यर्चयेत्कुल्यं सर्वमुक्तविशेषतः ।

भूयोऽपि रुद्रमन्त्रेण वदस्व भवनाशनम् ।
अपमृत्युहरं कर्म राज्ञामेव विशेषत. ।
सोपदेशं तथैव च ।
सर्वमेतेनैव साध्यमिति ॥

इति सायणाचार्यविरचिते माधवीये वेदार्थप्रकाशे यजुस्संहितायां चतुर्थकाण्डे पञ्चमप्रपाठके एकादशोऽनुवाकः ॥

॥ समाप्तश्च पञ्चमप्रपाठक ॥

प्रतिपाद्यावषय

No 596 कोशवत्.

वक्तव्यविंशाष

अत्र यद्यपि तत्तदनुवाकसमाप्तौ प्रशास्तिपङ्क्त्यां सायणीयप्रणीतमिदं भाष्यमिति लिखितं दृश्यते । तथापि मुद्रिततैत्तिरीयसंहितातुरीयकाण्डगतसायणीयरुद्रप्रश्नभाष्ये पृथङ्मुद्रितरुद्रप्रश्नसायणीयभाष्येऽप्येतादृशानुपूर्व्यदर्शनात् मुद्रितलिखितभट्टभास्करीयरुद्रप्रश्नभाष्यकोशान्तरपारिदृश्यमानानुपूर्वीसाम्याच्चेदं भट्टभास्करमिश्रप्रणीतमेवेति ज्ञायते ॥

No 598 (C 255)

श्रीरुद्रप्रश्नभाष्यम्

Srī Rudraprasnabhāsyam

Author—Bhattabhāskaramısra
Substance--Paper
Sıze—8½ × 4 ınches
Character—Nāgarī
Folıos—6
Lınes on a page—10
Letters ın a lıne—22
Age of Ms —Ancıent
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Not so very ıncorrect
Complete or ıncomplete—Incomplete

उपक्रम —

हरि॰ ओम्—

अविकाराय शुद्धाय निर्मलज्ञानमूर्तये ।
सच्चिदानन्दरूपाय मूर्तये ब्रह्मणे नमः ॥
मातामहमहाशैलं महस्तदपितामहम् ।
कारण जगता वन्दे कण्ठादुपरि वारणम् ॥

हरि॰ ओम्—

अत॰ परमग्निकाण्डत्वे अग्न्यधार्येया (काण्डमेव व्याख्येयम्) । तत्र चरमायामिष्टकाया शतरुद्रीयं जुहोति नमस्ते रुद्र मन्यव इति । रुद्रो वा एष यदग्निः स एतर्हि जात इत्यादि ब्राह्मणम् ॥

उपसहार —

केचिदाहुः—प्रथमेनानुवाकेन क्रुद्ध देवं प्रसाद्य ततोऽष्टभिरनुवाकैः कर्मो(किम)धिष्ठामनधिष्ठाय देवस्तिष्ठतीत्यजानन् सर्वे चराचरं तदधि ष्ठानशङ्कया नमस्कृत्यान्त्याभ्यामभयं याचत इति । देवो हि किंचिदधिष्ठाय निग्रहानुग्रहौ जगत॰ करोतीति यक्षरूपेणाविर्भूय

प्रतिपाद्यविषय —

No 596 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् दृश्यमानभाष्ये उपोद्घातग्रन्थभागमात्रं दृश्यते ॥

No. 599 (C 496/4)

* श्रीरुद्रप्रश्नभाष्यम्.

Srī Rudraprasnabhāsyam

Author—Vidyāranya
Substance—Paper
Size—$12\frac{1}{4} \times 7\frac{3}{8}$ inches
Character—Telugu
Folios—20
Lines on a page—49.

Letters in a line—26

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This commentary on Rudraprasna vividly points out the Rudramantras that are to be recited while performing the Rudra Nyāsa, Japa and Homa in addition to explaining the meaning of those mantras This Rudraprasnabhāsya is found briefly quoted with the author's name in a legal treatise, called, Karmavipāka Mahārnava by the king Māndhāta , but while differing from the Rudrabhāsya of Sāyana, this closely follows the method of Rudrabhāsya of Bhattabhāskara

उपक्रम —

यश्च सागरपर्यन्तां सशैलवनकाननाम् ।
सर्वरत्नगुणोपेतां सवृक्षजलशोभिताम् ॥
सर्वर्तुगुणसम्पन्नां ब्राह्मणे वेदपारगे ।
दद्यात्काञ्चनसंयुक्तां भूमिमोषधिसयुताम् ॥
तस्माद्प्यधिकं पुण्यं सकृद्रुद्रजपाद्भवेत् ।
ममभावं परित्यज्य यश्च रुद्रान् जपेत्सदा ॥
अनेनैव तु देहेन रुद्रस्संजायते ध्रुवम् ।
जपेनानेन विप्रेन्द्र नृपाश्चान्ये द्विजातयः ॥
हित्वैव सकलं पापं गताश्शिवपुरं पुरा ।
नमकं चमकं चैव पुरुषसूक्तं तथैव च ॥
नित्य त्रयं प्रयुञ्जानो ब्रह्मभूयाय कल्पते ।
यद्वा रुद्रान् जपेन्नित्यं प्रथमोत्तमसंज्ञकान् ॥
आपस्तम्बस्य वचनात् स मुक्तो नात्र संशयः ।
नमकं चमकं चैव जपन्तं पुरुषं सदा ॥
प्रविशेत्स महादेवो गृहं गृहपतिर्यथा ।

भस्मदिग्धशरीरस्तु भस्मशायी जितेन्द्रिय. ।
सततं रुद्रजापी च परा मुक्तिमवाप्नुयात् ॥

उपसहार —

अत्रापर. प्रयोगस्तु दर्शे स्वाग्नौ हुतिर्भवेत् ।
द्रव्य तु कापिल सर्पि सङ्ख्या त्वष्टसहस्रकम् ॥
अथर्वशिरसि प्रोक्तविधानेनार्चन भवेत् ।
तत उत्पद्यते कृत्या रक्ताङ्गी रक्तमूर्धजा ॥
रक्तनेत्रा तया सर्व साधयेत्स्वात्मसम्मतम् ।
कर्मणोऽस्य समारम्भ अजारुधिरपूरितान् ॥
अथ यत्कलशास्तत्र स्थापयित्वाऽतिसशय ।
तर्पयेदन्यथा नूनं नाशयेन्नैव संशय. ॥
भवेद्यस्सकलाज्ञानकामनाशोऽयुताहुती. ।
जुहुयात्सर्पिषा वह्नौ कलाज्ञानं ततोभवेत् ॥
जातिस्मरणकामस्तु जुहुयाद्युताहुती. ।
पयसा कापिलेनैव कामाज्जातिस्मरो भवेत् ॥

ध्यानप्रकारस्तु सहस्राणि सहस्रश इत्यत्रोक्तो ज्ञेय. । ध्यानम्—

वृषाधिरूढ देवेश सर्वलोकैककारणम् ।
ध्यायेद्ब्रह्मादिभिस्तुत्य पार्वतीसहितं शिवम् ॥

जपमात्रेण सर्वसिद्धिर्भवति । त्रिषवणस्नायी जपित्वा पञ्चपातकात्पूतो भवति । इति नमकेषु नमो रुद्रेभ्य इत्यस्य प्रयोग ॥

इति विद्यारण्यविरचिते यजुर्वेदभाष्ये नमके एकादशोऽनुवाकः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र विस्तरेण प्रत्यनुवाक न्यासजपहोमादिप्रयोगप्रदर्शनपुरस्सर श्रीरुद्रप्रश्नस्य एकादशानुवाकात्मकस्य श्रीरुद्रकोपशामनतन्नमस्कृति-प्रार्थनादिपरस्य विवरण दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कर्मविपाकमहार्णवे सगृहीतं मुद्रितसायणीयरुद्रभाष्याद्विलक्षणं भट्टभास्करीयभाष्यानुरोधि चेद भाष्यं दृश्यते । अमुद्रित चेदम् ॥

No. 600 (2283/1)

श्रीरुद्रप्रश्नभाष्यम्

Srī Rudraprasnabhāsyam

Author—Sayanācārya
Substance—Palm-leaf
Size—16 × 1½ inches
Character—Grantha
Folios—17
Lines on a page—9
Letters in a line—68
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

यस्य निःश्वसित वेदा यो वेदेभ्योऽखिलं जगत् ।
निर्ममे तमह वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
इष्टकाचितयस्सर्वाश्चतुर्थे हि समापिता· ।
रुद्राध्याये पञ्चमे तु चित्यग्नौ होम उच्यते ॥
कर्मप्रकरणे पाठात्कर्माङ्गत्वमपीष्यते ।
ज्ञानहेतुत्वमप्यस्य तथोपनिषदीरितम् ॥
किंजप्येनामृतत्वं नो ब्रूहीत्युक्तो मुनिर्जगौ ।
शतरुद्रीयकेणेति जाबाला आमनन्ति तत् ॥
स्मृत्यागमपुराणेषु रुद्राध्यायप्रशासनम् ।
बह्वस्ति तद्विस्तरेण रुद्रकल्पेऽभिधास्यते ॥
इह कर्माङ्गता याद्दग्वर्णिता ब्राह्मणेन ताम् ।
बोद्धुं शब्दार्थमात्रस्य विवृति· क्रियते स्फुटा ॥

कल्पः—शतरुद्रीयं जुहोति जर्तिलयवाग्वा वा गवीधुकयवाग्वा वा जर्तिलैर्गवीधुकसक्तुभिः । जर्तिलाः आरण्यकतिलाः ॥

उपसहार —

ईद्दशैरञ्जलिविशेषैस्तेभ्यो रुद्रेभ्यो नमोऽस्तु । ते च रुद्रा नोऽस्मान् मृडयन्तु सुखयन्तु । ते वय नमस्कृतरुद्रास्सन्तो य वैरिणं तूष्णीमवस्थित-

मपि द्विष्म., यश्च वैरी नोऽस्मान् तूष्णीमवस्थितानपि द्वेष्टि तमुभयविधं वैरिणं हे रुद्रा वो युष्माकं जम्भे विदारितास्ये दधामि स्थापयामि। तमिममेकादशानुवाकात्मक रुद्राध्यायं विनियुङ्क्ते—रुद्रो वा एष यदग्नि-रित्यादि ॥

प्रतिपाद्यविषय —

एकादशानुवाकात्मकोऽस्य रुद्राध्यायः। तत्र प्रथमे रुद्रस्य क्रोधशमनं, द्वितीयादिषु तन्नमस्कारप्रार्थनादयश्च प्रतिपाद्यन्ते। एतज्जपहोमपारायणादिभि· साधकस्य पातकादिनिवृत्तिमहाफलप्राप्तयादिप्रतिपादनपूर्वक तत्तन्मन्त्रार्थो भाष्येऽस्मिन्नुपवर्ण्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितमिद भाष्यम्। मुद्रितकोशे एतदपेक्षयाऽन्ते किंचिदधिको ग्रन्थभाग उपलभ्यते। एतद्भाष्यप्रणेता सायणाचार्य एतद्भाष्यान्तरप्रणेतृभट्टभास्करमिश्रादर्वाचीन इति No 596 कोशे प्रतिपादितं द्रष्टव्यम् ॥

No 601 (1796/2).

श्रीरुद्रप्रश्नभाष्यम्

Srī Rudraprasnabhāsyam

Author—Sāyanācārya
Substance—Palm-leaf
Sıze—$19\frac{1}{4} \times 1\frac{7}{8}$ ınches
Character—Nāgarī
Folıos—60-67
Lınes on a page—11
Letters ın a lıne—110
Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

ओं, शौनकः—

"अज्ञानेन यत्कृत पाप ब्रह्महत्यादिभिर्नृभिः।
तस्य पापस्य मोक्षार्थ रुद्रैकादशिनीं जपेत् ॥

एकादशगुणान्वाऽपि रुद्रानावृत्य (वर्त्य) धर्मवित् ।
महापापैरपि स्पृष्टो मुच्यते नात्र संशयः ॥
वेदमेकगुणं जप्त्वा तदह्ना चैव शुध्यति ।
रुद्रैकादशिनीं जप्त्वा तत्क्षणेनैव शुध्यति ॥
होतॄन् रुद्रान् सकृज्जप्त्वा मुच्यते सर्वकिल्बिषैः ।
यश्च रुद्रान् जपेन्नित्यं ध्यायमानो महेश्वरम् ॥
यश्च सागरपर्यन्तां सशैलवनकाननाम् ।
सर्वकर्मगुणोपेता सवृक्षफलशोभिताम् ॥
सर्वा तु गुणसम्पन्ना ब्राह्मणे वेदपारगे ।
दद्यात्काञ्चनसंयुक्तां भूमिमोषधिसयुताम् ।
तस्मादप्यधिकं पुण्यं सकृद्रुद्रजपाद्भवेत्" ॥

इत्याद्याः शौनकीयरुद्रजपविषयकश्लोकाः संगृहीताः । ततः सर्व No 600 कोशवत्.

उपसहार —

No 600 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 600 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 600 कोशवत

No 602 (110/1)

श्रीरुद्रप्रश्नभाष्यम्.

Rrī Sudraprasnabhāsyam

Author—Sāyanācārya
Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Nāgarī
Folios—23
Lines on a page—7.

Letters in a line—52

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Not so very incorrect

Complete or incomplete—Almost complete

उपक्रम —

No 601 कोशवत्

उपसहार —

No 601 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 601 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 601 कोशवत्.

No 603 (110/2)

श्रीरुद्रप्रश्नभाष्यम्

Srī Rudraprasnabhāsyam

Author—Sāyana

Substance—Palm-leaf

Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{8}$ inches

Character—Nāgarī

Folios—20

Lines on a page—7

Letters in a line—56

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Not so very correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 601 कोशवत्.

उपसहार —

No 601 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 601 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष

No 601 कोशवत्.

No 604 (1817)

* श्रीरुद्रप्रश्नभाष्यम्.

Srī Rudraprasnabhāsyam

Author—Venkatanātha
Substance—Palm-leaf
Size—19 × 1⅝ inches
Character—Telugu
Folios—34
Lines on a page—9
Letters in a line—70
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good, but some folios are worm-eaten
Correct or incorrect—Correct
Complete or incompletet—Incomplete

Subject in brief —

This commentary beautifully explains the meaning of such of the mantras of the Rudrādhyāya as are uttered while performing the Vedic rites of Śāntika, Paustika, Kāmya and Ābhicārika, besides pointing out the Adhikārin, the method and the fruits of performing the above rites

उपक्रम —

इत्थं श्रीरुद्रस्य सकलपापनिवर्तकत्वेन सर्वोपासनफलप्रदत्वेन सकृज्जपादेव ज्ञानप्रदत्वेन च कर्मोपासनादि उपासनं ज्ञानकाण्डात्मक-मेव सकलमेव तत्त्वम्। तत्र च श्रुतिस्मृतीतिहासपुराणानि तत्तात्पर्य-तत्प्रयासविधिश्चेत्येतत्सर्व निरूपितम् । इदानीं श्रीरुद्रोपनिषदमर्थतो

व्याख्यास्याम. । अत्र हि एकादशानुवाका —तत्राद्ये भगवत प्रसादनम् । द्वितीयादिष्वष्टसु सर्वेश्वरत्वसर्वात्मकत्वसर्वान्तर्यामिरूपेण भगवन्तु(तो) नमस्कारः, ततो दशमे भगवतः प्रार्थना, एकादशे भगवदंशरुद्रसङ्घप्रार्थनेत्येकादशानुवाकात्मकश्रीरुद्राध्यायार्थः ॥

तत्र तावन्निजपापकुपितमीश्वर प्रसादयितु नमस्करोति—नमस्ते रुद्रेति । हे रुद्र प्रणतदु.खद्रावक ते तव मन्यवे क्रोधाय नमोऽस्तु । न च निरस्तसमस्तदोषे निखिलकल्याणसमुद्रे च भगवति कथं क्रोधप्रसक्तिरिति वाच्यम् । दुष्टनिग्रहशिष्टानुग्रहस्वभावे निग्राह्यविषयक्रोधस्यालङ्कारत्वेनादोषत्वात् ॥

उपसहार —

अत्र नमो रुद्रेभ्य इत्यादि समामयन्त यजुस्त्रयमेको मन्त्र । अस्य देवलऋषि. श्रीरुद्रो देवता। ध्यान तु सहस्राणि सहस्रश इत्यत्रोक्तमेव ग्राह्यम् । अन्नसमृद्धिप्रदोऽय मन्त्र । पुरश्चरणप्रकार. कृत्योत्पादनजातिस्मरत्वादिफलभेदाश्च रुद्रकल्पार्णवादिषु प्रपञ्चिता द्रष्टव्या ॥

इति श्रीमत्परमहसपरिव्राजकसार्वभौमश्रीमदद्वैतविद्याप्रतिष्ठाभिनवशङ्कराचार्यसर्वतन्त्रश्रीरामब्रह्मानन्दभगवत्पूज्यपादानन्दशिष्येण श्रीवेङ्कटानाथेन विरचिते यजुर्वेदोपनिषद्भाष्ये श्रीरुद्रोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

शान्तिकपौष्टिकादिषु काम्येष्वाभिचारिकेषु च कर्मसु तत्तदधिकारिभेदन जपाभिषेकहोमेषु च विनियुक्तानां रुद्राध्यायान्तर्गतानां मन्त्राणां प्रतिमन्त्रं तत्तत्कर्मविधिफलनिरूपणपुरस्सरमर्थ. सम्यगत्र प्रदर्शित ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितोऽयं कोशः ॥

No. 605 (2669).

*श्रीरुद्रप्रश्नभाष्यं रुद्रामृततरङ्गिण्याख्यम्

Srī Rndraprasnabhāsyam, styled Rudrāmrtatarangını

ıthor—Subrahmanya	Sıze—18 × 1¼ ınches
Substance—Palm-leaf	Character—Āndhra

Folios—39

Lines on a page—6

Letters in a line—70

Age of Ms —Not very old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—
Appears to be correct.

Complete or incomplete—
Complete

Subject in brief —

This is again a commentary in a versified form, on Srī Rudraprasna It is written by one Subrahmanya who describes himself as the son of Sāvitrī and Annaya, the brother of Nārāyanāvadhānin, and the desciple of Venkatasūrī He further writes that he composed this work in the Paingala Year of the Kali Age 4898

उपक्रम —

वेणीनूपुरकङ्कणाञ्जनलसद्धामाङ्ककत्वात्पुमान्
इत्याख्यातुमशक्ततां श्रुतिरगाद्यद्वस्तु नारीति च ।
भूतिश्मश्रुभुजङ्गभूषिततया ब्रह्मादिदेवोद्भवे हेतुत्वाच्च
नपुंसकं तदमलं श्रेयो विधत्तां मम ॥ १ ॥

कृत्वाऽलंकरणं मनोहरतरं प्रस्थापिताया गृहं
हेलालोकनकौतुकाळिनिकरे द्वारि स्थिते सघश. ।
रत्यालोलुपशङ्करेऽथ करटीवक्षोजचञ्चत्करे
पार्वत्या नवसंगमेऽक्षियुगल पारिप्लवं पातु न. ॥ २ ॥

व्याकोचन्नवनीलनीरजनिभश्रीचञ्चलामण्डितो
नित्यं तापसचातकावलिकृताह्लादः कृपाजीवनः ।
नानाम्नायधराधरेष्वपि चरन् वैकुण्ठनामाऽम्बुद.
श्रीमच्छेषधराधरेन्द्रशिखरे जेजीयते सन्ततम् ॥ ३ ॥

उन्मीलन्मधुमासवासरलसन्माकन्दगुच्छोच्चल-
द्धारापातमरन्दमञ्जुलतरा विद्वन्मनोह्लादिनी ।
व्याकोचन्नवमल्लिकापरिमलाहंकारसर्वंकषा
श्रीमच्छैलसुताकटाक्षसुधया मद्वाग्झरी जृम्भताम् ॥ ४ ॥

श्रीरुद्रोपनिषत्कभाष्यसरणिं छन्दोमयीं कल्पितुं
मातस्त्वा प्रणमामि भारति शिशोः स्वल्पाऽपि वाणी मम ।
पीयूषोद्गमकालमन्दरशिलासंघर्षजाग्रत्पयः-
पारावारतरङ्गपङ्क्तिसदृशी भूयात्प्रसादास्तव ॥ ५ ॥

यत्सारभूतं तदुपासितव्यमितिश्रुते प्राक्तनटिप्पणीषु ।
मुख्यार्थमादाय करोम्यनेकरत्नेषु मुक्ताभिरिवाक्षमालाम् ॥ ६ ॥

भट्टभास्करमालोक्य विद्यारण्यमधीत्य च ।
आलोड्य रुद्रकल्पाब्धिमवेक्ष्यान्याश्च टिप्पणीः ॥ ७ ॥

बुधानां परितोषार्थं रुद्रामृततरङ्गिणीम् ।
श्रीरुद्रोपनिषद्व्याख्यां छन्दोरूपां मनोरमाम् ॥ ८ ॥

निन्दन्त्वद्य सहस्रशः कुमतयो नो सन्ति किं पण्डिताः
सारज्ञाः करुणालवालहृदयास्सन्तः क्षमामण्डले ।
संगृह्णन्तु दयां निधाय मयि ते स्वल्पामपीमां कृतिं
यच्छृण्वन्ति च शारिकाशुकपिकव्याहारमप्याविलम् ॥ ९ ॥

ओम् ॥ श्रुतिस्मृतिपुराणानां श्रीरुद्रोपनिषत्सताम् ।
मता सर्वोत्तमत्वेन पठताममृतप्रदा ॥ १० ॥

उपसंहार —

ये रुद्रा दिवि वर्तन्ते येषां वर्षं शरा मताः ।
वृष्ट्यनावृष्टिरूपेण ये पापान् घ्नन्ति सर्वदा ॥
शेषं पूर्ववदेव स्यात्सर्वमासीन्मनोहरम् ।
एतद्यजुस्त्रयं सर्वमेको मन्त्र इतीरितः ॥
ऋषिर्देवल इत्युक्तः श्रीरुद्रो देवता मतः ।
ध्यानश्लोकादिकं सर्वं पूर्ववत्परिकीर्तितम् ॥
अन्नवृद्धिप्रदो मन्त्रो जातिसंस्मृतिदायकः ।
पुनश्चर्याविधिश्चेत्तु रुद्रकल्पार्णवेऽस्ति हि ॥
रुद्रामृततरङ्गिण्यां सुब्रह्मण्यस्य सत्कृतौ ।
एकादशस्तरङ्गोऽयमभवद्बुधहर्षदः ॥

सावित्री जननी यस्य गायत्रीसदृशी भुवि ।
जनकोऽन्नयसूरिः स्याद्ब्रह्मज्ञानवतां वरः ॥
नारायणावधानीति पूर्वजो वेदवित्तमः ।
लक्ष्मीपतिर्मातुलस्स्यात्तर्कवेदान्तवारिधिः ॥

श्रौते शास्त्रचतुष्टये वितरणे वाक्चातुरीकल्पने
भक्तौ चन्द्रकलावतंसचरणे स्वीयान्वयात्तं भुवि ।
व्यातन्वन् प्रवराक्षतत्वमनिशं नंजुण्डनामा बुधो
भावो यस्य विराजते कविकुलालंकारचूडामणि. ॥

यस्यां ब्रह्मपुरन्ध्रिकापदललन्मञ्जीरशिञ्जायितो
विद्वन्मण्डलवाग्झरीकलकलः क्रीडाशुका शारिका. ।
चम्पूनाटकचित्रबन्धरचनापाण्डित्यपारं गताः
सेयं यस्य धरासुधाशनपुरी बालापुरी जन्मभूः ॥

सोऽयं पान्यकुलाग्रयवेंकटसुधीशिष्याग्रगण्य. कृती
सुब्रह्मण्य इति प्रथामुपगतो बाडालवंशोद्भवः ।
श्रीमन्नन्दिगिरीशदारविलसन्नेत्राञ्चलोद्वीक्षिको-
न्मीलन्नीलसरोजपुञ्जविलसद्दामावलीभूषितः ॥

नागाङ्कद्विपसिन्धुभि. परिमिते वर्षे कलौ
पैङ्गले नाकाभ्यांगमिते च मासि शुभदे माघे दशम्यां तिथौ ।
वेदेषुद्विपसंख्यया सुविलसत्पद्यावलीमञ्जुलां
श्रीरुद्रोपनिषत्कभाष्यसरणिं छन्दोमयीं व्यातनोत् ॥

इमा मम कृतिं नवां सरसवाक्सुधामाधुरीं
प्रसन्नहृदया बुधाः प्रकटयन्ति ये घा भुवि ।
तदीयपदपङ्कजं गिरिवरात्मजापादुका-
प्रसादकुसुमाळिवच्छिरसि सन्ततं न्यस्यते ॥

॥ रुद्रामृततरङ्गिणी सम्पूर्णा ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पातकपरिहरणाभीप्सितावाप्त्यादिफलककर्मसु विनियुक्तस्य श्रीरुद्रमन्युप्रसादनपूर्वकं तन्नमस्कृतिप्रार्थनाद्यभिधायिनः तैत्तिरीयसंहितातुरीयकाण्डीयपञ्चमप्रश्नस्य एकादशानुवाकात्मकस्य श्रीरुद्रप्रश्नस्य विवरणरूपेऽस्मिन् भाष्ये भट्टभास्करविद्यारण्यवेंकटनाथभाष्याद्यनुरोधेन श्लोकरूपेण तत्तन्मन्त्रार्थाः प्रतिपाद्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष

सावित्र्यन्वयसूरिसूनुः नारायणावधानिनोऽनुजो लक्ष्मीपतेर्भागिनेयः नंजुडसूरेः स्यालः पान्यकुलजवेंकटसूरेः शिष्यः बाडालवंशोद्भूतो बालापुरीवास्ययं सुब्रह्मण्यसूरिः 4898 तमे कलिवत्सरे 854 श्लोकैरेतद्भाष्यं प्राणैषीदिति एतद्भाष्यान्तपरिदृश्यमानैः पद्यैरवसीयते ॥

तथाऽन्ते—भरणीतारयुक्ते च प्रथम्याम्? बुधवासरे ।
तिरुमलाख्याग्रहारे कृष्णार्याख्येन वासिना ।
सन्निधौ रङ्गनाथस्य कैंकर्यनिरतेन च ।
रुद्रामृततरङ्गिणी नामा? ग्रन्थोऽय लिखितो मया ॥

इति लेखकेन एतद्ग्रन्थलेखनकालो निर्दिष्टो दृश्यते ॥

No 606 (2349/2)

श्रीसूक्तम्

Sri Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—11⅜ × 1⅛ inches
Character—Grantha
Folios—6-9
Lines on a page—7
Letters in a line—42

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—
Appers to be Correct
Complete or incomplete—
Complete

उपक्रम —

हिरण्यवर्णां हरिणीं सुवर्णरजतस्रजाम् ।
चन्द्रां हिरण्मयीं लक्ष्मीं जातवेदो ममावह ॥
तां म आवह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम् ।
यस्यां हिरण्यं विन्देयं गामश्वं पुरुषानहम् ॥

उपसंहार —

तां म आवह जातवेदो लक्ष्मीमनपगामिनीम् ।
यस्यां प्रभूतं हिरण्यं गावो दास्योऽश्वान् विन्देयं पुरुषानहम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पञ्चदशर्चात्मकेऽस्मिन् श्रीसूक्ते अलक्ष्म्यपनोदनसंपदुपगमलक्ष्म्यनुग्रहादिफलक· श्रीदेवीप्रार्थनादिप्रकारः श्रीस्वरूपशक्तिमाहात्म्यादिप्रकाशनपूर्वकं प्रपञ्च्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितमिदं सूक्तम् । एतत्कोशान्ते श्रीसूक्तजपहोमादिविधिरपि शौनकाद्युक्तस्संगृहीतो दृश्यते ॥

No 607 (1299/9)

श्रीसूक्तम्

Srī Sūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—29-31
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

अस्य श्रीश्रीसूक्तमहामन्त्रस्य महालक्ष्मी ऋषि॰ परेषा चतुर्दशमन्त्राणा आनन्दकर्दम[1]चिक्लीतेन्दिरा ऋषय ॥

उपसहार —

No 606 **कोशवत्**

प्रतिपाद्यविषय —

No 606 **कोशवत्**

प्रतिपाद्यविषय —

प्राय No 606 **कोशवत् । क्वचित्क्वचित्तु पाठवैलक्षण्यं ग्रन्थन्यूनाधिक्य च दृश्यते ॥**

No 608 (B 660)

श्रीसूक्तभाष्यम्

Srī Sūktabhāsyam

Author—Vidyāranya
Substance—Paper
Size—$7\frac{3}{8} \times 3\frac{3}{4}$ inches
Character—Nāgari
Folios—6
Lines on a page- 10

Letters in a line—30
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Almost complete

उपक्रम —

हिरण्यवर्णा—म आवह ॥ हे जातवेद अग्ने त्व हिरण्यवर्णा हिरण्यस्य स्वर्णस्य वर्ण कान्ति॰ तद्वद्वर्णो यस्यास्ता हरिणी हरितवर्णा हरिणीरूपधरा वा । श्रीर्धृत्वा हरिणीरूपमरण्ये सञ्चरतीति (सचचारहेति) पुराणवचनात् । सुवर्णरजतस्रजा सुवर्णस्य पुष्पाणि रजतस्य रज-

1 ‘ चिक्लीता इन्दिरासुता ऋषय ’ इति भाव्यमिति भाति

तानि तेषां स्रजा माला यस्यास्ताम्। स्रक्साहचर्यात्पुष्पाणामित्येवमवगम्यते ॥

उपसहार —

यष्टिकरा वेत्रहस्तामित्यर्थः [टि] लोपश्छान्दसः। तद्वर्ती दण्डकारिणीम्। यष्टिं दण्डरूपा वा। सुवर्णा शोभनवर्णाम्। हेममालिनी हेमविकृतमणीशृङ्खलादिरूपावती (मालावती) सूर्या सूर्यवत्प्रकाशमानां स (त) द्रूपा वा। स्थितमन्यत्। ता म —— नहम् ॥ इति द्वितीयया चि (व्या)ख्यातम्। प्रभूत भूयिष्ठ गाव गा, दास्य परिचारिका। उभयत्र शसर्थे योजिनीया (जस्, इया)न्विशेषः। अस्य सूक्तस्य स्वरनियमो वैयाकरणवैदिकविशिष्टसप्रदायात् ज्ञेय ॥

वेदार्थस्य प्रकाशेन तमो हार्द निवारयन्।
प्रमा (पुम)र्थाश्चतुरो देयाद्विद्यातीर्थमहेश्वरः ॥

॥ श्रीसूक्तभाष्य समाप्तम् ॥

आनन्दः कर्दमश्चेति चिक्लीत इति विश्रुता।
ऋषयस्ते श्रियः पुत्राः श्रीः स्वय चैव देवता ॥

अनुष्टुप्छन्द। चतुर्थी प्रस्तारपङ्क्ती। उत्तरे त्रिष्टुभाविति। श्रौते काम्येष्ट्यादौ वैदिकेऽपि विनियोग। स्मार्तेषु शौनको विष्णुपूजां पुरुषसूक्तेनाभिधाय—

एवमेव श्रियं देवी श्रीसूक्तेनार्चयेद्बुध।

इति। काम्ये त्वाश्वलायनः—काम्यकर्माणि तावद्ध कुर्या

प्रतिपाद्यविषय

अलक्ष्मीनिराकरणसपद्वाप्तिलक्ष्मीप्रसादकामकर्तव्यजपहोमपारायणादिषूपयुक्तेऽस्मिन् पञ्चदशर्चात्मके सूक्ते परिदृश्यमानाः श्रियः स्वरूपशक्तिमाहात्म्यादिप्रतिपादका मन्त्रा ललितयैव वाक्यशैल्याऽत्र भाष्ये विवृता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

एतल्लिखितकोशान्तरादत्र क्वचित्क्वचित्पाठभेदो दृश्यते । समग्रमिद भाष्यमत्र कोशे दृश्यते, मुद्रित च ॥

No 609 (1452/2)

श्रीसूक्तभाष्यम्

Sri Sūktabhāsyam

Substance—Palm-leaf
Size—16¾ × 1¼ inches
Character—Telugu
Folios—52-54
Lines on a page—7
Letters in a line—78

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सप्रणम्य श्रिय देवी सर्वलोकेश्वरेश्वरीम् ।
पुमर्थसिद्ध्यै श्रीसूक्त व्याक्रिये(व्याकुर्वे) श्रीप्रसादत. ॥
ऋग्वेदे शाकलाधीतसहिताया तुरीयके ।
अष्टके च तथाऽध्याये पदक्रमविवर्जिते ॥

तत्र प्रथमा ऋक्—हिरण्यवर्णा—जाम् । चन्द्रा——वह । हे जातवेद. जातप्रज्ञ अग्ने त्व हिरणवर्णा हिरण्यस्य स्वर्णस्य वर्ण. कान्ति तद्व[द्व]र्णो यस्यास्ता हारिर्णी पीतवर्णा हारिणरूपधरां वा 'श्री. कृत्वा हरिणीरूपमरण्ये सचचार ह' इति पुराणात् ॥

उपसहार —

यष्टिकरा वेत्रहस्तामित्यर्थ [टि] लोपश्छान्दस । तद्वती दण्डकारिर्णी दण्डकरा वा यष्टिरूपा सुवर्णा शोभनवर्णा हेममालिनी हेमविकारशृङ्खलामालाधारिणी सूर्या सूर्यवत्प्रकाशमानां तद्रूपां वा । सिद्धमन्यत् ॥

ता म आवह जातवेदो लक्ष्ममिनपगामिनीम् ।
यस्यां हिरण्य प्रभूत गावो दास्योऽश्वान्विन्देय पुरुषानहम् ।
इय पूर्वोक्तसिद्धमिति शेष । अस्य सूक्तस्य स्वरनियमो वैयाकरणसप्रदायाज् ज्ञेय. ॥

प्रातपाद्यावषय

No 608 कोशवत्

वक्तव्याविशेष —

समग्रप्रायमिद आदित चतुर्दशमन्त्रभाष्यपर्यन्तमेव दृश्यते ‘ स प्रणम्य,’ ‘ ऋग्वेदे शाकलाधीते ’ इति श्लोकद्वयमत्रातिरिच्यते । अन्यत्सर्व लिखितमुद्रितविद्यारण्यभाष्यसदृशमेव दृश्यते ॥

No 610 (2349/3)

*श्रीसूक्तभाष्यम्

*Sri Sūktabhāsyam

Substance—Palm-leaf
Size—$11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—9-16
Lines on a page—7
Letters in a line—42

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This commentary gives a lucid explanation of the meanings of the fifteen Rks which deal with the characteristic energy and greatness of the Goddess of wealth—Laksmī and tend to earn the favour of that Goddess stamping out poverty The name of the commentator is not known

उपक्रम —

हिरण्यवर्णा श्रीर्नाम हिरण्यवर्णामित्येतत्सूक्त पञ्चदशर्चमपश्यत्। सैव देवता। अनुष्टुप् प्रथमास्तृच। *त्रिष्टुभौ। उत्तम(उत्तरा)बृहती। शेषा अनुष्टुभ। लिङ्गोक्त दैवत† वा, हिरण्यस्येव वर्णो यस्यास्सा हिरण्यवर्णा, हितरमणीयवर्णा, अथवा हर्यते प्रेप्साकर्मणो रूपम्। हिरण्यमिति सर्वैर्जनै प्रेप्सितत्वात्, हिरण्यवर्णा हरिणी लुप्तोपमैतत्। हरिणी कृष्णमृगी सा यथा पवित्रभूता प्रेम्णा सर्वै सन्दृश्यते, तद्वत्। अथवा हरिणा देवेन सर्वावतारेषु देवीत्वेन नीयते। उक्त च पुराणे 'राघवत्वेऽभवत्सीता' इत्यादिना। एव देवेनानपगामिनीत्वमुक्तम्। सुवर्णरजतस्रजा सुवर्णरजतस्रग्भिरलङ्कृताम्॥

उपसहार —

सूर्येण भगवता नित्यसम्बन्धात्सूर्या। तथा च पुराणे—

मैत्रेय केशव सूर्य प्रभा वै कमलालया।

प्रभासूर्ययोरैक्यात्सूर्येत्युच्यते। हिरण्मयीमित्यादि व्याख्यातम्। ता म आवह—पूर्वार्धो व्याख्यात। यस्या हिरण्य भूत। पञ्चम्यर्थे सप्तमी। यस्या देव्यास्सकाशाद्धिरण्यं प्रभूत प्रवृद्धतर, गावो दास्य., द्वितीयार्थे प्रथमा, गाश्च दासीश्च विन्देय लभेय, अश्वान् पुरुषान् समर्थान्, चकारो द्रष्टव्य। पुरुषाश्च परिचारकपुरुषाश्च लभेय। हे जातवेद. ता लक्ष्मी मदर्थ मावहेति सम्बन्ध। यस्या प्रसादात्सर्वसम्पत्समृद्धिर्भवति ता लक्ष्मीमस्मदर्थ हे जातवेद आवहेति समस्तार्थ॥

॥ श्रीसूक्तभाष्य समाप्तम्॥

प्रतिपाद्यविषय —

अलक्ष्मीनिराकरणसपदवाप्तिलक्ष्मीप्रसादादिफलकस्य लक्ष्मीस्वरूपशक्तिमाहात्म्यादिप्रदर्शनपरस्य चास्य पञ्चदशर्चात्मकस्य सूक्तस्य विवरणरूपेऽस्मिन् भाष्ये तत्तन्मन्त्रार्था सप्रमाण निरूपिता दृश्यन्ते॥

---

* अत्र No 611 कोशे 'प्रस्तारपङ्क्तिश्चतुर्थी। पञ्चमीषष्ठ्यौ' इत्याधिकग्रन्थदर्शनात्स लुप्तोऽत्र लेखकप्रमादादिति ज्ञायते॥ † 'परमात्मा' इत्यत्र लुप्तमिति भाति

वक्तव्यविशेष —

समग्रममुद्रित चेदं भाष्य श्रीवैष्णवसप्रदायानुरोधीत्यतद्भाष्यपरिशीलनादवसीयते। एतद्भाष्यप्रणेतुर्नामधेयमत्र न दृश्यते ॥

No 611 (4114)

*श्रीसूक्तभाष्यम्

*Srī Sūktabhāsyam

Substance—Palm-leaf	Age of Ms —Old
Size—7 × $1\frac{7}{8}$ inches	Condition of Ms —Not good
Character—Grantha	Correct or incorrect—Correct
Folios—7	
Lines on a page—11	Complete or incomplete—Incomplete
Letters in a line—26	

उपक्रम —

'हिरण्यवर्णा हरिणी सुवर्णरजतस्रजाम्।
चन्द्रां हिरणमयी लक्ष्मी जातवेदो ममावह ॥

हिरण्यवर्णा श्रीर्नाम हिरण्यवर्णामित्येतत्सूक्त पञ्चदशर्चमपश्यत्। सैव देवता। अनुष्टुभ प्रथमास्तृच.। प्रस्तारपङ्क्तिश्चतुर्थी।पञ्चमीषष्ठ्यौ त्रिष्टुभौ। उत्तरा बृहती। शिष्टा अनुष्टुभ । लिङ्गोक्त दैवतम्। परमात्मा वा विष्णुराद्ययोरुभयो. ऋचो । हिरण्यस्येव वर्णो यस्यास्सा हिरण्य वर्णा, हितरमणीयवर्णा वा' इत्यादि No 610 कोशवत् ॥

उपसहार —

प्रभासूर्ययोरैक्यात् सूर्येत्युच्यते। हिरण्मयीमित्यादि व्याख्यातम्।
यस्या हिरण्य प्रभूत गावो दास्योऽश्वान् विन्देय पुरुषानहम्।

प्रतिपाद्यविषय —

No 610 कोशवत्

---

*'म आवह' इति मुद्रितमूलकोशे पाठो दृश्यते.

वशेष्याविशेष

समग्रप्रायममुद्रित वेद भाष्य श्रीवैष्णवसम्प्रदायानुरोधीति एतद्भाष्यपरिशीलनाज् ज्ञायते । एतद्भाष्यकर्तुर्नामधेयमत्र नोपलभ्यते ॥

No 612 (5043/1)

*श्रीसूक्तभाष्यम्

*Sri Sūktabhāsyam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅛ × 1¼ inches
Character—Telugu
Folios—14+2
Lines on a page—6
Letters in a line—50

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief—

This commentary indicates the arrangement of the mantras of Srī Sūkta and explains the meanings as well as the derivation of the words that constitute each of the mantras of the above Sūkta Since the commentator mentions the name of Vidyāranya he must necessarily be posterior to Vidyāranya

उपक्रम —

वन्देऽह वन्दनीयाना वन्द्या वाचामधीश्वरीम् ।
कामिताशेषकल्याणकलनाकल्पवल्लिकाम् ॥

हिरण्यवर्णा हरिणी सुवर्णरजतस्रजाम् ।
चन्द्रा हिरण्मयी लक्ष्मीं जातवेदो म आवह ॥

हिरण्यवर्णामिति । जातानि विश्वानि भुवनानि धामानि वा वेदयति इति जातवेदाः अग्निः तत्सम्बोधनं हे जातवेदः जातप्रज्ञ अग्ने त्व एवरूपा

श्रिय मे मम त्व मदर्थमिति यावत् आवह आह्वय *अग्नेर्विवहोतृत्व दाह्वाना ? तदधीनामिति भाव । यद्वा आवह समन्तात् प्रापयेति । ममेत्यपपाठ । गृहे इत्याद्यध्याहारगौरवापत्ते , विद्यारण्यस्वाम्यनभिमतत्वाच्च॥

उपसहार --

किञ्च स पवमान उत्तम लोक पवित्र स्थल वा अतिपवित्रता वा महीयते प्राप्नोति । महीङ् पूजायामिति कण्ड्वादे धातोरनेकार्थत्वात् प्राप्त्यर्थता बोध्या । किञ्च धान्य व्रीह्यादिधन हिरण्यादि पशु गवाश्वादि बहुपुत्रलाभ शतसवत्सर शतवर्षपरिमित साग्रमायुश्च प्राप्नोति ॥

पञ्चविंशदृचाना च व्याख्यान सप्रमाणकम् ।
यथामति मया प्रोक्त प्रीयता श्रीस्तत परम् ॥
श्रीसूक्तभाष्य सामाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

भाष्येऽस्मिन् श्रीसूक्तान्तर्गताना मन्त्राणा प्रतिमन्त्र शब्दव्युत्पत्तिनिरूपणपुरस्सर अर्थ सम्यग्विवृत । अन्ते च पत्रद्वये श्रीसूक्तमन्त्रविन्यासक्रम प्रकाशित ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रित समग्र चेद भाष्यमत्र दृश्यते । अत्र विद्यारण्यस्वामिनामोल्लिखदर्शनात्तदनन्तरकालिकमिद भाष्यमिति ज्ञायते । भाष्यप्रणेतुर्नामधेयमत्र नोपलभ्यते । No 613 तमकोशे दृश्यमानभाष्यस्य क्वचिदत्रानुवादखण्डनदर्शनात्तदनन्तरकालिकमपीद भाष्यमिति ज्ञायते । कोशान्ते पत्रद्वये श्रीसूक्तजपादिप्रयोगश्च सगृहीतो दृश्यते ॥

No 613 (C 76)

*श्रीसूक्तविवरणम्

* Srī Sūktavivaranam

Substance—Paper
Size—10 × 3⅜ inches
Character—Nāgarī
Folios—3

, अत्र 'अग्नेर्देवहोतृत्वादाह्वान' इति शुद्ध पाठो भाति

Lines on a page—10
Letters in a line—44
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—
Incorrect
Complete or incomplete—
Complete

Subject in brief --

This work explains, word by word, the meaning of the fifteen mantras which invoke the Goddess Srī to bestow on the worshipper all his desires-temporal, spiritual etc

उपक्रम --

तत्रेयमाद्या—हिरण्यवर्णामिति । जातानि विश्वा भुवनानि धनानि वा वेदयति जातवेदा॰ अग्नि तत्सम्बोधनम्, हे जातवेद गृह कुल चेत्यध्याहार॰ । मम गृहे लक्ष्मी धनाधिष्ठात्री देवनामावह । आ समन्ताद्भावेन प्रापय । किंभूता—हिरण्यस्य सुवर्णस्येव वर्णो यस्यास्सा ताम् । पुन॰ किंभूता—हरिणस्य मृगस्येव स्वभावश्चञ्चलो यस्यास्ताम् ॥

उपसहार —

तथा श्रीकाम श्रिय॰ पञ्चयशर्च पूर्वोक्त सतत निरन्तर जपेत् । तस्य फलमेत्र ॥ 22 ॥ श्रीर्वर्च स्वामिति ॥ तस्य जपादिशीलस्य श्री लक्ष्मी स्व स्वकीय तेज आयुष्यमारोग्य चाविधात् दद्यात् । तथा* पवमान पवित्र स्थल महीयते प्राप्नोति । धान्य व्रीह्यादि धन पशु पुत्रलाभ पुत्रप्राप्ति शतसवत्सरपरिमित आयु आयुष्य च लक्ष्मीप्रसाद प्राप्नोतीत्यर्थ ॥

॥ श्रीसूक्तविवरणम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

उपासकस्य ऐहिकामुष्मिकादिसकलेष्टार्थवितरणशीलाया श्रीदेवताया॰ प्रार्थनारूपाणा तत्स्वरूपशक्तिमाहात्म्यादिप्रकाशनपराणा पञ्चदशमन्त्राणा तत्स्तुतिरूपपद्यसप्तकस्य च प्रतिपदार्थविवरणपुरस्सर सम्यगत्र विवरण कृतम् ॥

---

* ‘ शोभमान ’ इत्येकस्मिन् मुद्रितमूलपुस्तके पाठा दृश्यते

वक्तव्यविशेष --

अमुद्रितोऽयं ग्रन्थ समग्रश्चात्र दृश्यते। एतद्व्याख्याया No 612 तमकोशे दृश्यमानभाष्ये क्वचित्क्वचिदनुवादखण्डनादिकं दृश्यते । एतद्विवरणकर्तुर्नाम चात्र न दृश्यते ॥

No 614 (1299/20)

सरस्वतीसूक्तम्

Sarasvatīsūktam

Substance--Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgari
Folios—58—59
Lines on a page--6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

पावका नस्सरस्वती वाजेभिर्वाजिनीवती। यज्ञं वष्टु धिया वसुः । चोदयित्री सूनृतानां चेतन्ती सुमतीनाम् । यज्ञं दधे सरस्वती ॥

उपसहार —

ये ते सरस्व ऊर्मयो मधुमन्तो घृतश्चुतः । ताभिर्नोविता भव । पीपिवांसं सरस्वतः स्तनं यो विश्वदर्शतः । भक्षीमहि प्रजामिषम् ॥

॥ इति सरस्वतीसूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय

ऋक्संहिताया ततस्ततस्संगृहीतेऽस्मिन् सूक्ते सरस्वतीस्तुतिप्रार्थनादिक परिदृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

ऋक्संहिताया तत्रतत्रोपलभ्यमाना सरस्वतीदेवताका मन्त्रा अत्र सगृहीता दृश्यन्ते । मुद्रिताश्चेमे सर्वे मन्त्रा ॥

No 615 (2613/3)

* वैश्यसन्ध्यावन्दनादिप्रयोगसग्रह

*Vaisya Sandhyāvandanādi Prayogasamgrahah

Substance—Palm-leaf
Size—$11\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character —Nāgarī
Folios—61—63
Lines on a page—7
Letters in a line—48

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief —

This work points out the method of Sandhyā adoration and Mādhyānhika duties of Vaisyas and epitomises the textual recitations in connection with the performance of the ceremonies of tonsure, thread-bearing and marriage among the Vaisyas

उपक्रम —

अपवित्र. । केशवादिचतुर्विंशतिनाम । आसनमन्त्र —

भूतप्रेतपिशाचादिविघ्नकर्तृनिवारणम् ।
सकृत्सं मन्त्रमुच्चार्य आसन परिकल्पयेत् ॥

प्रणवमन्त्र:-

भूम्यादि ऊर्ध्वलोकस्य उपनयने दिवाकर ? ।
दशप्रणवसंयुक्तः प्राणायाम. प्रकीर्तित. ॥

उपसहार —

अश्मप्रदक्षिणम्—

प्रदक्षिणक्रमेणैव अश्मस्थापनपूर्वकम् ।
प्रत्याहुतिभि· सप्तपदोऽनुक्रमयेत्सुधी ॥

अरुन्धतीदर्शनम्—

ध्रुवश्चारुन्धती चैव दर्शयार्या च कोपमा ? ।
दैवतायन दत्त्वा ? देवताश्च प्रणामयेत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र वैश्याना सन्ध्योपासनक्रम माध्याह्निकाचरणक्रम च श्लोकरूप-तत्तन्ममन्त्रनिर्देशपूर्व सगृह्य चौलोपनयनविवाहप्रयोगाश्च तथैव सगृह्याभिहिता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितोऽय ग्रन्थ· ।

No 616 (C 626)

सन्ध्यावन्दनप्रयोग (ऋग्वेदीय)

Sandhyāvandanapiayogah (Rigvedīyam)

Substance—Paper
Size—6 × $4\frac{1}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—35
Lines on a page—11
Letters in a line—19

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम

सकृदाचम्य—

अपवित्रः पवित्रो वा सर्वावस्था गतोऽपि वा ।
य· स्मरेत्पुण्डरीकाक्ष स बाह्याभ्यन्तरश्शुचिः ॥

द्विराचम्य । प्रणवस्य परब्रह्म ऋषि , परमात्मा देवता, देवीगायत्री-छन्द , प्राणायामे विनियोग । 'ओ भू ओ भुव ओ स्व ओ मह ओं जन ओं तप ओं सत्यम् ओं तत्सवितुर्वरेण्य भर्गो देवस्य धीमहि धियो यो न प्रचोदयात् । ओमापो ज्योती रसोऽमृत ब्रह्म भूर्भुवस्स्वरोम्, इति मन्त्रेण प्राणायामत्रय कृत्वा ममोपात्तदुरितक्षयद्वारा श्रीपरमेश्वर-प्रीत्यर्थ प्रातस्सन्ध्यामुपासे ॥

उपसहार —

ओं नम प्राच्यै दिशे नम नमो नम । या सदा सर्वभूतानि युगधारिणे नम । भद्र नो अपिवातय मन । ओं शान्ति । यथा ऋषिसङ्ख्याप्रवरमुक्ता, अह भो अभिवादये । द्विराचम्य । यस्य स्मृत्या च नामोक्त्या प्रीयताम् ॥

॥ इति सायसन्ध्याविधि ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र प्रातर्मध्याह्नसायकालेषु बह्वृचानुष्ठेयसध्यावन्दनक्रमो गायत्री-कवचादिकथनसहितोऽभिहित ॥

वक्तव्यविशेष —

समग्रमिदमास्मिन् कोशे दृश्यते, मुद्रितं च ॥

No 617 (B 229)

सन्ध्यावन्दनप्रयोग

Sandhyāvandanaprayogah

Substance—Paper
Size—7⅞ × 6 inches
Character—Telugu
Folios—16
Lines on a page—11
Letters in a line—16

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This is a manual of textual recitations in connection with the Sandhyā adoration and points out the authorities for those recitations

उपक्रम —

विप्रो वृक्षो मूलकं यत्र सन्ध्या
वेदाश्शाखा धर्मकर्माणि पत्रम् ।
तस्मान्मूल सर्वतो रक्षणीय
मूले नष्टे नैव शाखा न पत्रम् ॥

श्रुतिस्मृत्युदितं कृत्य यदाराधनसाधकम् ।
तद्विधायकमन्त्राणा वृत्ति वक्ष्ये यथाक्रमम् ॥
यावन्तोऽस्यां विकर्मस्था पृथिव्या बालिशा द्विजा ।
तेषा पावित्र्यसिद्ध्यर्थ सन्ध्या सृष्टा स्वयभुवा ॥

उपसहार —

अङ्गुष्ठतर्जन्युपमध्यमाख्यां(भ्यो)
नासाक्षियुग्मं श्रवणद्वय च ।
नाभिं ततोऽङ्गुष्ठकनिष्ठिकाभ्यां
करस्य मध्याद्धृदय ततश्च ॥

सर्वाङ्गुळीभिश्च शिरस्तथांसौ
मूर्धानमन्ते स्पृशतीति केचित् ।
इति दर्पणस्मृतिः ॥

॥ इति संध्याविधिः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

सप्रमाणप्रदर्शनमत्र सन्ध्योपासनप्रयोगः सगृह्यते ।

वक्तव्यविशेष —

असमग्रोऽय ग्रन्थः, अमुद्रितश्चात्र कोशो दृश्यते ।

No 618 (C 624)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

Sandhyāvandnamantrabhāsyam

Substance—Paper
Size—7½ × 4¼ inches
Character—Telugu
Folios—7
Lines on a page—10
Letters in a line—20
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 617 कोशवत्

उपसहार —

No 617 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 617 कोशवत्

वक्तव्याविशेष —

No 617 कोशवत्

No 619 (B 399)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यं सप्रयोगम्

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Krsnapandita
Substance—Paper
Size—8 × 6¼ inches
Character—Telugu
Folios—37
Lines on a page—15
Letters in a line —34
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

इह खलु सकलसत्कर्मपरिगणनायामादित. परिगणनार्हस्य सन्ध्या वन्दनकलापस्य स्वरूपविशेषजिज्ञासा यथाकथञ्चिद्विगुणोऽपि—

श्रेयान् स्वधर्मो विगुण. परधर्मात्स्वनुष्ठितात्।

इति भगवदुपदेशात्स्वधर्मत्वेन श्रेयसीति हृदि निधाय निरन्तरशुश्रूषा-परितोषितसदाचार्यमुखकमलोदीरितासिद्धान्तसारसागरान्निर्गळितमति-रहस्यामृतमाकलय्य यथायोग प्रकाश्यते । तत्र तावत्सन्ध्यावन्दन नित्यम्, 'अहरहस्सध्यामुपासीत' इति श्रुतावहरहरिति वीप्सा-वगमात ॥

उपसहार —

आत्महादौ तथा भूमिं स्पृष्ट्वेति वचनात् ।

नक्षत्र च तथा सूर्य द्विजानप्यभिवादयेत् ।
कनिष्ठानपि वेदज्ञान् सन्ध्याकालेऽभिवादयेत् ॥
विना पुत्र च शिष्य च दौहित्रं दुहितु. पतिम् ।

इत्यादिवचोभिस्सन्ध्यादेवताभिवादनस्यानुक्तत्वात् द्विजाद्यभिवा-दनस्योक्तत्वाच्च तदभिवादन न प्रस्तुतमिति वाक्यार्थः, ननु (तु) सन्ध्याया गरीयस्या अभिवादनमस्त्विति ॥

श्रीमान् राघवदैवज्ञवश्य श्रीकृष्णपण्डितः ॥
कारयामास हि स्पष्ट सन्ध्यावन्दनपद्धतिम् ।
पूर्णानन्दस्वरूपाय दक्षिणामूर्तये नम. ॥
प्राज्ञान् प्राज्ञान् करोमीति दीक्षिताय स्वचिन्तया ॥

प्रतिपाद्यविषय

अत्र सन्ध्योपास्तेर्नित्यत्वोपपादनपूर्वक तस्य मन्त्रार्थपरिज्ञानपूर्व-कानुष्ठेयत्व ससाध्य तदनुष्ठानकालफलादिक निर्वर्ण्य आशौचे सन्ध्या-नुष्ठानप्रकार प्रकाश्य सन्ध्याप्रयोगकथनपूर्वक सन्ध्योपासनविनियुक्त-मन्त्राणामर्थश्च अद्वैतसप्रदायानुरोधेन सम्यग्विशदीकृतो दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष

मुद्रितमिद भाष्यम् । मुद्रितकोशाद्यन्तयोः परिदृश्यमाना श्लोका अत्र न दृश्यन्ते । इद च भाष्य यजुश्शाखीयसन्ध्यामन्त्रविवरणरूपमिति ज्ञायते ॥

No 620 (C 465/1)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्य सप्रयोगम्.

Sandhyāvandanamantrabhāṣyam

Author—Krsnapandita
Substance—Paper
Size—$9\frac{1}{4} \times 3\frac{7}{8}$ inches
Character—Telugu
Folios—39
Lines on a page—13
Letters in a line—32
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incompletet—Complete

उपक्रम —

स्मृत्यन्तरे तु विशेष उक्त.—

अहोरात्रस्य यस्सन्धि सूर्यनक्षत्रवर्जित ।
तत्र सन्ध्यामुपासीत साय प्रातस्समाहित. ॥

इति —

उदयात्प्राक्तनी सन्ध्या घटिकात्रयमुच्यते ।
सायसन्ध्या त्रिघटिका अस्तादुपरि भास्वत ॥

उपसहार —

No 619 **कोशवत्.**

प्रतिपाद्यविषय —

No 619 **कोशवत्**

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितमिद भाष्यम् । अन्ते 40-41 पत्रयो श्रीविद्यारण्यशंकराचार्याभ्या प्रणीत गायत्रीमन्त्रमात्रभाष्यमपि लिखित दृश्यते ॥

No 621 (4733)

सध्यावन्दनमन्त्रभाष्यं सप्रयोगम्

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Krsnapandita
Substance—Palm-leaf
Size—$12\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character—Telugu
Folios—51
Lines on a page—6
Letters in a line—46
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Not good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

अथाचमनविधिप्रकार· प्रतिपाद्यते । आचमन त्रिविधम्—श्रौतं स्मार्त पौराणिक चेति। तत्र प्रत्यक्षश्रुतिबोधितं श्रौतम्। सूत्रोक्तं स्मार्तम्। ‘केशवाद्यैस्त्रिभि· पीत्वा’ इतिवचनोक्त पौराणिकम्। तत्राद्य तैत्तिरीयारण्यके प्रसिद्धम् । तच्च ब्रह्मयज्ञाङ्गम् । तच्चाश्वलायनानामपि ब्रह्मयज्ञाङ्गतया कर्तव्यम् । द्वितीय पुनस्सन्ध्यादिनित्यकर्माङ्गम् । तृतीय पुनर्निष्ठीवनशौचाद्यङ्गमिति विवेकः ॥

शौचान्ते च तथा पाने स्पृष्टास्पृष्टे च कर्मणि ।
पौराणाचमन कुर्यान्नामभिः केशवादिभिः ॥

इति स्मृत्यन्तरे दर्शनात्। विशेषेण श्रुत्याचमनं षट्कर्मचन्द्रिकायाम्—

देव्या· पादैस्त्रिभिः पीत्वा अब्लिङ्गैर्नवभिः स्पृशेत् ।
सप्तव्याहृतिसयुक्तां गायत्रीं त्रिपदा शिर· ॥

शिरोमन्त्र द्विधा कृत्वा एते समस्य चतुर्विंशतिमन्त्रा भवन्ति। एतेषां विनियोग. केशवादीनामिव द्रष्टव्य. ॥

उपसहार —

'वीर्यं वै भर्ग ' इति श्रुते वीर्यं तेज इति श्रुत्यर्थ । भर्ग इति तेजोवचनामिति वृद्धै पूर्व व्याख्यातत्वाच्च। अत्र प्राचीना भर्गो वृचिनभर्जनादिति भर्गपद निराहु । ब्रह्मणस्तेजोरूपत्वे एषोऽस्य परमानन्द इति भेदव्यपदेश औपचारिक इति द्रष्टव्यम् । तथाचाद्वयानन्दलक्षण सर्वजगदुपादान परिपूर्णज्योतीरूप बिम्बस्थानीय ब्रह्म वाक्यार्थतया पर्यवसन्नम् । एतादृग्ब्राह्म तद्रूपत्वेनेति शेष । धीमहि ध्यायेमहि। स कोऽसौ यस्य ब्रह्मभेदो विवक्षित इत्याशङ्क्य प्रत्यग्रूप इत्याह—धिय इति। य. प्रत्यङ् न अस्माक धिय अन्त करणवृत्तीरित्यर्थ । प्रचोदयात् प्रेरयति। अन्त.करणवृत्त्यादिक प्रकाशयतीति यावत्। तथाचान्त ।

प्रतिपाद्यविषय —

No 619 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्निद भाष्य मुद्रितरीत्या द्वितीयगुच्छमारभ्य चतुर्थगुच्छैकदेशपर्यन्त विद्यते ॥

No 622 (2509)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्य सप्रयोगम्

Sandyāvandanamantrabhāṣyam

Author— Kṛsnapandita
Substance—Palm-leaf
Size—16 × 1¼ inches
Character—Nāgarī
Folios — 39
Lines on a page—6
Letters in a line—70

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Last five leaves are damaged
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 619 कोशवत्

उपसहार —

ओ तत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविध स्मृत. ॥

इति वचनेन तच्छब्दस्य ब्रह्मवाचकत्वात् [वरेण्य] पुरुषार्थकामिभिरर्थ्यमान श्रेष्ठ भर्ग अविद्यादोषभर्जक तेज 'वीर्यं वै भर्ग ' इति श्रुतेः वीर्यं तेज इति श्रुत्यर्थ । भर्ग इति तेजोवचन इति वृद्धै पूर्व व्याख्यातत्वाच्च ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 619 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्निद भाष्य आचमनविधिप्रकरणमारभ्य गायत्रीविवरणपर्यन्त दृश्यते ॥

No 623 (C 253)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्य सप्रयोगम्

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Krishnapandita
Substance—Palm-leaf
Size—$7\frac{1}{2} \times 4\frac{7}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—19
Lines on a page—8
Letters in a line—18
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

[शुक्लाम्बरधरं विष्णु शशिवर्ण चतुर्भुजम् ।
प्रसन्नवदनं ध्यायेत्सर्वविघ्नोपशान्तये ॥

विनायकपदाम्भोज विधिशकरवन्दितम् ।
वन्दारुजनमन्दार वन्दे स्यन्दन्मरन्दकम् ॥]

यस्मिन् दर्पणबिम्बजृम्भितपुरीसदर्भतुल्य जगत्
भात यत्परसविदा यत इद रूप्यादिवल्लीयते ।
यस्याज्ञानविजृम्भिता पराभिदा वारीन्दुभेदादिवत्
त भूमानमुपास्महे हृदि सदा वामार्धजानिं शिवम् ॥

श्रीराघवेन्द्रदैवज्ञवश्य श्रीकृष्णपण्डित ।
प्रकाशयाम्यह स्पष्ट सन्ध्यावन्दनपद्धतिम् ॥

तत्र तावत्सन्ध्यावन्दन नित्य 'अहरहस्सन्ध्यामुपासीत' इति श्रुतौ वीप्सावगमात् ॥

उपसहार —

अकाले चेत्कृत कर्म काले प्राप्ते पुन क्रिया ।
कालातीते तु यत्कुर्यादकृत तद्विनिर्दिशेत् ॥

इति । अस्यार्थ —अकाले अनागतकाले यदि कर्म कुर्यात् तस्य मुख्यकाले प्राप्ते पुन क्रिया पुन. करणं भवेत् । कालातीते तु गौणकालातिपत्तौ तत्कर्म न कुर्यादिति, किन्तु उक्तप्रायश्चित्तमेव कुर्यात् । तदुक्तम्—

नित्यानामत्यये गौण काल आगामिकालत. ।
गौणेऽतीते सन्त्रित स्यान्नातीत मुख्य आगते ॥ इति ।

प्रतिपाद्यविषय —

No 619 कोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्निद भाष्य सन्ध्याकालात्ययप्रायश्चित्तनिरूपणपर्यन्त दृश्यते । अत्र ग्रन्थादौ दृश्यमानं हसपादान्तर्गत पद्यद्वय कोशान्तरेष्वदर्शनात् लेखककालेखितमिति भाति ॥

No 624 (B 683)

* सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्य सप्रयोगम्

* Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Substance—Paper
Size—8¼ × 4 inches
Character—Telugu
Folios—15
Lines on a page—10
Letters in a line—26
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief

The author of this work is not known The work seems to be an epitomisation of Krsna Pandita's Sandhyābhāsya

उपक्रम —

सध्याभाष्यप्रारम्भ.-सकलसत्कर्मपरिगणनायामादित. परिगणनार्हसध्यावन्दनकलापस्य स्वरूपविशेषजिज्ञासा श्रेयसीति हृदि निधाय यथायोग प्रकाश्यते। तत्र तावत्सध्यावन्दन नित्यम् 'अहरहस्सध्यामुपासीत' इति श्रुते. । संध्यावन्दनाकरणे बहुप्रत्यवायस्मरणाच्चेति । तदाह गोभिलः—

संध्या येन न विज्ञाता सध्या येनानुपासिता।
जीवमानो भवेच्छूद्रो मृत. श्वानोऽभिजायते ॥

विष्णुपुराणेऽपि—

उपसहार —

कोऽसौ यस्य ब्रह्मभेदो विवक्षित इत्याशङ्क्य प्रत्यग्रूप इत्याह—धिय इति। य प्रत्यक्चेतन अस्माक धिय. धी अन्त.करणवृत्तीरित्यर्थ'। प्रचोदयात् प्रेरयति। अन्त.करणवृत्त्या(वृत्त्या)दिक प्रकाशयतीति यावत्। तथा च अन्त.करणतद्भावभासकसाक्षित्वेन पूर्वोक्तं ब्रह्म ध्यायेमहीति निष्कृष्टार्थ ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र कृष्णपण्डितभाष्यानुरोधेन संध्यानित्यत्वतत्कालतत्फलाद्युपवर्णनपूर्वक तद्विनियुक्तमन्त्राणा विवरण दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

आन्तमेतत्पर्यालोचनायामिद भाष्य कृष्णपण्डितीयसध्याभाष्यसंग्रहरूपमिति ज्ञायते । कर्तृनाम चात्र न दृश्यते । अमुद्रित चेदम् ॥

No 625 (C 366)

* सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्य सप्रयोगम्

* Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Timmannācārya
Substance—Paper
Size—$9\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ inches
Character—Kannda
Folios—108
Lines on a page—10
Letters in a line—26

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Not so very good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This work fixes up the time of offering morning and evening prayers and explains the meaning of the word Sandhyā and of the Sankalpavākya as well as of the mantras recited while performing the three sandhyās according to Rk and Yajus Sākhā The author seems to belong to the Dwaita school of Philosophy

उपक्रम —

श्रीमत्सत्याधिराजं सुखमुखसुगुण भाविसत्याधिराजं
वायु सत्याधिराजं बुधगणविनुत वेङ्कटार्य प्रणम्य ।

सन्ध्यामन्त्रान्मनोज्ञान् त्रिसमयविहितान् ऋग्यजुर्वेदिना च
व्याकुर्वे बुद्धिशुद्ध्यै मम गुरुवरगश्रीहरिप्रीतयेऽलम् ॥
ऋग्भाष्ये सूत्रभाष्ये दशनिगमशिरोदिव्यभाष्येषु गीता-
भाष्ये तन्त्रादिसारे स्मृतिमुखसुकृतौ भारतार्थप्रकाशे ।
विक्षिप्तोक्तानुवक्तुर्मम स हि न भवेदन्यथाधीजदोषो
भाषारीत्युक्षणादे परिचयरहितस्यागमार्थाभिधातु ॥

अथ सन्ध्योपास्ति कर्तव्या 'अहरहस्सन्ध्यामुपासीत' इति श्रुते. । प्रातरुत्थाय सन्ध्यामुपासीतेति भाष्योदाहृतश्रुतेश्च ॥

सन्ध्याहीनोऽशुचिर्नित्यमनर्हस्सर्वकर्मसु ।
यदन्यत्कुरुते कर्म न तस्य फलभाग्भवेत् ॥
नानुतिष्ठति य. पूर्वामुपास्ते न च पश्चिमाम् ।
स शूद्रवद्बहिष्कार्य सर्वस्माद्द्विजकर्मण ॥

उपसहार —

आ सत्येनेति शाखान्तरपाठ । आ सम्यक् सत्येन श्रीहरिणा कार्योन्मुखीकृतेन रजसा रजोगुणेनेत्यर्थ , ऋत यथार्थज्ञान, सत्य तत्पूर्विका कृतिरित्युक्ते यथार्थज्ञानपूर्वक कर्म सत्यमित्युच्यते ॥

॥ इति सन्ध्याभाष्य सम्पूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सन्ध्याकालनिर्णयपूर्वक तदीयसकलपवाक्यस्य सन्ध्याशब्दस्य चार्थमुपवर्ण्य सन्ध्येतिकर्तव्यताप्रमाणोपन्यसनपूर्वक ऋग्यजुर्वेदिसन्ध्यात्रयविनियुक्तमन्त्राणामर्थ उपवर्णितो दृश्यते ॥

वक्तव्याविशेष —

एतन्निर्माता छैनमतीय इत्येतद्ग्रन्थपरिशीलनादवगम्यते । अमुद्रित चैतत् ॥

No 626 (C 1861)

* सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्य सप्रयोगम्

* Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Timmnnācārya
Substance—Papre
Size—$9\frac{5}{8} \times 7$ inches
Character—Nāgarī
Folios—54
Lines on a page—16
Letters in a line—28

Age of Ms —Old
Condition of Ms — Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 625 कोशवत्

उपसंहार —

No 625 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 625 कोशवत

वक्तव्यविशेष —

No 625 कोशवत्.

No 627 (674)

* सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

* Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Tirumala yajvā
Substance—Palm-leaf

Size—$18 \times 1\frac{3}{4}$ inches
Character—Nāgarī

Folios—6
Lines on a page—7
Letters in a line—70
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief —

This commentary explains the mantras that are recited in Sandyā prayers, according to the Adwaita school of Philosophy

उपक्रम —

सन्ध्यावन्दनमन्त्राणा वेदभाष्यानुसारत ।
क्रियते बालबोधार्थ भाष्य तिर्मलयज्वना ॥

आदौ प्राणायाममन्त्रमाह—ओं भूरिति । भूलोकाद्यभिमानिन्यो देवता स्तूयन्ते। एता देवता मया कृतमाह्निकमनुजानन्त्वित्यत्र वा तात्पर्यम्। अवतीत्यो ब्रह्म भू भूलोकाभिमानिनी देवता ओं ब्रह्मैव। अथवा एता भूलोकाभिमानिनी(न्यो)देवता सन्ध्यावन्दनादिक मया कृतं ओं अनुजानन्तु। ओमित्यङ्गीकारे। एवमुत्तरत्र योजनीयम्। ओं तत्सवितुरिति गायत्रीप्रतिपाद्यस्य ब्रह्मत्वविवक्षया आदौ प्रणवोच्चारणम्। सवितु सर्वप्रेरकस्य देवस्य दीव्यतीति देव. तस्य वरणीय श्रेष्ठ सर्वै प्रार्थनीय तत् भर्ग तेज धीमहि ध्यायेम। य सविता परमेश्वर न धियः बुद्धिवृत्ती. ता प्रचोदयात् प्रकर्षेण तत्त्वबोधे प्रेरयतु(ति) तस्य भर्गो धीमहीत्यन्वय ॥

उपसहार —

हे पित द्युलोक हे मात. हे पृथिवि 'इय वै माता असौ पिता द्यौः पिता पृथिवी माता' इति श्रुते., वा युवामभिलक्ष्य इह कर्माणि यद्वचनमुपललत(ब्रुवे) ब्रवीमि, हे द्यावापृथिव्यौ इद मदीयं वचनं सत्यमस्तु। किं तद्वचनमिति तु उच्यते—अवोभि. अस्मदीयरक्षणै. सह देवानां सर्वेषा युवां अवमे रक्षणे भूत भवन्तं वयमपि भवत्प्रसादात्

इषं अन्नं वृजिनं तापवार्जित जीरदानु जीवनस्य दातारं विद्याम आलभेम। विद्ल लाभे ॥

इति श्रीमाधवसोमयाजिकुलावतसमल्लयज्वतनयेन तिरुमलसर्वतोमुखयाजिना विरचित सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्य सम्पूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

सध्यात्रयोपासनाविनियुक्तमन्त्राणा अद्वैतसप्रदायानुसारेण विवरणमत्र नातिविस्तर नातिसगृहीतं च दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितमिद भाष्यमस्मिन् कोशे समग्र च दृश्यते ॥

No 628 (B 922)

* सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्य सप्रयोगम्

* Sandhyāvandanamantıabhāsyam

Author—Vıbudhānanda Sarasvatı
Substance—Paper
Sıze—8 × 6 ınches
Chaıacter—Kannada
Folıos—127
Lınes on a page—13
Letters ın a lıne—16
Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

Subject ın brıef —

This commentary also vıvıdly explaıns all the mantras, recıted at the tıme of Sandhyopāsanā, according to the Yajus Śākhā The commentator, Vıbudhānandasaraswatı ıs an Adwaıtın and ıs the dıscıple of Srī Vāsudevānandasaraswatı

उपक्रम —

यत्पादरजसस्सङ्गाच्छिलाऽभूदबला द्रुतम् ।
नौमि त जानकीजानिमप्रमेयमहर्निशम् ॥
यस्य स्मरणमात्रेण भवन्ति विगतभ्रमा ।
जनास्त श्रीविरूपाक्ष गोरीकान्तमह भजे ॥
यद्भाष्याद्यवलोकेन मूढास्सर्वेऽपि पण्डिता ।
भवन्ति तान् शङ्करार्यान् नमामि ज्ञानसिद्धये ॥
विद्यारण्यमुखान् सर्वान् यतीन् नत्वा यथामति ।
भाष्य करिष्ये सन्ध्याया वेदवेदान्तमार्गत ॥

अथ कदाचन वासुदेवानन्दसरस्वतीपदकमलसमाराधको विबुधानन्दसरस्वतीनामकोऽहमाश्रमधर्ममनुसृत्य ग्रामैकरात्रविधिना पर्यटन् विजयमङ्गल नाम अग्रहारमगमम् । अर्थापरिज्ञानेन वेदाध्ययन निरर्थकमिति जानद्भिस्तत्रत्यैर्जनै प्रतिदिन स्वानुष्ठीयमानसन्ध्याया अर्थावबोधकमेक ग्रन्थमारच्चय्यास्मभ्य देयमिति क्रियासमभिहारेण प्रार्थित भाष्यमिद ग्रथितुमारभम् (भे) ॥

ननु सन्ध्यावन्दन कथभूतेन कर्तव्यम् । उच्यते—यज्ञोपवीती नित्योदकस्सन्ध्यामुपासीनेत्याश्वलायनके तथा दर्शनात् यज्ञोपवीतिना कृतस्नानेन मार्जनादिक कुर्वता प्रदक्षिण सन्ध्यावन्दन कर्तव्यम् ॥

उपसहार —

प्रकृते तु सन्ध्यावन्दनस्य बहलकालातिक्रमणे सप्तरात्रात् पूर्वमतीतसन्ध्यानुष्ठान प्रायश्चित्तपूर्वक कार्यमिति वक्तु न शक्यते, तथा शिष्टाचाराभावात्, स्मृतिकारैरनङ्गीकाराच्च । किन्तु यथोक्तप्रायश्चित्तमेव कृत्वा तत्कालोचितानुष्ठानमेव कार्यमिति स्मृतिविदा स्थितिः ॥

कृत्याऽनया महादेवो भवानीकमिता प्रभु. ।
प्रीयता मम सर्वात्मा सर्वलोकेश्वरेश्वर ॥
किञ्च श्रीशङ्कराचार्यविद्यारण्यमुखा बुधाः ।
अनुगृह्णन्तु मा विद्यादानेन प्रत्यह भृशम् ॥

इति श्रीमत्परमहसपरिव्राजकाचार्यपदवाक्यप्रमाणपारावारपारीणज्ञानानन्दमुनीश्वरान्तेवास्यन्यतमश्रीवासुदेवानन्दसरस्वतीशिष्यविबुधानन्दसरस्वतीविरचित सन्ध्याभाष्य समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सप्रमाणप्रपञ्चन सध्योपासनप्रकारमुपवर्ण्य सध्यात्रयोपयुक्ताना सर्वेषामपि मन्त्राणा विस्तरेण अद्वैतसप्रदायमनुसृत्य विवरण प्रणीत दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्निद भाष्य समग्र दृश्यते, अमुद्रित च । इद च यजुस्सध्याभाष्य श्रीवासुदेवानन्दसरस्वतीशिष्येण विबुधानन्दसरस्वत्याख्ययतिना प्रणीतमिति ग्रन्थान्तदृश्यमानप्रशस्तिपङ्क्त्या ज्ञायते ॥

No 629 (47ʋ7/1)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

*Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Louhitya Nīlakantha

Substance—Palm-leaf

Size—$12\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{8}$ inches

Character—Telugu

Folios—10

Lines on a page—6

Letters in a line—50

Age of Ms —Old

Correct or incorrect—Not so very correct

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief--

This commentay by Louhitya Nīlakantha is written in a very easy style and explains the mantras recited in Sandhyā worship according to Yajus Sākhā

उपक्रम —

नत्वा महाजगद्भूतिविभूतिपरिभूतिकृत् ।
लौहित्यनीलकण्ठेन क्रियते मन्त्रपीठिका ॥

आपोहिष्ठादिमन्त्रस्य सिन्धुद्वीपऋषिः स्मृतः ।
छन्दो गायत्रमापस्तु देवताः प्रोक्षणे च स. ॥

आपोहिष्ठेत्यादि । मयोभुव हे आपः यूय मयोभुव. स्थ सर्वभूतस्य सुखभूमय खलु । मय. सुखम् । 'यद्वै शिव तन्मयः' इति श्रुतेः । किञ्च, ता न ऊर्जे दधातन—ता एवभूता सुखभूमयः यूय नोऽस्माकमूर्जे ऊर्जमन्न दधातन धत्त । ऊर्जे इत्यूर्क्छब्दात् द्वितीयैकवचनस्यैकारो व्यत्ययेन । दधातनेति दधातेर्दानवाचिनो लोट्परस्मैपदमध्यमपुरुषबहुवचनस्य तप्तनप्तनधनाश्चेति तनादेश । किमर्थमन्नमस्मभ्यामिति चेत्, महे रणाय चक्षसे -महते रणाय रमणीयेन्द्रियाय इन्द्रियाणा महत्त्वरमणीयत्वसिद्ध्यर्थ, अन्नेन हीन्द्रियाणि महत्त्वरमणीयत्वशक्तियुक्तानि भवन्ति । किञ्च, यो वशिवतमो रसस्तस्य भाजयतेह न —हे आप व युष्माक य. शिवतमो रसः तस्य भाजयतेह न.—इह जन्मनि न अस्मान् तस्य भाजयत त रस सेवयत ॥

उपसहार —

एवमस्माभिर्बहुधा कृतानि यान्येनांसि, सर्वा ता विष्य शिथिरेव देव—हे देव तानि सर्वाण्येनासि विष्य अस्मत्सकाशाद्विसृज । शिथिरा शिथिलानि कुरु । अथा ते स्याम वरुण प्रियास.—हे वरुण अथ एवं भवत्कटाक्षानन्तर ते तव प्रियास. स्याम । यथोपदेश मन्त्रार्थो व्याख्यात ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र याजुषसंध्यात्रयविनियुक्तमन्त्राणां पातकपरिहरणादिप्रार्थनपराणा ललितयैव वाक्यशैल्या अद्वैतमतानुरोधेन विवरण कृतम् ॥

वक्तव्यविशेष —

अत्र 9-14 पत्रेषु अगस्त्यसहितास्मृतिचन्द्रिकादिसगृहीतगायत्रीमन्त्रार्थक्रम , गोपीचन्दनेनोर्ध्वपुण्ड्रधारणक्रमः, आचमनसंध्याङ्गतर्पणादिक्रम इत्यादिकं संगृहीत दृश्यते । अमुद्रितं चैतत् ।

No 630 (384/1)

* सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

* Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author-- Vidyāranya ?
Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{1}{2} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios--8
Lines on a page—7
Letters in a line—68

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good, but worm-eaten here and there
Correct or incorrect-Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This commentary closely resembles that of Lauhitya Nīlakantha though the colophon says that the writer is Vidyāranya The authorship, therefore, remains unsettled

उपक्रम —

"आपोहिष्ठेति मन्त्राणा सिन्धुद्वीपऋषि. स्मृत. ।
छन्दो गायत्रमप्सु (मापस्तु) देवता. प्रोक्षणे च सः ॥

आपो हि ष्ठा मयोभुव —हे आप. यूयं मयोभुव. स्था हि सर्वभूतसुखभूमय खलु । मय. सुखम्, 'यद्वै शिव तन्मय.' इति श्रुते. । किञ्च, ता न ऊर्जे दधातन–ता एवभूता. सुखभूमयः यूयं नः अस्माक ऊर्जे अन्न दधातन धत्त" इत्यादि No 629 कोशवत् ॥

उपसहार —

सर्वा ता विष्य शिथिरेव देव-हे देव ता तानि सर्वा सर्वाणि एनासि विष्य अस्मत्सकाशाद्विसृज। शिथिरा शिथिराणि(लानि)कुरु। इवेति वाक्यालङ्कारे। अथा ते स्याम वरुण प्रियासः-हे वरुण ! अथ एव भवत्प्रक्षा (त्कटाक्षा) नन्तर ते तव प्रियास. प्रियाः स्याम ॥

इति श्रीविद्यारण्यकृतं सन्ध्यावन्दनभाष्य सम्पूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्राद्वैतसम्प्रदायानुसारेण प्रातर्मध्याह्नसायसन्ध्यावन्दनेषूपयुक्ताना मन्त्राणा अर्थ सम्यक् विशदीकृतो दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितमिद भाष्यम्। No 629 कोशान्तरे तु इद भाष्य लौहित्यनीलकण्ठप्रणीतमिति प्रतिज्ञातमेतत्समानानुपूर्वीक दृश्यते । अत्र त्वन्ते विद्यारण्यकृतमिति लेखन दृश्यत । अत कर्तृनामधेयसशयचिह्न निर्दिष्टम् ॥

No 631 (3096)

*सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्य सप्रयोगम्

* Sandhyāvandanamatrabhāsyam

Authcr—Vidyāranya
Substance—Palm-leaf
Size—$13\frac{3}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Telugu
Folios—68
Lines on a page—5
Letters in a line—36
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—correct
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief —

This commentary by Vidyāranya explains the mantras of the Rk Sandhyopāsanā, authoritatively indicating their application and pointing out the Rsi, Devatā and Chandas of every mantra

उपक्रम —

अथ सन्ध्याविधिरुच्यते । आदौ सन्ध्याशब्दार्थनिर्णय· ।

दक्ष·—

अहोरात्रस्य या सन्धिः सूर्यनक्षत्रवर्जिता ।
सा च सन्ध्या समाख्याता मुनिभिस्तत्त्वदार्शिभि· ॥

रात्र्यन्तयामे नाडी द्वे सन्ध्यायाः काल उच्यते ।
दर्शनाद्रविरेखायास्तदन्ता मुनिभिस्स्मृतः ॥

रविरेखाया दर्शनाद्युपलक्षित काल सन्ध्येत्यर्थ ।

स्मृत्यन्तरे—

मुहूर्तमुदयात्पूर्व मुहूर्तमुदयात्परम् ।
सन्ध्याकाल स विज्ञेयः सायाह्ने तु विपर्ययः ॥

अत एव—

काले च वन्दिता सन्ध्या सा सन्ध्या फलदायिनी ।
अकाले निष्फला ज्ञेया सन्ध्या वन्ध्या वधूरिव ॥

उपसहार —

मित्रो देवेष्विति । मित्रो भगवा द्योतमानमनुष्येषु मध्ये यो जनः वृक्तबर्हिषे वृक्त लून बर्हिर्येन स, बर्हिर्लवनासादनपूर्वक हविषो दाता ऋत्विगित्यर्थः, तस्मै इष्टव्रता इष्टानि कल्याणानि याभि सिध्यन्ति ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र प्रयोगप्रमाणोपन्यासपूर्वक तत्तन्मन्त्रऋषिदेवताच्छन्दोनिरूपण पूर्वक च बह्वृचसध्यावन्दनोपयुक्तमन्त्राणा अद्वैतसप्रदायमनुसृत्य विस्तरेण विवरण कृतम् ॥

वक्तव्यविशेष —

, एतत्कोशान्ते 69–71 पत्रेषु श्रौतस्मार्तपौराणाचमनलक्षणानि लिखितानि दृश्यन्ते । No 632 कोशे तत्तत्पत्राञ्चलेषु विद्यारण्यभाष्यमिति लेखदर्शनात्प्रायस्तत्समानानुपूर्व्या एवात्र दर्शनादिद विद्यारण्य प्रणीतमिति निर्दिष्टम् ॥

No 632 (C 464)

* सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

* Sandhyāvandanamantrabhāṣyam

Author—Vidyāranya
Substance—Paper
Size—$8\frac{1}{8} \times 5\frac{1}{4}$ inches
Character—Telugu
Folios—13
Lines on a page—20
Letters in a line—28
Age of Ms —Old
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incompleet—Incomplete

उपक्रम —

आपोहिष्ठेति नवर्चस्य सूक्तस्य अम्बरीषस्सिन्धुद्वीप त्वाष्ट्र त्रिशिरा आपो गायत्री । द्वे अनुष्टुभौ । पञ्चमी वर्धमाना । सप्तमी प्रतिष्ठा । आपो हि ष्ठेति । हि यस्मात् कारणात् हे आप या यूय मयोभुव सुखस्य भावयित्र्यो भवथ ता तादृशा यूय न अस्मान् ऊर्जे अन्नाय दधातन धत्त, अन्नप्राप्तियोग्यान् कुरुत ॥

उपसहार —

भूर्भुव.स्व. पुरुषं तर्पयामि । द्विराचम्य । कालाग्निरुद्रोपनिषद्विधिना त्रिपुण्ड्रधारण कुर्यात् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 631 कोशे द्रष्टव्य.

वक्तव्यविशेष —

No 631 कोशे दृश्यमानग्रन्थ एवात्र कोशे क्रमव्यत्यासेन लिखितस्ततो न्यूनश्च दृश्यते । एतच्च भाष्य विद्यारण्यकृतमित्यास्मिन् कोशे पत्राञ्चलेषु निर्दिष्ट दृश्यते ॥

No 633 (C 465/2)

*सध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

* Sandhyāvandanamantrabhasyam

Substance--Paper
Size—$8\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{16}$
Character—Telugu
Folios—42-48
Lines on a page—18
Letters in a line—32

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This is also a commentary written in an easy style, on the Yajus Sandhyā mantras The author is not known

उपक्रम —

प्राणायाममन्त्रस्य भाष्यमाह—ओ भूरिति । भूलोकाभिमानिन्यो देवता ब्रह्मैक्येन स्तूयन्ते । भू भूलोकाभिमानिनी देवता ब्रह्मवदित्यो मिति विग्रह । एवमुत्तरत्र योज्यम् । ओ तत्सादिति (तत्सवितुरिति) गायत्रीप्रतिपाद्यस्य ब्रह्मत्वाविवक्षया आदौ प्रणवोच्चारणम् । सवितु सर्वप्रेरकस्य देवस्य दीव्यमानस्य, दीव्यतीति देव तस्य, वरेणीय श्रेष्ठ सर्वै प्रार्थनीय तत् तथा प्रसिद्ध भर्ग तेज धीमहि ध्यायाम ॥

उपसहार —

ज्योक् उज्ज्वल दीर्घकालं सूर्य दृशे द्रष्टु समर्थो भूयासम् । य सूर्यः महतोऽर्णवात् समुद्रादुदगात् तादृश बिभ्राजमान, दिवि दीप्य-मान' सारिरस्य सलिलस्य मध्यात् ऋषभ, कामाना लोहिताक्ष, वर्षि-ताक्ष, ? रक्तरश्मिरित्यर्थ । विपश्चित सर्वज्ञ सूर्य मा मनसा पुनातु वर्णनीयेन रश्मिसंघेनेत्यर्थ । स्पष्टमन्यत् ॥

॥ इति सध्याभाष्यम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र याजुषसन्ध्यामन्त्राणां सरलया वाक्यशैल्या नातिविस्तृतं नातिसंगृहीतं च विवरणं कृतम् ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितमिदं भाष्यं समग्रं चात्र दृश्यते । कर्तुर्नाम च न दृश्यते ॥

No 634 (970/2).

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम् (नित्यमन्त्रार्थानुसंधानदीपिका)

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Nārāyanamuni
Substance—Palm-leaf
Size—18 × 1½ inches
Character—Telugu
Folios—6-14
Lines on a page—7
Letters in a line—80
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

[1]यत्प्रसादेन वेदार्थो हस्तामलकतां गतः ।
नमामि शठजिद्योगिचरणाम्बुरुहं हि तत् ॥
आपोहिष्ठादिमन्त्राणां व्याख्यास्सन्ति सहस्रशः ।
त्रय्यन्तार्थानुसारेण व्याख्येयं क्रियते मया ॥

आपोहिष्ठेति मन्त्रस्य सिन्धुद्वीपऋषिः, गायत्रीच्छन्दः आपो देवता, अपां प्रोक्षणे विनियोगः । आपोहिष्ठादिमन्त्राणां पाञ्चरात्रादिसच्छास्त्रेषु परमात्मा देवतेत्यभिधानादत्रत्यदेवताशब्दाः परमात्मनारायणवाचकाः अतोऽन्यपरतया प्रतीयमानानामपि शब्दानां नामरूपव्याकरणश्रुत्या पर

[1] 'नमामि शठजिद्योगिचरणाम्बुरुहं हि मे ।
यत्प्रसादेन वेदार्था हस्तामलकता गताः ॥'
इति कोशान्तरे पाठ उपलभ्यते ।

मात्मपरत्व वेदान्ते निर्णीतम् । आपो हि ष्ठा मयोभुव.—हे आपः यूय मयोभुव. स्थ हि सर्वस्य प्राणिजातस्य सुखभूमयो हि । 'यद्वै शिव तन्मय.' इति मयश्शब्दस्य सुखसाधनवाचित्वात् तत्कार्यस्य तच्छब्देनाभिधानमत्र द्रष्टव्यम् ॥

उपसहार —

हे वरुण अथ अनन्तर तव प्रिया स्याम । त्वया सकलपापविमोचने कृते मुक्तसमस्तबन्धा वय 'प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थमह स च मम प्रिय ' इतिवदुत्तरोत्तर तव प्रीतिवर्धकास्त्वदिच्छानुविधायिन त्वत्स्वरूपगुणविभूत्यनुभवैकरसा भवेमेत्यर्थ ॥

षष्टिप्रबन्धनिर्मातु (निर्माता) शठकोपमुनीशितु ।

दासो (शिष्यो) नारायणमुनिर्नित्यमन्त्रानुद(दा)श्चयत् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सन्ध्याकालनिर्णयादिपूर्वक यथाशास्त्रमनुष्ठितकर्मण फलाभिधानसहित च श्रीवैष्णवसम्प्रदायानुरोधात् याजुषाणा प्रातर्मध्याह्नसायसन्ध्यावन्दनविनियुक्तमन्त्राणा वेदान्तभगवच्छास्त्रानुरोधेन विवरण सम्यक्कृतम् ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितमिद भाष्यम् । एतत्कोशान्ते एकस्मिन् पत्रे चक्राङ्कनयोग्यमासकालादिक निर्णीत दृश्यते । एतत्प्रबन्धप्रणेतार श्रीमदहोवलमठास्थानपरम्पराया द्वैतीयिक स्थानमधिष्ठिता यतिपुङ्गवा इति ज्ञायते । भाष्यस्यास्य नित्यामन्त्रार्थानुसधानदीपिकेत्यपि व्यपदेशो दृश्यते ॥

No 635 (4883)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम् (नित्यमन्त्रार्थानुसन्धानदीपिका)

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Nārāyanamuni | Size—16 × 1½ inches

Substance—Palm-leaf | Character—Telugu

Folios—37—48
Lines on a page—6
Letters in a line—74
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—In-complete

उपक्रम —

'पुण्डरीकसमासीन पाण्डुराभ्रेन्दुसन्निभम् ।
अखण्डबोधजनक हयग्रीवमुपास्महे ॥'

इत्यादावेक श्लोकमात्रमधिक दृश्यते । अन्यत्सर्व No 634 कोशवत् ॥

उपसहार —

No 634 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 634 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 634 कोशवत्

No 636 (743/8)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम् (नित्यमन्त्रार्थानुसन्धानदीपिका)

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Nārāyanamuni
Substance—Palm-leaf
Size—$10\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character—Telugu
Folios—3-12
Lines on a page—10
Letters in a line—54
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete.

उपक्रम —

No 634 कोशवत्

उपसहार —

No 634 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 634 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितमिद भाष्यम्। कोशेऽस्मिन् भाष्यकर्तु कूरनारायण इति नाम निर्दिष्ट दृश्यते। कूरदेशाभिजनत्वात्तथा व्यपदेश स्यादिति भाति। एतत्कोशादौ 3 पत्रेषु सग्रहेण गायत्रीप्राणायाममन्त्राणा विवरण कृत दृश्यते। तत्कर्तुर्नाम च न दृश्यते ॥

No 637 (1480/1)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम् (नित्यमन्त्रार्थानुसन्धानदीपिका)

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Nārāyanamuni

Substance—Palm-leaf

Size—$15\frac{1}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Telugu

Folios—16

Lines on a page—6

Letters in a line—50

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 634 कोशवत्

उपसहार —

No 634 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 634 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 634 कोशवत्.

No 638 (511/3)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम् (नित्यमन्त्रार्थानुसन्धानदीपिका)

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Nārāyanamuni
Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{5}{8}\times1\frac{3}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—8
Lines on a page—10
Letters in a line—66

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Worm-eaten here and there
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 634 कोशवत्

उपसंहार —

No 634 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 634 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 634 कोशवत्

No 639 (930/1)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम् (नित्यमन्त्रार्थानुसन्धानदीपिका)

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Nārāyanamuni

Substance—Palm-leaf

Size—$14\frac{3}{8} \times 1\frac{5}{8}$ inches

Character—Grantha

Folios—6

Lines on a page—9

Letters in a line—50

Age of Ms—Old

Condition of Ms—Not good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 634 कोशवत्

उपसंहार —

उकारो लक्ष्मीवाचक , अवधारणवाचको वा ' तदेवाग्निस्तद्वायुस्तत्सूर्यस्तदु चन्द्रमा ' इत्यत्रैवकारस्य स्थाने उकारस्य प्रयोगात् ॥ पञ्चविंशत्यक्षरो मकार· चतुर्विंशत्तत्वात्मकप्रधानाद्व्यतिरिक्त जीवात्मानमाह । मन अवबोध—

प्रतिपाद्यविषय —

No 634 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

No 634 कोशवत्

No 640 (1362/2)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

* Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Sankarācārya

Substance—Palm-leaf

Size—$16\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Grantha

Folios—26

Lines on a page- 8

Letters in a line—62

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Worm-eaten here and there

Correct or incorrect—Appears to be correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

सन्ध्याभाष्यमिद गुह्य ब्रह्मज्ञानप्रदीपकम् ।
शकरार्येण भगवत्पादाचार्येण निर्मितम् ॥

सिद्धमिह देवतिर्यङ्मनुष्यस्थावरसज्ञानामात्मना भगवानेवात्मेति भगवदाधारत्वात् भगवच्छेषतया भगवत्प्रकारत्वात् । भगवाश्च तेषा जीवात्मना स्वामीति सिद्धम् । कुत., तेषा नियामकत्वात्, तदाधार त्वाच्च । आत्मपरमात्मनोश्च शरीरशरीरिभावेन तादात्म्यम् । तद्यथा—अन्तर्यामिब्राह्मणे *"य आत्मनि तिष्ठन्नात्मनोऽन्तरो यमात्मा न वेद यस्यात्मा शरीर य आत्मानमन्तरो यमयत्येष त आत्मा अन्तर्याम्यमृतः" इति ॥

उपसहार —

सूर्य. सुष्ठु स्वकर्मसु प्राणिन प्रेरयन् विपश्चित् सर्वज्ञ. स भगवान् क्षीरसागरशायी नारायणो मनसा अस्मद्विषयप्रसादप्रवणेन चित्तेन मा मा स्वाराधनयोग्यत्वाय पुन पुनातु । पूर्वोक्ताना पश्येमेत्यादिबहुवचनाना मामित्येनैकार्थत्वेऽपि वाक्यभेदेन सामानाधिकरण्याभावादस्मानिति विपरिणामो न कृत इत्यखिलमनवद्यम् ॥

इति श्रीशकराचार्यभगवता विरचित सन्ध्याभाष्य समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 645 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

एतद्भाष्यानुपूर्वी च आन्त प्राय सुदर्शनसूरिभाष्यानुपूर्वीसदृश्येव दृश्यते, पर त्वाद्यन्तयो क्वचित्क्वचिन्मध्ये च किंश्चित्किंचित्पाठभेद उपल-

* बृहदारण्यके माध्यदिनपाठानुसार्येतत् ।

भ्यते । तावन्मात्रेण तत्रत्यमङ्गलपद्यादर्शनेन भाष्यकृन्नामभेददर्शनेन च इद भाष्य तत. पृथङ्निर्दिष्टम् । कोशेऽस्मिन् भाष्यकर्तु. शकराचार्यभगवान् इति नामधेयमन्ते लिखितमस्ति । एवमेवादौ च मङ्गलपद्ये प्रतिज्ञातम् । न तावताऽस्य प्रसिद्धशकराचार्यपरत्व सभाव्यते । यतोऽत्र भाष्ये मन्त्रार्थविवरण विशिष्टाद्वैतसप्रदायानुरोधेनैव दृश्यते । अत एतत्कर्तु विशिष्टाद्वैतसप्रदायानुयायिन शकराचार्य इति नामधेयमिति ज्ञायते । No 641 कोशे तु आदौ मङ्गलश्लोके 'शकरार्येण' इत्यस्य स्थाने शठकार्येण इति शोधन कृत दृश्यते । पर तु तन्निरवलम्बनामित्यस्माभि परित्यक्तम् । 'शठार्यार्येण' इति पाठश्चेदुपलभ्येत तदा सुसगत स्यादिति ॥

No 641 (B 138)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Sankarācārya
Substance—Paper
Size—8 × 6 inches
Character—Telugu
Folios—28
Lines on a page—22
Letters in a line—22
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Almost correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 640 कोशवत्

उपसहार —

No 640 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 645 कोशे द्रष्टव्यः

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् मङ्गलपद्ये 'शकरार्येण' इत्यत्र 'शठकार्येण' इति शोधन कृत दृश्यते। अत्रत्यकोशेषु तादृशपाठानुपलम्भादस्माभि· न तत् ग्रन्थकर्तृनामधेय निर्दिष्टम्। 'शठार्यार्येण' इति पाठश्चेदुपलभ्येत तदा सुसगत स्यादिति भाति॥

No 642 (3427/1)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

Sandhyāvandanamantrabhāsyām

Author—Sankarācārya
Substance—Palm-leaf
Size—$9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character – Grantha
Folios—62
Lines on a page—6
Letters in a line—36

Age of Ms —Old
Condition of Ms --Good, but last folio is broken
Correct or incorrect—Almost correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 640 कोशवत्

उपसहार —

No 640 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 645 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

No 640 कोशवत्.

No 643 (4578/4)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Sankarācārya
Substance—Palm-leaf
Size—12⅛ × 1⅜ inches
Character—Grantha
Folios—67-95
Lines on a page—7
Letters in a line—50
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Almost correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम –

No 640 कोशवत्.

उपसहार —

आप पूर्वोक्ता पृथिवी पुनन्तु। पृथिवीशब्द पृथिव्यादिपञ्चमहाभूतोपलक्षणार्थ, तेन च तत्सङ्घातोऽनुष्ठातृपरिग्रहो देह उपलक्ष्यते, तदनुष्ठातृवचनत्वादस्य मन्त्रस्य। तां पृथिवी मदीयामित्यर्थ.। ताभिरद्भिः पूता सा पृथिवी क्षेत्रभूता मां क्षेत्रज्ञ पुनातु। किं चापश्च मां पुनन्तु। अपि च ब्रह्मणस्पति. ब्रह्मणो वेदस्य पति पाता

प्रतिपाद्यविषय —

No 640 कोशवत्

वक्तव्यांशेष —

कोशेऽस्मिन्निद भाष्य माध्याह्निकसन्ध्यावन्दनारम्भपर्यन्त दृश्यते॥

No 644 (A 391/3)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्य कर्णाटकभाषात्मकम्

‘ Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Sri Raṅgācārya
Substance—Paper
Size—$12\frac{3}{4} \times 8$ inches
Character—Telugu
Folios—20–29
Lines on a page—28
Letters in a line—20
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This work explains, in Kannada, the meaning of the mantras of Sandhyāvandana

उपक्रम —

श्रीभूनीळापति वन्दे गायत्रीप्रतिपादितम् ।
सर्वकर्मसमाराध्य श्रीमन्नारायण सदा ॥

मूलस्य पदविभागक्रम —आप हि स्था मयोभुव । ता न ऊर्जे दधातन । महे रणाय चक्षसे । य व शिवतम रस । तस्य भाजयत इह न । उशती इव मातर । तस्मै अर गमाम व. । यस्य क्षयाय जिन्वथ । आप जनयथा च न ।

कर्णाटभाष्यम्—हे आप. एलै उदकगळिरा नीवु परमात्मने मयोभुव स्था हि—सर्वप्राणिसमूहक्कू सुखसाधनभूमिगळल्लवे ॥

उपसहार —

‘ प्रियो हि ज्ञानिनोऽत्यर्थमह स च मम प्रिय ’ एबरीत्या उत्तरोत्तरप्रीतिवर्धकरागि निन्न इच्छानुयायिगळागि निन्न स्वरूपरूपगुणविभूत्यनुभवैकरसरागि आगुवेवु एदु अर्थवु । इल्लि सर्वत्र प्रयोगिसल्पट्टिरुव वरुणसूर्यापशब्दगळिगे तदन्तर्यामियादनारायणपरवाद अर्थवेंदु श्रुतिस्मृत्यादिप्रमाणगळ बलदिंद तिळियबेकु ॥

इति कर्णाटकभाषाभाष्यसहित सन्ध्यागायत्रीभाष्य सम्पूर्णम् ॥
श्रीनिवासपुरस्थेन वादिभीकृत्कुलेन्दुना ।
श्रीरङ्गार्येण सन्ध्यायाः भाष्य भाषामय कृतम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र श्रीमन्नारायणमुनिप्रणीतभाष्यानुरोधेन सस्कृतभाषानभिज्ञाना-मपि मन्त्रार्थबोधाय पदविभागप्रदर्शनपूर्वक सन्ध्यात्रयविनियुक्तमन्त्राणा श्रीवैष्णवसप्रदायमनुसृत्य कर्णाटभाषया विवरण कृतम् ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रिताऽय ग्रन्थ ॥ ग्रन्थकृदय महीशूरदेशान्तर्वर्तिचामराजपुर-निकटस्थश्रीनिवासपुरवासी श्रीवैष्णवसप्रदायानुसारीति ज्ञायते ॥

No 645 (B 753)

सन्ध्यावन्धनमन्त्रभाष्यम्

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Sudarsanasūri	Age of Ms —Old
Substance—Paper	Condition of Ms —Good
Size —8 × 6 inches	Correct or incorrect—Correct
Character—Grantha	Complete or incomplete—Complete
Folios—27	
Lines on a page—26	
Letters in a line—18	

उपक्रम —

वरदमिश्रपदाब्जसमाश्रयप्रथितसम्भृतसम्पदुपागमः ।
अहमवाङ्मनसावसर हरेश्चरणपद्मयुग शरण व्रजे (श्रये) ॥
लक्ष्मीलक्ष्मीशपादाभ्यामियमस्तु नमस्कृति ।
श्रुतिस्मृत्युदित कर्म यदाराधनसश्रयम् ॥
वरदश्रीनृसिंहार्यस्योपदेशबलोदिताम् ।
सन्ध्यावन्दनमन्त्राणा विदधे वृत्तिमन्विताम् ॥

सिद्धमिह देवतिर्यङ्मनुष्यस्थावरस्थानामात्मना भगवन्नियाम्य-भगवद्धार्यभगवच्छेषतया भगवत्कैकर्यकारकत्वात् (त्प्रकारत्वात्) भगवतश्च तत्प्रतिसबन्धितया तन्नियामकतद्धारकतच्छेषितया तत्प्रकारित्वादाकृतिवाचिना शब्दानामपर्यवसानवृत्त्या भगवत्पर्यन्तस्वार्थाभिधायित्वात्परमपुरुषस्य शब्दैकगोचरत्वेन शब्दस्य च विशेषणविशेष्यभावसामानाधिकरण्यमुखेन गमकत्वव्यवस्थापनाज्जीवपरमात्मनो शरीरशरीरिभावेन तादात्म्यम् । तथाचान्तर्यामिब्राह्मणे—

उपसहार —

पुनरपि कीदृश ? लोहिताक्ष तरुणतरणिकिरणविकसितसरसीरुहवदरुणेक्षण इत्यर्थ, सूर्य पूर्वोक्तनिर्वचन विपश्चित् स भगवान् क्षीरार्णवशायी नारायण मनसा अस्मद्विषयप्रसादप्रवणेन मानसेन मा स्वाराधनयोग्यत्वाय पुन पुनातु । पूर्वोक्ताना पश्येमेति बहुवचनाना मामित्यनेनैकार्थत्वेऽपि वा सामानाधिकरण्याभावो विपरिणामो वा । अखिलजनवन्द्यगुरुषु बहुवचनमित्यनुशासनान्मामित्यने[नै]कार्थत्वेऽपि वाक्यभेदेन सामानाधिकरण्याभावान्न दोष ॥

हरितान्वयदीपेन व्यासनाम्ना विपश्चिता ।
मन्त्रभाष्यमिद गुह्य लिखित (निखिल) निरणायि तत् ॥

इति श्रीरङ्गराजदिव्याज्ञालब्धवेदव्यासापरनामधेयस्य श्रीसुदर्शनाचार्यस्य कृतिषु सन्ध्यावन्दनभाष्य सम्पूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र भगवन्नामकीर्तनमहिमोपवर्णनपूर्वक भगवतो हरेस्सर्वान्तरात्मत्वमभिधाय मन्त्रलक्षणतद्भेदादिक प्रकाश्य श्रीवैष्णवसम्प्रदायानुसारेण यजुर्वेदाम्नाताना सन्ध्यावन्दनमन्त्राणा सम्यग्विवरण कृतम् ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितमिद भाष्य श्रीवैष्णवसप्रदायानुसारि च दृश्यते ॥

No 646 (B 190)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्.

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Sudarsanasūri
Substance—Paper
Size—$7\frac{5}{8} \times 6$ inches
Character—Telugu
Folios—58
Lines on a page—12

Letters in a line—16
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Almost correct.
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 645 कोशवत्

उपसहार —

No 645 कोशवत्

प्रतिपाद्याविषय —

No 645 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 645 कोशवत्

No 647 (1462/2)

सन्ध्यावन्दनमन्त्रभाष्यम्

Sandhyāvandanamantrabhāsyam

Author—Sudarsanasūri
Substance—Palm-leaf

Size—$17\frac{1}{4} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Telugu

Folios—53-80

Lines on a page—5

Letters in a line—84

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—
Almost correct

Complete or incomplete—
Complete

उपक्रम —

'वरदमिश्र' इत्यादिमपद्यमात्रमत्र न दृश्यते। अन्यत्सर्वं No 645 कोशवत्॥

उपसंहार —

No 645 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 645 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 645 कोशवत्

No 648 (B 746)

सन्ध्याभाष्य ऋक्शाखीयम्

Sandhyābhāsyam

Author—Venkatakrsnā-
cārya

Substance—Paper

Size—$7\frac{3}{4} \times 5\frac{3}{8}$ inches

Character—Nāgarī

Folios—36

Lines on a page—14

Letters in a line—26

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—
Correct

Complete or incomplete—
Incomplete

उपक्रम —

लक्ष्मीलक्ष्मीशपादाभ्यामियमस्तु नमस्कृतिः।
यया निखिलभाग्यानि भवेयुर्भजतां हरिम्॥ १॥

श्रुतिस्मृत्युदितं कर्म यदाराधनसाधनम् ।
तद्विधायकमन्त्राणा वृत्तिं वक्ष्ये यथाक्रमम् ॥ २ ॥
यावन्तोऽस्यां विकर्मस्था. पृथिव्या बालिशा द्विजा. ।
तेषा पावित्र्यसिद्ध्यर्थं सन्ध्या सृष्टा स्वयम्भुवा ॥ ३ ॥

व्यासः—

उपास्ति. सन्धौ सूर्यस्य निशाया दिवसस्य च ।
तामेव ताभ्यां तस्मात्तु प्रवदन्ति महर्षय. ॥ ४ ॥
सूर्यान्तर्गतभगवद्ध्यान सन्ध्येत्युक्तं भवति ।

सन्ध्याधिकारकालः—

मौञ्जीबन्धनमारभ्य सायंप्रातश्च कालयो. ।
मध्याह्नेऽपि च कर्तव्य यावत्प्राणविमोक्षणम् ॥
प्रातस्सन्ध्या सनक्षत्रामुपासीत यथाविधि ।
सावित्री पश्चिमा सन्ध्यामनस्तमितभास्करे ॥

उपसहार —

यत्किञ्चिद्दुरित यच्चान्यत्पाप मयि निष्पन्नमिद पापजात तत्कर्तार माममृतयोनौ मरणरहिते जगत्कारणे सत्ये बाधरहिते ज्योतिषि स्वयम्प्रकाशे जुहोमि प्रक्षिपामि अहमनेन होमेन सर्व भस्मीकरोमीत्यर्थ. । तदर्थमिदमभिमन्त्रितं जल स्वाहा मदीये वक्त्राग्नौ सुष्ठु हुतमस्तु ॥

इति श्रीरामचन्द्रपरिव्राट्पादारविन्दपरिचारकश्रीमद्व्यासमुनिवरदगोपालकृष्णमठाभिमानिनो नागावधानि[न] पुत्रेण श्रीमद्रघुनाथतीर्थयतिपतिकृपापात्रेण वेंकटकृष्णाचार्येण कृतमृक्सन्ध्याभाष्य सम्पूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

द्वैतमतानुसारेण सप्रमाणोपन्यासं सन्ध्याकालनिर्णयादिपुरस्सर संध्यानुष्ठानफलप्रकाशनसहित च सन्ध्यात्रयान्तर्गतनिखिलमन्त्राणामर्थ. सम्यगत्राभिहितो दृश्यते ॥

एतद्भाष्यप्रणेता वेंकटकृष्णार्य. श्रीव्यासमुनिवरदगोपालकृष्ण मठाभिमानिनागावधानिपुत्रः श्रीरघुनाथतीर्थयतिशिष्यश्चेति ग्रन्थान्त परिदृश्यमानप्रशस्तिपङ्क्त्या ज्ञायते ॥

वक्तव्यविशेष —

इदमेव भाष्य मध्वाचार्यकर्तृकमिति आनन्दाश्रममुद्रणालये माध्या ह्निकसंध्याप्रकरणारम्भपर्यन्त मुद्रित दृश्यते । अत्र तु बहुषु कोशेषु वेंकटकृष्णार्यकर्तृकमेवेदमित्युल्लिखित दृश्यते ॥

No. 649 (4001/3)

सन्ध्याभाष्यं ऋक्शाखीयम्

Sandhyābhāsyam

Author—Venkatakrsnācārya
Substance—Paper
Size—16 × 1½ inches
Character—Nāgarī
Folios—23
Lines on a page—10
Letters in a line—60
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 648 कोशवत्

उपसहार —

No 648 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No 648 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 648 कोशवत

No 650 (1108/2)

सन्ध्याभाष्यं ऋक्शाखीयम्

Sandhyābhāsyam

Author—Venkatakrsnācārya
Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{1}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character--Nāgarī
Folios—123-155
Lines on a page—7
Letters in a line—68
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 648 कोशवत्

उपसहार —

No 648 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 648 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 648 कोशवत्

एतत्कोशान्ते नन्दनाश्वयुजशुक्लपञ्चम्या सौम्यवासरे एतद्ग्रन्थलेखनसमाप्तिकालो निर्दिष्टो दृश्यते ॥

No 651 (2437/4)

सन्ध्याभाष्य ऋक्शाखीयम्

Sandhyābhāsyam

Author—Venkatakrsnācārya
Substance—Palm-leaf
Size—$13\frac{3}{4} \times 2\frac{1}{8}$ inches

Character—Nāgarī
Folios—3-26
Lines on a page—11
Letters in a line—50
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Not good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

प्रक्षाल्य हस्तौ चाभ्युक्ष्य पाद शीर्ष तथैकतः ।
मध्यमाङ्गुलिपृष्ठैश्च संस्पृशेद्घ्राणमूर्धकम् ॥
हस्तौ प्रक्षाल्य सस्पृश्य घ्राणादिद्वादशं पृथक् ।
अङ्गुष्ठेन प्रदेशिन्या घ्राणौ पश्चादुपस्पृशेत ॥

उपसहार —

No 648 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 648 कोशवत

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् एतद्भाष्यादिमभागो न दृश्यते

No 652 (C 634)

सन्ध्याभाष्य ऋक्शाखीयम्

Sandhyābhāsyam

Author—Venkatakrsnācārya
Substance—Paper
Size—$9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—24
Lines on a page—12
Letters in a line—38
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 648 कोशवत्.

उपसंहार —

अधोदिशि—शेष. वारुणी मित्र मैत्री एभिरुपास्य. शेषशायी। अवान्तरदिशि—गणेशः तदुपास्य. सङ्कर्षण.। एकोनपञ्चाशन्मरुत.। तदुपास्योऽनिरुद्धः। स्वर्नामक. अनिरुद्धसङ्कर्षण.। प्रतिहारनामको अनिरुद्ध. निधननामकसङ्कर्षणराम. ॥

॥ इति प्रातस्सन्ध्याप्रकरण सम्पूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 648 कोशे द्रष्टव्य

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्निद भाष्य प्रातस्सन्ध्याप्रकरणान्तमेव दृश्यते।

No 653 (B 968)

सन्ध्याभाष्य यजुश्शाखीयम्

* Sandhyābhāsyam

Author— Venkatakrsnā-carya

Substance—Paper

Size—8 × 6½ inches

Character—Nāgarī

Folios—80

Lines on a page—12

Letters in a line—16

Age of Ms —Not very old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Not so very correct

Complete or incomplete — Complete

Subject in brief —

This Bhāsya gives out the meanings of the Sandhyā mantras according to Yajus Sākhā, following the Dwaita system of philosophy

उपक्रम —

लक्ष्मीलक्ष्मीशपादाभ्यामियमस्तु नमस्कृति ।
यया निखिलभाग्यानि भवेयुर्भजता हरिम् ॥
श्रुतिस्मृत्युदित कृत्य यदाराधनसाधनम् ।
तद्विधायकमन्त्राणा वृत्ति वक्ष्ये यथाक्रमम् ॥
यावन्तोऽस्या विकर्मस्था॰ पृथिव्या बालिशा द्विजा॰ ।
तेषा पावित्र्यसिद्ध्यर्थ सन्ध्या सृष्टा स्वयभुवा ।
उपास्ति सन्ध्या सूर्यस्य निशाया दिवसस्य च ।
तामेव ताभ्या तस्मात्तु प्रवदन्ति महर्षयः ॥

सूर्यान्तर्गतभगवद्ध्यान सन्ध्येत्युक्त भवति ।

सन्ध्याकाल —

प्रातस्सन्ध्या सनक्षत्रामुपासीत यथाविधि ।
सावित्री पश्चिमा सन्ध्यामनस्तमितभास्करे ॥

उपसहार —

अथ त्वत्प्रसादेन पापविनाशानन्तर त्वत्प्रसादलब्धज्ञानेन ते तव प्रियास॰ प्रिया॰ स्म॰। वरुणेति सबोधनम्। एतदुक्त भवति—हे देव क्रीडादिगुणविशिष्ट हे वरुण वरुणशब्दवाच्य त्वत्प्रसादात् ध्वस्तसमस्तकिल्बिषा इहलोकपरलोकयो॰ कृतकृत्या भवेमेत्युपस्थाता प्रार्थयते ॥

॥ इति यजुस्सध्याभाष्य सपूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सप्रमाणप्रपञ्चन सन्ध्योपासनाचरणप्रकारं प्रकाश्य याजुषानुष्ठेयसन्ध्यात्रयविनियुक्तमन्त्राणा केशवादिनाममन्त्राणा च ललितयैव वाक्यशैल्या द्वैतमतानुरोधेन विवरणपूर्वक सन्ध्याचरणतदभावयोः फलप्रत्यवायादिक चोपवर्णित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्निद भाष्य समग्र दृश्यते। अमुद्रित चैतत्। यद्यप्यत्र एतद्भाष्यप्रणेतुर्नाम न दृश्यते। तथापि एतत्कोशालयोपलभ्यमानवेंकट-

कृष्णार्यप्रणीतबह्वृचसन्ध्याभाष्यग्रन्थानुपूर्व्या एव बहुशस्तत्रतत्र दर्शनात् तत्रत्यबह्वृचसन्ध्यामात्रासाधारणान् मन्त्रान् विहाय तत्रतत्र याजुषमात्रसाधारणमन्त्रान् विनिर्दिश्य तेषा विवरणाच्च वेंकटकृष्णार्येणैव याजुषानुरोधीदं कृत स्यादित्यस्यापि तत्कर्तृकत्वेनैव निर्देश कृत. ॥

No 654 (2283/6)

सिंहानुवाक

Sımhānuvākah

Substance—Palm-leaf
Sıze—16 × 1¾ ınches
Charactei—Grantha
Folıos—55
Lınes on a page—10
Letters ın a lıne—60

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct oı ıncorıect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम --

सिंहे मे मन्यु , व्याघ्रे मे अन्तरामय , वृके मे क्षुत्, अश्वे मे घासि , धन्वनि मे पिपासा, राजगृहे मे अशनाया, अश्मनि मे तन्द्रि , गर्दभे मेऽर्श ॥

उपसहार —

अप्सु मे श्रम , ब्रह्मोज्झे मे किल्बिष, अपेहि पाप्मन् पुनरपनाशितो भवा न. पाप्मन् सुकृतस्य लोके पाप्मन् धेह्यविहृतो यो न पाप्मन्न जहाति तमु त्वा जहिमो वय अन्यत्रास्मन्निविशतात् सहस्राक्षोऽमर्त्यो यो नो द्वेष्टि स रिष्यतु यमु द्विष्म. तमु जहि ॥

प्रतिपाद्यविषय —

पातकपरिहरणफलकगणहोमाख्यकर्मणि विनियुक्तेऽस्मिन् मन्त्रकदम्बे मन्युरोगक्षुत्पिपासाशनायादीनामात्मसकाशादपसारण प्रार्थ्यते ॥

वक्तव्यविशेष

कोशेऽस्मिन् समग्रोऽय मुद्रितश्च ॥

No 655 (2283/10)

सिहानुवाकः

Simhanuvākah

Substance—Palm-leaf
Size—16 × $1\frac{3}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—68
Lines on a page—10
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

No 654 कोशवत्

उपसहार —

No 654 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 654 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

No 654 कोशवत्

No 656 (294/2)

सिंहानुवाक.

Simhānuvākah

Substance—Palm-leaf
Size—11 × $1\frac{1}{2}$ inches

Character—Telugu
Folio—1

Lines on a page—10

Letters in a line—60

Age of Ms —Old

Condition of Ms — Worm-eaten

Correct or incorrect—Not so very correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 654 कोशवत्

उपसहार —

योनो द्वेष्टि स रिष्यतु यमु द्विष्मस्तमु जहि । सुमित्रा न आप ओषधयस्सन्तु दुर्मित्रास्तस्मै भूयासुर्योऽस्मान् द्वेष्टि य च वय द्विष्म· पाप्मन् । ओं शान्तिश्शान्तिश्शान्ति ॥

प्रतिपाद्यविषय

No 654 कोशवत्

वक्तव्यविशेष

एतत्कोशान्ते वैश्वदेवमन्त्रा अपि सगृहीता दृश्यन्ते ॥

No 657 (294/3)

* सिंहानुवाकभाष्यम्

* Simhānuvākabhāsyam

Substance—Palm-leaf

Size—11 × 1½ inches

Character— Telugu

Folios—2-4

Lines on a page—10

Letters in a line—66

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Not good, worm-eaten

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete Complete

Subject in brief —

This Bhāsya explains the mantras "Simhe me manyuh," etc, that are recited while performing Gana Homa

उपक्रम —

सिंहे मे मन्यु –मन्यु क्रोधः हिनस्तीति हिंस पृषोदरादित्वाद्ध-कारसकारयोर्व्यत्यास मकारस्य सकार. सकारस्य हकार । सिंह. सिंह जातिशब्द । वाक्यत्वा(स्या)परिसमाप्तत्वाद्योग्यक्रियाध्यहार । वर्ततामिति शेष । मन्यु क्रोध स सिंहे प्राणिना हिंसाकारिण्यु-ग्रजन्तौ वर्तताम्, न मयीति शेष । एव प्राणिनामपकारिण्युग्रसत्वे मदीय क्रोध प्रवर्तताम् । व्याघ्रे मेऽन्तरामय —आमयो व्याधि मे इति सप्तम्यर्थे षष्ठी, मयि वर्तत्सामयो व्याघ्रमृगे महाशार्दूलाख्ये वर्तता न मयीत्यर्थ. ॥

उपसहार —

सहस्राक्षो अमर्त्य.—सहस्राक्ष बहुदृष्टि अमर्त्य अमरणधर्मदेवता स्वभाव इत्यर्थ. । यो नो द्वेष्टि न प्रणयति स रिष्यतु नश्यतु । य च वय द्विष्म तमु जहि । दुर्मित्रा आप्रिया इमा आप तस्मै भूयासु योऽस्मान् द्वेष्टि य च वय द्विष्म ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 654 कोशनिर्दिष्टस्य पातकपरिहरणफलकगणहोमानुष्ठातृक-र्तृकमन्य्वामयक्षुत्पिपासाद्यपसारणप्रार्थनपरस्य 'सिंहे मे मन्यु.' इत्या-दिमन्त्रकदम्बस्य विवरणमत्र भाष्ये दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

इदानींप्रसिद्धवेदराशावश्रूयमाणत्वादय खिलमन्त्र इति भाति । अस्मिन् कोशे मूल तद्भाष्य चेत्येतद्द्वयमपि दृश्यते । भाष्यकर्तुर्नाम च न लिखितम् । No 658 कोशदृश्यमानभाष्याद्विलक्षण चेदं भाष्यम्॥

No 658 (2283/7)

सिंहानुवाकभाष्यम्

* Simhānuvākabhāsyam

Substance—Palm-leaf
Size—16 × 1¾ inches
Character—Grantha
Folios—55-57
Lines on a page—10
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief --

Same as the above, but this is written by a different author

उपक्रम —

एषामर्थः—मदीयो मन्युः क्रोधः पापहेतुरस्ति सिंहे सहजमन्युमति विनिहतोऽस्त्विति शेषः। एवमुत्तरवाक्येष्वपि द्रष्टव्यम्। तथा च व्याजहार बोधायनः—पितृयज्ञे पाप्मनो विधीन्वाचयतीति। व्याघ्र शार्दूलः, अन्तरामयः मानसी व्यथा, व्याघ्रस्यासन्तुष्टत्वेन सदा तद्योगत्वात् (गात्)

उपसंहार —

हे पाप यः पापविशेषः अस्मान् द्वेष्टि प्रतिकूलो वर्तते स एव रिष्यतु नश्यतु। वयमपि यमु द्विष्मः यमेव पापविशेष द्विष्मः त्वमपि तमेव पाप जहि विनाशयेत्यर्थः॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 657 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

अस्मिन् कोशे सिंहानुवाकमूल तद्भाष्य च असमग्र दृश्यते ॥

एतत्कोशान्ते सिंहानुवाकविनियोगयोग्यगणहोमप्रयोगोऽपि सगृहीतो दृश्यते । No 657 कोशे दृश्यमानभाष्याद्भिन्नमेतद्भाष्यम् । भाष्यकर्तुर्नाम चात्र न दृश्यते ॥

No 659 (1299/32)

सोमसूक्तम्

Somasūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—98-99
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

नानानमित्यस्य सूक्तस्य कश्यप॰ सोमः पाङ्क्ति नानान जरतीति॰ कारुरहंमस्वोवोहाचत्वारि—

नानानं वा उं नो धियो विव्रतानि जनानाम् । तक्षा रिष्टं रुतं भिषग्ब्रह्मा सुन्वन्तमिच्छतीन्द्रायेन्दो परि स्रव । जरतीभिरोषधीभिः पर्णेभिः शकुनानाम् । कार्मारो अश्मभिर्द्युभिर्हिरण्यवन्तमिच्छतीन्द्रायेन्दो परि स्रव ॥

उपसहार —

यत्र गङ्गा च यमुना च यत्र प्राची सरस्वती ।
यत्र विश्वेश्वरो देवस्तत्रमाममृतं कृधि । इन्द्रा . . ॥

॥ सोमसूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सगृहीतास्वृक्षु इन्द्रोद्देश्यकसोमरसदानाय सोमपरिक्षरणं प्रार्थ्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितायामृक्सहितायां सप्तमाष्टकगतपञ्चमाध्याये पञ्चविंशवर्गमारभ्य अष्टाविंशवर्गान्तमिद सूक्त दृश्यते । अन्ते परिदृश्यमानाना तिसृणामृचा मुद्रितायामृक्संहितायामदर्शनात्ता खिलेष्वन्तर्गता, स्युरिति भाति ॥

No 660 (1299/8)

हरिसूक्तम्

Harisūktam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅝ × 1⅜ inches
Character—Nāgarī
Folios—28-29
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

प्र ते महे विदथे शंसिषं हरी प्र ते वन्वे वनुषा

हर्य॒तं मदं॑म् । घृ॒तं न यो हरि॑भि॒श्चारु॒ सेचं॑त॒ आ त्वा॑ वि॒शन्तु॒ हरि॑वर्पसं॒ गिरं॑ः ॥

उपसहार —

अपा॑ः पूर्वे॑षां हरिवस्सु॒ताना॒मथो॑ इ॒दं सव॑नं॒ केव॑लं ते । म॒म॒द्धि सोमं॒ मधु॑मन्तमिन्द्र स॒त्रा वृ॑ष॒ञ्ज॒ठर॒ आ वृ॑षस्व ॥

॥ इति हरिसूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

ब्राह्मणाच्छंसिशंसनीये अतिरात्रविनियुक्तेऽस्मिन् सूक्ते इन्द्रवाहकाश्वस्तुतिद्वारेन्द्र. स्तूयते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितायामृक्सहितायां अष्टमाष्टके पञ्चमाध्याये पञ्चमषष्ठसप्तमवर्गेषु इद सूक्त परिदृश्यते ॥

परिशिष्टम्.

वेदः—1. संहिता.

No 661 (C 2320)

* ऋक्संहिताभाष्यम्

* Rk Samhitābhāsyam

Author—Mudgala
Substance—Paper
Size—$8\frac{7}{8} \times 5\frac{1}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—14-221
Lines on a page—14

Letters in a line—34
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—
Correct
Complete or incomplete—
Incomplete

Subject in brief —
Similarly as No 7

उपक्रम —

स्यन्दमानं सोममावदन् अस्मिन् सोमयागे त्वदीयां धनदानकीर्ति प्रकटयन्नित्यर्थ.। ते गिर्वण [1] गीर्भिर्वर्तनीयेन्द्र कारव. कर्तार ऋत्विग्य जमाना. उपातिष्ठन्त पुरा धनलाभार्थं त्वामुपस्थितवन्त । उपस्थाय च तस्य तादृशस्यौदार्योपेतस्य ते तव धनदान विदु जानन्ति ॥

मायाभिरिति ॥ हे इन्द्र त्व मायिन नानाविधकपटोपेत शुष्ण भूतानां शोषणहेतु एतन्नामकमसुर मायाभि. तत्प्रतिकूलैः कपटविशेषै. अवातिर. हिंसितवानसि । मेधिरा. मेधावन्त. तस्य तादृशस्य ते

---

[1] 'गीर्भिर्वननीयेन्द्र' इति सायणीयभाष्ये पाठ । युक्तश्चायमेव पाठ 'गीर्भिरेन वनयन्ति' इति यास्कीयनिर्वचनदर्शनात् ॥

तव महिमान विदु जानन्ति । तेषा जानता अनुष्ठातॄणा श्रवासि अन्नानि उत्तिर वर्धय । इन्द्रमीशानमिति ॥

उपसहार —

मा सा त इति । वाजप्रमह. वाजैर्धनैः प्रमहनीयेन्द्र ते त्वदीया सा सुमति. शोभनानुग्रहरूपा बुद्धि. अस्मत् अस्मासु मा विदसत् मा विशुष्यतु । तथा इष अन्नानि अस्मान् सवरन्त सभृतान् कुर्वन्तु । हे मघवन् इन्द्र अर्यः धनपतिः त्व नः अस्मान् गोषु आभज प्रापय । ते तव मंहिष्ठा. अतिशयेन स्तुतिभि प्रवर्धयितारो वय सधमाद स्याम पुत्रपौत्रादिभि सह माद्यन्तो भवेम ॥ इति प्रथमस्य अष्टमे षड्विंशो वर्ग. । इति ऋक्प्रथमाष्टके अष्टमोऽध्याय ॥

॥ प्रथमाष्टकं सम्पूर्णम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र अग्न्यादिदेवतास्तुतिपराणां तत्तत्क्रतुषु विनियुक्तानामृचां विवरण दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितमिदं भाष्यम् ॥ कोशेऽस्मिन्निदं भाष्यं प्रथमाष्टके एकविंशे वर्गे षष्ठीमृचमारभ्य प्रथमाष्टकसमाप्तिपर्यन्त दृश्यते । ऋक्संहितासायणभाष्यपरिदृश्यमानान् व्याकरणप्रक्रियादिविशेषान् परित्यज्य तत्रत्य एव ऋगर्थवर्णनक्रमोऽत्र बालबोधाय मुद्गलनाम्ना केनचिदाधुनिकेन संगृहीत इति भाति ॥

अत एव चादौ—

आलोच्य पूर्वभाष्यं च बह्वृचस्य समन्तत. ।
गहनं मन्यमानेन सुबोधेन समुद्धृतम् ।
नवनीत यथा क्षीरात्सिकतायाश्च काञ्चनम् ।
तथा समुद्धृतं सार बालानां बोधसिद्धये ।

मौद्गल्यगोत्रेण च मुद्गलेन ह्यात्मानुभूतेन सुसस्कृतेन ।
यथार्थभूतेन सुसाधकेन समुद्धृतं सारमिदं वरिष्ठम् ॥

इति प्रतिज्ञात दृश्यते ॥

No 662 (B 1)

*ऋक्संहिताविवरणम् (ऋगर्थदीपिका)

* Rgarthadīpikā

Author—Mādhavārya
Substance—Paper
Size—$7\frac{5}{8} \times 5\frac{3}{4}$ inches
Character—Kannada
Folios—163
Lines on a page—13
Letters in a line—16
Age of Ms —Ancient
Condition of Ms — Good
Correct or incorrect—Incorrect
Complete or incomplete—Incomplete

Subject in brief —

This manuscript describes in grammatical order, the meaning of the words in the Rk Samhitā beginning with the last Rk of the first varga of the third Adhyāya in the first Astaka The first two Adhyāyas of the first Astaka have been printed in two volumes under the Trivandrum Sanskrit Series The author 'Mādhavārya' has given his geneology in the colophon at the end of each Adhyāya He belongs to the family of Visvāmitra and is born of Venkatārya and Sundari Traditionally, he is said to have been a direct disciple of Rāmānujācārya, the founder of the Visistādvaita system of Philosophy In the introduction to the Trivandrum edition mentioned above, the editor, relying on the above tradition, has counted Mādhavārya as one of Rāmānujācārya's disciples and ascribed to him a date not later than the first half of the 12th century A D But this tradition is discountenanced by the author's invoking the favour of the God Vināyaka in one of his verses as well as by his not giving obeisance to his Guru at the beginning of his work as is the wont with all the disciples of Rāmānujācārya

However, Sāyana, in his Bhāsya on the Rg Veda mentions the name of Mādhavārya and actually quotes

from his work Since Kesavaswāmi and Devarāja who are anterior to Sāyana refer to Mādhavārya by name, Mādhavārya should belong to a period for removed from Sāyana

उपक्रम —

त् विष्वक् ते वृत्रसहाया· विविध गता अयजमाना पृक्तास्ते मरण गता । 1-3-5 पराचित—परा[व]वृजु परावृत्तानि शीर्षाणि के इन्द्रपराङ्मुखानि युद्धादयज्वानो यज्वभि स्पर्धमाना यदा त्वं दिव स्थापयितार धन उन्नूर्नप्रार्तिष्ठथा ? शत्रून् प्रति तदानीमयजमानान् तान् द्यावापृथिव्योर्निरधम ॥ (1-3 6) अयुयुत्सन्—ये असुरा योधयितुमिच्छावन्त अनवद्यस्य दोषरहितस्य इन्द्रस्य सेनामाश्रिता नवग्वा क्षितय· तानयातयन्त हतवन्त नवभिर्मासैस्सिद्धिं गता नवग्वा प्रजननसमर्थो वृषभ तेन ताडिता वध्र्यो यथा नश्येयु तद्वत्प्रजननासमर्थबलीवर्दवत्क्षुरनिष्ठा अत्यन्तवृद्धा अथैनमिन्द्रं नवसाक्षिकयो (नवग्वा·क्षितयो) युद्धार्थ निगमयन् वन वृषा ? आयुधच्छिन्नवृषणा इव वर्धस्व दुष्टस्साण्डा ? न युध्यमाना प्रकर्षगमनवद्भिरश्वैर्बलवानयमिन्द्र इति जानन्तो युद्धात् प्रतिगता ॥

उपसहार —

त्व नस्त्वमस्मानस्यास्सेनाया दुर्हणाया पाहि वाज्रि(ज्रि)वो दुरिताद्ध सङ्गामे प्रयाधि वाऽस्मभ्य (प्रयन्धि वाऽस्मभ्य) ? बलानिरध्यत्वमश्वमश्वैर्वद्धव्यनि ? अन्नाय प्रशसे श्रवसे च सत्यायास्मान् प्रेरयेति ॥

मा सा ॥ मा सा तव स्तोत्रविषया सुमतिरस्मासु शुष्यतु अतियेन पूजनीयानस्मानन्नानि सुवृण्वन्त भज चमवन्गोष्वन्मानीश्वर दातृतमये च य तुभ्य ? गोभि पुत्रैश्च सधमाद स्यामेति ॥

ऋगर्थदीपिका चेय प्रथमश्चायमष्टक: ।
कर्ता श्रीवेङ्कटार्यस्य तनयो माधवाह्वय· ॥

इति श्रीमाधवार्यविरचितऋगर्थदीपिकाप्रथमाष्टक· समाप्त ॥

प्रतिपाद्यविषय —

ऋक्सहितायां प्रथमाष्टके तृतीयाध्याये प्रथमवर्गान्तिमामृचमारभ्य एतदष्टकसमाप्तिपर्यन्तमत्र कोशे समुपलभ्यमाने ऋक्सहिताविवरणे अन्वयक्रमेण तत्तत्पदार्थवर्णनमात्रं दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

एतद्विवरणप्रणेता माधवार्य कौशिकगोत्रसम्भूतो वेंकटार्यसुन्दर्यो. सूनुरिति तत्तदध्यायान्ते परिदृश्यमानै.—

इत्थ तृतीयमध्याय व्याकरोत्प्रथमेऽष्टके ।
विश्वामित्रकुले जातो माधवस्सुन्दरीसुत. ॥
इत्थ चतुर्थमध्याय व्याकरोत्प्रथमाष्टके ।
अष्टकस्य कुले जातो माधवो वेंकटात्मज. ॥
इति पञ्चममध्याय व्याकरोत्प्रथमेऽष्टके ।
लोहितस्य कुले जातो माधवो वेंकटात्मज. ॥
इतीम षष्ठमध्याय व्याकरोत्प्रथमेऽष्टके ।
भरतस्य कुले जातो माधवो वेंकटात्मज ॥
ऋगर्थदीपिका चेय प्रथमश्चायमष्टक. ।
कर्ता श्रीवेंकटार्यस्य तनयो माधवाह्वय ॥

इति पद्यैरवसीयते। अत्र कौशिकगोत्रस्य 'विश्वामित्राष्टकलोहित, इत्यादि प्रवरस्मरणात् विश्वामित्रकुले' 'अष्टकस्य कुले' 'लोहितस्य कुले' इति निर्देश इति प्रतिभाति। अनन्तशयनमुद्रिततत्प्रथमाष्टक-प्रथमाध्यायोपोद्घाते उपलब्धैतन्मातृकागततत्तद्ग्रन्थावलम्बनाथ माधवार्य माधवार्यस्य पौत्र वेंकटार्यसुन्दर्योः पुत्रो भवगोलदौहित्र सकर्षणस्याग्रजो वेंकटगोविन्दयोर्जनकः चोलदेशीयकावेरीदक्षिणतीरस्थ-गोमदाख्यग्रामनिवास्यासीदिति निर्धारितम्। किंवदन्तीबलात् विशिष्टाद्वैतसिद्धान्तस्थापनाचार्यभगवद्रामानुजाचार्यशिष्यत्व चास्याभ्यूहितम्॥

तत्रेदं चिन्तनीयम्—यतस्तत्रैवोपलब्धमातृकानुरोधेनैतद्ग्रन्थादौ—

श्रीवेंकटार्यतनयो व्याचिकीर्षति माधव' ।
ऋक्सहितामस्य देव प्रसीदतु विनायक. ॥

इति ग्रन्थकृत्प्रणीतमात्मनो विनायकप्रसादप्रार्थनपरं पद्यमेक प्रकाशितं दृश्यते। न ह्येव श्रीमद्रामानुजीयप्रणीतप्रबन्धेषु क्वचिदपि विनायकप्रसादप्रार्थनपर पद्यमुपलभ्यते । यद्यपि श्रीमद्रामानुजीयैर्विष्वक्सेनप्रसादस्सप्रार्थ्यते, तथापि न स विष्वक्सेनो विनायकपदेन प्रतीयमानः प्रसिद्ध । किंच साक्षाद्रामानुजाचार्यशिष्यश्चेदय ग्रन्थकार.

तच्छिष्यपरंपराचरणक्रममनुरुध्य कुतो वा स्वगुरुनमस्कृत्यादिक ग्रन्थादौ न प्राणैषीत्। अतोऽस्य माधवार्यस्य श्रीमद्रामानुजाचार्यशिष्यत्वे प्रमाण गवेषणीयमिति ॥

अथ च वेंकटमाधवार्य॰ सायणीये ऋग्भाष्ये अष्टमाष्टकीयचतुर्थाध्यायादौ "माधवभट्टास्तु—वि हि सोतोरित्येषर्गिन्द्राण्या वाक्यमिति मन्यन्ते। तथाच तद्वचनम् 'इन्द्राण्यै कल्पित हवि कश्चिन्मृगोऽदूदुषत् इन्द्रपुत्रस्य वृषाकपेर्विषये वर्तमानः। तत्रेन्द्रामिन्द्राणी वदतीति" इत्येतन्नामग्रहणपूर्वकमेतद्ग्रन्थानुवाददर्शनात् सायणार्यात्प्राक्तनै केशवस्वामिदेवराजादिभिरप्येतन्नामोत्कीर्तनाच्च सायणार्यात्प्राचीन इति ज्ञायते ॥

अस्या च वेंकटमाधवीयव्याख्यायां पदाना विवरणे अन्वयादौ च तत्र तत्र सायणीयभाष्याद्वैलक्षण्यमपि दृश्यते। तत्रेद दिङ्मात्र प्रदर्श्यते। यथा—

अयुयुत्सन्ननवद्यस्य सेनामयातयन्त क्षितयो नवग्वाः।

वृषायुधो न वध्रयो निरष्टाः प्रवद्भिरिन्द्राच्चितयन्त आयन् ॥

(ऋक्सहिता 1–3–6) अस्येद सायणीयभाष्यम्—

"अनवद्यस्य गर्हणीयदोषरहितस्येन्द्रस्य सेनां प्रति अयुयुत्सन् वृत्रस्यानुचरा योद्धुमैच्छन्। तदानीं नवग्वा नवनीयगतय स्तोतव्यचरित्रा, यद्वा अङ्गिरसा सत्रमासीननां मध्ये ये नवभिर्मासैरवाप्तफला उत्थितास्तेषा नवग्वा इति सज्ञा। 'नवग्वास्सुतसोमास इन्द्र' इत्यादिषु तथाऽभिहितत्वात्। क्षितय॰ मनुष्या अङ्गिर॰प्रभृतय अयातयन्त युद्धार्थमिन्द्र नानाविधैर्मन्त्रै प्रोत्साहितवन्तः। इन्द्रे योद्धु गते सति निरष्टाः तेनेन्द्रेण निराकृता वृत्रानुचरा चितयन्तः स्वकीयामशक्ति ज्ञापयन्त॰ इन्द्रात् इन्द्रस्य सकाशात् प्रवद्भिः प्रवणैः पालयितु सुशकैर्मार्गै आयन् दूरे गतवन्त॰। तत्र दृष्टान्त॰—वृषायुधः वृषेण सेचनसमर्थेन पुस्त्वयुक्तेन शूरेण सह युद्ध कुर्वन्तो वध्रयो न नपुंसका इव" इति ॥

अस्येदं वेंकटमाधवीयं विवरणम्—

"अयुयुत्सन् येऽसुरा योधयितुमिच्छावन्त॰ अवद्यरहितस्य इन्द्रस्य सेनामाश्रिता नवग्वाः क्षितयः तानयातयन्त हतवन्तः, नवभिर्मासैस्सिद्धिं गता नवग्वाः, प्रजननसमर्थो वृषभः तेन ताडिता वध्रयो

यथा नश्येयु. । तद्वत्प्रजननासमर्थबलीवर्दवन्निरष्टा अत्यन्त वृद्धा प्रकर्षगमनवद्भिरश्वै. बलवानयमिति जानन्त. युद्धात्प्रतिगता " इति ॥

कोशेऽस्मिन् 38 तमपत्र 144–146 पत्रेषु च दृश्यमान शाट्यायन नामस्मरण तद्वाक्यानि चात्रोपात्तानि सायणीयेऽपि दृश्यन्ते। एव बहुषु स्थलेष्वेनत्सवाद. सायणीयेऽप्युपलभ्यते । अत. श्रीसायणार्यैः विवरणमेतदप्यवलम्ब्य प्रायस्तत्रतत्रैतत्संवादि ऋग्भाष्य प्रणीतमिति ज्ञायते ॥

अस्मिंश्च वेंकटमाधवीये विवरणे सायणीयभाष्य इव न व्याकरणप्रक्रियादिक दृश्यत, किं त्वन्वयक्रमेण पदार्थविवरणमात्रम्। अत इदं व्युत्पित्सूना सुखेन वेदे व्युत्पत्तिं जनयति । कोशेऽस्मिन् लेखकप्रमादाश्च बहीयास उपलभ्यन्ते । विवरण चैतदत्र कोशे प्रथमाष्टके तृतीयाध्याये पञ्चमीमृचमारभ्य तदष्टकपरिसमाप्तिपर्यन्तमात्र दृश्यते ॥

एतद्विवरण च प्रथमाष्टकद्वितीयाध्यायान्तमधुना अनन्तशयनराजकीयकोशालयात्समुद्रथ प्रकाशितमुपलभ्यते ॥

No 663 (573)

तैत्तिरीयसहिताभाष्य (कृष्णयजुस्सहिताभाष्यम्) वेदार्थप्रकाशाख्यम्

Taittiriyasamhitābhāsyam

Author—Sāyanācārya
Substance—Palm-leaf
Size—$17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Grantha
Folios—47–74
Lines on a page—8
Letters in a line—64
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Almost correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

परिषेचनमारभ्य संस्कारा ये चिकीर्षिताः ।
ते पञ्चस्वनुवाकेषु प्रोक्ताः शेषश्चमे गत. ॥

तत्र प्रथमेऽनुवाके परिषेचनविकर्षणादयोऽभिधीयन्ते। कल्प.— 'उदकुम्भमादायाश्मन्नूर्जमिति त्रि. प्रदक्षिणमग्निं परिषिञ्चन् पर्यैति' इति॥

उपसंहार —

कल्पः 'तीव्रान् घोषान् कृण्वते वृषपाणय इत्यश्वान्' इति। पाठस्तु—'तीव्रान् घोषान्——व्ययन्त.' इति। एतेऽश्वा. तीव्रान् अत्युच्चान् घोषान् हेषाशब्दान् कृण्वते कुर्वते। कीदृशा अश्वा.? वृषपाणय सेचनवाचिना वृषशब्देन शक्तिरुपलक्ष्यते। पाणिशब्द. पादलक्षक। गन्तुं शक्ताः पादा येषाम्

प्रतिपाद्यविषय —

अग्निचित्यङ्गमन्त्राणामत्र विवरण दृश्यते।

वक्तव्यांशेष —

कोशेऽस्मिन्निद भाष्यं चतुर्थकाण्डगतषष्ठप्रश्ने आदित. प्रभृति असमग्रषष्ठानुवाकान्त दृश्यते॥

2 ब्राह्मणम्.

No. 664 (4968/2)

आर्षेयब्राह्मणभाष्यम्

Ārseyabrāhmanabhāsyam

Author—Sāyanācārya
Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—104
Lines on a page—6
Letters in a line—72
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

यस्य निःश्वसित वेदा यो वेदेभ्योऽखिल जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूप दधद्बुक्कमहीपतिः ।
आदिशत्सायणाचार्य वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसङ्ग्रहात् ।
कृपालुस्सायणाचार्यो वेदार्थ वक्तुमुद्यत ॥
व्याख्यातावृग्यजुर्वेदौ सामवेदेऽपि संहिता ।
व्याख्याता ब्राह्मणस्याथ व्याख्यान सम्प्रवर्तते ॥
अष्टौ हि ब्राह्मणग्रन्थाः प्रौढब्राह्मणमादिमम् ।
षड्विंशाख्य द्वितीय स्यात्ततस्सामविधिर्भवेत् ॥
आर्षेय देवताध्यायो भवेदुपनिषत्तत ।
संहितोपनिषद्वंशग्रन्था अष्टावुदीरिता ॥

तत्र अथ खल्वयमार्ष प्रदेशो भवतीत्यादिकमार्षेयब्राह्मण क्रमप्राप्त व्याख्यायते । तत्रादौ ब्राह्मणार्थ सङ्गृह्य प्रदर्शयति—'अथ खल्वयमार्षः प्रदेशो भवति' इति । अथेत्यानन्तर्ये । खल्विति प्रसिद्धौ । अयमनेन ब्राह्मणेन प्रतिपाद्योऽर्थ आर्षः ऋषिसम्बन्धी प्रदेश उपदेशो भवति । कः पुनरसौ तमाह 'ऋषीणा नामधेयगोत्रोपधारणम्' इति । ऋषीणां नामधेयै गोत्रैश्च, उपलक्षणमेतत् । ऋषिनामधेयगोत्रच्छन्दोदेवतादिवाचकेन शब्देन साम्ना वाच्यत्वानुज्ञानमुपधारण, ईदृशोऽर्थोऽनेन ब्राह्मणेन प्रतिपाद्यत इत्यर्थ ॥

नन्वेव ब्राह्मणान्तरवदत्रानुष्ठेयस्य कस्यचिदप्रतिपादितत्वात् तदध्ययनार्थज्ञानयोः पुरुषो न प्रवर्तत इत्याशङ्कयाह—'स्वर्ग्य यशस्य धन्य पुण्य पुत्र्यं पशव्य ब्रह्मवर्चस्य स्मार्तमायुष्यम्' इति ॥

उपसंहार —

ऐन्द्र्यः इन्द्रसम्बन्धिन्यः माहानाम्न्यः इन्द्रवृत्रासुरयो सङ्ग्रामे इन्द्रस्य जयार्थ महान् घोष आसीदिति माहानाम्न्य इति नामैतासां सम्पन्नम् । अथवा एता ऋचः प्रजापतेस्सम्बन्धिन्यः प्राजापत्यऋषिका इत्यर्थः ॥

यद्वा विष्णो. विष्णुर्वा एतासामृषि , विश्वामित्रस्य वा सम्बन्धिन्य. तद्दृषिका इत्यर्थः। यद्वा एता ऋच. सिमाः एताभि. वृत्रासुरस्य सीमान शिरोमध्यदेशमिन्द्रोऽभिनदिनि सिमानाम । यद्वा महृया. अनुकरणशब्दोऽयम्, एताभि. महृयाशब्दमिन्द्रोऽकार्षीदिति एता महृयानामिका. । अथवा अ रतो योगवत्य इत्यर्थ. । अथवा शक्रर्य एताभिर्वृत्र हन्तु इन्द्रश्शाक्तोऽभूदिति एताश्शक्करीसञ्ज्ञिता. । एतत्सर्व पञ्चविंशब्राह्मणे त्रयोदशाध्याये प्रदर्शितम्। "इन्द्र. प्रजापतिमुपाधावत् वृत्रं हनामीति तस्मा एतच्छन्दोभ्य इन्द्रिय वीर्य निर्माय प्रायच्छदेतेन शक्नुहीति तच्छकरीणा शक्करीत्व सिमानमभिनत्तत्सिमा महृयमकरोत्तन्महृया महान् घोष आसीत् तन्महानाम्न्यो दिश.," इति। विश्वामित्रस्य सम्बन्ध. शाखान्तराभिप्रायेण दर्शित. । शक्कर्यो वेत्यभ्यास आर्षेयब्राह्मणसमाप्तिद्योतनार्थ ॥ षष्ठाध्याये चतुर्थपर्वणि द्वितीय. खण्ड. ॥

इति श्रीमद्राजाधिराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकवीरबुक्कभूपाल
साम्राज्यधुरन्धरेण सायणाचार्येण विरचिते माधवीये
वेदार्थप्रकाशे आर्षेयब्राह्मणे षष्ठाध्यायस्समाप्त. ॥
॥ आर्षेयब्राह्मणव्याख्यानं समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

सामसाक्षात्कर्तृतत्तदृषिनामगोत्रादिनिर्देशपरस्यार्षेयब्राह्मणस्य सामवेदीयस्य ललितया वाक्यशैल्या विवरणमत्र भाष्य दृश्यते ॥

वक्तव्याविशेष

कोशेऽस्मिन् भाष्यमिद समग्र दृश्यते मुद्रितं च ॥

No 665 (4969)

षड्विंशब्राह्मणभाष्यम्.

Sadvımsa Brāhmana Bhāsyam

Author—Sāyanācārya
Size—$14\frac{7}{8} \times 1\frac{1}{16}$ inches.
Substance—Palm-leaf.
Character—Nāgarī.

Folios—1-84
Lines on a page—6
Letters in a line—59
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

यस्य नि.श्वसितं वेदा यो वेदेभ्योऽखिल जगत् ।
निर्ममे तमह वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूप दधद्बुक्कमहीपति. ।
आदिशत्सायणाचार्यं वेदार्थस्य प्रकाशने ॥
ये पूर्वोत्तरमीमांसे ते व्याख्यायातिसङ्ग्रहात् ।
कृपालुस्सायणाचार्यो वेदार्थं वक्तुमुद्यते ॥
व्याख्यातावृग्यजुर्वेदौ सामवेदेऽपि संहिता ।
व्याख्याता [1] ब्राह्मणस्याद्य प्रौढव्याख्यानमादरात् ॥
अथ द्वितीय षड्विंशब्राह्मण व्याचिकीर्षति ॥

अस्मिन् षड्विंशे ब्राह्मणे पूर्वत्रानुक्तानि यानि कर्माण्युक्तानामपि ये भेदास्तेऽनुवर्ण्यन्ते । तत्र प्रथम सुब्रह्मण्योच्यते, तत सवनत्रये विज्ञय, ततो विश्वरूपागान, ततो ब्रह्मकर्तव्यम्, ततो व्याहृतिहोमादिकम्, तत प्रायश्चित्तम्, ततस्सौम्यचरुविधि., ततो बहिष्पवमानधर्मा, ततः किञ्चित्प्रकीर्णकम्, ततो होत्राद्युपहवा, तत आर्त्विज्येषु ऋत्विगादिविज्ञेयम्, ततो नैमित्तिका होमा, तत. ऋत्विग्वरणप्रशसा, ततो विज्ञेयं कर्म, ततोऽवभृथ, ततोऽभिचारादिशासिता विष्टुतय, ततो द्वादशाहस्तुति, अथ श्येनादिविधिः ततो वैश्वदेवसत्रम्, इत्येव प्रतिपाद्यानामर्थानामनुक्रमणी । तत्र प्रथम तावत् उत्तरदेशे सुब्रह्मण्यो नाम ऋत्विक् सुब्रह्मण्यामाह्वयतीति विवक्षयेदमाम्नायते—ओ ब्रह्म च वा इदमग्रे सुब्रह्म चास्तामिति ॥

उपसहार —

अग्निहोत्रे सवनत्रय सम्पादयति, यद्गार्हपत्ये जुहोति तत्प्रातस्सवनं, यद्दक्षिणाग्नौ जुहोति तन्माध्यन्दिन सवनम्, यदाहवनीये जुहोति तत्तृतीयसवनमिति ॥

---

[1] ‘ब्राह्मण चाद्य प्रौढ व्याख्यातमादरात्’ इति शुद्ध पाठ

गार्हपत्येऽग्नौ जुहोतीति यत्तदेव प्रातस्सवन प्राथम्यसाम्यात् । एवमन्यदपि । अत्रैवोदयनीयादिसम्पत्तिं दर्शयति—'यदन्ना ददाति तेनोदयनीयस्योदयनीय(दवसानीयस्य)समाप्त्यै' इति । अन्ना अन्नानि हवीष्याददातीति यत्तेनोदयनीयस्य एतदाख्यस्य कर्मण. उदवसानीयस्य च समाप्त्यै कृत भवतीत्यर्थ ॥

अग्निहोत्र एव मथनेऽग्नेरनुत्पादे विकल्पेन प्रायश्चित्तं दर्शयति—'अथ यस्याग्निर्मथ्यमानो न जायेताहृत्यान्यस्मिन्नवकाशे जुहुयाद्ब्राह्मणस्य वा हस्तेऽजस्य वा कर्णे कुशस्तम्बे वाऽप्सु वा जुहुयात्' इति ॥

अथ पुनर्यस्य यजमानस्य अग्निर्मथ्यमानो यदि न जायतेतिह (तर्हि) आहृत्य लौकिकमग्निमानीय अन्यस्मिन्नवकाशे आहवनीयाधारे व्याहृतिभि जुहुयात् । लौकिकाग्नेरप्यभावे ब्राह्मणस्य हस्ते जुहुयात् । एवमन्यदपि व्याख्येयम् । तथाचाश्वलायन —'अग्निहोत्राय कालेऽग्नावजायमानेऽन्यमानीय जुहुयु पूर्वालाभ उत्तरोत्तर ब्राह्मणपाण्यजकर्णदर्भस्तम्बाप्सु' इत्यादि ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 138 तमे एतन्मूलकोशे प्रदर्शितानामशाना ललितया वाक्यशैल्या विवरणमत्र भाष्ये दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन्निद भाष्य पञ्चमप्रश्नगतासमग्रप्रथमखण्डान्त दृश्यते, मुद्रित च ।

No 666 (4968/1).

सामविधानब्राह्मणभाष्यम्

Sāmavidhānabrāhmanabhāsyam

Author—Sāyanācārya	Character—Nāgarī
Substance—Palm-leaf	Folios—1-62
Size—$16\frac{5}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches.	Lines on a page—6

Letters in a line—72

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Correct

Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

यस्य नि श्वसित वेदा यो वेदेभ्योऽखिल जगत् ।
निर्ममे तमहं वन्दे विद्यातीर्थमहेश्वरम् ॥
तत्कटाक्षेण तद्रूपं दधद्बुक्कमहीपति. ।
आदिशत्सायणाचार्य वेदार्थस्य प्रकाशने ।
ये पूर्वोत्तरमीमासे ते व्याख्यायातिसङ्ग्रहात् ।
कृपालुस्सायणाचार्यो वेदार्थ वक्तुमुद्यत ॥
व्याख्यातावृग्यजुर्वेदौ सामवेदेऽपि सहिता ।
व्याख्याता ब्राह्मणस्याद्य व्याख्यानं सम्प्रवर्तते ॥
अष्टौ हि ब्राह्मणग्रन्था. प्रौढब्राह्मणमादिमम् ।
षड्विंशाख्य द्वितीय स्यात् ततस्सामविधिर्भवेत् ॥
आर्षेय देवताध्यायो भवेदुपनिषत्तत. ।
सहितोपनिषद्वंशग्रन्था अष्टावितीरिता. ॥

तत्र महाब्राह्मणषड्विंशाख्ययोर्ग्रन्थयोर्यज्ञाधिकारिणां स्वर्गादिफलप्राप्तये एकाहाहीनसत्रात्मका महाक्रतव. प्रतिपादिताः । अथास्मिन् सामविधानाख्ये तृतीये ब्राह्मणग्रन्थे तेष्वनधिकृताना वक्ष्यमाणाना पृश्निवैखानसादीनां तेष्वशक्तानां अन्येषां शुद्ध्यर्थ कृच्छ्रादिप्रायश्चित्तानि तैरपहृतपाप्मना स्वर्गादिफलप्राप्तये जप्यानि बहुविधान्याधानाग्निहोत्रादिप्रत्याम्नायरूपाणि सामानि विधास्यन्ते । अत एवास्य सामविधानमिति नाम सम्पन्नम् ॥

आदौ तावत् प्रजापति' कृत्स्न भूतजात सृष्ट्वा तस्य सामोपजीवन प्रायच्छदिति प्रतिपादयिष्यमाणत्वात्तदुपजीव्यभूतप्रपञ्चसृष्टिप्रतिपादनाय तत्प्रागवस्थानमाह—ब्रह्म ह वा इदमग्र आसीदिति ॥

उपसहार —

सोऽय ब्रह्म ह वा इदमग्र आसीदित्येत्पर्यन्तो (दित्यारभ्यैतत्पर्यन्तो) यस्साम्ना विधिरुक्त॰ सोऽय प्राजापत्य॰ प्रजापतिना विश्वसृजा सर्वज्ञेन चतुर्मुखब्रह्मणा दृष्टो न हि तस्योपदेष्टा कश्चिदपि सम्भवति। स प्रजापतिर्बृहस्पतये प्रोवाचेत्यादि बहुभ्य इत्यन्त स्पष्टम्। विष्वक्सेनोऽप्यृषिरेव तत्प्रकरणत्वात्। सन्ति बहवो व्यासा॰, 'द्वापरे व्यास, इत्यादिस्मृत॰। [1] अतो विशेष्यत्रो(ते) व्यासाय पाराशर्यायेति। बादरायण इति व्यासादन्यस्य कस्यचिदृषेस्सञ्ज्ञा। सोऽय सम्प्रदायप्राप्तो विधिरनूचानाय अङ्गाध्याय्यनूचानस्तस्मै ब्रह्मचारिणे अनुष्ठितगुरुकुलवासादिनियमाय समावर्तमानाय गुरुकुलाद्ब्रह्मचर्य समाप्य स्वगृह प्रत्यावर्तमानायास्य उपदेष्टव्य। उपाध्यायाय सामविधानोपदेष्ट्रे ग्रामवर श्रेष्ठ ग्राम सहस्रसङ्ख्याक धन श्वेत चाश्व प्रदाय अय शिष्येण प्रयोक्तव्य॰॥ यद्येतानि दातु न शक्नुयात् स शुश्रूषया अल्पधनप्रदानेन चोपाध्याय तोषयित्वा तेनानुज्ञातस्सन् उक्तविधानेन सामानि प्रयुञ्जानो य यं काम कामयितव्य फल कामयते तमवाप्नोति। अभ्यासस्समाप्त्यर्थ। तृतीयाध्याये नवम॰ खण्ड॰॥

श्रीमद्राजाधिराजराजपरमेश्वरवैदिकमार्गप्रवर्तकश्रीवीरबुक्कभूपाल
साम्राज्यधुरन्धरेण सायणाचार्येण विरचिते माधवीये
वेदार्थप्रकाशके सामविधानाख्ये ब्राह्मणे
तृतीयोऽध्याय॰॥

प्रतिपाद्यविषय —

कृष्टादिस्वरसामाध्ययनप्रतिनिधितत्तत्काम्यकर्मानुष्ठानाद्यभिधान - परस्य सामविधानाख्यसामवेदीयकौथुमशाखागतब्राह्मणस्य विवरणमत्र भाष्ये दृश्यते। प्रतिपाद्यविषयश्च No 150 तमकोशे द्रष्टव्य॰॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् इदं भाष्यं समग्रं दृश्यते, मुद्रितं च॥

---

[1] 'अत' इत्यारभ्य 'सञ्ज्ञा' इत्यन्त मुद्रितकोशे न दृश्यते

3 उपनिषत्.

No 667 (1480/3)

* आचमनोपनिषत्.

* Ācamanopanisat.

Substance—Palm-leaf
Size—$15\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Telugu
Folios—17-18
Lines on a page—5
Letters in a line—56

Age of Ms —Old.
Condition of Ms — Good.
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

Same as No 215

उपक्रम —

No. 215 कोशवत्

उपसंहार —

No 215 कोशवत्.

प्रतिपाद्यविषय —

No. 215 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No. 640 कोशवत्.

No. 668 (1480/4)

* यज्ञोपवीतोपनिषत्

* Yajñopavītopaniṣat

Substance—Palm-leaf

Size—15½ × 1½ inches

Character—Telugu

Folios—18

Lines on a page—5

Letters in a line—56

Age of Ms —Appears to be Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect— Not so very correct

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This work states that the highest bliss could be attained only by those who wear the sacred thread, the Ūrdhvapundra and brand themselves with Sankha and Cakra

उपक्रम —

यज्ञोपवीती धृतचक्रधारी यो ब्रह्मविद्ब्रह्मविदो मनीषी हिरण्यमादाय सुदर्शनं कृत्वा वह्निसयुक्त स्त्रीशूद्राभ्या बाहू धारयेत् ॥

उपसंहार —

आचार्यस्य संमुख प्रपद्य तस्माद्वैकुण्ठ न च पुनरागमन सालोक्य-सारूप्यसायुज्य गच्छति सायुज्य गच्छति । य एव वेद, इत्युपनिषत् ॥

प्रतिपाद्याविषय —

अत्र यज्ञोपवीततप्तशङ्खचक्रोर्ध्वपुण्ड्रधारिण एव परमपदावाप्ति-रिति सगृह्याभिधीयते ॥

वक्तव्यविशेष —

अमुद्रितेयमुपनिषत् । अत्राद्यन्तयोः इतरोपनिषत्सु दृश्यमानस्तत्त-च्छाखीयशान्तिमन्त्रपाठो न दृश्यते ॥

No 669 (1480/2)

*वराहोपनिषत्

* Varāhopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—15½ × 1½ inches
Character—Āndhra
Folios—16–17
Lines on a page—6
Letters in a line—56

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —
Same as No 446

उपक्रम —

अथात श्रीवराहरूपिण भगवन्त प्रणम्य सनत्कुमार पप्रच्छ ऊर्ध्वपुण्ड्रविधिम्। किं द्रव्य, कियत् स्थानम्?" इत्यादि No 446 कोशवत्॥

उपसहार —

एकादश पृष्ठत, द्वादश कण्ठपृष्ठे, मोक्ष देहीति शिरसि। यो वेदविद्ब्रह्मचारी गृहस्थो वा यतिश्च सर्वखेदेभ्यो विमुक्तिर्भवति। सर्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति। अनुपनीतश्चोपनीतो भवति। आ चक्षुष पाङ्क्ति पुनाति। नारायणे मय्यचञ्चला भक्तिस्तु वर्धते। ब्रह्मज्ञान लब्ध्वा तद्विष्णोः परम पदमवाप्नोति, तद्विष्णो परम पदमवाप्नोति। न च पुनरावर्तते न च पुनरावर्तत इति। इत्याह भगवान् वराहरूपी॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 446 कोशे द्रष्टव्यः.

वक्तव्यविशेष —

अत्र No 446 कोशापेक्षया क्वचित्क्वाचित्किञ्चित्पाठवैलक्षण्य दृश्यते । अन्ते श्रीचूर्णाभिमानिदेवतालक्ष्मीद्वादशनामानि निर्दिष्टानि च । अस्या एवोर्ध्वपुण्ड्रोपनिषदित्यपि व्यवहारो दृश्यते ॥

No 670 (C 2084)

* सामवेदरहस्योपनिषत्

Sāmavedarahasyopanisat

Substance—Paper

Size—10 × $4\frac{3}{8}$ inches

Character—Grantha

Folios—113

Lines on a page—8

Letters in a line—28

Age of Ms —Old

Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—Incorrect

Complete or incomplete—Complete

Subject in brief —

This Upanisat, in the form of a dialogue between Nārada and Gopikā in some places and between Brahma and Sūta in some other places, discusses the means of attaining and the nature of the final release

उपक्रम —

एकदा ब्रह्मण पुत्रा॰ सनकादय तत्त्वविवक्षया पितामहं पप्रच्छु॰ प्रणिपातपुरस्सर अहो पिता निरन्तर वैकुण्ठनाथलीलां ध्यायमानां निरन्तरं चिदानन्देन सह सम्प्रोक्ष वदासि यदि रुचिरापद्यत॰? चिदानन्द ब्रह्म किं वदन्ति व्यापकतया जगद्व्याप्य तिष्ठति तेन तत् ब्रह्मण॰ वदन्तितरा आपद्यमानो प्रकृतिपुरुषो कस्मात्प्रकृति योज्यतां भवति? जीवा कीदृग्विधा कस्मात् समुत्पन्ना भवन्ति । तेषां लोको अलोका कियत्प्रमाणा? य वदन्ति पुराविदो भवान्तितराम् । यस्मात् प्रजाः समुत्पद्यन्ते तद्ब्रह्मेति वदन्ति पुराविद॰ । पितामहा ऊचुः—

नारायणमुखात् श्रूयन्ते धर्माः, शृणुत। सर्वा एषा सृष्टिस्समुत्पद्यति क्षराक्षराभ्यामधिक पुरुषोत्तमसञ्ज्ञितो भक्तिगम्य । आनन्दमयो लोक सविराजते तस्य। पुरुषोत्तमस्य उत्तरकटाक्षात् समुत्पन्ना जीवास्ते भक्तिमार्गीया भवन्ति। ये उत्तरकटाक्षात्समुत्पन्ना जीवास्तेषां स्नेहमार्गोऽयमापद्यत। दक्षिणकटाक्षादुत्पन्ना कर्मजडा आसुरा अन्योपासका भवन्ति। तस्मिन् रसिकानन्दस्वरूपात् पार्श्वात द्वावेव मूर्ति प्रकटिता? प्रथम भक्तिसुन्दरी प्रकटिता। पश्चात् मायादासी प्रकटिता। ताभ्या प्रथमा अत्यन्त वल्लभा आस्ता। भक्तेस्सकाशादुत्पन्ना जीवा॰ स्नेहमार्गीया भवन्ति । मायायास्समुत्पन्ना आसुरा कर्मजडा अन्यधर्मरता एव भवन्ति ॥

उपसहार —

कामक्रोधामयोय ते गुणा साधनरूपा भवन्ति। अहो रसमार्ग प्राप्यमानोऽय? जीवसङ्घ आत्मान तन्मयतया वासनात्मक लिङ्ग विधूय आत्मा भावो अभ्यस्यिता सेवाया तन्मयता प्राप्तवानिति या या वासना आत्मा लीयमानो भवति तत्तद्भावेन त लिङ्ग चोत्पद्यमानो आसेदिवानिति अत्यन्तासक्ततया मार्गोऽय लिङ्ग विधूय पापमाभावापन्नो भवेत्। य एषोऽय मार्गस्तेनव? कथित । अय मार्गो देवादिना न ज्ञात । रुद्रादिना न ज्ञात । य मण्डलमुपास्यमानो श्रूयमाणो ध्यायमानो? तन्मयता प्राप्यमाणः इद रहस्य कथित न वाचनीय कस्यचित् त्वया। स्वेष्ट हृदि ध्यात्वा तद्भावेन प्रलीयते। अहो लक्ष्मी इम मार्ग समाश्रिता भक्ता शरीरसोपाधिधर्मा तद्गुणता प्राप्यते॥ इति सामगा निरन्तर रहसि सङ्गीयमाना भवन्ति।

॥ समाप्तमेवैतत् सामवेदरहस्योपनिषदम् ॥

प्रतिपाद्यविषय

अस्यामुपनिषदि क्वचिन्नारदगोपिकासंवादेन क्वचित् भ्रमरशुकसंवादेन च मोक्षोपायप्रदर्शनपूर्वक सृष्टिक्रमविवरणपूर्वक च भक्तिमार्गपोषणाय भगवत क्रीडारसपरीवाह उपवर्ण्यते ॥

वक्तव्यविशेष

अमुद्रितेयमुपनिषत्। बहशुद्धसदूषित चैतल्लेखनम् ॥

No 671 (1388/2)

* श्राद्धेतिहासोपनिषत्

* Srāddhetıhāsopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—16 × 1¾ ınches
Character—Grantha
Folıos—6
Lınes on a page—6
Letters ın a lıne—60

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Fırst leaf ıs broken
Correct or ıncorrect Correct
Complete or ıncomplete—Complete

Subject ın brıef —

This Upanısat descrıbes the nature of the performer, the consumer and the constıtuent of Srāddha and ıts fruıts

उपक्रम —

वृषादर्विकुल ह वै शिबिकुलं बभूव । तस्यायमितिहास॰ कुलविद्या बभूव । तद्यो ह स्मेममधीते स ह स्म राजा भवति । स किञ्चित्प्राप्यान्तर्हित॰ । सोऽब्रवीत् । यो मामितिहास ग्राहयेत्, वरमस्मै दद्यामिति । ततो ब्राह्मण॰ सयोगऽ सयुयुजे ॥ १ ॥ तमादित्यात्पुरुषो भास्करवर्णो निष्क्रम्य स एन ग्राहयाचकार । तमपृच्छत्, कोऽसीति, वा वृषादर्विरिति । तस्माद्य इममितिहासमधीते आदित्यलोकोऽस्य कामचारो भवति । तस्माद्य इममितिहासमुपनीतो माणवको गृह्णीयात्, गृहीत्वा तद्यो(अथ) ब्राह्मणान् श्रावयेत् मेधावी भवेत् । वर्षशत च जीवेत् ॥ २ ॥

उपसहार —

वृद्धो वसून् प्रोवाच पुत्रेभ्य॰ परम निधिम् । एतद्वोधनमार्याणां मन्त्राश्चैव व्रतानि च नमो नम॰, मन्त्राश्चैव व्रतानि च नमो नमः ॥

सुपर्णोऽसि गरुत्मान् त्रिवृत्ते शिरो गायत्र चक्षु स्तोम आत्मा साम ते तनूर्वामदेव्य ब्रहद्रथन्तरे पक्षौ यज्ञायज्ञीय पुच्छ छन्दास्यङ्गानि धिष्णियाश्शफा यजूꣳषि नाम सुपर्णोऽसि गरुत्मान् दिव गच्छ सुव॰ पत ॥ वृषादर्वि ॥

॥ काण्वशाखीयोपनिषदि इतिहासः समाप्त॰ ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र श्राद्धकर्तृभोक्तृद्रव्यस्वरूपनियमादिसग्रहपुरस्सरं श्राद्धानुष्ठानसमयेऽस्येतिहासस्य पठनावश्यकत्व प्रतिपाद्य एतत्फल चोपवर्णित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

एतत्कोशान्तदृश्यमानग्रन्थसमाप्तिसूचकवाक्यपरिशीलनेनेयमुपनिषत् शुक्लयजुस्सहितमया काण्वशाखीयेति ज्ञायते। मुद्रिततत्सहिताब्राह्मणादिषु नोपलभ्यते चैषा ॥

No 672 (C 33/1)

* श्राद्धेतिहासोपनिषत्

Srāddhetıhāsopanısat

Substance—Paper
Sıze—7½ × 5 ınches
Character—Telugu
Folıos—8
Lınes on a page—14
Letters ın a lıne—24

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect- Correct
Complete or ıncomplet Complete

उपक्रम —

No 671 कोशवत्

उपसहार —

वृद्धो वसून् प्रोवाच पुत्रेभ्य परम निधिम् ।
एतद्बोधनमार्याणा मन्त्राश्चैव व्रतानि च नम• ।
मन्त्राश्चैव व्रतानि च नम• ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 671 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

अत्रान्ते गरुत्मन्मन्त्रमात्र न दृश्यते । शेष No 671 कोशवदेव दृश्यते ॥

No 673 (738/5)

* श्राद्धेतिहासोपनिषत्

* Srāddhetihāsopanisat

Substance—Palm-leaf
Size—$12\frac{1}{8} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—3
Lines on a page—9
Letters in a line—70
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 671 कोशवत्

उपसहार —

No 671 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 671 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 671 कोशवत्

No 674 (497/1)

* श्राद्धेतिहासोपनिषत्

* Sıāddhetıhāsopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—$13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ ınches
Character—Nāgarī
Folıos—9
Lınes on a page—6
Letteıs ın a lıne—52
Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct oı ıncorrect—Correct
Complete or ıncomplete—Complete

उपक्रम —

No 671 कोशवत्.

उपसहार —

मन्त्राश्चैव व्रतानि च नमोनम । ओ नमो नम ।
अन्नेन वाऽथवा येन शाकमूलफलेन वा ।
तस्मात्सर्वप्रयत्नेन कुर्याच्छ्राद्ध महालयम् ॥
सुपर्णोऽसि गरुत्मान् त्रिवृत्ते शिरो गामत्र चक्षु॰ स्तोम आत्मा साम ते तनूर्वामदेव्य बृहद्रथन्तरे पक्षौ यज्ञायज्ञिये पुच्छ छन्दास्यङ्गानि धिष्णया शफा यजूꣳषि नाम ॥ सुपर्णोऽसि गरुत्मान् दिव गच्छ सुव॰ पत । वृषादर्वि शत ब्रह्म तपस्विनामेते हरन्ति वै श्राद्धमष्टाविꣳशतिः ॥ इति काण्वशाखीयपरिसाहिते इतिहासोपनिषत्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 671 कोशवत्.

वक्तव्यविशेष —

No 671 कोशवत्.

No 675 (1404/2)

* श्राद्धेतिहासोपनिषत्

* Srāddhetıhāsopanısat

Substance—Palm-leaf
Sıze—13 × 1¼ ınches
Character—Grantha
Folıos —7
Lınes on a page—6
Letters ın a lıne— 48

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms – Good
Correct or ıncorrect—
Correct
Complete or ıncomplete—
Complete

उपक्रम —

No 671 कोशवत्

उपसहार —

No 671 कोशवत्

प्रतिपाद्यविषय —

No 671 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 671 कोशवत्

No 676 (1404/3)

* सोमोत्पत्तीतिहास॰

* Somotpattītıhāsah

Substance—Palm-leaf
Sıze—13 × 1¼ ınches
Character—Grantha
Folıos—8–9
Lınes on a page—6
Letters ın a lıne—48

Age of Ms —Old
Condıtıon of Ms —Good
Correct or ıncorrect—
Correct
Complete or ıncomplete—
Complete

Subject in brief —

This work describes the waning and the waxing process of the digits of the moon and the action that one should abstain from when the moon enters the Vanaspatis

उपक्रम —

ऋषय ऊचु —

कौतूहलसमुत्पन्ना देवता ऋषिभिस्सह ।
सशय परिपृच्छन्ति व्यास धर्मार्थकोविदम् ॥
कथ वा क्षीयते सोम क्षीणो वा वर्धते कथम् ।
इम प्रश्न महाभाग ब्रूहि सर्वमशेषत ॥

श्रीवेदव्यास उवाच—

शृण्वन्तु देवतास्सर्वा यदर्थमिह आगता ।
तदह सप्रवक्ष्यामि सोमस्य गतिमुत्तमाम् ॥

उपसहार —

य इमा सोमोत्पत्ति गर्भिणी श्रावयेत्स्त्रियम् ।
ऋषभ जनयेत्पुत्त्र सर्वज्ञ वेदपारगम् ॥
य इमा सोमोत्पत्ति श्राद्धकाले सदा पठेत् ।
तदन्नममृत भूत्वा पितृणा दत्तमक्षयम् ॥
य इमा सोमोत्पत्ति पर्वकाले सदा पठेत् ।
सर्वान् कामानवाप्नोति विष्णुलोक स गच्छति ॥
विष्णुलोक स गच्छतीत्यो नम इति ॥

॥ इतिहाससोमोत्पत्ति॰ समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र चन्द्रमस कलाक्षयवृद्धिप्रकारोपवर्णनपूर्वक सोमस्य वनस्पतिगमनकाले निषिध्यमानकर्माणि सगृह्य एतदितिहासश्रवणफल च संगृह्य वर्णित दृश्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

अस्य सोमोत्पत्तीहासस्य श्राद्धेतिहासोपनिषत्कोशेषु अन्ते परिदृश्यमानस्य वैदिकेतिहासरूपतया उपनिषत्सु प्रवेशो निरदेशि। सम ग्रोऽयममुद्रितश्च ॥

No 677 (497/2)

* सोमोत्पत्तीतिहास

* Somotpattītihāsah

Substance—Palm-leaf
Size—$13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—10-11
Lines on a page—6
Letters in a line—52

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 676 कोशवत्

उपसहार —

य इमा सोमोत्पत्ति पर्वकाले सदा पठेत् ।
सर्वस्य कामानाप्नोति सोमलोक स गच्छति ॥
शुक्ले देवान् पितॄन् कृष्णे तर्पयत्यमृतेन य ।
यस्य राजा द्विजातीना तस्मै सोमात्मने नम ॥
श्रीसोमलोक स गच्छत्यो नम इति ॥
॥ सोमोत्पत्तिस्समाप्ता ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 676 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 676 कोशवत्

No 678 (738/6)

* सोमोत्पत्तीतिहास

Somotpattītihāsah

Substance—Palm-leaf
Size—$12\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—4
Lines on a page—9
Letters in a line—70

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 676 कोशवत्

उपसंहार —

य इमा सोमोत्पत्ति श्राद्धकाले सदा पठेत् ।
तदन्नममृत श्राद्ध पितॄश्चैवोपतिष्ठति ॥
इमा सोमोत्पत्ति सर्व(पर्व)काले तु य. पठेत् ।
सर्वान् कामानवाप्नोति सोमलोक स गच्छति ॥
इत्यो नम इत्याह भगवान् व्यास ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 676 कोशवत्

वक्तव्यावशेष

No 676 कोशवत्

No 679 (1557/3)

* सोमोत्पत्तीतिहास

* Somotpattītihāsah

Substance—Palm-leaf
Size—$6\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches

Character—Nāgarī
Folios—178-180

Lines on a page—10
Letters in a line—28
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

No 676 कोशवत्

उपसंहार —

य इमां सोमोत्पत्तिं श्राद्धकाले सदा पठेत् ।
तदन्नममृतं भूत्वा पितॄणां दत्तमक्षयम् ॥
य इमां सोमोत्पत्तिं श्राद्धकाले सदा पठेत् ।
सर्वान् कामानवाप्नोति सोमलोकं स गच्छति ॥
श्रीसोमलोकं स गच्छत्यों नम इति ।
शुक्ले देवान् पितॄन् कृष्णे वर्षं इत्यभिधीयते ॥
तस्य राजा द्विजातीनां तस्मै सोमात्मने नमः ॥

सुपर्णोऽसि गरुत्मान् त्रिवृत्ते शिरो गायत्रं चक्षुः स्तोम आत्मा साम ते तनूर्वामदेव्यं बृहद्रथन्तरे पक्षौ यज्ञायज्ञियं पुच्छं छन्दाꣳस्यङ्गानि धिष्णिया यजूꣳषि नाम सुपर्णोऽसि गरुत्मान् दिवं गच्छ सुवः पत ॥

प्रतिपाद्यविषय —

No 676 कोशवत्

वक्तव्यविशेष —

No 676 कोशवत्

No 680 (496/1)

* सौपर्णेतिहासः

* Sowparnetihāsah

Substance—Palm-leaf
Size—$8\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—13

Lines on a page—10
Letters in a line—36
Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good

Correct or incorrect—
Correct
Complete or incomplete—
Incomplete

Subject in brief —

This work describes how Garuda carried off the Amrta (the nectar) after defeating the Devas

उपक्रम —

यो विश्वप्राणभूतस्तनुरपि च हरेर्यानकेतुस्वरूप
यं सचिन्त्यैव सद्य स्वयमुरगवधूवर्गगर्भा पतन्ति ।
चञ्चच्चण्डोरुतुण्डस्फुटितफणिफणारक्तपङ्काङ्कितास्य
वन्दे छन्दोमय त खगपतिममल स्वर्णवर्ण सुपर्णम् ॥
अस्य श्रीसौपर्णाख्यानस्य नानाछन्दांसि रामऋषि गरुत्मान् देवता । अमृताहरणे विनियोग. ॥

उपसहार —

त्रयस्त्रिंशद्देवता देवतास्वेव प्रतिष्ठायोत्तिष्ठन्ति प्राजापत्य वै वाम देव्य प्रजापतावेव प्रतिष्ठायोत्तिष्ठन्ति शान्तिर्वै वामदेव्य पशुष्वेव प्रतिष्ठायोत्तिष्ठन्ति । शान्तिश्शान्ति सर्वारिष्टशान्तिरस्तु ॥ समस्तदुरितोपशान्तिरस्तु ॥

॥ सौपर्ण समाप्त ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र सुपर्णापुत्रेण गरुडेन कृतममृताहरणादिक सगृह्य प्रतिपाद्यते ॥

वक्तव्यविशेष —

कोशेऽस्मिन् ग्रन्थोऽय समग्रो दृश्यते, अमुद्रितश्च ॥

4 मन्त्रसग्रहः

No 681 (905/6)

अग्निसूक्तम्

Agnisūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$13\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—4-5
Lines on a page—7
Letters in a line—62
Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपसंहार —

अग्निस्सप्तिं वाजंभरं ददात्यग्निर्वीरं श्रुत्यं कर्मनिष्ठाम् । अग्नी रोदसी विचरत्समञ्जन्नग्निर्नारीं वीरकुक्षिं पुरन्धिम् ॥

अग्नेरमंसः समिदस्तु भद्राऽग्निर्मही रोदसी आविवेश। अग्निरेकं चोदयत्समत्स्वग्निर्वृत्राणि दयते पुरूणि ॥

उपसहार —

[अग्न]ये ब्रह्म ऋभवस्ततक्षु[रग्निं]महामवोचामा सुवृक्तिम् । [अग्ने]प्राव जरितारं यविष्ठा[ग्ने] महि द्रविणमायजस्व ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र स्वरूपशक्त्याद्यभिधानपूर्वकमग्निः स्तूयते ॥

वक्तव्यविशेष

मुद्रितायामृक्संहितायामष्टमाष्टके तृतीयेऽध्याये पञ्चदशे वर्गे दृश्यत इदं सूक्तम्। एतत्कोशान्ते च अग्निशब्दपरित्यागपूर्वकं ऋक्सप्तक-घटितमेतत्सूक्तं पुनरपि लिखितं दृश्यते ॥

No 682 (1299/17)

आग्निसूक्तम्

Agnisūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character—Nāgarī
Folios—48-50
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms—Old
Condition of Ms—Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

अग्निमीळे मधुच्छन्दा अग्निर्गायत्री।

अग्निमीळे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजम्।
होतारं रत्नधातमम् ॥

अग्निः पूर्वेभिर्ऋषिभिरीड्यो नूतनैरुत। स देवाँ एह वक्षति ॥

उपसंहार —

आदह स्वधामनु पुनर्गर्भत्वमेरिरे। दधाना नाम यज्ञियम् ॥

वीळु चिदारुजत्नुभिर्गुहा चिदिन्द्र वह्निभिः ।
अविन्द उस्त्रिया अनु ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र अग्निवाय्विन्द्रामित्रावरुणदस्राविश्वदेवसरस्वतीदेवताः स्तूयन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रितकोशे प्रथमाष्टके प्रथमाध्याये आदित एकादश वर्गा अस्मिन् कोशे निर्दिष्टा दृश्यन्ते । अत्रादौ पत्राञ्चले अग्निसूक्तमिति एतन्नामधेय लिखित दृश्यते । एकादशस्वेषु वर्गेषु च अग्निवाय्विन्द्रादय स्तूयन्ते । आदिमवर्गद्वय एवाग्नि स्तूयते । अत एकादशवर्गात्मकस्य चास्य अग्निसूक्तमिति व्यदपेशे हेतुश्चिन्तनीय ॥

No 683 (1299/14)

अन्नसूक्तम्

Annasūktam

Substance—Palm-leaf
Size—$14\frac{5}{8} \times 1\frac{3}{8}$ inches
Character— Nāgarī
Folios—41–44
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

मूर्धानं दिवो अरतिं पृथिव्या वैश्वानरमृत आजातमग्निम ॥

कविं संराजमतिथिं जनानामासन्नापात्रं जनयन्त देवाः ॥

उपसहार —

समौ चिद्धस्तौ न समं विविष्टः संमातरा चिन्न समं दुहाते । यमयोश्चिन्न समा वीर्याणि ज्ञाती चित्सन्तौ न समं पृणीतः ॥

॥ अन्नसूक्त समाप्तम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अन्नशुद्ध्यर्थ श्राद्धानुष्ठानादिकाले पारायणाद्युपयोगितया ऋग्वेदगतमन्नसूक्त क्षीरादिसमृद्धिप्रार्थनतत्स्तोत्रादिपर तत इतस्सङ्गृह्य समग्रमत्र लिखित परिदृश्यते ॥

वक्तव्याविशेष —

मुद्रितमिद सूक्तम्। एतत्सूक्तान्ते 44–46 पत्रेषु पञ्चमाष्टके प्रथमाध्याये एकोनविंशवर्गप्रभृति द्वाविंशवर्गान्त वर्गत्रितय युद्धोपयोगिकवचधनुरादिस्तुतिपर अन्नसूक्तघटकतया कैश्चिदभिमत संगृहीत दृश्यते ॥

No 684 (1299/23)

आयुष्यसूक्तम्

Āyusyasūktam

Substance—Palm-leaf
Size—14⅝ × 1⅜ inches
Character—Nāgarī
Folios—63–65
Lines on a page—6
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Not so very correct
Complete or incomplete—Incomplete

उपक्रम —

आयुष्यं वर्चस्यं रायस्पोषमौद्भिदम् ।
इदं हिरण्यं वर्चस्वज्जैत्रायाविशतादिमाम् ।
उच्चैर्वाजि पृतनाषाट्सभासाहं धनञ्जयम् ।
सर्वास्समग्रा ऋद्धयो हिरण्येऽस्मिन् समाहिताः ॥

उपसंहार —

वेद वातस्य वर्तनिमुरोर्ऋष्वस्य बृहतः । वेदा ये अध्यासते ॥

निषसाद धृतव्रतो वरुणः पस्त्या३स्वा । साम्राज्याय सुक्रतुः ॥

प्रतिपाद्यविषय —

उद्वाहादिषूपयुक्ता आयुस्सम्पदाद्यभिवृद्धिप्रार्थनपरा ऋचोऽत्र सगृहीताः ॥

वक्तव्यविशेष —

एतत्सूक्तगतमन्त्रा अष्टमाष्टके प्रथमाध्याये एकादशे वर्गे सप्तमाष्टके षष्ठाध्याये पञ्चमषष्ठवर्गयोः तृतीयाष्टके चतुर्थाध्याये पञ्चमवर्गमारभ्य सप्तमवर्गान्तं, प्रथमाष्टके द्वितीयाध्याये अष्टादशवर्गे तथा अन्यत्र च तत्र-तत्र परिदृश्यमाना अत्र सङ्गृह्य लिखिता दृश्यन्ते ॥

No 685 (2613/2)

पञ्चदशायुर्मन्त्रादय

Pañcadasāyurmantra, etc

Substance—Palm-leaf
Size—11¼ × 1¼ inches
Character—Nāgarī
Folios—50
Lines on a page—7
Letters in a line—48

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

भद्र कर्णेभि श्टणुयाम देवा। भद्र पश्येमाक्षभिर्यजत्रा । स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवासस्तनूभि । व्यशेम देवहित यदायु ।पुन पुनर्जायमाना पुराणी समान वर्णमभिशुम्भमाना। श्वघ्नीव कृत्नुर्विज आमिनाना मर्तस्य देवी जरयन्त्यायु ॥

उपसहार —

सर्वतो हास्म जनमित्रमभय तरत्युत्तरोत्तरणीं ह श्रियमश्नुते ह प्रजानामैश्वर्यमाधिपत्यम् ॥

प्रतिपाद्यविषय —

आशीर्वादोपयुक्ता· पञ्चदशायु पदान्तका मन्त्रा·, त्रिंशद्देवान्ता मन्त्रा·, सप्त स्वस्तिपदान्ता मन्त्राश्च क्रमेण अस्मिन् कोशे ऋग्वेदात् तत्तद्भागेभ्य सङ्गृह्य एकत्र लिखिता दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

वेदेषु तत्र तत्र विप्रकीर्णा मन्त्रा अत्रैकत्र सङ्गृह्य निर्दिष्टा दृश्यन्ते, मुद्रिताश्च ॥

No 686 (514/6)

शिवसङ्कल्पमन्त्रसङ्ग्रहः

Sivasankalpamantrasangrahah

Substance—Palm-leaf
Size—$16\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{4}$ inches
Character—Grantha
Folios—225-226
Lines on a page—7
Letters in a line—60

Age of Ms —Old
Condition of Ms —Good
Correct or incorrect—Correct
Complete or incomplete—Complete

उपक्रम —

येनेद भूत भुवन भविष्यत् परिगृहीतममृतेन सर्वम् ।
येन यज्ञस्तायते सप्तहोता तन्मे मनश्शिवसकल्पमस्तु ॥
येन कर्माणि प्रचरन्ति धीरा यतो वाचा मनसा चारु यन्ति ।
यत्सम्मितमनुसयन्ति प्राणिनस्तन्मे मनश्शिवसकल्पमस्तु ॥

उपसहार —

य आत्मदा बलदा यस्य विश्व उपासते प्रशिष यस्य देवा ।
यस्य च्छायाऽमृत यस्य मृत्युस्तस्मै देवाय हविषा विधेम ॥
तन्मे मन —मस्तु ।
गन्धद्वारा दुराधर्षा नित्यपुष्टा करीषिणीम् ।
ईश्वरी सर्वभूताना विश्वरूपाय वै नमोनम. ॥
॥ तन्मे मनश्शिवसंकल्पमस्तु ॥

य इदं शिवसङ्कल्पे सदा ध्यायन्ति ब्राह्मणाः, ते परं मोक्षं गमिष्यन्ति, तन्मे मनश्शिवसंकल्पमस्तु ॥

प्रतिपाद्यविषय —

अत्र मनसः शुभानुचिन्तनप्रवणताप्रार्थनामभिदधतो जपाद्युपयोगिन. शिवसङ्कल्पमन्त्रा दृश्यन्ते ॥

वक्तव्यविशेष —

मुद्रिता एते मन्त्रा. ॥

INDEX TO NAMES OF AUTHORS

(THE FIGURES DENOTE THE NUMBER OF PAGES)

Krsnapandita—687, 689, 692
Timmanācārya—695, 697
Tirumalayajvā—697
Nārāyanamuni—708 to 713
Nīlakantha—623
Bhattabhāskaramisra—18–31, 82, 127–138, 197, 199, 655 to 658
Bharatasvāmin – 72, 74
Mādhavārya—739
Mudgala—8, 737
Lauhitya Nīlakantha—701
Vidyāranya—659, 662-665, 673, 703, 704, 706
Vibudhānandasarasvati—699
Venkatakrsnācārya—722, 724–727
Venkatanātha—666
Srīrangācārya—718
Śankarācārya—713, 715
Sāyanācārya—5, 7, 32–41, 70, 92–94, 96, 97, 99–101, 114, 139, 148, 150, 151, 185, 200, 201, 203, 662, 663-665, 746–748
Sudarsanasūri—719, 721
Subrahmanya—667

INDEX TO NAMES OF MANUSCRIPTS NOTICED IN THE CATALOGUE

A *Samhitā*

Name	Page	No of Mss
Rk Samhitā	1	2
Rk Samhitā Pada Pāthah	3	2
Rk Samhitā Bhāsyam (Vēdārtha Prakāsah)	5	2
Rk Samhita Bhāsyam	8, 737	1+1
Rgartha Dīpika	739	1
Taittirīya Samhitā (Krsna Yajus Samhita)	9	5
,, Pada Pāthah	14	4
,, Bhāsyam (Jñāna Yajña)	18	14
,, ,, (Vedārtha Prakāsah)	32, 743	9+1
Sukla Yajus Samhitā (Kānvīya Pāthah)	43	1
Sāma Samitā Ārcikah	44	1
,, Pūrva Ārcikah (Chanda Ārcikam)	48	1
,, Pada Pāthah	49	2
,, Geya Gānam	51	8
,, Āranya Gānam	58	4
,, Rahasya Gānam (Ūhya Gānam)	61	4
,, Ūha Gānam	65	4
,, Bhāsyam (Vedārtha Prakāsah)	70	1
,, ,,	72	2

B Brahmanas

Name	Page	No of Mss
Ārseya Brāhmanam	75	7
,, Brāhmana Bhāsyam (Ārseya Dīpa)	82	1
,, ,, ,,	744	1
Aitareya Brāhmanam	84	5
,, Brāhmana Bhāsyam (Vedārtha Prakāsah)	92	8
Gopatha Brāhmanam	103	1
Jaiminīya Brāhmanam (Talavākara Brāhmanam)	104	2
Jaiminīyopanisad Brāhmanam	106	2
Tāndya Brāhmanam	108	5
Tāndya Brāhmana Bhāsyam (Vedārtha Prakāsah)	114	1
Taittirīya Brāhmanam	116	10
,, Brāhmana Bhāsyam (Jñāna Yajña)	127, 138	8
Taittirīya Brāhmana Kāthaka Bhāsyam (Jñāna Yajña)	137	1
Taittirīya Brāhmana Bhāsyam (Vedārtha Prakāsah)	139	1
Daivata Brāhmanam	140	4
Mantra ,,	144	3
Mantra Brāhmana Bhāsyam (Vedārtha Prakāsah)	148	4
Vamsa Brāhmanam	153	3
Satapatha Brāhmanam (Kānva Sākha)	156	4
Sadvimsa Brāhmanam	163	7
,, Brāhmana Bhāsyam	746	1

Name	Page	No of Mss
Samhitopanisad Brāhmanam	170	5
Sāmavidhāna ,,	174	6
,, Brāhmana Bhāsyam	748	1

C Āranyakam

Name	Page	No of Mss
Aitareya Āranyakam	180	4
,, Āranyaka Bhāsyam	185	1
Taittirīya Āranyakam (Krsna Yajur Āranyakam)	186	9
Taittirīya Āranyaka Bhāsyam (Jñāna Yajña)	197	2
Taittirīya Āranyaka Bhāsyam (Vedārtha Prakāsah)	200	3

D Upanisads

Name	Page	No of Mss
Aksamālikopanisat	204	3
Aksikopanisat	207	1
Atharvasikhopanisat	209	6
Atharvasiropanisat	214	5
Advayatārakopanisat	218	1
Advaitākhyopanisat	219	1
Adhyātmopanisat	221	2
Annapūrnopanisat	223	3
Amritanādopanisat	226	6
Amritabindūpanisat	231	5
Avadhūtopanisat	235	1
Avimuktajābālopanisat	236	4
Avyaktopanisat	240	2
Ācamanīyopanisat	242	1
Ācamanopanisat	751	1

Name	Page	No of Mss
Ātmaprabodhopanısat	243	1
Ānandopanısat	244	1
Ārunıkopanısat	245	4
Āsramopanısat	249	1
Isāvāsyopanısat	250	2
Ūrdhvapundropanısat (Svetanırtsnopanısat)	252	2
Ūrdhvapundropanısat	254	2
Ekāksaropanısat	256	3
Aıtareyopanısat	259	2
Kathopanısat	261	3
Kalısantāranopanısat	265	2
Kālāgnırudropanısat	266	6
Kundıkopanısat	271	1
Krsnopanısat	273	1
Kenopanısat	274	2
Kaıvalyopanısat	276	3
Kaulopanısat	279	1
Kausītakıbrāhmanopanısat	281	6
Ksurıkopanısat	286	3
Ganapatyupanısat	293	4
Garbhopanısat	289	5
Garudopanısat	297	6
Gāyatryupanısat	303	1
Gopālapūrvottaratāpanīyopanısat	304	2
Cakropanısat	306	3
Cıdambaropanısat	310	1
Chāndogyopanısat	312	5
Jābālyupanısat	316	1
Tārasāropanısat	318	2

Name	Page	No of Mss
Turīyātītāvadhūtopanisat	319	2
Taittirīyopanisat	321	4
Tripurātapinyupanisat	326	5
Tripuropanisat	331	4
Trisikhibrāhmopanisat	334	2
Dattātreyopanisat	336	1
Darsanopanisat	338	1
Dīpasikhopanisat	340	1
Devyupanisat	341	4
Desikopanisat	344	1
Dramidabrāhmopanisat	346	1
Dvayopanisat	347	3
Dhyānabindūpanisat	350	4
Nādabindūpanisat	354	2
Nāradaparivrājakopanisat	357	2
Nārāyanopanisat	360	6
Nirālambopanisat	364	2
Nirlepopanisat	367	1
Nirvānopanisat	369	2
Nrsimhatāpanīyopanisat	370	4
Pañcabrahmopanisat	375	2
Pañcīkaranopanisat	377	1
Parabrahmopanisat	378	1
Paramahamsaparivrājakopanisat	380	2
Paramahamsopanisat	382	3
Pāsupatabrahmopanisat	384	1
Pindopanisat	385	1
Pippalopanisat	387	1
Paingalopanisat	388	2
Pranavasarīropanisat	391	1

Name	Page	No of Mss
Prahavopanisat	392	2
Prasnopanisat	556	1
Prasādajabālopanisat	557	1
Prānāgnihotropanisat	393	3
Bahvrcopanisat	396	1
Bilvōpanisat	397	1
Brhajjābālapūrvatāpanīyopanisat	398	3
Brhajjābālottaratāpanīyopanisat	401	2
Brhajjābālopanisat	403	1
Bṛhadāranyakopanisat	405	2
Brahmavidyopanisat	408	2
Brahmopanisat	410	6
Bhaktiyogopanisat	415	1
Bhasmajābālopanisat	416	3
Bhāvanopanisat	419	4
Bhiksukopanisat	423	3
Mathāmnāyopanisat	425	1
Mandalabrāhmanopanisat	427	1
Mantravivaranopanisat	429	1
Mantrikopanisat	432	1
Mantropanisat	430	2
Mahānārāyanopanisat	432	2
Mahavākyopanisat	435	2
Mahopanisat	437	3
Māndūkyopanisat	442	1
Māndūkyopanisat (with Gaudapāda Upanisat Kārikā)	441	1
Muktikopanisat	443	3
Mundakopanisat	446	2
Mudgalopanisat	448	2

Name	Page	No of Mss
Maitrāyanīyopanisat	450	4
Maitreyyupanisat	454	1
Yajñopavītopanisat	752	1
Yājñavalkyopanisat	457	2
Yantravivaranopanisat	455	1
Yogakundalyupanisat	459	1
Yogacūḍāmanyupanisat	464	2
Yogatatvopanisat	461	3
Yogasikhopanisat	467	3
Rahasyopanisat	471	2
Rājarājesvaropanisat	473	1
Rāmatāpanyupanisat	474	4
Rāmapūrvatāpanyupanisat	478	1
Rāmarahasyopanisat	479	1
Rudrahṛdayopanisat	481	2
Rudrāksajābālopanisat (Brhajābālottaratāpanīyopanisat)	483	2
Rudrāksopanisat	485	1
Vajrasūcyupanisat	486, 559	1+1
Vārāhopanisat (Ūrdhvapundropanisat)	487, 753	2+1
Vāsudevopanisat	491	5
Vrddhajābālopanisat	496	1
Vedāntasāropanisat	497	1
Vaitathyopanisat	499	1
Sarabhopanisat (Pippalōpanisat)	500	1
Sāndilyopanisat	501	2
Sāṭyāyanīyopanisat	503	2
Sārīropanisat	506	4
Sivatattvopanisat (Daksināmūrtyupanisat)	510	1+1
Srāddhetihāsopanisat	756	5

Name	Page	No of Mss
Srīkantha Srutih	512	1
Srırāmopanısat	513	1
Srutırahasyopanısat	514	1
Svetāsvataropanısat	516	5
Sarasvatīrahasyopanısat	522	3
Sarvasāropanısat	520	2
Samnyāsopanısat	525	1
Sāmkhyāyanīyopanısat	526	1
Sāmavedarahasyopanısat	754	1
Sāvıtryupanısat	528	2
Sıddhāntasıkhopanısat	530	1
Sītopanısat	532	1
Sudarsanopanısat	533	2
Subālopanısat	536	5
Sūryopanısat	540	3
Somotpattītıhāsah	760	4
Sauparnetıhāsah	764	1
Saubhāgyalaksmyupanısat	543	2
Saurakāyanopanısat	545	1
Skandopanısat	546	2
Svaprakāsopanısat	548	1
Hamsopanısat	549	5
Hayagrīvopanısat	554	2

E Mantra Samgraha and Bhāsya

Agnı Sūktam	766	2
"Agne Yasasvın" Mantra Vyākhyā	560	1
Anna Sūktam	768	1
Abhısravana Mantra Samgrahah	561	1
Āsvalāyana Grhya Mantra Vyākhyā	562	1

Name	Page	No of Mss
Āyusya Sūktam	769	1
Ekāgnı Kāndah (Mantra Prasnah)	564	7
Ekāgnı Kānda Bhasyam	571	14
Osadhı Sūktam	583	1
Karna Sūktam	585	1
Kūsmāndahomamantra Bhāsyam	586	1
Gaja Sūktam	587	1
Ganahoma Mantra Vyākhyā	588	1
Garbhapātana Sūktam	589	1
Garbhādāna Mantıāh (etc)	590	1
Gāyatrı Bhāsyam	591	3
Grahayajña Mantrāh	596	1
Ghrta Sūktam	597	1
Durgā Sūktam	598	1
Devī Sūktam (with stotıa)	599	2
Devı (Laksmı) Sūktam	603	1
Deve Mantrāh	605	1
Parjanya Sūktam	606	1
Pāramestyam Sūktam	607	1
Paraskara Grhya Mantıa Bhāsyam	608	1
Pıtrlınga Sūktam	610	1
Purusa Sūktam	611	1
Purusa Sūktam (Rksākhīyam)	612	1
Purusa Sūkta Bhāsyam	613	3
Purusa Sūkta Vyākhyā	617	3
Pañcadasāyurmantra (etc)	771	1
Bhū Sūktam	621	2
Mantra Rāmāyanam (with Commentary)	623, 625	1+1
Mantra Samgrahah	626	1
Manyu Sūktam	627	1

Name	Page	No of Mss
Manyusūktārohanāvarohanavidhih	628	1
Mahānyāsah	629	1
Mahā Sauram	630	1
Mahā Sānti Mantrâh (and Vaisvadeva Sūktam)	632	1
Mahā Śānti Mantrāh	633	1
Mārjana Mantrāh	634	1
Mrtasañjīvini Sūktam	635	1
Ramāsūktam	636	1
Rāksoghna Sūktam	637	2
Rātri Sūktam	639	1
Rāma Pattābhiseka Sūktāni	640	1
Rudra Sūktam	641	1
Laksmī Sūktam	642	1
Vāmana Sūktam	643	1
Vāyu Sūktam	644	1
Vāstospatyādi Sānti Mantrāh	645	1
Vāstospatyādi Sūktāni	647	1
Visnu Sūktam	648	1
Vrsabha Sūktam	649	2
Vaikhānasa Mantra Prasnah	651	2
Śanti Sūkta Samgrahah	653	2
Sivasamkalpa Mantra Samgrahah	772	1
Śri Rudra Prasna Bhāsyam	655, 659, 662, 666	3+1 +4+1
,, (Rudrāmrta Tarangini)	667	1
Śri Sūktam	671	2
Sri Sūkta Bhāsyam	673, 675	1+4
Śri Sūkta Vivaranam	680	1
Sarasvatī Sūktam	682	1

Name	Page	No of Mss
Sandhyāvandanādı (Vaısya) Prayoga Samgrahah	683	1
Sandhyāvandana Prayogah (Rgvedīyah)	684	1
Sandhyā Bhāsyam (Rksākhīyam)	722	5
Sandhyā Bhāsyam (Yajussākhīyam)	727	1
Sandhyāvandana Mantra Bhāsyam	687–729	22
Sandhyāvandana Mantra Bhāsyam (Saprayogam)	687, 695, 699	8
Sımhānuvākah	729	3
Sımhānuvāka Bhāsyam	731	2
Sōma Sūktam	734	1
Harı Sūktam	735	1

मैसूरु राजकीय प्राच्यकोशागारे परिष्कृत्य देवनागराक्षरै समुद्रय प्रकाशिता

संस्कृतग्रन्था·.

	ग्रन्थनाम	मूल्यम् रू	आ
* 1	आपस्तम्बगृह्यसूत्रम्, सुदर्शनार्यप्रणीततात्पर्यदर्शनाख्यभाष्यसहितम्	1	12
* 2	आपस्तम्बयज्ञपरिभाषासूत्रम् हरदत्तकपर्दिस्वामिभाष्याभ्या सहितम्	1	0
* 3	माधवीयधातुवृत्ति (अदादि दिवादि-जुहोत्यादय)	2	0
* 4	तैत्तिरीयसहिता, सस्वरचिह्ना सपदपाठा श्रीभट्टभास्करीयज्ञानयज्ञाख्यभाष्यसहिता च, प्रथम सपुटम्	2	8
* 5	तैत्तिरीयसहिता, सस्वरचिह्ना सपदपाठा श्रीभट्टभास्करीयज्ञानयज्ञाख्यभाष्यसहिता च, द्वितीय सपुटम्	2	8
* 6	दक्षिणामूर्तिस्तोत्रम्, सुरेश्वराचार्यटीकासहितम्	1	4
* 7	तैत्तिरीयसहिता, सस्वरचिह्ना सपदपाठा भट्टभास्करीयज्ञानयज्ञाख्यभाष्यसहिता च, तृतीयसंपुटम्	3	0
* 8	श्रीभगवद्गीता, श्रीशकराचार्यभाष्यसहिता	2	12
* 9	तैत्तिरीयसहिता, सस्वरचिह्ना सपदपाठा भट्टभास्करीयज्ञानयज्ञाख्यभाष्ययुता च, चतुर्थसंपुटम्	3	0

* एतच्चिह्नाङ्किता ग्रन्था सप्रति विक्रयायात्र नोपलभ्यन्ते

ग्रन्थनाम		रू	आ
*10	मण्डलब्राह्मणोपनिषत्	0	6
*11	सौन्दर्यलहरी	1	0
*12	तैत्तिरीयसंहिता, सस्वरचिह्ना सपदपाठा भट्ट-भास्करीयज्ञानयज्ञाख्यभाष्यसहिता च, पञ्चम सपुटम्	3	0
*13	,, ,, दशमसपुटम्	3	0
*14	,, ,, एकादशसपुटम्	3	0
*15	आपस्तम्बधर्मसूत्र हरदत्ताचार्यप्रणीतोज्ज्वलाख्य-वृत्तियुतम्	1	12
*16	तैत्तिरीयसहिता, सस्वरचिह्ना सपदपाठा भट्ट भास्करीयज्ञानयज्ञाख्यभाष्यसहिता च, अष्टम सपुटम्	3	0
*17	,, ,, नवमं सपुटम्	2	4
*18	,, ,, द्वादशं सपुटम्	1	12
*19	श्रीशंकराचार्यप्रबन्धावली, प्रथमसपुटम्, (श्रीविष्णुसहस्रनाम–सनत्सुजातीयभाष्यम्)	1	4
*20	,, द्वितीयसपुटम् (अपरोक्षानुभूति, शतश्लोकी, हरिस्तुति, दशश्लोकी च)	1	4
*21	,, तृतीयसपुटम् (उपदेशसहस्री गद्य-पद्योभयात्मिका, रामतीर्थव्याख्यायुता)	2	0
*22	,, चतुर्थसपुटम् (आत्मबोध विवेकचूडामणि- वाक्यवृत्ति-स्वात्मनिरूपण योगतारावली–सर्ववेदान्तसिद्धान्तसारसंग्रहा)	1	0
*23	माधवीयधातुवृत्ति भ्वादौ प्रथमसपुटम्	2	0
*24	,, ,, द्वितीयसपुटम्	2	0
*25	गोत्रप्रवरनिबन्धकदम्बम्	2	0
*26	तैत्तिरीयारण्यकम्, सस्वरचिह्नम्, भट्टभास्करीय-भाष्यसहितम्, प्रथमसपुटम् (1–4 प्रश्ना)	1	12

* एताच्चह्नाङ्किता ग्रन्था सप्रति विक्रयायात्र नोपलभ्यन्ते

	ग्रन्थनाम	रू	आ
*27	तैत्तिरीयारण्यकम्, सस्वरचिह्नम्, भट्टभास्करीय-भाष्यसहितम्, द्वितीयसपुटम् (5-6 प्रश्नौ)	1	0
*28	एकाग्निकाण्ड सस्वरचिह्न, हरदत्तीयभाष्यसहित	1	4
*29	तैत्तिरीयारण्यकम्, सस्वरचिह्न, भट्टभास्करीय भाष्यसहितम् तृतीयसपुटम् (7-8 प्रश्नौ)	1	0
*30	ब्रह्ममीमासा, श्रीकण्ठभाष्यसहिता	2	0
*31	माधवीयधातुवृत्ति, स्वादिमारभ्य समग्रा	2	0
*32	बोधायनगृह्यसूत्रम्, सपरिशिष्टम् (प्रथममुद्रणम्)	2	4
*33	तैत्तिरीयप्रातिशाख्यम्, (वैदिकाभरणत्रिभाष्य-रत्नाख्यव्याख्याद्वययुतम्	4	0
*34	बोधायनधर्मसूत्रम्, गोविन्दस्वामिविवरणसमेतम्	3	0
*35	भाट्टदीपिका, प्रथमसपुटम् (तृतीयाध्याये तुरीय-पादान्ता)	3	0
*36	तैत्तिरीयब्राह्मणम्, सस्वरचिह्नम् भट्टभास्करीय-भाष्ययुतम्	3	8
*37	कौटलीयमर्थशास्त्रम्, (प्रथममुद्रणम्)	3	0
*38	तैत्तिरीयब्राह्मणम्, सस्वरचिह्नम्, भट्टभास्करीय भाष्यसहितम् (तृतीयाष्टके 1-7 प्रश्ना)	3	8
*39	श्रीमद्ब्रह्मसूत्रभाष्यम्, आनन्दतीर्थीयम्, तत्त्वप्रकाशिका-चन्द्रिका प्रकाशसहितम् I स	3	0
*40	भाट्टदीपिका, द्वितीयसपुटम्, (तृतीयाध्याये पञ्चम पादप्रभृति सप्तमाध्यायान्तम्)	3	0
41	खादिरगृह्यसूत्रम्, रुद्रस्कन्दीयवृत्तिसहितम्	1	0
*42	तैत्तिरीयब्राह्मणम्, सस्वरचिह्नम्, भट्टभास्करीय-भाष्ययुतम् (तृतीयाष्टके 8-12 प्रश्ना)	2	4
43	स्मृतिचन्द्रिका याज्ञिकदेवणभट्टकृता सस्कारकाण्ड	1	8
44	” ” आह्निककाण्ड	2	8

* एतच्चिह्नाङ्किता ग्रन्था सप्रति विक्रययात्र नोपलभ्यन्ते

	ग्रन्थनाम	रू	आ
45	स्मृतिचन्द्रिका याज्ञिकदेवणभट्टकृता व्यवहारकाण्डे प्रथमसपुटम्	2	0
*46	भाट्टदीपिका, तृतीयसपुटम् (अष्टमाध्यायप्रभृति दशमे 4 पादान्ता)	2	8
*47	श्रीमद्ब्रह्मसूत्रभाष्यम्, आनन्दतीर्थीयम्, तत्वप्रकाशिका चन्द्रिका-प्रकाशयुतम्, II स समन्वयाधिकरणप्रभृति आकाशाधिकरणान्तम्	3	0
48	स्मृतिचन्द्रिका, याज्ञिकदेवणभट्टकृता, व्यवहार काण्डे द्वितीयसपुटम्	3	0
*49	भाट्टदीपिका, खण्डदेवकृता, चतुर्थसपुटम् (दशमाध्याये पञ्चमपादप्रभृति समग्रा	3	0
50	गौतमधर्मसूत्रम्, मस्करिभाष्ययुतम्	3	8
51	अलङ्कारमणिहार प्रथमसपुटम् (समासोक्त्यलङ्कारान्त)	3	0
52	स्मृतिचन्द्रिका, याज्ञिकदेवणभट्टकृता, श्राद्धकाण्ड	3	4
53	श्रीमद्ब्रह्मसूत्रभाष्यम्, आनन्दतीर्थीयम्, तत्वप्रकाशिका-चन्द्रिका-प्रकाशयुतम्, III स (प्राणाधिकरणप्रभृति प्रथमे द्वितीयपादान्तम्)	4	0
*54	कौटलीयमर्थशास्त्रम् (द्वितीयमुद्रणम्)	3	0
55	बोधायनगृह्यसूत्रम्, सपरिशिष्टम्	2	4
56	स्मृतिचन्द्रिका, याज्ञिकदेवणभट्टकृता, आशौचकाण्ड	1	8
57	तैत्तिरीयब्राह्मणम्, सस्वरचिह्नम्, भट्टभास्करीय क्वाचित्कसायणभाष्याभ्या युतम्, द्वितीयाष्टकम्	3	8
58	अलङ्कारमणिहार, द्वितीयसपुटम् (परिकरालङ्कारप्रभृति मालादीपकालङ्कारान्त)	3	8

* एतच्चिह्नाङ्किता ग्रन्था सप्रति विक्रयायात्र नोपलभ्यन्त

ग्रन्थनाम		रू	आ
59	श्रीमद्ब्रह्मसूत्रभाष्यम्, आनन्दतीर्थीयम्, तत्वप्रकाशिका-चन्द्रिका-प्रकाशयुतम, IV स (प्रथमाध्याये तृतीयपादे आदित अपशूद्राधिकरणान्तम्	3	8
60	काव्यप्रकाश, मम्मटभट्टकृत, माणिक्यचन्द्रकृत-सङ्केताख्यटीकायुत	3	8
61	आयुर्वेदसूत्रम्, योगानन्दनाथभाष्यसहितम्	2	0
62	अलङ्कारमणिहार, तृतीयसपुटम् (सारालङ्कारप्रभृतिहेत्वलङ्कारान्त)	8	2
63	विद्यामाधवीयम्, विष्णुशर्मकृतमुहूर्तदीपिकाटीकायुतम् I स (1–5 अध्याया)	2	0
64	कौटलीयमर्थशास्त्रम्, (तृतीयमुद्रणम्)	3	0
65	अर्थशास्त्रपदसूची प्रथमसपुटम्	2	8
66	„ द्वितीयसपुटम्	2	8
67	विद्यामाधवीयम्, विष्णुशर्मकृतमुहूर्तदीपिकाटीकायुतम् II स (6-10 अध्याया)	2	0
68	अर्थशास्त्रपदसूची, तृतीयसपुटम्	2	0
69	अभिलषितार्थचिन्तामणि, प्रथमसपुटम्	2	0
70	विद्यामाधवीयम्, विष्णुशर्मकृतमुहूर्तदीपिकाटीकायुतम् III स (11–15 अध्याया)	1	8
71	सरस्वतीविलास, व्यवहारकाण्ड	2	8
72	अलङ्कारमणिहार, चतुर्थसपुटम् (रसवदलङ्कारप्रभृति समग्र)	2	4
73	आपस्तम्बशुल्बसूत्रम्, कपर्दीय — करविन्दीय— सुन्दरराजीयव्याख्याभिस्सहितम्	2	12
74	तर्कताण्डवम, व्यासयतिकृतम्, न्यायदीपाख्य-व्याख्यायुतम्, प्रथमपरिच्छेद	3	0
75	अद्वैतसिद्धि, मधुसूदनसरस्वतीकृता, गुरुचन्द्रिकाटीकायुता, I स (प्रथमपरिच्छेदे विश्वमिथ्यात्वस्यागमादिबाधोद्धारान्ता)	3	12

	ग्रन्थनाम	रू	आ
76	तत्वमुक्ताकलाप , वेदान्ताचार्यकृत-सर्वार्थसिद्धि तद्व्याख्यानन्ददायिनीभावप्रकाशाभ्या युत , प्रथमो जडद्रव्यसर	4	0
77	तर्कताण्डवम्, व्यासयतिकृतम्, न्यायदीपाख्यव्याख्यायुतम् II स (द्वितीयपरिच्छेदे विधिवादान्त)	2	0
78	अद्वैतसिद्धि , मधुसूदनसरस्वतीकृता, गुरुचन्द्रिकाटीकायुता II स प्रथमपरिच्छेदे असतस्साधकत्वोपपत्तिप्रभृति अविद्याप्रतिपादकश्रुत्युपपत्तिपर्यन्ता	3	4
79	मैसूरुराजकीयकोशागारस्थलिखितसस्कृतग्रन्थसूची सविवरणा I स वेदा (सहिता, ब्राह्मण, आरण्यक, उपनिषत्, मन्त्रसग्रहश्च)	3	12

ಮೈಸೂರು ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಕನ್ನಡ ಗ್ರಂಥಗಳು

		ಬೆಲೆ ರೂ	ಆ
*1	ಪಂಪಮಹಾಕವಿಯ ಆದಿಪುರಾಣ	2	8
*2	ರುದ್ರಭಟ್ಟನ ಜಗನ್ನಾಥವಿಜಯ (ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ)	2	12
3	ಸದಾನಂದಯೋಗಿಯ ಮಹಾಭಾರತ (ಪೌಲೋಮಾಸ್ತೀಕ ಪರ್ವಗಳು)	1	8
4	ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಮಹಾಭಾರತ ಸಂಭವಪರ್ವ	2	0
5	,, ಜತುಗೃಹಾದಿಪರ್ವ	1	12
6	,, ಸಭಾಪರ್ವ	1	12
7	, ಅರಣ್ಯಪರ್ವ	2	0
8	,, ವಿರಾಟಪರ್ವ	1	8
9	ಲಿಂಗಣ್ಣನ ಕೆಳದಿನೃಪವಿಜಯ	1	8
10	ಸೋಮರಾಜನ ಉದ್ಭಟಕಾವ್ಯ	2	0
11	ರುದ್ರಭಟ್ಟನ ಜಗನ್ನಾಥವಿಜಯ (ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ)	2	12
12	ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಮಹಾಭಾರತ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ	1	2
13	ಸೋಮನಾಥನ ಅಕ್ರೂರಚರಿತೆ	1	0
14	ನಯಸೇನನ ಧರ್ಮಾಮೃತ ಸಂ I	2	4
15	ಗೋವಿಂದ ವೈದ್ಯನ ಕಂಠೀರವನರಸರಾಜವಿಜಯ	2	8
16	ನಯಸೇನನ ಧರ್ಮಾಮೃತ ಸಂ II	1	4
17	ವೀರಭದ್ರನೃಪಾಲನ ವೀರಭದ್ರವಿಜಯ	1	4
18	ಜನ್ನನ ಅನಂತನಾಥಪುರಾಣ	2	0
19	ಸಕಲವೈದ್ಯಸಂಹಿತಾಸಾರಾರ್ಣವ ಸಂ I	1	14
20	ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಮಹಾಭಾರತ ಭೀಷ್ಮಪರ್ವ	1	0
21	ದ್ರೋಣಪರ್ವ	1	12

* ಈ ಗುರ್ತಿರುವ ಗ್ರಂಥಗಳು ಈಗ ಬೆಲೆಗೆ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ

LIST OF WORKS PUBLISHED BY THE MYSORE GOVERNMENT ORIENTAL LIBRARY, MYSORE

A —Sanskrit Publications

No.	Title	Price Rs	a
*1	Apastamba Grihya Sutra with the commentary of Sudarsanacarya	1	12
*2	Apastamba Paribhasha Sutra with the commentaries of Haradatta and Kapardi Swami	1	0
*3	Madhaviya Dhatuvritti, Vol II, Part I (Adadi Divadi Juhotyadi)	2	0
*4	Taittiriya Samhita with the commentary of Bhatta Bhaskara with Padapatha and Svarapatha Vol I	2	8
*5	Taittiriya Samhita with the commentary of Bhatta Bhaskara with Padapatha and Svarapatha, Vol II	2	8
*6	Dakshinamurtistotra with the commentary of Suresvaracarya	1	4
*7	Taittiriya Samhita with the commentary of Bhatta Bhaskara with Padapatha and Svarapatha, Vol III	3	0
*8	Bhagavadgita with the commentary of Sankaracarya	2	12
*9	Taittiriya Samhita with the commentary of Bhatta Bhaskara with Padapatha and Svarapatha Vol IV	3	0
*10	Mandala Brahmanopanishad with a commentary	0	6
*11	Saundaryalahari with the commentary of Lakshmidhara, Bhavanopanishad with a commentary, and Devipancastavi	1	0
*12	Taittiriya Samhita with the commentary of Bhatta Bhaskara with Padapatha and Svarapatha, Vol V	3	0
*13	Taittiriya Samhita with the commentary of Bhatta Bhaskara with Padapatha and Svarapatha, Vol X	3	0

N B —Numbers marked thus * are out of stock

		Price Rs	a
*14	Taittiriya Samhita with the commentary of Bhatta Bhaskara with Padapatha and Svarapatha, Vol XI	3	0
*15	Apastamba Dharma Sutra with the commentary called Ujjvala	1	12
*16	Taittiriya Samhita with the commentary of Bhatta Bhaskara with Padapatha and Svarapatha Vol VIII	5	0
*17	Taittiriya Samhita with the commentary of Bhatta Bhaskara with Padapatha and Svarapatha, Vol IX	2	4
*18	Taittiriya Samhita with the commentary of Bhatta Bhaskara with Padapatha and Svarapatha, Vol XII	1	12
*19	Sankaracarya's Miscellaneous Works, Vol I commentaries on Vishnusahasranam and Sanatsujatiya	1	4
*20	Sankaracarya's Miscellaneous Works, Vol II Aparokshanubhuti Satasloki Haristuti and Dasasloki with a commentary	1	4
*21	Sankaracarya's Miscellaneous Works, Vol III Upadesasahasri with a commentary	2	0
*22	Sankaracarya's Miscellaneous Works Vol IV Atmabodha Vivekacudamani Vakyavritti, Svatmanirupana, Yogataravali Sarva vedanta siddhanta sarasangraha	1	0
*23	Madhaviya Dhatuvritti Vol I, Part I (Bhvadi)	2	0
*24	Madhaviya Dhatuvritti Vol I, Part II (Bhvadi)	2	0
*25	Gotra pravara nibandha kadambakam	2	0
*26	Taittiriyaranyaka with the commentary of Bhatta Bhaskara with Svarapatha, Vol I	1	12
27	Taittiriyaranyaka with the commentary of Bhatta Bhaskara with Svarapatha, Vol II	1	0
*28	Ekagnikanda with the commentary of Haradatta with Svarapatha	1	4
*29	Taittiriyaranyaka with the commentary of Bhatta Bhaskara with Svarapatha, Vol III	1	0
*30	Brahmamimamsa with the commentary of Srikantha	2	0
*31	Madhaviya Dhatuvritti, Vol II, Part II (Svadi and Curadi)	2	0
*32	Bodhayana Grihya Sutra with Parisishta	2	4
*33	Taittiriya Pratisakhya with Vaidikabharana and Tribhashyaratna	4	0

N B —Numbers marked thus * are out of stock

		PRICE	
		Rs	a
*34	Bodhayana Dharma Sutra with a commentary	3	0
*35	Bhattadipika Vol I	3	0
*36	Taittiriya Brahmana with the commentary of Bhatta Bhaskara with Svarapatha, Ashtaka I	3	8
*37	Kautiliya Arthasastra (First Edition)	3	0
*38	Taittiriya Brahmana with the commentary of Bhatta Bhaskara with Svarapatha, Ashtaka III, Part I	3	8
*39	Srimad Brahmasutra Bhashya (Anandatirthiya) with Tatparya Candrika etc , Vol I	3	0
*40	Bhattadipika, Vol II	3	0
41	Khadira Grihya Sutra with Rudraskandiya	1	0
*42	Taittiriya Brahmana with Bhatta Bhaskara s commentary, Ashtaka III, Part II	2	4
43	Smriticandrika, Samskara Kanda	1	8
44	Smriticandrika, Ahnika Kanda	2	8
45	Smriticandrika, Vyavahara Kanda, Part I	2	0
*46	Bhattadipika Vol III	2	8
*47	Srimad Brahmasutra Bhashya (Anandatirthiya) with Tatparya Candrika, etc , Vol II	3	0
48	Smriticandrika, Vyavahara Kanda Part II	3	0
*49	Bhattadipika, Vol IV	3	0
50	Gautama Dharma Sutra with Maskariya	3	8
51	Alankara Manihara, Vol I	3	0
52	Smriticandrika, Sraddha Kanda	3	4
53	Srimad Brahmasutra Bhashya (Anandatirthiya) with Tatparya Candrika etc , Vol III	4	0
54	Kautiliya Arthasastra (Second Edition)	3	0
55	Bodhayana Grihya Sutra with Parisishta	2	4
56	Smriticandrika, Asauca Kanda	1	8
57	Taittiriya Brahmana with the commentary partly of Bhatta Bhaskara and partly of Sayana, Ashtaka II	3	8
58	Alankara Manihara, Vol II	3	8
59	Srimad Brahmasutra Bhashya (Anandatirthiya) with Tatparya Candrika, etc , Vol IV	3	8
60	Kavya Prakasa with the commentary of Sanketa	3	8
61	Ayurveda Sutra with the commentary of Yoganandanatha	2	0
62	Alankara Manihara Vol III	2	8
63	Vidyamadhaviya of Vidyamadhava with the commentary Muhurtadipika by Vishnu Sarma, Vol I	2	0

N B —Numbers marked thus * are out of stock

No.	Title	Price Rs	a
64	Kautiliya Arthasastra (Third Edition)	3	0
65	Index Verborum to the published texts of Artha sastra of Kautilya, Vol I	2	8
66	Index Verborum to the published texts of Artha sastra of Kautilya, Vol II	2	8
67	Vidyamadhaviya Vidyamadhava with the commentary of Muhurtadipika by Vishnu Sarma, Vol II	2	0
68	Index Verborum to the published texts of Artha sastra, Vol III	2	0
69	Abhilashitartha Cintamani, Vol I	2	0
70	Vidyamadhaviya Vol III	1	8
71	Saravati Vilasa (Vyavahara Kanda)	2	8
72	Alankara Manihara Vol IV	2	4
73	Apastamba Sulba Sutra	2	12
74	Tarkatandava with Nyayadipa, Vol I	3	0
75	Advaitasiddhi with Gurucandrika, Vol I	3	12
76	Tattvamuktakalapa with Sarvarthasiddhi, Bhava prakasa and Anandadayini Vol I	4	0
77	Tarkatandava, Vol II	2	0
78	Advaitasiddhi with Guru Candrika, Vol II	3	4
79	Tarkatandava, Vol III	3	4

MISCELLANEOUS

A Descriptive Catalogue of Sanskrit Manuscripts in the Oriental Library, Mysore, Vol I—Vedas

B —Kannada Publications

No.	Title	Price Rs	a
*1	Adipurana of Pampa	2	8
*2	Jagannatha Vijaya (First Edition)	2	8
3	Mahabharata—Pauloma and Astika Parvas	1	8
4	Mahabharata by Kumara Vyasa, Sambhava Parva	2	0
5	Mahabharata by Kumara Vyasa Jatugriha Parva	1	12
6	Mahabharata by Kumara Vyasa, Sabha Parva	1	12
7	Mahabharata by Kumara Vyasa, Aranya Parva	2	0
8	Mahabharata by Kumara Vyasa, Virata Parva	1	8
9	Keladinripa Vijaya of Linganna	1	8
10	Udbhatakavya of Somaraja	2	0
11	Jagannatha Vijaya of Rudrabhatta (Second Edition)	2	12
12	Mahabharata by Kumara Vyasa, Udyoga Parva	1	2
13	Akrura Caritre of Somanatha	1	0
14	Dharmamrita of Nayasena, Vol I	2	4
15	Kantirava Narasaraja Vijaya	2	8
16	Dharmamrita of Nayasena, Vol II	1	4
17	Virabhadravijaya	1	4
18	Anantanathapurana of Janna	2	0
19	Sakalavaidya Samhita Sarnava by Virarajendra	1	14
20	Mahabharata by Kumara Vyasa, Bhishma Parva	1	0
21	Mahabharata by Kumara Vyasa, Drona Parva	1	12
*22	Yogaratnakara with translation in Kannada and Telugu Part I	2	12

N B —Numbers marked thus * are out of stock